

*Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!*

# LENIN

TEOKSET

41



VENÄJÄNKIELINEN LAITOS  
JULKAISTU  
NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN  
PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN  
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА  
при ЦК КПСС

# В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

*Издание четвертое*

ИЗДАТЕЛЬСТВО ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ  
МОСКВА

NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN  
INSTITUUTTI

# V. I. L E N I N

T E O K S E T

*Suomennos neljännestä  
venäjänkielisestä painoksesta*

KUSTANNUSLIIKE EDISTYS  
MOSKOVA • 1969



# V. I. LENIN

41  
OSA

*1896—lokakuu 1917*





## ESIPUHE

Kyseisen painoksen lisäosiin 41—45 on otettu tärkein osa siitä uudesta aineistosta, joka on sisällytetty V. I. Leninin Teosten 5. painokseen.

Neljäskymmenes ensimmäinen osa käsittää joukon Leninin kirjoituksia, muistiinpanoja, puheita y.m., jotka ovat ajalta 1896 — lokakuu 1917, siis Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen edelliseltä ajalta. Ne täydentävät oleellisesti neljännen venäjänkielisen painoksen vastaavissa osissa julkaistuja tuotteita.

Osassa on huomattava sija asiakirjoilla, jotka kuvastavat, miten Lenin taisteli bolshevikkipuolueen perustamisen ja lujittamisen hyväksi ja kehittäi uudentyypin proletarisen puolueen ideologisia ja organisatorisia periaatteita, ohjelmaa ja sääntöjä. Niiden joukossa ovat »Ohjelmaluonnoksen käytännöllisen osan eri pykälien hahmotelmat», »Plehavin ensimmäisen ohjelmaluonnoksen I ja II kohdan sanamuoto ja ohjelman teoreettisen osan ensimmäisen kohdan hahmotelma», »Ohjelmaluonnoksen agrariosan ja loppulauseen alustava variantti» ja Leninin puolueen II edustajakokouksessa käyttämät puheenvuorot. Ne osoittavat, että »Iskran» toimituskunta laati Leninin ansiosta todella vallankumouksellisen ohjelman luonnoksen.

Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan II edustajakokouksen, VSDTP:n Neuvoston tammikuun ja kesäkuun (1904) istuntojen aineisto, »Genèven enemmistöryhmän päätöslauselmaehdotus», »Vastaus L. Martoville», »Selostus puolueen asiantilasta» y.m. luonnehtivat

Leninin kamppailua sitä hajaannusta ja sekasortoa aiheuttavaa toimintaa vastaan, johon menshevikit ryhtyivät VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen.

Venäjän ensimmäisen vallankumouksen aikana noudatetun puoluestrategian ja -taktiikan tutkimuksen kannalta on tärkeä merkitys lukuisilla Leninin kirjoittamilla VSDTP:n III, IV ja V edustajakokouksen asiakirjoilla. Näihin asiakirjoihin sisältyy johtoaatuksia proletariaatin hegemoniasta, työväenluokan ja talonpoikaiston liitosta, porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittymisestä sosialistiseksi vallankumoukseksi.

Varsin kiinnostavaa on bolshevikkien duuma-, parlamentti-taktiikan kehittelyyn liittyvä aineisto: II Valtakunnanduuman vaalien aikaista kamppailua koskeva alustus ja loppupuheenvuoro sekä muu VSDTP:n toisen (ensimmäisen yleisvenäläisen) konferenssin aineisto, artikkelit »Onko menshevikeillä oikeus harjoittaa kadettien-tukemispoliitikkaa?», »Kolmas Valtakunnanduuma ja sosialidemokratia», Kansainväliselle Sosialistiselle Toimistolle tehty selostus »IV duuman vaalit», »Duumaryhmä ja duuman ulkopuolella oleva enemistö» y.m.

Useissa taantumuskauden aikaisissa asiakirjoissa kuvastuu Leninin taistelu aatteellista horjuntaa ja marxilaisuudesta poikkeavia käsityskantoja vastaan. Lenin kävi leppymätöntä taistelua ilmeisiä opportunisteja, likvidaattorimenshevikkejä vastaan. Samaan aikaan hän kävi kamppailua bolshevikki-puolueen riveissä esiintynyttä »vasemmistolaisista» opportunistia, nimittäin otzovisteja ja ultimatisteja, »Vperjodin» ryhmäkuntaa vastaan. Aikaisemmin julkaistun aineiston lisäksi osassa julkaistaan Leninin 14 asiakirjaa, jotka valottavat »Proletari» lehden laajennetun toimituskunnan neuvottelukokousta, missä tuomittiin paitsi likvidaattoruus myös otzovismi.

Osassa on täydellisemmin esitetty Pariisissa kesäkuussa 1911 pidetyn VSDTP:n KK:n jäsenten neuvottelukokouksen aineisto. Puolueen asiaintilaa käsittelevässä alustuksessaan ja kokouksessa käyttämässään puheenvuoroissa Lenin määritteli, mitä puolueen oli tehtävä taistellessaan puolueenvastaisia ryhmittymiä vastaan.

VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläinen konferenssi muodostui menshevisminvastaisen taistelun erään vaiheen päätelkohdaksi. Konferenssi erotti likvidaattorimenshevikit puo-

lueesta ja lujitti siten puoluetta yleisvenäläisenä järjestönä, joka pystyi asettumaan joukkojen uuden vallankumouksellisen nousun johtoon. Kyseisessä osassa on julkaistu useita asiakirjoja, jotka ovat varsin mielenkiintoisia konferenssin työskentelyn tutkimuksen kannalta. Niihin kuuluvat »Selostus Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston työstä», jossa on merkitykseltään tärkeitä Leninin väitteitä uudesta aikakaudesta, sosialististen vallankumouksien aikakaudesta, »porvaristonvastaisten taistelujen» kaudesta ja siitä johtuvasta vallankumouksellisten sosialidemokraattien ja reformistien välisen taistelun kärjistymisestä Euroopan sosialistipuolueissa, »Puhe organisaatiokysymyksestä», jossa Lenin tähdentää, että puolueen on lujitettava yhteyksiään joukkoihin, toimittava sekä illegaalisesti että legaalisesti.

Osassa on julkaistu Leninin kirjoittama VSDTP:n Keskuskomitean ja puolueyöntekijäin Krakovan neuvottelukokouksen päätöslauselma »'Pravda' lehden toimituksen uudelleenjärjestelystä ja työstä». Päätös osoittaa, miten asiallisesti ja konkreettisesti Leninin johtama KK ohjasi puolueen tärkeintä legaalista äänenkannattajaa, »Pravda» lehteä.

Useissa kirjoituksissaan — »Vastaus 'Leipziger Volkszeitungissa' julkaistuun likvidaattorien kirjoitukseen», »Kirje Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen hallitukselle», »Toimiston lähimmistä toimenpiteistä», »Venäjän työläiset ja Internationaali», »Kuinka likvidaattorit pettävät työläisiä», »Päätöslauselma Sosialistisen Toimiston päätöksestä» — Lenin torjuu jyrkästi Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen ja II Internationaalin johtomiesten yritykset saada bolshevikit ja menshevikit »sopimaan» ja yhtymään bolshevikki-puolueen likvidoinnin tietä.

Taistelua, jota Lenin kävi puolueen rivien yhtenäistämiseksi, luonnehtii Lätinmaan Sosialidemokratian IV edustajakokouksen aineisto: hänen selostuksensa, loppupuheenvuoronsa ja päätöslauselmaehdotuksensa, joka koskee Lätinmaan Sosialidemokratian suhdetta VSDTP:hen.

Aineistosta, joka valaisee, miten Lenin kehitteli kansallisuuskysymystä, on osaan sisällytetty täydentävät asiakirjat: »Kansallisuuskysymystä käsittelevän esitelmän teesit», »Saksan Sosialidemokraattinen Puolue ja kansakuntien itsemääräämisoikeus», »Merkintö teeseihin 'Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus'», »Zimmerwaldin konferenssissa esitetystä Puolan sosdemien jul-

kilausumasta», keskeneräiseksi jääneen »Tilastotiede ja sosiologia» kirjaseen jäsenitys, VSDTP(b):n VII (huhtikuun) yleisvenäläisessä konferenssissa pidetty »Puhe kansallisuus-kysymyksestä».

Kaikkien maiden imperialistien valmisteleman maailmansodan uhkaavan lähenemisen johdosta Lenin osoitti, että työläisten on taisteltava sodanvaaraa vastaan, ja paljasti opportunistit, jotka kiistivät sellaisen taistelun reaalisen merkityksen tuomiten siten ennalta työläiset passiivisuuteen. Hän piti vallankumouksellisten sosialidemokraattien tärkeimpänä tehtävänä militarisminvastaisen propagandan harjoittamista, työtätekevien kansainvälisen solidaarisuuden tunnon herättämistä joukoissa. Tätä kysymystä käsittelevänä aineistona ovat osassa asiakirjat: »Huomautuksia Stuttgartin kongressin päätöslauselmaan 'Militarismi ja kansainväliset selkkaukset'», »Huomautuksia C. Zetkinin artikkeliin 'Stuttgartin kansainvälinen sosialistikongressi'», »Militarisminvastainen propaganda ja sosialistisen työläisnuorison liitot», »Kuinka 'socialistivallankumoukselliset' kirjoittavat historiaa».

Osassa julkaistaan useita ensimmäisen maailmansodan aikaisia asiakirjoja: »Tunnuksesta: imperialistinen sota muutettava kansalaissodaksi», »Toimituksen huomautus artikkeliin 'Ukraina ja sota'», »VSDTP:n ulkomaisten jaostojen konferenssin päätöslauselman 'Pää-äänenkannattaja ja uusi lehti' kolmannen kohdan luonnos», »Ehdotus naisten kansainvälisen sosialistisen konferenssin päätöslauselmaksi», »Ensimmäiselle kansainväliselle sosialistikonferenssille ehdotettu vasemmistosocialidemokraattien päätöslauselmavariantti», »Esitelmän 'Kaksi Internationaalia' jäsenitys», Zimmerwaldin ja Kienthalin kansainvälisissä sosialistikonferensseissa käytetyt puheenvuorot, »Ehdotus VSDTP:n KK:n päätökseksi 'Kommunist' aikakauslehden julkaisemisen lopettamisesta», »Huomautuksia maksimalismia käsittelevän artikkelin johdosta» y.m. Nämä asiakirjat valottavat bolshevikkien taktiikkaa sodan, rauhan ja vallankumouksen kysymysten suhteen, selventävät tunnusta: imperialistinen sota muutettava kansalaissodaksi, luonnehtivat Leninin toimintaa, jonka tarkoituksena oli koota kansainvälisen työväenliikkeen vallankumoukselliset vasemmistoainekset internationalismin lipun alle, ja hänen taisteluaan socialishovinismia ja kautskylaisuutta (keskustalaisuutta) vastaan, samoin kuin Buharinin —

Pjatakovin ryhmän vasemmisto-oppoportunistista, lahkokuntaista asennetta ja ryhmäkuntatoimintaa vastaan.

Useissa Venäjän porvarillis-demokraattisen helmikuun vallankumouksen jälkeen kirjoittamissaan asiakirjoissa Lenin on määritellyt puolueen kannanotot porvarillisen väliaikaisen hallituksen suhteen.

Osassa on aineistoa, joka koskee Leninin huhtikuussa 1917 suorittamaa paluumatkaa Sveitsistä Venäjälle. Tunnettua on, minkä parjauksen ja ajojahdin kohteeksi Lenin ja bolshevikit joutuivat porvarillisessa ja pikkuporvarillisessa lehdistössä sen johdosta, että he matkustivat kotimaahansa Saksan kautta. Asiakirjat: vastauksia »Politiken» lehden kirjeenvaihtajalle ja vastaus Ruotsin vasemmistososialidemokraattien edustajalle F. Strömille, ryhmän tiedonanto »Venäjän vallankumouksellisten matka Saksan kautta», puheet Ruotsin vasemmistososialidemokraattien kanssa maaliskuun 31 (huhtikuun 13) pnä pidetyssä neuvottelutilaisuudessa, panssaripataljoonan sotamiesten joukkokokouksessa huhtikuun 15 (28) pnä ja Pietarin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston sotilasjaoston istunnossa huhtikuun 17 (30) pnä, »Kesken-eräinen omaelämäkerta» ja muut paljastavat vakuuttavasti parhaajat.

Osassa on lehtiselostus puheesta, jonka Lenin piti työläisille, sotamiehille ja matruuseille Pietariin saavuttuaan huhtikuun 3 (16) pnä 1917 Suomen aseman torilla panssariauton päällä seisten.

V. I. Leninin paluu, hänen kehittälemänsä konkreettinen suunnitelma, jonka sisältönä oli siirtyminen porvarillis-demokraattisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen, ja tämän suunnitelman avoin selittäminen lukuisissa kokouksissa pidetyissä puheissa ja lehdistössä saivat aikaan sen kääntein, että puolue ryhtyi valmistelemaan sosialistista vallankumousta. Tämän valmistelun kannalta oli suuri merkitys VSDTP(b):n Pietarin kaupunkikonferenssilla ja VII yleisvenäläisellä konferenssilla, jotka pidettiin huhtikuussa 1917. Eräät alustukset ja puheet, jotka Lenin piti näissä konferensseissa, julkaistaan sekä pöytäkirjamerkintöjen että lehtiselostusten mukaan, mikä on omiaan antamaan täydellisemmän käsityksen niiden sisällöstä. Niin ikään julkaistaan osassa toukokuun 8 (21) pnä 1917 Pietarin järjestön kokouksessa tehty selostus VSDTP(b):n VII (huhtikuun) yleisvenäläisen konferenssin yhteenvedoista.

Useat osaan otetut asiakirjat koskevat toisen puolueohjelman valmistelua, ohjelman, jossa määriteltiin konkreettiset tied Venäjän sosialistisen talouden rakentamista varten. Mainittuja asiakirjoja ovat »Kirjeitä kaukaa'. Viidennen kirjeen hahmotelma», »Alustava ehdotus VSDTP:n puolueohjelman muutoksista», mikä oli »Ohjelman teoreettisen, poliittisen ja eräiden muiden osien muutosehdotusten» pohjana (ks. Teokset, 24. osa, ss. 455—459), VSDTP(b):n VII (huhtikuun) yleisvenäläisessä konferenssissa tehty »Alustus puolueen ohjelman tarkistuksesta» y.m.

Puhe Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvostojen I yleisvenäläisen edustajakokouksen bolshevikkiryhmän istunnossa, »Tilanneselostus rintamalla ja selustassa toimivien VSDTP(b):n sotilasjärjestöjen yleisvenäläisessä konferenssissa», artikkelit »Tovereiden huomioon!», »Liian karkeaa valhetta», »Grimmin jutusta», »Hävetkää!» ja muut selittävät puolueen politiikkaa sellaisten vallankumouksen peruskysymysten kuin sodan, rauhan, agraarikysymyksen y.m. osalta.

Heinäkuun tapahtumien jälkeen kirjoitetut Leninin teesit »Poliittinen tilanne» julkaistiin »Proletarskoje Delo» lehdessä artikkelin muodossa. Siinä muodossa ne julkaistiin myös Teosten 4. painoksen 25. osassa. Tässä osassa ne on julkaistu alkuperäisessä muodossaan — teeseinä. Mainitussa asiakirjassa määritellään poliittisen tilanteen muutoksesta johtuneet puolueen uudet tehtävät ja taktiikka. Varsin mielenkiintoinen on »Kirje Riian valtausta koskevan lentolehtisen julkaisemisesta», joka on julkaistu ensimmäisen kerran Teosten 5. painoksessa. Teeseissä, jotka Lenin kirjoitti Pietarin järjestön konferenssissa lokakuun 8 p:nä pidettävää selostusta sekä päätöslauselmaa ja puolueen edustajakokoukseen valituille edustajille tarkoitettuja evästyksiä varten, hän antaa tärkeitä ohjeita kohdassa »Perustavan kokouksen ehdokasluettelosta». Teesit on julkaistu osittaisesti Teosten 4. painoksen 26. osassa. J. M. Sverdloville osoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin paljastaa Kamenevin ja Zinovjevin rikkureiksi ja sanoo uskovansa vallankumouksen voittoon.

Huomattava osa asiakirjoista on alustavaa aineistoa: jäsenyksiä, konsepteja hahmotelmia, teesejä, jotka osoittavat Leninin valmistelleen huolellisesti kirjoituksiaan ja joista selviää hänen työtapsansa ja -metodinsa. Merkitykseltään tärkeitä ovat keskeneräisiksi tai kirjoittamatta jääneiden artikkelien jäsennykset samoin kuin niiden puheiden ja esitel-

---

mien jäsennykset, joita ei ole kirjoitettu muistiin tai joiden muistiinmerkinnöt eivät ole säilyneet. Monissa niistä on tärkeitä teoreettisia johtoaatteita ja luonnehditaan puolueen tehtäviä.

Tässä osassa julkaistaan 47 Leninin kirjoitusta, jotka on julkaistu ensimmäisen kerran Teosten 5. painoksessa.

*NKP:n Keskuskomitean  
marxismin-leninismin instituutti*

---





1896 - 1904

## TIEDOTUS »VANHOJEN» NIMISSÄ PIETARIN TAISTELULIITON<sup>1</sup> JÄSENIILLE

Mihailov ilmaantui Pietariin vuonna 1891 levottomuuksien vuoksi erotettuna harkovilaisena ylioppilaana. Hän liittyi ylioppilasjärjestykseen, jota sanottiin »korporaatioksi»<sup>2</sup> sen hajoamisen jälkeenkin. Hammaslääkärien kurseilla sai alkunsa huhu hänen käyttäytymisestään erään arveluttavan tuttavuuden yhteydessä, sillä he syyttivät häntä nälänhädässä olevia varten kerättyjen varojen kavalluksesta, mutta hän oli peittänyt vajauksen. Niihin aikoihin hän lähentyi...\*

Tammikuussa 1894 suoritettiin tarkastuksia myös mainitun »korporaation» entisten jäsenten, muun muassa Mihailovinkin asunnossa. Kuulusteluissa luettiin kaikille seikkaperäisiä tietoja yhdistyksen jäsenistöstä j.n.e. Santarit sanoivat, että juttu oli saanut alkunsa erään entisen jäsenen ilmianosta. Kaikki Mihailoviin kohdistuneet epäilykset hälvettiin siten, että santarit sanoivat tämän tyhjämpäiväisen jutun saaneen merkitystä vain siksi, koska siihen oli sekaantunut ilmeinen vallankumouksellinen. Samoihin aikoihin Voroninin tehtaassa puhkesi lakko.<sup>3</sup> Mihailov tunkeutui lakolaisten keskuuteen ja ryhtyi järjestämään varojen keräystä heidän hyväkseen. Helmikuussa pidettiin 8 työläistä, jotka olivat olleet tekemisissä Mihailovin kanssa, ja 1 ylioppilas, joka oli kerännyt varoja hänen toimeksiannostaan (Talalajev). Siitä pitäen Mihailov alkoi uudelleen lähennellä ouvrieri\*\* ja onnistui tunkeutumaan kerhoihin, joita ohjasivat narodnajavoljalaiset<sup>4</sup>. Viimeksi mainitut pidettiin kesällä 1894. Tutkimuksissa selvisi, että poliisi tiesi paljon. Meitä vanhoja tutkittaessa esitettiin syytökseksi, että olimme tutustuneet muutamaa näistä narodnajavoljalaisista, mutta

\* Epäselvä kohta käsikirjoituksessa. *Tolm.*

\*\* —työläisiä. *Tolm.*

sattuma...\* Kohta sen jälkeen päätettiin Mihailovin ensimmäinen juttu:...\* ja toiset karkotettiin, häntä ei rangaistu, ja hän kertoi kaikkialla jättäneensä armahdusanomuksen ja tehneensä niin siinä tarkoituksessa, että voisi toimia edelleenkin. Onnettomuudeksi oli sellaisia, joiden mielestä tuo seikka ei ollut kyllin häpeällinen ja jotka ottivat hänet suojelukseensa, ja hän sai mahdollisuuden lujittaa ja laajentaa yhteyksiään, vaikka ei henkilökohtaisesti nauttinut työläisten arvontoa.

Seuraa kuvaus hänen menettelytavoistaan: hän tyrkytti rahoja työläisille, kutsui heitä käymään hänen asunnossaan, ilmoitti salanimiä j.n.e. Sen ansiosta ja nauttien mainittujen henkilöiden täyttä luottamusta hän sai pian tietoonsa eri ryhmien monien jäsenten henkilöllisyyden. Heidät kaikki pidätettiin. Kun eräs työmies...\* sanoi saaneensa kirjoja Mihailoviita, tämä pidätettiin, mutta päästettiin heti vapaaksi ja hän on yhä vieläkin Pietarissa. Kuulusteluissa hän syytettynä ilmiantoi kaikki toverinsa, eräille syytetyille...\* luettiin hänen seikkaperäinen eri ryhmien jäsenistöä koskeva selostuksensa. (Allekirjoitukset.)

*Kirjoitettu 1896*

*Julkaisu ensi kerran 1958  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 2. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## STRUVEN KANSSA SOLMITTAVAN SOPIMUKSEN LUONNOKSEEN<sup>b</sup>

Sosialidemokraattisen Zarja- ja Iskra-ryhmän sekä demokraattisen opposition Svoboda-ryhmän edustajat ovat sopineet keskenään seuraavasta:

1) Zarja-ryhmä julkaisee samannimisen aikakauslehden lisänä »Sovremenneje Obozrenije» nimistä erikoislehteä, jonka toimittamiseen osallistuu Svoboda-ryhmä.

2) Toimitus tapahtuu seuraavin perustein: kummallakin osapuolella on veto-oikeus toisen osapuolen aineistoon ja artikkeleihin nähden.

3) Julkaisuohjelma: a) aineisto ja asiakirjat, jotka koskevat hallituksen\*\*, hallituselinten, kansalais- ja säätylaitosten y.m. toimintaa.

\* Epäselvä kohta käsikirjoituksessa. *Totm.*

\*\* Petitiillä painettu teksti on kirjoitettu A. N. Potresovin käsialalla. *Totm.*

b) Venäjän sisäistä yhteiskunnallista elämää, hallituksen sisä- ja ulkopoliittikan kysymyksiä käsittelevät artikkelit.

c) sisäpoliittiset katsaukset.

4) Kumpikin osapuoli sitoutuu huolehtimaan aineiston toimittamisesta »Sovremennoje Obozrenijelle». »Zarjan»<sup>6</sup> toimitus voi kuitenkin sijoittaa erikoisjulkaisuihinsa käytettävissään olevaa 3. §:ssä mainittuja aiheita koskevaa omaa aineistoa niissä tapauksissa, kun se luonteensa puolesta sopii paremmin näihin julkaisuihin.

5) Zarja-ryhmä ottaa täydellisesti huolekseen »Sovremennoje Obozrenijen» painatuksen, kuljetukset ja levityksen, X-ryhmä kustantaa puolestaan kaikki siitä johtuvat kulut.

6) Mainitun yrityksen lakkauttamistapauksessa molemmat osapuolet jakavat keskenään tasan »Sovremennoje Obozrenijen» jäännöskappaleet.

*Huomautus.* »Zarjan» toimituksella on oikeus julkaista »Sovremennoje Obozrenijen» kansilehdissä ilmoituksia julkaisuistaan.

*Kirjoitettu 1901  
tammikuussa, ennen 17 (30) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1959  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 4. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## SALAINEN ASIAKIRJA

Kiinnitämme lukijoiden huomiota Dietzin Stuttgartissa julkaisemaan Witten kirjelmään, jonka on painatuttanut »Zarja».<sup>7</sup> »Kirjelmä», jossa vastustetaan entisen sisäministerin Goremykinin ehdotusta zemstvojen<sup>8</sup> muodostamisesta zemsvolaitosta vailla oleviin kuvernementteihin, on mielenkiintoinen asiakirjana, joka paljastaa kainostelematta vallanpitäjiemme salatuimmat aikeet. Toivomme voivamme lehtemme<sup>9</sup> lähinumerossa puhua seikkaperäisesti tästä merkittävästä asiakirjasta samoin kuin hra R. N. S:n siihen liitettävästä esipuheesta. Tälle esipuheelle, joka osoittaa sen kirjoittajan ymmärtävän Venäjän työväenliikkeen poliiti-

tisen merkityksen, on kaikessa muussa suhteessa tunnusmerkillistä liberaaleillemme ominainen tavanmukainen poliittisen ajattelun kypsymättömyys.

»Iskra» n:o 5, kesäkuu 1901

Julkaistaan »Iskra» lehden tekstin mukaan

## HUOMAUTUKSIA RJAZANOVIN ARTIKKELIIN »KAKSI TOTUUTTA»<sup>10</sup>

Ss.

1. Kirjoittaja pitää tärkeimpinä Marxin sanoja (kahdesta tiestä), jotka on sanottu oikeastaan ehdollisesti ja *poikkeuksellisessa* tilanteessa.<sup>11</sup> Sen sijaan kirjoittaja väärin telee asiaa *vääntäessään* nimenomaan Marxin *asettaneen* kysymyksen kahdesta tiestä.
7. 70-luvun miesten (käännös kohti historiaa) »pilkkaaminen» *ei* todista »ainoastaan ehdotonta kykenemättömyyttä tarkastella asioita historian kannalta», se todistaa myös 70-luvun miesten *halventamista* teoreettisessa suhteessa verrattuna 40- ja 60-luvun miehiin.
- 7a. Kirjoittaja kaunistelee Mihailovskia korostamalla, että Mihailovski esiintyi V. V:tä vastaan, ja olemalla vaiti siitä, että Mihailovski oli paljon useammin ja paljon enemmän yhtä mieltä V. V:n kanssa.
8. Räikeää valhetta on asettaa »*Narodnaja Voljan*» ja »kansaanmenon» *traaginen* tuho juuri Mihailovskin tilille. Artikkelin on omistettu Mihailovskille, jonka *Untergang*\* on nimenomaan *persönlicher*\*\* ja jonka kohtalossa on kopeekan arvosta »traagista» ja ruflan arvosta koomista.
9. *Typerää* on Mihailovskin *läksyttämisen* yhteydessä »loata 70-luvun vallankumouksellisten sosialistien polvea».
9. NB »kieltäytyy» näkemästä vallankumouksellisen enemmistön kuvastumista julkisessa kirjallisuudessa.
- 9—10. Maallikon ääntä kuuntelevat hartaasti kaikki »*Gekreuzigte und Verbannte*»\*\*\*

(70-luvun)

\* — kukistuminen. *Toim.*

\*\* — *persoonallista*. *Toim.*

\*\*\* — »ristiinnaulitut ja lainsuojattomat». *Toim.*

13. »Yhteiskunnalliset kysymykset vaihtuvat henkilökohtaisiksi kysymyksiksi» (*ja sivun loppuun* NB). (Pisarevilaisuutta.) [??]
15. ...(Pisarev) »Persoonall. onnen elämänil. saarnaamista»  
»yksilöllisten ihanteiden» — — — [??]
18. » » »omistautuneet kokonaan »persoonallisen itsensä kehittämisen kysymyksille.»
- 24—25. (§ III) Luonnehditaan *vallankumouksellisten* (70-luvun) utooppista sosialismia, joka sekoitetaan Mihailovskin suuntaukseen.
- 28—29. Mihailovski »uhrasi» usein yhden totuuksista. *Mutta* meitä ei kiinnosta hänen toimintansa »myöhäisempi vaihe». Mihailovski kiinnostaa meitä vain 70- ja 80-luvun *nuorison* keskuudessa esiintyneen tietyn virtauksen ilmentäjänä.
31. Mitä »rajoja» on asettanut »järjelle luonto»? (Tietoteoria.)
- 29—35. »Totuuden järjestelmän» esittelyä.
35. ...Tämä järjestelmä »yrittää löytää todellisuudesta sellaisen yhteiskunta-aineksen...», joka »olisi kiinnostunut ihanteen toteuttamisesta».
41. Kinastelua Juzovin ja kumpp. kanssa (kuivaa toistamista) ja hyppäys Jakovenkoon (1886).
- 46—48. Pendant\* = *T k a t s h o v*.  
Edelleen *Axelrod*  
ja siirtyminen sosialidemokraatteihin.  
Kaikki tämä on kerrottu kuivasti ja koskee hyvin vähän »kahta edellistä» ja *Mihailovskia*.  
Ja N. —on (52)!! — Mihailovskin hänestä tekemine johdopäätöksineen (53).
- § V, sivulta 57 sivulle 77 (78—80 »arvostelijoista») — marxilaisuuden synty. Kuolettavan ikävää, vasta s. 82 palaa »*vanhaan totuuteen*».
- 85 — Me emme hyväksy maailman jakamista nomenoneihin ja fenomeeneihin<sup>12</sup>.

Kirjoitettu syys- — lokakuussa 1901

Julkaistu ensi kerran 1959  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 5. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

\* — Jokseenkin samaa. Totm.

## AINEISTOA VSDTP:n OHJELMAN LAADINTAA VARTEN

### 1

OHJELMALUONNOKSEN KÄYTÄNNÖLLISEN OSAN ERI  
PYKÄLIEN HAAMOTELMIA

13. 102.

Lopetettu

p. 11. Työnantajien työläisille antamien asuntojen saniteettitilan, näiden huoneistojen sisäisen järjestyksen ja vuokrausehtojen tarkkailu paikallisten itsehallintoelinten ja työläisten valtuusmiesten taholta tarkoituksena suojella palkkalaisia estämällä työnantajia sekaantumasta palkkatyöläisten, kuten yksityishenkilöiden ja kansalaisten, elämään ja toimintaan.

p. 12. Oikealla tavalla järjestetty kaikinpuolinen työolojen saniteettivalvonta kaikissa palkkatyötä käyttävissä yrityksissä.

13. Ammattientarkastuksen ulottaminen koko käsi- ja kotiteollisuuteen sekä valtiontuotantolaitoksiin samoin kuin palkkatyöläisiä käyttäviin maataloudellisiin yrityksiin.

14.

j.n.e.

*Agraari* -. Entisen maaorjuusjärjestelmämme kaikkien jäänteiden hävittämiseksi sosialidemokraattinen työväenpuolue vaatii:

- |   |   |
|---|---|
| 1) lunastusmaksujen lakkauttamista          | } |
| 2) oikeutta erota vapaasti kyläyhteisöstä   |   |
| 3) vuokramaksun alentamista oikeuden kautta |   |
| 4) otrezkamaita <sup>14</sup> .             |   |

{ Axerod ja Berg: »helpotetaan talonpoikaisten joukkojen taistelua kapitalistisia suhteita (tai tiettyjä kapitalismin tendenssejä) vastaan.» }

## 2

PLEHANOVIN ENSIMMÄISEN OHJELMALUONNOKSEN  
JÄSENNYS JA ERÄITÄ SITÄ KOSKEVIA KORJAUKSIA

## Kohdat:

I. Kapitalististen suhteiden vallitsevuus: tuotantovälineet kapitalisteilla ja omistamattomat proletaarit = palkkatyöläiset — 2.\*

II. Pääoman valta-alueen laajeneminen: suuryritysten taloudellisen merkityksen suureneminen ja pienyritysten merkityksen pieneminen — 1.

III. Kapitalistiset suhteet puristavat työväenluokkaa yhä kovemmin: kysynnän suhteellinen pieneminen tarjonnan lisääntyessä — 4.

IV. Työvoiman hinnan lasku. Yhteiskunnallisen epäyhdenvertaisuuden lisääntyminen — 3.

+ näin ollen (kapitalismi aiheuttaa??) yhteiskunnallisen epäyhdenvertaisuuden lisääntymistä, omistavien ja omistamattomien välisen eron suurenemista (?+?)

V. Pulat — 5.

VI. Työväenluokan tyytymättömyyden lisääntyminen, taistelun kärjistyminen + lisääntyy tietoisuus, että *sosiaalinen vallankumous* on välttämätön, *t.s.*

(selitys siihen) — 6.

VII. Sosiaalinen vallankumous — koko sorretun ihmiskunnan eduksi — 7.

VIII. Tavaratuotannon vaihtaminen sosialistiseen tuotantoon edellyttää, että proletariaatilla on *valtiovalta* — *proletariaatin diktatuuri* — 8.

IX. Työväenliike on kehittynyt kansainväliseksi — 10.

X. Venäjän sosialidemokratia on kansainvälisen sosialidemokratian osa — 11.

XI. Venäjän sosialidemokratian lopullinen tavoite on sama. Venäjän sosialidemokratian tehtävänä on

{ paljastaa etujen sovittamaton vastakkaisuus  
selittää sosiaalisen vallankumouksen merkitys } — 9.  
{ järjestää työläisten voimat }

XII. Lähitavoitetta muuntavat maaorjuuden jäänteet (koko työtätekevään väestöön kohdistuva sorto + pahin työväenliikettä haittaava este).

\* Numerot on merkitty käsikirjoitukseen sinikynällä ja ne viittaavat nähtävästi siihen, mihin järjestykseen kohdat halutaan. *Toim.*

XIII. Pyrittävä aikaansaamaan kapitalismin täydennyksenä olevat juridiset laitokset.

XIV. Itsevaltius on maaorjuuden jäännös, pahin vihollinen, niinpä lähitehtävänä on *monarkian* kukistaminen.

KORJAUKSIA PLEHANOVIN OHJELMALUONNOKSEEN

Ehdotettu 21. I 02.

III. [Kapitalistiset tuotantosuhteet puristavat työväenluokkaa yhä kovemmin sitä mukaa kuin] tekninen edistys [kohottaessaan työn tuottavuutta] ei j.n.e.

{ tuottaen asemesta *aiheuttaen* }

+ Työttömyyden, kurjuuden, nöyryytyksen ja sorron lisääntyminen on tämän kapitalismin perustenssin väistämätön tulos.

Muutettava

5. §:ksi.

*Väärin ei kaikkia.*

Muutettava

4. §:ksi.

teollisuuspuolat, joita mainitut kapitalismin ristiriidat aiheuttavat väistämättömästi

III. Tekninen edistys

(kohottaessaan työn tuottavuutta?) ei ainoastaan anna

kapitalisteille aineellista

mahdollisuutta työläisten

riiston tehostamiseen, vaan myös muuttaa tämän

mahdollisuuden todellisuudeksi aiheuttaen työvoiman

*kysynnän* suhteellista supistumista ja samalla

sen tarjonnan suhteellista ja absoluuttista kasvua.

Työttömyyden, kurjuuden, sorron ja nöyryytyksen

(mainit- lisäntyminen on tämän tujen

kapitalismin perustenssin väistämätön tulos.

perustenssin väistämätön tulos.

perustenssin väistämätön tulos.

perustenssin väistämätön tulos.

perustenssin väistämätön tulos.

perustenssin väistämätön tulos.

perustenssin väistämätön tulos.

»SUO»

IV. Yhteiskunnallisen työn tuotantovoimien

kehityksestä seuraa näin muodoin se, että mitätön vähemmistö monopolisoi kaikki tästä ke-

hityksestä koituvat edut ja rinnan yhteiskunnallisen rikkauden kasvun kanssa lisääntyy yhteiskunnallinen epäyhdenvertaisuus, kasvaa

omistavia ja omistamattomia erottava välimatka, syvenee ja laajenee omistajaluokan ja proletariiluokan välinen kuilu.

V.\* Työväenluokan ja pientuottajien aseman entistä tuntuvampaan huononemiseen johtavat

teollisuuspuolat, joita mainitut kapitalismin ristiriidat aiheuttavat väistämättömästi

\* Käsikirjoituksessa on pyyhitty yli kappaleen alku: »Näiden ristiriitujen kärjistymiseen entisestään.» *Talm.*



koska tuotanto ei koska tuotannosta Tällaisen asiain-  
 ole yhteiskunnan puuttuu suunnitel- tilan vallitessa yh-  
 valvonnassa ja kos- mallisuus ja kapi- teiskunnassa, kun  
 ka kapitalististen talististen maiden tuotannosta puut-  
 maiden keskinäinen keskinäinen kilpai- tuu suunnitelmalli-  
 kilpailu maailman- lu maailmanmark- suus ja kapitalistis-  
 markkinoilla voi- kinoilla voimistuu- ten maiden kilpai-  
 mistuu jatkuvasti.\* Joukkojen köyhyy- lu maailmanmark-  
 den ja kurjuuden kinoilla voimistuu  
 lisäksi on vielä jatkuvasti, tavaroi-  
 yhteiskunnallisen den menekki jää  
 rikkauden haas- pakosta jälkeen nii-  
 kausta sen seurauk- den tuotannosta.\*  
 sena, ettei tuotetuil-  
 le tavaroille voida  
 löytää menekkiä.

*Kirjoitettu viimeistään  
 tammikuun 8 (21) p:nä 1902*

*Julkaistu ensi kerran 1924  
 II Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

### 3

## PLEHANOVIN ENSIMMÄISEN OHJELMALUONNOKSEN I JA II KOHDAN SANAMUOTO JA OHJELMAN TEOREETTISEN OSAN ENSIMMÄISEN KOHDAN HAHMOTELMA

I. Nykyisen porvarillisen yhteiskunnan taloudellisena perustana on kapitalistinen tuotantotapa, jonka vallitessa tärkein osa tuotantovälineistä ja tavaroiden muodossa tuotettavien tuotteiden kiertokulun välineistä on verraten vähälukuisen henkilöluokan yksityisomistuksessa, samalla kun väestön enemmistö ei voi hankkia toimeentuloaan muutoin kuin myymällä työvoimaansa. Tämän vuoksi se on riippuvaisessa asemassa palkkatyöläisinä (proletaareina), jotka luovat työllään tuotanto- ja tavarankiertokuvälineiden omistajien (kapitalistien ja suurmaanomistajien) tulot.

II. Kapitalistisen tuotantotavan valta-alue laajenee sitä mukaa, kuin tekniikan jatkuva edistys lisää suuryritysten taloudellista merkitystä ja supistaa siten itsenäisten pientuottajien osuutta yhteiskunnan talouselämässä, alentaa heidän elintasoaan, tunkee toiset proletariaatin riveihin ja muuttaa toiset välittömästi tai välillisesti pääoman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi.

\* Tämä variantti on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*

\* \*  
\*

||?|| I (?). Venäjän taloudellinen kehitys saattaa maassa entistä laajemmin ja entistä enemmän valtaan kapitalistiset tuotantosuhteet.

*Kirjoitettu alkaisintaan  
tammikuun 8 (21) pnä 1902*

*Julkaistu ensi kerran 1959  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 6. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

4

OHJELMALUONNOKSEN TEOREETTISEN OSAN  
ALUSTAVA VARIANTTI

ALUSTAVA SANAMUOTO

KORJAILTU SANAMUOTO

A.

I. Venäjän taloudellinen kehitys ja Venäjän entistä laajamittaisempi (voimaperäinen) osallistuminen kansainväliseen kauppavaihtoon saattavat maassa entistä levinneemmäksi ja entistä täydellisempään herruuteen kapitalistisen tuotantotavan.

I. Venäjän voimaperäinen osallistuminen kansainväliseen kauppavaihtoon ja kotimaisen tavaran tuotannon kasvu saattavat maassa entistä täydellisempään herruuteen kapitalistisen tuotantotavan, jolle ovat tunnusmerkillisiä seuraavat peruserikoisuudet.

II.\* Tekniikan jatkuva parantaminen lisää entisestään suuryritysten taloudellista merkitystä, supistaa itsenäisten pientuottajien (talonpoikien, kotiteollisuudenharjoit-

III. Tekniikan jatkuva parantaminen lisää entisestään kapitalististen suuryritysten lukumäärää, mittasuhteita ja taloudellista merkitystä, alentaa itsenäisten pientuottajien

\* Käsikirjoituksessa on suunniteltu muutettavaksi pykälien järjestystä: sinikynällä on pyyhitty yli »II» ja merkitty tilalle »III» ja päinvastoin. Toim.

tajien, käsityöläisten y.m.) osuutta maan talouselämässä, alentaa heidän elintasoaan, muuttaa toiset välittömästi tai välillisesti pääoman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi, tunkee toiset omistamattoman, tuotantovälineitä vailla olevan luokan (proletariaatin) riveihin.

(talonpoikien, kotiteollisuudenharjoittajien, käsityöläisten) elintasoa, muuttaa toiset heistä pääoman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi, köyhdyttää toiset täydellisesti tunkien heidät omistamattoman, tuotantovälineitä vailla olevan luokan (proletariaatin) riveihin.

III. Tärkein osa tuotantovälineistä ja tavarankiertokulkuvälineistä keskittyy yhä suuremmissa määrässä verraten vähälukuisen henkilöluokan käsiin, samalla kun jatkuvasti suureneva väestön enemmistö ei voi hankkia toimeentuloaan muutoin kuin myymällä työvoimaansa. Se joutuu tästä johdun riippuvaiseen asemaan palkkatyöläisinä (proletaareina), jotka luovat työllään tuotanto- ja tavarankiertokulkuvälineiden omistajien (kapitalistien ja suurmaanomistajien) tulot.

IV. Kohottaessaan työn tuottavuutta tekninen edistys suo kapitalisteille mahdollisuuden työläisten riiston tehostamiseen, aiheuttaa työvoiman kysynnän suhteellista supistumista (t.s. kysynnän kasvu on epäsuhteessa pääoman kasvuun (jää tästä jälkeeseen)) ja samalla sen tarjonnan suhteellista ja absoluuttista kasvua. Tämä samoin kuin edellä mainitut kapitalismin perustendenssit johtavat työttömyyden, kurjuuden, riiston, sarron ja nöyryytyksen lisääntymiseen.

V. Työväenluokan ja pientuottajien aseman entistä tuntevampaan huononemiseen johtavat teollisuuspulat, joita väistämättömästi aiheuttavat mainitut kapitalismin ristiriidat, sille ominainen tuotannon suunnitelmattomuus (jota mitkään yrittäjän liitot eivät voi poistaa) ja kapitalististen maiden keskinäisen kilpailun voimistuminen maailmanmarkkinoilla. Joukkojen köyhyyden ja kurjuuden lisäksi on yhteiskunnallisen rikkauden haaskausta sen seurauksena, ettei tuotetuille tavaroille voida löytää menekkiä.

VI. Yhteiskunnallisen työn tuotantovoimien kehityksestä seuraa näin muodoin

{ Sanot-  
tava  
toisin }

VI. Yhteiskunnallisen ja yhä enemmän yhteiskunnallistuvan työn tuotantovoimien jättäjäisestä kehityksestä seuraa näin muodoin

se, että väestön mitätön vähemmistö monopolisoi kaikki tästä kehityksestä koituvat tärkeimmät edut ja rinnan yhteiskunnallisen rikkauden kasvun kanssa lisääntyy yhteiskunnallinen epäyhdenvertaisuus, kasvaa omistavia ja omistamattomia erottava välimatka, syvenee ja laajenee omistajaluokan (porvariston) ja proletaariluokan välinen kuilu.

VII. Mutta samalla kun suurenevät ja kehittyvät kaikki nämä kapitalismin väistämättömät ristiriidat,

lisääntyy myös työväenluokan tyytymättömyys ja suuttumus, enenee sen yksimielisyys kapitalistisen tuotantotavan omista ehdoista johtuen, kärjistyy

lisääntyy proletaarien lukumäärä ja yksimielisyys, tyytymättömyys ja suuttumus, kärjistyy

työväenluokan taistelu kapitalistiluokkaa vastaan, voimistuu pyrkimys vapautua kapitalismin sietämättömästä ikeestä.

VIII. Työväenluokan vapautus voi olla vain itsensä työväenluokan asia. Kapitalismin ikeen karistamiseksi on suoritettava sosiaalinen vallankumous, t.s.

VIII. Työväenluokan vapautus voi olla vain itsensä työväenluokan asia, sillä nykyisen yhteiskunnan kaikki muut luokat ovat olemassa-olevan talousjärjestelmän perusteiden säilyttämisen kannalla.

Työväenluokan todellisen vapauden saavuttamiseksi on suoritettava sosiaalinen vallankumous, joka on kapitalistisen tuotantotavan koko kehityksen luonnollinen seuraus, t.s.

on lakkautettava tuotantovälineiden yksityisomistus, siirrettävä ne yhteiskunnalliseen omistukseen ja vaihdettava kapitalistinen tavarain tuotanto sosialistisesti järjestettyyn koko yhteiskunnan kustantamaan tuotteiden tuotantoon sen *kaikkien* jäsenten täydellisen hyvinvoinnin ja kaikinpuolisen vapaan kehityksen turvaamiseksi.

IX. Voidakseen suorittaa tämän sosiaalisen vallankumouksen proletariaatin tulee vallata *valtiovalta*, joka tekee sen

tilanteen herraksi ja suo sille mahdollisuuden poistaa kaikki haitat, jotka estävät proletariaattia saavuttamasta ylevää päämääräänsä. Tässä mielessä *proletariaatin diktatuuri* on sosiaalisen vallankumouksen välttämätön poliittinen ehto.

X. Proletariaatin vallankumous on vapauttava koko nykyisen sorretun ja kärsivän ihmiskunnan, sillä se tekee lopun kaikenlaisesta ihmisen harjoittamasta toisen ihmisen sorrosta ja riistosta.

XI. Venäjän sosialidemokratia asettaa tehtäväkseen osoittaa työläisille heidän etujensa ja kapitalistien etujen sovitettamattoman vastakkaisuuden, selittää proletariaatille sen suoritettavana olevan sosiaalisen vallankumouksen historiallista merkitystä, luonnetta ja ehtoja, järjestää vallankumouksellisen luokkapuolueen, joka pystyy johtamaan proletariaatin kaikkinaista taistelua nykyistä yhteiskunta- ja valtiojärjestystä vastaan.

XII. Kansainvälisen vaihdon ja maailmanmarkkinoita varten tapahtuvan tuotannon kehitys on kuitenkin tehnyt (luonnut) sivistyneen (?) maailman kaikkien kansojen välisen yhteyden niin kiinteäksi, että proletariaatin vapaustaistelun ylevä päämäärä voidaan saavuttaa vain kaikkien maiden proletaarien yhteisin ponnistuksin. Sen vuoksi\* nykyisen työväenliikkeen täytyi muodostua ja se onkin muodostunut jo kauan sitten kansainväliseksi, ja Venäjän sosialidemokratia pitää itseään proletariaatin maailmanarmeijan osastona, *kansainvälisen sosialidemokratian osana*.

## B.

I. Venäjän sosialidemokratian lähitavoitteet muuntuvat kuitenkin huomattavasti sen johdosta, että esikapitalistisen, maaorjuudenaikaisen yhteiskuntajärjestyksen monilukuiset jäänteet pidättävät meillä hyvin suurella määrällä tuotantovoimien kehitystä, pitävät työtätekevän väestön elintason alhaisena, synnyttävät monimiljoonaisen talonpoikaiston häviämisen aasialais-barbaarisia muotoja, pitävät koko kansaa sivistymättömyyden, oikeudettomuuden tilassa ja sorronalaisena. Venäjän sosialidemokratian on vielä pyrittävä saa-

---

\* Sanat »proletariaatin vapaustaistelun ylevä päämäärä voidaan saavuttaa vain kaikkien maiden proletaarien yhteisin ponnistuksin. Sen vuoksi» on käsi-  
kirjoituksessa pyyhitty yli. *Toim.*

vuttamaan ne vapaat kansalais- ja poliittiset instituutiot, jotka jo ovat olemassa kehittyneimmässä kapitalistimaissa ja jotka ovat ehdottoman tarpeellisia proletariaatin porvaristonvastaisen luokkataistelun täydellistä ja kaikinpuolista kehitystä varten.\*

II. Tsaarin itsevaltius on maaorjuusjärjestelmän huomattavin jäännös, kaiken sen barbaarisuuden ja kaikkien niiden vitsausten mahtavin linnake, joista poliittisesti vapaat maat ovat jo päässeet; se on proletariaatin vapausliikkeen pahin ja vaarallisin vihollinen.

Tsaarin itsevaltius on näistä maaorjuusjärjestelmän jäänteistä huomattavin, koko tämän barbaarisuuden mahtavin linnake. Se on proletariaatin vapausliikkeen ja koko kansan kulttuurikehityksen pahin ja vaarallisin vihollinen.

Sen vuoksi Venäjän sosialidemokratia asettaa lähimmäksi poliittiseksi tehtäväkseen kukistaa tsaarin itsevaltius ja pystyttää sen tilalle *tasavalta*, joka pohjaa demokraattiseen perustuslakiin, mikä takaa:

- 1) kansan itsevaltiuden, t.s. ...

*Kirjoitettu 1902 tammikuun 8 ja 25  
(tammikuun 21 ja helmikuun 7)  
päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1924  
II Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan*

## 5

### OHJELMALUONNOKSEN JÄSENNYSHAHMOTELMIA

- I—VI. A) Venäjän taloudellinen kehitys ja kapitalismin peruserikoisuudet.
- VII—XII. B) Proletariaatin luokkataistelu ja sosialidemokratian tehtävät.
- C) Venäjän sosialidemokraattien lähitavoitteet ja heidän poliittiset vaatimuksensa.
- D) Sosiaaliset (tehdas-) uudistukset.

\* Tämä lause on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*

- E) Finanssitalouden reformi ja maaorjuudenai-  
kaisen yhteiskunnan jäänteiden hävittämiseen  
tähtäävät erilaiset vaatimukset.
- F) Loppulause («hätä»).

- A) Venäjän taloudellinen kehitys ja sosialidemokratian yleiset tehtävät.
- B) Sosialidemokratian erikoiset poliittiset tehtävät ja poliittiset vaatimukset.
- C) Sosiaaliset uudistukset.
- D) Finanssitalouden ja agraariuudistukset (reformit).

*Kirjoitettu 1902 tammikuun 8 ja 25  
(tammikuun 21 ja helmikuun 7)  
päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1924  
II Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsi-*kirjoituksen mukaan**

6

OHJELMALUONNOKSEN AGRAARIOSAN JA LOPPULAUSEEN  
ALUSTAVA VARIANTTI

Venäjän Sosialidemokraattinen Työväenpuolue vaatii sitä paitsi:

a) valtiontalouden demokraattisen organisaation etujen nimessä lakkauttamaan kaikki välilliset verot ja säätämään progressiivisen tuloveron

b) vanhan maaorjuudenaikaisen järjestyksemme kaikkien jäänteiden poistamiseksi

1) lakkauttamaan lunastus- ja aprakkamaksut samoin kuin kaikenlaiset rasitukset, joita talonpoikaistolle verovelvollisena säätynä nykyään lankeaa;

2) lakkauttamaan yhteistakuun ja kaikki lait, jotka rajoittavat talonpojan oikeutta määrätä maastaan;

3) palauttamaan kansalle takaisin lunastus- ja aprakkamaksujen muodossa perityt rahasummat. Takavarikoimaan tässä tarkoituksessa luostarien omaisuuden ja apaanashitilat<sup>15</sup> sekä myös määräämään erikoisveron lunastuslainaa käyttäneiden aatelisten suurmaanomistajien maista. Muodostamaan tällä tavalla hankituista varoista erikoisen kansanrahaston kyläyhdyksuntien kulttuuri- ja hyväntekeväisyystarkoituksiin käytettäväksi;

4) perustamaan talonpoikaiskomiteoita siinä tarkoituksessa,

(a) että palautetaan (pakkoluovuttamalla tai—siinä tapauksessa, jos maat ovat siirtyneet käsistä toisiin — lunastamalla j.n.e.) kyläyhdykskunnille ne maat, jotka lohkaistiin talonpojilta maaorjuuden lakkauttamisen yhteydessä ja joita tilanherrat käyttävät talonpoikien orjuuttamisvälineenä;

(b) että poistetaan Uralilla, Altailla, Läntisellä alueella ja valtakunnan muilla alueilla säilyneet maaorjuusjärjestelmän jäänteet;

5) antamaan oikeuksille valtuudet alentaa ylettömän suuria vuokramaksuja ja julistaa mitättömiksi sopimukset, jotka ovat luonteeltaan orjuuttavia.

Venäjän Sosialidemokraattinen Työväenpuolue katsoo, että mainitut poliittiset ja sosiaaliset uudistukset voidaan suorittaa kokonaisuudessaan, johdonmukaisesti ja varmasti vain itsevaltiuden kukistamisen ja koko kansan vapaasti valitseman perustavan kokouksen koollekutsumisen tietä.

*Kirjoitettu viimeistään  
tammikuun 25 (helmikuun 7) pnä 1902*

*Julkaistu ensi kerran 1959  
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen  
6. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 7

### OHJELMALUONNOKSEN HAHMOTELMIA

#### 1. VARIANTTI

Tavaratuotanto kehittyä Venäjällä yhä nopeammin, Venäjän osallistuminen kansainväliseen kauppavaihtoon tehostuu \*, ja kapitalistinen tuotantotapa on pääsemässä Venäjällä entistä täydellisemmin valtaan.

Jatkuvasti suureneva väestön enemmistö ei voi hankkia toimeentuloaan muutoin kuin myymällä työvoimaansa. Se

---

\* Sanat »Venäjän osallistuminen kansainväliseen kauppavaihtoon tehostuu» on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*



joutuu näin muodoin palkkatyöläisten (proletaarien) asemaan ollen riippuvainen verraten vähälukuisesta luokasta, kapitalisteista ja suurmaanomistajista, jotka keskittävät käsiinsä tärkeimmän osan tuotanto- ja tavarankiertokulkuvälineistä.\*

Tärkein osa tuotantovälineistä keskittyy mitättömän vähälukuisten kapitalistien ja suurmaanomistajien käsiin heidän yksityisomaisuudekseen. Menettäessään tuotantovälineensä yhä useammat työntekijät joutuvat pakosta turvautumaan työvoimansa myyntiin. He joutuvat näin muodoin riippuvaiseen asemaan palkkatyöläisinä (proletaareina), jotka luovat työlleen omistajien tulot.

Kapitalismin kehitys lisää entisestään suuryritysten lukumäärää, mittasuhteita ja taloudellista merkitystä, alentaa itsenäisten pientuottajien (talonpoikien, kotiteollisuudenharjoittajien, käsityöläisten) elintasoja, muuttaa toiset heistä pääoman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi, tunkee toiset proletariaatin riveihin.

Mitä pitemmälle jatkuu tekninen edistys, sitä enemmän on kapitalisteilla mahdollisuuksia työläisten riiston tehostamiseen, sitä enemmän työvoiman kysynnän kasvu jää jälkeen työvoiman tarjonnan kasvusta.

Kurjuuden, työttömyyden, riiston, sarron ja nöyryytyksen lisääntyminen on kapitalismin perustendenssien tulos.

Entistä laajempien työtätekevien väestökerrosten osaksi tulee puutteellinen toimeentulo, työttömyys, riiston ies ja kaikkinaisen nöyryytys.

Tätä prosessia kärjistävät entisestään teollisuuspulat, joita mainitut kapitalismin ristiriidat aiheuttavat väistämättömästi. Joukkojen köyhyyden ja kurjuuden ohella esiintyy yhteiskunnallisen rikkauden haaskausta sen seurauksena, ettei tuotetuille tavaroille voida löytää menekkiä.

Yhteiskunnallisen ja yhä enemmän yhteiskunnallistuvan työn tuotantovoimien jättiläismäisestä kehityksestä seuraa näin muodoin, että väestön mitätön vähemmistö monopolisoi kaikki tästä kehityksestä koituvat tärkeimmät edut. Rinnan

\* Tämä kappale on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*

yhteiskunnallisen rikkauten kasvun kanssa lisääntyy yhteiskunnallinen epäyhdenvertaisuus, syvenee ja laajenee omistajaluokan (porvariston) ja proletaariluokan välinen kiilu.

(A) § III. Suurtuotanto tunkee yhä enemmän syrjään pientuotantoa. Itsenäiset pientuottajat (talonpojat, kotiteollisuudenharjoittajat, käsityöläiset) muuttuvat joko proletaareiksi tai pääoman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi.

Tekniikan jatkuva edistyminen johtaa siihen, että suurtuotanto tunkee yhä enemmän syrjään pientuotantoa. Tärkein osa tuotantovälineistä (maista ja tehtaista, työvälineistä ja koneista, rautateistä ja muista liikennevälineistä) keskittyy verraten vähälukuisten kapitalistien ja suurmaanomistajien käsiin heidän yksityisomaisuudekseen. Itsenäiset pientuottajat (talonpojat, kotiteollisuudenharjoittajat, käsityöläiset) köyhtyvät yhä enemmän, menettävät tuotantovälineensä ja muuttuvat näin muodoin proletaareiksi tai joutuvat pääoman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi. Työntekijöiden jatkuvasti suureneva enemmistö joutuu pakosta turvautumaan työvoimansa myyntiin.

Heistä tulee näin ollen palkkatyöläisiä, jotka ovat riippuvaisia omistajista ja luovat työllään näiden rikkautet.

Nämä palkkatyöläiset (proletaarit) joutuvat näin ollen riippuvaisiksi omistajista ja luovat työllään näiden tulot.

## 2. VARIANTTI

Tavaratuotanto kehittyy Venäjällä yhä nopeammin, kapitalistinen tuotantotapa pääsee Venäjällä entistä täydellisemmin valtaan.

Tärkein osa tuotantovälineistä (maista ja tehtaista, työvälineistä ja koneista, rautateistä ja muista liikennevälineistä) keskittyy verraten vähälukuisten kapitalistien ja suurmaanomistajien käsiin heidän yksityisomaisuudekseen.

Yhä useammat työntekijät menettävät (kadottavat) tuotantovälineensä ja joutuvat pakosta turvautumaan työ-

Yhä useammat työntekijät joutuvat pakosta turvautumaan työvoimansa myyntiin, heistä tulee palkkatyöläisiä,

voimansa myyntiin. Nämä jotka ovat riippuvaisia omis-  
palkkatyöläiset (proletaarit) tajista ja luovat työllään näi-  
joutuvat näin ollen riippu- den rikkaudet.  
vaisiksi omistajista ja luovat  
työllään näiden tulot.

Kapitalismin kehitys lisää entisestään suuryritysten luku-  
määrää, mittasuhteita ja taloudellista merkitystä, huonontaa  
itsenäisten pientuottajien (talonpoikien, kotiteollisuudenhar-  
joittajien, käsityöläisten) asemaa, muuttaa toiset heistä pää-  
oman palvelijoiksi ja veronmaksajiksi, tunkee toiset prole-  
tariaatin riveihin.

Mitä pitemmälle jatkuu tekninen edistys, sitä enemmän  
on kapitalisteilla mahdollisuuksia työläisten riiston tehosta-  
miseen, sitä enemmän työvoiman kysynnän kasvu jää jälkeen  
työvoiman tarjonnan kasvusta. Entistä laajempien työtäte-  
kevien väestökerrosten osaksi tulee puutteellinen toimeentulo,  
työttömyys, riiston ies ja kaikkalainen nöyryytys.

Tätä prosessia kärjistävät entisestään teollisuuspulat, joita  
kapitalismin perusristiriidat aiheuttavat väistämättömästi.  
Joukkojen köyhyys ja kurjuuden ohella esiintyy yhteis-  
kunnallisen rikkauden haaskausta sen seurauksena, ettei  
tuotetuille tavaroille voida löytää menekkiä.

Yhteiskunnallisen ja yhä enemmän yhteiskunnallistuvan  
työn tuotantovoimien jättiläismäisestä kehityksestä seuraa  
näin muodoin se, että väestön mitätön vähemmistö monopo-  
lisoi kaikki tästä kehityksestä koituvat tärkeimmät edut.  
Rinnan yhteiskunnallisen rikkauden kasvun kanssa lisääntyy  
yhteiskunnallinen epäyhdenvertaisuus, syvenee ja laajenee  
omistajaluokan (porvariston) ja proletaariluokan välinen kui-  
lu. \*

*Kirjoitettu 1902 tammikuun 25  
ja helmikuun 18 (helmikuun 7  
ja maaliskuun 3) päivän  
välisenä aikana*

*Julkalstu ensi kerran 1924  
II Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

---

\* Käsikirjoituksen kääntöpuolelle on kirjoitettu kynällä: »...torjuu jyrkästi  
kaikki ne reformatoriset suunnitelmat, jotka tavalla tai toisella ovat omiaan laa-  
jentamaan tai lujittamaan työtätekeviin joukkoihin kohdistuvaa poliisi- ja vir-  
kamiesvalvontaa...» Lenin ehdotti tätä sanamuotoa korjaukseksi »Venäjän Sosia-  
lidemokraattisen Työväenpuolueen ohjelman» loppulauseeseen (ks. Teokset,  
6. osa, s. 17). *Toim.*

LISÄYKSIÄ OHJELMALUONNOKSEN AGRAARI-  
JA TEHDASOLOJA KOSKEVIIN OSIIN

»Vanhan maaorjuudenaikaisen järjestyksen jäänteiden pois-  
tamiseksi se tulee vaatimaan.»

Olisikohan lisättävä »ja maaseudun luokkataistelun vapaan  
kehityksen eduksi».

Tämän puolesta puhuu se, että meidän tulee myös tässä  
suhteessa erottautua päättäväisesti *porvarillisesta demokratias-  
ta*, joka kaikissa muodoissaan hyväksyy tietysti mielellään  
yksinomaan ensimmäisen perustelun.

\* \*  
\*

NB: lisättävä *tehdasoloja* koskevaan osaan:

*Säättämään lailla, että työläisten kaikkiin ja kaikenlaisiin  
palkkaussopimuksiin perustuvat maksut on suoritettava joka  
viikko.*

Kirjoitettu 1902 tammikuun 25  
ja helmikuun 18 (helmikuun 7  
ja maaliskuun 3) päivän  
välisenä aikana

Julkaistu ensi kerran 1959  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 6. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

VASTAUKSIA »VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRATIAN  
AGRAARIOHJELMA» ARTIKKELIA KOSKEVIIN  
PLEHANOVIN JA AXELRODIN HUOMAUTUKSIIN<sup>10</sup>

»4. perustamaan talonpoikaiskomiteoita siinä tarkoituk-  
sessa,

a) että palautetaan (pakkoluovuttamalla tai — siinä  
tapauksessa, jos maat ovat siirtyneet käsistä toisiin —  
lunastamalla j.n.e.) kyläyhdyksunnille ne maat, jotka  
lohkaistiin talonpojilta maaorjuuden hävittämisen yh-  
teydessä ja joita tilanherrat käyttävät talonpoikien or-  
juuttamisvälineenä...» \*

\* Ks. Teokset, 6. osa, s. 96. Toim.

Plehanov. NB. Pyydän panemaan merkille seuraavan: *pakkoluovutus* (n:o 3) ei tee mahdolliseksi *lunastusta*; *lunastus* ei tee mahdolliseksi *pakkoluovutusta* (todisteet tarpeettomia); »lunastamalla j.n.e.» (n:o 2) on pelkästään lunastamista, — »j.n.e.» poistettava. Ja sulkeissa oleva lause voidaan korvata seuraavalla (lunastamalla, jos vuoden 1861 jälkeen maa [eivätkä maat] (n:o 1) on siirtynyt myynnin kautta toisiin käsiin). Silloin käy selville, että muissa palauttamistapauksissa ei suoriteta korvausta nykyisille omistajille. Jos taasen maa on siirtynyt toisiin käsiin perintönä tai lahjoituksena tai vaihdon kautta, niin lunastusta ei tule olla. Luulen, että ehdimme muuttaa tämän.

Axelrod. Kannatan. P. A.

N:o 1 — koska ohjelmassa on »maat», niin olisi kieliopin vastaista panna sulkeihin »maa».

N:o 2 — »j.n.e.» sisältää myös maan vaihdon toiseen ja rasiteoikeuden maahan sekä uudelleenpalstoituksen y.m. Sen vuoksi poistaminen ei olisi suinkaan oikeaa.

N:o 3 — »pakkoluovutus» merkitsee tavallisesti omaisuuden *riistämistä*, t.s. korvauksetonta pois ottamista. Sen vuoksi sen asettaminen lunastuksen vastakohtaksi ei ole suinkaan niin oudoksuttavaa, kuin huomautuksen tekijästä tuntuu.

»Meidän on taisteltava maaorjuussuhteiden kaikkia jääniteitä vastaan — siitä ei sosialidemokraatilla voi olla mitään epäilystä, mutta koska nämä suhteet punoutuvat mitä monimutkaisimmalla tavalla porvarillisiin, niin meidän täytyy tunkeutua, luvallanne sanoen, tuon sekavuuden itse ytimeen pelkäämättä tehtävän monimutkaisuutta.» \*

Plehanov. On turhaa pyytää lupaa sen selville saamiseen, mikä on ydin.

??

»...työväkeä koskeva osa sisältää vaatimukset, jotka on suunnattu *porvaristoa* vastaan, mutta talonpoikaistoa koskeva osa vaatimukset, jotka on suunnattu *orjuuttaja-tilanherroja* vastaan (sanoisin feodaaleja vastaan, ellei kysymys tämän termin soveliaisuudesta kartanoaatelistoomme olisi niin kiistanalainen kysymys <sup>1)</sup>).

<sup>1)</sup> Minä henkilökohtaisesti olen valmis ratkaisemaan tämän kysymyksen hyväksyvässä mielessä, mutta tässä tapauksessa

\* Ks. Teokset, 6. osa, s. 100. Toim.

ei tietenkään paikka eikä aika ole sopiva tämän ratkaisun perustelemiseen eikä edes esittämiseen, sillä kysymys on nyt agrariohjelman kollektiivisen, koko toimituksen laatiman luonnoksen puolustamisesta.» \*

A x e l r o d. NB. *Ohjelmallisessa* kirjasessa olisi todellakin parempi olla vihjaamatta näin erimielisyyksiin.

»Jos yritetään etukäteen, ennen taistelun lopullista päättymistä, itse taistelun kuluissa päätellä, että *koko* maksimia emme nähtävästi saavutakaan, niin merkitsee se mitä puh-taimpaan poroporvarillisuuteen joutumista.» \*\*

P l e h a n o v. »Jos yritetään... päätellä», että koko maksimia emme saavuta j.n.e. — tämä on hyvin kömpelöä. Ehdotan vaihtamaan tämän siihen lauseeseen, jonka kirjoitin tekstiin.\*\*\* Pyydän *äänestämään* tästä ehdotuksesta. *Perustelu*: vastustajat saattavat tehdä pilkkaa.

*Ehdotan niin ikään äänestämään* esityksestäni, että *poistetaisiin* Venäjän feodalismia koskevat tekijän mielipiteet. *Perustelu*: tällaiset päätelmät ovat sopimattomia yhteisessä sanoakseni *toimituksen* artikkelissa. Tekijän huomautukset johtavat vain ajatukseen, että toimituksessa on *erimielisyyksiä*.

A x e l r o d. Olen jo edellä esittänyt saman ajatuksen.

Hieman tahdikkuutta, joka olisi voinut vihjaista huomautusten tekijälle, että on varsin sopimatonta vaatia *äänestystä* hänen haluumistaan *tyylin* muutoksista (ehkä huonompaan päin?). Aivan yhtä naurettavaa on pelko, että pienen »feodalismia» koskevan kysymyksen vuoksi alettaisiin meluta (Martynovitko?) »erimielisyyksistä». Ilmaisni sanottavani hyvin yleispiirteisesti.

»'Liikkeemme' on sosialidemokraattista työväenliikettä. *Siihen* talonpoikaisjoukot eivät suorastaan voi 'tulla mukaan': se ei ole problemaattista, vaan *mahdotonta*, eikä siitä ole milloinkaan ollut kysymystäkään. Mutta talonpoikaisjoukot *eivät voi olla tulematta mukaan* maaorjuuden kaikkia jään-

\* Ks. Teokset, 6. osa, s. 102. *Toim.*

\*\* Sama, s. 104. *Toim.*

\*\*\* Plehanov ehdotti muutettavaksi tätä lausetta seuraavalla tavalla: »Jos pysähdytään ennen taistelun lopullista päättymistä, itse taistelun kuluissa sen perusteella...» *Toim.*

teitä (siinä luvussa myös itsevaltiutta) vastustavaan 'liikkeeseen'.» \*

P l e h a n o v. Ehdotan (mukaan tulemista koskevassa lauseessa) sanan »talonpoikaisjoukot» asemesta sanoja: talonpoikaisjoukot sellaisinaan, t.s. säätyinä ja sitä paitsi yhdeksi kokonaisuudeksi käsitettynä j.n.e.

Pyydän äänestämään tästä.

A x e l r o d. Kannatan. P. A.

Ks. 28 kääntöpuolta. \*\*

»Meidän on levitettävä mahdollisimman laajalti aatetta, että vain tasavallassa voidaan käydä ratkaiseva taistelu proletariaatin ja porvariston välillä, meidän on luotava ja lujitettava tasavaltalaista perinnettä Venäjän kaikkien vallankumousmiesten keskuudessa ja Venäjän työläisten mahdollisimman laajojen joukkojen keskuudessa, meidän on ilmais-tava tällä 'tasavalta'-tunnuksella se, että taistelussa valtiojärjestelmän demokratisoimisen puolesta me menemme lop-puun saakka taaksemme katsomatta...» \*\*\*

P l e h a n o v. Kehotan pois-tamaan sanat: meidän on levitet-tävä mahdollisimman laajalti aa-tetta, että vain tasavallassa voi-daan käydä ratkaiseva taistelu proletariaatin ja porvariston vä-lillä (pyydän äänestämään tästä). En ole lainkaan vakuuttunut siit-ä, että esim. Englannissa poliit-tisen kehityksen tulee käydä tasa-vallan kautta. Tokkopa monarkia haittaa siellä millään tavoin työ-läisiä, ja siksi sen hävittäminen saattaa olla sosialismin voiton seuraus eikä ennakkoehto.

A x e l r o d. Kannatan ehdo-tusta. P. A.

Englanti on vähemmän so-piva esimerkki juuri sen poik-keuksellisesta asemasta joh-tuen. Venäjän ja Englannin rinnastaminen tällä haavaa olisi lukemattomien väärin-käsitysten kylvämistä ylei-sön keskuuteen. Marxin (1875) ja Engelsin (1891) huomautukset tasavallan vaati-misesta Saksaan<sup>17</sup> viittaavat nimenomaan tasavallan »vält-tämättömyyteen» — ja poik-keuksiaahan voi olla kaikkial-la.

»Näin ollen voidaan 4. kohdan koko sisältö ilmaista yksin-kertaisuuden vuoksi parilla sanalla: 'palauttaa otrezkamaat'. Herää kysymys, miten tällaisen vaatimuksen idea on synty-

\* Ks. Teokset, 6. osa, s. 104. Toim.

\*\* Ks. edellistä vastausta Plehanovin huomautukseen. Toim.

\*\*\* Ks. Teokset, 6. osa, s. 106. Toim.

nyt? Suoranaisena johtopäätöksenä siitä yleisestä ja perustavaa laatua olevasta väittämästä, että meidän on autettava talonpoikia ja sysättävä talonpoikia hävittämään mahdollisimman täydellisesti maaorjuuden kaikki jäänteet. Tästä ovat 'kaikki samaa mieltä', eikö totta? Jos kerran suostutte lähtemään tätä tietä, niin olkaa hyvä ja kulkekaa itsenäisesti sitä eteenpäin, älkää pakottako vetämään itseänne, älkää arastelko tämän tien 'epätavallista' näköä, älkää hämmästykö sitä, että monin paikoin ei laisinkaan löydy tallattua tietä, vaan teidän täytyy ryömiä jyrkänteen reunaa, pujottautua tiheikön läpi ja loikkia kuoppien yli. Älkää valittako tietttömyyttä: nämä valitukset ovat hyödytöntä ruikutusta, sillä teidän oli etukäteen tiedettävä, ettette lähde millekään yhteiskunnallisen edistyksen kaikkien voimien suoristamalle ja tasoittamalle valtatielle, vaan syrjäseutujen ja kolkkien poluille, joilta on olemassa ulospääsy, mutta suoraa, selvää ja helppoa ulospääsyä ette te, emme me eikä kukaan muukaan löydä milloinkaan, 'ei milloinkaan', s.o. yleensä siihen asti, kunnes näitä häviäviä, tuskallisen hitaasti häviäviä syrjäseutuja ja kolkkia tulee vielä säilymään.

Mutta ellette halua työntyä näille syrjäseuduille, niin sanokaa suoraan, ettette halua, älkääkä turvautuko fraaseihin.» \*

P l e h a n o v. Asetan äänestykseen kysymyksen, että tämä sivu pyyhittäisiin yli. Se tekee hieman pakinan luontoiseksi esityksen, joka sinänsä on selvä ja johdonmukainen. Otrezkamaiden palauttamista koskevan vaatimuksen esittämiseksi ei ole tarpeen »ryömiä jyrkänteen reunaa» j.n.e. Tämä kuvaannollisuus panee ajattelemaan, ettei kirjoittaja itse ole saanut »otrezkamaita» kylliksi sopusointuun oikeauskoisuutensa kanssa.

A x e l r o d. Ehdotan jättämään tämän sivun pois alkaen sanasta: »Tästä» ja aina seuraavan sivun (47) loppuun. P. A.

»Veropäivätyötalouden suoranaisia jäänteitä, joiden olemassaolon kaikki Venäjän taloudelliset tutkimukset ovat luke-

Asetan äänestykseen kysymyksen, *ovatko* toimituskollegan suhteen *sopivia* moiset *parjaussävyiset* huomautukset? ja mihin päädyimme, jos me *kaikki* alamme tällä tavalla kestitä toisiamme??

\* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 111—112. *Toim.*



mattoman monta kertaa todenneet, ei ole säilyttämässä mikään niitä erikoisesti suojeleva laki, vaan voimassa olevat maanhallintasuhteet. Tämä on niin ilmeistä, että tunnettuun Valujevin komissioon<sup>18</sup> kutsutut todistajat sanoivat suoraan: maaorjuus syntyisi epäilemättä uudelleen, ellei sitä olisi suoranaisella lain voimalla kielletty. Siis jompikumpi: joko ei kajota lainkaan talonpoikain ja tilanherrain välisiin maanhallintasuhteisiin — silloin kaikki muut kysymykset ratkeavat hyvin 'yksinkertaisesti', mutta silloin te ette kajota myöskään maaseudun maaorjatalouden erilaisten jäänteiden tärkeimpään lähteeseen, silloin te 'yksinkertaisesti' jätätte sivuun sangen polttavan kysymyksen, joka koskee orjuuttajatalanherrojen ja orjuutetun talonpoikaiston perimmäisiä intressejä, kysymyksen, joka saattaa helposti tulla huomenna tai ylihuomenna erääksi Venäjän päivänpolttavimmaksi sosiaalis-poliittiseksi kysymykseksi. Tahi te haluatte kajota myös siihen 'taloudellisen orjuutuksen takapajuisten muotojen' lähteeseen, jollainen maanhallintasuhteet ovat, ja silloin teidän täytyy ottaa huomioon se näiden suhteiden mutkallisuus ja sekavuus, joka suorastaan estää ratkaisemasta kysymystä helposti ja yksinkertaisesti. Silloin teillä, jos olette tyytymättömiä ehdottamaamme sekavan kysymyksen konkreettiseen ratkaisuun, *ei* enää *ole oikeutta* kuitata asiaa 'valittamalla' yleensä kysymyksen sekavuutta, vaan teidän *täytyy* yrittää selvittää se itsenäisesti, ehdottaa toinen konkreettinen ratkaisu.

Mikä merkitys otrezkamailla on nykyisessä talonpoikaistaloudessa, se on tosiasiaa koskeva kysymys.» \*

P l e h a n o v. Suosittelisin jättämään pois kaikki järkeilyt, mikä on »yksinkertaista» ja mikä »ei ole yksinkertaista», ja jatkaamaan artikkelia alkaen sanoista: »Mikä merkitys on otrezkamailla j.n.e.» Artikkelin paransi siitä, sillä mainittu kohta kokonaisuudessaan pilaa sitä hirveällä (??)

pitkäveteisyydellään. Ehdotan äänestystä.

Ei ole lainkaan turhaa puhua yksinkertaisuudesta edellä sanotun yhteenvedon (ja vastaukseksi jopa meitä kohtaan myötämielistenkin henkilöiden *lukemattomiin* huomautuksiin), ja suosittelisin olemaan puuttumatta siihen.

\* Ks. Teokset, 6. osa, s. 113. *Toim.*

»Työllämaksu merkitsee tekniikan lamatilaa ja *kaikkien* yhteiskunnallis-taloudellisten suhteiden pysähdystilaa maaseudulla, sillä tämä työllämaksu ehkäisee rahatalouden kehitystä ja talonpoikaiston jakautumista, vapauttaa (suhteellisesti) tilanherran kilpailun kannustavasta vaikutuksesta (tekniikan parantamisen asemesta hän pienentää kahdavielijän osaa; muuten tämä pienentäminen on todettu useilla paikkakunnilla monien vuosien kuluessa reformin jälkeen), sitoo talonpojan maahan, hidastaa siten siirtolaisuuden ja vieraspaikkalaisten ansiotöiden kehittymistä j.n.e.» \*

P l e h a n o v. Ehdotan poistettavaksi sanat »ja talonpoikaiston jakautumista»; ne saattavat herättää lukijassa ennakkoluuloisuutta toimenpidettä kohtaan, joka sinänsä ansaitsee täydellisen hyväksynnän. Mikäli haluatte jättää nämä sanat, niin täydentäkää niitä, selittäkää (vaikkapa huomautuksessa), mitä tarkoittatte niillä. Pyydän äänestämään.

Edelleen: mitä merkitsee vapauttaa suhteellisesti? Sana »suhteellisesti» ei ole sopiva tässä.

Mitä ennakkoluuloisuutta? *kenessä?* miksi? — käsittämättömyyttä.

Asia on varsin yksinkertainen. Se merkitsee: *suhteellisesti* Venäjän nykytilanteeseen verrattuna (eikä verrattuna esim. Amerikkaan).

»Ja yleensäkin: kun kerran on yleisesti tunnustettu, että otrezkamaat ovat työllämaksujärjestelmän tärkeimpiä lähteitä ja että tämä järjestelmä on maaorjuuden suoranainen jäännös, joka hidastaa kapitalismin kehitystä, niin kuinka voidaan pitää epäilyksenalaisena sitä, että otrezkamaiden palauttaminen horjuttaa työllämaksun perustaa ja jouduttaa yhteiskunnallis-taloudellista kehitystä.» \*\*

P l e h a n o v. Juuri siksi onkin tarpeetonta todistella sitä näin pitkälti.

Hätäinen johtopäätös. Katso tämän sivun (55) loppua ja seuraavan sivun alkua. \*\*\*

\* Ks. Teokset, 6. osa, s. 115. *Toim.*

\*\* Sama. *Toim.*

\*\*\* Lenin tarkoittaa artikkelinsa VII luvun alkua (ks. sama, ss. 115—116). *Toim.*

»Mikäli minä asiaa käsitän, *kaikki* väitteet 'otrezkamaita vastaan' sopivat johonkin näistä neljästä kohdasta ja useimmat vastustajat (muun muassa Martynov) ovat vastanneet kaikkiin neljään kysymykseen kielteisesti pitäen otrezkamaiden palauttamisvaatimusta sekä periaatteellisesti vääränä että poliittisesti epätarkoituksenmukaisena kuin myös käytännöllisesti mahdollisena toteuttaa ja loogillisesti epäjohdonmukaisena.» \*

P l e h a n o v. Ehdotan jätettäväksi pois Martynovin: häntä on tungettu kaikkialle aivan liian paljon.

A x e l r o d. Niin, des Guten, t.s. Martynovia, mehr als zu viel. \*\* P. A.

Ks. 28. sivun kääntöpuolta. \*\*\*

Martynov on esittänyt argumentteja, joita varsin monet ystävämme ovat toistelleet. Olisi *sopimatonta* olla vastaamatta näihin argumentteihin ja sivuuttaa Martynov, kun hän puhuu itse asian olemuksesta.

»Emmekä me lainkaan joudu ristiriitaan itsemme kanssa, jos historian seuraavassa vaiheessa, kun kyseinen erikoislaa, tuinen yhteiskuntapoliittinen 'konjunkturi' on ohielettykun talonpoikaisto, olettakaamme, tyytyy mitättömän pienen omistajaryhmän mitättömän pieniin antipaloihin ja alkaa jo päättävästi 'karjua' proletariaattia vastaan, jos me silloin heitämme pois ohjelmastamme taistelun maaorjuuden jäänteitä vastaan. Silloin meidän todennäköisesti pitää heittää pois ohjelmasta myös taistelu itsevaltiutta vastaan, sillä ei mitenkään voida olettaa, että *ennen* poliittista vapautta talonpoikaisto vapautuisi kaikkein iljettävimmästä ja raskaimmasta maaorjuudellisesta sorrosta.» \*\*\*\*

P l e h a n o v. Ehdotan *poistettavaksi* kohdan, joka alkaa sanoista: »Emmekä me lainkaan joudu ristiriitaan itsemme kanssa» ja päättyy sanoihin: »raskaimmas-

Näitä sanoja ei pidä poistaa, sillä niitä vaatii *tarpeellinen* varovaisuus. Muutoin meitä voidaan sitten helposti

\* Ks. Teokset, 6. osa, s.116. *Toim.*

\*\* — Niin, sitä hyvää, t.s. Martynovia, on enemmän kuin paljon. *Toim.*

\*\*\* Tarkoitetaan tämän osan 22. sivulla olevaa Leninin vastausta Plehanovin huomautukseen. *Toim.*

\*\*\*\* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 117—118. *Toim.*

ta maaorjuudellisesta sorrosta». Ne vähentävät edellä sanotun vakuuttavuutta sen sijaan, että lisäisivät sitä.

A x e l r o d. Kannatan. P. A.

»Meitä vastaan väitetään: 'niin vaikeasti kuin työllämak-sutalous antaakin periksi kapitalismin rynnistyksen pakotta-mana, niin se kuitenkin antaa periksi, enemmänkin: se on tuomittu katoamaan täydellisesti; työllämaksuun perustuva suurtalous on alkanut luovuttaa ja se luovuttaa paikkansa välittömästi kapitalistiselle suurtaloudelle. Te taas haluatte jouduttaa maaorjuuden likvidoisimisprosessia toimenpiteellä, joka itse asiassa on suurtalouden paloittelua (vaikkapa vain osittaista, mutta kuitenkin paloittelua). Ettekö te täten uhraa tulevaisuuden etuja nykyisyyden eduille? Sen proble-maattisen mahdollisuuden takia, että talonpoikaisto nousee kapinaan maaorjuutta vastaan lähitulevaisuudessa, te teette maaseutuproletariaatille vaikeammaksi nousta enemmän tai vähemmän läheisessä tulevaisuudessa kapinaan kapitalismia vastaan!»

Tällainen mielipide, niin vakuuttavalta kuin se ensi kuulemalta vaikuttaakin, on hyvin yksipuolinen...» \*

P l e h a n o v. Sen vakuuttavuus on ensi kuulemaltaankin hyvin vähäistä. Se haikahtaa niin luonnottomalta sanansaivartelulta, että olisi parasta puhua siitä vähemmän: hävettää sosialidemokraattien vuoksi. Hävettää varsinkin nyt, kun tuhannet Venäjän talonpojat ovat nousemassa kapinaan hävittääkseen vanhan järjestyksen. Pyydän äänestämään ehdotuksesta, että tämä argumentti ei ole vakuuttava edes ensi kuulemaltakaan.

A x e l r o d. Vastustajille à la Martynov osoitettu komplimentti on mielestäni poistettava. P. A.

syyttää harkitsemattomuudesta.

Mielestäni on hassua käsit-tää tätä »vastustajille osoitetuksi komplimentiksi» (se on itse asiassa väärinkin, sillä tämän argumentin ovat toistaneet kirjeissään »Iskran» lähimmät ystävät), silloin kun heidän väitteensä kumotaan. Sen sijaan huomautusten tekijän heihin kohdistamat haukkumiset ovat aivan tarpeettomia.

»...se ei voisi olla jättämättä mitä syvintä vaikutusta koko työtätekevän maaseutuvaestön protestihengen ja itsenäiseen taisteluun.» \*\*

\* Ks. Teokset, 6. osa, s. 118. Toim.

\*\* Sama, s. 119. Toim.

Plehanov. Mitä merkitsee: »itsenäinen taistelu»?

Katso 1902 huhtikuun Belgiaa.<sup>19</sup> Se vastaa tähän »vaikeaan» kysymykseen.

»Ja helpottaaksemme myöhemmin batrakkieimme\* ja puolibatrakkieimme siirtymistä sosialismiin on erittäin tärkeää, että sosialistinen puolue *heti paikalla* ryhtyy 'puolustamaan' pientalonpoikaistoa tekemällä puolestaan 'kaiken voitavansa' sen hyväksi, kieltäytymättä osallistumasta kipeiden ja sekavien 'vieraiden' (ei-proletaaristen) kysymysten ratkaisuun, totuttamalla koko työtätekevien ja riistettyjen joukkoa pitämään sitä — sosialistista puoluetta — johtajanaan ja edustajanaan.»\*\*

Plehanov. Miksi sanat »kaiken voitavansa» on pantu lainausmerkkeihin? Käsittämätöntä. Sitä paitsi »puolibatrakkien» asemaa koskeva kysymys ei ole suinkaan vieras proletariaatille. Tämän sanan käyttö lainausmerkeissäkin on nykyään äärimmäisen epäpoliittista.

Ei liene kovinkaan vaikeaa käsittää, että jokaisella on oma tapansa käyttää lainausmerkkejä. Vai haluaisiko huomautusten tekijä »*ä n e s t ä ä*» lainausmerkeistäkin? Se on niin hänen tapastaan!

»Venäjän porvaristo se 'on myöhästynyt' itse asiassa *sille kuuluvan* tehtävän suorittamisessa, kaikkien vanhan järjestelmän jäännösten pois lakaisemisessa, ja tätä puutteellisuutta meidän on korjattava ja me tulemme korjaamaan aina siihen saakka, kunnes se tulee korjatuksi, kunnes saamme poliittisen vapauden, niin kauan kuin talonpoikain asema herättää tyytymättömyyttä miltei kaikissa sivistyneissä porvaristopiireissä (kuten me Venäjällä näemme) eikä herätä tässä joukossa konservatiivista itsetyytyväisyyden tunnetta muka kaikkein mahtavimman sosialismia vastaan seisovan tukipylyvään 'murtumattomuuden' johdosta (kuten näemme Lännessä, missä mainittua itsetyytyväisyyttä havaitaan kaikissa järjestyspuolueissa alkaen agraareista ja konservatiiveista pur sang\*\*\*, edelleen liberaaleissa ja vapaamielisissä porvareissa ja päättyen jopa... älkööt panko pahakseen herrat Tshernovit ja 'Vestnik Russkoi Revoljutsii'<sup>20</sup>!.. päättyen jopa muotiin

\* — maatyöläistemme. Suom.

\*\* Ks. Teokset, 6. osa, s. 119. Toim.

\*\*\* — puhdasverisistä. Toim.

tulleisiin 'marxilaisuuden arvostelijoihin' agraarikysymyksen alalla.)» \*

P l e h a n o v. *Suosittelien kovasti sanojen »Vestnik Russkoi Revoljutsii» poistamista tästä. Niiden rinnalla on Tshernovin nimi ja meitä voidaan syyttää varomattomasta lähentämisestä, vihjauksesta, milteipä salanimen paljastamisesta. Sitä on vältettävä hinnalla millä hyvänsä.*

Hyväksyn, mutta poistan mieluummin »Tshernovit».

»Maan kansallistaminen on eri asia. Tämä vaatimus (jos se käsitetään porvarillisessa eikä sosialistisessa mielessä) todellakin 'menee pitemmälle' kuin otrezkamaiden palauttamisvaatimus, ja periaatteessa me hyväksymme täydellisesti tämän vaatimuksen. Me emme tietenkään kieltäydy asettamasta sitä tiettyinä vallankumouksellisena ajankohtana.» \*\*

P l e h a n o v. Yhdyn täydellisesti tähän huomautukseen.<sup>21</sup> Juuri siinä on kysymyksen »ydin».

A x e l r o d. En oikein ymmärrä; edellä olette määritellyt erinomaisesti agraariohjelman sosiaalis-vallankumouksellisen luonteen; sitä paitsi maan kansallistaminen on nykyään *kapinatunnuksenakin epävallankumouksellinen*. Yhdyn Bergin ehdotukseen.

»Yhtyvä» on vain suotta unohtanut, että huomautus koski *korjailematonta* artikkelia. Hieman huomaavaisuutta, ja hän olisi välttänyt tämän huvittavan erehdyksen.

»Mutta nykyistä ohjelmaamme me emme laadi ainoastaan emmekä niinkään paljon vallankumouksellisen kapinan kautta varten kuin poliittisen orjuuden kautta varten, poliittista vapautta edeltävää kautta varten. Ja tällaisella kaudella maan kansallistamisvaatimus ilmentää *paljon heikommin* demokraattisen liikkeen välittömiä tehtäviä maaorjuudenvastaisen taistelun mielessä.» \*\*\*

P l e h a n o v. Aikaisemmin puhuttiin nimenomaan siitä, että agraariohjelmamme on sosiaalis-vallankumouksellinen.

\* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 120—121. *Toim.*

\*\* Sama, s. 123. *Toim.*

\*\*\* Sama. *Toim.*

Maan kansallistaminen olisi poliisivaltiossa tämän valtion uutta, jättiläismäistä suurentamista. Sen vuoksi ei saa sanoa sillä tavalla kuin tässä: »ilmentää paljon heikommin» j.n.e. Toinen toimenpide on *vallankumouksellinen* ja toinen *taantumuksellinen*.

Axelrod. Plehanovin ehdotus lyö ajatuksellisesti yhteen Bergin huomautuksen ja minun edellisellä sivulla olevan huomautukseni kanssa.

Ei ole totta. Ei läheskään aina eikä kaikki kansallistaminen ole »taantumuksellista». Tuo on »yliampumista».

Jos huomautusten tekijät eivät halua edes lukiessaan *toistamiseen* artikkelia vaivautua muotoilemaan korjauksiaan tarkalleen (vaikka tämä vaatimus hyväksyttiin varta vasten ja siitä tiedotettiin kaikille), niin äänestämällä yleensä »korjaamisesta» (ja sitten korjauksen tekstistä??) pitkittää asiaa loputtomasti. Ei olisi haitaksi pelätä vähemmän sitä, että allekirjoitetun artikkelin kirjoittaja *sanoo* omalla tavallaan.

»Juuri siksi olemmekin sitä mieltä, että agraariohjelmamme maksimin ei nykyisen yhteiskuntajärjestelmän perusteella pidä mennä talonpoikaisreformin demokraattista uudestikistamista pitemmälle. Maan kansallistamisvaatimus, joka periaatteelliselta kannalta on aivan oikea ja määrättyjä hetkiä varten täysin kelvollinen, on poliittisesti epätarkoituksenmukainen tällä hetkellä.» \*

Plehanov. *Yhdyn* Bergin huomautukseen <sup>22</sup>. Ehdotan kuitenkin seuraavaa sanamuotoa: maan *kansallistaminen* on poliisivaltiossa vahingollista, mutta perustuslaillisessa se sisältyy *osana kaikkien* tuotantovälineiden kan-

Ks. 75. sivun kääntöpuolta. \*\*

\* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 123—124. *Toim.*

\*\* Tarkoitetaan tämän osan 30. sivulla olevaa Leninin vastausta Plehanovin huomautukseen. *Toim.*

sallistamista koskevaan vaatimukseen. *Pyydän äänestämään.*

A x e l r o d. Kannatan. P. A.

»Oikeuden tällainen kokoonpano turvaisi sekä sen demokraattisuuden että maaseutuväestön eri kerrosten erilaisten luokkaetujen vapaan julkituomisen.» \*

P l e h a n o v. Sanonta on tässä hirveää. Asetan äänestettäväksi ehdotuksen, että sitä korjattaisiin.

A x e l r o d. Missä suhteessa?

»Hirveä» käsitys »äänestys»-pelistä! Meillä ei ole muuta tekemistä!

»...tunnettua on, että vuokralla on maaseudullamme useammin maaorjuudellinen kuin porvarillinen luonne ja että vuokramaksu on enemmänkin 'rahamaksua' (s.o. muunnettua feodaalista) kuin kapitalistista maankorkoa (s.o. yrittäjänvoiton lisää). Vuokramaksun alentaminen edistäisi siis välittömästi talouden maaorjuudellisten muotojen vaihtumista kapitalistisiin muotoihin.» \*\*

P l e h a n o v. Kirjoittaja lupasi olla puhumatta Venäjän feodalismista (ks. edeltä), mutta ei ole pitänyt lupaustaan. Sääli. Pyydän äänestämään ehdotuksesta, että sana *feodaalinen* (maankorko) poistettaisiin tästä.

Ei ole totta. Juuri se, joka »katsoo edeltä», huomaa, että kirjoittaja ei ole »luvannut» mitään sellaista. Ja koska kirjoittaja on huomauttanut varta vasten, että se *ei ole yhteinen mielipide*, niin saivartelu on tässä peräti tahditonta.

»Jopa itsevaltiudenkin täytyy sen vuoksi muodostaa yhä useammin erikoinen (tietenkin aivan mitätön ja enemmän kruununvarkaiden ja byrokraattien kavaltama kuin nälkäänäkevien hyväksi joutuva) 'rahasto kyläyhdyksuntien kulttuuri- ja hyväntekeväisyystarkoituksiin käytettäväksi'. Meidän emme voi olla vaatimatta muiden demokraattisten uudistusten ohella tällaisen rahaston muodostamista. Tätä vastaan tuskin voidaan väittää.» \*\*\*

\* Ks. Teokset, 6. osa, s. 126. *Toim.*

\*\* Sama, ss. 126—127. *Toim.*

\*\*\* Sama, s. 127. *Toim.*



Plehanov. Tämä »itsevaltiutta» koskeva kohta on *äärimäisen epäonnistunut*. Ja onko se meille mikään esikuva? Ikään kuin emme voisi ehdottaa jotakin vilkuilematta siihen.

Palauttamista talonpojille tulee perustella sillä, että se olisi vallankumouksellinen toimenpide, jolla oikaistaan sellainen »*vääräryys*», joka ei ainoastaan ole kaikilla muistissa, vaan joka on huomattavasti myötävaikuttanut Venäjän talonpoikaiston köyhtymiseen (vrt. Martynoviin).

P. S. Kun ranskalaiset emigrantit vaativat miljardia (restauraatioaikana)<sup>23</sup>, he eivät puhuneet hyväntekeväisyydestä. He ymmärsivät paremmin luokkataistelun merkityksen.

Ehdotan äänestettäväksi ehdotuksen, että tätä kohtaa muutetaan perin pohjin.

Axelrod. Vrt. 90. sivulla olevaa Plehanovin huomautusta.<sup>24</sup> Lukekaa tarkkaavaisesti se ja nämä huomautukset — Te itsekkin myönnätte hänen olevan oikeassa. P. A.

»Mutta noita verojahan ei voida palauttaa kokonaan, väitetään meitä vastaan. — Se on totta (*kuten otrezkamaitakaan ei voida palauttaa kokonaan*).» \*

Plehanov. Miksi otrezkamaita ei voida palauttaa kokonaan? Siitä ei ohjelmassa ole mitään.

Kiinnitän kaikkien huomiota siihen, että tässä on muutettu hyväksymämme pykälän ajatusta.

Axelrod. Miksi Te rajoitatte ja heikennätte lisäyksellä periaateratkaisua?

Tosiasia on, että *jopa* itsevaltiudenkin on täytynyt ryhtyä (mitättömän vähäiseen) hyväntekeväisyystoimintaan, ja siihen viittoaamista on melko oudoksuttavaa pelätä. Ja se, että tämä esitetään »esikuvana», on saivarteluhaluisen miehen »kehno keksintö».

Täysin erheellistä. Lisäys, jonka Lenin on tehnyt artikkeliinsa, ei muuta *eikä voi* muuttaa sitä ajatusta, joka on esitetty ohjelmassa. Huomautusten tekijä on unohtanut sen aapistotuuden, että »sovelletaan lakia eikä lain perusteluja».

»Tosiasiallisesti tietenkin yhteistakuun lakkauttaminen (tämän reformin hra Witte ehtii nähtävästi toimeenpanna jo

\* Ks. Teokset, 6. osa, s. 128. Toim.

ennen vallankumousta), säätyjaon lakkauttaminen, jokaisen yksityisen talonpojan siirtymisvapaus ja vapaus määrätä maasta hävittävät kiertämättömästi ja nopeasti sen fiskaalis-maorjuudellisen taakan, jollainen nykyinen kyläyhteisö kolmelta neljäsosaltaan on. Mutta tällainen tulos todistaa vain, että katsantokantamme yhteisöön nähden ovat oikeat, todistaa, että yhteisö on ristiriidassa kapitalismin koko yhteiskuntataloudellisen kehityksen kanssa.» \*

P l e h a n o v. Nyt puhutaan yhteisön hävittämisestä. Sen vuoksi tätä koskevaa kohtaa on muutettava.

Ehdotan »kapitalismin» tilalle tähän: aikamme koko yhteiskuntataloudellisen kehityksen kanssa. *Perustelu:* siten vältetään »demagogiselta arvostelulta», johon yhteisön puolustajat ryhtyvät.

»Sen vuoksi» on aivan turhaa. »Puheita» on ollut kauan, mutta ei ole syytä muuttaa mitään *siinäkään tapauksessa, että ne johtavat tulokseen.*

Pidän tuota »demagogian» pelkoa kerrassaan turhana, sillä mainitut herrat ovat aina kärkkäitä »*kehnoon* arvosteluun».

»Me vastaamme tähän: meidän määritelmästämmme ei vielä johdu, että jokaisella talonpojalla on oikeus vaatia maan mittaamista ehdottomasti erilliseksi palstaksi. Siitä johtuu ainoastaan maanmyyntioikeus, eikä tämäkään vapaus ole ristiriidassa sen kanssa, että samaan yhteisöön kuuluvilla on etuoikeus myytävänä olevan maan ostoon.» \*\*

P l e h a n o v. Yhdyn täydellisesti tähän huomautukseen <sup>25</sup> ja ehdotan asetettavaksi sen äänestykseen.

A x e l r o d. Kannatan.

»Yhdyn» siihen, mikä kuului poistettuun kohtaan????? Hyvä »äänestys»-ehdotus.

»Sellainen vastaväite olisi kestämaton. Vaatimuksemme eivät tuhoa yhteisöllistä liittoa, vaan päinvastoin luovat yhteisön arkaistisen (de facto puolittain maorjuudellisen), talonpoikaan kohdistuvan vallan tilalle *nykyaikaisen* yhteisöllisen liiton vallan, johon alistuvat tuohon liittoon vapaaehtoisesti yhtyvät jäsenet. Sanamuotomme kanssa ei muuten ole ristiriidassa esim. sekään, että tietyin ehdoin tunnustetaan samaan yhteisöön kuuluvien etuoikeus ostaa maa, jonka heidän yhteisökumppaninsa myy.»

\* Ks. Teokset, 6. osa, s. 129. *Toim.*

\*\* Sama, s. 130. *Toim.*

P l e h a n o v. Olen eri mieltä tästä. Tämä oikeus vain alentaisi talonpoikien maiden arvoa.

Yhteistakuu on osaksi jo lakkautettu ja osaksi sen lakkauttaa herra Witte ellei tänään niin huomenna.

*Ristiriita.* En käsitä: toisaalta minä liityn *vapaasti* yhteisölliseen liittoon ja *vapaasti* eroan siitä. Mutta toisaalta yhteisöllä on etuoikeus maani ostoon. *Tässä on ristiriita.*

Huomautusten tekijä menee liiallisuuksiin yhteisönvihassaan. Tässä tulee olla hirveän varovainen, ettei joudu (kuten huomautusten tekijä on joutunut) herrojen A. Skvortsovien ja kumpp. syliin. *Tietyin ehdoin* ostamisetuoikeus saattaa kohottaa eikä alentaa maan arvoa. Sanontani on tarkoituksellisesti yleisempää ja avarampaa, sen sijaan huomautusten tekijä kiirehtii turhaan siivaltamaan poikki Gordionin solmun. »Kieltämällä» varomattomasti yhteisön (*yhteisöllisenä liittona*) saatamme helposti pilata kaiken talonpoikiin kohdistuvan »hyväntahtoisuutemme». Yhteisöhän on yhteydessä tavanomaiseenkin *asutustapaan* y.m., ja vain A. Skvortsovit »muuttavat» asian toiseksi suunnitelmissaan yhdellä kynän vedolla.

»Tien raivaamiseksi luokkataistelun vapaalle kehittymiselle maaseudulla on poistettava kaikki maaorjuusjärjestelmän jäänteet, jotka nykyään *peittävät* maaseutuväestön sisäisiä kapitalististen antagonismien ituja eivätkä anna niiden kehittyä.» \*

P l e h a n o v. Näen ensimmäisen kerran *antagonismi*-sanaa käytettävän *monikossa*.

Huomautusten tekijä luulee suotta, ettei hän enää kykene näkemään mitään ensimmäistä kertaa.

\* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 131—132. *Totm.*

\* \*  
\*

»Huomautusten tekijän» huomautukset osoittavat täysin selvästi vain seuraavaa. Jos hän on asettanut päämääräkseen sen, että toverit, jotka ovat hänen kanssaan eri mieltä vaikkapa vähämerkityksisistäkin kysymyksistä, *eivät voisi* työskennellä yhdessä hänen kanssaan toimituksessa, niin hän lähenee varsin nopeasti ja varmasti tätä jaloa päämääräänsä. Mutta vastatkoon hän myös seurauksista, jos hän sen saavuttaa.

(1) Huomautukset on kirjoitettu siinä määrin huolimattomasti, ettei ole verrattu sitä, mitä oli ennen korjailua, siihen, mitä on sen jälkeen.

(2) Korjausluettelo on jopa ilman muuta *heitetty menemään!* »Älä vastusta mun luontoani.»

(3) Huomautusten tekijä ei ole itse muotoillut juuri *ainoatakaan* ehdottamaansa *muutosta — vastoin tarkkaa ehtoa*, joka hyväksyttiin välttämättömyyden pakosta sopimattoman vitkastelun välttämiseksi.

(4) Huomautusten sävy on tarkoituksellisen loukkaava. Jos minä »erittelen» samassa sävyssä Plehanovin ohjelmasta kirjoittaman artikkelin (t.s. nimenomaan *henkilökohtaisesti* hänen *artikkelinsa*) enkä yhteistä julkilausumaa, yhteistä ohjelmaa j.n.e.), niin se muodostuu heti yhteistyömme lopuksi. Minäkin »asetan äänestykseen»: sallitaanko toimituskunnan jäsenten *provosoida* siihen toisia jäseniä?

(5) Äärimmäisen tahditonta on pyrkiä *äänestyksillä* puuttumaan yksinpä toimituskunnan jäsenten ilmaisutapaankin.

Huomautusten tekijä muistuttaa minusta kuskia, joka luulee, että hyvä ohjaaminen vaatii nykimään hevosia mahdollisimman useasti ja kovasti. Minä en tietenkään ole muuta kuin »hevonon», yksi hevosista, Plehanovin ollessa kuskina, mutta sattuuhan sellaistaikin, että nääntyneinkin nykimisellä kiusattu hevonen heittää maahan ylettömän innokkaan kuskin.

*Kirjoitettu*  
*toukokuun 1 (14) pnä 1902*

*Julkaistu ensi kerran 1925*  
*III Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan*

## JOHDANTO VSDTP:n DONIN KOMITEAN JULISTUKSEEN »VENÄJÄN KANSALAISILLE»<sup>26</sup>

Esitämme kokonaisuudessaan puolueemme Donin komitean mainion julistuksen. Tämä julistus osoittaa, että sosialidemokraatit osaavat antaa arvoa Balmashevien sankaruudelle tekemättä silti sitä virhettä, minkä tekevät sosialistivallankumoukselliset <sup>27</sup>. Sosialidemokraatit asettavat etutilalle työväen- (ja talonpoikais-) liikkeen. He esittävät hallitukselle vaatimuksia työväenluokan ja koko kansan nimissä eivätkä uhkaile uusilla attentateilla ja murhilla. He käsittävät terrorin erääksi mahdolliseksi apukeinoksi eivätkä *erikoiseksi* taktilliseksi menetelmäksi, joka oikeuttaa eroamaan vallan kumouksellisesta sosialidemokratiasta.

*Kirjoitettu 1902  
toukokuun 9 (22) päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1931  
kirjassa V. Pleskov, »Nuoruuden  
taisteluvuosina. Nuoriso ensimmäisen  
vallankumouksen aattona».  
Julk. Molodaja Gvardija*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## JOHDANTO JULISTUKSEEN »KOKO VENÄJÄN KANSALAISILLE»<sup>28</sup>

Uudelleen julkaisemamme Donin komitean julistus tekee yhteenvedon merkittävistä tapahtumista, antaa niistä äärimmäisen selvän ja oikean arvion ja tekee niistä käytännölliset johtopäätökset, joita sosialidemokratia ei koskaan väsy kertaamaan. Tätä julistusta painettiin 6 500 kappaletta ja lähetettiin joulukuussa Venäjän eri kaupunkeihin.

*Kirjoitettu joulukuun 20 pnä 1902  
(tammikuun 2 pnä 1903)*

*Julkaistu tammikuun 1 pnä 1903  
»Iskra» lehden 31. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## ESERRIÄ VASTAAN SUUNNATUN KIRJASEN JÄSENNYS<sup>29</sup>

Sota on tosiasia. Se on vasta alussa. Kirjallista väittelyä. Miksi? Selvitetään perussyitä, jotka tekevät sodan väistämättömäksi.

Kiinnitettävä erikoisesti huomiota teoreettisiin, periaatteellisiin erimielisyyksiin.

A) *Epäjohdonmukaista ja periaatteetonta asennoitumista vallankumouksellisen marxilaisuuden ja opportunistisen arvostelun välimailta.*

1. »Vestnik Russkoi Revoljutsiin» 2. n:ossa ollut artikkeli (toimituksen). Sen tarkastelu.
2. *Romahdusteoria. L a i n a u s* s s. 55—56 = sosialismin taloudellisen välttämättömyyden kiistäminen. (Unohdettu trustit.)
3. *Agraarikysymys. Laina*us s. 57 (»jopa»).
4. *Arvoteoria. Laina*us s. 64. »*H o r j u t e t t u !* s. 66 (jälleen »jopa»!)  
{ss. 67 ja 48 = *k o k o* sosialismin kriisi}
5. »*Jyrkkä ja yksinomainen marxilaisuus on siirtymässä historiaan*» (75)!! NB
6. *Zhitlouski »Sozialistische Monatsheftessä»...* <sup>30</sup>
7. »Vuorossa oleva kysymys». Hertzin kehumista (s. 8, huomautus).

»Uusi näkökanta» = osuustoiminnan kautta sosialismiin.

ad B. 3. \*

8. »Vestnik Russkoi Revoljutsii» n:o 2, ss. 82 ja 87. »Korjaukset», »tarkistus» etc.\*\*
9. Σ \*\*\* = täydellinen periaatteettomuus. Kaikki, jotka haluavat, voivat olla sosialistivallankumouksellisia.
10. Täydellinen eristäytyminen kansainvälisestä sosialismista: »omaperäisyys».

B) *Epäjohdonmukaista ja periaatteetonta asennoitumista venäläisen marxilaisuuden ja narodnajavoljalaisuuden, oikeamminkin liberaalis-narodnikkilaisen suunnan välimailta.*

1. Uuden vallankumouksellisen liikkeen myötä seuraa Vanhan venäläisen sosialismin rappeutumi-

\* — kohtaan B. 3. *Toim.*

\*\* Lenin on merkinnyt käsikirjoituksessa 8. kohdan asetettavaksi 6. kohdan edelle. *Toim.*

\*\*\* — Summa — yhteenvedo. *Toim.*

vanhan ja uuden teorian välinen taistelu. Venäläisen sosialismin jäännökset (liberaalis-narodnikkilainen suunta) ja venäläinen marxilaisuus. Miten eserrät suhtautuvat? Tyypillistä on »Vallankumouksen aatto». (Ei ymmärretä lainkaan teoreettisten kiistojen merkitystä.)

2. »Omaan työhön perustuva talous» (eserrien teoria) (»Revoljutsionnaja Rossijan»<sup>31</sup> 11. n:osta, s. 7). *Vulgääri sosialismi + narodnikkilaisuus.*

[Vrt. »Vestnik Russkoi Revoljutsii» n:o 2, ss. 100—101: *luokkataistelu = kaikkien sorrettujen taistelu!!*]

3. Kapitalismin edistykselliset ja kielteiset puolet. »Revoljutsionnaja Rossijan» 9. n:o, s. 4.

nen liberaalis-narodnikkilaiseksi suunnaksi.

Contra:

*Tilapäisten ansiotöiden ja kiertolaisuuden edistyksellinen merkitys: n:o 8, s. 8, palsta 2<sup>32</sup>*

Erikoinen lisälehti, s. 2 lopussa

Vrt. »Vuorossa oleva kysymys» (s. 8): »*Uusi näkökanta*»: »*Osuustoiminnan kautta sosialismiin.*» Vrt. A 7.

Saksalaisesta tilastosta: osuuskunnat = porvariston enemmyys

4.  $\Sigma$  = narodnikkilaisuuden ja marxilaisuuden puhtaasti eklektistä yhdistämistä »arvostelun» avulla.

C) *Epäjohdonmukainen suhde luokkataisteluun ja työväenliikkeeseen.*

1. Virheellinen teoreettinen kanta johtaa virheisiin käytännössä. Heidän suhtautumisensa *luokkataisteluun*

- ja *työväenliikkeeseen*. Miten he asettavat kysymyksen?
2. Lainausta »Vestnik Russkoi Revoljutsiin» 2. n:osta, s. 224. *Puolue ja luokka*. Sekasotkua, joka merkitsee vain: on etäännyttävä proletariaatin luokkataistelusta ja avattava ovi täysin kantaa vailla olevalle ja horjuvalle sivistyneistölle.
3. *Sivistyneistö + proletariaatti + talonpoikaisto* (n:o 8, s. 6, palsta 2) (vastustetaan »ahdasmielisiä» ortodokseja). Siis = luokkataistelun kiistäminen kokonaan. Sotketaan erilaiset kerrokset. Pannaan samaan kasaan sivistyneistön sosiaalinen reformismi ja pelkkä demokraattinen revolutionismi — ja proletaarinen sosialismi — ja talonpoikien alkeelliset vaatimukset.
4. *Sivistyneistö ja proletariaatti*. Ja narodnajavoljalaiset myös!!! »Vestnik Russkoi Revoljutsiin» 3. n:o, ss. 9—11. *Erikoinen lisälehti*.
5. Heidän suhtautumisensa käytännössä? »Ekonomismi»<sup>33</sup> havainnollisena osoituksena. »Iskra»: aikaa vaativaa toimintaa, käsitysten muuttamista, kasvatusta. »Iskran» luopuminen yhtenäisyysilluusiosta.  
Vrt.: Vahingoniloa  
+ Kepakoiden pistämistä vallankumouksellisen marxilaisuuden pyöriin.  
Σ = päättäkatsomista ja diletanttisuutta.
6. Kuinka he selittävät eroavansa sosialidemokraateista? N:o 9, s. 4, palsta 2.
- Kysymys ei ole siitä, että »halutaan olla», vaan siitä, että on olemassa *työväenliike*.  
Työ yleensä on järjettömyyttä.  
Samantekevää, ovatko työntekijät palkkatyöläisiä vai itsenäisiä = sosialismin madaltamista pikkuporvarillisilla aineksilla ja narodnikeista erottavan rajan täydellistä hävittämistä.  
Yhden periaatteen »aito aatteellinen edustaja». *Ei mitään periaatetta!*

D) *Saattavat tahdostaan riippumatta työväenliikkeen porvarillisen demokratian alaiseksi.*

1. Olemme tarkastelleet eserrien teoreettista kantaa ja heidän suhtautumistaan työväenliikkeeseen.  
Σ = epäjohdonmukaisuutta, eklektisismiä.



- Heidän suhtautumisensa Venäjän porvarilliseen demokratiaan.
2. Sitä ei ole! »Vestnik Russkoi Revoljutsii» n:o 2, s. 132!!  
Eserrät huomasivat sen jo »ekonomisteja» vastaan käydyin sodan aikana. Vrt. »Nykyajan vestaali»<sup>34</sup>.
  3. Entä hra Struve? Entä liberaalis-narodnikkilainen suunta? He perääntyvät juuri sen edessä!! Tämä taas merkitsee, että he perääntyvät porvarillisen demokration edessä, eivät selitä työläisille luokkavastakohtia, eivät kehitä *i t s e n ä i s t ä* sosialistista *ideologiaa*.
  4. Entä mitä merkitsee *sivistyneistö*+*proletariaatti*+*talonpoikaisto*? Käytännöllisesti katsoen *sivistyneistö* ja *talonpoikaisto* eivät sinänsä edusta mitään muuta kuin *porvarillista* demokratiaa!!
  5. Entä heidän suhtautumisensa liberaaleihin? Palatkaa kaavaan: kapitalismin + ja — (n:o 9, s. 4).  
{ *Liberaaleilla ei ole luokk-pohjaa* (n:o 9, s. 4). Hassua: *ovat uskoneet liberaalien sanaan!!*  
Paljon enemmän kuin *N:o 9, ss. 3—4.*  
teillä! (V. V:n variantteja)  
Me sodimme liberaaleja vastaan kovemmin kuin te.  
Me käymme *sotaa* emmekä järkeile monikäänteisesti: yhtäältä ja toisaalta.  
Me kuitenkin käsitämme, että liberaalit edustavat luokkaa, että he ovat elinvoimaisia, että heillä on *yhteiskunnallinen* liike, *kansanliike*, jota vastoin eserrillä ei sitä ole!!
  6. L. M. oli »Zarjassa» (n:o 2—3) oikeassa: sosialistivallankumoukselliset käyttävät kaksiosaista nimeä siksi, että heidän sosialisminsa ei ole suinkaan vallankumouksellista ja heidän vallankumouksellisuu-dellaan ei ole mitään yhteyttä sosialismiin. *Juuri tämä = johtaa tappioon porvarillisen demokration edessä.*  
Tähän päättyy eserrien *koko asenteen* periaatteellinen arvostelu. On kiinnitettävä huomiota siihen, että me suhtaudumme torjuvasti Varoitus pikkuporvarillisesta sosialismista, revolutionismista ja horjunnasta.

nimenomaan koko heidän asenteeseensa *emmekä ainoastaan* ohjelman (agraariohjelman) virheisiin, *emme ainoastaan* taktillisiin virheisiin (terrori).

### E) *Agraarikysymys.*

1. Primitiivistä vulgääriä sosialismia. Uskotaan sanoja. Ei analysoida liikettä. Ei ymmärretä, että on taisteltava maaorjuuden jäänteitä vastaan (n:o 8, s. 4: vuoden 1861 reformit antoivat kapitalismille liikkuma-alaa!).
2. Talonpoikaiston »tasa-suhtaisuusperiaate» etc. on vain viekoittelemista *demokraattisilla* vaatimuksilla. Ei mitään sosialistista. On sanottava totuus eikä alennuttava demagogiaan.

NB

»Vestnik Russkoi Revoljutsiin» valmistumattomuus verrattuna »Iskraan». »Vuorossa oleva kysymys» (Hertz). »Revoljutsionnaja Rossija» n:o 4, helmikuu, s. 2 (inf.\*): polemiikki talonpojasta<sup>1)</sup>, ja n:o 8 (*kesäkuu*): »Talonpoikaisliiton» julistus etc. Tehän olette valmistumattomampia kuin sosialidemokraatit!

<sup>1)</sup> Nykyinen maaseutu voi tukea ja tehostaa hallitukseen kohdistuvaa painostusta »ja voi nähtävästi tarmokkaammin kuin mitä luulemme me, jotka hallituksen vakoilutoiminnan ja sarron vuoksi olemme useimmissa tapauksissa olleet jo vuosia kokonaan eristettyinä talonpojasta». »Revoljutsionnaja Rossija» n:o 4 (helmikuu 1902), s. 2.

3. »Maan sosialisointi». Porvarillinen kansallistaminen? (entä sen merkitys luokkavaltiossa?) »Maan sosialisointi» — pelkkä *lupaus* (minimum!). Tämähän = narodnajavoljalaisten »*kansa on valmis vallankumoukseen*» *de facto*.
4. *Osuuskunnat* (luokkataistelun asemesta!) puhtaasti (porvarillis-) *pikkuporvarillinen* vaatimus.

\* — in fine — lopussa. *Töim.*

5. Yhteisön kannalla. Vapaata käyttövaltaa vastaan.
6. »Narodnoje Delo»<sup>86</sup> n:o 2, ss. 18—19. Miten talonpoikien ja työläisten taistelu on yhdistettävä? »Narodnoje Delo» n:o 2, s. 51: »rahvaanomaista». Törkeää.  
 »Narodnoje Delo» n:o 2, s. 63: »huiputatte millä suinkin voitte»! Esimerkkejä huiputtamisesta: »Revoljutsionnaja Rossija» n:o 11, s. 6: syödä ja juoda verta, lahjustenottajat y.m. y.m.

F) *Terrori.*

1. Polemiikka Balmashevista. Verratonta.  
 Eiköhän verratonta ole saksalaisten arvostelu?  
 (Te lietsotte tyytymättömyyttä, ja sitten tulee)  
 (mieleenne ilmoittaa siitä!)
2. *Polemiikka huhtikuun 3 pn julistuksesta. Lainaus (n:o 11, s. 25 inf.)*<sup>86</sup> ja johtopäätös *fiktioita.*
3. »*Vperjod*» n:o 5. Lainaus, n:o 5, ss. 7—8

sivumennen s. 9<sup>87</sup>

4. Terrori. Lainaus 7. n:osta (idem\*, mitä on huhtikuun 3 pn julistuksessa: meistä eivät tärkeitä ole sanat). N:o 7, s. 4: »Terrori panee ihmiset *ajatelemaan poliittisesti.*»  
 — »varmempaa kuin kuukausia kestävä propaganda»  
 — »valaa voimaa ymmälle saatettuihin»<sup>88</sup>.
5. »Ei asemesta, vaan yhdessä.» Itseasiassa *puutuu* yhteys joukkoihin. Epäusko, maltittomuus. *4 vuotta* (1897—1901),

Terrorin logiikkaa: ennen muuta se, sitten kaikki muu. Todiste: vielä *h e l m i k u u s s a* 1902 »Revoljutsionnaja Rossija» (n:o 4) ei asettanut taistelujärjestöä etutilalle. *Ks. kääntöpuolta (α).*\*\*

|| *Terrori ei ole vaarallista, sillä on olemassa joukkoliike.* »Mieliala.» Onko antauduttava sen valtaan?  
*Ks. kääntöpuolta (β).*\*\*\*

\* — samaa. *Toim.*

\*\* (α):lla merkitty teksti on käsikirjoitusliuskan kääntöpuolella. *Toim.*

\*\*\* (β):lla merkitty teksti on käsikirjoitusliuskan kääntöpuolella. *Toim.*

ja demokraattinen vaihe vasta on nyt alkamaisillaan.

Huomio pois lykkäystä sietämättömistä, suoranaisista tehtävistä.  
*Johtajat ovat jääneet jälkeen joukoista.*

*N:o 12, s. 3, palsta 1, (»asteittaisuusteoria»).*  
Siellä myös: ei saa ryntätä vankiloihin.<sup>39</sup>

- (α) »Kaikki vallankumoustekniikan kysymykset, sellaiset keinot kuin katutaistelu sota- väkeä vastaan, *vihatuimpien tsaarin palvelijoiden mestaukset* (kursivointi minun) j.n.e. *siirtää taka-alalle* ajankohtaisimmaksi käynyt, ensivuoroinen ja lykkäystä sietämätön kysymys: vallankumouksellisen keskusjärjestön luominen» (»Revoljutsionnaja Rossija», 1902, n:o 4, helmikuu, s. 3). entä nyt?
- (β) »...Sillä aikaa kun kirjatoukat ovat käyneet kynäso- taa...» (onko terrorin merkitys katsottava vain yllytykselliseksi vai myös pelottavaksi) »...*elämä on nostanut etutilalle sellaisen terrorikeinojen tarpeen, jonka pitäisi vaientaa kaikki aikaisemmat vastaväitteet.* Terroriteot ovat käyneet välttämättömiksi itsepuolustuksena...» »Revoljutsionnaja Rossija» n:o 7, s. 2 (kesäkuu 1902).

#### G) Johtopäätelmä.

Aikamme vallankumousmiesten tehtävät:

- α) Vallankumouksellisen marxilaisuuden teoreettinen puolustaminen ja kehittäminen.
- β) Kaikkalainen osallistuminen kansainväliseen aatteelliseen taisteluun.
- γ) Venäläisen marxilaisuuden kehittäminen, sen soveltaminen, taistelu liberaalis-narodnikkilaista suuntaa vastaan, tämän porvarillisuuden ja pikkuporvarillisuuden paljastaminen työväenluokalle.
- δ) Proletariaatin järjestäminen. Lukemattomia puutteellisuuksia. Tiukkoja vaatimuksia.

- e) »Miehiä joukoittain ja miehiä puuttuu». Johtajien tulee valmistaa joukkoja *k a p i n a a n*.

*Kirjoitettu keväällä 1903*

*Julkaistu ensi kerran 1939  
»Proletarskaja Revoljutsija»  
aikakauslehden 1. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## VSDTP:n II EDUSTAJAKOKOUS<sup>40</sup>

17. (30.) HEINÄKUUTA —10. (23.) ELOKUUTA 1903

### 1

#### VSDTP:n II SÄÄNTÖMÄÄRÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN OHJELMA<sup>41</sup>

- A. Edustajakokouksen työjärjestys ja sen konstituointi.  
B. Edustajakokouksen käsiteltävinä ja päätettävinä olevien kysymysten esityslista ja *käsittelyjärjestys*.

#### A. Edustajakokouksen työjärjestys.

1. Edustajakokouksen avaa toveri, jonka Organisaatiokomitea<sup>42</sup> on siihen valtuuttanut.

{ Sulkeissa *toivottavia* lisäyksiä, selityksiä, neuvoja ja muita *yksityisluontoisia huomautuksia*.

2. Edustajakokous valitsee 1 puheenjohtajan, 2 apu- (ja vara-) puheenjohtajaa ja 9 sihteeriä. Nämä 9\* henkeä muodostavat puhemiehistön ja istuvat saman pöydän ääressä.

Organisaatiokomitean se-  
lostus

3. Valitaan valiokunta, joka tarkastaa edustajien valtuudet ja käsittelee kaikki edustajakokouksen kokoonpa-

(Tämä valiokunta ottaa vastaan myös OK:n ilmoituksen *niiden ja niiden henkilöiden kutsumisesta edus-*

\* Käsikirjoituksessa on nähtävästi virhe: Leninin suunnittelema puhemiehistön yhteinen jäsenmäärä on 12. *Toim.*

noa koskevat ilmoitukset, valitukset ja vastalauseet.

4. Ratkaistaan Puolan sosialidemokraattien<sup>43</sup> osallistumista koskeva kysymys.

ad 3\*\*

5. Edustajakokouksen istuntojärjestys: kaksi kertaa päivässä klo 9:stä aamua klo 1:een ja klo 3:sta klo 7:ään iltaa (likimäärin).

6. Edustajien puheenvuorojen rajoitus: alustajille korkeintaan 1/2 tuntia puhetta varten, muille korkeintaan 10 minuuttia. Kenelläkään ei ole oikeutta puhua samasta kysymyksestä kahta kertaa useammin. Istuntojärjestystä koskevista kysymyksistä puhuu korkeintaan 2 puhujaa kunkin ehdotuksen puolesta ja kaksi sitä vastaan.

7. Sihteerit laativat puheenjohtajan tai yhden hänen apulaisensa avustamina edustajakokouksen pöytäkirjat. Edustajakokouksen joka istunto aloitetaan edellisen istunnon pöytäkirjan vahvistamisesta. *Jokainen puhuja on velvollinen jättämään edustajakokouksen puhemiehistölle jokaisen puheensa konseptin viimeistään 2 tunnin ku-*

tajakokoukseen neuvotteluuikeuksin.)\*

\* Sulkelssa olevan tekstin Lenin on pyyhkinyt yli. *Toim.*

\*\* 4:n kohdan samoin kuin B-osan 11. kohdan (»Esityslista ja kysymysten käsittelyjärjestys») Lenin on lisännyt myöhemmin. Siitä syystä ja kohtien järjestyksen muuttamisen vuoksi Lenin on muuttanut niiden numerointia. Tässä on kohtien viimeinen numerointivariantti.

Lenin on sittemmin pyyhkinyt yli 4. kohdan ja tehnyt merkinnön: »ad 3» (3. kohtaan). *Toim.*

*luttua kokouksen päättymisestä.*

8. Äänestyksen tulee olla avoin kaikissa kysymyksissä paitsi toimihenkilöiden vaalissa. 10 äänen vaatimuksesta äänestys on toimitettava nimenhuutoäänestyksenä ja kaikki äänet merkitään pöytäkirjaan.

9. Edustajakokouksen kukin osanottaja osoitetaan salanimeltä (tai ilman nimeä: ensimmäinen ja toinen edustaja siitä ja siitä puoluejärjestöstä j.n.e.)\*\*.

10. Puheenjohtaja ilmoittaa, että edustajakokous on lopullisesti konstituoitunut Ven. SDTP:n II sääntömääräiseksi edustajakokoukseksi ja että *siis* tämän edustajakokouksen päätökset kumoavat kaikki niihin nähden ristiriidassa olevat aikaisemmat

(Nimenhuutoäänestysten nopeuttamiseksi ja erehdyksen välttämiseksi on toivotavaa, että edustajakokouksen puhemiehistö jakaa kaikille edustajakokouksen päätösvaltaisille osanottajille äänestyslipun jokaista äänestystä varten. Edustaja merkitsee joka lippuun nimensä (ks. § 8\*) ja votuminsa (jaa, ei, pidättäydyn) sekä mitä kysymystä hänen votuminsa koskee. Kysymykset voidaan merkitä lyhennettyinä tai jopa numerolla, kirjaimella j.n.e. Edustajakokouksen puhemiehistö säilyttää nämä liput joka kysymyksen kohdalta erikseen kokouksen päättymiseen saakka.)\*\*

(*Ei ole toivottavaa, että Bundia<sup>44</sup> koskevaan kysymykseen kajottaisiin tämän pykälän yhteydessä: se on parasta asettaa suoraan ensi tilalle edustajakokouksen päiväjärjestykseen.*)

\* Tarkoitetaan 9. §:ää (joka ensimmäisessä variantissa oli 8.). *Toim.*

\*\* Sulkeissa olevan tekstin Lenin on pyyhkinyt yli. *Toim.*

I sääntömääräisen<sup>45</sup> ja yksityisten edustajakokousten päätökset, että tämän edustajakokouksen päätökset ovat *siis ehdottoman* velvoittavia koko Ven. SDTP:lle.

11. Keskustelu esityslistasta ja kysymysten käsittelyjärjestyksestä.

### *B. Esityslista ja kysymysten käsittelyjärjestys.*

1. *Bundin paikka Ven. SDTP:ssä.* (Hyväksyykö Ven. SDTP Bundin esittämän federatiivisen puoluejärjestöperiaatteen?)\*

(Tästä kysymyksestä pitää laatia ennakolta *päätöslauselmaehdotus*, jonka läpiajaminen on toivottavaa.)

NB: Syyt, joiden vuoksi tämä kysymys asetetaan ensi tilalle: muodolliset (Bundin ilmoitukset, edustajakokouksen *kokoonpano*, alistuminen enemmistön tahtoon) ja moraaliset (kaiken hajaannuksen ja horjunnan poistaminen peruskysymyksen osalta).

2. Ven. SDTP:n *ohjelman tekstin vahvistaminen.*

*Ensimmäinen lukeminen:* hyväksytään *kokonaisuudessaan* yksi olemassa olevista luonnoksista *pohjaksi* yksityiskohtaista käsittelyä varten.

*Toinen lukeminen:* hyväksytään ohjelman joka kohta ja pykälä.

(α. Montako ohjelmaluonnosta katsotaan tarpeelliseksi käsitellä edustajakokouksessa? («Iskran», Borban<sup>46</sup>, »Zhiznin»<sup>47</sup>?)

β. Käsitelläänkö kaikki luonnokset vai otetaanko pohjaksi yksi? Tai toisin: hyväksytään yksi ehdotetuista luonnoksista *ensimmäisessä lukiemisessa.*)

\* Sulkeissa olevan tekstin Lenin on pyyhkinyt yli. *Toim.*



3. *Puolueen pää-äänenkannattajan (lehden) perustaminen tai sellaisen vahvistaminen.*

α) Haluaako edustajakokous perustaa uuden äänenkannattajan?

β) Ellei, niin minkä olemassa olevista äänenkannattajista edustajakokous haluaa *muuttaa puolueen pää-äänenkannattajaksi?*

4. *Puolueen komiteoiden ja muiden järjestöjen sekä eri jäsenten selostukset* (siinä luvussa OK:n selostus, jonka tekee joku sen jäsenistä).\*\*

(Tämän kysymyksen asettaminen erillisenä on välttämätöntä *suuntataistelun lopettamiseksi sosialidemokrat-tisessa liikkeessä*.)\*

α) Montako selostusta on?

β) *Pidetäänkö kaikki selostukset vai jätetäänkö valiokunnalle?*

γ) Keskustellaanko joka selostuksen johdosta erikseen vai kaikista kerralla?

(mieluummin erikseen)

δ) Selostusten pidon järjestys.

5. *Puolueen organisaatio.* Hyväksytään Ven. SDTP:n yleiset järjestösäännöt

Ensimmäinen lukeminen: valitaan kokonaisuudessaan yksi luonnoksista.

Toinen lukeminen: käsitellään yksi luonnoksista kohta kohdalta.\*\*\*

6. *Piiri- ja kansalliset järjestöt.*

(Kukin niistä tunnustetaan tai jäävätään erikseen nimenomaan siinä ja siinä kokoonpanossaan ja sellaisin

\* Sulkeissa olevan tekstin Lenin on pyyhkinnyt yli. *Toim.*

\*\* Neljäs kohta on pyyhitty yli. Yläpuolelle on kirjoitettu tuntemattomalla käsialalla: »Edustajien selostukset». *Toim.*

\*\*\* Lenin on pyyhkinnyt yli tekstin, joka alkaa sanasta »Hyväksytään» ja päättyy sanoihin »kohta kohdalta». *Toim.*

(kenties) yleisistä puoluesään-  
nöistä eriävin poikkeuksin.)\*

7. Puolueen erilliset ryhmät

{	Borba	Työn Va-	
	Zhizn	pautus	
	Volja <sup>48</sup>	-ryhmä <sup>49</sup>	

{ { »Iskran» Venäjän-järjestö<sup>50</sup> }  
{ Juzhnyi Rabotshi<sup>51</sup> j.n.e.\*\* } }

{ Tarvitaan  
kutakin eri ryhmää ja eri  
järjestöä koskevat päätös-  
lauselmaluonnokset.\*\*\* }

Vahvistetaan lopullisesti (tai  
alustavasti, t.s. antamalla  
Keskuskomitean koota tar-  
vittavat lisätiedot ja tehdä  
lopullinen päätös\*\*\*) luette-  
lo kaikista puoluekomiteoista,  
-järjestöistä, -ryhmistä y.m.

8. Kansallisuuskysymys.

Tarvitaan yleensä kansal-  
lisuuskysymystä koskeva pää-  
töslauselma (selitys »itsemaa-  
räämisoikeudesta» ja *taktiil-*  
*iset* johtopäätökset selityk-  
sestämme).

( Ehkä lisäksi myös erikoi-  
nen PPS:ää<sup>52</sup> vastaan täh-  
däTTY päätöslauselma? )

( Tarvitaan niin periaat-  
teellinen kuin myös puolueen  
ajankohtaisia tehtäviä koske-  
va päätöslauselma.)

Samoin.

Samoin.

Samoin.

Samoin.

9. Taloudellinen taistelu  
ja ammatillinen liike.

10. Vapun vietto.

11. Amsterdamin kansain-  
välinen sosialistikongressi  
1904.<sup>53</sup>

12. Mielenosoitukset ja ka-  
pina.

13. Terrori.

\* Sulkeissa olevan tekstin Lenin on pyyhkinyt yli. *Toim.*

\*\* Lenin on pyyhkinyt yli tekstin, joka alkaa sanasta »Borba» ja päättyy sanoihin »j.n.e.». *Toim.*

\*\*\* Lenin on pyyhkinyt yli tämän kappaleen. *Toim.*

\*\*\*\* Lenin on pyyhkinyt yli tekstin, joka alkaa sanoista »t.s. antamalla» ja päättyy sanaan »päättös». *Toim.*

21. Ven. SDTP:n suhde  
»sosialistivallankumoukselli-  
siin».

Samoin.

[ja vall. sos.?? etc.??]

22. Ven. SDTP:n suhde  
venäläisiin liberaalisiin vir-  
tauksiin.\*

Samoin.

nämä kaksi  
kysymystä  
siirrettävä n:o  
7:n jälkeen.\*\*

14. Sisäisiä puoluetoiminnan kysymyksiä:  
propagandatyön järjestäminen.

15. agitaatiotyön — » —

16. puoluekirjallisuuden — » —

17. toiminnan — » — talonpoikaiston  
keskuudessa.

18. — » — — » — sotaväen kes-  
kuudessa.

19. — » — — » — opiskelijoiden  
keskuudessa.

20. — » — — » — lahkolaisten  
keskuudessa.

Päätös-  
lausel-  
mat toi-  
votta-  
via.

24. Puolueen KK:n ja pää-  
äänenkannattajan toimitus-  
kunnan vaalit.

Edustajakokous valitsee 3  
henkeä päääänenkannattajan  
toimituskuntaan ja 3 henkeä  
KK:hon. Nämä kuusi henkeä  
täydentävät yhdessä  $\frac{2}{3}$  ään-  
ten enemmistöllä, jos se on  
tarpeen, päääänenkannattajan  
toimituskuntaa ja KK:n jäse-  
nistöä kooptoimalla ja teke-  
vät vastaavan esityksen edus-  
tajakokoukselle. Sen jälkeen  
kun edustajakokous on hyväk-  
synyt tämän esityksen, pää-  
äänenkannattajan toimitus-  
kunta ja Keskuskomitea  
suorittavat sittemmin koop-  
taation erikseen.

\* Tämän kohdan viereen on kirjoitettu tuntemattomalla käsialalla: »23. VSDTP:n suhde muihin Venäjällä oleviin vallankumouksellisiin ja oppositio-puolueihin ja virtauksiin.» Kohdan järjestysnumeron edelle on merkitty Leninin käsialalla »23». Totm.

\*\* Tekstin on Lenin pyyhkinyt yli. Totm.

[24. Puolueen Neuvoston<sup>54</sup> vaalit.]

25. Edustajakokouksen päätösten ja pöytäkirjojen julkaisemisjärjestys, samoin kuin valittujen toimihenkilöiden ja laitosten toimeenastumisjärjestys.

*Kirjoitettu 1903 kesäkuun lopulla — heinäkuun alkupuolella*

*Julkaistu ensi kerran 1927 VI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 2

PUHEENVUOROJA  
EDUSTAJAKOKOUKSEN ESITYSLISTASTA  
KÄYDYSSÄ KESKUSTELUSSA<sup>55</sup>

HEINÄKUUN 17 (30) pnä

## 1

Ohjelmakysymys on suunnitelmassa asetettu toiselle tilalle. Kansallisuuskysymys kuuluu ohjelmaan ja se ratkaistaan ohjelman käsittelyn yhteydessä. Yleensä piiri- ja kansallisia järjestöjä koskeva kysymys on organisaatiokysymys. Sitä vastoin suhtautuminen kansallisuuksiin on muun muassa taktillinen kysymys ja on yleisten periaatteittemme soveltamista käytännöllisessä toiminnassa.

## 2

Esityslistan ensimmäinen kohta koskee erikoisesti Bundjärjestöä. Kuudes kohta koskee puolueen organisaatiota. Kun paikallisiin, piiri-, kansallisiin ja muihin järjestöihin nähden on säädetty yleinen laki, asetetaan erikoinen kysymys: nimenomaan mitkä järjestöt ja millä ehdoin otetaan puolueeseen?

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 3

PUHEENVUORO ORGANISAATIOKOMITEAN TOIMINTAA  
KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ<sup>56</sup>

HEINÄKUUN 18 (31) pnä

Organisaatiokomitea saa kokoontua, mutta ei edustajakokouksen asioihin vaikuttavana kollegiona. Organisaatiokomitean käytännöllinen toiminta ei keskeydy, keskeytyy ainoastaan sen vaikutus edustajakokoukseen, lukuun ottamatta valiokuntaa.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti».  
Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 4

PUHEENVUORO PUOLAN SOSIALIDEMOKRAATTIEN  
OSALLISTUMISESTA EDUSTAJAKOKOUKSEEN<sup>57</sup>

HEINÄKUUN 18 (31) pnä

En näe painavia syitä kutsun epäämiseen. Organisaatiokomitea on ottanut ensimmäisen askeleen puolalaisten ja venäläisten toverien lähentämiseksi. Kutsumalla heidät edustajakokoukseen otamme toisen askeleen tällä samalla tiellä. En näe siitä koituvan mitään vaikeuksia.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti».  
Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 5

PUHEENVUORO PUOLUEOHJELMAN YLEISTÄ OSAA  
KÄSITELTÄESSÄ

HEINÄKUUN 29 (ELOKUUN 11) pnä

Tämä lisäys huonontaa.<sup>58</sup> Se antaa sellaisen käsityksen kuin tietoisuus lisääntyisi alkuvoimaisesti. Kansainvälisessä sosialidemokraattisessa liikkeessä ei kuitenkaan ole sociali-

demokratian vaikutuksen ulkopuolella olevaa tietoista työväentoimintaa.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 6

PUHEENVUOROJA PUOLUEOHJELMAN YLEISPOLIITTISIA VAATIMUKSIA KÄSITELTÄESSÄ

HEINÄKUUN 30 (ELOKUUN 12) pnä

## 1

L e n i n pitää Strahovin korjausehdotusta epäonnistuneena, koska valiokunnan sanamuodossa korostetaan nimenomaan *kansan tahtoa*<sup>59</sup>.

## 2

L e n i n vastustaa sanaa »alueellinen», koska se on hyvin epämääräinen ja se voidaan tulkita siten, että sosialidemokraatit vaativat koko valtion jakamista pieniksi alueiksi.<sup>60</sup>

## 3

L e n i n pitää tarpeettomana lisätä sanaa »ulkomaalaiselle», koska on itsestään ymmärrettävää, että sosialidemokraattinen puolue tulee vaatimaan tämän pykälän soveltamista myös ulkomaalaisiin.<sup>61</sup>

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 7

PUHEENVUORO PUOLUEOHJELMAN YLEISPOLIITTISIA VAATIMUKSIA KÄSITELTÄESSÄ

HEINÄKUUN 31 (ELOKUUN 13) pnä

Sana »miliisi» ei anna mitään uutta ja aiheuttaa sekaannusta. Sanonta »kansan yleinen aseistaminen» on selvä ja

aito venäläinen. Katson tov. Lieberin korjausehdotuksen tarpeettomaksi.<sup>62</sup>

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti». Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 8

PUOLUEOHJELMAN YLEISPOLIITTISIA VAATIMUKSIA  
SISÄLTÄVIIN KOHTIIN LIITTYVIÄ EHDOTUKSIA<sup>63</sup>

- 1) Jätettävä 6. kohdan loppuun »ja kielestä».
- 2) Lisättävä uusi kohta:  
»Väestön oikeus saada äidinkielistä opetusta, jokaisen kansalaisen oikeus käyttää äidinkieltään kokouksissa, yhteiskunnallisissa ja valtion laitoksissa.»
- 3) Pyyhittävä 11. kohdasta pois kieltä koskeva lause.

Kirjoitettu 1903 heinäkuun 30 ja elokuun 1 (elokuun 12 ja 14) päivän välisenä aikana

Julkaistu ensi kerran 1959 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 7. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

## 9

PUHEENVUOROJA PUOLUEOHJELMAN TYÖVÄENSUOJELUA  
KOSKEVAA OSAA KÄSITELTÄESSÄ

HEINÄKUUN 31 (ELOKUUN 13) pnä

## 1

Leninillä ei ole mitään 42 tunnin lepoa vastaan, mutta huomauttaa Lieberille, että ohjelmassa puhutaan kaikkia tuotannonaloja koskevasta valvonnasta. Suuruuden osoittaminen olisi vain ajatuksen rajoittamista. Yksityiskohdat lisäämme sitten kun ohjelmastamme tulee lakiehdotus.<sup>64</sup>

## 2

Vastustan tov. Ljadovin korjausehdotusta.<sup>65</sup> Hänen kaksi ensimmäistä korjausehdotustansa ovat tarpeettomia, koska me vaadimme ohjelmassamme työsuojelua talouden kaikkien

alojen, siis siinä luvussa myös, maatalouden suhteen. Mitä tulee kolmanteen, niin se koskee kokonaan agraariosaa, ja palaamme siihen agraariohjelmaluonnoksemme käsittelyn yhteydessä.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti». Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

10

PUHEENVUOROJA AGRAARIOHJELMAA KÄSITELTÄESSÄ

ELOKUUN 1 (14) pnä

1

L e n i n ehdottaa korjausta: »*tulee pyrkimään*» asemesta »*vaatii ennen muuta*». <sup>66</sup> Keskustelun kulussa on selostuksissa viitattu siihen, että luonnoksessa on tietoisesti sanottu: »*tulee pyrkimään*», jotta tulisi korostetuksi, että aikomuksemme on tehdä niin tulevaisuudessa eikä heti. Teen tämän korjausehdotukseni, ettei annettaisi aihetta moisiin väärinkäsityksiin. Sanoilla »*ennen muuta*» haluan sanoa, että meillä on agraariohjelman lisäksi *muitakin* vaatimuksia.

2

Vastustan tov. Ljadovin ehdotusta. <sup>67</sup> Me emme laadi lakiehdotusta, vaan ainoastaan osoitamme yleiset tunnusmerkit. Kaupunkiasukkaittemme keskuudessa on niin ikään verovelvollisiin säätyihin kuuluvia, sitä paitsi on laitakaupunkilaisia ja muita, ja meidän pitäisi käyttää Lakikokoelman IX niteen kieltä saadaksemme ne kaikki mahdutetuksi ohjelmaamme.

3

Martynovin kysymys tuntuu minusta tarpeettomalta. <sup>68</sup> Yleisten periaatteiden esittämisen asemesta meitä pakotetaan puuttumaan yksityiskohtiin. Jos tekisimme sen, emme lopettaisi koskaan edustajakokousta. Periaate on täysin selvä:



jokaisella talonpojalla on oikeus määrätä maastaan, olkoon se sitten *yhteisön* tai *yksityisen omistuksessa*. Tässä vain vaaditaan talonpojalle oikeutta määrätä maastaan. Me vaadimme, ettei olisi erityisiä lakeja talonpoikia varten; emme halua yksinomaan oikeutta erota yhteisöstä. Emme voi nyt päättää kaikista yksityiskohdista, jotka osoittautuvat tarpeellisiksi toteutettaessa tätä käytännössä. Vastustan tov. Langen lisäystä; emme voi vaatia kaikkien maankäyttölakien kumoamista. Se olisi jo liikaa.

4

Martynov on nähtävästi käsittänyt väärin. Me pyrimme siihen, että sovellettaisiin samalla tavalla yleistä lainsäädäntöä, sitä, joka on nykyään hyväksytty kaikissa porvarillisissa valtioissa, nimittäin sitä, joka juontaa alkunsa yhteisen ja henkilökohtaisen omistuksen tunnustavan roomalaisen oikeuden perusteista. Me haluaisimme käsittää yhteisöllisen maanhallinnan yhteisomistukseksi.

5

Kysymys on neljänteen kohtaan liittyvien, Kaukasiaa koskevien lisäysten muotoilemisesta. Olisi toivottavaa panna nämä lisäykset a-kohdan jälkeen. On kaksi päätösehdotusta. Jos hyväksymme tov. Karskin korjausehdotuksen, niin kohdan konkreettisuus kärsii siitä liiaksi. Esimerkiksi Uralilla on suunnattoman paljon jäänteitä; siellä on oikea maaorjuuden pesäpaikka. Latvialaisiin nähden voidaan sanoa, että heihin sopii sanamuoto »ja valtakunnan muilla alueilla». Kannatan tov. Kostrovien ehdotusta, nimittäin, että on asetettava vaatimukseksi maiden siirtäminen hizanien, väliaikaisvelvollisten y.m. omistukseen.<sup>69</sup>

6

Pykälä 5. on yhteydessä työväkeä koskevan ohjelman 16. pykälään: se edellyttää nimenomaan tuomioistuimia, joiden kokoonpanossa on yhtä paljon työläisiä ja työnantajia; meidän tulee vaatia erityistä batrakkien (maataloustyöläisten. *Toim.*) ja talonpoikaiskõyhälistön edustusta.<sup>70</sup>

## 7

Se näyttää minusta tarpeettomalta, koska tuomioistuinten toimivalta laajenisi ylettömästi.<sup>71</sup> Tarkoituksenamme on vuokramaksun alentaminen, kun taas taksojen säätäminen antaisi maanomistajille mahdollisuuden todistaa viittaamalla tiettyihin tosiasioihin, että he ovat oikeassa. Vuokrahintojen alentaminen tekee kokonaan mahdottomaksi ajatella niiden korottamista. Puhuessaan Irlannista Kautsky huomauttaa, että elinkeino-oikeuksien perustaminen on tuottanut siellä erinäisiä tuloksia.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 11

PUHEENVUORO PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ KÄSITELTÄESSÄ  
ELOKUUN 2 (15) pnä

L e n i n vaatii panemaan sanat aineellisesta tuesta, koska kerran kaikki myöntävät, että puolueen tulee ylläpitää itsensä jäsenistönsä varoilla. Poliittisen puolueen perustamiskysymyksessä ei sovi vedota moraalinäkökohtiin.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 12

PUHEENVUOROJA PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ KÄSITELTÄESSÄ  
ELOKUUN 4 (17) pnä

## 1

L e n i n pitää ensimmäistä sanamuotoa sopimattomana, koska se tekee Neuvoston luonteeltaan sovittelevaksi.<sup>72</sup> Neuvostonhan ei pidä olla pelkästään sovitteleva laitos, vaan sen tulee koordinoida KK:n ja pää-äänenkannattajan toimintaa. Lisäksi hän puoltaa sitä, että edustajakokous ni-

mittäisi viidennen jäsenen. On mahdollinen sellainen tapaus, ettei Neuvoston neljä jäsentä kykene valitsemaan viidettä; silloin jäisimme ilman tarpeellista laitosta.

## 2

Lenin pitää tov. Zsulitshin todisteita epäonnistuneina.<sup>73</sup> Tämän esittämä tapaus on jo taistelua eivätkä siinä tapauksessa auta mitkään säännöt. Jättämällä Neuvoston neljän jäsenen valittavaksi viidennen me sisällytämme siten sääntöihin taistelun. Katsoo tarpeelliseksi huomauttaa, että Neuvosto ei ole luonteeltaan vain sovittelulaitos: niinpä esimerkiksi kahdella Neuvoston jäsenellä on sääntöjen mukaan oikeus kutsua se kokoon.

## 3

Lenin kannattaa tämän kohdan säilyttämistä; ei saa estää ketään esittämästä keskuselimelle anomusta. Se on sentralisaation välttämätön ehto.<sup>74</sup>

4<sup>75</sup>

Tässä on kaksi kysymystä. Ensimmäinen koskee määränemmistöä ja minä vastustan ehdotusta  $\frac{4}{5}$ :n alentamisesta  $\frac{2}{3}$ :ksi. Motivoitun vastalauseen lisääminen on epäkäytännöllistä ja minä vastustan sitä.<sup>76</sup> Verrattomasti tärkeämpi on toinen kysymys, joka koskee KK:n ja pää-äänenkannattajan oikeutta valvoa vastavuoroisesti kooptaatiota. Kahden keskuselimen keskinäinen suostumus on sopusoinnun välttämätön ehto. Tässä on kysymys kahden keskuselimen välien rikkoutumisesta. Sen, joka ei halua kahtiajakautumista, tulee huolehtia sopusoinnun säilymisestä. Puolue-elämän perusteella tiedetään, että on ollut hajaannusta aiheuttaneita henkilöitä. Tämä on periaatteellinen, tärkeä kysymys, siitä saattaa riippua puolueen koko tuleva kohtalo.

## 5

Jos säännöt ontuivat toisella jalallaan, niin tov. Jegorov panee ne ontumaan kumpaakin jalkaansa.<sup>77</sup> Neuvosto kooptoi vain poikkeustapauksissa. Kummankin puolen, kummankin

keskuselimen täydellinen luottamus on välttämätön nimenomaan siksi, että tämä on mutkallinen koneisto; menestyksellinen yhteistoiminta on mahdotonta ilman täydellistä keskinäistä luottamusta. Ja oikeaa yhteistä työskentelyä koskeva kysymys liittyy kokonaisuudessaan kiinteästi kooptaatio-oikeuteen. Tov. Deutsch liioittelee suotta teknillisiä vaikeuksia.

*VSDTP:n toinen sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti,  
Genève 1904, julk. KK*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 13

## LISÄYS PUOLUEEN SÄÄNTÖJEN LUONNOKSEN 12. §:ään

Keskuskomitean ja pää-äänenkannattajan toimituskunnan jäsenten kooptointi on sallittavaa vain Puolueen Neuvoston kaikkien jäsenten suostumuksesta.

*Tehty elokuun 5 (18) pnä*

*\*VSDTP:n toinen sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti,  
Genève 1904, julk. KK*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 14

## PUHEENVUOROJA PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ KÄSITELTÄESSÄ

ELOKUUN 5 (18) pnä

## 1

Vastaan lyhyesti kumpaankin vastaväitteeseen.<sup>78</sup> Tov. Martov sanoo, että minä ehdotan kummankin kollegion yksimielisyyttä jäsenten kooptaatioon nähden; se ei pidä paikkaansa. Edustajakokous on päättänyt olla antamatta kahden, ehkäpä hyvinkin laajan kollegion kullekin jäsenelle veto-oikeutta, mutta tämä ei merkitse, ettemme voisi myöntää tätä valtaa laitokselle, joka koordinoi kahden keskuselimen kaikkea yhteistä toimintaa. Kahden keskuselimen yhteistoiminta vaatii täydellistä yksimielisyyttä ja jopa persoonallista yhteisymmärrystä, mutta tämä on mahdollista vain kooptaation tapahtuessa yksimielisesti. Jos näet kaksi jäsentä katsoo kooptaation välttämättömäksi, he voivat kutsua kokoon Neuvoston.

2

Martovin korjausehdotus on ristiriidassa jo hyväksytyin kohdan kanssa, jossa puhutaan KK:n ja pää-äänenkannattajan yksimielisestä kooptaatiosta.<sup>79</sup>

3

Tov. Martovin tulkinta on väärä, sillä poikkeus on ristiriidassa yksimielisyyden kanssa.<sup>80</sup> Käännyin edustajakokouksen puoleen ja pyydän päättämään, onko tov. Martovin korjausehdotus asetettava äänestykseen.

4

En olisi itse asiassa ruvennut väittelemään tovereiden Glebovin ja Deutschin kanssa, mutta katsoin tarpeelliseksi mainita Liigasta<sup>81</sup> säännöissä siksi, että ensiksikin kaikki ovat tietäneet Liigan olevan olemassa, toiseksi, jotta tulisi merkityksi Liigan edustus puolueessa entisten sääntöjen mukaan, kolmanneksi siksi, että kaikki muut järjestöt ovat komiteoiden asemassa, mutta Liiga merkitään sen erikois-  
aseman korostamiseksi.<sup>82</sup>

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti».  
Genève 1904, julk. KK

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

15

## PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS MARTYNOVIN JA AKIMOVIN ILMOITUKSEN JOHDOSTA<sup>83</sup>

Katsoen toverien Martynovin ja Akimovin ilmoituksen olevan ristiriidassa sen käsityksen kanssa, mikä meillä on edustajakokouksen jäsenistä ja jopa puolueen jäsenistä, edustajakokous kehottaa tovereita Akimovia ja Martynovia joko peruuttamaan ilmoituksensa tai sanomaan selvästi eroavansa puolueesta. Mitä pöytäkirjoihin tulee, niin edustajakokous

sallii joka tapauksessa heidän olla läsnä erikoisistunnossa, kun pöytäkirjat vahvistetaan.

*Kirjoitettu elokuun 5 (18) pnä 1903*

*Julkaistu ensi kerran 1927  
VI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käskikirjoituksen mukaan*

16

PUHEENVUOROJA MARTYNOVIN JA AKIMOVIN  
ILMOITUSTA KÄSITELTÄESSÄ

ELOKUUN 5 (18) pnä

1

Puhemiehistö on käsitellyt tovereiden Martynovin ja Akimovin ilmoituksen, jonka he esittivät aamuistunnossa. En kajoa perusteluun, vaikka se onkin virheellinen ja tavattoman kummallinen. Kukaan ei ole missään julistanut Liittoa<sup>84</sup> lakkauttavaksi, ja toverit Martynov ja Akimov ovat tehneet virheellisen välillisen johtopäätöksen Liigaa koskevasta edustajakokouksen päätöksestä. Mutta ei edes Liiton lakkauttaminen voi riistää edustajilta oikeutta osallistua edustajakokouksen työhön. Niin ikään edustajakokous ei voi sallia kieltäydyttävän osallistumasta äänestykseen. Edustajakokouksen jäsen ei voi yksinomaan vahvistaa pöytäkirjoja ja olla osallistumatta sen muuhun työhön. Puhemiehistö ei esitä toistaiseksi mitään päätösehdotusta ja asettaa tämän kysymyksen edustajakokouksen käsiteltäväksi. Martynovin ja Akimovin ilmoitus on äärimmäisen epänormaali ja edustajakokouksen jäsenen arvolle kerrassaan sopimaton.

2

Täällä on muodostunut kerrassaan mahdoton ja epänormaali tilanne. Toisaalta meille sanotaan alistuttavan edustajakokouksen päätöksiin ja toisaalta halutaan lähteä pois sääntöjä koskevan päätöksen vuoksi. Tultuaan tänne Organisaatiokomitean tunnustaman järjestön edustajana jokainen meistä on muuttunut edustajakokouksen jäseneksi. Tätä titeliä ei hävitä mikään järjestön lakkauttaminen. Miten meidän, puhemiehistön, tulee menetellä äänestyksessä? Pois

lähteneitä ei voida jättää kokonaan lukuun ottamatta, sillä edustajakokous on jo vahvistanut kokoonpanonsa. Tässä suhteessa on olemassa yksi loogillinen johtopäätös — on erottava kokonaan puolueen riveistä. Pöytäkirjat taas voidaan vahvistaa kutsumalla kokoukseen varta vasten siinä tarkoituksessa myös Liittoa edustavat toverit, vaikka edustajakokouksella on oikeus vahvistaa pöytäkirjansa ilman heitäkin.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1904, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 17

LISÄYS MARTOVIN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEEN  
BUNDIN EROAMISESTA VSDTP:stä

Edustajakokous päättää ryhtyä kaikkiin toimenpiteisiin juutalaisen ja ei-juutalaisen työväenliikkeen yhtenäisyyden palauttamiseksi ja Venäjän sosialidemokratian kansallisuuskysymyksessä ottaman kannan selvittämiseksi mahdollisimman laajoille juutalaisten työläisten joukoille.

Kirjoitettu elokuun 5 (18) pnä 1903

Julkaistu ensi kerran 1959  
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen  
7. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

## 18

PUHEENVUORO PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN  
VAALIEN YHTEYDESSÄ

ELOKUUN 7 (20) pnä

Meitä on moitittu, että on olemassa yhtenäinen enemmistö. Viimeksi mainitussa ei ole mitään pahaa. Koska kerran täällä on muodostunut yhtenäinen enemmistö<sup>85</sup>, niin on jo harkittu, osoittautuuko valittu KK toimintakykyiseksi. Ei voida puhua sattumasta. On olemassa täysi varmuus. Vaaleja ei saa lykätä. Aikaa on jäljellä hyvin vähän. Tov. Martovin

ehdotus vaalien lykkäämisestä on aiheeton. Kannatan tov. Rusovin ehdotusta.<sup>88</sup>

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti». Genève 1904, julk. KK

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

19

PUHEENVUORO KÄSITELTÄESSÄ POTRESOVIN (STAROVERIN) PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUSTA SUHTAUTUMISESTA LIBERAALeihin<sup>87</sup>

ELOKUUN 10 (23) pnä

Staroverin päätöslauselma tullaan käsittämään väärin: ylioppilasliike ja »Osvobozhdenije»<sup>88</sup> ovat kaksi eri asiaa. On vahingollista suhtautua niihin samalla tavalla. Struven nimi on liian kuulu ja työläiset tuntevat hänet. Tov. Starover luulee, että on annettava tietty ohje; nähdäkseni meillä tulee olla tietty periaatteellinen ja taktillinen suhde.

»VSDTP:n toinen sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti». Genève 1904, julk. KK

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

LAKI TYÖLÄISTEN TAPATURMAKORVAUKSISTA

Hiljattain annettu uusi laki, jonka sisältö ilmenee artikkelin otsikosta, ja edellisessä numerossa erittelemämme tehtaivanhimpia koskeva laki \* ovat sinänsä melko tyypillisiä näytteitä kahtaalle haarautuvasta kotimaisesta työlainsäädännöstä, joka ilmentää yhtä tai toista ajan hengelle tehtyä myönnytystä. Lukuun ottamatta kovia taantumuslakeja, joita meillä on tavattoman runsaasti ja jotka läpäisevät erittäin nopeasti kaikki byrokratian koettelemukset ja joita sitä paitsi laaditaan erittäin huolellisesti ja sovelletaan erittäin tarmokkaasti, kaikki muut työväenluokkaa koskevat Venäjän lait voidaan poliittisen luonteensa perusteella jakaa kahteen ryhmään. Ne ovat joko lakeja, jotka edes jossain suhteessa, edes hivenen verran lisäävät työläisten itsenäisyyttä, omatoimi-

\* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 494—501. *Toim.*



suutta, oikeuksia — ja tällöin nämä lait varustetaan sadoilla ja tuhansilla poikkeuksilla, verukkeilla, kiertokirjelmäselityksillä ja rajoituksilla, jotka kaikki ovat omiaan — käyttäkäsemme ohjelmaluonnoksemme sanontaa — »laajentamaan tai lujittamaan työtätekeviin luokkiin kohdistuvaa poliisi- ja virkamiesholhousta». Sellaisia ovat lait tehtaanvanhimmista, ammattientarkastuksesta yleensä j.n.e. Tai sitten lait ilmentävät sinänsä sellaista myönnytystä, jolla ei ole mitään tekemistä kansalaisten itsenäisyyden eikä omatoimisuuden kanssa, ja tällöin itsevaltainen hallitus osoittaa verrattomasti suurempaa anteliaisuutta. Niin sen tietysti tulee ollakin itsevaltiuden yleisen taktiikan kannalta, »oikein ymmärrettyjen» poliisivallan etujen kannalta. Länsi-Euroopan demokraatit, joilla on jo kaikenlaista kokemusta poliisivaltion vastustamisesta, ovat kauan sitten luonnehtineet tuota politiikkaa sanoilla: piparkakkua ja piiskaa. Piparkakulla tarkoitetaan vallankumouksellisille luokille heitettyjä anti-paloja, taloudellisia myönnytyksiä, joiden tarkoituksena on aiheuttaa eripuraisuutta noissa luokissa, viekoitella osa niistä omalle puolelle, saada ne uskomaan, että porvarihallitus on vilpiton ja ystävällinen proletariaattia kohtaan. Piiskalla tarkoitetaan poliisivainon kohdistamista kaikkiin niihin, jotka eivät luota hallitukseen ja levittävät edelleen epäluottamusta, piiskalla tarkoitetaan kaikkien niiden taltuttamista, joiden pyrkimyksenä on työväenluokan, sen liittojen, sen kokousten, sen lehdistön, sen poliittisten laitosten ja elinten täydellinen vapaus ja itsenäisyys.

Tehtaanvanhimmista annettu laki suo työläisille edustus-oikeuden, joka *saattaisi* auttaa heitä porvariston ja hallituksen vastustamisessa. Sen vuoksi tuota edustus-oikeutta väärin kukaan ja rajoitetaan niin, että siitä voisivat hyötyä ainoastaan urkkijat tai ainakin ennen muuta urkkijat. Sen tähden lailla julistetusta työläisten edustus-oikeudesta jää itse asiassa käytännössä sovellettuna jäljelle kuten Trishkan kauhanasta vain kaulus. Ja tuo kaulus on tarpeen siksi, että kovaonninen »vanhin» voitaisiin kiskoa kauluksesta poliisikamariin. Sitä vastoin tapaturmakorvauksista annettu laki ei koske millään tavalla työläisten poliittista itsenäisyyttä, jonka vuoksi tässä suhteessa voidaan olla siis anteliaampia. Tässä on turvallisinta esiintyä »uudistajana», ja *on pakko* esiintyä, sillä voimistuva työväenliike käy päälle yhä uhkavampana. Virkavallan koneisto ryhtyi laatimaan *kaksikym-*

*mentä vuotta* sitten yrittäjien vastuunalaisuutta koskevaa lakiehdotusta. Tätä lakiehdotusta laadittiin kymmenen vuotta; vihdoin erikoinen komissio hyväksyi sen ja vuonna 1893 ehdotus julkaistiin ja jätettiin Valtakunnanneuvostolle... <sup>89</sup> sitä varten, että se olisi pantu vielä kymmeneksi vuodeksi uudelleen veran alle! Tuskinpa olisi voitu »kiirehtiä hitaammin» ja lakiehdotus olisi varmaankin kierrellyt vielä kymmenkunta tai parikymmentä vuotta ministeriöissä ja kanslioissa, jollei Venäjän työväenluokka olisi järkyttänyt rynnistykseensä koko itsevaltiutta.

Niinpä lakiehdotus on vielä kertaalleen jossain määrin huononnettuna muuttunut vihdoin laiksi. Tämän lain arvioimiseksi verratkaamme sitä siihen, mitä vaaditaan puolueohjelmamme luonnoksessa: tämän ohjelman »työväkeä koskevan osan» tulee olla nimenomaan ohjenuoranamme propaganda- ja agitaatiotyössä. Vain vertaamalla ohjelmamme erinäisiä kohtia ja vaatimuksia nykytodellisuuteen ja hallitsevien luokkien yrityksiin uudistaa sitä ketään loukkaamatta me saatamme ensiksi tehdä täydellisemmin ja konkreettisemmin itsellemme ja joukoille selväksi ohjelmamme tarkoituksen ja merkityksen, toiseksi saada selville voimassaolevien lakien vajavaisuudet, kolmanneksi tehdä itsellemme selväksi käytännössä tosiasiain perusteella, miten mitättömän vähäiseksi jäävät tuloksiltaan kaikki ja kaikenlaiset uudistukset porvarillisen järjestelmän perustan säilyessä.

Ohjelmaluonnoksessamme vaaditaan (»työväkeä koskevan osan» 7. §) säätämään lailla, että *työnantajat* yleensä, t.s. jokainen joka palkkaa työläisiä, jokainen, joka saa voittoa toisten maksamattomasta työstä käyttäessään heidän työvoimaansa ja vastaamatta tämän *tavaran* (työvoiman) tuhoutumisesta tai pilaamisesta työssä, ovat siviilioikeudellisessa edesvastuussa (työläisten loukkaantumisista ja sairauksista). Uusi laki koskee muuten yksinomaan työläisiä ja toimihenkilöitä, jotka ovat työssä »tehdaslaitoksissa, kaivos- ja vuoriteollisuudessa». On siis jätetty sivuun maatyöläiset, kotiteollisuustyöläiset, rakennus- ja käsityöläiset y.m. y.m. On jätetty sivuun valtaosa palkkatyöläisistä, jotka työskentelevät useinkin huonommissa ja vaarallisemmissa oloissa; esimerkiksi koneiden ääressä työskenteleviä rakennus- ja maatyöläisiä loukkaantuu yhtä paljon, ellei enemmänkin kuin tehdastyöläisiä. Millä sitten on selitettävissä tämä sivuun jättäminen? Sillä, että tehdasteollisuuden ulkopuolella kenkä

ei vielä purista jalkaa yhtä kovin: työväenliike on käynyt uhkaavaksi vain proletariaatin valveutuneimpien kerrosten keskuudessa ja hallitus »huolehtii» (ei tietenkään työläisistä, vaan heidän lannistamisestaan) vain tällä alalla. Mutta proletariaatti, sikäli kuin se on mukana liikkeessä, t.s. valveutunut proletariaatti, ei taistele jonkin tietyn työläiskategorian hyödyn ja etujen puolesta, vaan koko luokan, kaikkien kapitalistisen järjestelmän sortamien luokkien puolesta. Tässä suhteessa eroavat havainnollisesti toisistaan uudistukset, joihin proletariaatti pyrkii, ja uudistukset, joita hallitus suo kuin armopaloja.

Edelleen. Uusi laki velvoittaa yritysten omistajat maksamaan korvausta työläisille vain siinä tapauksessa, jos työkyvyn menetys johtuu »ruumiinvammasta, jonka heille on aiheuttanut tuotannollinen työskentely laitoksessa tai joka on tällaisen työskentelyn seuraus». Ohjelmassamme vaaditaan säätämään vastuuvollisuus paitsi tapaturmien myös *vahingollisten tuotanto-olojen* aiheuttamasta työkyvyn menetyksestä. Uusi laki supistaa siis tässäkin suhteessa työnantajien vastuuvollisuutta. Kaikille on tunnettua, miten tavattoman paljon on työläisiä, jotka ovat menettäneet työkykynsä vahingollisten tuotanto-olojen aiheuttamien sairauksien eivätkä yksinomaan tapaturmien ja ruumiinvammojen vuoksi. Näitä vahingollisia oloja on hyödytöntä vastustaa minkäänlaisilla säännöillä ja määräyksillä, jos isännät eivät ole vastuussa sairaudesta johtuvasta työläisen työkyvyttömyydestä. Herää kysymys, mikä oleellinen ero on sillä, jos kone katkaisee työläiseltä jalan, ja sillä, jos työläinen saa fosfori-, lyijy-, väri- tai muun sellaisen myrkytyksen. Eikö lääketieteessä ole jo muodostunut erityinen ammattitautien haara, tautien, joiden aiheutuminen vahingollisista työoloista on selvitetty ja todistettu yhtä hyvin kuin se, että kaksi kertaa kaksi on neljä? Porvaristo ja porvarihallitus eivät kuitenkaan pidä ohjeenaan logiikkaa eivätkä tervettä järkeä, vaan raakaa voitonhimoa: tapaturmista joudutaan maksamaan vähemmän kuin vahingollisista oloista johtuneesta vammasta ynnä sairaudesta. Koko kysymys onkin nimenomaan siitä, että voitaisiin maksaa vähemmän, eikä työläisten »turvaamisesta».

Uusi laki vapauttaa työläisen velvollisuudesta todistaa, että työkyvyn menetykseen on syyppää kapitalisti. Tämä on epäilemättä askel eteenpäin verrattuna menneisyyteen. Mutta — Venäjän hallitus ei voi missään suhteessa ottaa askelta

eteenpäin ilman »muttaa!» — mutta sen sijaan työnantajan on sallittu todistaa paitsi sitä, että tapaturman uhri on tahallaan aiheuttanut vamman, myös se, että »hän (tapaturman uhri) on ollut törkeän varomaton, mihin työn suorituksessa ei ole ollut oloista eikä tilanteesta johtuvaa aihetta». Tämä lisäys estää huomattavassa määrin *todellisen* vastuun määrittelemistä ja saattaa estää kokonaankin lain soveltamisen, koska tuomioistuimemme ovat tunnetusti muodostetut virkamiehistä, kiipeilijöistä ja porvarillisista pedanteista. On täysin epämääräistä eikä sitä voida määritellä, mitä merkitsee »törkeä varomattomuus». Mitkä olot tekevät missäkin puitteissa törkeän varomattomuuden aiheelliseksi ja mitkä eivät, tämän saavat virkamiehet päättää täysin mielensä mukaisesti. Kapitalistit katsovat ja tulevat aina katsomaan työläisen jokaisen varomattomuuden törkeäksi ja aiheettomaksi, ja kapitalisti löytää aina tämän mielipiteensä todistamiseksi todistajia ja »oppineita» puolustajia (vakituiset lainopilliset neuvonantajathan saavat jo muutenkin vuosipalkkionsa tehtailta!) kymmenen kertaa enemmän kuin työläiset. Koko tämän törkeää varomattomuutta koskevan kohdan sisällyttäminen lakiin on törkeä myönnytys tehtailijoiden omanvoitonhimolle: työläiset eivät joudu koneen ruhjottaviksi vapaasta tahdostaan, vaan aina varomattomuudessaan, mutta asia on siten, että *mahdotonta on olla varovainen* kun tekee 10—11-tuntisia työpäiviä kehnosti suojattujen koneiden keskellä huonosti valaistussa verstaassa melussa ja jyskeessä, työn heikentäessä huomiokykyä ja hermojännityksen käydessä ylivoimaiseksi. Kun asianlaidan ollessa näin työläiseltä riistetään törkeän varomattomuuden perusteella tapaturmakorvaus, niin se merkitsee, että työläistä rangaistaan erikseen vielä siitäkin, että hän sallii kapitalistien riistää häntä häpeämättömästi.

Mainitut kohdat ovat uuden lain perustavimpia ja tärkeimpiä määräyksiä, jotka antavat täyden käsityksen sen olemuksesta. Me emme voi tietenkään kajota tässä kaikkiin yksityiskohtiin, osoitamme niistä vain ne, jotka ovat kuvaavimpia. Korvauksen suuruus määritellään tietyntoista prosenttisuhteena tapaturman uhrin vuosiansioiden mukaan, nimittäin eläke tulee olemaan korkeintaan  $\frac{2}{3}$  tapaturman uhrin vuosiansioista (kuoleman tai täydellisen työkyvyttömyyden tapauksessa). Vuosiansiot taas lasketaan keskimääräisen päiväansion (eli *sekatyömiehen* keskipäiväpalkan) perusteella kertomalla se

260:llä. Tähän määräykseen sisältyy lisäksi *kolme* korvauksen määrän supistusta, *kolme* myönnytystä työnantajien omanvoitonhimolle. Ensiksikin vaikka työläinen olisi tehnyt vuodessa 300 työpäivää, hänen vuosiansionsa supistetaan 260 päivään ilman mitään perusteita vain siksi, että laki käskee supistamaan! Toiseksi vaikka työläinen olisi saanut parempaa palkkaa kuin sekatyömies, laskuperustaksi otetaan silti — kun on ollut työssä esimerkiksi laitoksessa, joka ei toimi ympäri vuoden — vain sekatyömiehen palkka. Hallitus olisi kovin halukas saattamaan kaikki työläiset sekatyömiehen asemaan — tästä seuraa valveutuneelle proletaarille se opetus, että vain kaikkien työläisten ja sekatyömiesten kiinteä yhtenäisyys pystyy luomaan voiman, joka kykenee masentamaan pääoman voitonhimon. Kolmanneksi sekatyömiehen keskipäiväpalkka määritellään joka kolmeksi vuodeksi (!) tehdas- ja vuoriteollisuusasiain virastoissa tietenkin ilman mitään työläisten osallisuutta. Se ei koske työläisiä, kun taas kuvernementti- ja santarmihallituksen kanslioissa tunnetaan varmasti hyvin työläisten olot ja työpalkat.

Huomautettakoon niin ikään, että laki velvoittaa yritysten omistajat tiedottamaan heti poliisille vain niistä tapaturmista, jotka kuuluvat lain vaikutuspiiriin. Mistä tapauksista on kysymys? Niistä, jolloin työkyky menetetään useammaksi kuin kolmeksi päiväksi. Mutta kuka voi tietää *heti* tapaturman *jälkeen*, moneksiko päiväksi työläinen menettää työkykynsä? Sääntö on naurettavan typerä ja tarjoaa vain takaportin tehtailijoille, jotka lukuisissa tapauksissa vapauttavat itsensä (ja jotka tuomioistuimetkin vapauttavat) velvollisuudesta tiedottaa viranomaisille joka tapaturmasta. Tosin laissa säädetään, että tapaturman uhrilla on oikeus vaatia tiedottamaan poliisille *ehdottomasti kaikista* ruumiinvammoista, *vaikka nämä eivät kuuluisikaan lain vaikutuspiiriin*: se on sanottu suoraan »työläisten tapaturmakorvauksia koskevien säännösten» 20. §:ssä, ja me kehotamme ehdottomasti kaikkia työläisiä agitoimaan kaikin voimin sen puolesta, että tätä pykälää sovellettaisiin alinomaa ja välttämättömästi. Pyrkikööt työläiset siihen, että jokainen tapaturman uhri vaatisi aina ja ehdottomasti 20. §:n perusteella ilmoittamaan tehtaantarkastajalle *jokaisesta* tapaturmasta; ainoastaan silloin voidaan edes jossain määrin tarkemmin määritellä tapaturmien paljous ja tutkia niiden syitä. Olemme varmoja siitä, että valveutuneet työläiset käyttävät tätä oikeutta,

mutta laajat joukot eivät tule edes tietämään, että niillä on sellainen oikeus!

Poliisille toimitettavan tapaturmailmoituksen tekemättä jättämisestä ja yleensä uuden lain säädösten kaikenlaisesta laiminlyömisestä yritysten omistajat joutuvat maksamaan vain 25—100 ruplan suuruisen rahasakon. Tämä sakko on tietenkin kerrassaan mitätön eikä pelota lainkaan suurtehtaita (joissa tehdastyöläisten valtaosa on). Näin ollen käy erittäin ilmeiseksi, miten välttämätöntä on toteuttaa ohjelmaluonnoksemme 14. §, jossa vaaditaan »lainsäädännöllistä työnantajien rikosoikeudellista edesvastuuta työsuojelulakien rikkomisesta». Miljonäärien uhkaaminen sadan ruplan sakoilla sellaisen lain laiminlyömisestä, josta riippuu koko elämäniäkseen ruhjoutuneen työläisen toimeentulo, on työläisten pilkkaamista.

Uuden lain vahingollisimpia ja jesuiittamaisimpia pykälä on 31. pykälä, joka sallii tapaturman uhreiksi joutuneiden työläisten ja heidän perheensä jäsenien sopia yrityksen omistajan kanssa heille kuuluvan korvauksen muodosta ja suuruudesta. On sanomattakin selvää, että useimmissa tapauksissa näillä sopimuksilla tullaan järjestelmällisesti petkuttamaan ja pelottelemaan takapajuisimpia työläisiä, jotka tietävät varmasti vain yhden seikan: Venäjän tuomioistuinten puolueellisuuden ja vitkuttelun sekä oikeudenkäynnin kalteuden. Ammattientarkastajat, joiden on määrä todistaa oikeiksi nämä sopimukset (juridisen sovinnonteon veroisiksi), tulevat tällöin suojelemaan kenen tahansa, mutta eivät ainakaan työläisten etuja.

Ei näy riittävän se, että ammattientarkastajien, jotka nyt ovat muuttumassa yhä enemmän pelkiksi poliisin käskyläisiksi, sallitaan esiintyä »sovittelijoina». Laki tahtoo tehdä heistä jopa eräänlaisia tuomareita. Laki kehottaa isäntiä ja työläisiä kääntymään ammattientarkastajien puoleen osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien selville saamiseksi, jota paitsi ammattientarkastajilla on oikeus myös koota »kaikki tarpeelliset tiedot» ja vaatia esittämään ne osapuolille sekä kutsua lääkäreitä tarkastamaan. Tämä on jo kerrassaan kurnöörin alaisille virkamiehille uskottu tuomarin tehtävä! Ja tuota oikeudenkäyttöä varten ei ole säädetty mitään järjestystä eikä sääntöjä: miten tarkastaja on kokoava tietoja, miten hän tulee — ja tuleeeko — esittämään nuo tiedot kummallekin osapuolelle, miten hän tulee hoitamaan asian käsit-

telyä — kaikki tämä on jätetty kokonaan hänen päätettäväkseen. Tämä muistuttaa todellakin ennen reformia ollutta poliisioikeutta. Sen sijaan laki uhkaa jopa tietyllä menetyksellä, jollei käännytä tehtaan urjadnikan (kuten tuomarin) puoleen: se joka ei käänny ennen oikeuskäsittelyä ammattientarkastajan puoleen, menettää oikeutensa saada vastaajalta korvausta oikeudenkäynnistä ja jutun hoitamisesta aiheutuviin menoihin.

Tehtäväksemme jää tässäkin vain muistuttaa, että sosiaalidemokraattinen työväenpuolue ei vaadi tällaisia tuomioistuinta eikä virkamiesten välitystointia, vaan työläisten ja isäntien edustajista tasapuolisesti koostuvien elinkeino-oikeuksien perustamista. Vain tällaiset tuomioistuimet saattavat poliittisessa suhteessa vapaan valtiojärjestelmän puitteissa toimia jossain määrin tyydyttävällä tavalla työläisten välittäjinä selviteltäessä osapuolien oikeuksia ja velvollisuuksia ja käsiteltäessä alustavasti tapaturmakorvauksia koskevia valituksia ja vaatimuksia. Tällaiset tuomioistuimet ovat olemassa kaikissa sivistysmaissa, ja vieläpä Venäjänkin virkamiehet ehdottivat *jo 40 vuotta sitten* niiden perustamista Venäjälle. Neljäkymmentä vuotta sitten nimitettiin komissio tarkistamaan tehdas- ja käsiteollisuussäännöksiä. Komissio julkaisi kokonaista viisi nidettä »teoksiaan», komissio laati uusien säännösten luonnoksia, komission lausunnossa puollettiin elinkeino-oikeuksien muodostamista valinnallisista edustajista, ja... ja kaikki tämä pantiin veran alle! Venäjän lukemattomien kanslioiden arkistot on kasattu täyteen hyviä toivomuksia ja niitä kasataan sinne niin kauan, kunnes työväenluokka puhdistaa paikat tuosta kaikesta rojusta.

»Iskra» n:o 47, syyskuun 1 pnä 1903

Julkaistaan »Iskra» lehden tekstin mukaan

## VSDTP:n II EDUSTAJAKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJAVALIOKUNNALLE

Toverit! Vastaukseksi tiedusteluunne, suostummeko saatamaan nimemme julkisuuteen II edustajakokouksen pöytäkirjoissa, ilmoitamme Teille, ettei meillä puolestamme ole kerrassaan mitään sitä vastaan, mutta emme ota ratkaista-

vaksemme, missä määrin se on sopivaa salaisuussyistä Venäjällä olevien toveriemme etujen kannalta. Tämän salaisuuskysymyksen ratkaisu riippuu asianomaisesta puolueportaasta.

Genève, lokakuun 4 pnä  
1903

*N. Lenin*  
*G. Plehanov*

*Julkaistu ensi kerran 1927*  
*VI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## VSDTP:n II EDUSTAJAKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJAVALIOKUNNALLE

KK pyytää edustajakokouksen pöytäkirjojen julkaisemisesta huolehtivaa valiokuntaa toimittamaan sille heti edustajakokouksen hyväksymien 1) puolueohjelman, 2) puolueen järjestö sääntöjen ja 3) edustajakokouksen *kaikkien* päätöslauselmien ja päätösten täydellisen tekstin.

*Kirjoitettu syyskuun 23*  
*(lokakuun 6) pnä 1903*

*Julkaistu ensi kerran 1959*  
*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen*  
*8. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## VENÄJÄN VALLANKUMOUKSELLISEN SOSIALIDEMOKRATIAN ULKOMAISEN LIIGAN II EDUSTAJAKOKOUS<sup>90</sup>

13.—18. (26.—31.) LOKAKUUTA 1903

1

HUOMAUTUKSIA PÄIVÄJÄRJESTYKSEN JOHDOSTA

LOKAKUUN 13 (26) pnä

1

Ei ole mitään syytä etukäteen rajoittaa sääntöjä koskevaa työtä. Tulee uudet säännöt ja voidaan siis jättää »sääntöjen laatiminen». <sup>91</sup>



2

Tunti on alustustani varten vähän. Voin tietysti pyöristää, mutta luulen, ettei se ole eduksi kokoukselle. Pyydän puheenjohtajaa kääntymään edustajakokouksen puoleen saadaksemme tietää sen mielipiteen. Myöntääkö se minulle lisääikaa vai onko minun supistettava selostustani?

3

Liiga valitsi kaksi edustajaa. Tov. Martov on luopunut valtuuksistaan ja minä olen nyt yksin laillinen edustaja. En käsitä, mitä merkitystä on Martovin ehdotuksella<sup>92</sup>, jos puhujien suhteen on poistettu kaikki aikarajoitukset. Täällä on paljon edustajakokouksessa olleita ja luulen, että apuselostuksia tulee olemaan koko joukko eikä yksi.

*»Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan 2:sen sääntömääräisen edustajakokouksen pöytäkirjat»,  
Genève 1903*

*Julkaistaan »Pöytäkirjojen» tekstin mukaan*

2

## ALUSTAVA HUOMAUTUS SELOSTUKSEEN VSDTP:n II EDUSTAJAKOKOUKSESTA

LOKAKUUN 13 (26) pnä

Kysyin todellakin itse edustajakokoukselta eikä kukaan vastustanut. Luullakseni on täysin sopivaa puhua vapaasti kaikesta. Yksityiskeskusteluilla ja Iskra-järjestön istunnoilla on valtavan suuri ero. Lausukoon kokous joka tapauksessa mielipiteensä. Niin kauan kuin Liiga ei katso tarpeelliseksi, että puhuisin Iskra-järjestön yksityisluontoisista kokouksista, minä en sitä tee.

*»Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan 2:sen sääntömääräisen edustajakokouksen pöytäkirjat»,  
Genève 1903*

*Julkaistaan »Pöytäkirjojen» tekstin mukaan*

## 3

## ILMOITUS MARTOVIN SELOSTUKSEN JOHDOSTA

LOKAKUUN 16 (29) pnä

Ilmoitan, että sen jälkeen kun Martovin eilinen niin sanottu apuselostus on siirtänyt keskustelun kelvottomalle pohjalle, katson tarpeettomaksi ja mahdottomaksi osallistua millään tavoin Tagesordnungin tätä kohtaa koskevaan keskusteluun ja kieltäydyn siis myös loppupuheenvuorostani, varsinkin siksi, että jos Martovilla on miehuutta esittää määritellysti ja avoimesti syytöksensä, hänen velvollisuutensa on tehdä se koko puolueen nähden siinä kirjassessa, jota kirjoittamaan haastoin Martovin eilen julkisesti.<sup>93</sup>

»Venäjän Vallankumouksellisen  
Sosialidemokratian Ulkomaisen  
Liigan 2:sen sääntömääräisen  
edustajakokouksen pöytäkirjat»,  
Genève 1903

Julkaistaan »Pöytäkirjojen» tekstin  
mukaan

## 4

PUHEENVUOROJA LIIGAN SÄÄNTÖJEN KÄSITTELYN  
YHTEYDESSÄ

LOKAKUUN 17 (30) pnä

## 1

Noita todisteita vastaan ei kannata paljon väitellä.<sup>94</sup> Pykälä 6 antaa oikeuden järjestämiseen ja siis uudestijärjestämiseenkin<sup>95</sup>, ja uudestijärjestetty Liiga pysyy kuitenkin Liigana, ainoana ulkomailla olevana puoluejärjestönä.

## 2

Tov. Martovin asettamaan kysymykseen, onko KK:n vahvistettava toimihenkilöt, vastaan, että en näe mitään esteitä siihen, että hallintoon valitut henkilöt vahvistaisi Keskuskomitea.

»Venäjän Vallankumouksellisen  
Sosialidemokratian Ulkomaisen  
Liigan 2:sen sääntömääräisen  
edustajakokouksen pöytäkirjat»,  
Genève 1903

Julkaistaan »Pöytäkirjojen» tekstin  
mukaan

## 5

PUHEENVUORO LIIGAN SÄÄNTÖJÄ KOSKEVISTA  
PÄÄTÖSLAUSELMISTA SUORITETUN ÄÄNESTYKSEN  
TULOSTEN JOHDOSTA

LOKAKUUN 17 (30) pnä

...Lenin ilmoittaa omasta puolestaan ja hänen kanssaan äänestäneiden toverien puolesta, että tov. Konjaginin päätöslauselmaehdotuksen hylkääminen ja tov. Martovin päätöslauselmaehdotuksen hyväksyminen on hänestä puolueen sääntöjen törkeää rikkomista. <sup>96</sup> (»Nimenomaan minkä sääntöjen pykälän kanssa tämä äänestys on ristiriidassa?») Kieltäydyn vastaamasta tuollaisiin kysymyksiin, koska se on tullut kyllin selvästi ilmi keskustelun kulussa. (»Mainitkaa sääntöjen pykälä, jonka kanssa hyväksymämme päätöslauselma on ristiriidassa.») Sääntöjen tulkitseminen on puolueen keskustelujen asia; ne sen myös tekevät.

»Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan 2:sen sääntömääräisen edustajakokouksen pöytäkirjat», Genève 1903

Julkaistaan »Pöytäkirjojen» tekstin mukaan

PUOLUEEN NEUVOSTON PÄÄTÖS

GENÈVE. MARRASKUUN 1 pnä 1903

J ä l j e n n ö s.

Venäjän Sosialidemokraattinen Työväenpuolue.

Puolueen Neuvosto kokoonpanossaan Valentinov, Iljin, Roux, Vasiljev, joka oli valtuutettu äänestämään Neuvoston viidennen jäsenen Jefimovin asemesta, on Neuvoston kahden jäsenen Iljinin ja Vasiljevin kokoonkutsumana pitänyt marraskuun 1 pnä 1903 Genèvessä istuntonsa ja päättänyt katsoa Keskuskomitean edustajan menetelleen Liigan edustajakokouksessa oikein <sup>97</sup> ja jättää hänen tehtäväkseen Liigan uudesti-järjestämisen siten, että siihen otetaan uusia jäseniä. Valentinov, Iljin, Vasiljev, Jefimovin asemesta Vasiljev, Roux.

Julkaistu 1904 kirjasssa

»Kommentaareja Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan toisen edustajakokouksen pöytäkirjoihin», Genève

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan, joka on tarkistettu vertaamalla kirjaseen tekstiin

**VSDTP:n NEUVOSTO<sup>98</sup>**

15.—17. (28.—30.) TAMMIKUUTA 1904

## 1

**HUOMAUTUS PÄIVÄJÄRJESTYKSEN JOHDOSTA**

TAMMIKUUN 15 (28) pnä

Lenin pyytää puheenvuoroa päiväjärjestyksen johdosta ja saatuaan sen ehdottaa käsiteltäväksi kysymyksen toimenpiteistä, joilla voitaisiin edistää rauhan palauttamista puolueeseen ja eri mieltä olevien puolueenjäsenten välisten suhteiden normalisoitumista.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1929 X Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan (V. I. Leninin korjauksin)*

## 2

**HUOMAUTUKSIA PÄIVÄJÄRJESTYKSEN JOHDOSTA**

TAMMIKUUN 16 (29) pnä

## 1

Lenin vaatii, että hänen päätöslauselmaehdotuksensa esitettäisiin ensimmäisenä <sup>99</sup>, koska on tapana asettaa ensimmäisenä äänestettäväksi se päätöslauselmaehdotus, joka on tehty aikaisemmin.

## 2

Istuntojärjestyksen kannalta katsoen on aina tunnustettu oikeus eriävän mielipiteen esittämiseen. Tov. Martov on yrittänyt erottaa yleisen yksityisestä. <sup>100</sup> Hyväksyn sen täydellisesti, mutta muotoilen vain hieman toisin hänen ehdotuksensa.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1929 X Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan (V. I. Leninin korjauksin)*

## 3

**PUHEENVUORO PUOLUEEN SISÄISEN RAUHAN AIKAANSAAMISTA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEN ESITTÄMISTÄ VARTEN**

TAMMIKUUN 16 (29) pnä

Lenin (lukee päätöslauselmaehdotuksensa): »Puolueen sisäisen rauhan aikaansaamiseksi ja eri mieltä olevien puolueenjäsenten suhteiden normalisoimiseksi

puolueen Neuvoston tulee selittää, mitkä puolueen sisäisen taistelun muodot ovat oikeita ja sopivia ja mitkä vääriä ja sopimattomia.»

*Julkaistu 1904 N. Shahovin kirjasessa  
»Taistelu edustajakokouksen puolesta».  
Genève*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan, jotka on tarkistettu ver-  
taamalla käsikirjoitukseen*

## 4

PUHEENVUORO KK:n EDUSTAJIEN ERIÄVÄN MIELIPITEEN  
ESITTÄMISEN JOHDOSTA

TAMMIKUUN 17 (30) pnä

Kaikkien edustajakokouksien käytännössä on muodostunut säännöksi, että äänestäjillä on oikeus esittää eriävä mielipiteensä. Jokainen eriävä mielipide on tietenkin itse olemukseltaan arvostelua. Mutta tämä seikkahan ei kuitenkaan estänyt II edustajakokouksessa ottamasta vastaan Bundin edustajien eriävää mielipidettä, joka oli edustajakokouksen hyväksymän päätöksen mitä jyrkintä arvostelua. Meidän eriävässä mielipiteessämme esitetään motiivit, joista selviää, miksi me olemme vastustaneet tov. Plehanovin ehdotusta ja miten me yleensä suhtaudumme tuohon ehdotukseen. Tämän eriävän mielipiteen lukeminen on välttämätöntä sitäkin suuremmalla syyllä, koska sen lopussa on perusteltu ilmoitus, että me peruutamme päätöslauselmaehdotuksemme.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1929 X Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan (V. I. Leninin korjauksin)*

## 5

PUHEENVUORO KK:n EDUSTAJIEN ERIÄVÄN MIELIPITEEN  
PUOLUSTUKSEKSI

TAMMIKUUN 17 (30) pnä

Vastustan jyrkästi sitä käsitystä, että eriävässä mielipiteessämme olisi edes yksi Neuvostoa vastaan suunnattu syytös. Sellainen tulkinta on ehdottomasti väärä, ja tov. Martovin yritys on mielipidevapautemme loukkaamista; hänen päätöslauselmansa on näin ollen laitton.<sup>101</sup>

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1929 X Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan (V. I. Leninin korjauksin)*

6

## HUOMAUTUS PÄIVÄJÄRJESTYKSEN JOHDOSTA

TAMMIKUUN 17 (30) pnä

KK:n edustajat haluaisivat esittää vielä muutamia pikku kysymyksiä käsiteltäväksi, mutta pyydän ensin asettamaan päiväjärjestykseen kysymyksen edustajakokouksen koollekutsumisesta.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1929 X Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan (V. I. Leninin korjauksin)*

7

TAMMIKUUN 17 (30) pnä ESITETTY  
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS

Puolueen Neuvosto katsoo virheelliseksi sen, että pää-äänenkannattajan toimituskunnan edustajat ovat ilmoittaneet pää-äänenkannattajan sihteerille tov. Vasiljevin hänestä antaman lausunnon, sillä tämä lausunto on esitetty vain Neuvoston jäsenille ja se on osana puolueen korkeimman laitoksen sisäisissä neuvotteluissa.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1929 X Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan (V. I. Leninin korjauksin)*

VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTISEN  
TYÖVÄENPUOLUEEN KESKUSKOMITEALTA<sup>102</sup>

Pidämme erittäin tervehdittävänä Aloitteentekijäryhmän mainiota aloitetta Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Keskuskomitean kirjaston ja arkiston perustamiseksi ja pyydämme hartaasti kaikkia tovereita ja niitä, jotka suhtautuvat myötämielisesti tähän kauan sitten ajankohtaiseksi käyneeseen asiaan, auttamaan voimiensa mukaan tovereitamme, jotka ovat ottaneet tehtäväkseen tämän vaikean ja tärkeän asian järjestämisen.

*VSDTP:n Keskuskomitea*

Tammikuun 29 pnä 1904

*Julkaistu tammikuussa 1904  
(yhdessä Aloitteentekijäryhmän  
vetoomuksen kanssa) erillisessä  
lehtisessä »Kaikille»*

*Julkaistaan lehtisen tekstin mukaan*

VENÄJÄN PROLETARIAATILLE<sup>103</sup>

Sota on alkanut. Japanilaiset ovat jo ehtineet tuottaa venäläisille joukoille useita tappioita, ja tsaarihallitus jännittää nyt kaikki voimansa kostaakseen nuo tappiot. Sotilaspiirit ovat toinen toisensa jälkeen ryhtyneet suorittamaan liikekannallepanoa, kymmeniä tuhansia sotilaita lähetetään kiireellisesti Kaukoitään, tehdään epätoivoisia yrityksiä uuden lainan saamiseksi ulkomailta, urakoitsijoille on luvattu maksaa tuhansien ruplien palkkioita päivältä sotalaitokselle välttämättömien töiden jouduttamisesta. Kansan kaikki voimat jännitetään äärimmilleen, sillä alkanut kamppailu ei ole leikin asia, se on kamppailua 50-miljoonaista kansaa vastaan, joka on aseistautunut mainiosti, valmistautunut erinomaisesti sotaan ja joka kamppailee ehdottoman välttämättömiksi katsomiensa vapaan kansallisen kehityksensä ehdoista. Tämä on oleva despoottisen ja takapajuisen hallituksen kamppailua poliittisesti vapaata ja kulttuurillisesti nopeasti edistyvää kansaa vastaan. Heiveröistä Turkkiä vastaan käyty vuosien 1877—1878 sota, joka tuli niin kalliiksi Venäjän kansalle, oli mitätön verrattuna nyt alkaneseen sotaan.

Mistä Venäjän työmies ja talonpoika käy nyt elämän ja kuoleman kamppailua japanilaisia vastaan? Mantshuriasta ja Koreasta, tästä Venäjän hallituksen kaappaamasta uudesta alueesta, »Kelta-Venäjältä». Venäjän hallitus lupasi kaikille muille valloille varjella Kiinan koskemattomuutta, se lupasi luovuttaa Mantshurian Kiinalle viimeistään lokakuun 8 pnä 1903, mutta ei ole täyttänyt lupaustaan. Tsaarihallitus oli mennyt niin pitkälle sotaseikkailupolitiikassaan ja naapurimaiden rosvoamisessa, ettei se enää kyennyt perääntymään. »Kelta-Venäjälle» on rakennettu linnoituksia ja satamia, johdettu rautatie, koottu kymmeniä tuhansia sotaväkeä.

Mutta mitä hyötyä on Venäjän kansalle näistä uusista alueista, joiden hankkiminen on vaatinut niin paljon verta ja uhrauksia ja tulee vaatimaan vielä paljon enemmän? Venäjän työmiehelle ja talonpojalle sota tietää uusia onnettomuuksia, lukemattoman monien ihmishenkien menetyksiä, monen monien perhekuntien kurjuutta, uusia rasituksia ja veroja. Venäjän sotilasjohdosta ja tsaarihallituksesta sota tuntuu lupaavan sotilasmainetta. Venäläisestä kauppiasta

ja teollisuudenharjoittaja-miljonääristä sota tuntuu välttämättömältä, jotta voitaisiin säilyttää uudet menekkimarkkinat, uudet satamat vapaasti liikennöitävän jäätyvätmeren rannalla Venäjän kaupan kehittämistä varten. Kotimaan nälkää näkeväille talonpojalle ja työttömälle työmiehelle ei voida myydä kovinkaan paljon tavaroita, on etsittävä menekkimarkkinoita vieraista maista! Venäjän porvariston rikkauudet on luotu Venäjän työläisten köyhtymisen ja kurjistumisen tietä, ja näiden rikkauksien kartuttamiseksi entisestään työmiesten täytyy nyt verensä hinnalla pyrkiä siihen, että Venäjän porvaristo voisi esteettömästi lannistaa ja orjuuttaa kiinalaisen ja korealaisen työmiehen.

Ahnaan porvariston intressit, saman pääoman intressit, joka on valmis liikevoittoa tavoitellessaan myymään ja saatamaan häviön partaalle oman synnyinmaansa, juuri ne ovat aiheuttaneet tämän rikollisen sodan, joka tuottaa lukemattomia vitsauksia työkansalle. Kaikkia ihmisoikeuksia polkevan ja kansaansa orjuuttavan itsevaltaisen hallituksen politiikka, juuri se on johtanut tähän Venäjän kansalaisten hengen ja omaisuuden hinnalla käytävään uhkapeliin. Vastaukseksi hurjiin sotahuutoihin, vastaukseksi rahasäkin palvelijoiden ja poliisinagaikan lakeijoiden »isänmaallisiin» mielenosoituskulkueisiin valveutuneen sosialidemokraattisen proletariaatin tulee esittää kymmenen kertaa tarmokkaammin vaatimus: »Alas itsevaltius!», »Kansan perustava kokous koolle!»

Tsaarihallitus on mennyt siinä määrin liiallisuuksiin kiihkeässä sotaseikkailupelissään, että on asettanut kortille liian, liian paljon. Voitonkin tapauksessa sota Japania vastaan uhkaa ehdyttää kokonaan kansan voimat, samalla kun voiton tulokset jäävät kerrassaan mitättömiksi, sillä muut vallat estävät Venäjää käyttämästä hyväkseen voiton hedelmiä samalla tavalla kuin ne estivät siitä Japania vuonna 1895<sup>104</sup>. Mutta tappion tapauksessa on sodan seurauksena ennen muuta kukistuva koko hallitusjärjestelmä, joka perustuu kansan sivistymättömyyteen ja oikeudettomuuteen, sortoon ja väkivaltaan.

Joka kylvää tuulta, niittää myrskyä!

Eläköön kaikkien maiden proletariien veljellinen yksimielisyys, proletariien, jotka taistelevat vapautuakseen täydellisesti kansainvälisen pääoman ikeestä! Eläköön Japanin



sosialidemokratia, joka on protestoinut sotaa vastaan! Alas rosvoava ja häpeällinen tsaarin itsevaltius!

*Venäjän Sosialidemokraattisen Työväen-  
puolueen Keskuskomitea*

*Kirjoitettu helmikuun 3 (16) pnä 1904*

*Julkastu helmikuussa 1904 erillisenä  
lehissä*

*Julkaistaan lehtisen tekstin mukaan*

## KOLME PARIISIN KOMMUUNI -AIHEISEN ESITELMÄN JÄSENNYSTÄ<sup>105</sup>

### 1

#### Pariisin Kommuunin muistoksi

19. vuosisadan suurimman työläiskapinan juhliminen. Historiallinen katsaus.

1. *Ranska Napoleon III:n aikana.*

Imperialismi. (S. 45) — kosto vuoden 48 kesäkuusta. Napoleon III.

— Bandiittijoukkio pakkoluovuttamassa Ranskaa.

α. Bonapartismi { työläiset eivät vielä voi }  
                          { porvaristo ei enää<sup>106</sup> }

β. Teollisuuden nopea kehitys. Plutokratian orgiat. Keinottelun kukoistus. Korruptio.

γ. — *T yö vä en li i k e* —

I. A. A.<sup>107</sup> 1862 Lontoon näyttely<sup>108</sup>

— 1864 perustaminen

{ proudhonismi<sup>109</sup> }  
  { blanquismi<sup>110</sup> } S. 10

2. *Dynastinen sota.* Seikkailijajoukkion pelastuksena *shovinismi*.

Reinin vasen ranta. A Berlin \* (varsinkin 1866 jälkeen)<sup>111</sup>

{ 19. VII 70 julistettiin sota.

{ Saksalaisten julistukset (Vilhelm I:n): Verteidigungskrieg \*\*. (S. 20 valtaistuinpuheessa: sota Napoleon III:ta, ei Ranskan kansaa vastaan; samoin 11. VIII 70 rajanylityksen yhteydessä ranskalaisille osoitetussa manifestissa.)

\* — Berliiniin. *Toim.*

\*\* — puolustussota. *Toim.*

## 3. Työläisten vastalauseet.

- |  |   |  |
|--|---|--|
| Internationaalinen Pääneuvoston 1:n adressi. | } | — Ranskan manifesti 12. VII 70 (S. 16) (ja päätöslauseimat maaseudulla 22. VII 70) (S. 16—17) Internationaalinen pariisilaisten jäsenten manifesti 12. VII |
|  |   | — saksalaisten vastalause ( <i>Chemnitzin</i> kokous) (S. 18)  |
|  |   | (Braunschweigin kokous 16. VII 70 (S. 18) — Internationaalinen Berliinin-jaosto.   |
|  |   | — Internationaalinen <i>Pääneuvoston</i> adressi 1) 23. VII 70 sotaa vastaan.  |

## 4. Sodan lopputulos.

Sedan 2. IX 70. Napoleon III:n joutuminen vangiksi. Débâcle <sup>112</sup>.

Korruptiokomennon kukistuminen.

Työläiset julistavat 4. IX 70 Pariisissa tasavallan.

Valta *veijarien*, Louis Philippen poliisiministerin — *Thiersin*, kenraali *Trochun* käsissä. (valta — Pariisin edustajille lain-sääntäjäkunnassa)

*Jules Favre, Jules Ferry, Ernest Picard.*

...»Kansallisen puolustuksen hallitus»...

Kansallinen puolustus = työläisten aseistautuminen = vallankumous. Kansan kaval-tamisen hallitus.

Puolustautuminen... *Pariisin työläisiä vastaan.*

## 5. Internationaalinen neuvot.

Pääneuvoston 2:nen adressi (9. IX 70) (S. 25).

Puolustussodan muuttaminen hyökkäys-sodaksi.

Saksan Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Keskuskomitea esitti vastalauseen Elsass-Lothringenin liittämistä vastaan.<sup>113</sup> (Bracken ja muiden vangitseminen.)

Ei pidä antaa provosoida itseään »epätoivoiseen mielettömyyteen».

Ei saa antautua 1792 kansallisten muistojen sokaistavaksi.

»Rauhallisesti ja päättäväisesti järjestettävä oma luokka», käytettävä p. vapautta. <sup>114</sup>

6. *Pariisin piiritys. Trochun* (ei milloinkaan!) ja *Jules Favren* (ei tuumaakaan alueestammel!) ilveilyä. <sup>115</sup> Pariisin antautuminen. 28. I 71.

Puolustusilveilyä: Guidod kirjoitti Susannelle eräästä tämän suojatista: menköön muka Mont Valerienille, missä ollaan ampuvinaan tykeistä. <sup>116</sup>

7. *Bordeauxin kansalliskokous.*  
— Junkkerikamari. *Taantumukselliset.*

Antautumisehtojen mukaisesti (28. I 71) (S. 34), Kansalliskokous pitää kutua koolle 8 päivän kuluessa (!).

— Rauhansolmimisilveilyä Pariisin kanssa. *Pyrkimyksenä Pariisin aseistariisuminen* (»vallankumouksen aseistariisuminen») 4. IX 70)

Thiers agitoi *taantumuksellisen kokouksen* puolesta, legitimistit etc. (450 monarkistia 750 jäsenestä).

Liitto Saksan armeijan kanssa Pariisia vastaan.

Salaliitto Pariisia vastaan: *Thiersin toimenpiteet* (S. 35).

<p>Kansalliskaartin tykit kuuluvat muka valtiolle! Valhetta! S. 36—37.</p>
--

1) Kansalliskokouksen mielenosoitus tasavaltaa vastaan

2) Thiersin lausuntojen kaksimielisyyys

3) uhataan Pariisia (décapiter décapitaliser \*)

4) tasavaltalaisten lehtien lakkauttaminen

5) Blanquin kuolemantuomio

6) *Vinoy* nimitetään Pariisin kuvernööriksi, *Valen-*

\* — pään ja pääkaupunginoikeuksien menetyks. *Toim.*

tin poliisiprefektiksi, *Aurèle de Paladines* kansalliskaartin päälliköksi.

8. *Tykkien kaappausyritys*.  
18. III 71.  
(kansallis-Vinoy. }  
kaartilta). {Ei onnistunut }  
Kommuuni.

18. III manifesti: S. 43.  
18. III 71. Kansalliskaartin *Keskuskomitea*  
26. III 71. Kommuuni.

18. III. Hallitus pakenee Versaillesiin.

( klerikaalit, bonapartelaiset, santarmit. )

Bonapartelaisten upseerien Lecomten ja Clement Thomasin ampuminen ei ollut Kommuunin, vaan kiihtyneiden sotamiesten teko.

Huhtikuun alusta Pariisiin ja Versaillesin sota. Bismarckilta kerjätään joukkoja (sotavankeja) (S. 57—58).

9. *Kommuunin teot.*

Sen *miinukset*: — *valveutumattomuus* (proudhonistit, blanquistit)

— järjesty-  
mättömyys ( ei otettu pankkia,  
ei menty Versaillesin )

— *viehättyminen nationalistiseen ja vallankumoukselliseen sanahelinään.*

10. *Sen plussat:*

A) *Politiittiset reformit*

α. kirkon erottaminen valtiosta (2. IV 71). Kirkon omaisuuksien pakkoluovutus. Kaiken valtionavustuksen evääminen kirkolta.

Maksuton kansanopetus (S. 46)

β. vakinaisen armeijan lakkauttaminen (30. III 71) (S. 46)

Työväenluokan hallitus γ. byrokratismin hävittäminen. *Työläisten hallitus* (S. 49). Regierungsfähig\*.  
 (1) kaikkien virkamiesten valinnallisuus ja vaihdettavuus (S. 46).

1. IV 71

(2) Virkapalkkiot eivät olleet korkeat, enintään 6 000 frs. (S. 46)

riitti  $\frac{1}{4}$  aikaisemmasta virkamiehistöstä: Lissagaray, S.

δ. Ulkomaalaisten samanarvoisuus (30. III 71) muuan saksalainen Kommuunin ministerinä<sup>117</sup> (S. 53) *Puolalaisten osallistuminen* (Dombrowski, Wróblewski).

Kommuunin lippu on maailmantasavallan lippu

ε. Yhteisöjen itsehallinto.

### 11. B) Taloudelliset reformit.

Tyhjäntoimittajien ja elostelijain Pariisin muuttaminen työläisten Pariisiksi (S. 55—56).

- Leipurien yötyön kieltäminen (20. IV) (S. 53).
- Sakkojen kieltäminen (S. 53).
- Kommuuni sai puolelleen Napoleon III:n *köyhdyttämät* Pariisin pikkuporvareiden joukot (kehiteltävä) (velkasitoumusten maksun lykkääminen) (S. 51). *Kommuuni vetosi talonpoikiin* (S. 51).
- Heitteille jätettyjen tehtaiden luovuttaminen työläisten osuuskunnille 16. IV, (S. 54): tehtaiden tilastollinen *luettelointi*.

### 12. Viimeinen taistelu.

— Kommunardien sankaruus (Huhtikuun 30 pn kunnallisvaalit epäedulliset Kansalliskoukselle. Thiers antaa Bis-

\* — Hallituskykyinen. *Toim.*

marckille periksi: 10. V Frankfurtissa allekirjoitettiin rauhansopimus. Kansalliskokous vahvisti 21. V.)

— Verinen viikko 21.—28. V 71. (S. 62).

Pysy ei riittänyt mitraljöösi.

— Bilanssi 35 000 — 20 000 tapettua  
15 000 karkotettua etc.

(*T u o m i o i s t u i m e t*  
työskentelivät useita vuosia.)

Parjauskampanja (S. 64—66).

13. *Yhteenvedot ja opetukset.* Porvariston kosto. »*Kansallinen sotakin*» muodostui poliittiseksi huijaukseksi (S. 67).

Isänmaa kavallettiin (liitto saksalaisten kanssa: S. 66).

Porvarillisen demokratian epävakaisuus.

*Proletariaatin diktatuuri.*

Bismarck 1871. Confer\*  
1904.

*Kirjoitettu 1904 maaliskuussa,  
ennen 9 (22) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1934  
XXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

2

- |                                     |   |
|-------------------------------------|---|
| 1. Ranska Napoleon III:n aikana.    | Bonapartelaisten hallitus.<br>Teollisuuden kehitys.<br>Työväen-<br>liike — {Proudhonismi }<br>I. A. A. {ja blanquismi } |
| 2. Dynastinen sota.<br>(19. VII 70) | Shovinismi<br>A Berlin.   |

\* — Vertaa. *Toim.*

- Reinin vasen ranta. — (Sak-  
salaisten julistukset: *Verteidigungs-  
krieg*)
- NB
3. Työläisten vastalauseet — Ranskan manifesti.  
(työväenluokan suhtau- (Päätöslauselmat)  
tuminen) — Saksan vastalause  
— Internationaalin Pääneu-  
voston *adressi* — *varoi-  
tus työläisille:*  
järjestäytykää, *älkää*  
NB *antautuko provo-  
soitaviksi.*
4. Sodan kulku ja — Korruptiokomennon kukis-  
lopputulos. — Pariisin piiritys.  
— *Tasavallan julistaminen*  
4. IX 70. Ranskan työläi-  
set — heidän aikaansaannok-  
sensa — porvaristo käytti  
hyödykseen.  
»*Kansallisen suojelun (puolus-  
tuksen)*» *hallitus.* (Veijareita  
sen keskuudessa.)
5. Pariisin puolustus. Jules Favren (Trochun) *ilveily.*  
— sen antautuminen.
6. Yritetään aseistariisua proletariaatti. 18. III 71. *Kom-  
muni.*
7. *Versaillesin hallitus.* Junkkerien, tilanherrojen kamari  
(Ruraux, Krautjunker).  
— »rauhansolmimis»-ilveilyä Pariisin kanssa  
— kaupanhierontaa Bismarckin kanssa  
— liitto Saksan armeijan kanssa proletariaattia vastaan.
8. *Kommuuni...* Sen miinukset — valveutumattomuus  
(proudhonismi ja blan-  
quismi)  
— järjes- {ei otettu }  
tymät- {pankkia }  
tömyys {ei menty }  
{Versaillesiin }

- nationalististen elementtien yhteenpunoutuminen
9. +A) *Poliittinen vapaus* { — *kirkon erottaminen valtiosta*  
— vakinaisen armeijan lakauttaminen  
— byrokratismin hävittäminen  
— ulkomaalaisten samanarvoisuus. Puolalaisten osallistuminen  
— yhteisöjen itsehallinto (*Kommuuni*).
10. B) *Taloudelliset reformit* — leipurien yötyön kieltäminen  
— sakkojen kieltäminen  
— velkasitoumusten maksun lykkääminen  
— toimettomina olevien tehtaiden luovuttaminen työläisille  
— pakollisuus (ylläpidon etc.) kaikenlaisessa yhdyselämässä naisen kanssa  
— avustuksen (eläkkeen?) myöntäminen joka leskivaimolle.
11. *Viimeinen taistelu:*  
Kommunardien sankaruus.  
Verinen viikko.  
Bilanssi: 35 000.  
Terrori.
12. *Yhteenvedot ja opetukset:*  
Porvariston kosto.  
Taisteluhaaste.  
Bismarck 1871 ja 1904.

*Kirjoitettu 1904 maaliskuussa,  
ennen 9 (22) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1934  
XXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*



## 3

- I. 1. Napoleon III ja hänen joukkionsa.  
2. Ranskan häpeä.  
3. *Porvaristo* syypää Napoleon III:een.
- II. 1. Dynastinen sota Saksaa vastaan.  
2. Ranskan työläisten vastalause (Pariisin työläisten 12. VII ja Internationaalinen manifesti 23. VII).  
3. Vilhelm I:n juhlallinen lupaus (11. VIII). Hänen petöksensä.  
4. Saksan työläisten vastalause (5/IX 70) ja heidän vangitsemisensä.
- III. 1. Tasavalta 4. IX 70. Pariisin työläisten aikaansaannos.  
2. *Veijarit* anastavat vallan (Favre, Trochu, Thiers — ticket of leave men <sup>118</sup>).  
3. »Kansan puolustuksen hallitus» = kansan kavaltamisen hallitus. Taistelu Ranskan *työläisiä* vastaan.
- IV. Marxin varoitus (Internationaalinen manifesti 9. IX 70). Dupontin kirjeet.<sup>119</sup>
- V. 1. Orjanomistajien ja monarkistien salaliitto Pariisin aseistariisumiseksi.  
2. Bordeaux ja Kansalliskokouksen siirtyminen *Versaillesiin*.  
3. Vinyon, Valentinin ja de Paladinesin lähettäminen Pariisiin.  
4. Monarkistiset puheet »maajussien» kokouksessa.
- VI. Thiers aloittaa kansalaissodan: tykkien kaappaaminen 18. III 71 (Lecomten ja Clement Thomasin murha).
- VII. 18. III 71. *Kommuuni*.  
1. Tasavalta+itsehallinto.  
2. *Kommuunin toimenpiteet*.  
3. {{Sen kaksi virhettä}} (Ei mennyt Versaillesiin)  
» ottanut pankkia )
- VIII. Sota Kommuunia vastaan: Bismarckilta rukoillaan sotaväkeä, häpeällinen rauha. Verinen viikko 21.—28. V 71.

Tapettuja — 35 000  $\left\{ \begin{array}{l} 20\,000 \\ \text{porvarilehtien} \end{array} \right.$  laskujen mukaan.  
 Oikeusistuinten tuomitsemia — 13 450 (siinä luvussa 157  
 naista)<sup>120</sup>

(! Oikeudenkäynti jatkui maaliskuun 18 päivän jälkeen  
 vielä  $5\frac{1}{2}$  vuotta!).

*Kirjoitettu 1904 maaliskuussa,  
 ennen 9 (22) päivää*

*Julkaistu ensi kerran  
 maaliskuun 18 pñä 1926  
 »Pravda» lehden 63. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

### VSDTP:n NEUVOSTO<sup>121</sup>

31. TOUKOKUUTA ja 5. KESÄKUUTA (13. ja 18. KESÄKUUTA) 1904

1

PÄIVÄJÄRJESTYSTÄ KOSKEVA HUOMAUTUS

TOUKOKUUN 31 (KESÄKUUN 13) pñä

L e n i n ehdottaa lisäämään päiväjärjestykseen siinä ole-  
 vien kysymysten lisäksi vielä Puolan Sosialistisen Puo-  
 lueen (PPS) herättämän kysymyksen, että olisi toivottavaa  
 kutsua koolle konferenssi VSDTP:n ja PPS:n edustajista  
 keskustelemaan kummankin puolueen yhteisen taistelun pe-  
 rusteista ja ehdoista.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
 1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
 mukaan*

2

PUHEITA PUOLUEIDEN VÄLISESTÄ KONFERENSSISTA<sup>122</sup>

TOUKOKUUN 31 (KESÄKUUN 13) pñä

1

Kannatan ehdotusta, että kutsutaan molemmat latvialai-  
 set järjestöt<sup>123</sup>. Mitä Armenian federalistiseen järjestöön<sup>124</sup>  
 tulee, niin ei voi olla edes puhettakaan sen kutsumisesta  
 konferenssiin sen jälkeen, mitä tov. Martov on sanonut tä-

män järjestön ja sosialistivallankumouksellisten läheisyydestä. Edelleen minulle ei ole selvää, mitä on tov. Plehanovin ehdotuksen takana, kun hän vaatii välttämättömästi vastaamaan heti suomalaisille.

## 2

Minusta tuntuu, että on tarpeetonta vaatia yksimielisyyttä periaatteellisia kysymyksiä ratkaistaessa.<sup>125</sup> En voi kuvitella, että joku sosialidemokraateista olisi poistumatta, jos konferenssissa hyväksyttäisiin jokin hirmupäätös.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan*

## 3

PUHEITA VSDTP:n EDUSTUKSESTA KANSAINVÄLISESSÄ  
SOSIALISTIKONGRESSISSA

TOUKOKUUN 31 (KESÄKUUN 13) pnä

## 1

Pyydän selittämään, onko sopivaa lähettää edustajia sekä Neuvoston että eri järjestöjen puolesta. Onko samanlaisia esimerkkejä muiden maiden käytännöstä aikaisempien kongressien ajoilta? Minusta tuntuu, että tällainen edustustapa tuottaa tiettyjä hankaluuksia niin periaatteellisessa mielessä kuin käytännöllisestikin (rahallisessa, teknillisessä ja muussa suhteessa). Eikö olisi parasta, että Neuvosto olisi siellä edustamassa in corpore\*? En voi olettaa, että meidän suhteen voitaisiin käyttää enemmistövaltaa. Eihän puolueeltamme voida riistää äänivaltaa!

## 2

On jalompaa, jos vain Neuvosto tulee edustamaan puoluetta kongressissa, koska tov. Plehanov sanoo, ettemme voi saada puolueelle eri edustusta kongressiin, ja suuren edustajamäärän lähettäminen kongressiin tulisi hyvin kalliiksi emmekä me kuitenkaan pysty tässä suhteessa kilpailemaan bundalaisten kanssa.

\* — täydessä kokoonpanossa. *Toim.*

## 3

Tuskinpa me sitä paitsi ehdimme ottaa yhteyden kaikkiin järjestöihin saadaksemme valtakirjat.<sup>126</sup> Ehdotan sen vuoksi, että Neuvosto voisi ottamatta yhteyttä eri järjestöihin edustaa tarpeen vaatiessa niitä kutakin erikseen...

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan*

## 4

**HUOMAUTUS »GNTSHAKISTIEN» LEHDEN<sup>127</sup>  
VALVONNAN VÄLTÄMÄTTÖMYYDESTÄ**

**TOUKOKUUN 31 (KESÄKUUN 13) pnä**

**L e n i n** kannattaa tov. Martovin ehdotusta ja huomauttaa, että on valvottava, miten hoidetaan »gntshakistien» lehteä, joka ei ole ollut aina sosialidemokraattinen.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan*

## 5

**KORJASESITYS MARTOVIN EHDOTTAMAAN  
PÄÄTÖSLAUSELMAAN PÄÄ-ÄÄNENKANNATTAJAN  
JA KESKUSKOMITEAN OIKEUDESTA KUTSUA POIS  
EDUSTAJANSA PUOLUEEN NEUVOSTOSTA**

**KESÄKUUN 5 (18) pnä**

Tov. Martov huomautti tekevänsä ehdotuksensa konkreettisista tapauksista riippumatta ja vain selkkausten välttämiseksi vastaisuudessa. Siitä syystä minäkään en kajoa mihinkään konkreettisiin tapauksiin enkä rupea väittämään päätöslauselmaa vastaan, mikäli sen tarkoituksena on yksinomaan tietyn säännön säätäminen tulevaisuuden varalta. Olisi kenties hyödyllisempää lyhentää sitä ja rajoittaa kollegioiden oikeuteen kutsua pois edustajansa sekä pyyhkiä pois lause, jossa puhutaan vastuuvapaudesta edustajakokoukseen nähden.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan*

## 6

PUHE JÄSENTEN KOOPTOINNISTA KOMITEOIHIIN  
JA KESKUSKOMITEAN OIKEUDESTA NIMITTÄÄ  
NIIHIN UUSIA JÄSENIÄ

KESÄKUUN 5 (18) pnä

Martovin esittämä tosiasia on minulle kerrassaan uusi.<sup>128</sup> Meillä on kyllin selviä tietoja siitä, että Moskovan komitean vähemmistö esitti kooptoitavaksi yhden ehdokkaansa sitomatta muuten tätä kysymystä ryhmäkuntaeroavuuksiin. Edelleen, pitäisin itse asiassa oikeampana ja enemmän sääntöjen hengen mukaisena katsoa jokainen murtoluku kokonaiseksi; tämä kysymys on kuitenkin sikäli merkityksetön, että suostun äänestämään tov. Martovin päätöslauselmaehdotuksen puolesta.

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan*

## 7

PUHEITA ÄÄNESTYSJÄRJESTYKSESTÄ RATKAISTAESSA  
KYSYMYSTÄ VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUKSEN  
KOOLLEKUTSUMISESTA

KESÄKUUN 5 (18) pnä

## 1

L e n i n yhtyy Glebovin mielipiteeseen, ettei Tverin eikä Riian komitealla ole laillista äänivaltaa<sup>129</sup>, ja ehdottaa, että järjestöt katsottaisiin olemassaoleviksi siitä hetkestä, jolloin KK on ne vahvistanut, eikä siitä hetkestä, jolloin ne ovat julkaisseet lentolehtisiä. Hän huomauttaa lisäksi, että Martovin päätöslauselmaehdotuksesta on poistettava viittaus edustajakokouksen ajankohtaan. Kuinka monen äänen edustus liitoilla tulee olemaan edustajakokouksessa, sen määräävät niiden säännöt. Niin kauan kuin niiden sääntöjä ei ole vahvistettu, on pidettävä kiinni siitä, miten oli laita toisessa edustajakokouksessa. Esimerkiksi Kaukasian Liitolle<sup>130</sup> tulee antaa kuusi ääntä.

## 2

Olen itse asiassa samaa mieltä tov. Martovin kanssa siitä, mitä tulee 9 komitean oikeuteen äänestää edustajakokouksesta. Bakun komitealle ei mielestäni pidä antaa eri äänivaltaa, koska se kuuluu Kaukasian Liittoon. On hankittava tiedot kaikista viidestä liitosta ja vasta sitten tehtävä vastaavat päätökset.

## 3

Minulla ei oikeastaan ole mitään tov. Martovin ehdotusta vastaan, mutta muodollisesti se ei olisi oikein.<sup>131</sup> Edustajakokous ei niitä vahvistanut ja niinpä niihin nähden on sovellettava sitä sääntöä, että ne voivat äänestää edustajakokouksen puolesta tai vastaan vasta vuoden kuluttua. Sitäkin vähemmän on syytä puhua tästä, koska tämä vuosi on jo miltei lopussa. Kaukasian Liiton suhteen on sitä vastoin oltava hyvin varovaisia: loukkaisimme sitä verisesti, jos aikaisempien kuuden äänen asemesta myöntäisimme sille vain kaksi ääntä. Sitä paitsi minusta tuntuu, että tov. Martov on sotkenut toisiinsa sääntöjen 3. §:n kaksi kohtaa (e ja f) ehdottaessaan rinnastamaan liitot komiteoihin. Ehdotan siis, että Kaukasian Liittoa koskevaa kysymystä lykätään ja otetaan asiasta selvää KK:n kautta.

## 4

Yhdyn tov. Martovin mielipiteeseen Kaukasian Liiton suhteen.<sup>132</sup> Edelleen on vielä eräs juridinen kysymys siitä, millä tavalla on laskettava Neuvoston äänet edustajakokouksen koollekutsumiseen tarvittavien äänten yleisessä laskennassa. Oikeaksi voidaan nähdäkseni katsoa kaksi kantaa: joko laskelma tehdään tarvittavaa järjestölukua määriteltäessä siten, että kaikkien järjestöjen äänistä muodostuvaan yleiseen äänimäärään ei sisällytetä Neuvoston viittä ääntä ja lasketaan sitten kukin Neuvoston ääni erikseen tai otetaan pelkästään puolet olemassaolevien järjestöjen määrästä ilman Neuvostoa ja katsotaan se tässä tapauksessa vaadittavaksi normiksi. Olen sitä mieltä, että tehdään oikeimmin, jos kukin Neuvoston ääni lasketaan erikseen.

## 8

PUHEENVUOROJA PUOLUEEN NEUVOSTON ISTUNNON  
PÖYTÄKIRJOJEN JULKAISEMISTA KOSKEVASTA  
KYSYMYKSESTÄ  
KESÄKUUN 5 (18) pnä

## 1

Olen täysin eri mieltä tov. Martovin kanssa. Olisi toivotavaa säätää Neuvoston kaikkia istuntoja varten sama sääntö, joka hyväksyttiin viime kokouksen pöytäkirjojen suhteen.<sup>133</sup> Salaisuussyyt tuskin voinevat estää tällaista julkaisemista, mutta puolueen jäsenten kannalta on hyvin tärkeää tietää, mitä tapahtuu puolueen ylimmässä laitoksessa, mitä mielipiteitä edustaa siellä kumpikin puoli.

## 2

Minua ihmetyttää tavattomasti se, että tov. Glebov herätti kysymyksen päätöksestä, joka tehtiin viime kokouksessa, ja ehdottaa sitä nyt muutettavaksi. Sellainen muuttaminen on mielestäni sopimatonta sekä muodollisesti että moraalisesti.

## 3

Tähän asti KK:ssa ei ole vielä tehty päätöstä niiden julkaisemisesta, ja puollan vain KK:n *oikeutta* hyväksyä sellainen päätös, kun se katsoo sen tarpeelliseksi.<sup>134</sup>

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1930 XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan*

ILMOITUS VSDTP:n KK:n ULKOMAISTEN  
EDUSTAJIEN VALTUUKSIEN SIIRROSTA

Brunnen, den 28 Juli 1904.

Genèvestä lähtöni vuoksi ja tov. Glebovin äkillisen lähdön vuoksi pidän itsestään ymmärrettävänä, että KK:n kummankin ulkomaisen edustajan poikkeuksetta kaikkia tehtäviä

hoitaa sen asiamieskomissio, t.s. toverit Olin, Bontsh-Brujevitsh ja Ljadov.

KK:n ulkomainen edustaja *N. Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1959  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 8. osassa*

*Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan*

## GENEVEN ENEMMISTÖRYHMÄN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS

Yhtyessään ylipäänsä kannattamaan Riian julkilausumaa<sup>135</sup>, joka ilmentää periaatteellisesti täysin oikein II edustajakokouksen puolue-enemmistön mielipiteitä ja politiikkaa, kokous katsoo välttämättömäksi omaksua tietyn kannan KK:n ottaman uuden askeleen suhteen.

Kokous ilmoittaa olevansa syvästi vakuuttunut siitä, että KK:n julkilausuma<sup>136</sup> (ks. »Iskraa»<sup>137</sup>, n:o 72) on kerholaisuuden uusi voitto puoluekantaaisuudesta, koko puolueen intressien uusiutuvaa kavaltamista, uusi yritys turmella puoluetta tuomalla ulkokultaisuutta puoluesuhteisiin. Kokous leimaa ennen kuulumattoman ja ennen näkemättömän häpeälliseksi ilmiöksi, jollaista ei ole ollut ainoassakaan omanarvontuntoisessa työväenpuolueessa, sen, että vastuuvollinen puolue-elin on esiintynyt puolueen edustajakokouksen koollekutsumista vastaan ja julistanut vahingolliseksi kaiken edustajakokousta puoltavan agitaation. Se, että saadaan omat valtuudet puolueen edustajakokouksessa puolue-enemmistöltä ja julistetaan tämän enemmistön politiikka ryhmäkuntapolitiikaksi, että puhutaan kahden kamppailevan puolen keskinäisestä rauhasta ja tehdään yksityisesti salaviihkaa lehmäkaupat toisen puolen omavaltaiten ulkomaisten edustajien kanssa, että ulkokultaisesti kehutaan omien eilisten vastustajien kannan »ylevyyttä» ja ryhdytään hieromaan sovintoa sanomalla irti KK:n jäseniä ja asiamiehiä, jotka ovat rohjenneet tehdä sellaisen rikoksen kuin agitoida edustajakokouksen puolesta, — kaikki tämä todistaa selvästi, että uusi KK on uudessa politiikassaan päättänyt yhdessä pää-äänenkannattajan kanssa hylkiä puoluetta mitättömyytenä. Kokous tuomitsee jyrkästi tämän bonapartelaispolitiikan, kehot-



taa kaikkia puolueen jäseniä taistelemaan päättäväisesti usurpaatiota ja ulkokultaisuutta vastaan ja vaatii Neuvoston pöytäkirjojen sekä keskuselinten toimintaa koskevien kaikkien ei-salaisten tietojen täydellistä julkaisemista.

Kokous kehottaa kaikkia puolueen jäseniä, jotka periaatteessa ovat samaa mieltä enemmistön kanssa, tukemaan тов. Bontsh-Brujevitshin alulle panemaa julkaisu-toimintaa<sup>138</sup> ja agitoimaan tarmokkaasti III edustajakokouksen koollekutsumisen puolesta.

*Kirjoitettu 1904 elokuun 25  
(syyskuun 7) päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1960  
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen  
9. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## »TALONPOIKAISTO JA SOSIALIDEMOKRATIA» ARTIKKELIN JÄSENNYKSIÄ<sup>139</sup>

### 1

#### Talonpoikaisto ja sosialidemokratia.

Marxilaisuuden teoria ja sosialidemokratian ohjelma

1. Agraarikysymys Länsi-Euroopan sosialidemokratiassa.  
David etc.
2. » Venäjällä: vanhat narodnikit ja liberaalit ja sosialistivallankumoukselliset. Käytännöllinen merkitys reformien yhteydessä.
3. *S u u r - j a p i e n t u o t a n t o.*  
Auhagen  
Klawki  
etc. *Johtopäätökset työntekijän, karjan, maan kustannuksiin* nähden.  
*T a n s k a* (David).
4. Osuuskunnat. *D a v i d* etc. Ranskalaiset taantumukselliset:

Rocquigny  
Goltz  
Buchenberger.

5. Venäjän erikoisuudet.  
Yhdessä talonpoikaisporvariston kanssa tilanherroja vastaan. Yhdessä kaupunkiproletariaatin kanssa talonpoikaisporvaristoa vastaan.
6. Talonpoikien keskuudessa harjoitettavan sosialidemokraattisen agitaation merkitys, varsinkin poliittisen vilkastumisen kaudella. Talonpoikien itsetajunnan, demokraattisen ja sosialidemokraattisen ajattelun kehittyminen.

## 2

1. Marxilaisuuden teoria ( $\alpha$ ) talonpoikaiston asemasta, kehityksestä ja merkityksestä — ja ( $\beta$ ) sosialidemokratian ohjelma. Kiinteässä yhteydessä toisiinsa.
2. Talonpoikaiskysymyksen ajankohtaisuus. Sosialidemokraattisten puolueiden agraariohjelmat: Ranskan (luonteeltaan pikkuporvarillinen. Engelsin arvostelu<sup>140</sup>), Saksan (1895. Breslau, opportunistinen ja vallankumouksellinen siipi), *Venäjän...* (Arvostelijat. »David.»). (Bulgakov)...
3. Sosialidemokraattien *Venäjän* agraariohjelma erottaa erikoisesti heidät *narodnikeista* ja *sosialistivallankumouksellisista*.
4. Marxilaisuuden teorian peruskohdat talonpoikaiston suhteen (vrt. »Kapitalismin kehitys»\* lainaukset Marxilta). (1) suurtuotannon merkitys; (2) talonpoijan pikkuporvarillisuus; (3) hänen menneisyytensä (—) ja tulevaisuutensa (+). Lisättävä Kautsky, »Sosiaalinen vallankumous».
5. Suur- ja pientuotanto maataloudessa...  
Stumpfe. Souchon.  
M. S:sta\*\* : *Hecht*, Auhagen, Klawki, Baden, Saksan tilasto...
6. Johtopäätös: työntekijän, karjan, maan kustannusten merkittävyys.
7. Lisättävä: Huschke, Haggard, Baudrillart, Lecouteux, *Preussin tilastotiedustelu*, Baijerin ja Hessenin tilastotiedustelut, Hubach.

\* Ks. Teokset, 3. osa. *Toim.*

\*\* — Manuscriptista — käsikirjoituksesta. *Toim.*

8. Velkaantuneisuus. *Preussin tilastoa.*
9. Osuuskunnat. Yleinen kysymyksen asettelu.  
Rocquigny, Goltz, Buchenberger, Haggard.  
Tilastotiedot: *saksalaiset ja venäläiset* (yhteisvuokraus).  
*T a n s k a.*
10. Johtopäätökset Länteen nähden.
11. Venäjän erikoisuudet... 2 sivustalla.  
Talonpoikaisporvaristo ja maaseudun proletariaatti.  
*Maorjuuden* jäänteet ja taistelu porvaristoa vastaan.
12. Yhdessä talonpoikaisporvariston kanssa }  
tilanherroja vastaan etc. } yhdistettävä  
» kaupunkiproletariaatin » } otrezka-  
porvaristoa vastaan. } maihin.
13. Agraarikysymyksen käytännöllinen merkitys todennäköisessä lähitulevaisuudessa:  
Maaseudun luokkavastakohtien paljastaminen.  
Demokraattinen ja sosialidemokraattinen agitaatio ja propaganda.

Kirjoitettu aikaisintaan syyskuussa  
1904

Julkaistu ensi kerran 1938  
XX XII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

## PULA-AIHEISEN PROPAGANDAESITELMÄN JÄSENNYS<sup>141</sup>

1. Mikä on pula? — Teollisuustoiminnan pysähtyminen, työttömyys, menekin vaikeutuminen, liikatuotanto.
1. α) Mikä on teollisuuspula?  
β) Tehtaiden pysähtyminen, menekin vaikeutuminen, vararikot, työttömyys.  
γ) Liikatuotanto...
2. *Overproduktion, underconsumption.\**  
(Kehiteltävä ristiriitaa.)
2. α) *Overproduktion ja underconsumption.*

\* — *Liikatuotanto, alikulutus. Toim.*

3. Kuinka tämä on mahdollista? (α) Nyky-yhteiskunnan jakautuminen 2 luokkaan, porvaristoon ja **proletariaattiin**.  
 (β) Tuottaminen markkinoita varten.
4. Kilpailu, sen kansainvälinen luonne, markkinoiden tavoittelu, tuotannon jättiläismäinen kasvu.
5. Lihastyön tarpeen supistuminen: *intensifikaatio, koneet, naiset ja lapset, ammatti- ja sekatyöläiset*.
- 5 bis: Tarjonta lisääntyy, menekki rajoittunutta.
6. Kausittaiset pula-ajat, niiden säännöllisyys, niiden väistämättömyys kapitalismin aikana. (Harhakuvat kukoistuskausina.)
8. 7.\* *Vara-armeija*. Työttömyyden vitsaukset. *Orjuus: oikeus elämiseen vain voiton tuottamisen ehdolla*.  
 (% vanhuksista kerjäläisiä):  $\{1/3 - 1/2\} \dots$
7. 8. Pulan vaikutus työläisiin ja *pienyrittäjiin*. Taloudellinen häviö, köyhtyminen: sosialistisen tietoisuuden selveneminen...  
 Työttömien joukkokokous 1889 Englannissa.<sup>142</sup>
9. Pula ja kapitalismi. Pula ja suurtuotannon kehitys — trustit etc. Sosialismin tehtävät. Sosialistinen vallankumous: sosialidemokraattiset työväenpuolueet.

Esimerkkejä suurtuotannosta:

*Morozov:*

*Höyrymyllyt:*

*Rauta ja teräs:*

*Kirjoitettu syksyllä 1904*

Julkaistu ensi kerran 1959  
 »Voprosy Istorii KPSS»  
 aikakauslehden 3. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

## KOLMEN SOSIALIDEMOKRAATTISTA OHJELMAA KÄSITTELEVÄN ESITELMÄN JÄSENNYS

α) Nykyinen järjestelmä.

β) Sosialistiset tarkoitukset ja luokkataistelu.

\* Myöhemmin on 7. kohta muutettu kahdeksanneksi ja kahdeksas seitsemänneksi. *Toim.*

γ) Taistelu itsevaltiutta vastaan.

2—3 tunniksi

α—γ jaoteltava kolmeksi esitelmäksi

Sosialidemokraattista ohjelmaa käsittelevän  
1:sen esitelmän jäsenmys

- α { 1. Kaikkiällä maailmassa työläiset käyvät taistelua isäntiään vastaan asemansa parantamiseksi. Lakot — sosialismi. Mistä on kysymys?  
2. Nyky-yhteiskunta on rakennettu näin: jakautuu työtätekeviin ja riistäjiin. 2 luokkaa. Omistajat ja proletaarit. Kuka ketä elättää?  
3. Työläisten vitsaukset: alhainen palkka. Nälkä. Työttömyys. Naisten työ. Lasten työ. »Kansakunnan rappeutuminen». Prostituutio. Yhteiskunnallinen ja poliittinen sorto.
- β { 4. Työläisten yhdistyminen suurtuotannossa taisteluun isäntiä vastaan. Koko yhteiskunta liittyy kapitalismin aikana kiinteämmin yhteen ja käy mahdolliseksi siirtyminen sosialistiseen tuotantoon. Esimerkki siitä, että isännät ovat tarpeettomia suurtehtaissa ja -tiloilla.  
5. Sosialistinen vallankumous = maiden, tehtaiden siirtyminen työläisten käsiin. Sosialistinen tuotanto, työpäivän lyhentäminen etc.  
6. Vaatimukset nyky-yhteiskunnalle työläisten taistelun helpottamiseksi, heidän suojelemiseksi turmelukselta: työväkeä koskevat uudistukset, 8-tuntinen työpäivä, viikkopalkka, asunnot, lääkärinapu, koulut etc.
- γ { 7. Poliittiset vaatimukset. Mitä on itsevaltiutus? Taistelu poliittisen vapauden puolesta. (Perustuslaki — tasavalta, sanan-, kokoontumisvapaus etc. etc.)  
8. Vallankumoukselliset puolueet ja niiden osuus työväenluokan taistelussa. Narodnaja Volja ja *sosialidemokratia*.

Kirjoitettu syksyllä 1904

Julkaistu ensi kerran 1930  
XV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

»VPERJODIN» TOIMITUKSEN HUOMAUTUS  
PIETARILAISEN KIRJEENVAIHTAJAN  
KIRJEESEEN<sup>143</sup>

*Kirje Pietarista (ss. 1—6\*)*

*Toimitukselta.* Johtopäätös, johon pietarilainen toveri päätyy, on täysin yhdenmukainen artikkelissa »On aika lopettaa» (»Vperjod» n:o 1)\*\* esittämämme johtopäätöksen kanssa. Menshevikit ovat todistaneet kyllin selvästi täydellisen hallittomuutensa toimia yhdessä enemmistön tahtoon alistuen, ja nyt kun he saatettuaan sekasorron tilaan toisen edustajakokouksen luomat laitokset ovat torpedoineet kolmannen edustajakokouksen, puolueella ei ole muita taistelukeinoja kuin suhteiden katkaiseminen. Mitä pikemmin ja täydellisemmin katkaistaan suhteet hajottajiin, sitä\*\*\*.

*Toimitukselta.* Pietarilaisen toverin johtopäätökset vahvistavat täysin oikeaksi päätelmämme (»Vperjod» n:o 1, »On aika lopettaa»). Kehotamme enemmistön kaikkia komiteoita ja järjestöjä syrjäyttämään pikemmin ja päättäväisemmin hajottajat, jotta voitaisiin toimia eikä rettelöidä.

*Kirjoitettu 1904 joulukuun  
22 (1905 tammikuun 4) päivän  
jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1934  
XXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

»KUINKA HE PUOLUSTAUTUVAT?» ARTIKKELIN  
TEESIEN HAHMOTELMA<sup>144</sup>

*Kuinka he puolustautuvat?*

- 1) Kaksi vastausta Leninin kirjaseen »Zemstvokamppailu ja 'Iskran' suunnitelma»\*\*\*\* — toimituksen ja Plehanovin. Tämä ja on myös kummallinen (Plehanov kuuluu toimistuskuntaan), mutta äärettömän kiinnostavaa on näiden vastausten *erilaisuus*.

\* »ss. 1—6» — kirjeen sivut. *Toim.*

\*\* Ks. Teokset, 8. osa, ss. 20—24. *Toim.*

\*\*\* Käsikirjoitus katkeaa tähän. Tekstin on Lenin pyyhkinyt yli. *Toim.*

\*\*\*\* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 485—507. *Toim.*

Plehanov puolustaa virheellistä kantaa tavattoman varovaisesti ja viisaasti. Toimitus typerästi.

Plehanov ei sano *sanaakaan* 1) Staroverin päätöslauselmasta eikä *sen* yhteydestä »Iskran» »suunnitelmaan» 2) eikä »korkeimmantyyppisestä mobilisaatiosta». Ergo\* Plehanov nimenomaan kiertää »Iskran» virheen *y t i m e n* (virheen alkuna — sen lähtökohtana on Staroverin päätöslauselma. Päätekohtana — järkeilyt »korkeimmasta» tyyppistä).

Toimitus nimenomaan *korostaa* kantansa ja Staroverin päätöslauselman yhteyttä ja *puolustaa* »korkeinta tyyppiä» koskevaa ajatusta.

Sekä toimitus että Plehanov *puolustavat* hyvin heikosti (ilmeisesti perääntyen ja ottaen takapakkia) paniikista lausutuja fraaseja.

Plehanov kieppuu koko ajan vanhan ja uuden Leninin ristiriitaisuuden ympärillä<sup>145</sup> todistellen, että »Iskran» toimitus on menetellyt vanhan Leninin mukaisesti.

Plehanov esittää asian siten, kuin Lenin vastustaisi *nyt* mielen osoittamista zemstvomiehille ja »myönteisen toimintaohjelman» sanelemista heille. Tämä on pötyä, yliampumista.

Mitkä olivat »Iskraa» vastaan esittämäni teesit?

1) Paniikista lausutut fraasit ovat sopimattomia ja triviaaleja.

}	Vastaus? tambovilaiset Plehanovilla (ha ha!) <sup>146</sup>	}	Toimitusta miltei kynittää: »liiallis-ta».
	anarkistit » (missä?)		
	»jarruttaminen» toimituksella		

2) Liberaalien kanssa tehtävissä »sopimuksissa» tulee määrävänä olla tosiasiallisen yhteisen taistelun eikä »lupausten»

*N i l\*\** — Plehanov

3) Staroverin ehdot heitetty menemään. (Toimitus puolustautuu äärimmäisen heikosti, oikeastaan tunnustaa.)

4) »Uusi tyyppi». Toimitus — schwach\*\*\*. Plehanov — *n i l*.

\* — Siis. Toim.

\*\* — *N i h i l — e i m i t ä ä n*. Toim.

\*\*\* — kehnostil. Toim.

*Kapinaa* koskevasta kysymyksestä ks. »Iskran» 62. numeroa. Leading\*.

»Puhtaasti utopistisia katsantokantoja» kapinan valmisteluun nähden.

»Alkavat ilmetä»...

*Kirjoitettu 1904 joulukuun  
28 ja 1905 tammikuun 11  
(tammikuun 10 ja 24)  
päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1926  
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## GENEVESSÄ OLEVAN VSDTP:n KIRJASTON PERUSTANEEN ALOITTEENTEKIJÄRYHMÄN ILMOITUS

Genèvessä olevan VSDTP:n kirjaston perustanut Aloitteentekijäryhmä on yksimielisesti päättänyt luovuttaa kirjaston ja sen yleisen asiainhoidon Enemmistökomiteain Toimikunnalle<sup>147</sup> siihen asti, kunnes puolueen III edustajakokous tekee päätöksensä sen suhteen.

*Kirjoitettu 1904 joulukuun  
ja 1905 tammikuun vaihteessa*

*Julkaistu ensi kerran 1934  
XXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

---

\* — Pääkirjoitus. Toim.



1905 — 1910

»1895 ja 1905 (HIEMAN VERTAILUA)»  
ARTIKKELIN JÄSENNYS<sup>148</sup>

1895 ja 1905

(Hieman vertailua)

Tässä on eigentlich\* kaksi teemaa:

1) toiminnan lisääntymisen vertailua; 2) nykyiset organisatoriset tehtävät. Ne on jaettava kahdeksi artikkeliksi.

1. Vertailtava sosialidemokraattisen silloisen ja nykyisen toiminnan laajuutta, mittasuhteita ja muotoja.
2. Laajuus: silloin vain kerhoja. Joukkoagitaatio vasta *aivan* alussaan. Varsin raskaanlaatuista opettavaa propagandaa. Sosialidemokraatit raivaavat itselleen tietä narodnajavoljalaisten, narodnojepravolaisten<sup>149</sup> etc. keskellä.
3. Nykyään. Puolue. Joukkoagitaatio tavanomaista, Avoimet poliittiset katumielenosoitukset. Vallankumouksen kausi.
4. Muodot. 10—16 henkeä (komitea). 20—30 työläiskerhoa. Yhteyksiä maximum 100—150. »Esitelmäsarjat». *Itseopiskelu* — ydin.
5. Nykyään. Järjestö on kasvanut »monikerroksiseksi». Pietari ja Odessa [komitea — piirit — organisatoriset kokoukset (keskuskerhot) — ryhmät, ja edelleen »keskus» ja toimikunta. Viitisen uutta *kerrosta*].
6. »Kirje toverille»\*\* kirjoitettu silloin, kun kunnostettiin uusia kerroksia ja »ekonomistit» jarruttivat niiden kohoamista. Aatteet, joita puolustettiin »Kirjeessä toverille», on nyt itse asiassa toteutettu käytännössä.

\* — oikeastaan. *Toim.*

\*\* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 215—235. *Toim.*

7. Uudet tehtävät: γ) Kerrosten runsaus on kasvattanut uuden puoluetyöntekijä-, puolueenjäsenkerroksen. Järjestettävä heidän osallistumisensa. (1) Tiedottaminen — päätöslauselmat — kyselyt — suora yhteys pää-äänenkannattajaan. (2) Valinnallisuusperiaate? (3) Ehdokkaiden osoittaminen vai valitseminen kooptaatiota varten?
8. Toinen, kenties vieläkin tärkeämpi tehtävä: samalla kun pystytetään uusia horisontaalisia kerroksia on käytettävä lisäksi uusia, niin sanoakseni »vertikaalisia» vaikutuskeinoja. Toisin sanoen: liikkeen kasvu tekee välttämättömäksi ja mahdolliseksi täydentää tätä tavanomaista kerroksissa tapahtuvaa toimintaa siten, että yläkerrokset ve-toavat joukkoihin uudenmuotoisissa joukkokokouksissa. »Pikakokoukset» ja »joukkotilaisuudet» monissa »kerroksissa» suoritetun toiminnan luonnollisena seurauksena joh-tavat sinänsä siihen korkeimpaan muotoon, joka on ulko-mailla vallitsevana ja pääsee voitolle meillä le lendemain de la révolution\*, nimittäin »joukkotilaisuuksiin», jotka ovat proletariaattiin kohdistuvan poliittisen vaikutuksen ja proletariaatin sosialidemokraattisen kasvatuksen tär-kein keino.
9. Tämä ei tietenkään tee »kerroksia» vähemmän tarpeellisiksi. Niitä tullaan tarvitsemaan (ainako?). »On lisättävä», vaan ei »korvattava»...

*Kirjoitettu 1905 ennen tammikuun  
9 (22) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1926  
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## TAISTELUSOPIMUS KAPINAA VARTEN JA TAISTELUKOMITEAN MUODOSTAMINEN

SUUNNITELMA:<sup>150</sup>

- 1) Sopimuksen perustelu
- 2) Sen tarkoitus
- 3) Ohjelma (1) itsevaltiuden kukistaminen
  - (2) väliaikainen vallankumoushallitus
  - (3) kansan aseistaminen

---

\* — vallankumouksen jälkeisenä päivänä. *Toim.*

- (4) perustava kokous  
 (5) vallankumoukselliset talonpoikaiskomiteat.
- 4) *Valmistelevan taistelukomitean* muodostaminen, tarkoituksena
- (1) rahavarojen keräys
  - (2) miesvahvuuksien selville saaminen
  - (3) sopimuksen saattaminen Venäjällä olevien toimihenkilöjoukkojen tietoon ja toteuttamiskeinojen laaja käsittely
  - (4) *Venäjän* konferenssin valmistelu *Venäjän* Taistelukomitean muodostamista varten.
- 5) Taistelukomitean tehtävä: kapinan valmistelutoimenpiteiden yhdistäminen.  
<sup>2</sup>/<sub>3</sub> täyden solidaarisuuden tärkeyden vuoksi ja kunkin puolueen itsenäisyyden säilyttämiseksi.
- 6) Taistelukomitean suhde terroriin.
- 7) Kehotus kaikille sosialisteille ja kaikille vallankumouksellisille demokraateille.
- 5 bis  
 Taistelukomitea julkaisee julistuksen *vain* kysymyksistä, jotka kuuluvat *kokonaan* sen ohjelmaan, ja vain siten, että viittaa joka kerta puolueen itsenäisyyteen.

*Kirjoitettu helmi- — maaliskuussa*  
 1905

*Julkaistu ensi kerran 1926*  
*V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

**PÖYTÄKIRJAMERKINNÖT GENEVEN  
 BOLSHEVIKKIKLUBISSA<sup>151</sup>  
 PIDETYISTÄ PUHEISTA**

**PÖYTÄKIRJA VUODEN 1905 MAALISKUUN 5 piltä**

I

L e n i n. Ehdottaa, että jaoston toiminnan kaikki tulokset saatettaisiin julkisuuteen, — ennen kaikkea, että Stepanov esittäisi alustuksensa kirjallisesti, ja samoin pöytäkirjat. Näistä pöytäkirjoista on annettava tiivistelmä edustajakoukselle; ne voivat tarjota monia käytännöllisiä viitteitä

edustajakokouksen työssä. Stepanovin alustus on luonteeltaan valitettavasti liian abstraktinen. Alustusten tulee olla konkreettisempia, jotta niistä voitaisiin tehdä täsmälliset yhteenvedot päätöslauselmien muodossa. Sen vuoksi ehdotan suoritettavaksi kyselyn ulkomailla ja Venäjällä olevien toverien keskuudessa, jota paitsi heidän tulee antaa täsmälliset vastaukset asetettuihin kysymyksiin (kyllä, ei, niin ja niin paljon). Kuvaus heidän toiminnastaan, esim. missä kaupungissa on toiminut, mitä kysymyksiä ratkonut kokouksissa j.n.e. Vaikka yleistävistä johtopäätöksistä voikin olla yhtä ja toista hyötyä, niiden perusteella, toistan, ei voida tehdä tarkkoja päätelmiä. Sen vuoksi ehdotan, että kerho ryhtyisi laatimaan sellaista kyselylomaketta ja että tämä lähetettäisiin ulkomailla ja Venäjällä oleville tovereille, jotta he vastaisivat lyhyesti kaikkiin kysymyksiin. Jos meillä tulee olemaan tällaista alustavaa aineistoa (jos 100—200 toveria vastaa), silloin edustajakokous voi käyttää sitä tarkkojen johtopäätösten tekoon.

Toistan ehdotukseni: ensiksikin edustajakokoukselle on esitettävä tiivistelmä kaikista pöytäkirjoista, samoin kuin itse pöytäkirjatkin, toiseksi on ryhdyttävä laatimaan kyselylomaketta. Ja siihen on ryhdyttävä välttämättömästi nyt heti, viivyttelämättä, ehdotanpa, että jaoston kaikki muut työt keskeytettäisiin ja ryhdyttäisiin laittamaan kaikkia pöytäkirjoja järjestykseen ja kirjoittamaan niiden perusteella selostusta edustajakokoukselle.

## II

L e n i n. Jaostojen toiminta on saanut toisen luonteen nyt, kun on ilmoitettu III edustajakokouksen koollekutsumisesta. Jaostot ovat toimineet jo 2 kuukautta, mutta miten vähän on kuitenkin tehty: ei ole kaikkia pöytäkirjoja, ei ole selostuksia; mutta tässä suhteessa on pidettävä kiirettä, että nämä työt eivät menisi hukkaan, vaan niillä olisi käytännöllistä merkitystä, t.s. kaikki ne on esitettävä edustajakokoukselle. Ehdotan, että koko kerho ryhtyisi auttamaan sihteereitä, jotta voitaisiin esittää pikemmin pöytäkirjat. Toistan, jos kerho ei saata päätökseen tätä työtä, niin kaikki sen aikaansaannokset uhkaavat jäädä tämän kerhon puitteisiin, vaikka ne voisivat edistää organisatoristen suunnitelmien laadintaa. Ehdot-

tan edelleen, että ryhdyttäisiin heti laatimaan kyselylomaketta — kaikessa tässä on pidettävä kiirettä, tapahtumat eivät odota, edustajakokous saatetaan pitää hyvin pian. Parasta olisi uskoa kyselylomakkeen laatiminen eri toimikunnalle.

### III

**L e n i n.** Minulla ei ole mitään tov. Olgan ehdotusta vastaan. Mitä kokemukseeni tulee, niin luulen, että sitä minulla ei ole, kun ottaa huomioon sen, miten nopeasti tapahtumat ja toimintaedellytykset nykyään vaihtuvat. Olen laatinut kyselylomakkeen, mutta se on liian yleispiirteinen. Ehdotan valitsemaan kyselylomaketta laativaan toimikuntaan kokeineita tovereita ja jouduttamaan tätä asiaa niin paljon kuin mahdollista.

*Julkaistu ensi kerran 1934  
XXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan  
pöytäkirjamerkintöjen mukaan*

## »VPERJODIN» TOIMITUKSEN HUOMAUTUS PIETARIN METALLITEHTAAN TYÖLÄISRYHMÄN PÄÄTÖSLAUSELMAAN<sup>152</sup>

*Toimitukselta.* Julkaisemme tämän työläistovereiden päätöslauselman kuvaavana ilmauksena siitä mielialasta, jonka valtaan voi tiettyissä oloissa joutua huomattava osa taistelevasta proletariaatista.\* Varmaa on, että puolueen kahtiajakautuminen, varsinkin salainen jakautuminen, aiheuttaa lukemattomia vitsauksia työväenliikkeelle. Kuten edellä esitetystä harkovilaisesta päätöslauselmasta<sup>153</sup> ilmenee, Venäjällä on menshevikkejä, jotka suhtautuvat puoluevelvollisuuksiinsa paljon tunnollisemmin, kuin ulkomailla olevat. Tätä todistaa myös K.K:n ja Enemmistökomiteain Toimikunnan yhteinen uusi julkilausuma<sup>154</sup>. Toivotamme vielä kerran menestystä viimeiselle yhdistämisyritykselle.

\* *Vperjod» nro 14, huhtikuun 12  
(maaliskuun 30) pnä 1905*

*Julkaistaan »Vperjod» lehden tekstiin  
mukaan, joka on tarkistettu  
vertaamalla käsikirjoitukseen*

\* Ensimmäisen lauseen on kirjoittanut M. S. Olminski. *Toim.*

**VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUS<sup>155</sup>****12.—27. HUHTIKUUTA (25. HUHTIKUUTA — 10. TOUKOKUUTA) 1905****1****III EDUSTAJAKOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISTA  
VALMISTELLEEN ORGANISAATIOKOMITEAN  
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS ERÄIDEN JÄRJESTÖJEN  
EDUSTUKSESTA<sup>156</sup>****Kaukasia.**

Käsiteltyään kirjallisten tietojen nojalla ja todistajien, Kaukasiasta olevien tovereiden, lausuntojen perusteella Kaukasian edustajistoa koskevaa kysymystä Organisaatiokomitea on päätenyt seuraavaan yksimieliseen ratkaisuun:

1. Edustajakokouksen päätösvaltaisiksi ääniksi tulee katsoa Kaukasian edustajiston 8 ääntä, sillä KK vahvisti jo syksyllä 1903 Kaukasian Liiton komitean säännöt ja näiden sääntöjen perusteella myönnettiin Kaukasian Liiton komitealle kuten Liiton komitealle 8 päätösvaltaista ääntä edustajakokouksessa.

2. Mitä tulee tämän kanssa ristiriidassa oleviin tov. Glebovin Neuvostossa tekemiin ilmoituksiin ja Neuvoston toukokuussa 1904 tekemään päätökseen katsoa väliaikaisesti, asian selviämiseen saakka, päätösvaltaisiksi ääniksi Kaukasian neljän erillisen (Bakun, Batumin, Tiflisiin, Imeretian-Mingrelian) komitean äänet, niin Organisaatiokomitea ei voi katsoa tämän Glebovin ilmoituksen ja Neuvoston päätöksen estävän hyväksymästä 1. kohdassa mainittua johtopäätöstä, sillä tov. Glebov ei ilmeisesti ollut selvillä asiasta ja johti sen vuoksi tahtomattaan Neuvoston harhaan.

3. Katsoen kiistattomaksi, että saapuvilla on nyt kolme edustajaa Kaukasiasta, joilla on kuusi päätösvaltaista ääntä, OK toteaa, että Kaukasian Liiton komitean jäsen tov. Leonov on neljännes, kaksi päätösvaltaista ääntä omaavan edustajan, suhteen ilmoittanut seuraavaa: Kaukasian Liiton komitean aikomuksena oli jättää tämä 4:s edustaja Batumin komitean vahvistettavaksi. Kun Batumin komitea antoi tämän johdosta epämääräisen ja välttelevän vastauksen, niin istunnossaan, jossa Leonov oli läsnä, Kaukasian Liiton komitea ilmoitti toivomuksenaan, että neljännes edustajan päätösvaltaiset äänet annettaisiin tov. Kameneville (Jurille),

mikäli edustajakokouksessa ei tule olemaan erikoista Batumin edustajaa.

4. Todeten tämän OK jättää Kaukasian Liiton komitean neljättä edustajaa koskevan kysymyksen edustajakokouksen itsensä ratkaistavaksi.

#### *Krementsshug.*

Krementsshugin komitean oikeuskelpoisuuden suhteen Organisaatiokomitea toteaa:

1) Keskuskomitea on vahvistanut Krementsshugin komitean vasta elokuussa 1904, kuten sanoo KK:n jäsen tov. Mark, joka oli läsnä KK:n kokouksessa, missä tämä vahvistaminen tapahtui.

2) »Iskran» 89. n:ossa julkaistussa Puolueen Neuvoston luettelossa Krementsshugin komiteaa ei ole 33 oikeuskelpoisen järjestön joukossa.

Yllä esitetyn perusteella OK päättää: Krementsshugin komiteaa ei ole katsottava kuuluvaksi niihin täysivaltaisiin järjestöihin, joilla on päätösvaltainen äänioikeus tässä edustajakokouksessa.

#### *Jekaterinoslav.*

Kuultuaan Jekaterinoslavin enemmistökomitean edustajan tov. Morozovin selostuksen ja tutustuttuaan Jekaterinoslavin entisen komitean jäsenen tov. Jevgenin kirjalliseen ilmoitukseen Organisaatiokomitea on päätenyt seuraavaan yksimieliseen ratkaisuun:

Organisaatiokomitea ei näe mitään perusteita pitää Jekaterinoslavin nykyistä enemmistökomiteaa vähemmän laillisena kuin vähemmistökomiteaa niin muodolliselta puolen kuin myöskään siltä puolen, joka koskee toiminnan periytyvyyttä ja yhteyksiä paikallisiin työläisiin.

Kuitenkin sen johdosta, että OK:lla ei ole mahdollisuutta kuulla toisen osapuolen selitystä, se ei tee päätöstä Jekaterinoslavin enemmistökomitean edustajan päätösvaltaisuuden suhteen, vaan jättää kysymyksen edustajakokouksen itsensä ratkaistavaksi.

Kazanin ja Kubanin komiteain oikeuskelpoisuuden suhteen OK ei ole päätenyt mihinkään ratkaisuun, koska KK:n ja Enemmistökomiteain Toimikunnan (EKT:n) äänet hajaantuivat.

EKT olettaa, että näitä komiteoita ei voida tunnustaa oikeuskelpoisiksi, koska Neuvoston toukokuussa 1904 pitämän istunnon aikana (KK:n edustajina Lenin ja Glebov) näitä komiteoita ei ollut ennen huhtikuun 1 päivää 1905 vahvistettujen komiteoiden luettelossa. Vaikka Keskuskomitea olisikin vahvistanut Kazanin ja Kubanin komiteat vuoden 1904 toukokuun jälkeen, niin joka tapauksessa ne saavat edustusoikeuden vasta vuoden kuluttua. Sitä paitsi KK:n yleisessä kokouksessa heinäkuussa 1904 näitä komiteoita ei ole voitu vahvistaa, sillä Glebov toimitti tämän kokouksen kaikki pöytäkirjat Leninille ulkomaille eikä niissä ole mitään tietoja Kazanin ja Kubanin komiteoiden vahvistamisesta. Vihdoin KK:n elo- tai syyskuun istunnossa, jossa KK:n jäsen tov. Mark oli läsnä, ei niin ikään puhuttu mitään Kazanin eikä Kubanin komitean vahvistamisesta.

KK olettaa, että koska nämä komiteat on pantu »Iskran» luetteloon nähtävästi Puolueen Neuvoston toimesta, niin meillä ei ole perusteita tunnustaa näitä komiteoita oikeuskelvottomiksi.

*Kirjoitettu huhtikuussa,  
viimeistään 11 (24) p:nä*

*Julkaistu 1905 kirjassa  
»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti»,  
Genève, julk. KK*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

2

OK:n PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS EDUSTAJAKOKOUKSEN  
KONSTITUOITUMISESTA<sup>157</sup>

KK:n ja EKT:n välisen sopimuksen sen kohdan suhteen, jonka mukaan edustajakokous pidetään, jos läsnä on  $\frac{3}{4}$  Venäjän komiteain edustajista, OK päättää:

Kumpikin OK:n muodostaneista osapuolista katsoo tämän kohdan tarkoituksena olleen, että niin KK:n kuin EKT:nkin täytyi ryhtyä mitä tarmokkaimpiin toimenpiteisiin mahdollisimman täydellisen edustuksen saamiseksi edustajakokoukseen samoin kuin takeiden antamiseksi puolueelle siitä, että KK ja EKT ovat asettaneet tavoitteekseen järjestää koko puolueen eikä ryhmäkunnan edustajakokouksen. Sopimuksen tällä kohdalla ei ole suinkaan pyritty eliminoimaan



puolueen sääntöjen sitä §:ä, jonka mukaan edustajakokous on laillinen, jos saapuvilla on puolet päätösvaltaisten äänten koko määrästä. Mitä tulee edustuksen täydellisyyteen edustajakokouksessa, niin siinä suhteessa on ryhdytty kaikkiin toimenpiteisiin. Ainoastaan Astrakanin ja Krimin komiteoista ei ole tietoa. Donin, Gornozavodskin, Kijevin, Kubanin, Tverin, Harkovin, Smolenskin, Siperian ja Jekaterinoslavin komiteat ovat valinneet edustajansa ja lähettäneet heidät ulkomaille (Kubanin komitean taholta on kahdessa tapauksessa siirretty valtuudet ulkomaille oleville tovereille, Parvusille ja »Iskran» toimituskunnan nimeämälle henkilölle). Meillä olisi läsnäolevat 19 komitean edustajat ja mainitut 9 komiteaa huomioon ottaen yhteensä 28 komiteaa, t.s. enemmän kuin  $\frac{3}{4}$  34 komiteasta (34 on maximum oikeuskelpoisia järjestöjä, jotka alunperin ovat kuuluneet OK:n luetteloon).

Joskin mainittujen komiteoiden yhdeksän edustajaa ei ole saapunut edustajakokoukseen, vaikka ovatkin saaneet komiteoilta vastaavat valtakirjat ja saapuneet ulkomaille, niin heidän poissaolonsa edustajakokouksesta ei johdu OK:sta, vaan siitä, että OK:n kaikki ponnistukset täydellisen edustuksen aikaansaamiseksi edustajakokouksessa ovat jääneet tuloksettomiksi Puolueen Neuvoston kolmen jäsenen laittoman vastustuksen vuoksi.

*Kirjoitettu huhtikuussa,  
viimeistään 11 (24) pnä*

*Julkaistu 1905 kirjassa  
»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti»,  
Genève, julk. KK*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

### 3

## PUHEENVUORO VALTAKIRJAVALIOKUNNAN SELOSTUKSEN JOHDOSTA, JOKA KOSKI KAZANIN KOMITEAN EDUSTUSTA EDUSTAJAKOKOUKSESSA<sup>158</sup>

HUHTIKUUN 13 (26) pnä

Vedotaan minun ilmoitukseeni. \* Saapunut kazanilainen on sanonut, että hänen valitsemisensä olisi ollut hyvin mahdollista. Olisi toivottavaa kutsua hänet komitean jäsenenä.

\* Ks. tätä osaa, s. 118. *Toim.*

Valiokunnan päätöslauselman loppu tuntuu minusta kummalliselta, ehdottaisin korjaamaan.

*Julkaistu ensi kerran 1937 kirjassa »VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 4

KORJausehdotus VALTAKIRJAVALIOKUNNAN  
ESITYKSEEN KAZANIN KOMITEAN OIKEUDESTA OLLA  
EDUSTETTUNA EDUSTAJAKOKOUKSESSA

HUHTIKUUN 13 (26) pnä

Ehdotetaan seuraavaa korjausta: »Ei edustajana, vaan edustajakokouksen koollekutsumista kannattaneen, mutta kokouksessa edustusta vailla olleen komitean jäsenenä.»

*Julkaistu ensi kerran 1931 XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 5

PUHEENVUORO OK:n SELOSTUKSEN  
KÄSITTELYTAVASTA

HUHTIKUUN 13 (26) pnä

Ehdottaisin merkitsemään kuulluksi tov. Sosnovskin ja muiden ilmoituksen, että OK:n selostusta käsiteltäessä olisi toivottavaa rajoittua yksistään muodolliseen puoleen. Tov. Andrejevin päätöslauselmaehdotus ei saavuta tarkoitustaan.<sup>159</sup> Toverit ovat tahtoneet käydä keskustelua vain edustajakokouksen koollekutsumisen laillisuuden eivätkä itse asian kannalta. Selostuksen käsittely itse asian kannalta olisikin juuri keskustelua puolueen kriisistä. Puhemiehistö tulee pitämään puhujia edustajakokouksen koollekutsumisen laillisuuteen rajoittuvan keskustelun puitteissa.

*»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1905, julk. KK*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 6

OK:n SELOSTUKSEN KÄSITTELYÄ KOSKEVA  
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS

Edustajakokous käsittelee tällä haavaa OK:n selostusta vain edustajakokouksen koollekutsumisen laillisuuden kannalta. \*

*Esitetty huhtikuun 13 (26) pnä*

*Julkaistu 1905 kirjassa  
»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti»,  
Genève, julk. KK*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 7

EHDOTUS PUOLUEEN III EDUSTAJAKOKOUKSEN  
PÄIVÄJÄRJESTYKSEKSI<sup>100</sup>A) *Taktilliset kysymykset.*

## 1. Aseellinen kapina.

[2. Sosialidemokraattien osallistuminen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen.] \*\*

2. Valmistautuminen sosialidemokraattien avoimeen poliittiseen esiintymiseen.

3. Sosialidemokraattien suhtautuminen hallituksen poliittikkaan kumouksen edellä ja itse kumouksen aikana sekä sen jälkeen.

4. Suhtautuminen talonpoikaisliikkeeseen.

B) *Suhtautuminen muihin puolueisiin ja virtauksiin.*

5. Suhtautuminen Venäjän Sosialidemokraattisesta Työväenpuolueesta erkaantuneeseen osaan.

6. Suhtautuminen Venäjän kansallisiin sosialidemokraattisiin puolueisiin ja järjestöihin.

\* Pöytäkirjavallokunnan merkinnöissä päätöslauselmaehdotuksen loppu on muotoiltu seuraavasti: »...edustajakokouksen koollekutsumisen laillisuuden ja edustajakokouksen lopullisen konstituoitumisen eikä puolueen kriisin kannalta.»  
*Toim.*

\*\* Hakasulussa oleva petiitillä palnettu teksti on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*

7. Suhtautuminen liberaaleihin.

8. Suhtautuminen eseriin.

C) *Puolueen organisaatio.*

9. Puolueen säännöt.

10. Työläisten ja intellektuellien suhde puoluejärjestöissä.

D) *Puolueen sisäinen toiminta.*

11. Edustajien selostukset.

12. Propaganda- ja agitaatiotyön parantaminen.

[13. Vappu.] \*

14. Toimihenkilöiden vaalit.

15. Pöytäkirjojen julkaisemisjärjestys ja uusien laitosten toimeenastumisjärjestys.

*Esitetty huhtikuun 13 (26) pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1934  
XXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

8

PUHEENVUORO EDUSTAJAKOKOUKSEN  
PÄIVÄJÄRJESTYSTÄ KÄSITELTÄESSÄ

HUHTIKUUN 13 (26) pnä

Minulla ei olisi mitään tovereiden Mihailovin, Voinovin ja Ziminin ehdotusta <sup>161</sup> vastaan. Mutta edustajakokousta uhkaa vaara viehättyä keskustelemaan päiväjärjestyksestä. Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen edustajakokouksissa päiväjärjestys käsittää 5—6 kohtaa; meidän II edustajakokouksessamme kysymysten määrä kohosi 25:een. Keskustelumme uhkaa jo nyt laajeta. Ehdotan otettavaksi pohjaksi jäsennellyimmän päiväjärjestyksen.

»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti».  
Genève 1905, julk. KK

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

\* Hakasuluissa oleva petiitillä painettu teksti on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*

PUHEENVUORO EDUSTAJAKOKOUKSEN  
TYÖJÄRJESTYSTÄ KÄSITELTÄESSÄ

HUHTIKUUN 13 (26) pnä

Edustajakokouksen istuntojen korvaaminen valiokunnilla on vaarallista. Valiokunnissa käsitellään monia kiinnostavia kysymyksiä, jotka sitten unohtuvat joutumatta pöytäkirjoihin. Valiokunnilla on vähän aikaa vakavaa työskentelyä varten eikä sen lisääminen edustajakokouksen työn vahingoksi ole toivottavaa. Olisi hyödyksi valita nyt heti päätöslauselmavaliokunta, että voitaisiin edes hieman ohjata työn kulkua. Niin ikään tarvitaan valiokunta käsittelemään selostuksia. Epäilen, tokko organisaatio-, agrari- ja aseellisen kapinan valiokunta ovat tarpeellisia. Meillä on entiset säännöt, on Ivanovin luonnos, on tov. N. F:n lausunto<sup>162</sup>, aineistoa on kylliksi.

«VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti»,  
Genève 1905, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS EDUSTAJIEN  
SELOSTUKSIA KÄSITTELEVÄN JA PÄÄTÖSLAUSELMIA  
VALMISTELEVAN VALIOKUNNAN VALITSEMISESTA

HUHTIKUUN 13 (26) pnä

Ehdotan päätöslauselmaa: »Edustajakokous valitsee: 1) valiokunnan käsittelemään edustajien selostuksia ja valmistelemaan niitä edustajakokoukselle esitettäväksi; 2) valiokunnan, joka määrää alustajat ja valmistelee päätöslauselmaehdotukset päiväjärjestyksen tärkeimmistä kysymyksistä.»

Edustajien puheiden perusteella olen vakuuttunut siitä, että vain tällä tavalla me voimme työskennellä hedelmällisesti. Jos hyväksytään sellainen järjestys, että käydään ensin yleistä keskustelua ja jatketaan sitten asiain käsittelyä valiokunnissa, niin tämä johtaa samaan, mitä oli II edustajakokouksessa. On huolehdittava siitä, että edustajakokouksen

aineisto tulee julkaistuksi mahdollisimman täydellisenä saat-  
taaksemme sen parhaimmalla tavalla puolueen tietoon. Edus-  
tajakokoustamme ympäröivän epäluuloisuuden ilmapiirin  
vuoksi on erikoisen välttämätöntä, että keskustelu on mah-  
dollisimman julkista ja tulee merkityksi pöytäkirjoihin.

»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti»  
Genève 1905, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 11

ILMOITUKSIA EDUSTAJAKOKOUKSEN  
VALTAKIRJAVALIOKUNNALLE

## 1

*Edustajakokouksen kokoonpanoa  
tarkastavalle valiokunnalle*

Unohdin huhtikuun 24 pnä 1905 pidetyssä OK:n istunnossa esittää, että edustajakokoukseen kutsuttaisiin neuvotteluoikeuksin toveri Arnatski (*o i k e a* (NB) sukunimi), Kazanin komitean jäsen<sup>169</sup>. Pyydän valiokuntaa käsittelemään tämän ehdotuksen.

Tov. Arnatski on ulkomailla, Ranskassa, ja on sanonut minulle suostuvansa tulemaan edustajakokoukseen omaan laskuunsa. Hän matkustaa aivan piakkoin Venäjälle ja voisi kohta kertoa komitealleen edustajakokouksesta. Kazanin komitealta Organisaatiokomitea ei ole kaikista ponnistuksista huolimatta kyennyt saamaan vastausta Kazanista. Sen vuoksi ei nyt ole juuri mitään toiveita Kazanin komitean osallistumisesta edustajakokoukseen. Yrityksemme ottaa täältä ulkomailta yhteys Kazaniin ovat niin ikään epäonnistuneet, kirjeisiimme ei ole vastattu. Myöskään Arnatski ei ole onnistunut saamaan yhteyttä täältä käsin Kazaniin. Koska Kazanin komitean *edustajan* osallistuminen edustajakokoukseen ei ole todennäköistä, eikö olisi aiheellista kutsua tov. Arnatski komitean *jäsenenä neuvotteluoikeuksin?*

*Lenin*

*Valtakirjavalioikunnalle*

Ilmoitin OK:n istunnossa tov. Filatovin (oikea sukunimi) kirjallisesta pyynnöstä päästä edustajakokoukseen neuvottelu-oikeuksin. Tov. Filatov on »Vperjodissa» julkaistujen kapina-aiheisten artikkelien kirjoittaja — V. S. Hän on jättänyt edustajakokoukselle kirjeen ja selostuskirjaseen: »Taktiikan ja linnoitustaidon soveltaminen kansankapinassa» (Boulogneen jääneessä matkalaukussa). Tov. Filatovia koskevia tietoja pyydän kysymään tovereilta Belskiltä ja Voinovilta, jotka ovat toimineet hänen kanssaan Pariisissa. <sup>164</sup>

*Lenin**Jätetty huhtikuun 14 (27) pnä**Julkaistu ensi kerran 1931  
XVI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*PUHEENVUORO VALTAKIRJAVALIOKUNNAN  
SELOSTUSTA KÄSITELTÄESSÄ<sup>165</sup>

HUHTIKUUN 14 (27) pnä

Nähdäkseni olisi epätarkoituksenmukaista, jos edustajakokous vahvistaa järjestöt heti. Vastustan päätösvallan myöntämistä. Olen eri mieltä tov. Kamskin kanssa *coup d'étatista*.

»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti»,  
Genève 1905, julk. KK

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS KAZANIN JA KUBANIN  
KOMITEOIDEN VAHVISTAMISESTA<sup>166</sup>

Edustajakokous päättää olla ottamatta lukuun Kazanin ja Kubanin komiteoita edustajakokouksen konstituoinnin yhteydessä, mutta vahvistaa ne täysivaltaisiksi komiteoiksi tulevaisuuteen nähden.

*Esitetty huhtikuun 14 (27) pnä*

*Julkaistu 1905 kirjassa  
»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti»,  
Genève, julk. KK*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS EDUSTAJAKOKOUKSEN  
ÄÄNESTYSJÄRJESTYKSESTÄ<sup>107</sup>

Tästä hetkestä lähtien edustajakokous suorittaa kaikki äänestykset työjärjestyksen 7. §:n mukaisesti erottamalla päätösvaltaiset äänet neuvottelevista.

*Esiitetty huhtikuun 14 (27) pnä*

*Julkaisu 1905 kirjassa  
»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti».  
Genève, julk. KK*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

HUOMAUTUKSIA VSDTP:n JULKISTA POLIITTISTA  
ESIINTYMISTÄ KOSKEVAAN RUMJANTSEVIN  
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEEN

Päätöslauselmaa olisi muutettava mielestäni näin:

Motiivit:

(1) todettava, että todellisuudessa on alkamassa vallankumouksellisen liikkeen painostuksesta poliittisten puolueiden julkinen esiintyminen etc.

(2) että liberaalit menevät tässä suhteessa erittäin pitkälle, heidän *tosiasiallinen* privileginsä (Schmidtin 1. kohta).

(3) että työläiset *pyrkivät tavattoman kiihkeästi* samaan (Schmidtin 2. kohta).

— *j o h t o p ä ä t ö k s e t :*

(1) ei saa jättää käyttämättä hyväksi ainoatakaan julkista esiintymistä, vaan on järjestettävä työläiset *itse esiintymisen aikana* itsenäiseksi voimaksi;

(2) käytettävä hyödyksi vähäisimpiäkin legaalaisia muotoja yrittäen saattaa julkiset työväenjärjestöt sosiaalidemokraattien vaikutuksen alaisiksi;

(3) propagoitava kaikissa työväenjärjestöissä ja mahdollisimman laajojen joukkojen keskuudessa, että maanalaisen koneistomme lisäksi on välttämättömästi ryhdyttävä järjestämään käytännössä koneistoa avointa poliittista esiintymistä varten.



[+ 0) Toimintavapauden hankkiminen on itse asiassa *alkanut*.

Mieluummin 2)  
1)

1) Työväenjoukot pyrkivät esiintymään julkisesti.

2) Liberaalit käyttävät *voimaperäisesti* hyväkseen ja saavat yliotteen.

3) On valmistauduttava siihen, että lähitulevaisuudessa voidaan mahdollisesti siirtyä tavannukaisista yksinomaan maanalaisista toimintamuodoista julkisiin muotoihin.

Päätää:

- (1) ei saa jättää käyttämättä tilaisuutta ... julkisia esiintymisiä — järjestävät toimintapaikalla eri järjestöt
- (2) käytettävä hyödyksi yksityisiäkin *legaalisia* järjestömuotoja yrittäen saattaa ne sosialidemokraattien vaikutuksen alaisiksi.] \*

Kirjoitettu 1905 huhtikuun 16 ja 19  
(huhtikuun 29 ja toukokuun 2)  
päivän välisenä aikana

Julkaistu ensi kerran 1926  
V Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

## 16

### PÄÄTÖSLAUSELMATEESIT SOSIALIDEMOKRAATTIEN OSALLISTUMISESTA VÄLIAIKAISEEN VALLANKUMOUSSHALLITUKSEEN

#### *Päätöslauselman motiivit:*

- 1) Poliittisen vapauden ja demokraattisen tasavallan välttämättömyys.
- 2) On olemassa porvarillisia ja pikkuporvarillisia vallankumouksellisia demokraatteja, jotka pystyvät taistelemaan ja alkavat taistella sen puolesta.
- 3) Proletariaatin on tuettava vallankumouksellisia demokraatteja...]\*
- 4) Väliaikainen vallankumousohallitus on välttämätön, jotta voitaisiin kukistaa lopullisesti itsevaltius ja taata *todella* perustavan kokouksen vapaus.
- 5) Vallankumouksellinen sosialidemokratia hyväksyy paitsi alhaalta myös ylhäältä käsin tapahtuvan vallankumouksellisen toiminnan.
- 6) Sosialidemokraattien tulee osallistua väliaikaiseen vallankumous-

\* Hakasuluissa oleva petiitillä painettu teksti on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*

hallitukseen siinä tapauksessa, että vallankumouksen voitto on täydellinen ja he ovat kapinan johdossa.] \*

- 7) Kumouksen porvarillis-demokraattinen luonne ja proletariaatin välttämätön itsenäinen kanta erotukseksi porvarillisista demokraateista.
- 8) On olemassa järjestynyt sosialidemokraattinen työväenpuolue, joka pystyy julkiseen organisaatiotyöhön (työläisten osallistuessa siihen laajassa mitassa) ja valvomaan puolueen valtuutettuja] \*

*Päätöslauselman päätösosa*  
**sosialidemokraattien osallistumisesta**  
**väliaikaiseen vallankumouhallitukseen**

- 1) Väliaikainen vallankumouhallitus -aatteen propagointi ja agitointi voittoisan vallankumouksen välttämättömänä elementtinä.
- 2) Työväenkokouksissa on käsiteltävä kokominimiohjelmaamme ei ainoastaan yleiseltä näkökannalta, kuten olemme käsitelleet ja kuten meidän kaikkien on käsiteltävä maksimiohjelmaamme, vaan myös sen täydellisen viivyttämättömän toteuttamisen mahdollisuuden kannalta.
- 3) *Siinä tapauksessa, että kansankapina voittaa*, on katsottava mahdolliseksi sosialidemokraattien osallistuminen väliaikaiseen vallankumouhallitukseen yhdessä vallankumouksellisen porvariston ja pikkuporvarillisten demokraattien kanssa tarkoituksena armoton taistelu kaikkia vastavallankumouksellisia yrityksiä vastaan, maaperän raivaaminen puhtaaksi demokratialle Venäjällä ja kaikkien hallituksen takaamien keinojen käyttäminen työväenluokan entistä laajempaa järjestäytymistä varten.

Nämä ovat subjektiivisia ehtoja. Entä objektiiviset? tarkoituksena armoton taistelu vastavallankumousta vastaan. 3. kohta.

4) Tämän osallistumisen välttämättömänä ehtona on se, että sosialidemokraattinen työväenpuolue valvoo hallituksessa olevia valtuutettujaan ja että varjellaan järkkymättömästi työväen itsenäistä luokkapuoluetta, joka pyrkisään täydelliseen sosialistiseen kumoukseen on kaiken ja kaikenlaisen porvarillisen demokratian vihollinen.

\* Hakasuluissa oleva pettitillä painettu teksti on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*

{ NB *Aseis-*  
*tettu prole-*  
*tariaatti* }

5) Joka tapauksessa, riippumatta siitä, onnistuuko sosialidemokraattien osallistua väliaikaiseen vallankumoushallitukseen, on korostettava työväenluokan keskuudessa sitä, että itsenäiset *vallankumoukselliset* työväenjärjestöt ovat välttämättömiä *min-kä tahansa* vallankumoushallituksen kontrolloimiseksi ja painostamiseksi.

*Kirjoitettu 1905 huhtikuussa,  
ennen 18 (toukokuun 1) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1926  
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

17

PUHEENVUORO VSDTP:n JULKISTA POLIITTISTA  
ESIINTYMISTÄ KOSKEVAA PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUSTA  
KÄSITELTÄESSÄ<sup>168</sup>

HUHTIKUUN 19 (TOUKOKUUN 2) pnä

Tov. Sergejev on väärässä. Esillä on itsenäinen kysymys sosialidemokratian toiminnan luonteen muuttamisesta, mikä juuri todetaankin päätöslauselmassa.

•VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti,  
Geneve 1905, julk. KK

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

18

PUHEENVUOROJA KÄSITELTÄESSÄ  
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUSTA SUHTAUTUMISESTA  
HALLITUKSEN TAKTIikkaan VALLANKUMOUKSEN  
AATTOAIKANA

HUHTIKUUN 19 (TOUKOKUUN 2) pnä

1

Yhdyn tov. Belskin mielipiteeseen<sup>169</sup>. Me madallamme vallankumous-käsitettä, kun käytämme tätä sanaa joidenkin vähäpätöisten oikeuksien yksinkertaisesta valloittamisesta.

Myönnän, että sanonta »vallankumouksellinen tie» merkitsee tarmokkaampaa taistelun käymistä, mutta siten madalletaan vallankumous-käsitettä. Ehdotan, että joko se korvataan sanoilla »vastoin lakia» tai pyyhitään yli sana »minimiohjelma», joka seuraa ilmaisua »vallankumouksellista tietä», koska saatetaan käsittää, että me haluamme suorittaa sillä tavalla koko vallankumouksen.

»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1905, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## PÄÄTÖSLAUSELMA SUHTAUTUMISESTA TALONPOIKAISLIIKKEESEEN

Ottaen huomioon:

1) että nykyisin laajeneva talonpoikaisliike, joka on alkuvaiheista ja poliittisesti tiedotonta, suuntautuu silti väistämättömästi voimassaolevaa poliittista järjestelmää ja yleensä kaikkia maaorjuuden jäänteitä vastaan;

2) että sosialidemokratian tehtäviin kuuluu tukea kaikkea sellaista vallankumouksellista liikettä, joka suuntautuu voimassaolevaa yhteiskunnallista ja poliittista järjestelmää vastaan;

3) että siitä syystä sosialidemokratian on yritettävä puhdistaa talonpoikaisliikkeen vallankumouksellinen demokraattinen sisältö kaikista taantumuksellisista lisäaineista, kehitettävä talonpoikien vallankumouksellista itsetietoisuutta ja vietävä heidän demokraattiset vaatimuksensa päätökseen;

4) että proletariaatin puolueena sosialidemokratian tulee joka tapauksessa ja kaikissa tilanteissa pitää ehdottomana tavoitteenaan maaseudun proletariaatin itsenäistä järjestäytymistä ja selittää sille, että sen ja maalaisporvariston edut ovat sovittamattoman vastakkaisia;

— Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen III edustajakokous velvoittaa kaikkia puoluejärjestöjä

a) propagoimaan laajoissa kansankerroksissa, että sosialidemokratia asettaa tehtäväkseen tukea mitä tarmokkaimmin

talonpoikaiston kaikkia vallankumouksellisia toimenpiteitä, jotka saattavat parantaa sen asemaa, aina tilanherrojen, valtion, kirkkojen, luostareiden maiden ja apanaashimaiden takavarikointia myöten;

b) esittämään talonpoikaiston keskuudessa harjoitettavassa agitaatiotyössä käytännölliseksi agitaatiotunnukseksi ja keinoksi, jolla talonpoikaissiike tehdään mahdollisimman määrätietoiseksi, vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteoiden viivyttelämättömän muodostamisen pitäen silmällä kaikkien vallankumouksellis-demokraattisten uudistusten toimeenpanemista talonpoikaiston vapauttamiseksi poliisin ja virkamiehistön sekä tilanherrojen sorrosta;

c) kehottamaan itsevaltiuden desorganisoidumiseksi ja siihen kohdistuvan vallankumouksellisen painostuksen tukemiseksi talonpoikaistoa ja maaseudun proletariaattia järjestämään kaikkia mahdollisia poliittisia mielenosoituksia, kieltäytymään kollektiivisesti maksamasta veroja, suorittamasta asevelvollisuutta ja täyttämästä hallituksen ja sen asiamiesten päätöksiä ja määräyksiä;

d) pitämään suuntanaan maaseudun proletariaatin itsenäistä organisaatiota, sen yhdistymistä kaupunkiproletariaattiin sosialidemokraattisen puolueen lipun alle ja sen edustajien saamista talonpoikaiskomiteoihin.

*Esitetty huhtikuun 20  
(toukokuun 3) pnä*

*Julkaistu 1905 kirjassa  
»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti»,  
Genève, julk. KK*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 20

### EDUSTAJAKOKOUKSEN PUHEMIEHISTÖLLE<sup>170</sup>

Pidän ajankohtaisena, että hyväksytään päätöslauselma (työläisten suhtautumisesta intellektuelleihin).

*Lenin*

*Kirjoitettu huhtikuun 20  
(toukokuun 3) pnä 1905*

*Julkaistu ensi kerran 1934  
XXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 21

SOSIALIDEMOKRAATTISIIN JÄRJESTÖIHIN  
 KUULUVIEN TYÖLÄISTEN JA INTELLEKTUELLIEN  
 SUHTEITA KOSKEVAN PUHEEN JÄSENNYS<sup>171</sup>

3/V (15. istunnossa) pitämäni puheen jäsenys.

- I. Ei ole totta, että vallankumouksellisten sosialidemokraattisten aatteiden edustajia ovat meillä etupäässä intellektuellit (kuten Vlasov sanoi).
- II. Ei ole totta, että vaaliperiaate ei edistä asiantuntemusta maaseudulla etc. (kuten Vlasov sanoi).
- III. Vlasov sanoi, että päätekijöinä (hajaannuksissa ja oppositiossa) ovat intellektuellit. Latyshev, Ljadov, Kramolnikov etc. vahvistavat asian.
- IV. *Komiteoihin pitää saada työläisiä.*

*Kirjoitettu huhtikuun 20  
 (toukokuun 3) pnä  
 1905*

*Julkaistu ensi kerran 1926  
 V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 22

PUHEENVUOROJA PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ  
 KÄSITELTÄESSÄ<sup>172</sup>

HUHTIKUUN 21 (TOUKOKUUN 4) pnä

## 1

Käytännöllisempi on tov. Kitajevin ehdotus, jonka mukaan ylimääräisen edustajakokouksen koollekutsumiseen vaaditaan puolet edellisen edustajakokouksen äänimäärästä.

## 2

Asiaa päinvastoin helpotetaan, jos säädetään edustajakokouksen koollekutsumista varten välttämätön tietty lukumäärä. Joka edustajakokouksen jälkeen säädetään vaadittava

äänimäärä. On vain lisättävä huomautus, jonka mukaan KK:n vahvistamien komiteoiden luettelo julkaistaan pää-äänenkannattajassa.

3

Vahvistettujen uusien järjestöjen luettelo julkaistaan heti puolueen pää-äänenkannattajassa ja osoitetaan, milloin KK on ne vahvistanut.

4

Kannatan »Vperjodissa» julkaistua alkuperäistä 6. §:n sanamuotoa <sup>173</sup>, koska muutoin tulee virhe.

5

Yhdyn tov. Petrovin ja muiden mielipiteeseen. Tov. Belskin ehdotus pantakoon huomautukseksi. <sup>174</sup>

6

Pää-äänenkannattajan etuja silmälläpitäen minun täytyy kannattaa tov. Kitajevin korjausehdotusta. Viikkolehteä julkaistaessa on oltava perillä asioista ja omattava kyllin paljon aineistoa. <sup>175</sup>

7

Olen yksimielisen kooptaation kannalla. <sup>176</sup> KK ei ole iso, ja meidän tulee toiminnan positiivisuuden ja poliittisen johdon turvaamiseksi taata sen jäsenistön yksimielisyyden.

8

Olen yhtä mieltä tov. Kuznetsovin kanssa: säännöistä on poistettava 13. § ja hyväksyttävä vastaava päätöslauselmaehdotus, jonka tov. Belski on esittänyt puhemiehistölle. <sup>177</sup>

»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1905, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 23

PUHEENVUORO  
 KK:n YLEISIÄ KOKOUKSIA KOSKEVAA  
 PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUSTA KÄSITELTÄESSÄ<sup>178</sup>

HUHTIKUUN 21 (TOUKOKUUN 4) pnä

Kannatan Maksimovin päätöslauselmaa. Määräaikaa voidaan pidentää 4 kuukaudeksi, jos käy vaikeaksi kokoontua kerran 3 kuukaudessa. Ulkomailla olevan KK:n jäsenen tulee tietää kaikki ja osallistua tärkeimpien asioiden ratkaisuun. Jos kaikki eivät voi kokoontua, niin kokous voidaan pitää vajavaisenakin.

*Julkaistu ensi kerran 1924 kirjassa  
 »VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
 vuoden 1905 edustajakokous.  
 Pöytäkirjojen täydellinen teksti»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 24

PUHEENVUORO  
 KAZANIN KOMITEAN EDUSTUSTA  
 KOSKEVAN VALTAKIRJAVALIOKUNNAN  
 SELOSTUKSEN JOHDOSTA<sup>179</sup>

HUHTIKUUN 22 (TOUKOKUUN 5) pnä

L e n i n esittää otteen II edustajakokouksen pöytäkirjoista, joista ilmenee, että Kazanin komitea on laskettu kuuluvaksi niiden järjestöjen joukkoon, joiden täydet oikeudet oli vahvistettava muodollisesti. Koska tällaista muodollista vahvistusta ei ole tähän mennessä ollut, niin ei ole syytä muuttaa jo hyväksyttyä edustajakokouksen päätöstä. Kazanin edustajan täytyy jäädä edustajakokoukseen vain neuvottelu-oikeuksin, kun taas komitean tulee valiokunnan ehdotuksen mukaisesti saada heti muodollinen vahvistuksensa.

*Julkaistu ensi kerran 1937 kirjassa  
 VSDTP:n kolmas edustajakokous.  
 Pöytäkirjat»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*



## 25

PUHEENVUORO  
 SOSIALIDEMOKRAATTISIIN JÄRJESTÖIHIN  
 KUULUVIEN TYÖLÄISTEN JA INTELLEKTUELLIEN  
 SUHTEITA KOSKEVIA PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSIA  
 KÄSITELTÄESSÄ

HUHTIKUUN 22 (TOUKOKUUN 5) pnä

Pirstomisen välttämiseksi vastustan päätöslauselmaehdotusten erillistä käsittelyä ja ehdotan annettavaksi ne valiokunnalle yhdistämistä varten. Muuten tov. Kitajevin mieltä, että komiteoihin tulisi kuulua yksinomaan organisaattoreita, sanon, etteivät he yksin riitä komiteoiden toiminnan kannalta.

»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1905, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 26

PUHEENVUOROJA ERI PUOLUEJÄRJESTÖJEN  
 EDUSTAJIEN KAUSITTAISIA KONFERENSSEJA  
 KOSKEVAA, PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ TÄYDENTÄVÄÄ  
 PÄÄTÖSLAUSELMAA KÄSITELTÄESSÄ<sup>180</sup>

HUHTIKUUN 22 (TOUKOKUUN 5) pnä

## 1

Minulla ei olisi mitään sitä vastaan, mutta eiköhän KK:ta kuormiteta liiaksi, kun kehoitetaan sitä järjestämään konferensseja?

Ehdotan »KK järjestäisi» asemesta sanomaan: »niin Keskuskomitea kuin paikalliskomiteatkin järjestäisivät» ja »paikalliskomiteoiden edustajien konferensseja» asemesta sanomaan: »puolueemme eri järjestöjen edustajien konferensseja».

## 2

Oikein. Vastustan lisäyksiä, jotka aiheuttavat vain formalismia ja vitkuttelua.

»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1905, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 27

PUOLUEESTA ERKAANTUNUTTA OSAA KOSKEVA  
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS<sup>181</sup>

VSDTP:n III edustajakokous antaa Keskuskomitean tehtäväksi ryhtyä kaikkiin keinoin valmistelemaan ja laatimaan ehtoja VSDTP:stä erkaantuneen osan jälleenyhdistymistä varten, jota paitsi näiden ehtojen lopullinen vahvistaminen tulee jättää puolueen uuden edustajakokouksen tehtäväksi.

NB: ei kuulu julkaistavaksi

*Esitetty huhtikuun 23  
(toukokuun 6) pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1924  
kirjassa »VSDTP:n kolmas  
sääntömääräinen vuoden 1905  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti»*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 28

PUHEENVUORO RUMJANTSEVIN ESITTÄMÄN  
PUOLUEESTA ERKAANTUNUTTA OSAA KOSKEVAN  
PÄÄTÖSLAUSELMAN JOHDOSTA<sup>182</sup>

HUHTIKUUN 23 (TOUKOKUUN 6) pnä

Ensimmäistä osaa ei nähdäkseni voida hyväksyä: kuinka voitaisiin olla agitoimatta kahtiajakautumisen pohjalla? Mitä tulee menshevististen komiteoiden hajallelaskuun, niin se tulee tehdä äärimmäisen varovaisesti.

*Julkaistu ensi kerran 1924  
kirjassa »VSDTP:n kolmas  
sääntömääräinen vuoden 1905  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti»*

*Julkaistaan kirjan tekstiin mukaan*

## 29

PUHEENVUORO KÄSITELTÄESSÄ PÄÄTÖSLAUSELMAA  
SUHTAUTUMISESTA KANSALLISIIN  
SOCIALIDEMOKRAATTISIIN JÄRJESTÖIHIN<sup>183</sup>

HUHTIKUUN 23 (TOUKOKUUN 6) pnä

Meille ehdotetaan jotain, joka ei ole hyväksyttävissä. Mitä tov. Mihailov oikein haluaa? Sitäkö, että KK ja paikalliskomiteat voisivat tehdä sopimuksia vain yhteisesti? Mutta

KK:n yleiset päätöksethän ovat velvoittavia paikalliskomiteoille. Ei ole järkevää pitää lukua sellaisesta yksityistapauksesta, kun menshevistinen KK on jotain sotkenut. Paikalliskomiteoillekin on annettava aloiteoikeus. Meidän tulee antaa myös paikalliskomiteoiden tehtäväksi sopia toiminnasta sosialidemokraattisten järjestöjen kanssa. Keskuskomitean mielipidettä tullaan tietenkin aina kysymään, mikäli Keskuskomitea ei tule olemaan sellaisissa oloissa, ettei sitä voida löytää.

»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1905, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 30

## PUHEENVUORO SUHTAUTUMISESTA LIBERAALeihin

HUHTIKUUN 23 (TOUKOKUUN 6) pnä

Sopimusten teko liberaalien kanssa on kysymys, jonka herättäminen on epäajankohtaista. Meillä Venäjällä asiat ovat kehittymässä kapinaksi ja sellaisessa tilanteessa sopiminen tuntuu epätodennäköiseltä. Jos kohta lieneekin olemassa jonkinlaisia Osvobozhdenije-ryhmiä tai mielipiteiltään liberaalisia ylioppilaita, jotka eivät kieltäydy esiintymästä ase kädessä, niin eihän voida tehdä sopimusta Struven kanssa.

Täydentää tov. Voinovin kertomusta Moskovassa pidetystä zemstovokokouksesta (esittää lainauksia »Timesista») <sup>184</sup>.

»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1905, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 31

## PUHEENVUORO

KK:n TOIMINTAKERTOMUKSEN JOHDOSTA<sup>185</sup>

HUHTIKUUN 25 (TOUKOKUUN 8) pnä

Minua syytetään ristiriitaisuudesta oikeudenkäynnin suhteen. Kysymys oikeudenkäynnistä olisi herätetty jo aikaisemmin, jos edustajakokous olisi yhteinen, mutta nyt ilmenee kaikesta edellä olleesta selvästi, mistä oli kysymys. KK ei

voi tehdä tiliä, koska se on ollut eksyksissä. KK löysi ulospääsyn siitä, missä se on ollut ennenkin — edustajakokouksesta, joka kokoontui myöhemmin kuin olisi pitänyt. Oikeus-tutkimus käy tarpeettomaksi, kun kyseessä on »tunnustuksen tehnyt syytetty».

»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti».  
Genève 1905, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 32

EHDOTUS KK:n VAALIEN  
SUORITTAMISJÄRJESTYKSESTÄ

HUHTIKUUN 25 (TOUKOKUUN 8) pnä

Ehdotan ensin määrättäväksi, montako jäsentä on valittava, suorittamaan vaalit salaisella äänestyksellä ja sopimaan sitten, missä määrin äänestyksen tulokset saatetaan julkisuuden tietoon.

»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti».  
Genève 1905, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 33

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS  
KK:n TOIMEENASTUMISAJASTA

Edustajakokous päättää, että sen valitsema uusi KK ryhtyy täyttämään velvollisuuksiaan viivyttelämättä. <sup>186</sup>

Esitetty huhtikuun 25  
(toukokuun 8) pnä

Julkaistu 1905 kirjassa  
»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti».  
Genève, julk. KK

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

## 34

PUHEENVUORO VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUKSEN  
PÖYTÄKIRJOJEN JULKAISEMISESTA

HUHTIKUUN 25 (TOUKOKUUN 8) pnä

P u h e e n j o h t a j a huomauttaa siitä, ettei voida ratkaista etukäteen, missä määrin edustajakokouksen pöytäkirjoja on supistettava. Päiväjärjestystä koskevat puheet on

julkaistava kokonaisuudessaan; hän huomauttaa edelleen, että teknillinen puoli joudutaan järjestämään ulkomailla uudelleen, mikä saattaa vaikuttaa edustajakokouksen pöytäkirjojen julkaisunopeuteen.

»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève 1905, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

## 35

KORJausehdotuksia  
PROPAGANDA- JA AGITAATIOTYÖTÄ  
KOSKEVAAN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEEN<sup>187</sup>

Päätöslauselma kokonaisuudessaan

a) On järjestettävä kirjallisuus- ja propagandaryhmä, joka laatii yhteisen propagandaohjelman ja kirjoittaa sitä vastaavasti joukon yleistajuisia kirjasia puolueen tärkeimmistä ohjelma-, taktiikka- ja organisaatiokysymyksistä, \*

a) jota paitsi on kiinnitettävä huomiota erikoisesti siihen, että julkaistaan lentokirjasia talonpoikaiston keskuudessa suoritettavaa työtä varten,

b) huolehdittava siitä, että Venäjällä järjestetään yleistajuisen lehden julkaisutyö.

c) kohtaa muutettava

hyväksytty

c) ryhdyttävä toimenpiteisiin liikkuvien agitaattori- ja propagandistiryhmien järjestämiseksi paikallisten keskusten avuksi.<sup>188</sup>

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 25  
(toukokuun 8) pnä 1905

Julkaistu 1905 kirjassa  
»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydellinen teksti», Genève, julk. KK

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

\* Päätöslauselmaehdotuksen teksti on painettu petiitillä. Toim.

PUHEENVUOROJA KAUKASIAN TAPAHTUMIA KOSKEVAA  
PÄÄTÖSLAUSELMAA KÄSITELTÄESSÄ

HUHTIKUUN 26 (TOUKOKUUN 9) pnä

1

Se ei ole oikein, että puolue sitoutuu antamaan kapina-  
määräyksen, kun Kaukasia aloittaa vallankumouksen. Me  
ainoastaan velvoitamme KK:ta tukemaan liikettä. \*

2

Yleensä yhdyn tov. Petrovin korjausehdotukseen<sup>189</sup>, vaika  
siinä ei olekaan vallankumouskehotusta. \*\*

•VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti.  
Genève 1905, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUSTA  
JA SEN PÄÄTÖKSIÄ  
KÄSITTELEVÄN ESITELMÄN JÄSENNUYS<sup>190</sup>

III edustajakokous ja sen päätökset

- A) Miksi sekä edustajakokous että konferenssi?  
B) Organisaatiokysymys edustajakokouksessa ja konferens-  
sissa.

\* Pöytäkirjavalioikunnan merkinnöissä puheenvuoron loppu on muotoiltu seuraavasti:

»Me ainoastaan velvoitamme KK:ta tukemaan liikettä, ei ole aslanmukaista tehdä johtopäätöstä, että Kaukasian tilanteen huomioon ottaen on vain agitoitava ja propagoitava. Kiinnitän kaikkien huomiota tähän kappaleeseen.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa. Keskustelu *juustetaan päättyneeksi.* » Toim.

\*\* Pöytäkirjavalioikunnan merkinnöissä tämä Leninin puheenvuoro on muotoiltu seuraavasti: »L e n i n. Eikö olisi aiheellista lisätä 'Venäjän proletariaattia ja talonpoikaistoa'. Rybkin sanoi juuri, että päätöslauselmassa voitaisiin huomauttaa, ettei Kaukasian pitäisi aloittaa kapinaa ennen kuin Venäjä voi sitä tukea. Mutta sitä varten olisi muutettava koko päätöslauselma. Paikallisten henkilöiden lausumat ovat tärkeitä; yleensä yhdyn tov. Petrovin korjausehdotukseen, vaikka siltä puuttuukin vallankumouskehotus.» Toim.

C) Taktiikkakysymykset edustajakokouksessa ja konferenssissa.

- A) { 1. Ilman Neuvostoa *koollekutsutun* edustajakokouksen laillisuus.  
2. *Itse* edustajakokouksen laillisuus.  
3. Mikä esti järjestämästä edustajakokousta? (Yhden edustajakokouksen muuttuminen kahdeksi.)

B) III edustajakokouksen kolme tärkeintä organisaatiokysymystä:

- Bb) 1) § 1.  
2) »Yksikeskuksisuus».  
3) »Vähemmistön oikeuksien takaaminen».

Bc) Konferenssin organisaatiosäännöt.

- (1) johtavat »kollektiivit» (?).  
(2) »paikallisjärjestö» (? entä § 1?).

C) (3) KK ja TpK — ja OK 

???
-----

(4) Sopimusehdot? 

edustajakokouksessa?
----------------------

- 4 1. Väliaikainen vallankumoushallitus.  
3 2. Aseellinen kapina.  
2 3. Nykyinen poliittinen tilanne.  
1 4. Suhtautuminen muihin vallankumous- ja oppositiopuolueisiin.  
5. 5. Toimeenpaneva komissio.  
4. 4. KK = TpK + aluekomiteain edustajat = konferenssi.  
3. 3. aluekomiteat = alueiden edustajakokousten valtuusmiehet.  
2. 2. alueiden edustajakokoukset = johtavien kollektiivien edustajat.

1. Johtava kollektiivi = komitea + kaikki piirikomiteat + erikoinen ryhmä.

Komitea tekee tiliä piirikomiteoille ja lähettää, esittää sinne »kyselyn».

Komitea on miltei piirikomiteoiden jäsenten valitsema.

paikallisjärjestön ryhmät  
 Menshevikkien kohteliaisuuksia:  
 »lupauksen karkea rikkominen»  
 »edustajakokouksen tyrkyttäminen puolueelle»  
 »ennen kuulumaton rikos»  
 »puolueen luottamuksen pettäminen»  
 »kursailematonta petosta»  
 »väärennystä»

---

»väkivaltaisuutta järjestyneen proletariaatin tahtoa  
 kohtaan» (s. 13)

---

### *Menshevikkien ehdot*

»edustettuna tulee olla *koko puolueen*, t.s.  
 sen varsinaiset jäsenjoukot» [s. 8]

»voidaanko ratkaista taktillisia kysymyksiä, ennen  
 kuin koko puolue on alustavasti keskustellut niistä? Eikö  
 ole kevytmielistä... aseellinen kapina... kirjallisuudessakin  
 väittely vasta alkanut» (s. 10)

»olemme kuulleet» (ss. 10—11).

*Kirjoitettu 1905 toukokuussa,  
 15 (28) päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1931  
 XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## MUISTIINPANOJA »VÄLIAIKAISESTA VALLANKUMOUSHALLITUKSESTA» ARTIKKELIA VARTEN<sup>191</sup>

1. Seuraako Marxin vuoden 1850 maaliskuussa kommunisteille osoittamasta »Vetoomuksesta»<sup>192</sup>, että Marx *ei pitänyt mahdollisena* kommunistien osallistumista yhdessä porvariston kanssa väliaikaiseen vallankumoushallitukseen demokraattisen kumouksen kaudella?

2. Onko totta, että mainitussa »Vetoomuksessa» Marx *ei herättänyt edes kysymystä* sosialidemokraattien osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen?

3. Onko mitään eroa, jos sanotaan »ei pidetä mahdollisena osallistumista» tai »ei herätetä kysymystä osallistumisesta»?

4. Onko totta, että mainitussa »Vetoomuksessa» Marx itse



totesi pikkuporvarillisen demokraattisen puolueen lujittu-  
neen ja kommunistisen työväenpuolueen heikenneen viime  
aikoina?

5... \*

*Kirjoitettu 1905 toukokuussa,  
ennen 21 (kesäkuun 3) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1926  
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## KATSAUS PUOLUEEN JAKAUTUMISEEN<sup>193</sup>

»Economismi» ja vanha  
»Iskra». 1900—1903.

Puolueen II edustajakokous.  
VII 1903.

Taistelu kooptaatiosta eli  
»piiritystila»  
VIII—XI 1903.

ad 5.

{ Kerholaisuus ja puolue!  
Rauha »ekonomistien» kans-  
sa!  
Leninin »kerettiläisopit».  
XI 1903—I 1904. }

Sovintoyritykset  
*vanha ja uusi »Iskra»*  
(»kuilu»). I—VII 1904.

1) »Economismi» ja vanha  
»Iskra». (Vuoden 1901 edus-  
tajakokouksen päätöslausel-  
mat) <sup>194</sup>.

2) II edustajakokous. 51 = 8 +  
+10+9+24. <sup>195</sup> (= »Ekono-  
mistit» ja vanha »Iskra».)

3) 26. 8. 1903—26. 11. 1903. <sup>196</sup>  
(Ei koskaan yhdessä Marty-  
novin kanssa! <sup>197</sup>  
»Periytyvyys».  
Kirje 8. X 1903. <sup>198</sup>)

4) 26. 11. 1903—7. I 1904.  
[Salainen järjestö.]

5) 7. I 1904—? 9. VII 1904.

Venäjällä olevat komiteat  
ja »Iskran» toimitus.  
»22» ja »19». <sup>199</sup> Taistelu  
edustajakokouksesta. Pal-  
jastava »asiakirja».

\* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

Taistelu edustajakokouksesta.

VII 1904—V 1905.

6) VII 1904—V 1905.

Enemmistökomiteain Toimikunta = 3 konferenssia.  
»Vperjod».

»Zemstvokampanjasuunnitelma».

Puolueen III edustajakokous V 1905.  
III edustajakokouksen jälkeen. VI 1905—

7) V 1905. Edustajakokous ja konferenssi.

8) Après le \* III edustajakokous.<sup>200</sup>

*Kirjoitettu alkaisintaan  
toukokuussa 1905*

*Julkaistu ensi kerran 1926  
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## TUOREIMPIA UUTISIA

»Potjomkin» ilmestyi Feodosiaan.<sup>201</sup> Se otti elintarvikkeita ja lähti tuntemattomaan suuntaan kaapattuaan erään karjalastissa olleen venäläisen kauppaluksen. Sanotaan sen saaneen hiiltäkin eräästä englantilaisesta kauppaluksesta. Antautumisesta ei ole puhuttakaan: »Potjomkin» on ottanut päämääräkseen nostaa kapinaan kaikki rannikkokaupungit. Alla seuraa »Potjomkinin» levittämän *julistuksen* teksti (erään saksalaisen lehden Bukarestista saaman tiedon mukaan).

»Sivistyneille kansalaisille ja työväelle! Itsevaltaisen hallituksen rikokset ovat ehdyttäneet kaiken kärsivällisyyden. Suuttumuksen valtaan joutunut Venäjä julistaa: alas orjuuden kahleet! Hallitus aikoo hukuttaa koko maan vereen unohtaen, että sotaväki koostuu sorretun kansan pojista. »Potjomkinin» miehistö on ottanut ensimmäisen ratkaisevan askeleen. Me emme halua olla enää kansamme pyöveleitä. Tunnuksemme on: kuolema tai koko Venäjän kansan vapaus! Me vaadimme lopettamaan sodan ja kutsumaan koolle viivyttelämättä yleisen äänioikeuden nojalla perustavan kokouksen. Tämän päämäärän puolesta tulemme taistelemaan loppuun

\* — Jälkeen. Toim.

saakka: voitto tai kuolema! Kaikki vapaat ihmiset, kaikki työläiset tulevat olemaan puolellamme taistelussa vapauden ja rauhan puolesta. Alas itsevaltius! Eläköön perustava koulu!»

»Proletari» n:o 7, heinäkuun 10  
(kesäkuun 27) pnä 1905

Julkaistaan »Proletari» lehden  
tekstin mukaan, joka on tarkistettu  
vertaamalla käsikirjoitukseen

## VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJOJEN JULKAISUVALIOKUNNAN SELITYS PÖYTÄKIRJOJEN TEKSTIIN

Edustajakokouksen äänimäärän suhteen pöytäkirjavalio-  
kunta pyytää lukijoita ottamaan huomioon seuraavaa. Edus-  
tajakokouksessa oli 46 ääntä, jotka kuuluivat 23 edustajalle,  
joista yhdellä oli yksi ääni, yhdellä kolme ja muilla kaksi  
ääntä. (Tov. Golubinin saavuttua, t.s. 18. istunnosta alkaen,  
edustajia oli 24.) Edustajakokouksen miltei kaikissa äänes-  
tyksissä äänet laskettiin edustajien lukumäärän mukaan, t.s.  
yksinkertaisuuden vuoksi oletettiin, että kaikilla edustajilla  
on yksi ääni. Siitä syystä jaa- ja ei-äänien summa on 23  
eikä 46. On itsestään ymmärrettävää, ettei tämä laskutavan  
yksinkertaistaminen voinut vaikuttaa tuloksiin, sillä nii jaa-  
kuin ei-äänienkin määrä väheni yhtäläisesti puoleen. Sellaista  
tapausta, että päätöksen teko olisi riippunut yhdestä kolme  
ääntä omaavasta toverista, ei ollut kertaakaan.

*Kirjoitettu viimeistään  
heinäkuussa 1905*

Julkaistu 1905 kirjassa  
»VSDTP:n kolmas sääntömääräinen  
edustajakokous. Pöytäkirjojen  
täydellinen teksti»,  
Genève, julk. KK

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## LENTOLEHTISEN JÄSENNYS 202

Kansalaisille!

Venäjän kansalle ja  
Venäjän kaikille kansoille.

1. Yleinen sota — verenvuodatusta — verilöyly 9. I — bar-

rikadeja Riika — Kaukasia, Puola — Odessa etc. etc. — Talonpoikaikapinat.

## 2. Minkä vuoksi?

*Perustava kokous. V a p a u d e t kansalle.*

Kauppa

3. Hallituksen vastaukset. Zemstvomiesten pettäminen. Hallitus haastaa taisteluun. Armeija ja laivasto epäröivät.
4. Mitä on tehtävä? Vallankumousarmeija ja vallankumoushallitus.
5. Kaikki valveutuneet työläiset, kaikki rehelliset demokraatit, kaikki taisteluun valmiit talonpojat kokoontukoot ja järjestäytykööt *vallankumousarmeijan* ryhmiksi ja osastoiksi, hankkikoot aseita, valitkoot päällikkönsä, olkoot valmiina tekemään kaiken mahdollisen kapinan avustamiseksi.
6. Tavoitteeksi tulee asettaa vallankumoushallituksen muodostaminen. Kapinan yhtenäistäminen. Kansan voimien keskittäminen. *Vapauden ja vapaustaistelun organisaatio.*
7. Vallankumoushallituksen tunnukset ja tavoitteet.

Viisi tärkeintä —  
— keskeisintä —  
kansan hallitus-  
muodon perusta

- |                          |   |
|--------------------------|---|
| {                        | (1) Perustava kokous.                   |
|                          | ja osittaiset vaalit                    |
|                          | (2) Kansan aseistaminen.                |
|                          | (3) Vapaus.                             |
|                          | (4) Talonpoikaiskomiteat.               |
|                          | (5) Sorrettujen kansojen vapauttaminen. |
| (6) 8-tuntinen työpäivä. |   |

8. Vallankumousarmeija ja vallankumoushallitus. Työläiset, järjestäytykää! Koettakaa johtaa väkijoukkoa! Vetäkää talonpojat mukaan!

*Kirjoitettu heinäkuussa 1905*

*Julkaistu ensi kerran 1926  
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## MERKINTÖJÄ BOLSHEVIKKIEN JA MENSHEVIKKIEN TAKTIIKAN ERILAISUUDESTA BULYGININ DUUMAAN NÄHDEN

[1] Voimaperäinen agitaatio duumaa koskevan lain johdosta.]\*

- (2) Duuman boikotointia ehdottaneiden porvarillisten demokraattien vasemman siiven tukeminen.
- (3) Voimaperäinen agitaatio vaalien johdosta ja niiden aikana duumaa vastaan.
- (4) Keskeisenä tunnuksena agitaatiotyössä:
  - aseellinen kapina
  - vallankumousarmeija
  - väliaikainen vallankumoushallitus
  - (6 kohtaa).

[1] Sama]\*

- (2) Ei
- (3) Voimaperäinen agitaatio ei niinkään duumaa vastaan kuin päättäväisempien valitsemiseksi.
- (4) Tunnukset agitaatiotyössä:
  - perustava kokous
  - kansan agitaatiokomiteat
  - illegaalinen edustus
  - vallankumouksellinen itsehallinto.

*Kirjoitettu 1905 elokuun  
11 ja 23 (elokuun 24 ja syyskuun 5)  
päivän välisenä aikana*

*Julkaisu ensi kerran 1926  
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## MUISTIINPANOJA BULYGININ DUUMAN VAALEJA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ

- 1) Osallistuttava ja valittava vain itsevaltiuden kannattajia («Moskovskije Vedomosti»<sup>203</sup>).
- 2) Osallistuttava ja valittava vain liberaaleja («Vestnik Jevropy»<sup>204</sup>, «Rus»<sup>205</sup>, «Osvobozhdenije», etc. etc.).

\* Hakasuluissa oleva teksti on käsikirjoituksessa pyyhitty yli. *Toim.*

- 3) Osallistuttava ja valittava vain demokraattisen ja vapaan edustuksen päättäväisiä kannattajia («Iskra»).
- 4) Osallistuttava ja valittava vain imperatiivisin mandaatein (kijeviläiset asianajajat).
- 5) Osallistuttava ja valittava vain siten, että otetaan vallankumouksellinen sitoumus (Tsherevanin »Iskrassa»).
- 6) Aktiivinen boikotointi tunnuksena koko kansan perustava kokous (Bund).
- 7) Aktiivinen boikotointi tunnuksena aseellinen kapina, vallankumousarmeija, vallankumouhallitus («Proletari»<sup>206</sup>).  

}	A part*:	valittava itsenäisesti erikseen koko	}
{	kansan perustava kokous itsestäänsyntymisen tietä.	}	{

(»Iskra» ja osaksi Bund.)<sup>207</sup>

*Kirjoitettu 1905 elokuussa,  
19 (syyskuun 1) päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1926  
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsitkirjoituksen mukaan*

## »SOSIALISTISEN POLITIIKAN PERUSTEHTÄVÄ» ARTIKKELIN JÄSENNYS<sup>208</sup>

### Sosialistisen politiikan perustehtävä

Proletariaatin itsenäinen *poliittinen puolue*, jolla on selvä *sosialistinen* ohjelma.

Ensimmäinen sovellutus käytäntöön.

»K.-d.»<sup>209</sup> Sen tehtävät (objektiiviset). Vrt. »Nasha Zhizniä»<sup>210</sup> 18. IX: saatava kansa mukaan ja luottamaan enemmän etc. etc.

Cf. *ibid.*\*\* kadettipuolueen muodostumista ja »Birzhevyje Vedomostin»<sup>211</sup> kumoavaa lausuntoa.

Onko tätä luottamusta horjutettava vai onko sitä tuettava tietyin »*ehdoin*»?

Uusiskralaisten häilymiset (Parvus, Tsherevanin, Martov: »päättäväisten valitseminen»).

Ehdoton taistelu kadetteja vastaan. »Sovittelijat». Petturuuden alku.

Vastaväitteitä: 1) »absentismi». Slander. On the contrary, the most active agitation.\*\*\*

\* — *Erittäisesti. Toim.*

\*\* — Confer *ibidem* — vertaa samassa paikassa. *Toim.*

\*\*\* — Parjausta. Päinvastoin mitä aktiivisinta agitointia. *Toim.*

2) vallankumouksellisen porvariston tukeminen». *Ça dépend\**. Parlamentissako? niin. Kun valitsemme vanhoillisista ja kadeteista? niin. Mutta nykyään ei sitä eikä tätä, sillä *parlamentarismia ei vielä ole*. Taistelu sen puolesta. Petturuus taistelussa. Kadettien reaalinen\*\* tukeminen tällä haavaa on *vallankumouksellista taistelua*, kapinaa. Kadullako vai parlamentissa? (Cf. Marx über Ledru Rollin. 1849.)<sup>212</sup>

Onko legaalisia ja puolilegaalisia keinoja käytettävä? On ehdottomasti. Työväen edustajakokousko? — kyllä. Kokouksiako? Niin. Mutta samantapaisten keinojen käyttäminen ei merkitse yhteensulautumista, liukenemistä. Jotta niitä voitaisiin käyttää, tarvitaan itsenäisyyttä, eheyttä, yksimielisyyttä.

Uusiskralaisten taktiikan järjettömyys: »sopimus ja kannatus» plus »leikkivaalit mahdollisena kapina-aiheena». Aiheita voi olla tuhat ja 1.

Ei. Taktiikka on nyt toisenlaista: 1) Armoton taistelu kadettisovittelijoita vastaan. 2) Heitä on vainottava syystä, että ovat menneet duumaan. 3) Sosialidemokraattien itsenäisen puolueen kehittäminen käymällä taistelua kadetteja vastaan ja harjoittamalla agitaatiota Valtakunnanduuman johdosta. 4) Valmistautuminen kapinaan, joka on tulossa ja jossa, vaan ei »parlamentarismissa», on *nyt* tilanteen ydin. 5) Tässä valmistautumisessa, agitaatiotyössä on käytettävä kaikkia puolilegaalisia ja legaalisia keinoja. 6) Keskittyminen tunnuksiin: aseellinen kapina, vallankumousarmeija, väliaikainen vallankumoushallitus.

*Kirjoitettu 1905 syyskuussa,  
18 (lokakuun 1) päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1931  
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

\* — Olosuhteista riippuen. *Toim.*

\*\* Kaksi mahdollisuutta: (1) Valtakunnanduuma vain murisee. (2) Valtakunnanduuma kamppailee porvarihallituksesta. (Tertium non datur. (Kolmatta ei ole annettu. *Toim.*) Valtakunnanduuma ei kykene taistelemaan *johdonmukaisesti* vallankumouksen hyväksi.) Niin *ensimmäisessä* kuin *toisessakin* tapauksessa ratkaisee kapina. Ad (2) (Kohtaan (2). *Toim.*) — sopiva veruke, ei muuta. Vaarana Petrunkevitchien et kumpu valta.

## MUISTIINPANO<sup>213</sup>

Osvobozhdenijalaisen ja sosiali-

demokraatin keskustelu

Kohdat

- |   |  |
|---|--|
| 1) kapina on mahdoton af-<br>ter Potjomkin*.  | — Mahdoton <i>käy</i> (werden)<br>mahdolliseksi.   |
| 2) voimien yliarviointi.  | — »rikkahin, vaurahin, köy-<br>hä** ja varaton» <sup>214</sup>   |
| 3) K. Kautsky väliaikai-<br>sesta vallankumoushalli-<br>tuksesta.                                   | — kapina on yhteydessä vä-<br>liaikaiseen vallankumous-<br>hallitukseen. Kapinan tun-<br>nustaminen hallituksen ta-<br>holta = sotatila.   |
| 4) boikottiajatuksen järjet-<br>tömyys: ei ole käytettä-<br>vä aseita.                              | — Ota tässäkin oppia viholli-<br>sesta, jos et usko ystäviä.<br>Hallituksen boikottipelko.   |
| 5) kapina ja »iäkkäät» työ-<br>läiset. Trade-unionismi.<br>»Luokkapuolue».                          | — »rintamapalvelukseen kel-<br>paamattomia». Niin, heitä<br>käytettäkään trade-unio-<br>nismia varten, se on totta,<br>mutta he ovat <i>jälkijoukkoa</i> .   |
| 6) parlamenttitoiminnan<br>sääntö: auta naapureita,<br>muutoin autat »Moskovs-<br>kije Vedomostia». | — niin, parlamentissa tulem-<br>me auttamaan teitä vastus-<br>tamaan »Moskovskije Vedo-<br>mostia», kun on tehtävä sel-<br>lainen valinta, mutta asian<br>ydin ei ole nyt siinä. Taiste-<br>lua ei käydä parlamentissa,<br>vaan parlamentista. Te ette<br>ole taistelijoita. |

*Kirjoitettu 1905 syyskuun lopulla*

*Julkaistu ensi kerran 1931  
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

\* — Potjomkinin jälkeen. *Toim.*

\*\* Aivan »köyhä» sotatekniikan etc. kannalta katsoen. Mutta tarkastelkaapa liikettä ja sen alkuvoimaista kasvua: 9.1 — Riika, — Puola — 1½ -miljoonal-  
nen lakko — Odessa — Kaukasia — Moskova. IX 1905.



## VENÄJÄN RAHATALOUS

Olemme jo monesti huomauttaneet, että itsevaltainen hallitus sotkeentuu yhä pahemmin rahataloudellisessa suhteessa asioissaan (tai vehkeilyissään, mikä taitaa olla oikeammin). Rahatalouden romahdus käy yhä ilmeisemmin väistämättömäksi. Tässä mielenkiintoinen todistus siitä. Euroopan rahapösojen erään vaikutusvaltaisimman äänenkannattajan, lontoolaisen »The Economist» lehden <sup>215</sup> Berliinin-kirjeenvaihtaja tiedotti lokakuun 11 pnä u.1.:

»Mendelssohnin toiminimen edustaja oli tällä viikolla Pietarissa osallistuakseen Venäjän hallituksen ja ranskalaisten pankkiirien neuvotteluihin uudesta Venäjän lainasta, josta siellä on ollut jo paljon puhetta. Tiedoissa, joita tänne on saatu ilmeisesti luotettavista lähteistä, lainan suuruus on määritelty 75 miljoonaksi punnaksi (noin 700 miljoonaksi ruplaksi), joista Ranskan osalle tulee noin puolet ja loput tarjotaan Saksalle, Hollannille, Englannille ja Yhdysvalloille. Niin ikään väitetään, että suurin osa liikkeelle laskettavista sitoumuksista (of the issue) käytetään niiden valtion seteleiden katteeksi (?? taking up the Treasury Notes?), jotka sijoitettiin Ranskaan ja Saksaan sodan aikana.

Se että Venäjä turvautuu rahamarkkinoihin tällaisen suhdanteen vallitessa (at just this juncture), jolloin kaikki suuret keskukset ovat tavattomassa ahdingossa (are under unusual pressure), katsotaan selväksi todistukseksi sen rahataloudellisista vaikeuksista (straits). Erään selityksen mukaan vain pienehkö osa yllä mainitusta summasta tarjotaan merkittäväksi nyt heti, muu osa realisoidaan (will be raised) myöhemmin, nähtävästi ensi vuoden alussa. Mutta tämä on vain omiaan antamaan entistä epäsuotuisamman käsityksen Venäjän rahantarpeesta. On ilman muuta selvää, että Saksassa ei olla lainkaan kiinnostuneita Venäjän lainasta juuri nykyhetkellä. Eivät yksistään täkäläisillä rahamarkkinoilla vallitsevat olot, vaan sitäkin suuremmassa määrässä poliittisen kuohunnan (turmoil) jatkuminen Venäjällä ja hallituksen arvovalan ilmeinen heikkeneminen, ettemme sanoisi romahtaminen (breakdown), ovat kaikki sellaisia tosiasioita, joille annetaan Saksassa niin suuri arvo (are being weighed in a manner), että se tietää pahaa tulevalle merkinnälle.»

*Kirjoitettu 1905 lokakuun 1 (14)  
päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1931  
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsittekirjoutuksen mukaan*

## LISÄYKSIÄ V. KALINININ ARTIKKELIIN »TALONPOIKIEN EDUSTAJAKOKOUS»<sup>216</sup>

## 1

Huomaamme siis, että valveutuneiden sosialistien tulee ehdottomasti tukea kaikkien, vieläpä varakkaidenkin talonpoikien vallankumouksellista taistelua virkamiehiä ja tilanherroja vastaan, mutta valveutuneiden sosialistien tulee osoittaa suoraan ja selvästi, että talonpoikien toivoma »musta jakko»<sup>217</sup> ei ole vielä läheskään sosialismia. Sosialismi vaatii rahan vallan, pääoman vallan hävittämistä, koko tuotantovälineiden yksityisomistuksen hävittämistä, tavaratalouden hävittämistä. Sosialismi vaatii, että maat ja tehtaot siirtyisivät kaikille työtätekeville, jotka järjestävät suurtuotannon (ei-vätkä hajanaista pientuotantoa) yhtenäisen suunnitelman mukaan.

Talonpoikien taistelu maasta ja vapaudesta on pitkä askel kohti sosialismia, mutta se ei ole vielä läheskään sosialismia.

## 2

...Edustajakokouksen hyväksymä taktiikkaa koskeva päätöslauselma suorastaan ällistyyttää vähäpätöisyydellään. Me olemme taipuvaisia oletamaan, että tässä on taas joku talonpoikien hyvänsuopa ystävä (liberaali) ollut »selittämässä» jotakin.

Tässä päätöslauselma:

»Talonpoikaisliiton toiminta voi paikallisista oloista riippuen olla sekä julkista että salaista (maanalaista). Liiton kaikkien jäsenten tulee levittää katsomuksiaan ja toteuttaa vaatimuksiaan kaikin mahdollisin keinoin välittämättä maapäälliköiden, poliisin ja muun esivallan vastustuksesta. Muun muassa kehotetaan hartaasti käyttämään oikeutta laatia kylä- ja volostikokouksissa sekä yksityisissä kokouksissa yleisiä valtiorakenteen parantamista ja kansan elintason kohottamista koskevia päätöksiä.»

Tällainen päätöslauselma on äärimmäisen epätyytyttävä. Vallankumouksellisen kapinakehotuksen asemesta se antaa vain yleisiä liberaalisia neuvoja. Vallankumouksellisen puolueen järjestämisen asemesta päätöslauselma järjestää vain liberaalisen puolueen kylkirakennuksen. Itse liikkeen kehitys on väistämättömästi ja kiertämättömästi erottava liberaalit tilanherrat ja vallankumoukselliset talonpojat, ja me

sosialidemokraatit teemme parhaamme tämän erottumisen jouduttamiseksi.

»Proletari» n:o 25,  
marraskuun 16 (3) pnä 1905

Julkaistaan »Proletari» lehden  
tekstin mukaan, joka on tarkistettu  
vertaamalla käsikirjoitukseen

**PUHEENVUOROJA KÄSITELTÄESSÄ KYSYMYSTÄ,  
ONKO PIIRIKUNNAN JA VIIPURINPUOLEN  
JÄRJESTÖILLÄ OIKEUS OLLA EDUSTETTUNA  
VSDTP:n PIETARIN KAUPUNKIKONFERENSSISSA<sup>218</sup>**

HELMIKUUN 11 (24) pnä 1906

1

Tov. Dan ei tunne parlamenttitaktiikkaa. Missään Länsi-Euroopan maassa toimikunnan jäseneltä ei ole riistetty oikeutta tehdä ehdotuksia.

2

On kaksi ehdotusta: ratkaistava kysymys 56 äänestä ja onko syrjäytettävä konferenssista koko piirikuntajärjestö. Pyydän äänestämään.

3

Pyydän asettamaan äänestykseen, voidaanko Pietarin järjestön eräältä osalta riistää täällä edustus-oikeus.

4

Pyydän äänestämään ensiksi minun ehdotuksestani: suosituuko kokous äänestämään tov. Martovin ehdotuksesta.

5

Tov. Nikolai teki ehdotuksen, jota hän sanoi aivan oikeutetusti radikaaliksi,<sup>219</sup> kun tehdään ehdotus, joka eliminoi kaiken muun, niin se asetetaan ensiksi äänestettäväksi.

Julkaistu ensi kerran 1930  
»Proletarskaja Revoljutsija»  
aikakauslehdessä 12. n:ossa

Julkaistaan NKP:n KK:n  
Marxismien-leninismien Instituutin  
Keskuspuoluearkistossa säilytettävänä  
olevien sihteerin merkintöjen mukaan

**VSDTP:n YHDISTÄVÄ EDUSTAJAKOKOUS<sup>220</sup>**

10.—25. HUHTIKUUTA (23. HUHTIKUUTA — 3. TOUKOKUUTA) 1906

## 1

PUHEENVUOROJA EDUSTAJAKOKOUKSEN 2. ISTUNNOSSA  
EDUSTAJAKOKOUKSEN PUHEMIEHISTÖLLE JÄTETTYJÄ  
KIRJALLISIA ILMOITUKSIA KOSKEVAN  
NIMENHUUTOÄÄNESTYKSEN JOHDOSTA<sup>221</sup>

## 1

Kannatan tov. Schmidtin ehdotusta ja kehotan kaikkia,  
jotka haluavat tukea tätä ehdotusta, merkitsemään nimensä.

## 2

Tov. Larinin ehdotus ei ole mitään muuta, kuin edustajakokouksen vähemmistön mitä karkeinta pilkkaamista enemmistön taholta...

Toistan — se on edustajakokouksen vähemmistön oikeuksien karkeaa pilkkaamista, siten yritetään tehdä olemattomiksi edustajakokouksen reglementin suomat vähemmistön oikeuksien takeet.

*Julkaistu ensi kerran 1907  
kirjassa »Tukholmassa 1906  
pidetyn VSDTP:n yhdistävän  
edustajakokouksen pöytäkirjat»,  
Moskova*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 2

PUHEENVUORO  
EDUSTAJAKOKOUKSEN 3. ISTUNNOSSA

L e n i n vastustaa Dania<sup>222</sup> ja puoltaa sitä, että nykytilanteen arviointikysymys on otettava välttämättömästi käsiteltäväksi ja että kansallisuuksia koskeva kysymys on otettava päiväjärjestykseen.

*Julkaistu ensi kerran 1907  
kirjassa »Tukholmassa 1906  
pidetyn VSDTP:n yhdistävän  
edustajakokouksen pöytäkirjat»,  
Moskova*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 3

EHDOTUS EDUSTAJAKOKOUKSEN  
PÄIVÄJÄRJESTYSLUONNOKSEN  
VIII KOHDAN SANAMUODOSTA

Kohtaan VIII: »Suhtautuminen vaatimukseen, että Puolalla olisi oma perustava kokouksensa», lisättävä sanat: »pitäen silmällä kansallisuuskysymyksen asettelua puolueen ohjelmassa».

*Julkaistu ensi kerran 1907  
kirjassa »Tukholmassa 1906  
pidetyn VSDTP:n yhdistävään  
edustajakokouksen pöytäkirjat»,  
Moskova*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 4

KIRJALLINEN ILMOITUS EDUSTAJAKOKOUKSEN  
15. ISTUNNOSSA

Päätöslauselmiemme ensimmäisellä sivulla sanotaan: »luokkaintressit *porvarillisessa vallankumouksessa*»<sup>223</sup>, 27. rivi ylhäältä.

*Julkaistu ensi kerran 1907  
kirjassa »Tukholmassa 1906  
pidetyn VSDTP:n yhdistävään  
edustajakokouksen pöytäkirjat»,  
Moskova*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 5

PUHEENVUORO EDUSTAJAKOKOUKSEN  
24. ISTUNNOSSA<sup>224</sup>

Luulen ilmaisevani koko edustajakokouksen tahdon, jos sanon Venäjän sosialidemokraattisen puolueen nimissä tervetulleiksi sen uudet jäsenet ja toivon, että tämä yhdistyminen muodostuisi varmimmaksi tulevan taistelun menestyksen takeeksi.

*Julkaistu ensi kerran 1907  
kirjassa »Tukholmassa 1906  
pidetyn VSDTP:n yhdistävään  
edustajakokouksen pöytäkirjat»,  
Moskova*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## SANOMALEHTIEN JA AIKAKAUSJULKAISUJEN PARISSA

»Retshiä»<sup>225</sup> kuohuttaa syvästi se, että huhuttaessa puoleksi kadeteista ja puoleksi virkavallan edustajista koostuvasta ministeristöstä, vasemmistolehdistö on alkanut puhua kadettien ja kamarillan lehmäkaupoista, petturuudesta, mikä ei ole vältettävissä tällaisissa kaupoissa.

»Onko tarpeellista todistaa näiden väitteiden valheellisuutta ja järjettömyyttä?» »Retsh» äkäilee.

Näyttää olevan, herrat kadetit, ja vieläpä hyvinkin tarpeellista, sillä samassa artikkelissa (»Nälänhätä ja politiikka») sanotaan:

»Tämä vitkallinen ja vaikea taistelu (duuman ja nykyisen ministeristön) on kuitenkin johtanut siihen, että kysymys vastuullisesta kabinetista on siirtynyt abstraktisten käsitteiden piiristä konkreettisen todellisuuden maaperälle ja on pohdinnan alaisena eräänä reaalisen mahdollisuutena.»

Mainiota. Entä sellaiset kysymykset kuin Valtakunnan-neuvoston lakkauttaminen, amnestia, yleinen j.n.e. äänioikeus, ovatko kaikki *nämäkin* kysymykset *jo* »reaalisia mahdollisuuksia»? Eivät varmasti ole, eikö niin? Siitähän ei toistaiseksi ole ollut edes mitään puhetta.

Ja koska näin on laita, niin minkä sille mahtaa: »pitää todistaa».

*Kirjoitettu kesäkuun 24  
(heinäkuun 7) pnä 1906*

*Julkaistu kesäkuun 25 pnä 1906  
»Eho» lehden 4. n:ossa*

*Julkaistaan »Eho» lehden tekstin  
mukaan*

## SANOMALEHTIEN JA AIKAKAUSJULKAISUJEN PARISSA

»Retsh» muuten olettaa, että kenraali vaatii liian paljon kadettiministeristön hyväksi tekemistä palveluksistaan, ja julistaa, että mitkään ministerinsalkut eivät saa kadetteja luopumaan talonpoikien eduksi tapahtuvan maiden pakko-oton periaatteesta ja täydellisestä amnestiasta. Meistä tuntuu, että käytännöllisenä valtiomiehenä kenraalilla ei ole järkisyitä pilata lehmäkauppoja periaatteiden vuoksi. Eiväthän kadettien suunnitelmien mukaisesti läheskään kaikki maat ole pakko-oton alaisia, vaan ainoastaan sen verran

niistä kuin on lohkaistava talonpojille, jotta nämä voisivat suorittaa kruunun rasituksia; pakko-ottoon joutuvien maiden omistajat saavat edelleen niistä puhdasta rahaa »oikeudenmukaisen arvion mukaisesti», ja rahaahan on nykyaikana paljon helpompi hoitaa kuin maata, joka jo lakkaa tuottamasta tuloa sen vuoksi, kun talonpojat ovat itsepiintaisen haluttomia viljelemään sitä toisten hyödyksi. Mitä amnestiaan tulee, niin kadetitkin jo ovat täyttäneet velvollisuutensa maata kohtaan saattamalla korkeimman vallan tietoon kansan yksimielisen toivomuksen nähdä vangit ja karjot vapaudessa ja ettei kajottaisi tässä asiassa kruunun ehdottomaan etuoikeuteen päättäneet torpedoida amnestiaa koskevan lakiesityksen, jonka Työryhmä aikoo esittää Valtakunnanduomalle<sup>226</sup>. Mitä muuta hyvitystä pitäisi kenraali Trepoville vielä olla? Älkää tinkikö, kenraali, vaan luovuttakaa ohjaketut uudelle kuskille »ilman tuskaa, ilman kohtalokasta ajattelua, ilman turhia ja tarpeettomia epäilyjä»: jääväthän »äärimmäiset keinot» edelleenkin käytettäviinne epäonnistumisen varalta...

*Kirjoitettu kesäkuun 27  
(heinäkuun 10) pnä 1906*

*Julkaistu kesäkuun 28 pnä 1906  
»Eho» lehden 6. n:ossa*

*Julkaistaan »Eho» lehden tekstin  
mukaan*

## SANOMALEHTIEN JA AIKAKAUSJULKAISUJEN PARISSA

Epäonnistuttuaan kadetti-, lokakuulais- ja virkamiesministeristökombinaatiossaan hallitus on yrittänyt säikäyttää kadetteja diktatuurilla. Nyt kadetit pelottelevat hallitusta valankumouksella. »Retsh» kirjoittaa:

»Palo laajenee — sellaisen käsityksen saa niistä tiedoista, joita lennätin toimittaa meille joka puolelta Venäjää... Palon vallassa ei ole enää yksin vallankumouksellinen sivistyneistö eikä vain työväenluokka, vaan palon vallassa on talonpoikaisto, sotaväki. T.s. oikeimmin sanottuna koko Venäjä on palon vallassa... Talonpojat alkavat pienimmästäkin syytä kokoontua monituhantisiksi väkijoukoiksi ja tehdä omin päin selvää viranomaisista, maanomistajista, maatiloista ja kartanoista.»

Tämän »palon» johdosta prof. Gredeskul kiirehtii tuomaan ilmi syvällisen käsityksensä historian tapahtumista:

»Olemme epäilemättä ratkaisevien tapahtumien kynnyksellä. *Joko hallitus muuttaa mieltään lähipäivinä ja luovuttaa vallan duuman*

*asettamalle ministeristölle tai se saattaa meidät mitä suurimpaan katastrofiin.»*

Siis joko vallankumous tai kadettiministeristö. Ei ole mitään kummallista siinä, että kadetti käyttää hyväkseen kaikkea ja ennen muuta kansan vallankumouksellista oma-toimisuutta todistaakseen kadettiministeristön tarpeellisuuden. Hänen ihastuksensa on kuitenkin turha: se vastamyrky — kadettiministeristö —, jota kadettipuoskarit suosittelvat nykyään vallankumoukselle, on tehoton verrattuna vallankumouksellisen omatoimisuuden myrkkyyden, verrattuna »Retshin» itsensä toteamaan joukkojen pyrkimykseen toteuttaa oikeuttaan kokoontumisvapauteen (ei kadettilaiseen, vaan täydelliseen kokoontumisvapauteen) ja kaikkeen maahan nähden.

Yrittäkää parastanne, hyvät herrat, vallankumous selviytyi Witten — Durnovon järjestelmästä, se selviää myös kadettien vastamyrkyistä.

\* \*  
\*

Joko vallankumous tai kadettiministeristö, sanoo »Retsh» ja lisää: me emme, luvallanne sanoen, pelkää vallankumousta, mutta teidän käy huonommin. Moisten puheiden arvon tuntevat kuitenkin kaikki, jotka taistelun hetkellä pystyvät seisomaan taisteluasemassa. Pogromien järjestäjien ja vahvistimien äänenkannattaja »Novoje Vremja»<sup>227</sup> käsittää niin ikään erinomaisesti, että herrat Gredeskulit puhuvat vallankumouksesta vain siksi, että pelkäävät sitä enemmän kuin tulta. Siksipä »N. Vremja» paljastaa nähdäksemme paljon paremmin tekeillä olevien lehmäkauppojen luonteen ja poliittisen olemuksen sanoessaan: »me ja te, herrat kadetit, pelkäämme yhtäläillä vallankumousta, mutta me olemme jo miltei ehdyttäneet voimavaramme taistelussa sitä vastaan, kun taas teillä niitä on vielä jonkin verran — niinpä yritäkää siis älkääkö pitkittäkö asiaa.» Juuri niin. Kadetit sanovat: me voimme odottaakin, mutta »Novoje Vremjan» herrat kehottavat: tulkaa pikemmin, muutoin vallankumous pääsee voitolle.

Viime numerossaan »N. Vremja» kirjoittaakin juuri niin:

»...tapahtuu räjähdys, josta vastuu lankeaa paitsi nykyiselle ministeristölle, myös kadettipuolueelle, joka on syylistynyt siihen, että se, haluamatta menettää arkuuden takia osaa suosiostaan ääriivasemmistolaisen keskuudessa, on saattanut Valtakunnanduuman kohtalokkaan



pitkällisen selkkauksen tielle ja tehnyt rikoksen rauhanomaisen kehityksen lakia vastaan vaatimalla poliittisen ohjelman viivyttämätöntä kovaotteista toteuttamista, vaikka siihen tarvitaan hyvin ja hyvin paljon aikaa.»

Niinhan se aina käy: tingitään, pelotellaan molemmin puolin, mutta sitten myös sovitaan: sama asia ja sama päämäärä.

*Kirjoitettu kesäkuun 28  
(heinäkuun 11) pnä 1906*

*Julkaistu kesäkuun 29 pnä 1906  
»Eho» lehdessä 7. n:ossa*

*Julkaistaan »Eho» lehdessä  
mukaan*

## SANOMALEHTIEN JA AIKAKAUSJULKAISUJEN PARISSA

»Mysl» lehti<sup>228</sup> on julkaissut mielenkiintoisen Jaroslavl'n hallintoviranomaisten »proskriptiolistan». Siihen on merkitty »epäluotettavina» kymmeniä henkilöitä (56 Jaroslavl'n kaupungista ja 17 Rybinskin kaupungista), ja salaisessa raportissa pyydetään poliisidepartementilta »asianmukaisia määräyksiä». »Mysl» sanoo tämän johdosta:

»Ajatelkaapa kaikki. Jolla on korvat, hän kuulko. Jolla on ymmärrystä, hän ymmärtäköön. Poliisidepartementti hankkiutuu parhailaan suorittamaan valtavan operaation 'likvidoidakseen' samalla kertaa radikaalisti ja 'lopullisesti' kautta koko Venäjän maan monet järjestöt siten, että 'korjataan talteen' joukoittain ennen kuulumatottoman laajassa mitassa henkilöitä, joiden epäillään kuuluvan eserrien, sosialidemokraattien puolueisiin, talonpoikais- ja rautatieläisliittoihin. Siinä tarkoituksessa departementti on vaatinut paikkakunnilta täydelliset luettelot epäilyksenalaisista. Näissä 'proskriptiolistoissa', jotka on keskitetty yhteen paikkaan, on jo tällä haavaa kymmenisen tuhatta henkeä, joita vangitseminen uhkaa Damokleen miekkana.»

Hallitus valmistelelee siis uutta salahanketta. Varustaudutaan sotatoimiin kansaa vastaan, ryhdytään »toimenpiteisiin» duuman hajottamiseksi, luetteloidaan kymmenisen tuhatta vangitsemista varten! Niin kuin loka- — joulukuussa-kin hallitus »vainuaa» vallankumousta, käyttää hyväkseen suhteellista vapautta saadakseen ansaan ja nujerretuksi vielä tuhansia vapaustaistelijoita.

Olkoot kaikki ja jokainen vartiopaikallaan. Hallitus on valmiina, myös vallankumouksellisen kansan tulee valmistautua.

*Kirjoitettu kesäkuun 29  
(heinäkuun 12) pnä 1906*

*Julkaistu kesäkuun 30 pnä 1906  
»Eho» lehdessä 8. n:ossa*

*Julkaistaan »Eho» lehdessä  
mukaan*

## VSDTP:n TOINEN (»ENSIMMÄINEN YLEISVENÄLÄINEN») KONFERENSSI<sup>229</sup>

3.—7. (16.—20.) MARRASKUUTA 1906

### 1

ALUSTUS II VALTAKUNNANDUUMAN  
VAALIEN AIKAISESTA KAMPPAILUSTA  
MARRASKUUN 4 (17) pnä

Pietarin ja Moskovan komiteain,  
PSD:n ja latvialaisten päätöslauselma<sup>230</sup>

1. Vain porvariston petturuuden vuoksi meidän tulee ryhtyä taisteluun duuman maaperällä.

2. Vaalikamppailun perustaksi on otettava vallankumouksellisen ja »rauhanomaisen» taistelun vastakkainasettelu, osoitettava, miten vaarallista on kadettien hegemonia vapausliikkeessä. Tämän johdosta herää kysymys, voidaanko liittoutua kadettien kanssa (sopimus ensimmäisessä vaiheessa).

3. Yleisenä sääntönä on, että sosialidemokraattien tulee esiintyä ensimmäisessä vaiheessa itsenäisesti; poikkeuksellisesti voidaan ensimmäisessä vaiheessa tehdä sopimuksia puolueiden kanssa, jotka hyväksyvät perustavan kokouksen, aseellisen kapinan j.n.e.; toisessa vaiheessa — teknillinen luonne, vain paikkojen suhteellista jakamista varten. Mikään ei ole vaarallisempaa kuin sanoa joukoille: äänestäkää yhdessä meidän kanssamme sovittelijoita. Krushevania ei tee vaaralliseksi se, että istuu duumassa, vaan se, että on osasena mustasotnialaisessa, hallitusta tukevassa järjestössä. Te tuette erillisten vähäisten poikkeusten vuoksi kadettien hegemoniaa ja horjutatte koko periaatteellista asemaamme (Kaukasia, Moskova, Pietari, Puola eivät halua sopimuksia). Duuma muodostuu vain jyrkemmäksi, jos mustasotnialaiset pääsevät sinne. Miksi te luulette, että sosialidemokraatit ovat syyppäitä siihen, jos pääsevät mustasotnialaiset eivätkä kadetit — äänen hajaantuessa?

## 2

II VALTAKUNNANDUUMAN VAALIEN AIKAISTA  
KAMPPAILUA KOSKEVAAN ALUSTUKSEEN  
LIITTYVÄ LOPPUPUHEENVUORO

MARRASKUUN 4 (17) pnä

Vaalisopimus on liitto (do ut des\*, sanotte joukoille). Me sanomme: me kuljemme väliin yhdessä vallankumouksellisen porvariston kanssa, emme koskaan opportunistisen emmekä petoksellisen porvariston kanssa. Vaalikamppailua tullaan käymään 2 äärirajan välissä: 400 kadettia+100 sosialidemokraattia (sopimustietä) ja 200 mustasotnialaista+250 kadettia+20 tai 50 sosialidemokraattia (ilman sopimuksia). Anojan ja taistelijan samanaikainen asettaminen on oman aseman horjuttamista. Jos tehdään sopimuksia, mustasotnialaiset kärsivät tappion, mutta tappion (moraalisen) kärsivät myös sosialidemokraatit.

*Julkaistu ensi kerran 1960  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 14. osassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan*

## 3

PUHEENVUORO MENSHEVIKKIEN  
VAALIOHJELMAN KÄSITTELYN YHTEYDESSÄ

MARRASKUUN 6 (19) pnä

Sanoin vain, että ohjelmassa on vallankumoukselliset metodit asetettu rauhanomaisten vastakohtaksi ja siinä kaikki, muu ei tyydytä. Ei osoiteta, missä suhteessa sosialidemokraatit eroavat muista »työtätekevien» ryhmistä (eserristä), kuten on tehty duuman sosialidemokraattisen ryhmän julkilausumassa<sup>231</sup>. Tieteellistä sosialismia ei aseteta vulgääriin vastakohtaksi.

Ei ole sanottu, että on tehtävä ero proletariaatin kannan ja pienomistajan kannan välillä. Ohjelmassa ei puolusteta liittoa, mutta se on liitto, sillä sen voi allekirjoittaa pikuporvarikin. Me emme voi olla puhumatta ohjelmassa muis-

\* — annan, jotta antaisit. Totm.

ta puolueista, mutta tässä ei niistä mainita mitään, on vain epämääräinen viittaus: »päättäväisemmät» y.m.

*Julkaistu ensi kerran 1960  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 14. osassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan*

## 4

PUHEENVUOROJA »TYÖVÄEN EDUSTAJAKOKOUKSEN»  
KOOLLEKUTSUMISTA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ

MARRASKUUN 7 (20) pnä

## 1

Lenin pitää kiinni siitä, että »työväen edustajakokous» on kipeä kysymys ja että se pitää käsitellä

## 2

Lenin huomauttaa Plehanovin, Martovin ja muiden kirjeiden julkaisusta porvarilehdistössä ja siitä, että esimerkiksi Kostrov ei esittänyt duumaryhmässä vaadittavaksi kadettiministeristöä (kuten KK on kehottanut) ja rikkoi siten puoluekuria ja menetteli oikein. Agitoimalla »työväen edustajakokouksen» puolesta pistetään keppejä puoluetoimintamme pyöriin. Meillä on KK:n äänenkannattaja, mutta ei ole pää-äänenkannattajaa, miksi? Varoja on, KK:n äänenkannattaja ilmestyy säännöllisesti, mutta puuttuu organisaatiota ja siksi puuttuu pää-äänenkannattaja.

*Julkaistu ensi kerran 1960  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 14. osassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan*

## 5

PUOLAN, LÄTINMAAN, PIETARIN, MOSKOVAN,  
KESKISEN TEOLLISUUSALUEEN JA VOLGANVARREN SOS.-  
DEM. EDUSTAJIEN NIMISSÄ VSDTP:n YLEISVENÄLÄISELLE  
KONFERENSSILLE ESITETTY ERIÄVÄ MIELIPIDE

Bundin edustajat ovat esittäneet konferenssille päätöslauselmaehdotuksen, jossa toistuu miltei kokonaisuudessaan Bundin VII edustajakokouksen päätöslauselma ja annetaan

historiallinen arvio duuman boikotoinnista.<sup>232</sup> Allekirjoittaneet konferenssin osanottajat pidättyivät äänestämästä tätä päätöslauselmaa seuraavista syistä. Kysymystä, *miksi* menemme duumaan<sup>233</sup>, olisi väärin ja mahdotonta erottaa kysymyksestä, *miten* me sinne menemme. Boikotin tunnustaminen oikeaksi merkitsee, että koko taktiikkamme perusluonne pysyy nyt, kun osallistumme vaaleihin, aivan samanlaisena, jollaista se oli boikotoitaessa ensimmäistä duumaa. Jos tunnustetaan ensimmäisen duuman kadettienemmistön haitanneen vallankumouksellisten ainesten toimintaa ja samanaikaisesti hyväksytään kadettien ja sosialidemokraattien vaalisopimukset vaalien ensimmäisessä vaiheessa, niin siten kumotaan omat yleiset perusteet omalla käytännön politiikalla. Kun hyväksytään kadettien hegemonia ja tuetaan sitä agitaatiotyössä joukkojen nähden asettamalla yhteisiä vaalilistoja ja tuomitaan sitten tämä hegemonia erikoisessa lisäpäätöslauselmassa, niin se on vallankumouksellisen sosialidemokratian koko taktiikan ja kaikkien periaatteiden saattamista mitä huonoimpaan valoon. Tämän perusteella saatamme koko VSDTP:n tietoon seuraavan eriävän mielipiteemme.

»Valtakunnanduuman lainsäädäntöilveily ja duuman hajottaminen osoittivat täysin oikeaksi Valtakunnanduumaan nähden harjoitetun boikottitaktiikan, joka auttoi kansanjoukkoja arvioimaan oikein tämän laitoksen voimattomuuden ja epäitsenäisyyden.

Mutta porvariston vastavallankumouksellinen menettely ja Venäjän liberaalien sovittelutaktiikka ovat haitanneet boikotin välitöntä menestymistä ja pakottaneet proletariaatin ryhtymään taisteluun tilanherrojen ja porvariston vastavallankumousta vastaan myös duumakampanjan puitteissa.

Socialidemokraattien tulee käydä tätä taistelua niin duuman ulkopuolella kuin itse duumassakin pitäen silmällä proletariaatin luokkatietoisuuden kehittämistä, perustuslaki-iluusioiden jatkuvaa paljastamista koko kansan nähden ja vallankumouksen kehittämistä.

Tällaisen asiointilan vuoksi ja mainitussa tarkoituksessa Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen tulee osallistua mitä tarmokkaimmin nykyiseen duumakampanjaan.

Socialidemokraattien vaali- ja duumakampanjan perustehdäviä on ensiksikin selittää kansalle, että duuma on täysin kelvoton välikappale proletariaatin ja vallankumouksellisen

pikkuporvariston, varsinkin talonpoikaiston vaatimusten toteuttamisen kannalta. Toiseksi selittää kansalle, ettei poliittista vapautta voida saavuttaa parlamentaarista tietä niin kauan kuin todellinen valta on tsaarihallituksen käsissä, selittää aseellisen kapinan, väliaikaisen vallankumousohallituksen sekä yleiseen, välittömään, yhtäläiseen ja salaiseen äänestykseen pohjaavan perustavan kokouksen välttämättömyys. Kolmanneksi arvostella ensimmäistä duumaa ja tehdä selkoa Venäjän liberaalien vararikosta ja varsinkin siitä, miten vaaralliseksi ja tuhoisaksi muodostuisi vallankumouksen asialle se, jos liberaalis-monarkistinen kadetti puolue esittäisi tärkeintä ja johtavaa osaa vapausliikkeessä.

Proletariaatin luokkapuolueena sosialidemokraattisen puolueen tulee pysyä koko vaali- ja duumakampanjassa ehdottomasti itsenäisenä eikä se saa tunnustensa eikä taktiikkansa osalta sulautua tässäkin tapauksessa millään muotoa mihinkään toiseen oppositio- tai vallankumouspuolueeseen.

Siitä syystä sen tulee vaalikamppailun ensi vaiheessa, t.s. joukkojen edessä, esiintyä yleensä ehdottoman itsenäisesti ja asettaa vain puolueen omia ehdokkaita.

Poikkeukset tästä säännöstä ovat sallittavia vain äärimmäisen tarpeen vaatiessa ja vain niiden puolueiden suhteen, jotka hyväksyvät täydellisesti välittömän poliittisen taistelumme perustunnukset, t.s. tunnustavat aseellisen kapinan välttämättömäksi ja taistelevat demokraattisen tasavallan puolesta. Sitä paitsi näitä sopimuksia voidaan tehdä vain yhteisen ehdokaslistan asettamisen puitteissa rajoittamatta millään tavoin sosialidemokraattien poliittisen agitaation itsenäisyyttä.

*Työväenkuuriassa sosialidemokraattinen puolue esiintyy ehdottomasti itsenäisenä tekemättä sopimuksia minkään muun puolueen kanssa.*

Vaalien seuraavissa vaiheissa, t.s. kaupunkien valitsijamiesten, maaseudun valtuutettujen ja valitsijamiesten kokouksissa, voidaan tehdä erinäisiä sopimuksia vain sitä varten, että jaetaan suhteellisesti paikat sopimuksen tehneiden puolueiden saaman äänimäärän mukaan. Samalla sosialidemokraatit jakavat porvarilliset puolueet sen mukaan, miten johdonmukaisia ja päättäväisiä nämä ovat demokraattisuudessaan, seuraaviin perustyyppiin: a) eserrät, P.P.S. ja nii-

den kaltaiset tasavaltalaispuolueet\*; b) kansansosialistit<sup>235</sup> ja saman tyyppiset trudovikit\*\*; c) kadetit.»

»Proletari» n:o 8,  
marraskuun 23 pnä 1906

Julkaistaan »Proletari»  
lehden tekstin mukaan

## TYÖVÄEN EDUSTAJAKOKOUS JA YHTYMINEN ESERRIEN KANSSA

(HUOMAUTUS)

Kuten lukijamme »Proletarin» 9. n: on perusteella jo tietävät<sup>236</sup>, menshevikki J. Larin puoltaa kirjasessaan puolueetonta työläisten edustajakokousta ja sosialidemokraattisen puolueen sekä eserrien, P.P.S:n ja yleensä kaikkien »sosialististen» puolueiden yhtymistä. Samalla J. Larin itse mainitsee, ettei eserrien puolueen jäsenmäärää tiedetä. Hänen sanojensa mukaan sosialistivallankumoukselliset laskevat puolueensa jäsenistön 50 000—60 000:ksi. Olettaen sitä liioitteluksi J. Larin sanoo, ettei eserrien jäsenmäärää voida katsoa 30 000 pienemmäksi.

Emme tiedä, mistä Larin on ottanut luvun 50 000—60 000. Hän ei mainitse lähdeä. Emme ole tavanneet eserrien kirjallisuudessa sellaisia »tietoja». Ainoissa kokonaan julkaistuissa eserrien puolueen ensimmäisen (joulukuussa 1905 olleen) edustajakokouksen pöytäkirjoissa ei ole mitään tietoja eserrien puolueen jäsenmäärästä. Näitä tietoja ei ole voinutkaan olla, sillä sosialidemokraattista puoluetta lukuun ottamatta Venäjällä ei ole koskaan eikä missään puolueessa valittu edustajia puoluekokoukseen koko puoluejäsenistön toimesta ja noudattaen samalla puolueen jäsenten tiettyä lukumäärää vastaavaa suhteellisuutta. Ainoastaan sosialidemokraattinen puolue julisti sen periaatteen marraskuussa 1905 »Novaja Zhizn» lehdessä bolshevikkien KK:n nimissä<sup>237</sup>, jota paitsi 1905 joulukuussa ollut bolshevististen järjestöjen yleisvenäläinen konferenssi<sup>238</sup> koostui jo edustajista, jotka oli valittu suhteessa yksi edustaja kolmeasataa puolueen jäsentä kohti. Mainittujen periaattei-

\* Niihin kuulunevat myös esessät (siionistisosialistit<sup>234</sup>).

\*\* Niihin kuulunevat eräät juutalaiset demokraatit. Näitä kysymyksiä emme ole pätevästi ratkaisemaan ilman juutalaisia sosialidemokraatteja.

den mukaista edustusta sovellettiin koko puolueen mitassa ensimmäisen kerran VSDTP:n yhdistävässä (Tukholman) edustajakokouksessa, jota paitsi kontrolloivana (tietyissä määrin) aineksena oli edustajakokouksen koollekutsumista hoitaneen Organisaatiokomitean jäsenistö: saman verran kahdesta taistelevasta ryhmästä, bolshevikkien ja menshevikkien ryhmästä.

Jää siis täysin tietymättömäksi, mistä Larin on ottanut maksimiluvun 50 000—60 000. Mutta käyttämällä tätä lukua (noin kolmannes VSDTP:n jäsenistöä) hän on uskotellut lukijoille, että sosialidemokraateilla on täysin varma ylivoima eseriin nähden, jos molemmat puolueet yhtyvät. »Proletarin» 9. n:ossa olleessa kirjoituksessa huomautettiin jo Larinin erehdyksestä ja sanottiin, että käytännössä sellaisesta yhtymisestä olisi »sovun ja positiivisen toiminnan» asemesta seurauksena eripuraisuuden lisääntyminen, puhumattakaan siitä, että periaatteessa yhtyminen on sopimatonta. Silloiset sanamme on todistanut mielenkiintoisella tavalla oikeiksi Leon Remyn artikkeli, joka ilmestyi joulukuun 17 p:nä 1906 (u.l.) ranskalaisessa sosialistilehdessä »L'Humanité»<sup>239</sup>. Eserrien puolueen *virallisen* ulkomaisen äänenkannattajan »Tribune Russen»<sup>240</sup> kertoman perusteella Leon Remy tiedottaa, että eserrien puolueen »Neuvosto» »laskee eserrien puolueessa olevan noin 150 000 järjestynyttä jäsentä, mutta jos pidetään kiinni hieman laveammasta jäsenyyssäsitteen tulkinnasta, jonka antavat säännöille eräät aluekomiteat, niin 200 000».

Antaaksemme lukijoille käsityksen siitä, miten tämä huvittava luku on saatu, esitämme *kaikki* Remyn artikkelissa olevat tiedot seuduittain. Luode 21 000; Volganvarsi 14 000 (»mutta miltei kaksinkertainen, jos lasketaan kaikki, jotka hyväksyvät puolueen ohjelman»); Pohjois-Kaukasia 21 000; Taka-Kaukasia 17 900; Keskus 26 000 (siinä luvussa Moskovassa 5 000. Kumma, kun moskovalaiset toverimme eivät ole tähän mennessä kyenneet havaitsemaan edes suurennuslasin avulla näitä viittä tuhatta); Pohjola 20 000.

Kehotamme lukijoitamme ratkaisemaan tehtävän: kuka on ollut kevytmielisin — 1) eserrätkö, 2) Larin vai 3) Plehanov ja Axelrod?

Asia ei korjaannu lainkaan siitä, jos kaksi viimeksi mainittua sanoutuvat irti innokkaasta ihailijastaan J. Larinista kysymyksessä, joka koskee yhtymistä eserrien kanssa. Sitäisi vain ajatella »yleisvenäläisten edustajien» erottamista



teollisuus- ja maatyöläisistä, batrakeista tai päiväläisistä ja talonpojista, käsityöläisistä tai kotiteollisuudenharjoittajista ja työläisistä j.n.e.

«Proletari» n:o 10,  
joulukuun 20 pnä 1906

Julkaistaan »Proletari»  
lehden tekstiin mukaan

## VSDTP:n PIETARIN JÄRJESTÖN KONFERENSSISSA PIDETTY ALUSTUS II VALTAKUNNANDUUMAN VAALIEN AJAKSI TEHTÄVISTÄ VAALISOPIMUKSISTA<sup>241</sup>

TAMMIKUUN 6 (19) pnä 1907  
LYHYT LEHTISELOSTUS

Alustaja huomauttaa, ettei Pietarissa ole mustasotniaalaisvaaraa, josta kadetit levittelevät satuja saadakseen valitsijat taivutetuksi äänestämään heitä. Paikallisten sosialidemokraattien ratkaistavana on kysymys, miten saadaan pääkaupungin väestöjoukot vapautetuiksi kadettien aatteellisesta hegemoniasta. Kaupunkiköyhälistön, puoliproletaarisen osan huomattavat kerrokset horjuvat vielä kadettien ja sosialidemokraattien välillä. Kadetit maanittelevat niitä duumapaikoilla tehostaakseen vaikutustaan niihin. Siitä syystä lienee ehkä tarkoituksenmukaista tehdä sopimuksia vallankumouksellisdemokraattisten puolueiden ja ryhmien kanssa kadettien vaikutuksen heikentämiseksi yhteistoimin. Sopimusten käytännöllisestä tarpeellisuudesta ja mahdollisuudesta, samoin kuin niiden muodosta pitää alustajan mielestä päättää paikallisjärjestön käytännönmiesten.

»Proletari» n:o 12,  
tammikuun 25 pnä 1907

Julkaistaan »Proletari»  
lehden tekstiin mukaan

## ONKO MENSHEVIKEILLÄ OIKEUS HARJOITTA KADETTIEN-TUKEMISPOLITIikkaA?

Mikä määrää sosialidemokraattien politiikan?

Itse asiassa — proletariaatin luokkaedut. Muodollisesti — puolueen edustajakokousten päätökset.

Mitä tällaisia päätöksiä meillä on? Ensiksikin VSDTP:n

yhdistävän (Tukholman) edustajakokouksen päätökset. Toiseksi KK:n vahvistamat VSDTP:n yleisvenäläisen marraskuun konferenssin päätökset.

Mihin Valtakunnanduunaa koskeva Tukholman edustajakokouksen päätöslauselma meitä *velvoittaa*?

... (kohta 1, a) »on pyrittävä *laajentamaan ja kärjistämään* äärimmilleen näitä selkkauksia (nimittäin niin hallituksen ja duuman välisiä *kuin myös duuman omia sisäisiä* selkkauksia), jotka antavat mahdollisuuden kehittää niistä laajoja kansanliikkeitä, jotka suuntautuvat...» *j.n.e.*

Noudattavatko menshevikit tätä edustajakokouksen asettamaa velvoitusta? laajentavatko ja kärjistävätkö he puhemiestökysymyksen osalta duuman vasemmistosiiven ja kadettien välistä selkkausta?

Eivät, menshevikit rikkovat edustajakokouksen päätöstä.

Edelleen edustajakokous velvoitti samassa päätöslauselmassa: »... vaikuttamaan tällä sekaantumisellaan siihen suuntaan, että nämä kärjistyvät yhteenotot: (a) *paljastaisivat joukoille* kaikkien niiden porvarillisten puolueiden epäjohtomukaisuuden, jotka ottavat esiintyäkseen duumassa kansan tahdon ilmentäjinä, ja (b) saisivat *laajat joukot (proletariaatin, talonpoikaiston ja kaupunkien pikkuporvariston joukot)* tajuamaan duuman *täydellisen* kelvottomuuden» *j.n.e.*

Menshevikit saattoivat siis kerrassaan mitään vaarantamatta ja pysyttelemällä jopa ehdottoman laillisuuden maa-perällä paljastaa ja olivat velvollisia paljastamaan *joukoille*, t.s. *avoimesti duumassa*, että *kadettipuhemiehistö* on vallankumouksesta kieltäytyneen puolueen puhemiehistö.

Mihin Keskuskomitean vahvistama ja 18 menshevikkiedustajan hyväksymä VSDTP:n yleisvenäläisen marraskuun konferenssin päätöslauselma meitä *velvoittaa*?

»Esiintyen proletariaatin itsenäisenä luokkapuolueena VSDTP asettaa vaalikamppailussaan *tarkoituksiperäkseen...* 2) selittää joukoille, että kaikki toiveet valtataistelun päätymisestä *rauhanomaiseen* ratkaisuun ovat *harhakuvittelua*.

... 4) tehostaa *joukkojen* poliittista *aktiiviteettia* ja järjestämällä *vallankumouksen voimat* duuman ulkopuolella ja *sen sisällä* luoda edellytykset viimeksi mainitun muuttumiselle vallankumouksen tukikohdaksi...»

Menshevikit ovat 1906 marraskuusta alkaen oikeistolaistuneet jo siinä määrin, että ovat kerralla rikkoneet oman päätöksensä. He *hajottavat* »vallankumouksen voimia» duuman

sisällä ensimmäisellä toimenpiteellään, *vahvistamalla* joukoissa rauhanomaisen ratkaisun toiveita, sillä koko duuman — ilman vasemmiston vastustusta — valitsema kadettipuhemiehistö olisi osoituksena siitä, että sosialidemokraatit *vahvistavat* julkisesti koko kansan nähden oikeiksi ne samaiset toiveet, joita he pitävät »harhakuvitteluna».

Kadetit ovat avoimesti ja täydellisesti luopuneet vallankumouksesta. »Vallankumouksen voimia» ovat vasemmistolaiset, trudovikit, eserrät (vallankumouksellinen porvaristo) ja sosialidemokraatit. Auttaaksemme »vallankumouksen voimia» järjestäytymään eikä hajoamaan *velvollisuutemme* on sanoa joukoille: sosialidemokraatit kannattavat vasemmistolaista trudovikkipuhemiehistöä vastustaen kadetteja. Jos valituksi tulisi trudovikkipuhemiehistö eikä se osoittautuisi demokraatin toiveiden mukaiseksi — siten me paljastaisimme silloin joukoille, mikä on demokraattinen pikkuporvaristo, ja saisimme ne vakuuttumaan entistä enemmän siitä, että proletariaatti on ainoa johdonmukaisesti demokraattinen luokka.

Mitä KK sanoi koko puolueelle ja kansalle aloittaessaan vaalikamppailun? VSDTP:n virallisessa *vaaliohjelmassa* sanotaan:

»...Kansalaiset, duumaan on valittava sellaisia henkilöitä, jotka *eivät ainoastaan* halua Venäjän vapautta, vaan myös yrittävät *auttaa kansanvallankumousta* tämän vapauden saavuttamiseksi... Ensimmäinen duuma ei sitä tehnyt. Sen enemmistö, jonka johdossa oli 'kansan vapauden' puolue, uskoi saavansa vapauden ja maata *käymällä rauhanomaisia neuvotteluja* hallituksen kanssa... Siksipä duumaan ei pidäkään valita nöyräniskaisia anojia... Kansalaiset, valitkaa vallankumoustaistelijoita, jotka yhdessä teidän kanssanne tulevat jatkamaan viime vuoden tammi-, loka- ja joulukuussa alulle pantua suurta asiaa.»

Kuinka hyviä, suuria, proletariaatin arvolle sopivia sanoja ne ovatkaan! Ja kuinka valitettavaa, että mensheveikeistä ne ovat *pelkkiä* sanoja.

Ensin *tuomitaan puolueen vaaliohjelmassa* ensimmäisen duuman kadettienemmistö ja sen kadettihenkinen politiikka, ja nyt autetaan *keinotekoisesti* ennallistamaan kadettien hegemoniaa vasemmistolaisessa duumassa.

VASTAUS L. MARTOVILLE<sup>243</sup>

»Russkaja Zhiznin»<sup>243</sup> samassa numerossa on julkaistu tov. L. Martovin kirjoitus, jossa hän palaa 2. n:ossa olleeseen pääkirjoitukseemme\* ja jakaa itse lakia ja oikeutta piittaamatta ryhmän komitean tätä kysymystä koskevasta selityksestä.

Mitä tov. Martov tahtoo saada aikaan tällä oudoksuttavalla menettelyllään? Hän erehtyy pahasti, jos hän haluaa haastaa meidät ottelemaan näissä puitteissa — henkilökohtaisten hyökkäysten ja epäluulojen puitteissa. Me emme seuraa häntä. Meillä on liian paljon oleellisia erimielisyyksiä, joiden vuoksi joudumme käymään periaatteellista taistelua niin ryhmässä ja lehdistössä kuin puolueenkin sisällä, ettemme voi sallia sysättävän meitä henkilökohtaisen rettelöinnin ja tilienselvitysten syrjäjälle. Onnea matkalle, toveri, saatte lähteä yksin sille tielle, meistä ei ole matkakumppaneiksenne. Me luovutamme mielellämme teille kunnian sanoa viimeisen sanan, jota »pitemmälle» ei todellakaan voida mennä.

»Novyi Lutsh» n:o 7,  
helmikuun 27 pnä 1907

Julkaistaan »Novyi Lutsh»  
lehden tekstin mukaan

VSDTP:n V EDUSTAJAKOKOUS<sup>244</sup>

30. HUHTIKUUTA — 19. TOUKOKUUTA  
(13. TOUKOKUUTA — 1. KESÄKUUTA) 1907

## 1

PUHEENVUORO EDUSTAJAKOKOUKSEN  
PÄIVÄJÄRJESTYSTÄ KOSKEVAN KESKUSTELUN  
LOPETTAMISEHDOTUSTA VASTAAN<sup>245</sup>

TOUKOKUUN 1 (14) pnä

Vastustan jyrkästi keskustelun lopettamista. Periaatteellisen tärkeitä kysymyksiä ei saa ratkaista mekaanisesti pelkällä äänestyksellä.

Julkaistu ensi kerran 1909  
kirjassa »VSDTP:n Lontoon  
edustajakokous (pidetty 1907).  
Pöytäkirjojen täydellinen teksti»,  
Pariisi, julk. KK

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

\* Ks. Teokset, 12. osa, ss. 147—150. Toim.

## 2

PUHEENVUORO HENKILÖKOHTAISEN  
LIPPUÄÄNESTYKSEN PUOLESTA<sup>246</sup>

TOUKOKUUN 2 (15) pnä

Lättiläisten valtuuskunnan edustajan kanssa puollamme tähän päivään asti käytännössä ollutta lippuäänestystä. Se on demokraattisempaa, vie vähemmän aikaa, antaa selvyyden. Väärinkäytöksistä ei voi olla puhuttakaan. Ne, jotka ehdottavat käytettäväksi nimenhuutoäänestystä, tahtovat vain pitkittää henkilökohtaista äänestystä ja tehdä siten mahdottomaksi sen soveltamisen.

*Julkaistu ensi kerran 1909  
kirjassa »VSDTP:n Lontoon  
edustajakokous (pidetty 1907).  
Pöytäkirjojen täydellinen teksti».  
Parisi. julk. KK*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 3

PUHEENVUOROJA, JOITA LENIN KÄYTTI  
PUHEENJOHTAJANA EDUSTAJAKOKOUKSEN  
6. ISTUNNOSSA

TOUKOKUUN 3 (16) pnä

## 1

Ehdotan lausumaan kiitoksen Englannin Sos.-dem. Liiton edustajille edustajakokouksen järjestämistä koskevista palveluksista. ( S u o s i o n o s o i t u k s i a . )

## 2

Ehdotan käsiteltäväksi, mihin järjestykseen asetetaan kohdat: KK:n toimintakertomus, duumaryhmän toimintakertomus, suhtautuminen porvarillisiin puolueisiin ja Valtakunnanduumaan.

Muut kysymykset kaikkien ryhmien edustajat ovat päättäneet yksimielisesti asettaa seuraavaan järjestykseen:

5) työväen edustajakokous, 6) ammattiliitot ja puolue, 7) sissitoiminta, 8) työttömyys, pula ja työnsulut, 9) organi-

saatiokysymykset, 10) Stuttgartin kongressi, 11) toiminta armeijassa, 12) juoksevat asiat.

*Julkaistu ensi kerran 1909  
kirjassa »VSDTP:n Lontoon  
edustajakokous (pidetty 1907).  
Pöytäkirjojen täydellinen teksti»  
Pariisi, julk. KK*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 4

VASTAVÄITE KORJAUKSEN JOHDOSTA, JOTA LIEBER  
EHDOTTI EDUSTAJAKOKOUKSEN HYVÄKSYMÄÄN  
BOLSHEVIKKIEN PÄÄTÖSLAUSELMAAN  
SUHTAUTUMISESTA PORVARILLISIIN PUOLUEISIIN<sup>247</sup>

TOUKOKUUN 15 (28) pnä

Lieber on väärässä. Huomaatte jo tästä Lieberin korjausten luonteen. Hänen lausumansa on koulupoikamainen, ja se on kuvaavaa hänen periaatteettomuudelleen.

*Julkaistu ensi kerran 1909  
kirjassa »VSDTP:n Lontoon  
edustajakokous (pidetty 1907).  
Pöytäkirjojen täydellinen teksti»  
Pariisi, julk. KK*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 5

PUHEENVUORO EDUSTAJAKOKOUKSEN NIMESTÄ<sup>248</sup>

TOUKOKUUN 19 (KESÄKUUN 1) pnä

Minua kummastuttaa, miksi menshevikit pelkäävät nimitää edustajakokousta V:ksi. Onko historiamme tosiaankin jollekulle salaisuus?

*Julkaistu ensi kerran 1909  
kirjassa »VSDTP:n Lontoon  
edustajakokous (pidetty 1907).  
Pöytäkirjojen täydellinen teksti»  
Pariisi, julk. KK*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## PROLETARIAATIN TEHTÄVISTÄ PORVARILLIS-DEMOKRAATTISEN VALLANKUMOUKSEN NYKYVAIHEESSA<sup>249</sup>

Ottaen huomioon,

1) että Venäjän pitkällisen talouspulan perusteella ja hallituksen sortotoimenpiteiden äärimmäisen tehostumisen johdosta proletariaatin ja porvariston välinen luokkataistelu kärjistyy huomattavasti ja myös talonpoikaiston taistelu vanhaa järjestelmää vastaan syvenee ja laajenee;

2) että kuluneena vallankumousvuotena on ollut merkille pantavaa kaikkien luokkien tietoisuuden nopea lisääntyminen, äärimmäisyyspuolueiden voimistuminen, perustuslakiilluusioiden raukeneminen, »keskustan», t.s. niiden liberaalisten puolueiden, heikkeneminen, jotka ovat pyrkineet keskeyttämään vallankumouksen mustasotnialaisille tilanherroille ja itsevaltiudelle sopivien myönnytysten avulla;

3) että proletariaatin luokkaedut porvarillisessa vallankumouksessa vaativat luomaan edellytykset, jotka antaisivat mahdollisuuden taistella mitä laajimmassa mitassa omistavia luokkia vastaan sosialismin puolesta;

4) että nämä edellytykset voidaan luoda ainoastaan siten, että pystytetään demokraattinen tasavalta, täydellinen kansanvalta ja tyydytetään proletariaatin minimaaliset sosiaaliset ja taloudelliset vaatimukset (8-tuntinen työpäivä ja sosialidemokraattien minimiohjelman muut vaatimukset);

5) että vain proletariaatti voi viedä loppuun demokraattisen vallankumouksen sillä ehdolla, että se nyky-yhteiskunnan ainoana loppuun saakka vallankumouksellisena luokkana johtaa mukaansa talonpoikaisjoukot armottomaan taisteluun tilanherrojen maanomistusta ja maaorjuudellista valtiota vastaan,

edustajakokous toteaa:

a) että proletariaatin päätehtävänä historian nykyvaiheessa on demokraattisen vallankumouksen loppuunsaattaminen Venäjällä;

b) että tämän tehtävän millainen tahansa väheksyminen johtaa väistämättömästi siihen, että työväenluokka muuttuu talonpoikaiston demokraattisia joukkoja mukanaan vievästä kansanvallankumouksen johtajasta liberaalisen por-

variston perässä laahustavaksi vallankumouksen passiiviseksi osanottajaksi;

c) että tukieessaan kaikin voimin tämän tehtävän täyttöö sosialidemokraattinen puolue ei saa hetkeksikään unohtaa proletariaatin omia, sosialistisia päämääriä.

*Kirjoitettu 1907 toukokuun 21 ja 25  
(kesäkuun 3 ja 7)  
päivän välisenä aikana*

*Julkaistu heinäkuun 7 p:nä 1907  
»Zihna» lehden 78. n:ossa*

*Julkaistaan lehden tekstin mukaan  
Käännös latvian kielestä*

## HUOMAUTUKSIA STUTTGARTIN KONGRESSIN PÄÄTÖSLAUSELMAAN »MILITARISMI JA KANSAINVÄLISET SELKKAUKSET»<sup>260</sup>

Ottaen huomioon porvarillisen yhteiskunnan luokkaluonteen kongressi katsoo siitä syystä työväenluokan ja varsinkin sen parlamentti-edustajien velvollisuudeksi vastustaa valtioiden valloituspolitiikkaa kaikin keinoin, myös kieltäytymällä myöntämästä varoja siihen, ja toimimaan siten, että työväenluokan nuorta polvea kasvatettaisiin sosialistisin ja kansojen veljeyden hengessä. \*)

. . .

\*) Venäläisten korjausehdotuksessa oli lisäksi teesi: »siten, että vallassa olevat luokat eivät uskaltaisi käyttää sitä (nuorisoa) taistelevaa proletariaattia vastaan luokkaherruutensa lujittamisen välikappaleena.» Valiokunta poisti nämä sanat, ei siksi, että joku olisi ollut periaatteessa eri mieltä niistä, vaan siksi, että saksalaiset pitivät niitä illegaalisina, jotka olisivat saattaneet antaa aiheen Saksan sosialidemokraattisten järjestöjen lakkauttamiseen. Tämä lyhennys ei muuttanut päätöslauselman vastaavan kohdan perusajatusta.

. . .

Sodan uhatessa asianomaisten maiden työväenluokka ja sen parlamentti-edustajat ovat velvollisia Kansainvälisen Toimiston tukea hyväkseen käyttäen tekemään kaikkensa estääkseen sodanjulistuksen kaikin järkeviksi katsominsa keinoin, joiden laatu riippuu luokkatalutuksen ja yleisen poliittisen tilanteen kärjistyneisyydestä. \*)

. . .

\*) Venäläisten korjausehdotuksessa oli sanottu, että näitä (sodan ehkäisemis-) keinoja muutetaan ja tehostetaan (sich



ändern und *steigern*) riippuen luokkataistelun kärjistymisestä j.n.e. Väliokunta poisti sanan »tehostetaan» jättäen vain »muutetaan».

*Kirjoitettu 1907  
elokuun jälkipuoliskolla*

*Julkaistu 1907 syyskuun alussa  
ensimmäisessä »Golos zhlzni»  
kokoelmassa. Pietari*

*Julkaistaan kokoelman tekstin  
mukaan*

## HUOMAUTUKSIA C. ZETKININ ARTIKKELIIN »STUTTGARTIN KANSAINVÄLINEN SOSIALISTIKONGRESSI»<sup>251</sup>

### STUTTGARTIN KANSAINVÄLINEN SOSIALISTIKONGRESSI\*)

...  
\*) Tämä artikkeli on käännös kahdesti kuukaudessa ilmestyvän saksalaisen sosialidemokraattisen »Die Gleichheit» (»Tasa-arvoisuus») <sup>252</sup> nimisen aikakauslehden pääkirjoituksesta. Lehtä toimittaa Clara Zetkin, ja se on Saksan työläisnaisten liikkeen äänenkannattaja. Siinä on esitetty erinomaisen lahjakkaasti aivan erinomaisen oikea arvio Stuttgartin kongressista: kongressin keskustelujen ja päätöslauselmien valtava aatteellinen sisältö on tiivistetty lyhyihin, ymmärrettäviin ja selväpiirteisiin teeseihin. Me puolestamme liitämme muutamia huomautuksia tähän artikkeliin osoittaaksemme venäläiselle lukijalle eräitä tosiasioita, jotka tunnetaan Länsi-Euroopan sosialistisen lehdistön perusteella ja joita tšekäläiset kadettien ja puolikadettien (»Tovarishtshin»<sup>253</sup> tapaiset) lehdet ovat pahasti vääristelleet puhuen paljon valhetta Stuttgartin kongressista.

...  
Sosialidemokratian ja ammattiliittojen keskinäistä suhdetta koskeva kysymys toi parhaiten esille kaikkien maiden valvutuneiden proletariin yksimielisyyden. Kukaan ei enää vastustanut periaatteessa sitä, että proletariaatin luokkataistelun historiallisena perustendenssinä tulee olla poliittisen ja taloudellisen taistelun samoin kuin vastaavien järjestöjen yhdistyminen mahdollisimman kiinteästi yhtenäiseksi sosialistisen työväenluokan voimaksi. Vain venäläisten sosialidemokraattien edustaja Plehanov ja ranskalaisen valtuuskunnan enemmistö yrittivät melko epäonnistunein todistein \*) puoltaa tämän periaatteen tiettyä rajoittamista viittaamalla maansa erikoisiin oloihin.

. . .

\*) Stuttgartissa ollut venäläisten sosialidemokraattien valtuuskunta käsitteli kysymykset alustavasti itse asian kannalta, voidakseen nimittää edustajansa valiokuntaan. Valiokunnassa, jossa käsiteltiin kysymystä ammattiliittojen suhtautumisesta sosialistisiin puolueisiin, Plehanov ei edustanut kaikkia Venäjän sosialidemokraatteja, vaan menshevikkejä. Plehanov meni valiokuntaan puolustamaan »neutraalisuus»-periaatetta. Bolshevikit lähettivät valiokuntaan Voinovin, joka puolusti *puolueen kantaa*, t.s. Lontoon edustajakokouksen hengen mukaista ratkaisua vastustaen neutraalisuutta ja puoltaen ammattiliittojen ja puolueen mahdollisimman kiinteää yhteyttä. »Epäonnistuneita» olivat C. Zetkinin silmissä siis VSDTP:n menshevistisen opposition edustajan *eivätkä* VSDTP:n edustajan todisteet.

. . .

Työväenluokan vallankumouksellinen tarmo ja horjumaton luottamus taistelukykyynsä saivat loppujen lopuksi myös tässä voiton toisaalta oman voimattomuuden pessimistisestä tunnustamisesta ja vanhojen, yksinomaan parlamentaaristen taistelumenetelmien piintyneestä puolustamisesta ja toisaalta ranskalaisten puolianarkistien à la Hervé pintapuolisesta antimilitarismista. \*)

. . .

\*) Asettaessaan vastakkain molemmat kongressin tuomitsemat sosialismista poikkeavat suunnat, Hervén puolianarkismin ja »yksinomaan parlamentaarisiiin» taistelumuotoihin rajoittuvan opportunistin, artikkelin kirjoittaja ei mainitse tämän opportunistin ainoankaan edustajan nimeä. Stuttgartin edustajakokouksen valiokunnassa Vandervelde asetti ne samalla tavoin vastakkain militarismikysymyksessä vastatessaan Vollmarin opportunistiseen puheeseen. Vollmar vihjaa Hervén erottamiseen, sanoi Vandervelde, minä esitän vastalauseeni sen johdosta ja varoitan Vollmaria, sillä äärimmäisten vasemmistolaisten erottaminen panisi ajattelemaan äärimmäisten oikeistolaisten erottamista (Vollmar on sakalaisista opportunisteista »oikeistolaisimpia»).

. . .

Vihdoin myös naisten äänioikeutta koskevassa kysymyksessä jyrkkä periaatteellinen luokkakanta, joka käsittää naisten äänioikeuden vain proletariaatin luokkaoikeuden ja luokka-asian elimelliseksi osaksi, voitti opportunistisen porvarillisen käsityksen, joka toivoo saavansa

tingityksi vallassa olevilta luokilta rajoitetun puolinaisen äänioikeuden naisia varten. \*)

. . .

\*) Stuttgartin kongressissa tätä porvarillista näkökantaa puolusti vain yksi englannitar Fabian Societystä (»Fabiolaisseura» — äärimmäisen opportunistin näkökannalla oleva englantilainen kvasisosialistinen sivistyneistön järjestö).

. . .

Samalla kongressi — vahvistaen tässä suhteessa kansainvälisen naisten konferenssin päätöksen — julisti täysin selvästi, että sosialististen puolueiden tulee äänioikeudesta taistellessaan asettaa periaatevaatimukseksi naisten äänioikeus ja puolustaa sitä välittämättä mistään »sopivaisuusnäkökohdista». \*)

. . .

\*) Vihjaus Itävallan sosialidemokraatteihin. Saksalaiset ja itävaltalaiset naissosialidemokraatit kävivät väittelyä niin kansainvälisessä naisten sosialistikonferenssissa kuin myös kongressin naisasiavaliokunnassa. C. Zetkin oli jo aikaisemminkin moittinut lehdistössä Itävallan sosialidemokraatteja siitä, että nämä olivat äänioikeuden hyväksi harjoittamassaan agitaatiotyössä lykänneet taka-alalle *naisten* äänioikeutta koskevan vaatimuksen. Itävaltalaiden puolustautuminen oli hyvin epäonnistunutta, ja Viktor Adlerin korjausehdotus, jossa varovaisesti tyrkytettiin tässä kysymyksessä »itävaltalaisia opportunistimia», hylättiin valiokunnassa 12 äänellä 9 vastaan.

*Kirjoitettu syyskuussa —  
lokakuun alussa 1907*

*Julkaistu lokakuussa 1907  
»Zarnitsy» kokoelmassa,  
I vihko, Pietari*

*Julkaistaan kokoelman tekstin  
mukaan*

## MILITARISMINVASTAINEN PROPAGANDA JA SOCIALISTISEN TYÖLÄISNUORISON LIITOT

Stuttgartin kansainvälisessä sosialistikongressissa oli, kuten tiedetään, käsiteltävänä militarismikysymys ja sen yhteydessä kysymys militarisminvastaisesta propagandasta. Tä-

män johdosta hyväksytyssä päätöslauselmassa sanotaan muun muassa, että kongressi katsoo työtätekevien luokkien velvollisuudeksi »myötävaikuttaa siihen suuntaan, että työläisnuorisoa kasvatettaisiin kansojen veljeyden ja sosialismin hengessä ja että se olisi luokkatietoista». Kongressin mielestä tämä takaa sen, että sotaväki lakkaa olemasta hallitsevien luokkien sokea välikappale, jota ne käyttävät mielensä mukaan ja jonka ne voivat millä hetkellä tahansa suunnata kansaa vastaan.

Propagandan harjoittaminen asepalvelusta suorittavien sotilaiden keskuudessa on tavattoman vaikeaa, väliin miltei mahdotonta. Kasarmielämä, tiukka valvonta, harvat lomautukset tekevät yhteydenpidon ulkomaailmaan äärettömän vaikeaksi; sotilaskuri, järjetön drilli pelottavat sotamiehiä; päällikkökunta tekee kaikkensa karistaakseen »sivistymättömästä elukasta» viimeisenkin ajatuskyvyn, kaikki inhimilliset tunteet ja juurruttaakseen häneen sokean alistuvaisuuden tunnetta ja järjetöntä ja villiä vihaa »ulkoisia» ja »sisäisiä» vihollisia kohtaan... Paljon vaikeampi on saada kosketusta yksinäiseen, tavanomaisesta ympäristöstään erotettuun, sivistymättömään ja peloteltuun sotamieheen, jonka päähän on ahdettu mitä mielettömimpiä käsityksiä kaikesta ympärillä olevasta, kuin kutsuntaiässä olevaan nuorisoon, joka elää perhe- ja toveri-piirissä ja jota liittävätkin siihen yhteiset intressit. Työläisnuorison keskuudessa harjoitettu militarisminvastainen propaganda on antanut kaikkialla erinomaisia tuloksia. Ja tällä on valtavan suuri merkitys. Työmies, joka astuu armeijan riveihin valveutuneena sosialidemokraattina, on huono vallanpitäjien tuki.

Sosialistisen työläisnuorison liittoa on Euroopan kaikissa maissa. Muutamissa maissa, esimerkiksi Belgiassa, Itävallassa ja Ruotsissa, nämä liitot ovat suuria, vastuunalaista puolue-työtä suorittavia järjestöjä. Nuorisoliittojen päätarkoituksena on tietenkin itseopiskelu, selkeän, eheän sosialistisen maailmankatsomuksen muodostaminen. Mutta sen ohella nämä nuorisoliitot suorittavat käytännöllistä työtä. Ne kamppailevat parantaakseen oppipoikien asemaa ja yrittävät suojella näitä työnantajien harjoittamalta ylettömältä riistolta. Sitäkin enemmän aikaa ja huomiota omistavat sosialistisen työläisnuorison liitot militarisminvastaiselle propagandalle.

Tässä tarkoituksessa ne pyrkivät järjestämään läheisiä yhteyksiä nuoriin sotamiehiin. Tämä tapahtuu seuraavalla

tavalla. Niin kauan kuin nuori työmies ei ole vielä astunut asepalvelukseen, hän on liiton jäsen ja maksaa jäsenmaksunsa. Kun hänestä tulee sotamies, liitto pitää jatkuvasti yhteyttä häneen, lähettää hänelle säännöllisesti pieniä raha-avustuksia («sotamiehen soun», kuten sitä Ranskassa sanotaan), joilla on hänen suhteensa oleellinen merkitys, niin vähäisiä kuin ne sinänsä ovatkin. Hän taas puolestaan sitoutuu tiedottaamaan liitolle säännöllisesti kaikesta, mitä hänen kasarmissaan tapahtuu, ja kirjoittamaan vaikutelmistaan. Näin ollen palvelukseen astuttuaankaan sotamies ei kadota yhteyttään siihen järjestöön, jonka jäsen hän oli.

Sotamies yritetään aina lähettää suorittamaan palvelustaan kauemmaksi kotiseudultaan. Näin tehdään sen vuoksi, etteivät mitkään intressit sitoisi sotamiestä paikalliseen väestöön ja että hän tuntisi olevansa vieras tälle. Silloin hänet on helpompi saada tottelemaan käskyä — ampumaan väkijoukkoa. Työläisnuorison liitot yrittävät hävittää tätä sotamiehen ja paikallisen väestön vieraantuneisuutta. Nuorisoliitot ovat yhteydessä toisiinsa. Kun sotamies, kotiseutunsa nuorisjärjestön entinen jäsen, saapuu uuteen kaupunkiin, paikallinen liitto ottaa hänet vastaan tervetulleena vieraana, hänet perehdytetään heti paikallisiin pyrintöihin ja häntä autetaan mahdollisuuksien mukaan. Hän lakkaa olemasta vieras, muukalainen. Hän tietää myös saavansa apua ja tukea, jos hänelle sattuisi jokin onnettomuus. Tämä tietoisuus antaa hänelle miehuutta, hän käyttäytyy rohkeammin kasarmissa ja puolustaa rohkeammin oikeuksiaan ja ihmisarvoaan.

Kiinteät yhteydet nuoriin sotamiehiin antavat nuorisoliitoille mahdollisuuden harjoittaa sotamiesten keskuudessa laajalti militarisminvastaista propagandaa. Tätä harjoitetaan pääasiassa käyttämällä hyväksi militarisminvastaista kirjallisuutta, jota nuorisoliitot julkaisevat ja levittävät tavattoman paljon varsinkin Ranskassa, Belgiassa samoin kuin Sveitsissä ja Ruotsissa j.n.e. Tämä kirjallisuus on sisällöltään mitä monipuolisinta: siihen kuuluu sisällöltään militarisminvastaisia postikortteja, militarisminvastaisia sotilaan laulukirjoja (monet tällaisista lauluista ovat hyvin levinneitä sotamiesten keskuudessa), «sotamiehen katekismus» (Ranskassa sitä levitettiin yli 100 000 kappaletta), kaikenlaisia kirjasia, julistuksia, lentolehtisiä; joka viikko sekä kerran tai kaksi kuukaudessa ilmestyviä lehtiä ja aikakausjulkaisuja soti-

laita varten, niistä jotkut kuvitettuja. Hyvin laajalti levinneitä ovat »Kasarmi», »Alokas», »Nuori Sotamies», »Pioupiou» (nuoren alokkaan lempinimi), »Eteenpäin». Esimerkiksi Belgiassa »Alokas» ja »Kasarmi» lehtien levikki on kummankin osalta 60 000 kappaletta. Erikoisen runsaasti ilmestyy julkaisuja rekrytoinnin aikana. Sotilaslehtien erikoisnumeroita lähetetään kaikille alokkaille. Militarisminvastaista kirjallisuutta toimitetaan sotilaille kasarmeihin, annetaan heille kadulla, sitä on sotamiesten saatavilla kahviloissa, ravintoloissa, kaikkialla, missä he suinkin käyvät.

Erikoisen suurta huomiota kiinnitetään alokkaisiin. Heitä varten järjestetään juhlallisia lähtiäisiä. Rekryyttien oton aikana kaupungilla järjestetään kulkueita. Niinpä esimerkiksi Itävallassa surupukuun pukeutuneet rekryytit kulkevat surumarssin soidessa halki koko kaupungin. Heidän edellään ajaa punaisella koristettu valjakko. Kaikkialla on punaisia seinäjulisteita, joihin on painettu isoin kirjaimin: »Te ette tule ampumaan kansaa!» Rekryyttien kunniaksi järjestetään iltamia, joissa pidetään palavia militarisminvastaisia puheita. Sanalla sanoen tehdään kaikki rekryytin valveuttamiseksi ja hänen pelastamiseksi niiden aatteiden ja tunteiden vahingolliselta vaikutukselta, joita häneen aletaan juurruttaa kaikein keinoin kasarmissa.

Eikä sosialistisen nuorison toiminta ole hedelmätöntä. Belgiassa on sotamiesten keskuudessa jo noin 15 sotamiesliittoa, joista useimmat ovat läheisessä kosketuksessa sosialidemokraattiseen työväenpuolueeseen ja kiinteässä yhteydessä toisiinsa. On rykmenttejä, joiden miehistöstä kaksi kolmasosaa on järjestynyt. Ranskassa militarisminvastainen mieliala on vallalla laajoissa joukoissa. Dünkirchenissä, Creusotissa, Longwyssa, Montceau-les-Minesissä olleiden lakkajien aikana sotamiehet, jotka lähetettiin lakkolaisia vastaan, ilmoittivat olevansa solidaarisia heidän kanssaan...

Päivä päivältä lisääntyy sosialidemokraattien lukumäärä armeijan riveissä, sotaväki muuttuu yhä epäluotettavammaksi. Kun porvaristo joutuu vastakkain järjestyneen työväenluokan kanssa, kenen puolella tulee olemaan sotaväki? Sosialistinen työläisnuoriso toimii nuorisolle ominaisella tarmolla ja innolla sen hyväksi, että se olisi kansan puolella.

## KUINKA »SOCIALISTIVALLANKUMOUKSELLISET» KIRJOITAVAT HISTORIAA

Sosialistivallankumouksellisten keskuslehden »Znamja Trudan»<sup>254</sup> viidennessä numerossa on Stuttgartin kongressia koskeva pääkirjoitus, joka on kirjoitettu eserrille tavanomaiseen heliseväsanaiseen ja ylettömän kerskailevaan tyyliin. Julkaistaan sähkö, jossa eserrien puolueen KK ilmoitti Euroopalle, että »vallankumoustaistelu käskää sitä pysymään vartiopaidallaan». Ilmoitetaan saman KK:n olevan täysin tyytyväinen Toimistossa<sup>255</sup> olevan sosialistivallankumouksellisten edustajan »tavanomaisen tarmokkuuden» johdosta. »Sosialistinen internationaali on päätöslauselmallaan hyväksynyt ammatilliseen liikkeeseen nähden katsantokannan, jota me olemme aina noudattaneet», vakuuttaa »Znamja Truda». Minimipalkan lainsäädännöllistä voimaansaattamista koskevassa kysymyksessä kongressi »osoittautui olevan puolellamme» vastoin dogmaatikko Kautskya. »Me venäläiset sosialistit» olemme kolmessa vuodessa »kasvaneet suureksi joukkopuolueeksi. Ja Internationaali on tunnustanut sen julkisesti ja kunnioittavasti (!!!).»

Sanalla sanoen Euroopasta lähetettiin kolmekymmentä tuhatta lähettä osoittamaan kunnioitusta sosialistivallankumouksellisille.

Pahanilkiset sosialidemokraatit sen sijaan »juonittelivat» Venäjän jaostossa, he nimittäin vastustivat sitä, että sosialidemokraateilla ja eserrillä olisi saman verran ääniä, kuten sosialistivallankumoukselliset vaativat. Sosialidemokraatit vaativat itselleen 11:tä ääntä, sosialistivallankumouksellisille 6:ta ja ammattiliitoille 3:a. Toimisto päätti: 10 sosialidemokraateille, 7 eserrille ja 3 ammattiliitoille. »Vaatimustamme vastaan äänestäneet Adler ja Bebel ilmoittivat samalla, etteivät he suinkaan halua väheksyä Sosialistivallankumouksellisten Puoluetta, jonka he tunnustavat Venäjän sosialismin ja vallankumouksen tärkeäksi tekijäksi. He haluavat kuitenkin olla oikeudenmukaisia ja konstatoida likimain voima-suhteen» (»Znamja Truda»).

Kuinka varomattomia, voi kuinka varomattomia Hlestakovimme<sup>256</sup> ovatkaan! Toimistossa ei ollut *eikä voinutkaan olla* puhetta eserrien merkityksestä eikä »tärkeästä tekijästä». Kun kerran puolue on päästetty kongressiin ja Toimistoon, Toimisto ja sen jäsenet eivät ota edes puheeksi sen merkityk-

sen ja sen tärkeyden arviointia. Toimisto voi ottaa arvioitavaakseen vain puolueiden *voiman* voidakseen jakaa äänet. Bebel ja Adler hyväksyivät Toimistossa olevan edustajamme, sosialidemokraattien edustajan, perustelut sen suhteen, että sosialidemokraattien ja sosialistivallankumouksellisten voimat *eivät ole samanlaiset*. Hyväksytyään nämä perustelut he huomauttivat tietenkin, etteivät he ota arvosteltavakseen periaatteita ja aatesuuntia eivätkä ratkaistavakseen sosialidemokraattien ja sosialistivallankumouksellisten ohjelmallisia erimielisyyksiä, vaan asettavat vaakaan yksinomaan voimat voidakseen jakaa äänet. Tällaisen itsestään ymmärrettävän huomautuksen kuvaaminen tunnustukseksi, että sosialistivallankumoukselliset ovat »tärkeä tekijä», on Hlestakovin tapaista menettelyä.

Sosialistivallankumouksellisten moinen menettely on varomatonta varsinkin siksi, että esittäessään ulkomuistista ja väärin Bebelin ja Adlerin huomautuksen ajatuksen he ovat visusti vaiti *itse asiaa koskevista perusteluista*. Bebelin huomautuksista he ovat puhuneet kaunistellen, mutta olleet vaiti siitä, mistä me oikeastaan väittelimme. Mistähän tuo johtuu?

Itse asiassa edustajamme väittelivät Toimistossa seuraavasti. Sosialidemokraatti viittasi toisessa duumassa olleiden edustajien määrään pitäen sitä puolueiden voimakkuuden tarkimpana kriteerinä ja huomautti, että vaalilaki oli talonpojille edullisempi kuin työläisille. Eserrä väitti, että eserrien ryhmän lisäksi duumassa olivat miltei kaikki eserriä — niin trudovikit kuin kansansosialistitkin. Osa näistä piti muka laskea eserriksi! Kansansosialisteilla on sitä paitsi — sosialistivallankumouksellinen sanoi kirjaimellisesti näin — »ensiluokkaisia kirjailijoita» (*écrivains de premier ordre*), sanoi Rubanovitsh).

Sosialidemokraattien edustaja sanoi tähän: niin, kansansosialisteilla on »ensiluokkaisia kirjailijoita», niin kuin niitä on Ranskan radikaalisosialisteilla ja radikaaleilla<sup>257</sup>, vaikkapa Clemenceaun tapaisia (myös »ensiluokkainen kirjailija!»). Mutta onko itsenäisen puolueen sopivaa vedota oman voimansa todistukseksi *vieraaseen* puolueeseen? Onko se sopivaa, kun kansansosialistien »ensiluokkaiset kirjailijat» itse eivät edes ajattele pyrkiä edustajakokoukseen?

Onko sopivaa, lisäämme puolestamme, tekeytyä Venäjällä



ultravallankumouksellisiksi ja vetää Euroopassa kansansosialistit väen vängällä auttamaan?

»Proletari» n:o 17,  
lokakuun 20 pnä 1907

Julkaistaan »Proletari» lehdessä  
tekstin mukaan

## KOLMAS VALTAKUNNANDUUMA JA SOSIALIDEMOKRATIA

Marraskuun 1 pnä 1907 aloitti toimikautensa kolmas Valtakunnanduuma<sup>258</sup>, joka on kyhätty kokoon sen vaalilainojalla, minkä tsaari antoi hajotettuaan kesäkuun 3 pnä 1907 toisen duuman. Myös joulukuun 11 pnä 1905 annettu vanha vaalilaki<sup>259</sup> oli kaukana yleisestä ja yhtäläisestä äänioikeudesta, välittömästä ja salaisesta äänestyksestä, vääristeli kansan tahtoa ja teki duumasta tämän tahdon nurinkurisen ilmentymän, varsinkin tätä lakia koskevien »selitysten» jälkeen, joita tsaarin itsevaltiudelle kuuliainen, vanhoista virkamiehistä ja tuomareista koostuva senaatti antoi ennen toista duumaa. Kesäkuun 3 pnä tsaari riisti työläisiltä, talonpojilta ja kaupunkiköyhälistöltä nekin surkeat vaalioikeudet, joita he olivat nauttineet aikaisemmin. Itsevaltius teki siten vielä yhden inhottavan rikoksen kansaa vastaan vääristelemällä kansan edustusta, antamalla duuman tilanherrojen ja kapitalistien, noiden tsaarin itsevaltiuden tukipylväiden, kansan vuosisataisten sortajien haltuun. Voitiin aavistaa jo ennakoita, että nämä tulevat pitämään herruutta duumassa. Niin myös kävi.

Tällä haavaa tiedetään valitun 439 duuman jäsentä. Mikäli ei lasketa kahdeksaa puolueetonta, niin muut 431 jaotuvat neljään pääryhmään: 1) suurimpana ryhmänä ovat oikeistolaiset, mustasotnialaiset edustajat, joita on 187 henkeä, 2) edelleen lokakuulaiset<sup>260</sup> ja heihin verrattavat puolueet 119 henkeä, 3) kadetit ja mielipiteiltään heihin verrattavat 93 henkeä, 4) vasemmistolaiset 32 (näistä sosialidemokraatteja 16—18 henkeä).

Jokainen tietää, mitä mustasotnialaiset ovat. Heihin on yhtynyt tosin jonkin verran valistumattomia, valveutumattomia työläisiä, talonpoikia ja kaupunkiköyhälistöä, mutta pääosa heistä, johtava osa, on orjuuttaja-tilanherroja, joiden

ainoana pelastuksena on itsevaltiuden säilyminen, sillä vain itsevaltiuden avulla he saattavat ryöväitä kruununkassaa saamalla avustuksia, lainaa, hyvää palkkaa ja kaikenlaisia lahjoituksia, vain itsevaltius poliisinsa ja sotaväkensä voimin antaa heille mahdollisuuden pitää orjuudessa talonpoikaista, joka kärsii maan puutetta ja on päivätöiden, maksamattomien velkojen ja verorästien kahleissa.

Lokakuulaiset — myös osaksi tilanherroja — ovat etupäässä niitä, jotka myyvät laajassa mitassa viljaa tiloiltaan ja kaipaavat itsevaltiuden suojelua siinä mielessä, ettei tästä viljasta perittäisi ulkomaille liian suuria tullimaksuja, että viljan kuljetus ulkomaille Venäjän rautateitä pitkin maksaisi vähemmän, että valtio maksaisi enemmän viinamonopoliaan varten ostamastaan spriistä, jota monet tilanherrat tislaavat perunasta ja viljasta viinanpolttimoissaan. Mutta näiden saaliinhimoisten ja ahneiden tilanherrojen lisäksi lokakuulaisten joukossa on melkoinen määrä yhtä saaliinhimoisia ja ahneita kapitalisteja, tehtailijoita, pankkiireja. Hekin kaipaavat hallituksen suojelua siinä suhteessa, että ulkomaisista tavaroista perittäisiin korkeita tullimaksuja, jotta Venäjällä valmistetuista tavaroista saataisiin myytäessä moninkertainen hinta, että valtio sijoittaisi heidän tehtäisiinsä kapitalisteille edullisia tilauksia j.n.e. Heistä on tuiki välttämätöntä, että poliisi ja sotaväki tekisivät heitä varten työläisistä samanlaisia orjia, jollaisia talonpojat ovat orjuuttaja-tilanherroihin nähden.

On ymmärrettävää, miten läheisiä toisilleen ovat lokakuulaiset ja mustasotnialaiset. Kun duumassa tulee puhe valtion tuloista ja menoista, kummatkin pitävät yhdessä huolen siitä, että verotaakan paino olisi työläisten, talonpoikien ja kaupunkiköyhälistön harteilla ja tulot joutuisivat kapitalistien, tilanherrojen ja suurvirkamiesten pussiin. Kun tulee puheeksi maiden jakaminen talonpojille tai työläisten aseman parantaminen, mustasotnialaiset ja lokakuulaiset tulevat yksimielisesti toimimaan siten, että saisivat myydyksi moninkertaiseen hintaan vain ne maat, joita he eivät tarvitse, ja nyletyksi siten putipuhtaaksi jo muutenkin köyhän talonpoikaiston; he pyrkivät sitomaan kapitalistisen riiston ikeessä riutuvien työläisten kädet ja jalat. Ja tietysti mustasotnialaiset ja lokakuulaiset tulevat ponnistelemaan kaikkiin voimin siihen suuntaan, että olisi enemmän poliiseja ja sotaväkeä suojelemassa heidän »kallista» henkeään ja »pyhää» omaisuut-

taan: he näet pelkäävät kuin tulta vallankumousta, sitä, että työläiset ja talonpojat, jotka ovat aloittaneet ylevän taistelun saadakseen vapauden ja maata, ryhtyvät mahtavaan rynnistykseen. *Lokakuulaiset ja mustasotnialaiset yhdessä muodostavat kolmannessa duumassa valtavan enemmistön — 306 jäsentä 439:stä.* Tämä enemmistö tekee niin kuin tahtoo. Se on vallankumousta vastaan eli, kuten tavallisesti sanotaan, vastavallankumouksellinen.

Lokakuulaiset saattavat kuitenkin olla joissakin kysymyksissä eri mieltä mustasotnialaisten valtaosan kanssa. Mustasotnialaiset ovat jo menemässä julkeudessaan äärimmäisyyksiin. He uskovat, että pelkästään poliisinyrkillä, nagaikalla, konekiväärillä ja pistimellä voidaan estää kaikki vallankumoukset, kansan kaikki valistus- ja vapauspyrkimykset. He tahtovat itsevaltiuteen nojaamalla käytellä mielensä mukaan ja omaksi hyödykseen kruununkassaa, vallata kaikki hyvätuoloiset virat, isännöidä valtakunnassa kuin omassa kartanossaan. Lokakuulaiset muistavat, että tilanherrat ja virkamiehet ovat tähän asti isännöineet sillä tavalla, että kapitalisteille on jäänyt liian vähän, ottaneet kaikki itselleen. Kaksi saalistajaa — mustasotnialainen ja lokakuulainen — riitelevät samasta rasvaisesta palasta, kinastelevat siitä, kumpi saa enemmän. Lokakuulaiset eivät halua luovuttaa kaikkea eivätkä edes suurinta osaa mustasotnialaisille: he saivat hiljattain oppia Japanin sodasta, joka osoitti, että mustasotnialaiset isännöivät niin kelvottomasti, että tuottavat tappioita itselleenkin ja sitäkin enemmän kapitalisteille ja kauppiaille. Siitä syystä lokakuulaiset haluavat ottaa osan valtiovallasta omiin käsiinsä, he tahtovat saattaa voimaan perustuslain, eivät tietenkään kansan, vaan omaksi edukseen. Lisäksi lokakuulaiset tahtovat vetää nenästä kansaa erilaisilla laeilla, joilla näennäisesti ikään kuin pantaisiin toimeen uudistuksia, parannettaisiin valtion ja kansan oloja, mutta jotka itse asiassa palvelevat pohattojen etuja. He ovat tietenkin mustasotnialaisten tapaan valmiita turvautumaan konekivääriin, pistimeen ja nagaikkaan vallankumouksen vastustamiseksi, mutta samalla suuremman varmuuden vuoksi halukkaita sumuttamaan hämäävillä uudistuksilla kansanjoukkoja.

Kaikkea tätä varten lokakuulaiset tarvitsevat toisenlaisia liittolaisia kuin mustasotnialaiset ovat. Tosin näissäkin kysymyksissä he luulevat saavansa irrotetuksi osan oikeisto-

laisista Venäjän Kansan Liittoon<sup>261</sup> kuuluvista äärimmäisistä mustasotnialaisista, mutta se ei riitä. Sen vuoksi on etsittävä muita liittolaisia, jotka olisivat niin ikään vallankumouksen vihollisia, mutta myös mustasotnialaisten vihollisia, hämäännyttävien tai vähäisten uudistusten kannattajia ja suurporvaristolle sekä kenties osaksi keskiporvaristolle edullisen perustuslain kannattajia.

Lokakuulaisten on helppo löytää tällaisia liittolaisia duumasta: niitä ovat kadetit, puolue, mihin kuuluu tilanherrojen, suur- ja keskiporvariston se osa, joka on kokonaan sopeutunut harjoittamaan sen tapaista oikeaa, kunnollista kapitalistista taloutta, jollaista harjoitetaan Länsi-Euroopan maissa ja joka niin ikään perustuu työläisten, talonpoikien ja kaupunkiköyhälistön riistoon ja sortoon, kuitenkin sellaiseen älykkääseen, hiottuun, taitavaan riistoon, jota ei kuka tahansa heti kunnolla älyä eikä hoksaa. Kadettipuolueessa on paljon oikeaa kapitalistista taloutta harjoittavia tilanherroja, on myös samaa maata olevia tehtailijoita ja pankkiireja, paljon asianajajia, professoreja ja tohtoreita, jotka saavat hyvää palkkaa pohatoilta. Kadetit tosin lupasivat kansalle paljonkin ohjelmassaan: yleisen äänioikeuden ja kaikki vapaudet sekä kahdeksan tunnin työpäivän ja maata talonpojille. Mutta kaiken tämän he tekivät vain saadakseen kansanjoukot puolelleen, kun taas käytännössä he eivät ehdottaneet yleistä äänioikeutta suoraan kahdessa edellisessäkään duumassa; heidän vapauksia koskevien lakiehdotuksiensa todellisena tarkoituksena on ollut antaa kansalle mahdollisimman vähän vapautta; kahdeksantuntisen työpäivän asemesta he ehdottivat toisessa duumassa kymmenen tunnin työpäivää ja talonpojille he olivat valmiita antamaan vain sellaista maata, jota ei kapitalistisessa taloudessa tarvita, ja lisäksi maksusta ja sen verran, että sen saatuaan talonpoikien olisi kuitenkin pitänyt tehdä palkkatyötä läheisissä tilanherrojen kartanoissa. Kaikki tuo oli ovelaa petkutusta, joka ei tepsinyt työläisiin lainkaan, vaikutti hyvin vähän talonpoikiin ja vain kaupunkiköyhälistö uskoi osaksi kadetteja. Nyt kahden duuman tultua hajotetuksi kadetit ovat talttuneet kokonaan ja alkaneet pyrkiä lokakuulaisten suosioon: he ovat ilmoittaneet pitävänsä vallankumouksellisia ja varsinkin sosialidemokraatteja vihollisinaan, julistaneet luottavansa lokakuulaisten perustuslaillisuuskantaan ja äänestäneet lokakuulaista duuman puheenjohtajan vaaleissa. Sopimus on valmis. Tosin ministeri

Stolypin ei nähtävästi halua pysyvää sopimusta, vaan haluaa pitää kadetteja lapsipuolen asemassa ja vaikuttaa tässä mielessä lokakuulaisiin, mutta *käytännössä on duumassa kuitenkin muodostumassa toinen enemmistö — lokakuulaisista ja kadeteista*. Heitä on yhteensä 212 henkeä, hieman vähemmän kuin puolet, mutta heitä tulevat kannattamaan vielä puolueettomat, joita on 8 henkeä, joten enemmistö syntyy; ja myös oikeistolaisista jotkut saattavat kuitenkin äänestää tietyissä kysymyksissä yhdessä lokakuulaisten ja kadettien kanssa. Tämä *toinenkin enemmistö tulee tietenkin olemaan vastavallankumouksellinen*, taistelemaan vallankumousta vastaan; se on vain käyttävä kilpenään surkeita eli kansalle sopimattomia reformeja.

Voivatko nämä kolmannen duuman kaksi enemmistöä voittaa vallankumouksen?

Venäjän suuri vallankumous ei voi päättyä ennen kuin talonpojat ovat saaneet maata jossain määrin riittävästi ja ennen kuin kansanjoukot ovat päässeet vaikuttamaan määrävästi valtion hallintaan. Voivatko nämä duuman molemmat enemmistöt mahdollistaa sen? Jo tällaisen kysymyksen asettaminenkin on hassua: voisivatko orjuuttaja-tilanherrat ja saaliinhimoiset kapitalistit antaa maata talonpojille ja luovuttaa suurimman vallan kansalle? Eivät! he heittävät palan nälkäiselle talonpojalle kynittyään hänet putipuhtaaksi, auttavat vain kulakkeja ja verenimijöitä järjestämään hyvin elämänsä ja ottavat kaiken vallan itselleen jättäen kansan sorrettiun ja alistettuun asemaan.

On ymmärrettävää, että sosialidemokraattien tulee tehdä kaikkensa sen hyväksi, että jatketaan kansan suurta asiaa — vallankumousta, taistelua vapaudesta ja maasta.

Lokakuulaisia kannattava hallitus ja kadetit tahtovat harjoittaa duumassa kaksinaista peliä. Tehostaessaan vainotoimenpiteitä ja valloittaessaan Venäjää pistinten, hirsipuiden, vankiloiden ja karkotusten avulla hallitus samalla tekeytyy reformien kannattajaksi. Kadetit, jotka todellisuudessa kaulailevat lokakuulaisia, yrittävät osoittaa, että he ovat todellisia vapauden puolustajia. Niin edelliset kuin jälkimmäisetkin tahtovat pettää kansaa ja tukahduttaa vallankumouksen.

Siitä ei tule mitään! Sosialidemokraatit, jotka taistelevat johdonmukaisesti ja uskollisesti koko kansan vapautuksen hyväksi, paljastavat teeskentelijät ja petkuttajat. Duumassa

samoin kuin duuman ulkopuolella he paljastavat mustasotnialaisten tilanherrojen ja hallituksen väkivaltaisuudet ja kadettien petkutuksen. He tajuavat, heidän täytyy tajuta, että nykyään ei ainoastaan ole käytävä armotonta taistelua hallitusta vastaan, vaan on myös oltava tukematta niin suoranaisesti kuin välillisestikin kadetteja.

Ennen kaikkea sosialidemokraattien tulee korottaa jylisevä äänensä tsaarin kesäkuun 3 p:nä 1907 suorittaman iljettävän rikoksen paljastamiseksi. Proletariaatin edustajat selittävät duumassa kansalle, että kolmas duuma ei voi palvella sen etuja, ei voi tyydyttää sen vaatimuksia, vaan sen voi tehdä vain täysivaltainen perustava kokous, joka on valittu välittömästi yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden nojalla salaisella äänestyksellä.

Hallitus tulee tekemään uusia lakiesityksiä. Samoin tulevat menettelemään lokakuulaiset, kadetit ja mustasotnialaiset. Kaikilla näillä laeilla tullaan pettämään julkeasti kansaa, loukkaamaan karkeasti sen oikeuksia ja etuja, tekemään pilkkaa sen vaatimuksista ja herjaamaan uhreja, joita kansa on antanut vapaustaistelussa. Kaikilla näillä laeilla tullaan puolustamaan tilanherrojen ja kapitalistien etuja. Jokainen näistä laeista on oleva uusi rengas niissä orjuuden kahleissa, joita väkivallantekijät ja loiseläjät valmistelevat työläisiä, talonpoikia ja kaupunkiköyhälistöä varten. Tätä eivät kaikki heti ymmärrä. Sosialidemokraatit kuitenkin tietävät ja käsittelevät sen ja paljastavat siitä syystä rohkeasti kaiken tämän kansalle, jota petetään. Erikoista huomiota heidän on kiinnitettävä tällöin niihin lakeihin, jotka koskevat kansan oleellisimpia tarpeita, maalakeihin, työläisiä ja valtion tuloja ja menoja koskeviin lakeihin. Paljastaessaan orjuuttajatilanherrojen ja kapitalistien väkivallantekoja ja petoksia sosialidemokraatit ovat velvollisia tekemään koko kansalle selkoa vaatimuksistaan, joita ovat täydellinen kansanvalta (demokraattinen tasavalta), rajoittamaton vapaus ja tasa-arvoisuus, kahdeksan tunnin työpäivä ja työläisten työolojen parantaminen, suurtilojen konfiskointi ja maiden luovuttaminen talonpojille. Heidän tulee osoittaa myös se suuri päämäärä, jonka kaikkien maiden proletariaatti itselleen asettaa, sosialismi, palkkaorjuuden täydellinen hävittäminen.

Socialidemokraattien ohella duumassa on vähäinen, etupäässä trudovikeista koostuva vasemmistoryhmä. Socialide-

mokraattien on kehotettava tätä seuraamaan heitä. Tämä on erikoisen välttämätöntä silloin, kun joudutaan tekemään välikysymyksiä hallitukselle, joka riehuu kuin villipeto Venäjällä. Tsarismin kahlekoirat — poliisit, santarmit ja ylimmätkin viranomaiset: ministerit ja kuvernöörit — suovat itselleen oikeuden tehdä joka päivä monia törkeitä väkivallanteoja ja laittomuuksia. Ne on paljastettava ja tuomittava. Ja se on sosialidemokraattien tehtävä. Mutta välikysymyksen tekoon vaaditaan 30 duumanjäsenen allekirjoitus, kun taas sosialidemokraatteja tulee olemaan tuskin kahdeksaatoista enemmän. Yhdessä muiden vasemmistolaisien kanssa heitä on 32. Sosialidemokraattien on muotoiltava välikysymys ja kehotettava vasemmistolaisia kannattamaan sitä. Vasemmistolaiset eivät voi olla sitä kannattamatta, jos jalo vapauden asia on heille todella kallis. Ja silloin hallitukselle annetaan tuntuva isku, samantapainen kuin ne, joita sosialidemokraatit antoivat sille välikysymyksillään toisessa duumassa.

Nämä ovat sosialidemokraattien päätehtäviä kolmannessa Valtakunnanduumassa. Tovereillamme on siellä kannettavanaan raskas työtaakka. He joutuvat olemaan kiukkuisten ja leppymättömien vihollisten keskuudessa. Heidän suunsa yritetään tukkia, heitä tullaan solvaamaan, heidät kenties erotetaan duumasta, vedetään oikeuteen, pannaan vankilaan, karkotetaan. Heidän on pysyttävä lujamielisinä kaikista vainotoimenpiteistä huolimatta, heidän tulee kantaa korkealla proletariaatin punaista lippua, pysyä loppuun saakka uskollisina koko kansan vapautukseen tähtäävän suuren taistelun asialle. Mutta myös kaikkien meidän, työläistoverit, on tuettava heitä yksimielisesti ja yhteisvoimin, kuunneltava tarkkaavaisesti heidän jokaista sanaansa, vastattava siihen, keskusteltava heidän toiminnastaan joukkokokouksissa ja muissa kokoustilaisuuksissa, kannatettava myötätunnolla ja hyväksymyksellä heidän jokaista oikeaa toimenpidettään, autettava heitä kaikin voimin ja keinoin taistelussa vallankumouksen asian puolesta. Olkoon työväenluokka yhtenäinen tukiessaan edustajiaan ja lujittakoon se siten yhtenäisyyttään, jota se tarvitsee suurta taisteluaan varten, sitä aikaa varten, jolloin alkaa ratkaiseva, »viimeinen taisto».

## VSDTP:n KK:n KOKOUS<sup>262</sup>

11.—13. (24. — 26.) ELOKUUTA 1908

### 1

#### ILMOITUS KK:n KOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISEN JOHDOSTA

##### Ilmoitus:

Sen johdosta, että yritetään hämätä käsiteltävänä olevan selkkauksen alkusyy, ilmoitan kategorisesti, että alun pitäen olen sanonut täysin selvästi seuraavaa:

Grigorin tiedotuksen mukaan Ezra on kirjoittanut hänelle, että *pikkuveli\** *kiistää plenaarisen KK:n Existenzrecht\*\**. Juuri tämä tiedottaminen, jonka Grigori on vahvistanut täysin paikkansa pitäväksi ja jota Ezra ei ole selvästi kumonnut, on menshevikkien *laitonta* menettelyä ja Bundin KK:n *laitonta tällaisen* kysymyksen käsittelyä. Vaadin sen vuoksi löytämään itse kirjeen tekstin.

*Lenin*

*Esitetty elokuun 12 (25) pnä 1908*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

### 2

#### KK:n KOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISSELKKAUSTA KOSKEVA PÄÄTÖSEHDOTUS

KK jättää KK:n Ulkomaisen Toimikunnan<sup>263</sup> tehtäväksi laatia erittäin seikkaperäisen selostuksen niin sanotusta kokouksen koollekutsumiselkkauksesta, Ezran kirjeistä, Pjotrin ilmoituksista ja kaikista keskusteluista sekä tallentaa tämän selostuksen Keskuskomitean arkistoon myöntäen suppealle KK:lle oikeuden julkaista tämän selostuksen, kun se osoittautuu tarpeelliseksi.

*Esitetty elokuun 13 (26) pnä 1908*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

\* — tark. menshevikkejä. *Suom.*  
\*\* — olemassaolo-oikeuden. *Toim.*



## 3

PÄÄTÖSEHDOTUS  
ULKOMAISEN KESKUSTOIMIKUNNAN  
MUODOSTAMISESTA

1) Ulkomailla olevat sosialidemokraattiset ryhmät tunnustetaan VSDTP:n avustusryhmiksi.

2) KK nimittää uuden 10 henkeä käsittävän Ulkomaisen Keskustoimikunnan. KK:n kokousten välisenä aikana jäsen-ten kooptointi tai vaihto tapahtuu vain, kun sen vahvistaa ulkomailla oleva KK:n toimikunta.

3) Ulkomainen Keskustoimikunta palvelee ulkomaisten avustusryhmien tarpeita ja suorittaa koko puoluetta koskevia KK:n Ulkomaisen Toimikunnan antamia tehtäviä.

4) Ulkomaiseen Toimikuntaan kuuluu yksi (KK:n kokouksen tai Ulkomaisen Toimikunnan nimittämä) KK:n jäsen veto-oikeuksin.

5) Mahdollisimman läheisessä tulevaisuudessa järjestetään KK:n Ulkomaisen Toimikunnan valvonnan alaisena mikäli mahdollista kaikkien ulkomaisten avustusryhmien edustajakokous.

6) Edustajakokouksen ohjesäännön vahvistaa KK:n Ulkomainen Toimikunta.

7) KK:n Ulkomaista Toimikuntaa kehoitetaan ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin, jotta tässä edustajakokouksessa saataisiin kaikki ulkomailla olevat kansalliset sosialidemokraattiset ryhmät yhdistetyksi yhtenäisiksi paikallisiksi VSDTP:n avustusryhmiksi. KK:n Ulkomaisen Toimikunnan on otettava tämän kysymyksen johdosta yhteys kaikkiin kansallisten sosialidemokraattisten järjestöjen keskuskomiteoihin.

8) Ryhmät luovuttavat 85—90% tuloistaan KK:n kassaan. KK:n Ulkomaisella Toimikunnalla on oikeus sallia poikettavan tästä äärimmäisen tarpeen vaatiessa (esimerkiksi emigranttien avustamisesta aiheutuvat menot).

*Esitetty elokuun 13 (26) pnä 1908*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan*

## *VSDTP:n V YLEISVENÄLÄINEN KONFERENSSI*<sup>264</sup>

*21.—27. JOULUKUUTA 1908 (3.—9. TAMMIKUUTA 1909)*

1

### ORGANISAATIOKYSYMYKSESTÄ PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS<sup>265</sup>

I.

Kokoonpano  $\left( \begin{array}{l} 12 \text{ apostolia} \\ 5 \text{ koskematonta} \\ \text{(enkelin arvoista)} \end{array} \right)^{266}$

II. (A)

1. lakkoliike ja vallankumouksellinen rynnistys;
2. reformismi ja vallankumous;
3. nationalisminvastaisen taistelun tehtävät;  
— esitettävä edustajakokouksen käsiteltäväksi;
4. miten on toimittava julkisissa yhdistyksissä.

III. (B)

- (1) Duumaryhmä.
- (2) Julkiset lehdet.
- (3) Julkiset yhdistykset.
- (4) Illegaaliset agitaattorit ja heidän salaiset tunnuksensa.

IV. (C)

Päätöslauselmat ja niiden popularisoiminen...

V. (D)

Luottamusmiehet ja heidän asettaminen.

*Kirjoitettu joulukuun 24 pnä 1908  
(tammikuun 6 pnä 1909)*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

2

### SELITYS ORGANISAATIOKYSYMYKSESTÄ PIDETYN PUHEEN JOHDOSTA<sup>267</sup>

#### *Selitys*

Totean, että puhuessani organisaatiokysymyksestä, joka yksinomaaisesti oli tänään käsiteltävänä, en sanonut enkä edes aikonut sanoa *sanaakaan* enempää kaukasialaisten suh-

tautumisesta »Golos Sotsial-Demokrataan»<sup>268</sup> kuin yleensä »Golos Sotsial-Demokratasta». Siksi tiflisiläinen tov. Pjotr mainitsi aivan perusteettomasti nimeni aloittaessaan puheensa sanomalla, että tästä kysymyksestä kaukasialaisten ja »Golos Sotsial-Demokratian» välillä ei ole nykyään mitään erimielisyyksiä. Mitä aikaisemmin käytyihin keskusteluihin tulee, niin olen puhunut vain niistä »Golos Sotsial-Demokratian» toimituskunnan eräiden jäsenten ja kaukasialaisten erimielisyyksistä, jotka tulivat ilmi 1908 elokuussa pidetyssä KK:n kokouksessa.

*N. Lenin*

*Esitetty joulukuun 24 p:nä 1908  
(tammikuun 6 p:nä 1909)*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

3

EHDOTUS PÄÄTÖSLAUSELMIEN  
ÄÄNESTYSJÄRJESTYKSESTÄ

Mikäli ei vaadita äänestettäväksi yhtä päätöslauselmaehdotusta, jonka joku on esittänyt konferenssille, niin konferenssi asettaa äänestykseen valiokuntien toiminnan suuntaa koskevan päätöslauselmaehdotuksen.

Mikäli ensin vaaditaan äänestettäväksi heti jonkun päätöslauselmaehdotuksen ottamista pohjaksi, niin sellainen vaatimus täytetään viivyttämättä.

*Lenin*

*Esitetty joulukuun 24 p:nä 1908  
(tammikuun 6 p:nä 1909)*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

4

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS KONFERENSSIN  
PÄÄTÖSTEN JULKAISEMISESTA

Konferenssi pyytää KK:ta ryhtymään toimenpiteisiin konferenssin päätöslauselmien ja tehtyjen ehdotusten ja mikäli

mahdollista myös sen pöytäkirjojen tai sitä koskevan lyhyen selostuksen julkaisemiseksi.

*Esitetty joulukuun 26 pnä 1908  
(tammikuun 8 pnä 1909)*

*Julkaisu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 5

SELITYS<sup>269</sup>

Totean vastustaneeni тов. Ljadovia samalta kannalta, jota olen korostanut moneen kertaan puheessani, että KK:lla on *kiistattomasti veto-oikeus*.

*N. Lenin*

*Esitetty joulukuun 26 pnä 1908  
(tammikuun 8 pnä 1909)*

*Julkaisu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 6

ILMOITUS MENSHEVIKKIEN  
SUUNNITTELEMASTA KK:n LIKVIDOINNISTA<sup>270</sup>

*Selitys*

Toverien Martynovin ja Iгореvin kirje, jonka he lupasivat esittää KK:lle ja jota he 4 kuukauden aikana eivät ole esittäneet, ei koskenut KK:n toiminnan järjestelyä, vaan KK:n »olemassaolo-oikeutta» (Existenzrecht), t.s. nimenomaan likvidointisuunnitelmia.

*N. Lenin*

*Esitetty joulukuun 26 pnä 1908  
(tammikuun 8 pnä 1909)*

*Julkaisu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

MARXILAISUUDEN LUENTOJEN SUUNNITELMA<sup>271</sup>

*Marxilaisuus*  
(α) Lisäarvoteoria (Mehrwert).

*Agraarikysymys*  
(α) Tavaratuotanto maataloudessa.

- |                               |                             |
|-------------------------------|-----------------------------|
| (β) Taloudellinen kehitys.    | (β) Pientuotanto vs * suur- |
| (γ) Luokkataistelu.           | tuotantoon.                 |
| (δ) Filosofinen materialismi. | (γ) Palkkatyö.              |
|                               | (δ) Korke.                  |

- (α) 1. Aikaisemmat sosialistit: »epäoikeudenmukaista» etc.  
 Vaistomainen tunne, ei käsitystä.  
 2. »Työperiaate» (Venäjällä).  
 3. Tavaratuotanto.  
 4. Kapitalismi. *Mehrwert*-teoria.

- (β) 1. Taloudellinen kehitys. Teollisuus (1907).  
 2. Venäjän kotiteollisuudenharjoittajat.  
 3. Maanviljelys.  
 4. Rautatiet ja trustit.  
 5. Finanssipääoma.  
 6. Tuotannon yhteiskunnallistuminen. Sosialisoitunut  
*työ* ja yksilöllinen *omistus*.

- (γ) 1. Proletariaatti ja sen yhdistyminen (maaorjatalonpoika  
 — pauper — proletaari).  
 2. Yksityisiä lakkoja. Koneiden »särkeminen».  
 3. Ammatilliset yhdistykset ja liike.  
 4. Poliittinen taistelu:  
 } Englanti — liberaalit  
 } Ranska — radikaalit (tasavaltalaiset)  
 } Saksa — liberaalit (60-luvulla) ja opportunistit.  
 5. Työväenluokan vallankumoukselliset tarkoitusperät:  
 kapitalistien pakkoluovuttaminen.  
 6. Vallankumouksellinen taistelu ja taistelu reformeista.

- (δ) Filosofinen materialismi.  
 1. Marxin teoria = eheä maailmankäsitys.  
 2. 2 johtavinta maailmankäsitystä ja filosofian lähtökoh-  
 taa: pappishapatus ja materialismi.  
 3. Engels (Ludwig Feuerbach).  
 4. 1789 Ranska — Hegel ja Feuerbach Saksa (1848 edellä).  
 5. Dialektinen materialismi.

\* — versus — verrattuna. *Toim.*

6. Venäjä: Tshernyshevski  
 narodnikit  
 nykyiset opportunistit (Bogdanov).

*Kirjoitettu 1908 tai 1909*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
 XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## **»PROLETARIN» LAAJENNETUN TOIMITUSKUNNAN NEUVOTTELUKOKOUS<sup>27a</sup>**

**8.—17. (21.—30.) KESÄKUUTA 1909**

1

**PUOLUEESTA ERILLISEN BOLSHEVIKKIEN  
 EDUSTAJAKOKOUKSEN TAI KONFERENSSIN PUOLESTA  
 HARJOITETTUA AGITAATIOTA KOSKEVAA  
 PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUSTA KÄSITELTÄESSÄ  
 PIDETTYJÄ PUHEITA**

**KESÄKUUN 8 (21) pnä**

1

Toisaalta sanotaan, ettei periaatteellisia erimielisyyksiä ole ja kieltäydytään puhumasta avoimesti, mutta toisaalta puhutaan bolshevikkien puolueyhmän sisäisistä periaatteellisista erimielisyyksistä. Eikö tämä ole kaksinaamaisuutta? Yleisessä puoluekonferenssissa Dan sanoi: kuka ei tiedä, että Leniniä syytetään menshevismistä? Vastasin hänelle: lukekaa »Proletaria» ja tehkää päätelmänne sen perusteella älkääkää kootko juoruja. Maksimov oli silloin vaiti. Mikään ei ole pahempaa kuin avoimen taistelun puuttuminen. Sanon: periaatteellista yhtenäisyyttä on horjutettu, te puhutte toista, mutta sanotte samalla Leniniä Martoviksi... Miksi kyseinen kokous on puolueeseen nähden salainen? Bolshevistisen Keskuksen jäsenet on valittu edustajakokouksessa, ja he puhuvat siitä, miten olisi parasta toteuttaa bolshevikkien katsomuksia. Mitä luvaton tässä on? Harjoittamalla agitaatiota erikoisen bolshevikkien edustajakokouksen puolesta te osoitate, että olette lopullisesti menettäneet uskonne puolueeseen. Me olemme aina II edustajakokouksen ajoista alkaen olleet puolueen säilyttämisen kannalla ja jatkamme nyt vain samaa linjaa,

jota vastoin te propagoitte hajaannusta alajärjestöissä. Menshevikkienkin keskuudessa on puolueen säilyttämisen kannalla oleva virtaus. Me luotamme puolueen säilymiseen ja puolustamme sitä.

*Julkaistu ensi kerran 1934 kirjassa »'Proletarin' laajennetun toimituskunnan neuvottelukokouksen pöytäkirjat»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan, joka on tarkistettu vertaamalla pöytäkirjamerkintöihin*

## 2

Maksimov sanoo, ettei edustajakokouksen puolesta ole harjoitettu agitaatiota. Ljadov, Stanislav ja Vsevolod ovat lausuneet kyllin selvästi mielipiteensä. Vuoden 1908 toukokuusta alkaen Ljadov ja Stanislav ovat harjoittaneet agitaatiota Venäjällä. Meillä on Stanislavin päätöslauselma, ja siinä sanotaan kyllin selvästi, mitä hän tahtoo. <sup>273</sup> Tämä on ryhmän pilkkaamista. Menshevikkien keskuudessa on ortodoksinen marxilainen, plehanovilainen virtaus ja bolshevikkien keskuudessa on myös ortodoksinen marxilainen virtaus. Sekä menshevikkien että meidän keskuudessamme on valentinovilais-maksimovilainen likvidatorinen virtaus j.n.e. Tov. Maksimovin ilmoituksen johdosta muistutan, että sanani olivat *vastaus* Maksimovin sanoihin: »on hahmottomassa täysin leniniläis-plehanovilainen ryhmä».

*Julkaistu ensi kerran 1934 kirjassa »'Proletarin' laajennetun toimituskunnan neuvottelukokouksen pöytäkirjat»*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 2

## OTZOVISMI JA ULTIMATISMI-KYSYMYSTÄ<sup>274</sup> KÄSITELTÄESSÄ PIDETTY PUHE

KESÄKUUN 9 (22) pnä

Aion kosketella »keskusta-aatetta». Kotkan konferenssin <sup>275</sup> suhteen Maksimov on sekoittanut asioita; asianlaita oli seuraava: ilmoitin, että siinä tapauksessa, jos puolalaiset kannattaisivat boikottia ja minun ääneni olisi ratkaiseva, katson paremmaksi äänestä silloin bolshevikkien kantaa. Tämä oli

se ehto, jonka asetin puolalaisten suhteen. Koko Bolshevistinen Keskus vastusti silloin boikottia. Puolueryhmä kannatti sitä vastoin boikottia, mutta kahtiajakautumista ei syntynyt, koska ei ollut ryhmää, joka olisi sitä tahtonut. Vuoden kuluttua puolueryhmä oli meidän puolellamme. On »bolshevikkeja», jotka eivät uskalla lyödä otzovisteja eivätkä olla menshevikkien puolella. Konferenssissa vastustin yhdessä »menshevikkien» kanssa otzovisteja. Juuri tämä on teidän ajatuksenne keskustasta.

Maksimovin kertoma hajaannuksen historia on hullunkurinen. Maksimovin papereissa ei puhuta mitään keskustasta, mutta Mihan kirje on nyt tullut toteennäytetyksi. Tässä kirjeessä sanottiin, että Lenin ajaa Bundin oikeistolinjaa. Näin on asiakirjoissa. Miha kirjoitti samaa, mitä Maksimov puhuu nyt. Siinä on se keskusta-aate. Ja tämän kirjeen toimittivat meille kaukasialaiset ystävämme, jotka antoivat valtakirjan oikeistolaiselle Iljitshille. Miha ajoi tätä politiikkaa ryhmän kannattamana 1908 heinäkuussa. Maksimov sanoo, että me rupeamme neuvottelemaan Plehanovin kanssa. Rupeamme tietenkin, samoin kuin Danin, Martovin kanssa PÄ:ssä<sup>276</sup>. Otzovistit saatiin lojaaleiksi konferenssissa kiivaan kamppailun jälkeen. Me esitimme heille ultimaatumeja. Kun Axelrod oli lukenut sotilaallisia taistelutehtäviä koskevan kohdan, hän sanoi: »Tällaisten 'bolshevikkien' kanssa ei ole vaikea olla yhteistoiminnassa.» Me emme päästä otzovisteja neuvottelukuntiin, joissa olimme yhdessä Danin kanssa. Niin! Me tulemme neuvottelemaan Plehanovin kanssa kuten Danin ja Martovin kanssa. Sanokaa se julkisessa sanassa.

Minä neuvottelen KK:ssa Maratin kanssa. Te, Marat, olette jumalisten otzovistien ryhmän jäsen. En puhu hyvistä aikomuksista, vaan poliittisesta linjasta. Toverit, pyydän ajattelemaan sitä, mitä Plehanovista puhutaan. Kun Plehanov sanoo tehneensä virheen ammattiliittojen suhteen, meitä moititaan siitä, ettemme sysää häntä kauemmaksi itsestämme. Kun hän on valmis tunnustamaan virheensä, kysymys on siitä, vedämmekö me hänet puolellemme Lunatsharskia vastaan tähdätyllä artikkelilla vai sysäätekö te loitommalle vähemmistönä olevat puoluemies-»mekit»<sup>277</sup> ja ortodoksiset marxilaiset »mekit» Bogdanovin ja Lunatsharskin antimarxilaisen propagandan vuoksi. Me emme ole tehneet lehmäkauppoja Plehanovin kanssa Lunatsharskia vastaan, mutta me



sanomme, kuka ketä liehakoi. Kun Plehanov antaa lähdön Potresoville, olen valmis ojentamaan hänelle käteni. Tämä ei ole uusi keskusta, vaan uutta karikatyyristä bolshevismia. Meille esitetään toistamiseen Rosa Luxemburgin vanha historia <sup>278</sup>. Mutta tässä tapauksessa toistaminen on karikatyyristä ja »bolshevismi» siltä on pelastettava.

»Bolshevismiin» täytyy nyt muodostua ehdottoman marxilaiseksi.

*Julkaistu ensi kerran 1934  
kirjassa »Proletarin» laajennetun  
toimituskunnan neuvottelukokouksen  
pöytäkirjat»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan,  
joka on tarkistettu vertaamalla  
pöytäkirjamerkintöihin*

## 3

CAPRIN PUOLUEKOULUA<sup>279</sup> KOSKEVAA KYSYMYSTÄ  
KÄSITELTÄESSÄ PIDETTY PUHE

KESÄKUUN 10 (23) pnä

Ihmettelen, ettei tämä vielääkään ikävystytä meitä. Tov. Maksimov kiivastelee suotta, sillä mikään pesäero ei ole tapahtunut ilman äärimmäisyyksiin meneviä syytöksiä, ja eroamisjupakoihin on aina sotkettu kunniakysymyksiä. Muistan kohtaukset, joita oli Kritshevskin kanssa vuonna 1901, Martovin kanssa vuonna 1905 ja Plehanovin kanssa vuonna 1907 — kaikki kävivät kimppuuni huutamalla kunniasta. Ei ole kysymys kunniasta, vaan siitä, että ihmiset desorganisoi-  
vat taistelun kulussa puolueyhmänsä ja muodostavat uuden. Esimerkiksi Ljadov. Hän ei ole muuttunut huonoksi toveriksi, mutta desorganisoi meidän puolueyhmäämme ja muodostaa omaansa. Luullakseni Maksimov desorganisoi niitä, joita hän pitää menshevikkeinä. Se on hänen mitä laillisin oikeutensa, mutta meille hän puhuu Leninin kutsumisesta kouluun. Valvontakysymys on niin ikään naurettava. Ei saa sillä tavalla. On selvää, että koulu merkitsee uutta keskusta, uutta virtausta. Marat sanoo, ettei hän luovu viroistaan. Te, tov. Marat, olette antautunut »jumalisten» otzovistien poliittisen taistelun määräämän ryhmäkuntakiikhon valtaan.

Mikä on puolueyhmä? Se on puolueen sisäinen samoin-  
ajattelevien liitto. Duumassa puolue on duuman sisäinen  
samoinajattelevien liitto. Eihän duuman jäsenen, esimerkik-

si Homjakovin siirtyminen toiseen puolueeseen merkitse, että hän lakkaa olemasta sen puhemies. Samoin on ryhmän laita puolueeseen nähden. Sen viran, johon te astuitte puolueen valtuuttamana, teiltä voi ottaa pois vain puolue. Me riitelemme nyt sen vuoksi, ettei meillä ole samoinajattelevien liittoa. Kukaan ei havittele teidän puoluevirkaanne eikä sitä pidä sotkea tähän. Kysymyksessä on puolueyhmän eikä puolueen kahtiajakautuminen. Puoluevirat eivät ole kokouksemme määrättävissä. Ja täällä on turha puhua kunniaista. Olen jo tottunut siihen: minua haukutaan jo neljännen kerran. On tunnustettava tosiasiasi se, mikä on olemassa: kaksi keskusta, kaksi virtausta ja koulu. Ja kaikki käy selvemmäksi, kun erottaudumme eri ryhmiksi.

*Julkaistu ensi kerran 1934 kirjassa »'Proletarin' laajennetun toimituskuunnan neuvottelukokouksen pöytäkirjat»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan, joka on tarkistettu vertaamalla pöytäkirjamerkintöihin*

## 4

PUOLUERYHMÄN YHTENÄISYYSKYSYMYSTÄ  
KÄSITELTÄESSÄ PIDETTY PUHE

KESÄKUUN 12 (25) pnä

En ryhdy vastaamaan Maksimoville, kaikki päätyvät siihen johtopäätökseen, että tämä on meidän ja hänen viimeinen yhteinen istunto. Täytyy vain pidättäytyä päätteeksi sadattelema toisiamme. Se on halpamaista. Marat sanoo, että häntä on kehotettu antamaan itselleen potkut. Kun Marat sanoi, että hän katsoo paremmaksi toimia otzovistien vastustajien kuin otzovistien kanssa, hänen ilmoituksensa otettiin vastaan huudoin: bravo! Kukaan ei ole syyttänyt häntä hajotuskeskuksen järjestämisestä Caprille, hän on sanonut kyllin selvät sanat jumalanrakentamisesta. Muodollisesti hän on väärässä. Me puolestamme emme ole vieneet jakoa kuin siihen saakka, missä samoinajattelevien eri keskuksset jo muodostuivat.

*Julkaistu ensi kerran 1934 kirjassa »'Proletarin' laajennetun toimituskuunnan neuvottelukokouksen pöytäkirjat»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan, joka on tarkistettu vertaamalla pöytäkirjamerkintöihin*

## 5

ENSIMMÄINEN PUHE KÄSITELTÄESSÄ KYSYMYSTÄ  
BOLSHEVIKKIEN DUUMATOIMINNAN TEHTÄVISTÄ

KESÄKUUN 12 (25) pnä

Vishnevskin alustus oli ensimmäinen täällä kuulemamme positiivinen alustus.

Vishnevski taitaa erehtyä sen suhteen, miksi ei lähetetty edustajaa yleiseen puoluekonferenssiin. Poletajev sanoi duuman jäsenten saapuvan, jos Dan lähettää sänkeen. Dan kieltäytyi. Konferenssi kärsi kovin siitä, ettei edustajaa ollut.<sup>280</sup>

Sanotte, ettei asiantuntijoille<sup>281</sup> saa antaa potkuja. Heidän vastustamisessa on käytettävä taistelukeinona julki-suutta. On annettava heistä enemmän tietoja. Ryhmiteltävä ja luonnehdittava heitä.

Puolueyhmään kuuluvasta »Proletarin» toimitussihteeristä. Sihtööri ei ole ollut tehtäviensä tasalla, hän on kirjoittanut kovin muodollisesti; Steklov ei ole se tekijä, jota tarvitaan, tarvitaan sekatyömiestä. Tiedotusten tulee olla mahdollisimman seikkaperäisiä, muutoin avustusryhmistä ei ole mitään hyötyä.

Pariisin avustusryhmä<sup>282</sup> on arkaluontoinen asia. Me tulimme kannattamaan Plehanovin linjaa, muut menshevikit suhtautuvat asiaan varsin hermostuneesti. Lähentyminen Danin tyyppisiin menshevikkeihin on vaikeaa. Miten ryhmä muodostettaisiin? Menshevikit keräisivät siihen väkeään. Siitä ei voi syntyä muuta kuin tappelu. Eiköhän rettelöiden välttämiseksi voitaisi muodostaa vastaavanlainen ryhmä pää-äänenkannattajan yhteyteen.

Ryhmässä ei voida tehdä mitään ilman bolshevikkeihin kuuluvia asiantuntijoita. Meidän tulee legalisoida tässä tarkoituksessa pari kolme henkeä. On ajateltu Vadimia, kenties Kamenevia.

Paikallisjärjestöjen osallistumisesta duumaryhmän toimintaan. On ryhdyttävä laajamittaiseen lentolehtiagitaatioon. On annettava tietynlainen duuman toimintaa käsittelevien lentolehtisten malli. Duuman vallankumouksellinen sosialidemokraattinen käyttäminen ei tule olemaan vallankumouksellista eikä sosialidemokraattista ilman järjestöjen myötävaikutusta. Tarvitaan *lentolehtisiä, joiden aiheena ovat duu-*

*massa pidetyt puheet.* Tämä panee järjestöt toimimaan ja antaa sysäyksen. Edustajien kokouksia ei ole käytetty riittävästi hyväksi. Heiltä on mennyt suurin osa ajasta otzovistien kanssa käytyihin väittelyihin. Niin ikään tarvitaan *lento-lehtisiä duuman puoluerhymityksestä* ja vihdoin *yleensä duuman toimintaa käsitteleviä lentolehtisiä*. Ei ainoastaan KK:n edustajien, vaan järjestöjenkin on ohjattava duumaryhmää. Tarvitaan *lento-lehtisiä tiettyjen duumassa pidettyjen puheiden merkityksestä*. Esimerkiksi ulkopolitiikkaa koskevasta kysymyksestä. Vain meidän edustajamme esiintyivät. Sille ei annettu asianmukaista arvoa. Tarvitaan *lento-lehtisiä, joissa on otteita puheista*. En käsitä, millä muulla tavalla paitsi lentolehtisten avulla järjestöt voisivat ottaa osaa. Sekasorto on hirmuinen, lentolehtitoiminta on saatava täyteen vauhtiin. Ulkomaisten lehtien arvostelu myöhästyy. Parlamenttipuheissa ei sanota koskaan kaikkea. Lentolehtiset panevat pilkun i:n päälle.

Järjestöjen on väliin vaikea lähettää edustajia.

Mitä lehteen tulee, niin ainoana ehtona on, että varmistamme itsellemme enemmistön, mutta en usko mahdolliseksi sellaista lehteä.<sup>283</sup>

*Julkaistu ensi kerran 1934 kirjassa »Proletarin' laajennetun toimituskunnan neuvottelukokouksen pöytäkirjat»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan, joka on tarkistettu vertaamalla pöytäkirjamerkintöihin*

## 6

LISÄYS PÄÄTÖSLAUSELMAAN  
»SUHTAUTUMINEN DUUMATOIMINTAAN PUOLUEEN  
MUIDEN TOIMINTA-ALOJEN OHELLA»<sup>284</sup>

Legaalisten mahdollisuuksien käyttöön (jolla alalla on jo saavutettu tiettyä menestystä) on kohdistettava paljon enemmän huomiota, aloitteellisuutta ja voimia kuin tähän asti.

*Kirjoitettu 1909 kesäkuun 13 ja 15 (26 ja 28) päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1934 kirjassa »Proletarin' laajennetun toimituskunnan neuvottelukokouksen pöytäkirjat»*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 7

PUHEENVUORO  
 PUOLUELEHDISTÖÄ KOSKEVAA  
 KYSYMYSTÄ KÄSITELTÄESSÄ

KESÄKUUN 15 (28) pnä

»Proletaria» ei tietenkään voida lakkauttaa. Kansantajuista lehteä tarvitaan, mutta tämä kysymys riippuu erilaisista muista seikoista, esimerkiksi finansseista. Ei saa niin jyrkästi kuin Vlasov kieltää avustamasta legaalista lehdistöä. Luullakseni olisi hyödyksi julkaista pientä aikakauslehteä, vaikkapa sen laajuista kuin likvidaattorimenshevikkien julkaisema »Dal»<sup>285</sup>.

*Julkaistu ensi kerran 1934  
 kirjassa »'Proletarin' laajennetun  
 toimituskunnan neuvottelukokouksen  
 pöytäkirjat»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan,  
 joka on tarkistettu vertaamalla  
 pöytäkirjamerkintöihin*

## 8

PUHEENVUORO  
 KÄSITELTÄESSÄ KYSYMYSTÄ  
 FILOSOFIEN ARTIKKELIEN JULKAISEMISESTA  
 PÄÄ-ÄÄNENKANNATAJASSA

KESÄKUUN 15 (28) pnä

Mahdotonta on arvata ennakolta, millaisiksi kehittyvät väittelyt filosofiasta, jonka vuoksi kysymystä ei saa asettaa siten, kuin tov. Marat sen asettaa. Tässä suhteessa on sen vuoksi poistettava kaikki pää-äänenkannattajaa rajoittavat kiellot. Pidän ilahduttavana tov. Maratin ilmoitusta, että legaalisisa kokoelmissa on julkaistava filosofisia artikkeleja.

*Julkaistu ensi kerran 1934  
 kirjassa »'Proletarin' laajennetun  
 toimituskunnan neuvottelukokouksen  
 pöytäkirjat»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan,  
 joka on tarkistettu vertaamalla  
 pöytäkirjamerkintöihin*

9

EHDOTUS VAROJEN MYÖNTÄMISESTÄ  
DUUMARYHMÄN LEHTEÄ VARTEN<sup>286</sup>

KESÄKUUN 16 (29) pnä

Ottaen huomioon tov. Meshkovskin ilmoituksen tärkeyden ehdotan legaaliseen julkaisutoimintaan myönnetystä 1 500 ruplasta käyttämään 1 000 ruplaa duumalehden tarpeisiin.

*Julkaistu ensi kerran 1934  
kirjassa »'Proletarin' laajennetun  
toimituskunnan neuvottelukokouksen  
pöytäkirjat»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan,  
joka on tarkistettu vertaamalla  
pöytäkirjamerkintöihin*

10

PUHEENVUOROJA JA EHDOTUKSIA  
BOLSHEVISTISEN KESKUKSEN UDELLEENJÄRJESTELYÄ  
KOSKEVAN KYSYMYKSEN KÄSITTELYN YHTEYDESSÄ

KESÄKUUN 17 (30) pnä

1

Kannatan Meshkovskia. Referendumi koskee kaikkia puolueen jäseniä, mutta sen järjestäminen on mahdotonta. Neuvottelukokoukset ovat toivottavia, mutta ei pidä tehdä niitä sääntömääräisiksi. Nähdäkseni on hyväksyttävä vain idea aika ajoittaisista neuvottelukokouksista.

2

Pitää kirjoittaa, että Venäjällä olevat Bolshevistisen Keskuksen jäsenet yleensä muodostavat kollegion rajoittamatta heidän lukumääräänsä kolmeen.

*Julkaistu ensi kerran 1934  
kirjassa »'Proletarin' laajennetun  
toimituskunnan neuvottelukokouksen  
pöytäkirjat»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan,  
joka on tarkistettu vertaamalla  
pöytäkirjamerkintöihin*

## 3

Toimeenpaneva komissio voi KK:n kokousten välisenä aikana olla sijaisena siinä tapauksessa, jos »*Proletarin*» toimittajat ja talouskomission jäsenet ovat poissa.

## 4

KK:n kokous nimittää kaksi henkeä Bolshevistisen Keskuksen ulkomaiseksi sihteeristöksi.

*Julkaistu ensi kerran 1934  
kirjassa »'Proletarin' laajennetun  
toimituskunnan neuvottelukokouksen  
pöytäkirjat»*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

**»KÖÖPENHAMINAN KANSAINVÄLINEN  
SOCIALISTIKONGRESSI JA SEN MERKITYS»  
ESITELMÄN JÄSENNYS**

1. Kansainvälinen pääoma, sen kansainvälinen organisaatio, työväenliikkeen kansainvälinen luonne.

[»*Kaikkien* maiden proletaarit, liittykää yhteen»]

2. Ensimmäinen Internationaali  
1864—1872.

3. Toinen Internationaali  
1889—1. kongressi Pariisissa<sup>287</sup>  
1910—8. kongressi Kööpenhaminassa<sup>288</sup>

[33 kansakuntaa; noin 1 000 edustajaa].

4. Kansainvälisten kongressien merkitys työväenluokan yhteenliittämisessä ja sen linjan määrittämisessä: Amsterdam.

5. Kööpenhaminan kongressi: tshekit ja itävaltalaiset [na-  
tionalismi ja internationalismi, porvarillinen ja proletaarinen  
politiikka].

6. *Osuuskunnat*

(Ase proletariaatin taistelussa: näkökanta

(A) proletaarinen ja porvarillinen

(B) osuuskuntien merkitys sosialismin toteuttami-  
sessa: *pakkoluovuttaminen*

(C) sosialistien käyttäytyminen osuuskunnissa).

7. *Persian vallankumousliikkeen tukeminen*  
— vastalause *Suomeen* kohdistuvan hyökkäyksen johdosta.

*Kirjoitettu 1910 syyskuussa,  
ennen 13 (26) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

---



**1911—1914**

**JÄSENNYS  
KANSANTALOUSTIETEEN  
ALKEISKURSSIN LUENTOA VARTEN**

**IV LUENTO**

1. Kapitalistisen tuotantotavan olemus verrattuna muihin, sitä historiallisesti edeltäneisiin tuotantotapoihin.

2. Yhtäläisyytenä luokkasorron olemassaolo ja eroavaisuutena luokkataistelun muotojen ja ehtojen erilaisuus.

3. Työläisen taistelu kapitalistia vastaan työpäivän pituudesta. »Työvoima»-tavarahan myyntiehtot. Absoluuttisen ja suhteellisen lisäarvon tuotanto.

4. »Työvoima»-tavarahan käytön »normaalit» ehdot määrää työläisen taistelu kapitalistia vastaan.

5. Lakkotaistelu, ammattiliitot ja työlainsäädäntö työpäivän lyhentämiseksi käydyn taistelun historiassa.

6. Eräitä yhteenvetoja työpäivän lyhentämiseksi käydystä taistelusta uusimman historian puolivuosisataiselta kaudelta (XIX—XX vuosisata). Kautskyn »tiivistelmä». <sup>289</sup> »Sosiaalisen edistyksen» mitättömyys.

*Kirjoitettu 1911 ennen  
tammikuun 27 (helmikuun 9) päivää*

*Julkaistu 1911 Pariisissa  
Yhteiskuntatieteiden kurssien  
järjestelykomission kustantamana  
lasipainossa painettuna lehtisenä*

*Julkaistaan lehtisen tekstin mukaan*

## *VSDTP:n KK:n JÄSENTEN NEUVOTTELUKOKOUS*<sup>290</sup>

*28. TOUKOKUUTA — 4. KESÄKUUTA (10.—17. KESÄKUUTA) 1911*

1

### SELOSTUS PUOLUEEN ASIAINTILASTA<sup>291</sup>

Vuoden 1910 tammikuussa olleen KK:n kokouksen<sup>292</sup> jälkeen bolshevikit tekivät kaiken voitavansa KK:n jäsenistön täydentämiseksi ja KK:n toiminnan elvyttämiseksi. KK:n jäsenet Makar ja Innokenti ottivat yhteyden paikallisiin puoluejärjestöihin ja puolueen jäseniin, julkisen työväenliikkeen toimihenkilöihin, sopivat alustavasti yhdessä niiden kanssa KK:hon kooptoitavista ehdokkaista j.n.e. KK:n bolshevikkijäsenten yritykset päättyivät kuitenkin kummankin pidättämiseen. Golosilaisten taholta he eivät saaneet mitään apua toimiessaan Venäjällä. Lontoon edustajakokouksessa valitut menshevikkien edustajat Mihail, Juri ja Roman, jotka nyt ovat siirtyneet riippumattomien legalistien riveihin, eivät ainoastaan kieltäytyneet toimimasta KK:ssa, vaan myös sanoivat, että he katsovat itse sen olemassaolonkin vahingoittavan työväenliikettä.

Muutamia kuukausia jatkuneen välikauden jälkeen v. 1910 karkotuspaikastaan paenneet tov. Makar ja tov. Vjazemski perustivat jälleen toimikunnan KK:n koollekutsumista varten\*. Heidän toiminnassaan oli mukana toimikunnan jäsen bundilainen Judin. Kuuden kuukauden aikana he ottivat jälleen yhteyden paikallisiin järjestöihin, sopivat alustavasti KK:n jäsenehdokkaista, lähettivät asiamiehiä, osallistuivat yhdessä duumaryhmän kanssa vaalikamppailun järjestämiseen Moskovan täydennysvaalien aikana.

Menshevikkien edustajista heidän onnistui ottaa yhteys ainoastaan tov. Kostroviin, joka saapui kerran tai pari vain käyttääkseen äänestysoikeuttaan, jos asiat kehittyvät niin pitkälle, että kutsutaan koolle KK.

Toimittuaan kuusi kuukautta KK:n bolshevikkijäsenet vangittiin yhdessä eräiden KK:hon kooptoitaviksi suunniteltujen ehdokkaiden, toveri sihteerin ja useiden muiden hen-

---

\* Tämän väliaikaisen toimikunnan hyväksyivät niin kansalliset järjestöt kuin myös puolueemme Keskuskomitean Ulkomainen Toimikunta ja pää-äänenkannattaja

kilöiden kanssa, joilla oli ollut jotakin yhteyttä toimikunnan työhön. Vangitsemisensa jälkeen vankilasta lähettämässään kirjeessä toverit KK:n jäsenet toteavat, että santarmit olivat useiden kuukausien aikana pitäneet heitä järjestelmällisesti silmällä ja olleet tietoisia heidän kaikista toimenpiteistään ja että valmisteltaessa KK:n kokoontumista Venäjällä oli provokatorinen toiminta varmaa. Toimikunnan kahden jäsenen (Makarın ja Vjazemskin) palon jälkeen vapauteen jääneet KK:n jäsenet Judin ja Kostrov eivät *tehneet mitään* kahden ja puolen kuukauden aikana, eivät lähettäneet edes kirjeitä enempää KK:n Ulkomaiseen Toimikuntaan kuin pää-äänenkannattajaankaan.

Tuloksena siitä puolitoista vuotta jatkuneesta työstä, jonka tarkoituksena oli KK:n ennallistaminen Venäjällä, on se, että KK:n neljä bolshevikijäsentä (Meshkovski, Innokenti, Makar, Vjazemski) on karkotettuna tai vankilassa. Santarmikuulusteluista ja monista vangitsemisistä päätellen on ilmeisen selvää, että *kaikki* KK:n lontoolaiset varajäsenet ja jäsenet<sup>293</sup> ovat tarkoin viranomaisen tiedossa ja huolellisesti järjestetyn silmälläpidon alaisia. Uudet yritykset KK:n koollekutsumiseksi Venäjällä näissä oloissa merkitsivät varmaa paloa ilman mitään menestymisen toiveita.

Ainoana mahdollisena ulospääsynä syntyneessä tilanteessa olisi KK:n kokouksen koollekutsuminen ulkomailla. Ulkomailla on yhdeksän henkilöä, joilla on oikeus osallistua kokoukseen.<sup>294</sup> Tämä on enemmän kuin puolet sen koko jäsenistöstä (15 hengestä). Juridisesti heillä on oikeus ja oleellisesti he ovat velvollisia julistautumaan KK:n kokoukseksi.

Ehdotus, että kokouksen konstituoitumista lykättäisiin siihen saakka, kunnes kutsutaan koolle sen muut jäsenet, olisi asian vitkuttamista edelleen moniksi kuukausiksi.

Lukuun ottamatta Mihailia, Juria ja Romania, jotka ovat avoimesti sanoutuneet irti KK:sta ja ilmoittaneet suhtautuvansa myötämielisesti puolueen likvidointiin, menshevikit voivat »toimittaa» Kostrovın ja Pjotrin. Bolshevikit voivat toimittaa Meshkovskin, Innokentin, Rozhkovin ja Sammerin. Mahdotonta on sanoa, montako kuukautta siihen tarvitaan.

Tällainen muodollisten varajäsenten epämääräisen pitkäaikainen »toimittaminen» on saadun kokemuksen perusteella reaaliselta merkitykseltään puolueelle nollan arvoista. Se on vähemmänkin kuin nollan arvoista, koska yläportaan paik-

kojenjakopelillä estetään paikallisjärjestöjä ja -ryhmiä näkemästä tarmokasta aloitteellisuutta vaativaa murehdittavaa todellisuutta. Puolueen kestittäminen uusilla loputtomilla lykkäyksillä puolitoista vuotta jatkuneiden tuloksettomien KK:n toiminnan elvyttämisyritysten jälkeen olisi puolueen pilkkaamista. Sellaiseen pilkantekoon me emme aio osallistua.

Puolueen *todellinen* tila on nykyään sellainen, että miltei kaikkialla on olemassa paikallisia pieniä, epäsäännöllisesti kokoontuvia työläisten puolue ryhmiä ja -soluja. Niillä on kaikkialla työläisten keskuudessa suuri arvovalta. Ne kamppailevat likvidaattorilegalisteja vastaan kaikkialla liitoissa, klubeissa j.n.e. Ne eivät ole toistaiseksi yhteydessä toisiinsa. Kirjallisuutta ne saavat ani harvoin. Näissä työläisryhmissä liittyvät yhteen bolshevikit ja menshevikit — puolue miehet — ja osaksi ne »vperjodilaiset»<sup>295</sup>, jotka eivät ole liittyneet ulkomailta perustettuun erilliseen »vperjodilaisten» ryhmäkuntaan.

KK:n kokouksen jälkeisen ajan on Vperjod-ryhmä käyttänyt kokonaan siihen, että on ulkomailta käsin yrittänyt lujittaa ja eristää järjestöllisesti ryhmäkuntaansa. Sen edustajat ovat eronneet »Diskussionnyi Listokin»<sup>296</sup> toimituksesta ja KK:n koulukomissiosta<sup>297</sup>. Vperjod-ryhmä ei ole noudattanut KK:n viime kokouksen päätöksiä, vaan on päinvastoin häirinnyt voimiensa mukaan sosialidemokraattien yleistä puoluetoimintaa. Legaalisessa ja illegaalisessa puoluekirjallisuudessa on jo kauan sitten alettu valmistautua tuleviin vaaleihin. Mutta Vperjod-ryhmä ei ole kuitenkaan auttanut puoluetta tässä puolueen kannalta tavattoman tärkeässä poliittisessä toiminnassa eikä ole edes sanonut suoraan, kannattaako se yleensä osallistumista IV duuman<sup>298</sup> vaaleihin vai tuleeko se vastustamaan osallistumista niihin. Yksinpä viimeaikaisimmissakin kirjallisissa tuotteissaan Vperjod-ryhmän ulkomaiset johtomiehet jatkavat teerenpeliään otzovistien kanssa.

Verrattomasti huomattavampaa puoluevastaista ja antisocialidemokraattista voimaa edustaa *riippumattomien legalistien* ryhmäkunta (»Nasha Zarja»<sup>299</sup>, »Delo Zhizni»<sup>300</sup> ja ne golosilaiset, jotka heitä suojaavat kuten Dan, Martov ja kumpp.). On todistettu täydelleen, etteivät he alistu minkään KK:n määräyksiin, vaan tekevät julkisesti pilkkaa sen päätöksistä. *He eivät voi* eivätkä haluakaan toteuttaa KK:n

viime kokouksen päätöksiä («Ei saa väheksyä illegaalisen puolueen merkitystä» j.n.e.). He eivät voi olla ajamatta *päinvastaista* linjaa.

Jokaiselle sosialidemokraatille on selvää, että »riippumattomien legalistien» voidaan odottaa ryhtyvän itsenäiseen vaalikamppailuun IV duuman vaaleissa *ilman ja vastoin* puoluetta.

Puoluemies-sosdemien tehtävä on selvä: Venäjällä olevia työläisten puolueyhmiä on kehotettava aloittamaan viivyttämättä vaalivalmistelut. Sosialidemokraattien ehdokkaiksi on asetettava *vain* täysin puolueen kannalla olevia henkilöitä, vain niitä tovereita, jotka ovat tajunneet likvidaattoruusvirtauksen vaarallisuuden. *Suoraa* esiintymistä riippumattomia legalisteja vastaan ei saa lykätä yhdelläkään päivällä, työläisiä on varoitettava heti siitä vaarasta, joka uhkaa puoluetta riippumattomien legalistien taholta vaaleissa.

Sellainen on puolueemme nykytehtävä. Kaikkinainen poikkeaminen tästä elämän (ja riippumattomien legalistien) reaalisesti esiinnostaman kysymyksen asettelusta, kaikkinainen viivyttely, yritykset pelata toistamiseen legalistien »lupauksilla» ja »vakuutteluilla» uhkaavat saattaa puolueen hyvin suureen vaaraan.

Käytännöllinen johtopäätöksemme: yhdeksän hengen kokouksen tulee välttämättömästi ja viivyttämättä kääntyä puolueen puoleen vetoomuksella, jossa kerrotaan totuudenmukaisesti ja tyhjentävästi, miksi ei onnistuttu kutsumaan koolle KK:ta Venäjällä, kehoitetaan paikallisia kerhoja aloitteellisuuteen ja perustamaan paikallis- ja aluekomiteoita, perustamaan organisatorisen keskuskomission ja tukemaan sitä, perustamaan ja tukemaan sosialidemokraattisia kirjallisia äänenkannattajia (joissa, samoin kuin sosialidemokraattien dumaryhmän osanotolla ja avustamana ilmestyvässä »Zvezdassa»<sup>301</sup> ei tule olla sijaa likvidaattoreille), käymään päättäväisesti ja horjumattomasti taistelua »riippumattomia legalisteja» vastaan ja likentämään itse työssä todella puolueen kannalla olevia aineksia tekemättä eroa virtausten välillä. Siinä tapauksessa, jollei ainoastaan viisi KK:n jäsentä yhdeksästä, vaan huomattava enemmistö yhdeksiköstä suostuu tunnustamaan itsensä KK:n kokoukseksi, tämän KK:n kokouksen tulee heti suorittaa uusien jäsenten kooptointi, muodostaa organisaatiokomissio konferenssin

koollekutsumista varten ja ryhtyä käytännöllisesti valmistautumaan IV duuman vaaleihin. Organisaatiokomissioon ja KK:hon tulee heti ottaa puoluemies-menshevikkejä. KK:n kokouksen on lähdeittävä päättäväisesti taisteluun riippumattomien legalistien ryhmäkuntaa vastaan. Ja itsestään ymmärrettävää on, ettei tällainen taistelu sovi yhteen sen kanssa, että riippumattomia legalisteja olisi puolueen keskuselimissä, joita he ovat horjuttaneet, jarruttaneet, näännyttäneet ja »pitäneet sairauden tilassa» puolitoista vuotta.

*Kirjoitettu 1911 toukokuun  
19 ja 23 (kesäkuun 1 ja 5)  
päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1961  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 20. osassa*

*Julkaistaan F. E. Dzerzhinskiin  
käsiälällä kirjoitetun jäljennöksen  
mukaan*

## 2

PUHEENVUOROJA KESKUSTELTAESSA  
NEUVOTTELUKOKOUKSEN KONSTITUOITUMISESTA

TOUKOKUUN 28 (KESÄKUUN 10) pñä

1002

Kun puolue on puolitoista vuotta joutunut kärsimään KK:n kokouksen lykkäytymisen johdosta, niin kansallisten järjestöjen olisi jo kauan sitten pitänyt valita edustajansa. Lätiläinen toveri asetti kysymyksen kokonaan toisin kuin bundilainen. Hän sanoi, että vaikkei häntä olekaan valittu, niin kokouksen koollekutsumisedellytykset huomioon ottaen hän katsoi olevansa velvollinen osallistumaan voidakseen esittää sittemmin selosteen Lätiinmaan KK:lle siinä tarkoituksessa, että päätökset astuvat Lätiinmaan osalta voimaan vasta sitten, kun Lätiinmaan KK on ne hyväksynyt.

## 2

Täällä pidetään tovereita todellakin narreina.<sup>303</sup> Me tiedämme, että Makar ja Lindov tekivät yhtä ja toista, pitivät yhteyttä järjestöihin, nimittivät asiamiehiä, olivat yhteydes-

sä ehdokkaaseen. He paloivat. Siitä pitäen kukaan jäljellä olevista ei ole lähettänyt meille mitään tietoja. He eivät ole edes ilmoittaneet enempää pää-äänenkannattajalle kuin KK:n Ulkomaiselle Toimikunnalle. Mitään toimintaa ei ole ollut. Puoluetta ei voida narrata kauemmin Venäjän Toimikunnalla<sup>304</sup> eikä Venäjän KK:lla. KK:n koollekutsuminen Venäjällä on fraseologiaa, josta hyötyy Stolypin.

Ionovin ilmoituksessa on sanottu, että hän lähettää saamansa kutsun Bundin KK:lle.<sup>305</sup> Milloin hän sen lähettää? Paljonko siitä on kulunut aikaa? Miksi ei ole vastausta? Ionov kirjoittaa, ettei hän voi saapua KK:n jäsenten kokoukseen ilman valtuuksia. Miksi sitten Lieber on täällä? Ehdotan tekemään päätöksen Ionovin vastauksen johdosta, sillä siitä käy ilmi, että vehkeillään.

## 3

Tehkäämme yhteenvedot siitä, mitä toimikunnasta on sanottu. On käynyt ilmi, että kysymys on jäljellä olevista toimikunnan jäsenistä. Toiminnasta on sanottu, ettei mitään toimintaa ole ollut. Tov. Adrianov on huomattava menshevikki, jos hän olisi toiminut, niin menshevikit olisivat välttämättömästi tietoisia siitä. Eivät edes hänen lähimmät aatetoverinsakaan tiedä siitä mitään. Sellaisen pelin jatkaaminen, että jossakin on toimikunta, on puolueen pettämistä. Ber ei voinut ottaa yhteyttä Bundin KK:hon palojen vuoksi. Mitä puolueen pitäisi tehdä? Se ei voi odottaa. Tässä tarvitaan ehdottomasti aloitteellisuutta.

## 4

Ber huutaa laista ja on samaan aikaan kamppailut päättäväisesti KK:n Ulkomaisessa Toimikunnassa lakia vastaan ja likvidaattorien eduksi.<sup>306</sup> Sellainen käyttäytyminen panee minut epäilemään hänen ilmoituksensa vilpittömyyttä ja oletta-  
maan, että hän yrittää uudelleen hajottaa puolueen yleisiä laitoksia.

## 3

PUHEENVUOROJA KESKUSTELTAESSA  
 KK:n KOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISESTA

TOUKOKUUN 30 (KESÄKUUN 12) pnä

1307

Totean, että alempi elin (KK:n Ulkomainen Toimikunta) on puolen vuoden ajan rikkonut päätöstä vastaan ja kieltäytynyt kutsumasta koolle ylempää elintä. Minun täytyy todeta tämä varoittaakseni, ettei voida luottaa lainkaan laitokseen, joka jo puoli vuotta on yrittänyt riistää puolueelta mahdollisuuden sen keskuselimen ennallistamiseen.

## 2

Huomautan, että meillä on jo 1910 kevästä asti Inokin kirje, että KK:n jäseniä on pidetty silmällä. Me vastustimme kaikkiin keinoin Venäjän seikkailua<sup>308</sup>. Makar pani vuonna 1910 asian uudelleen alulle, mutta varojen lähettäminen paljasti heti koko yrityksen toivottomuuden. Heti kävi ilmi, että KK:n kutsuminen koolle Venäjällä merkitsisi vankilaan lähettämistä. KK ei kokoontunut kertaakaan Venäjällä vuoden 1908 kevästä lähtien ja aina vuoden 1910 kokoukseen asti. Yritykset kokoontua Venäjällä ovat osoittaneet tämän tehtävän mahdottomaksi. KK:n lähettäminen Venäjälle ei olisi ollut muuta kuin vankilaan lähettämistä.

308

Puolentoista vuoden aikana keskusjohdon työssä on palanut neljä bolshevikkia. Yhtäkään menshevikkiä ei ole vangittu, koska heidän toimintansa on ollut stolypinilaisen puolueen luomista. Kirjeitä he eivät ole meille kirjoittaneet, vaan ovat lopettaneet kirjeenvaihdon maanalaisuuden vuoksi. Menshevikit eivät ainoastaan ole olleet toimimatta KK:n muodostamisen hyväksi, vaan vieläpä he ovat kieltäytyneet osallistumasta kooptointiinkin (Mihail, Roman ja Juri), Pjotr ei ole ollut edes toimikunnan kynnyksellä, Kostrov on elellyt vieressä. Kumoamaton tosiasia on, että vain bolshevikit ovat toimineet.



## 4

Ljubitshin suhteen meillä on Inokilta saatu kirje, jossa sanotaan hänen suostuvan toimimaan. Pjotrissa meillä on vain sellaisia tietoja, ettei hän ole ilmaantunut edes toimikunnan kynnykselle. KK:n jäsenen pitäisi tietenkin saapua työhön KK:hon. Martynov, emigrantti = Bogdanov, Nikita. Jos kutsutaan hänet, niin pitää kutsua heidät ja Viktor. Mihaililla, Jurilla ja Romanilla ei ole mitään suhteita KK:hon. Nämä ovat miehiä, jotka rakentavat stolypinilaista työväenpuoluetta, harjoittavat toimintaa, joka tuomittiin jyrkästi tammikuun kokouksessa. Meillä ei ole mitään yhteistä enempää stolypinilaisen työväenpuolueen luojien kuin niidenkään kanssa, jotka heitä auttavat.

*Julkaistu ensi kerran 1961  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 20. osassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
mukaan*

## 4

#### LISÄYS PÄÄTÖSLAUSELMAAN PUOLUEKONFERENSSIN KOOLLEKUTSUMISESTA

Organisaatiokomissio<sup>310</sup> vetää mukaan järjestämään konferenssin koollekutsumista Venäjällä olevien paikallisjärjestöjen edustajia ja vaikutusvaltaisia, joukkojen keskuudessa toimivia tovereita siinä mielessä, että he muodostaisivat mikäli mahdollista heti Venäjällä kollegion, joka suorittaa konferenssin koollekutsumiseen liittyvän kaiken käytännöllisen työn Organisaatiokomission yleisen valvonnan alaisena, jotta noudatettaisiin KK:n kokouksen päätöksissä ja kirjeessä annettuja ohjeita.

*Kirjoitettu kesäkuun 1 (14) pnä  
1911*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 5

#### JULKILAUSUMA<sup>311</sup>

Äänestäessämme koko päätöslauselman puolesta<sup>312</sup> sen vuoksi, että saataisiin mikäli mahdollista poikkeuksetta kaikki puolueen säilyttämisen kannalla olevat ainekset lä-

hemmäksi toisiaan, me vastustamme samalla jyrkästi sitä, että Organisaatiokomissioon sallittaisiin kutsua golosilaisia ja vperjodilaisia, t.s. ulkomailla erityisiksi ryhmäkunniksi yhtyneiden puolueenvastaisten ryhmien edustajia, jotka KK:n kokouksesta kuluneiden puolentoista vuoden aikana ovat todistaneet, että he saattavat toimia vain puoluetta *vastaan*, vain *jarruttaa* sen toimintaa, vain auttaa riippumattomien legalistien työväenpuoluetta tai otzovisteja.

N. Lenin

*Kirjoitettu kesäkuun 1 (14) pnä  
1911*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

### JULKILAUSUMA <sup>313</sup>

Neuvottelukokouksen jäsenenä me allekirjoittaneet, kuul-tuamme teknillisen komission<sup>314</sup> päätöksestä olla myöntä-mättä varoja koululle<sup>315</sup>, lausumme julki, että pidämme tätä päätöstä suorastaan laittomana ja esitämme neuvotte-lukokouksen jäsenten äänestettäväksi seuraavan ehdotuk-sen: *Neuvottelukokouksen jäsenet päättävät myöntää käteis-(tai käyttö-) varoista tarvittavan summan koulua varten puolueen koulukomission päätöksen mukaisesti (matkoihin ja ylläpitoon viimeistään 1. IX 1911).*

N. Lenin

30. VII 11.

*Julkaistu ensi kerran 1961  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 20. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

### LISÄYS L. B. KAMENEVIN KIRJASEEN »KAKSI PUOLUETTA»\*

*Pitää tehdä valinta* vallankumouksellisen proletariaatin puolueen ja riippumattomien legalistien puolueen välillä. VSDTP:n jokaisen kerhon, jokaisen ryhmän tulee sanoa se työläisille ja toteuttaa käytännössä.

\* Ks. Leninin esipuhetta Kamenevin kirjaseen »Kaksi puoluetta», Teokset, 17. osa, ss. 208—211. *Toim.*

Me tiedämme, että on ihmisiä, jotka tunnustavat likvidaat-  
toruutta vastaan käytävän taistelun tarpeellisuuden ja sa-  
malla vastustavat lopullista rajankäyntiä sekä puhuvat (vie-  
läpä nytkin!) jatkuvasti »sovinnonteosta» tai »sopimukseen  
pääsystä». Eivätkä sellaisia ihmisiä ole vain Trotskin (johon  
harvat enää suhtautuvat vakavasti) »uskolliset palvelijat». Sovinnon etsijät ja sopimukseen pyrkijät erehtyvät syvästi:  
1<sup>1</sup>/<sub>2</sub> vuotta on todistanut *käytännössä*, että legalistit *eivät  
täytä mitään* velvoituksia. Kuinka voidaan puhua sopimuk-  
seen pääsystä henkilöiden kanssa, jotka eivät täytä mitään  
velvoituksia? Eikö ole naurettavaa puhua sopimukseen pää-  
systä silloin, kun puhuja ei voi osoittaa sopimuksen ehtoja  
*eikä liioin* keinoja, joilla taattaisiin edes joltinenkin ehtojen  
noudattaminen??

*Kirjoitettu 1911 heinäkuussa,  
20 (elokuun 2) päivän jälkeen*

*Julkaistu elokuussa 1911  
kirjassessa, jonka »Rabotshaja  
Gazetan» toimitus painatti  
Pariisissa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## JÄSENNYS »LIBERAALISEN TYÖVÄENPUOLUEEN MANIFESTI» NIMISTÄ REFERAATTIA VARTEN<sup>316</sup>

1. Miksi »Nasha Zarjan» 9.—10. n:ossa julkaistu N. Rozh-  
kovin artikkeli ansaitsee sellaisen nimen ja on mitä huolelli-  
simman erittelyn arvoinen? Kysymys työväenliikkeen kah-  
desta linjasta ja »kahdesta puolueesta» voidaan selvittää  
jättämällä *syryään kaikki* »selkkaukset» ja »rettelöt».

2. »Vapauden päivien sosialidemokraatin» tyyppi. Porva-  
rilliset demokraatit marxilaisessa asussa. Rozhkov kuvaa-  
vana esimerkkinä; marxilaisuus on hänen artikkelissaan  
*kauttaaltaan* korvattu liberalismilla.

3. Orjuuttaja-tilanherrojen merkitys nyky-Venäjäällä li-  
beraalien (Rozhkov) ja marxilaisten näkökulmasta. VSDTP:n  
»joulukuun päätöslauselmat» (1908).

4. Demokratian suhde agraariongelman (stolypinilaiseen)  
ratkaisuun »eri porvaristoryhmien välisen kompromissin tie-  
tä».

5. Odottaako Venäjää »erittäin maltillisen porvarillisen  
progressismin riemuvoitto»?

6. Nyky-Venäjä ja III duuman vertailu XIX vuosisadan 60-luvun Ranskaan senaikaisine lainsäätäjäkuntineen ja 80-luvun Preussiin.

7. Ovatko »vanhat iskulauseet» muuttuneet »kuolleiksi sanoiksi»?

8. Miksi »Työväenluokan etuja ajava yhdistys», jonka perustamishankkeissa Rozhkov puuhaa, on *liberaalisesti* ymmärrettyjä työväenluokan etuja *liberaalisesti* ajava yhdistys?

9. Verranto: J. Larin suhtautuu työväenedustajakokoukseen samoin kuin N. Rozhkov suhtautuu legaaliseen likvidaat- toripuolueeseen.

*Kirjoitettu 1911 marraskuussa,  
ennen 14 (27) päivää*

*Julkaistu marraskuussa 1911  
referaattia koskevassa »Rabotshaja  
Gazetan» kerhon painattamassa  
ilmoituksessa*

*Julkaistaan ilmoituksen tekstin  
mukaan*

## ULKOMAISTEN BOLSHEVIKKIRYHMIEN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA ESITETTY ULKOMAISEN JÄRJESTÖN SÄÄNTÖJÄ KOSKEVA EHDOTUS<sup>317</sup>

Valitessaan Ulkomaisen Järjestön Komitean<sup>318</sup> hoitamaan Ulkomaisen Järjestön asioita neuvottelukokous jättää Komitealle sääntöjen luonnoksen ja kaikki huomautukset sekä antaa Komitean tehtäväksi tiedustella ryhmien mielipidettä ja vahvistaa säännöt lopullisesti tällaisen mielipidetiedustelun kautta.

*Lenin*

*Kirjoitettu joulukuun 16 (29) pnd  
1911*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## POLIITTISEN TILANNESELOSTUKSEN JÄSENNYS<sup>319</sup>

*Poliittinen tilanne*

1. Katovuosi — ja nälänhätä. »Elintarvikekampanja» — Lidvalin juttu<sup>320</sup>.

2. Stolypinin »agraariuudistus»: porvarillisen viinin kaa- tamista maaorjuusjärjestelmän leileihin. Ne halkeavat.

3. Joulukuu 1908 Stolypinin uudistuksesta<sup>321</sup>; likvidaatorit ja vperjodilaiset eivät ymmärrä.

4. Intendenttien oikeusjutut: varastavat.

5. Isännättömyys ja epäjärjestys.

— Kadettien ja lokakuulaisten lehdistö. Lento Pietarista Moskovaan, kuorma-autojen matka-ajo, rautateiden rakentaminen, venäläinen teollisuus ulkomaanmarkkinoilla, kansanopetus ja Kasson »luuta»<sup>322</sup> — — — kaikkialla ja joka taholla huokauksia, voitotusta, päivittelyä.

6. Porvaristo itkee porvarillista järjestelmää. Se tahtoo »pestä taljan (turkin) kastamatta sitä veteen».

7. Vallankumous on ainoa keino. Pelkoa, vihaa, epäuskoa — ei myötävirtaan.

8. »Ei myötävirtaan.» Vallankumouksen puolesta. Työväenluokka ja vallankumous. Tunnuslause, joka summeeraa poliittisen tilanteen ja *määrittelee* puolueen agitaatio- ja propagandatyön koko sisällyksen (mm. IV duuman edellä) — vallankumouksen puolesta. (*Ei* »yleinen äänioikeus».)

etc.

Katovuosi

Intendenttien oikeusjutut

Persia

Kasso ja suuri ratsia

Juutalaiset ja »kaupan kansallistaminen»

### *Työväenluokka ja vallankumous*

1. »Vilkastuminen», josta kaikki puhuvat, on vallankumouksen uuden nousun oire.

2. Suhde menneeseen vallankumoukseen: kiukkua, pelkoa, vihaa — pelkuruutta, epäuskoa, arkailua — työväenluokan suhde (»vielä te näette uudelleen vuoden 1905»).

3. Työväenluokan toimintatehtävät uusissa olosuhteissa

( $\alpha$ ) > joukkojen valveutuneisuus ( $\delta$ )

( $\beta$ ) > kapitalismin kehitys ( $\alpha$ )

( $\gamma$ ) > porvariston vihamielisyys ( $\beta$ )

( $\delta$ ) > vihollisten yhdistyminen ( $\gamma$ )

4. Agitaatio- ja propagandatyön luonne.  
Ei tarvita illegaalista puoluetta  
Ei tarvitse propagoida vallankumousta (ei hegemonia)  
etc. etc. [likvidaattoruutta].

Porvarillisen vastavallankumouksellisuuden ilmausta sosialidemokratiassa.

5. »Kämmenellä» = III duuma. (Kadettien) osuus.

*Ktrjoitettu vuoden 1911 lopulla*

*Julkaistu ensi kerran 1961  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 21. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## **VSDTP:n VI (PRAHAN) YLEISVENÄLÄINEN KONFERENSSI<sup>323</sup>**

**5.—17. (18.—30.) TAMMIKUUTA 1912**

1

**KONFERENSSIN KOOLLEKUTSUMISTA VALMISTELLUTTA  
VENÄJÄN ORGANISAATIOKOMISSIOTA KOSKEVAN  
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEN JOHDOSTA<sup>324</sup>**

Tämä kiitollisuudesta *riippumatta*.

Tämä kuuluu valtakirjavalioikunnan toimialaan.

»Kiitollisuuden» sijasta kehotan antamaan (juhlallisen) *tunnustuksen* tehdystä tärkeästä työstä ja *tähdentämään* olosuhteiden vaikeutta.

*Ktrjoitettu 1912 tammikuussa,  
ölmestään 5 (18) pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1941  
«Proletarskaja Revoljutsija»  
aikakauslehden 1. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

KONFERENSSIN KONSTITUOITUMISTA KOSKEVAN  
PUHEEN JÄSENNYS

1. Hajaannus ja KK:n puuttuminen. )  
2. Paikallisten järjestöjen aloite puolueen ennallistamisen alalla. )

IV duuman 3. Käytännön toiminnan pakottavat tehtävälitvät ovat erityisesti kärjistäneet puolueen ennallistamistehtävää. )

4. *K a i k k i* ovat saaneet kutsun ja poissa ovat vain ne, jotka eivät halua auttaa puoluetta.  
5. Kaikki Venäjällä toimivat järjestöt ovat edustettuina.

— — Konferenssin konstituoituminen puolueen ylimmäksi elimeksi, jonka velvollisuutena on muodostaa toimivaltaiset keskuslaitokset ja auttaa kaikkialla puoluejärjestöjen ja puolueetyön ennallistamista.

- 1) Kansallisia järjestöjä on kutsuttu 3—4 kertaa — — (1) on todettu, että syy eroamiseen Venäjän järjestöistä lankeaa kokonaan kansallisille järjestöille;  
2) suoranaisten likvidaattorihenkisten (bundilaisten) toiveiden osittainen tukeminen; avuton epäröinti tässä kysymyksessä, säilyykö puolue vai ei;  
3) että olisi äärimmäisen epänormaalia, jos venäläiset järjestöt, joiden varassa on koko työ liikkeen tärkeimmissä keskuksissa, kieltäytyisivät tästä työstä ja puolueen ennallistamisesta.

- 4 (1) kolmeen vuoteen ei ole ollut;  
(2) kaksi ja puoli vuotta tunnustettiin tarpeelliseksi ja valmistauduttiin;  
(3) poikkeuksetta kaikille on ilmoitettu ja toimitettu kutsu ja annettu mahdollisuus olla läsnä;  
(4) VOK:n<sup>325</sup> piiriin on yhdistynyt 20 Venäjän järjestöä.

*Kirjoitettu 1912 tammikuussa,  
viimeistään 5 (18) pnä*

*Julkaistu ensi kerran tammikuun  
18 pnä 1937 »Pravda» lehden  
18. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 3

SELOSTUS KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN  
TOIMISTON TYÖSTÄ

TAMMIKUUN 7 (20) p:nä 1912

KST:n työ koostuu kahdesta osasta, joista toisena on tavanomainen kirjeenvaihto, jäsenten sijoittelu... j.n.e. ja toisena kongressit: Kööpenhaminan ja Zürichin<sup>326</sup>. Lontoon edustajakokouksesta asti [KST:hen] kuului yksi Venäjän sosialidemokraattien [edustaja]. KK:n kokouksessa valittiin lisäksi Plehanov, mutta hän kieltäytyi sanoen, että työn kannalta yksikin riittää. Kööpenhaminan kongressissa minä ja hän lähenimme toisiamme, keskustelumme oli ystävällistä, golosilaisten kanssa en enää voinut keskustella ja Trotskiin suhtauduin paheksuvasti, varsinkin kirjeen vuoksi<sup>327</sup>. Istunnon lähetessä loppuaan Plehanov hyväksyi KK:n kokouksen ehdotuksen. Meillä kummallakin on yksi ääni. Meidän kesken ei ole ollut mitään selkkauksia viime aikoihin asti. Kööpenhaminassa toimin osuustoimintavaliokunnassa. Mielenkiintoisinta on se, että Saksan sosialidemokraattien välit ovat äärimmäisen kärkevät; ulkonaisesti ollaan yksimielisiä, mutta puolueen sisällä on kaksi eri virtausta. Saksan sosialidemokraattien edustajistosta puolet on puolueen ja puolet ammattiyhdistysten edustajia. Tässä suhteessa on havaittavissa, että mitä isommaksi kasvaa Saksan edustajisto, sitä pienemmäksi käy Saksan sosialidemokraattien hegemonia. He nolasivat itsensä Stuttgartin kongressissa äänestämällä kolonialistisen päätöslauselmaehdotuksen puolesta... Muuan edustaja sanoi esimerkiksi, että kapitalistien pakkoluovutus on mahdotonta. Ilmeni, ettei heidän ohjelmassaan ole sen vuoksi pakkoluovutus-sanaa. Heidän noudattamansa linja ei itse asiassa ole sosialidemokraattinen. Tässä suhteessa ei pidä luulla turhia, ja mitä pitemmälle aika kuluu, sitä laajemmaksi ja kärkevämmäksi taistelu muodostuu; proletaarijoukot eivät tietenkään rupea epäröimään. He poistuiivat Magdeburgin kongressista, mutta sillä ei pelästytetä ketään sosialidemokraateista.<sup>328</sup>

Tshekkien keskuudessa on hajaannusta.<sup>329</sup> Me esiinnyimme tuota hajaannusta vastaan, koska meidän mielestämme sosialidemokraatit eivät saa olla alttiita millekään shovinistiselle ja nationalistiselle agitaatiolle. Itävallassa on ollut lukuisia skandaaleja sen johdosta, millä kielellä olisi kirjoi-



tettava asiapaperit y.m.s. Plehanov teki selostuksen tämän hajaannuksen johdosta ja hänen päätöslauselmaehdotuksensa hyväksyttiin valtavalla äänten enemmistöllä. Trotski ryhtyi tässäkin asiassa sovittelemaan sanoen, että syy on Adlerissa, »lauheimmassa» ja opportunistisimmassa sosialidemokraattisissa.

Saksan sosialidemokraattinen liike on epäilemättä uuden aikakauden, sosialistisen vallankumouksen aikakauden kynnyksellä; taluspula, sotilaallinen kriisitila, maailmantilanteen mutkistuminen — kaikki ne lähentävät tuota kautta ja ovat sen oireita. Tähän asti on tehty valmistelutyötä. Nyt on porvaristonvastaisten taistelujen kausi. Ja nyt käy ilmi reformistien ja vallankumouksellisten sosialidemokraattien välinen ero. KST kutsuttiin koolle Zürichiin pitämään istuntoa Marokon tapahtumien johdosta. Tällöin sattui vielä välikohtaus. Molkenbuhr kirjoitti omissa nimissään kirjeen, ettei kokoonnuttaisi. Rosa Luxemburg julkaisi tuon kirjeen ja siitä syntyi meteli.<sup>330</sup> Vallankumoukselliset sosialidemokraatit pääsivät viime edustajakokouksessa voitolle. Bebel sanoi saattavansa R. Luxemburgin edesvastuuseen. Ranskalaisen taholta yritettiin saada lakkoa päätöslauselmaan sodanvastustamiskeinona. Heitä vastustivat kaikki vallankumoukselliset sosialidemokraatit osoittaen, ettei hallitukselle saa paljastaa, mihin aseeseen me turvaudumme, mikä sopii missäkin parhaiten. Ehdotus hylättiin. Bebel herätti kysymyksen asiakirjojen julkaisukiellosta vihjaten R. Luxemburgiin ja vaati päätöksentekoa. Otin Rosa Luxemburgin puolustettavakseni. Siteerasin Quelchia Bebelin suureksi mielipahaksi. Bebel käyttäytyi tässä tapauksessa kuin sovittelija. R. Luxemburgin julkaisema kirje ei ole mitenkään rinnastettavissa [muihin] asiakirjoihin. Häntä olisi pitänyt käsitellä korkeintaan puolueen sisällä ja häntä käsiteltiin, mutta kysymyksen herättäminen KST:ssä oli väärin...

Saksan sosialidemokraattien keskuudessa on syntynyt erilaisia virtauksia, jotka pyrkivät ilmenemään ulkoisesti, puolueen sisällä kuohuu. Siellä on odotettavissa ratkaisevia tekoja. Reformistien ja vallankumouksellisten sosialidemokraattien välinen selkkaus on väistämätön.

PUHEENVUORO NÄLÄNHÄDÄN TORJUNTAA KOSKEVAN  
PÄÄTÖSLAUSELMAN HYVÄKSYMISEN JOHDOSTA

TAMMIKUUN 8 (21) pnä 1912

Puolueen tulee puuttua asioihin aktiivisesti, on tehtävä päätös. Olemme vakuuttuneet mielipiteiden vaihdon perusteella siitä, että työläiset kiinnittävät nälänhätään suurta huomiota, puuttuvat aktiivisesti asioihin ja auttavat nälänhädässä olevia. Hätää kärsivien auttaminen ei ole hyväntekeväisyyttä. Auttaminen on hyväntekeväisyyttä vain porvarillisessa kysymyksenasettelussa. Se ei riitä. Kadetit ovat todellakin asettuneet ministeristön virkamiesten kannalle. On osallistuttava komiteoihin, joita muodostellaan nälänhädän torjumiseksi. Tarkoitaa puolueettomia työväenkomiteoita. Niitä ei pidä kehottaa muodostamaan, mutta niihin on osallistuttava. Rahavarat on paras toimittaa sosialidemokraattiselle ryhmälle, työväen liitoille, klubeille ja muille yhdistyksille. Niin ikään on julkaistava lentolehtinen, mutta mieluummin työläisille ja talonpojille osoitettuna. Pitäisi ryhtyä levittämään Markov 2:sen puhetta, jossa hän sanoi nälänhädässä olevia talonpoikia laiskureiksi. Puhe on mainio, lukekoot sitä.

*Julkaistu ensi kerran 1965  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan käsin kirjoitettujen  
pöytäkirjamerkintöjen mukaan*

MUUTOSEHDOTUKSIA PUOLUEEN JÄRJESTÖSÄÄNTÖIHIN\*

*Järjestösäännöt*

- § 1 — sama.
- § 2 — lisäys kooptoinnin tilapäisestä sallimisesta (XII 1908 hyväksytyn päätöksen mukaisesti).
- § 3 — sama.
- § 4 — sama.
- § 5 — sama.
- § 6 — sama.
- § 7 — sama.

\* Ks. Teokset, 17. osa, ss. 462—463. *Toim.*

§ 8 — kokonaan pois. Myönnettävä KK:lle + paikkoja.

§ 9 — 1000 valitsijan asemesta — pantava 30 tai 50 ja luovuttava (väliaikaisesti) suhteellisesta edustuksesta.

*Huomautus.* Poikkeuksellisen asiointilan vuoksi vuoden 1912 konferenssi julistautui *puolueen ylimmäksi elimeksi* (katso konferenssia koskevaa päätöslauselmaa).\*

*Kirjoitettu 1912 tammikuussa,  
viimeistään 11 (24) pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1941  
»Proletarskaja Revoljutsija»  
aikakauslehden 1. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

6

PUHE ORGANISAATIOKYSYMYKSESTÄ

TAMMIKUUN 11 (24) pnä 1912

Haluaisin kosketella kysymyksen toista puolta. Nimittäin joustavuutta... Päätös oli oikea.<sup>331</sup> Tahtoisin kiinnittää huomiota siihen, mikä puoli on tärkeä. Ottakaamme esimerkiksi julkinen yhdistys. En voi puhua koko Venäjältä, mutta 5 kaupungin suhteen voidaan sanoa, että... mahdollista. Siis mitä hyötyä on ennen kaikkea legaalisesta yhdistyksestä? Marxilaishenkisiä luentoja; niitä sallittaneen pitää. Olen huomannut lehdistä, että isoissa kaupungeissa sallitaan. Luennoitsijoiden saannin sanotaan olevan vaikeaa... Työläisten itsensä pitää nostaa esiin luennoitsijoita ja maksaa palkiot. Edelleen on kirjasto ja lukusali. En tiedä, onko »Zvezda» niissä luvallinen. Edelleen legaaliset yhdistykset järjestävät erilaisia huvitilaisuuksia. Se on tärkeää rahavarojen kannalta, ja toisaalta näiden huvitilaisuuksien ansiosta muodostuu tavallaan klubi. Jos tämän tyyppinen yhdistys ei ole fiktio, vaan todellisuutta, ja niinhän asia varmasti on, niin meidän tulee asettaa kysymys, olemme[ko] me toimineet näiden yhdistysten laajentamisen hyväksi? Olemme[ko] tehneet se-lostuksia näistä yhdistyksistä tehtaissa? Olemmeko yrittäneet järjestää sellaisia yhdistyksiä? Edelleen, millä tavalla on käytettävä näitä yhdistyksiä? Olemme nyt muuttumassa poikkeuslakien aikaisen saksalaisen järjestön kaltaiseksi. Toimintamme on kuitenkin samalla sekä vaikeampaa että hel-

\* Käsikirjoituksessa tämä kappale on pyyhitty yli. *Toim.*

pompaa. Vaikeampaa siksi, että heillä oli mahdollisuuksia legaaliseen toimintaan. KK oli muodostettu parlamenttiryhmän jäsenistä, se kokoontui julkisesti, kutsui illegaaleja. Meillä taasen sosialidemokraatit saavat runsaasti kannatusta ja tukea joukoilta. Meillä pitää olla joka yhdistyksessä pieniä sosialidemokraattisia soluja, joilla on kiinteä yhteys puolueeseen, ja jokainen kysymys on ratkaistava puolueen päätösten hengessä... Näiden solujen ei pidä olla niin jäykkärakenteisia kuin ovat piiri- ja alapiirijärjestöt. Pietari ja Riika ovat sopivia tämän tyyppisille [legaalisille] yhdistyksille. Moskovassa on tässä suhteessa tehty vähän. Juuri nämä solut tekevät mahdolliseksi rakentaa puolueen toisentyypiseksi. Ennen minun aikoinani me jouduimme tekemään kaiken itse. Sen sijaan nyt ovat ammattiyhdistykset ja järjestöt ottaneet suoritettavakseen osan työstä. Legaalinen duumaryhmäkin käy mahdollisuuksien mukaan poliittista taistelua, ja jos siten järjestettyjä legaalisia yhdistyksiä olisi enemmän, niin vallankumous olisi voittamaton. Tässä on kysymys juuri järjestöjen joustavuudesta. Se on oleva ihanteena järjestömme uudelleenrakentamisessa. Nämä illegaaliset solut, joita ympäröi legaalisten solujen verkko, muodostuvat uudeksi perustaksemme. Kaikki yhteydenpito supistuu minimiin, ikään kuin järjestöä ei olisikaan, vaikka se onkin. Ei väliä, vaikkei kokouksia pidettäisikään. Puoluetyö on saanut uuden muodon. Uusi muoto on jo kiilautunut vanhaan. Olkoon se vähemmän muotoutunutta, mutta laajempaa toimintaa legaalisisissa yhdistyksissä. Jokaisen kulttuuritoimenpiteen tulee olla hengeltään läpeensä sosialidemokraattinen, sosialidemokraattista kulttuuria. Se muodostuu ratkaisevaksi taisteluksi likvidaattoruutta vastaan... Niillä on solu, yhteys pää-äänenkannattajaan, ne ovat kerran vuodessa kosketuksissa ja tekevät sata kertaa enemmän kuin aikaisemmin. Me emme ole toimineet riittävästi legaalisisissa yhdistyksissä. Ne on temmattava pois liberaalien käsistä, [temmattava] koko legaalinen liike. Legaaliset yhdistykset on saatava leviämään, laajenemaan. On kiinnitettävä huomio konkreettiseen toiminnan järjestämiseen julkisissa yhdistyksissä. Illegaalisten solujen ympärille on luotava kaikkialla legaalisten solujen verkko.

LISÄYKSIÄ PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEEN  
»PUOLUETYÖN LUONTEESTA JA ORGANISATORISISTA  
MUODOISTA»\*

Lisättävä alkuun (α) XII 1908 hyväksytyä päätöslauselmaa koskeva vahvistava lausunto tai toteamus, että kolmen vuoden *kokemus* on osoittanut sen oikeaksi; (β) tunnustus, että paikallisten sosialidemokraattisten voimien toiminta luo meillä *likimain* sen tyyppistä puoluetta, jollainen oli Saksan puolue vv. 1878—1890<sup>332</sup>. Samaan suuntaan on kuljettava *edelleenkin* [tämä 1. §:n asemesta].

Viidennestä teesistä poistettava *muotoutuminen* ja sanottava »laajentamisen» asemesta *lujittaminen*.

§ 7 — sanottava varovammin, kuten XII 1908.

§ 9 — kirjoitettava siten, että niin poliittisen agitaation kuin myös vallankumouksellisen taistelun johdon ja kaikkien eri yhdistyksissä olevien *illegaalisten järjestöjen ja illegaalisten solujen yhdistämisen kannalta* on erittäin tärkeää säännöllisesti ja usein ilmestyvän maanalaisen sosialidemokraattisen lehden järjestelmällisellä levittämisellä.

*Kirjoitettu tammikuun 11 (24) pnä  
1912*

*Julkaistu ensi kerran 1941  
»Proletarskaja Revoljutsija»  
aikakauslehden 1. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

AINEISTOA »PETITIOKAMPANJAA» KOSKEVAAN  
PÄÄTÖSLAUSELMAAN\*\*

Päätöslauselma petitiokampanjasta

Aiheet:

1) kynämiesten keksintö ilman yhteyttä joukkoihin, [ei ole] läht[öisin] joukkojen keskuudesta;

\* Ks. Teokset, 17. osa, ss. 452—454. *Toim.*

\*\* Käsikirjoitus on osaksi turmeltunut. Hakasuluissa olevat sanat on lisätty ajatusyhteyden ja hyväksytyyn päätöslauselman tekstin perusteella. *Toim.*

2) hedelmätöntä allekirjoittelua, ilman selviä [tunnuksia], ilman [joukko]agitaatiota, ilman [joukkojen] kiinnostusta;

3) petition teksti ja luonne epätyytyttäviä;

4) erillinen osittaisvaatimus, vaikka olosuhteet asettavat päiväjärjestykseen aivan alkeellisimmat vapauden edellytykset koko kansaa [varten];

5) epäonnistunut: 1300 allekirjoitusta. Ei saanut kannatusta Kijevissä, Jekaterinoslavissa, Kaukasiassa etc.;

6) kiinnostus proletariaatin joukkokokouksia kohtaan on osoittanut, että joukkojen luo johtavaa »tie[tä]» *ei ole etsittävä sieltä*, mistä likvidaattorit tahtovat sitä etsiä.

Yhteenvedo:

Epäonnistuminen katsottava täydelliseksi.

[Aikakauden] konkreettisten olosuhteiden vuoksi petitio on vähiten [sopivia] agitaatiokeinoja.

Kehotettava harjoittamaan agitaatiota [liittoutumis]vapauden puolesta *samalla kun* esitetään yleisiä [poliittisia] vaatimuksia ja harjoitetaan vallankumouksellista agitaatiota joukkojen keskuudessa.

Päätöslauselmaehdotus

Todetaan:

1) että alkaneen... [niin] sanotun »petitiokampanjan» pani alulle likvidaattoruussuuntaa edustavien [pietarilaisten kynämiesten ryhmä] eikä se ole suinkaan [joukko]taistelun tuote eikä johdu... työväenjärjestöjen tai valvutuneiden työläisten aktiivisesta aloitteesta;

2) että mainittu [kampanja niin] petition [luonteen] [vuoksi] kuin myös yleisestä poliittisesta tilanteesta johtuen [on muodostunut väistämättömästi pelkästään muodolliseksi] ja hedelmättömäksi allekirjoitusten keräämiseksi [paperilappuun], joka ei kiinnosta joukkoja, [eivätkä] itse työläiset ole osallistuneet laajassa mitassa... petition käsittelyyn enempää lehdistössä kuin kokouksissakaan;

3) että mainittu kiertämään lähetetty petitio ja ne kommentaarit, joilla likvidaattorit ovat sitä säestäneet, merkitsevät poliittisen vapauden erillistä vaatimista yhtä valvutu[neinta] ja vallankumouksellisinta luokkaa varten ja asettavat tämän vaatimuksen [irrallisena yleisistä] alkeellisista [koko kansan] poliittisen vapauden edellytyksistä, vääristävät siten proletariaatin... koko kansan [johtajan] tsarisminvastaisen taistelun tehtäviä ja tuomitsevat »kampanjan» [epäonnistumaan];

4) että kyseisen [petitiokampanjan] kohtalo on ilmeisesti todistanut [koko] hankkeen olleen virheellisen ja irrallaan t [yöväenjoukoista]: petitio on saanut kaikkiaan 1300 ääntä, [jota paitsi] ...petitiokampanja, jolta ilmeisesti puuttuu [joukkojen] kannatus, [ei ole saanut kerrassaan] minkäänlaista kannatusta missään puoluejärjestöissä, mukaan luettuna [Kaukasiala], Jekaterinoslav ja Kijev eikä edes likvidaatoreille myötämielisessä... samoin kuin ei ole tukenut tätä [kampanjaa myöskään sosialidemokraattinen duumaryhmittämme].

*Kirjoitettu 1912 tammikuussa,  
viimeistään 17 (30) p:nä*

*Julkaistu ensi kerran 1941  
»Proletarskaja Revoljutsija»  
aikakauslehden 1. n:o:ssa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## »VENÄJÄN PROLETARIAATIN VALLANKUMOUKSELLINEN NOUSU» ESITELMÄN JÄSENNYS<sup>333</sup>

1. Lenan tapahtumat<sup>334</sup> ja vappu Venäjällä. Joukkolakot ja niiden merkitys.
2. Vallankumouksellisen nousun lainmukaisuus, sen esivaiheet ja perspektiivit.
3. Joukkolakon merkitys aikamme vallankumouksissa. Vuoden 1905 kokemus.
4. Liberalismi ja demokratia uuden vallankumouksen edessä.
5. Miksi kadetit julistivat sodan »vallankumousmielialoilile» ja tuomitsivat ajatuksen »uuden vallankumouksen tarpeellisuudesta Venäjällä»?
6. Nykyisen vallankumouksellisen nousun luoma uusi tilanne. Poliittiset puolueet, III duuma, vaalit. Talonpoikaisto ja uusi demokraattinen sivistyneistö.
7. »Liittoutumisvapaus» ja kansanvallankumouksen taistelutunnukset — tasavalta, 8-tuntinen työpäivä, tilanherrojen kaikkien maiden konfiskointi.

*Julkaistu 1912 ennen  
kesäkuun 13 päivää (u.l.)  
VSDTP:n Ulkomaisen Järjestön  
Pariisin-jaoston julkaisemassa  
esitelmäilmoituksessa*

*Julkaistaan ilmoituksen tekstin  
mukaan*

## ROSA LUXEMBURG JA PUOLAN »PARTEI»VORSTAND MARTOVIN JÄLJILLÄ<sup>335</sup>

»Vorwärtsissä» (14. syyskuuta) ollut Rosa Luxemburgin kirjoitus, jossa puolustetaan niin sanottua Puolan Vorstandia ja esitetään syytöksiä toveri Radekia vastaan, pakottaa minut tarttumaan kynään, vaikkei minulla ole mitään halua puuttua tähän asiaan. Ei voida olla vaiti, kun Venäjän puolueen likvidaattoreita vastaan suuntautuvaa taistelua käytetään likvidaattorien kehnimpien menetelmien puolustamiseen.

Olen henkilökohtaisesti tarkkaillut tov. Radekin horjumista äärivasemmiston puolustuksesta venäläisten likvidaattorien puolustukseen; olen aina käynyt ja käyn edelleenkin poliittista taistelua kaikkia likvidaattoruuden puoltajia vastaan, mutta *juuri siksi* minun on noustava vastustamaan niin sanotun Puolan Vorstandin inhottavaa menettelyä Radekin »jutussa»<sup>336</sup>.

Mikä on peruserikoisuutena »tunnetussa» (bekannt) Martovin kirjassessa, jonka Rosa Luxemburg on niin oikeaan aikaan muistanut?<sup>337</sup>

Se, että sen *jälkeen* kun Venäjän kaikki sosialidemokraatit olivat tuominneet julkisesti ja yksimielisesti tammikuussa 1910 likvidaattoruuden ja puolueessa oli julistettu *rauha* tämän tuomitsemisen perusteella<sup>338</sup>, vuoden kuluttua siitä, kun likvidaattorit olivat jakaneet kahtia puolueen KK:n ja erottautuneet puolueesta, likvidaattorien päämies Martov julkaisi kirjasen, jossa hän syyttää vastustajiaan 1001 epärehellisestä ja rikollisesta teosta. Puolalaiset sanoivat silloin tuota kirjasta »Stinkbombsiksi»\*, ja *jopa* (sogar eikä selbst) Kautskykin käytti siitä sanontaa »abscheulich»\*\*.

Niin sanottu Puolan Vorstand Rosa Luxemburg etunenäsään on menetellyt nyt kirjaimellisesti samoin.

Ei kukaan muu kuin tämän samaisen Vorstandin jäsenet suosittelivat *minulle henkilökohtaisesti* vv. 1909 ja 1910 tov. Radekia puolueemme *pää-äänenkannattajan avustajaksi* ja tutustuttivat minut henkilökohtaisesti häneen Kööpenhaminan kansainvälisessä kongressissa antaen *mitä parhaimpia lausuntoja*.

\* — hajupommiksi. *Toim.*

\*\* — inhottava, iljettävä. *Toim.*



Mutta sitten vuonna 1911 tov. Radek esiintyi tämän Vorstandin poliittisena vastustajana ja tuki Varsovan puoluekomiteaa, useita puolueen jäseniä ja sen kahta huomattavinta johtomiestä (Maleckia ja Haneckia), jotka olivat paljastaneet Vorstandin hajotustoiminnan. Tov. Radek auttoi saamaan selville totuuden, nimittäin sen, että Puolan *Parteivorstand* on Vorstand *ilman* puoluetta. Puolan pääkaupungissa Varsovassa tämä Vorstand *ei* edusta *enää* Varsovan komiteaa, vaan omaa näennäistä pikkuryhmäänsä. Saksalaiset toverit saavat pian tästä kaikesta seikkaperäisempiä tietoja. Venäjän sosialidemokraattisen puolueen jäsenet tietävät, että siitä on olemassa jo *koko joukko kirjallisuutta*, jota Rosa Luxemburg suotta yrittää tappaa vaitiololla (totzuschweigen) Internationaaliin nähden!

Niinpä sen *jälkeen*, kun Radek on esiintynyt poliittisesti niin sanottua Parteivorstandia vastaan (*jolla ei ole puoluetta*), tämä »Partei»vorstand *järjestää* »oikeudenkäynnin» Radekia vastaan — ajatelkaas! — *vuoden 1906* aikaisen »asian» johdosta.

Koko asian ydin on juuri siinä, illustre\* Rosamme yrittää wegzuschwatzen\*\* juuri sen.

Rosa Luxemburg ja hänen »Partei»vorstandinsa käyvät nyt ennen näkemättömän hurjaa sotaa oman puolueensa parhaita työntekijöitä vastaan alentuen jopa halpamaisesti epäilemään, että heillä on yhteys ohraan. Rosa Luxemburg ja hänen »Partei»vorstandinsa ovat menneet pyörälle päästään käydessään *sellaista* sotaa poliittisia vastustajiaan vastaan.

Eiköhän nyt liene selvää, minkä vuoksi olen »Radekin juttuun» *oleellisesti* kajoamatta katsonut velvollisuudekseni sanoa: tuo juttu on *olemukseltaan* Rosa Luxemburgin ja hänen »Partei»vorstandinsa poliittinen kostotoimenpide.

Turgenev on kauan sitten luonnehtinut Venäjän kirjallisuudessa tiettyjä menettelytapoja. Hän on kirjoittanut, kuinka muuan vanha veijari antoi kerran viisaita neuvoja: tehdessäsi konnanteon huuda muita äänekkäämmin juuri niiden tekojen halpamaisuudesta, joita itse teet. Kun kavallat valtion varoja, huuda muita äänekkäämmin kruununvarkauden iljettävyydestä...

\* — kuulu. *Toim.*

\*\* — jaaritella olemattomiin. *Toim.*

Kun Puolan »Partei»vorstand alentui käyttämään tov. Radekia vastaan Martovin menettelytapoja, tämä samainen »Partei»vorstand lähetti Rosa Luxemburgin »Vorwärtsiin» huutamaan mahdollisimman äänekkäästi Martovin halpamaisuudesta! ...Es ist eine alte Geschichte\*, mutta meistä venäläisistä emigranteista ist sie leider gar nicht »neu»\*\*\*...

Rosa Luxemburg yrittää saada saksalaiset lukijat uskomaan, että tov. Radek »nie die geringste Rolle gespielt hat»\*\*\* j.n.e. y.m.s. Velvollisuuteni on vastata tähän elenden Altweiberklatschiin\*\*\*\* toteamalla *varman tosiasiain*: tov. Radek teki niin v. 1909 kuin v. 1910 paljon ja menestyksellisesti työtä Venäjän sosialidemokraattisen puolueen pää-äänenkannattajan avustajana. Olin pää-äänenkannattajan toimittajia enkä voi jättää Rosa Luxemburgin ilkeämielistä juorupuhetta vastausta vaille.

Mustatakseni tov. Radekia Rosa Luxemburg kehuu itseään käyttämällä nimeä »polnische Wortführer»\*\*\*\*\*. Hän vihjaa tov. Radekin der »taktischen» Ideen \*\*\*\*\* horjuvuuteen.

Sanon suoraan, että tuo horjuvuus, tuo valmius »rauhan» tekoon venäläisten likvidaattorien kanssa on mielestäni tov. Radekin paha vika. Luulen kuitenkin, että työntekijälle, joka ei ole vastuussa pää-äänenkannattajan eikä KK:n politiikasta, sen voi antaa anteeksi pikemmin kuin KK:n ja pää-äänenkannattajan toimituksen *jäsenille*. Surullisen kuuluisien »puolalaisten Wortführerien» keskuudessa ovat kuitenkin aina esittäneet määräävää osaa sellaiset ilmetyt »Intrigenführerit»\*\*\*\*\* kuin Tyszka, ja heidän *horjuvuutensa* on tuottanut tavattoman suurta vahinkoa koko puolueelle.

Ettei tämä olisi pelkkää puhetta, esitän pari esimerkkiä. Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen KK:n kokouksessa tammikuussa 1910 tuomittiin *yksimielisesti* likvidaattoruus. Päätöslauselman ainoa sellainen kohta, joka avaa opportunismille Tür und Thor\*\*\*\*\* (n.s. § 1), ajettiin läpi Tyszkan aloitteesta. Mitä Rosa Luxemburg sanoo tästä?

- 
- \* — Se on vanha tarina. *Toim.*
  - \*\* — se ei valitettavasti ole ensinkään »uusi». *Toim.*
  - \*\*\* — »ei ole koskaan esittänyt vähäisintäkään osaa». *Toim.*
  - \*\*\*\* — kurjaan akkojen juorulluun. *Toim.*
  - \*\*\*\*\* — »puolalaiset edusmiehet». *Toim.*
  - \*\*\*\*\* — »taktillisten» aatteiden. *Toim.*
  - \*\*\*\*\* — »intrigantit». *Toim.*
  - \*\*\*\*\* — oven ja portin. *Toim.*

Aikookohan hän puoltaa tätä 1. §:ää »radikale Richtungin» kannalta?

Kun bolshevikit erosivat keväällä 1911 ns. KK:n Ulkomaisesta Toimikunnasta likvidaattorien KK:ssa aiheuttaman kahtiajaon johdosta, puolalaiset jäivät tuohon laitokseen vielä moneksi kuukaudeksi yhdessä bundilaisten ja latvia-laisten kanssa<sup>339</sup>, joista silloin jopa (sogar) Plehanovkin kirjoitti: »Diese Parteiinstitution, die zum Werkzeug in den Händen einer Gruppe von Leuten geworden war, die die Partei liquidieren wollten und die daher der Sache des russischen Proletariats großen Schaden zuzufügen drohte, konnte diesem nur einen Gefallen erweisen: nämlich das Zeitliche segnen» (Huom.: »Tagebuch eines S.D.» 2 Beilage zu N 15, S. 1, zitiert in der Schrift: »Der Anonymus aus dem 'Vorwärts' und die Sachlage in der Soz. Dem. Arb. P. Rußlands»; diese Schrift wurde in die Redaktionen aller s. d. Blätter in Deutschland gesandt).\*\*

Lukija voi päätellä näiden tosiasioiden perusteella, paljonko on totuutta Rosa Luxemburgin kehuissa sanoissa, että puolalaiset muka »mit starker Faust die liquidatorische Richtung in Rußland niederzuhalten geholfen haben»\*\*\*.

Itse asiassa puolalaiset pikemminkin *haittasivat* vehkeilylään tätä »Richtungia»\*\*\*\* vastaan käytyä taistelua. Surullisen kuuluisat »polnische Wortführerit» eivät ole tähän mennessä, 8 kuukauden kuluttua *tietyn* likvidaattoriryhmän (aikakauslehti »Nasha Zarja») *virallisesta* puolueesta-erottamisesta<sup>340</sup>, kyenneet antamaan *suoraa* vastausta, haluavatko he vai eivät tehdä »rauhan» *tämän* ryhmän kanssa. Suoran vastauksen antaminen ei tietenkään ole yhtä helppoa kuin plagioida tänään likvidaattorien vastustajia ja huomenna likvidaattoreita ja julistaa sen perusteella olevansa kumppaakin »ryhmää» »*korkeammalla!*

\* — »radikaalisen suunnan». *Toim.*

\*\* — »Tämä puoluelaitos, joka muodostui erään puoluetta likvidoimaan pyrkineen henkilöryhmän välikappaleeksi ja uhkasi sen vuoksi aiheuttaa suurta vahinkoa Venäjän proletariaatin asialle, saattoi tehdä tälle vain yhden palveluksen: nimittäin kuolla ajoissa» (Huomautus: »Sosialidemokraatin päiväkirja», 2. liite 15. n:o:n, s. 1, lainaus kirjoituksessa »Vorwärtsin' anonymi ja asiainfilia Venäjän Sosialidemokraattisessa Työväenpuolueessa»; tämä kirjoitus lähetettiin Saksan kaikkien sosialidemokraattisten lehtien toimituksille). *Toim.*

\*\*\* — »ovat auttaneet kovalla nyrkillään lamauttamaan likvidaattoruuksuunnan Venäjällä». *Toim.*

\*\*\*\* — suuntaa. *Toim.*

Rosa Luxemburg käyttää hyväkseen »Radekin tapausta» saadakseen saksalaiset lukijat uskomaan, ettei »russische Parteista»\* ole jäänyt jäljelle muuta »außer Trümmern»\*\*.

Vastaukseksi siihen minun täytyy todeta varmat tosiasiat. Puolan »Partei»vorstand se »Trümmer» on, sillä se *ei ole* enää kokonaiseen vuoteen kuulunut puolueeseen. Sillä *ei ole ollut* enää vuoteen järjestöyhteyttä puolueen KK:hon, joka valittiin 1912 tammikuun konferenssissa<sup>341</sup>, eikä myöskään likvidaattorien niin sanottuun »Organisaatiokomissioon».

Likvidaattoreista ja Puolan »Partei»vorstandin intriganteista vapautunut Venäjän sosialidemokraattisen proletariaatin puolue muistuttaa niin vähän Trümmeriä, että nimenomaan 1912 tammikuusta lähtien se on kehittynyt erikoisen menestyksellisesti. Koska Saksan puolueen eräät — toisinaan valitettavasti vaikutusvaltaiset — toverit kallistavat korvansa melko usein puolueen ulkopuolella olevien Wortführer des polnischen »Partei»vorstandesin\*\*\* puolueellisille puheille ja Klatschille\*\*\*\*, niin rajoitun viittaamaan lyhyesti tosiasioihin.

Legaaliset marxilaiset lehdet ovat ainoana julkisena mittapuuna (Maßstab), joka osoittaa sosialidemokraattien vaikutusvallan Venäjällä ja heidän yhteytensä työläisjoukkoihin. Venäjällä ovat edustavia *vain 2* »virtausta»: puolue ja likvidaattorit. Kaikki muu on Schwindeliä\*\*\*\*\*.

Likvidaattorit julkaisivat vuoden 1912 alkupuoliskolla 21 lehden numeroa, likvidaattorien vastustajat 100. Vuoden jälkipuoliskolla kahden kuukauden (heinä- ja elokuun) aikana: ensiksi mainitut 4, viimeksi mainitut 60. Ensiksi mainitut saattoivat ilmoittaa saaneensa 8 kuukaudessa (I—VIII 1912) suoranaista apua 16 työläisryhmältä, viimeksi mainitut 551:ltä.\*\*\*\*\*

Yrittäköönpä Rosa Luxemburg, joka puhuu »Trümmeristä», kumota nämä tosiasiat!

\* — Venäjän puolueesta. *Toim.*

\*\* — kuin rauniot. *Toim.*

\*\*\* — Puolan »puolue»hallituksen edusmiesten. *Toim.*

\*\*\*\* — juoruilulle. *Toim.*

\*\*\*\*\* — huijausta. *Toim.*

\*\*\*\*\* — Vgl. die Schrift »Zur gegenwärtigen Sachlage in der Soz. Dem. A. P. Rußlands», Leipzig 1912. Diese Schrift gelangt jetzt in Chemnitz zur Verteilung an die Delegierte der Partei (vrt. artikkelia »Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen nykyisestä asiaintilasta», Leipzig 1912. Tämä kirjoitus on nyt Chemnitzissä jaettavana puolueen edustajille. *Toim.*.)

Polnische »Partei«-vorstandin jutut Venäjän puolueesta ansaitsevat luottamusta vieläkin vähemmän kuin heidän jutunsa Radekista.

*N. Lenin*

*Kirjoitettu 1912  
ennen syyskuun 4 (17) päivää*

*Julkaistu ensi kerran saksan  
kielellä 1964 aikakauslehdessä  
»International Review of Social  
History». Volume IX. Part 3*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

**VASTAUS »LEIPZIGER VOLKSZEITUNGISSA»  
JULKAISTUUN  
LIKVIDAATTORIEN KIRJOITUKSEEN<sup>342</sup>**

Syyskuun 28 pnä ilmestyneessä »Volkszeitungin»\* 226. n:ossa oli kirjoitus »Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen järjestöjen konferenssista», joka valitettavasti perustui yksipuolisiin ja tarkistamattomiin faktoihin.

Katsomme tarpeelliseksi huomauttaa, ettei mainittu konferenssi ollut itse asiassa missään tapauksessa Venäjän puoluejärjestöjen konferenssi. Venäjän työläiskeskukset eivät yleensä olleet edustettuina mainitussa konferenssissa. Pietaria edustivat niin sanottuun aloiteryhmään<sup>343</sup> kuuluvat likvidaattorit, jotka eivät kuulu sosialidemokraattiseen puolueeseen ja käyvät sitä vastaan ankaraa kamppailua aikakausjulkaisussaan ja lehdessään<sup>344</sup>. Moskovaa oli edustamassa vain puoluejärjestön vähäisen osan edustaja, jota paitsi hän oli saanut imperatiivisen valtuuden noudattaa 1912 tammikuussa pidetyn puoluekonferenssin poliittista linjaa. Muu osa Venäjää (Kijev, Jekaterinoslav, Harkov, Volgan ja Uralin alueet, Keskinen teollisuusalue, Donin seutu ja lisäksi monet muut alueet) ei ollut yleensä lainkaan edustettuna, ellei oteta lukuun Krasnojarskia ja Sevastopolia, mutta siitä, että näissä kummassakin kaupungissa on olemassa jonkinlainen järjestö, puolue sai tiedon vasta likvidaattorien aikakauslehdistä ja »konferenssia» koskevasta selostuksesta.

Puolueelle ei tietenkään ole ollut enää pitkään aikaan mikään salaisuus, että eräs likvidaattoriryhmä yrittää saada

\* Tarkoitetaan »Leipziger Volkszeitungia». *Toim.*

koolle konferenssia nimenomaan Bundin avustamana, jolla oikeastaan ei ole mitään yhteyttä *venäläisten* sosialidemokraattien varsinaiseen toimintaan. (Saksalaisten lukijain tiedoksi mainittakoon, että *venäläisten* puolueyöstä puhuttaessa siihen ei lasketa osallistuvaksi Bundia, jonka toimintapiiri rajoittuu yksinomaan juutalaiseen proletariaattiin.) Mainitun yrityksen todellinen luonne oli kuitenkin niin ilmeinen, että toveri Plehanov saatuaan kutsun saapua »konferenssiin» vastasi, että sitä hän ei tee, ei ainoastaan siksi, että pitää tuota »konferenssia» yksipuolisena, vaan myös siksi, että siihen eivät osallistu enempää »puoluetta kannattavat» kuin myöskään »puoluetta vastustavat ainekset». Kirjaimellisesti näin on sanottu siinä selostuksessa, jonka likvidaattorien konferenssin organisaatiokomitea saattoi julkisuuteen syyskuussa 1912. Näitä *neutraalin* toveri Plehanovin sanoja *ei ole* kuitenkaan saksalaisessa selostuksessa, joka julkaistiin »Volkszeitungin» 226. n:ossa kuluvan vuoden syyskuun 28 pnä. Kysymme nyt jokaiselta saksalaiselta toverilta, voidaanko tuollainen selostus katsoa tunnolliseksi. Vieläpä niistäkin ulkomaisista ryhmistä, jotka suostuivat virallisesti pitämään konferenssin *yhdessä* likvidaattorien kanssa, »Vperjod» ryhmän edustaja, entinen II duuman jäsen Aleksinski *poistui konferenssista* osoittaen siten avoimesti oppositiokantansa likvidaattorien puoluekonferenssin suhteen, koska ei pitänyt sitä oikeuskelpoisena puoluekonferenssina.

Meidän on huomautettava vaikkapa parilla sanalla vielä seuraavasta. Puolen vuoden aikana (tammikuun 1 päivästä kesäkuun 30 päivään 1912) likvidaattoruutta vastustavien »Zvezda» ja »Pravda» lehtien ympärille on yhdistynyt Pietarissa 550 työläisryhmää, kun samaan aikaan likvidaattoreita on kannattanut vain 16. Viimeksi mainittujen uusi »Lutsh» lehti<sup>345</sup> sai puoluetta hajottavana yrityksenä jo heti ilmestyttyään ynsään vastaanoton Pietarin työläisten taholta. Valittaessa duumaan kuluvan vuoden syyskuun 16 (29) pnä työväenvaltuutettuja (duuman työväenkuurian vaalit) likvidaattorit kärsivät täydellisen tappion. Kaikista mainoskeinoista huolimatta ryhmä, joka kutsui koolle tämän puoluetta vastaan kamppailevien likvidaattorien erillisen konferenssin, ei onnistunut kuitenkaan johtamaan harhaan Venäjän järjestöjä. Se yrittää nyt kouristuksenomaisesti samojen mainoskeinojen avulla antaa vääriä tietoja ainakin saksalaisille tovereille.

Me esitämme mitä jyrkimmän vastalauseemme kaiken tämän johdosta ja huomautamme samalla siitä, että likvidaat-  
torien anonyymit tiedotukset saattavat johtaa saksalaisia  
tovereita harhaan niin kauan, kunnes nämä vaativat »tie-  
donantajia» esiintymään julkisesti omalla nimellään ja to-  
distukset kourassaan.

*Venäjänsocialidemokraattisen Työväen-  
puolueen Keskuskomitea*

*Kirjoitettu 1912 syyskuun 16  
(29) päivän jälkeen*

*Julkaistu lokakuun 9 p:nä 1912  
»Leipziger Volkszeitung» lehdessä  
235. n:o:ssa*

*Julkaistaan »Leipziger Volkszeitung»  
lehdessä tekstin mukaan  
Käännös saksan kielestä*

*Julkaistu ensi kerran venäjän  
kielellä huhtikuun 21 p:nä 1963  
»Pravda» lehdessä 111. n:o:ssa*

VENÄJÄN SOCIALIDEMOKRAATTINEN TYÖVÄENPUOLUE

*Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!*

**KAIKILLE VENÄJÄN KANSALAISILLE<sup>346</sup>**

Toverit työläiset ja kaikki Venäjän kansalaiset!

Neljä valtiota on alkanut Balkanin niemimaalla sodan  
Turkkia vastaan.<sup>347</sup> Sota uhkaa muuttua yleiseurooppalai-  
seksi. Vastoin hallitusten kaikkia valheellisia kumoavia lau-  
suntoja Venäjä ja Itävalta varustautuvat sotaan. Italia har-  
joittaa yhä julkeammin Turkin alueiden ryöväämispolitiik-  
kaansa. Wienin ja Berliinin, Pariisin ja Lontoon pörsseissä  
vallitseva paniikki osoittaa, että Euroopan kapitalistit  
eivät näe mahdollisuuksia Euroopan rauhan säilyttämiseen.

Koko Eurooppa haluaa olla mukana Balkanin tapahtumis-  
sa! Kaikki kannattavat »reformejä» ja jopa »slaavien vapaut-  
ta». Mutta itse asiassa Venäjä haluaa lohkaista palan Aasian-  
puoleisesta Turkista ja vallata Bosporin, Itävalta havittelee  
Salonikia, Italia Albaniaa, Englanti Arabiaa, Saksa Anato-  
liaa.

Kriisi pahenee. Sadat tuhannet ja miljoonat pääoman  
palkkaorjat ja orjuuttaja-tilanherrojen polkemat talonpojat  
joutuvat teurastettaviksi muutamien kruunupäisten ryövä-

rien dynastisten intressien vuoksi ja vieraita maita rosvoamaan pyrkivän porvariston liikevoittojen vuoksi.

Balkanin kriisi on renkaana siinä tapahtumien ketjussa, joka on XX vuosisadan alusta johtanut kaikkialla kansainvälisten ja luokkaristiriitojen kärjistymiseen, sotiin ja vallankumouksiin. Venäjän ja Japanin sota, Venäjän vallankumous, useat Aasian vallankumoukset, Euroopan valtioiden keskinäisen kilpailun ja vihamielisyyden kärkevoityminen, rauhan vaarantuminen Marokon vuoksi, Italian ryöstöretki Tripoliin — sellaista on ollut nykyisen kriisin esivalmistelu.

Sotia kaikkine niistä johtuvine onnettomuuksineen synnyttää kapitalismi, joka orjuuttaa miljoonia työtätekeviä, kärjistää kansakuntien välistä taistelua ja muuttaa pääoman orjat tykinruoaksi. Vain vallankumouksellisen proletariaatin sosialistinen maailmanarmeija pystyy tekemään lopun tästä kansanjoukkojen sorrosta ja orjuutuksesta, näistä orjanomistajien etujen vuoksi tapahtuvista orjien teurastuksista.

Länsi-Euroopassa ja Amerikassa kärjistyy sosialistisen proletariaatin taistelu imperialistisia porvarihallituksia vastaan, jotka alkavat olla entistä taipuvaisempia huimapäisiin seikkailuihin nähdessään työväenluokan miljoonaisten joukkojen kulkevan pysäyttämättömästi kohti voittoa. Nämä hallitukset valmistelevat sotaa ja samanaikaisesti pelkäävät sotaa, koska tietävät, että maailmansota on maailmanvallankumous.

Itä-Euroopassa — Balkanilla, Itävallassa ja Venäjällä — näemme alueita, missä kapitalismi on kehittynyt pitkälle, ja sen ohella feodalismista, absolutismista, keskiaikaisuuden tuhansista jäänteistä johtuvaa kansanjoukkojen sortoa. Bosniassa ja Hertsegovinassa Adrian meren rannikolla talonpoika on yhä vieläkin orjuuttaja-tilanherrojen puristuksessa kuten keski-Venäjänkin kymmenet miljoonat talonpojat. Habsburgien ja Romanovien rosvodynastiat kannattavat tätä feodaalista sortoa ja yrittävät lietsoa vihaa kansojen välille voidakseen lujittaa monarkkivaltaa ja ikuistaa monien kansallisuuksien orjuutuksen. Yhä vieläkin Itä-Euroopassa monarkit jakavat keskenään kansoja, kauppaavat ja vaihtavat niitä, muodostelevat dynastisten intressiensä vuoksi valtioita pirstomalla eri kansallisuuksia aivan samaan tapaan kuin tilanherrat osittelivat ja muodostelivat alaistensa talonpoikien perheitä maaorjuuden aikana!

Balkanin liittotasavalta on se kehotushuuto, jonka vel-



jemme, Balkanin maiden sosialistit, ovat singonneet kansanjoukkojen keskuuteen vaatien kansojen itsemääräisoikeutta ja täyttää vapautta raivatakseen tietä sosialismin puolesta käytävälle laajalle luokkataistelulle.

Ja meidän tulee yhtyä tähän todellisten demokraattien, työväenluokan todellisten ystävien kehotushuutoon varsinkin kun edessämme on Venäjän tsaristinen monarkia, joka on maailman pahimpia taantumuksen linnakkeita.

Venäjän tsarismmin kansainvälinen politiikka muodostaa yhtenäisen sarjan ennen kuulumattomia rikoksia ja väkivallantekoja, mitä likaisimpia ja halpamaisimpia juonia kansojen vapautta vastaan, demokratiaa ja työväenluokkaa vastaan. Tsarismi painostaa ja kuristaa Persiaa Englannin »vaapaamielisten» vallanpitäjien avustamana, tsarismi kaivaa maata tasavallan alta Kiinassa, tsarismi varustautuu kaappaamaan Bosporin ja laajentamaan »omia» alueitaan Aasianpuoleisen Turkin kustannuksella. Tsaarin monarkia oli Euroopan santarmi XIX vuosisadalla, jolloin Venäjän maaorjatalonpojista koottu sotaväki tukahdutti Unkarin kapinan. Tsaarin monarkia on nyt XX vuosisadalla sekä Euroopan että Aasian santarmi.

Tsaari Nikolai Verinen, joka on hajottanut I ja II duuman, hukuttanut vereen Venäjän, orjuuttanut Puolan ja Suomen ja harjoittaa yhdessä parantumattomien mustasotnialaisten kanssa juutalaisten ja kaikkien »vierasheimoisten» kuristamispolitiikkaa, tsaari, jonka uskolliset ystävät ovat ampu-neet työläisiä Lena-joella ja köyhdyttäneet talonpoikia saat-taen heidät nälänhätään kautta koko Venäjän, tämä tsaari tekeytyy slaavien vapauden ja riippumattomuuden puolustajaksi!

Venäjän kansa on oppinut yhtä ja toista sitten vuoden 1877 ja tietää nyt, että kaikkia turkkilaisia pahempia ovat *»kotimaiset turkkilaisemme»*: tsaari ja hänen palvelijansa.

Tilanherrat ja porvaristo, nationalistit ja lokakuulaiset pitävät kuitenkin kaikin voiminsa yllä tätä iljettävää, provokatorista valhetta tsarismmin vapaudenrakkaudesta. Sellaiset lehdet kuin *»Golos Moskvy»*<sup>348</sup> ja *»Novoje Vremja»* hallituksen kokonaisen lehtiarmeijan kärjessä parhaavat hävyttömästi Itävaltaa ja usuttavat käymään sen kimppuun. Ikään kuin Venäjän tsarismi ei olisi tahrannut itseään vereen ja likaan sata kertaa pahemmin kuin Habsburgien monarkia!

Eivät yksin oikeistopuolueet, vaan oppositiomielinen, li-

beraalinen porvaristokin harjoittaa voimainsa takaa kansalliskiihkoista, imperialistista propagandaa, jota naamioidaan tuskin tuntuvasti diplomaattisilla, välttelevillä ja ulkokultaisilla fraaseilla. Ei yksin liberaalinen puolueeton »Russkoje Slovo»<sup>340</sup>, vaan vieläpä »perustuslaillisten demokraattien» (itse asiassa vastavallankumouksellisten liberaalien) puolueen virallinen äänenkannattaja »Retsh» hyökkäilee utterasti tsaarin ministeriä Sazonovia vastaan sen johdosta, että tämä on muka »myöntäväinen», tekee »myönnytyksiä» Itävallalle eikä »suojele» riittävästi Venäjän »suurvalta»-etuja. Kadetit moittivat kaikkein parantumattomimpia taantumuksellisia nationalisteja ei heidän imperialisminsa vuoksi, vaan päinvastoin sen vuoksi, että he ovat alentaneet sellaisen »suuren» idean arvoa ja merkitystä, että tsarismiin olisi vallattava Konstantinopoli!

Venäjän Sosialidemokraattinen Työväenpuolue esittää kaikkien työtätekevien joukkojen elintärkeiden etujen nimessä jyrkän vastalauseensa tämän katalan shovinismiin johdosta ja leimaa sen vapauden asian kavaltamiseksi. Maa, jossa 30 miljoonaa talonpoikaa on nälänhädässä ja vallitsee jopa satojen työläisten ampumisiin johtanut mitä hillittömin viranomaisien mielivalta, maa, jossa piinataan ja kidutetaan tuhansia vapaustaistelijoita pakkotyölaitoksissa, tämä maa täytyy ennen muuta vapauttaa tsarismiin harjoittamasta sorrosta. Venäjän talonpojan tulee ajatella sitä, miten hän vapautuisi orjuuttaja-tilanherroista ja tsaarin monarkiasta, antamatta kääntää huomiotaan pois tästä elintärkeästä asiasta tilanherrojen ja kauppiaiden valheellisilla puheilla Venäjän »slavilaisista tehtävistä».

Kun imperialistinen liberalismi, joka pyrkii sovintoon tsarismiin kanssa, vaatii »sovinnollista perustuslaillista» toimintaa ja lupaa kansalle sekä ulkopoliittisia voittoja että perustuslaillisia reformeja tsaarin monarkian säilyessä, niin sosialidemokraattinen proletariaatti torjuu suuttumuksen tuntein tuon harhauttamisyriksen. Vain tsarismiin vallankumouksellinen kukistaminen voi taata niin Venäjän kuin koko Itä-Euroopankin vapaan kehityksen. Vain liittotasavallan voitto Balkanilla ja tasavallan voitto Venäjällä voivat pelastaa sadat miljoonat ihmiset sodan vitsauksilta ja niin sanotun »rauhan» ajan piinalliselta sorrolta ja riistolta.

Vuoden 1912 viiden ensimmäisen kuukauden aikana on yli 500 000 Venäjän työläistä osallistunut poliittiseen lakkoon ja

järjestänyt voimiaan mitä vaikeimpien vastavallankumouksen vuosien jälkeen. Matruusit ja sotamiehet ovat nousseet paikoin kapinaan tsarismia vastaan. Me kehotamme vallankumoukselliseen joukkotaisteluun, valmistelemaan järkkymättömämmin, kestävämmiin ja laajemmin työläisten, talonpoikien ja sotaväen parhaimmiston yhteistä ratkaisevaa nousua. Vain siinä on tsarismien köyhdyttämän ja sortaman Venäjän ainoa pelastus.

Balkanin maiden sosialistit ovat tuominneet jyrkästi sodan. Italian ja Itävallan samoin kuin koko Länsi-Euroopan sosialistit ovat yhtyneet yksimielisesti kannattamaan heitä. Kohottakaamme mekin yhdessä heidän kanssaan äänemme ja ryhtykäämme entistä laajempaan agitaatiotyöhön tsaarin monarkiaa vastaan.

Alas tsaarin monarkia! Eläköön Venäjän demokraattinen tasavalta!

Eläköön Balkanin liittotasavalta!

Alas sota, alas kapitalismi!

Eläköön sosialismi, eläköön kansainvälinen vallankumouksellinen sosialidemokratia!

*VSDTP:n Keskuskomitea*

*Kirjoitettu 1912 lokakuussa,  
ennen 10 (23) päivää*

*Julkaistu lokakuussa 1912  
erillisenä lentolehtisenä*

*Julkaistaan lentolehtisen tekstin  
mukaan*

## POLIITTISESTA SELKÄRANGATTOMUUDESTA

(KIRJE TOIMITUKSELLE)

»Pravdan»<sup>350</sup> vakituksena lukijana en voi olla ilmaisemat-  
ta syvää suuttumustani valitsijamies P. Sudakovin menette-  
lyn johdosta.

Lokakuun 5 pnä toimitettiin vaalit. Sudakov ei ollut »Pravdan» listalla. Siitä huolimatta Sudakov tuli valituksi »Pravdan» kannattajien äänillä, mikä näkyy vaalituloksista. Niin ikään Sudakov näkyy saaneen »Pravdan» kannattajien äänen (27—31 50:stä) lisäksi noin kymmenkunta muuta, luultavasti horjuvalla kannalla olevien ääntä.

Ja Sudakov alkoi horjua. Seuraavana päivänä vaalien jälkeen, lokakuun 6 pnä, »Pravdaan» ilmestyi hänen tiedotuk-

sensa, missä on sanottu panemalla mustaa valkoiselle: »Petrovia lukuun ottamatta kaikki valituiksi tulleet kuuluvat 'Pravdan' ja 'Zvezdan' kannattajiin.»

Tämän luulisi olevan selvää.

Sitten päivää myöhemmin Sudakov ilmestyi jo »Lutshiin»! Sudakov myönsi käyneensä »Pravdan» toimituksessa, mutta muka »vain kuten sosialidemokraattisen lehden toimituksessa»!! Vastasyntynyt vauvakohan tuo Sudakov lienee? Kuka uskoo, ettei hän ole ollut tietoinen sosialidemokraattisen lehden kahdesta numerotiedosta? Ettei hänellä ole ollut tietoa likvidaattoreista, vaikka hän itsekin ymmärtää likvidaattoreita?

Likvidaattorien »Lutshissa» Sudakov kirjoittaa: »Joskin olen sanonut lukevani 'Pravdaa' ja yhtyvänä siihen (huomatkaa, että Sudakov on ilmoittanut yhtyvänään »Pravdaan»!), niin vain siinä mielessä (!!), että yleensä (!!)) yhdyin (vainko?) sosialidemokraatteihin.»

Koettakaapa ottaa selvää! Mies, joka on tietoinen kahden lehden olemassaolosta ja myöntää, että on sanonut »yhtyvänään 'Pravdaan'», kiikuttaa heti seuraavana päivänä likvidaattorien lehteen »senaatin selityksen», »että vain siinä mielessä, että yleensä yhdyin sosialidemokraatteihin»!!

Emme tunne toista räikeämpää esimerkkiä selkärangattomuudesta ja horjuvuudesta.

»Tushinon loikkareita», jotka siirtyvät suunnalta toiselle, on aina ollut, mutta työmiehet eivät kunnioita loikkareita...

»Pravda» n:o 145, lokakuun 17 pnä

1912  
Nimimerkki: » P r a v d a n »  
v a k i t u i n e n l u k i j a

Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan

## SELOSTUS

### KANSAINVÄLISELLE SOSIALISTISELLE TOIMISTOLLE »IV DUUMAN VAALIT»<sup>351</sup>

Vuoden 1907 kesäkuun 3 (16) päivän valtiollisesta mullituksesta alkoi vastavallankumouksen kausi Venäjällä. Tunnettua on, minkälaisella oikeudellisella ja hallinnollisella mielivallalla, minkälaisilla vainotoimenpiteillä ja pakkotöihin tuomittujen piinauksilla tsarismi kruunasi tämän voittonsa.

Vallankumouksen pelästyttämät porvariston huippuker-

rokset antoivat kannatuksensa vastavallankumouksellisille aatelisille. Tsarismi uskoi saavansa apua ja tukea porvariston vastavallankumouksellisilta aineksilta ja tilanherroilta.

Vuoden 1907 kesäkuun 3 (16) päivän vaalilaki on esimerkki hävyttömästä väärennyksestä. Tässä muutamia tätä lakia luonnehtivia tietoja:

Väestö on jaoteltu »kuurioihin»: tilanherrat, ensimmäisen ja toisen kategorian kaupunkilaiset, talonpojat, kasakat, työläiset. Valitsijamiehet, jotka on valittu kustakin kuuriasta erikseen (joskus epäsuorasti, valtuutettujen välityksellä), hallitus ryhmittelee kuvernementtien vaalikokouksiin ja näissä viimeksi mainituissa valitaan duuman jäsenet!

Laki jaottelee valitsijamiesten lukumäärän sillä tavalla, että 28 kuvernementissa (50:stä) saavat vaalikokouksissa jo ennakolta enemmistön vain tilanherrat ja muissa taas ensimmäisen kaupunkilaiskuurian valitsijamiehet (suurkapitalistit).

Yleisnäkömä on seuraavanlainen: 200 000 aatelista lähettää 53 kuvernementin vaalikokouksiin 2 594 valitsijamiestä, t. s. 49,4 % valitsijamiesten koko määrästä; ensimmäiseen kaupunkilaiskuuriaan kuuluvilla puolella tai noin puolella miljoonalla kapitalistilla on käytettävissään 788 valitsijamiestä (15 %); noin 8 miljoonaa toiseen kaupunkilaiskuuriaan kuuluvaa kaupunkilaista lähettää 590 valitsijamiestä (11,2 %); noin 70 miljoonalla talonpojalla ja kasakalla on käytettävissään 1 168 valitsijamiestä (22,2 %) ja noin 12 miljoonalla työläisellä 112 valitsijamiestä (2,1 %).

Ei ole ihme, että tuollainen vaalilaki antaa tulokseksi »mustan», vastavallankumouksellisen duuman — oikean »Chambre introuvablen»<sup>352</sup>. Mutta se on ihme, että eivät ainoastaan porvarilliset liberaalit, vaan jopa sosialidemokraattitkin ovat silti kyenneet saamaan edustajiaan tuohon duumaan.

Työväenkuuriassa kaikki valitsijamiehet ovat sosialidemokraatteja. Ääritantumuksellisten aatelisten, joilla on enemmistö kuvernementtien vaalikokouksissa, on ollut pakko päästää sosialidemokraatteja (kuudessa kuvernementissa laki pakottaa valitsemaan yhden edustajan työläisten keskuudesta; muissa kuvernementeissa sosialidemokraatit saavat paikkoja tekemällä vaaliliittoja liberaalien kanssa).

Kolmannessa duumassa oli valta-asemassa lokakuulaisten puolue, tsarismille kuuliaisten taantumuksellisten aatelisten

ja suurkapitalistien puolue. Mutta yksinpä nämäkin »orjat» olivat kykenemättömiä tyydyttämään Nikolai II kamarillaa, sitä mustaa joukkiota, joka järjestelee pogromeja ja attentaatteja oppositioon kuuluvia edustajia vastaan.

Hallitus, joka vääristeli vaaleja saadakseen kolmanteen duumaan lokakuulaisia, vääristelee nyt vaaleja lähettääkseen neljänteen duumaan »lojaalisempia» puolueita, »nationalisteja» ja »äärioikeistolaisia».

Painostus on ollut ennen näkemätöntä. Papit saivat määräyksen osallistua sankoin joukoin vaaleihin ja valita oikeistolaisia; opposition ehdokkaita vangittiin, lehdistöä sakotettiin, lehtiä lakkautettiin, epäilyksen alaiset pyyhittiin pois vaalilistoilta ja kaikki tämä tehtiin niin kyynillisesti, että oikeistolaisetkin ja jopa aatelisetkin esittivät vastalauseita.

Sen tuloksena meillä on vieläkin »mustempi», vieläkin oikeistolaisempi duuma, mutta voitetuiksi ovat nyt osoittautuneet lokakuulaiset. Liberaalinen oppositio ja vallankumoukselliset demokraatit (sosialidemokraattiset työläiset ja porvarilliset talonpoikaisdemokraatit) ovat likimain säilyttäneet status quon.

Vereksimmät tiedot neljännen duuman 438 jäsenestä (442 valittavasta) antavat meille mahdollisuuden seuraavaan vertailuun:

	III duuma	IV duuma	
<i>Demokraatit:</i>			
sosialidemokraatit .....	13	14	
trudovikit .....	14	11	25
<i>Liberaalit:</i>			
kadetit .....	52	61	
progressistit .....	36	33	
puolalaiset .....	18	14	
islamilaiset .....	9	5	113
<i>Oikeistolaiset:</i>			
lokakuulaiset .....	131	79	
nationalistit .....	91	74	
äärioikeistolaiset .....	46	140	293
Puolueettomat.....	27	7	
Yhteensä.....	437	438	

Lisäksi vielä muutama sana puolueiden nimitysten ja ryhmittymisen selitykseksi:

**Sosialidemokraatit:** Venäjän Sosialidemokraattinen Työväenpuolue. **Trudovikit:** demokraattiset talonpojat, t.s. valankumoukselliset porvarilliset demokraatit, joiden ohjelmaan kuuluu aatelisten omaisuuden pakkoluovuttaminen. **Kadetit:** Perustuslaillis-demokraattinen Puolue, joka itse asiassa on vastavallankumouksellinen liberaalisen porvariston puolue. **Progressistit**<sup>353</sup>: samoja liberaaleja, mutta hieman maltillisempia. **Puolalaiset ja islamilaiset** — samoja, mutta kansallisina ryhminä. **Oppositioon** kuuluu yleensä 25 demokraattia ja 113 liberaalia eli 138 edustajaa (kolmannessa duumassa 142).

**Hallituspuolueet:** lokakuulaiset puhuvat harvoin ja salamyhkäisesti perustuslaista; nationalistit eivät puhu koskaan perustuslaista. Oikeistolaiset ovat avoimesti itsevaltiuteen palaamisen kannalla ja perustuslakia vastaan. Väärennyslysää oppositioon paitsi lokakuulaisia myös osaksi nationalisteja.

Mitä sosialidemokraatteihin tulee, niin tähän mennessä on valittu:

Kuusi työväenkuurian edustajaa on sosialidemokraatteja: Badajev Pietarista, Malinovski Moskovasta, Samoillov Vladimirista, Shagov Kostromasta, Muranov Harkovista, Petrovski Jekaterinoslavista. Kaikki kuusi ovat työläisiä. Sosialidemokraatteja valittiin lisäksi kolmessa kuvernementissa sen ansiosta, että demokraatit (sosialistit ja trudovikit) ja liberaalit tekivät vaaliliiton oikeistolaisia vastaan. Niin tulivat valituiksi: Haustov Ufasta, Burjanov Taurian kuvernementista, Tuljakov Donin alueelta. Kolme sosialidemokraattia valittiin vielä Kaukasiasta: Tshheidze, Tshhenkeli ja Skobelev, viimeksi mainitun valitsi Kaukasian venäläinen väestö.

Kaksi sosialidemokraattia valittiin Siperiasta: Rusanov ja Amurin alueen edustaja Ryslev.

Lisäämme vielä, että Irkutskin kuvernementissa (Siperia) yhden sosialidemokraatin valituksi tulo oli miltei varmaa (20 valitsijamiehestä 11 oli sosialidemokraatteja). Kuvernööri mitätöi kuitenkin Irkutskissa tapahtuneen kuuden sosialidemokraatin vaalin. Uusintavaaleja ei ole vielä toimitettu.

Lisättäköön niin ikään, että Bundin ja PPS:n vaaliliiton ansiosta Varsovassa on valittu edustajaksi Jagiello, Puolan Sosialistisen Puolueen jäsen<sup>354</sup>.

Kaikki nämä ovat ennakkotietoja. Neljännen duuman kaikkien ryhmien, siinä luvussa myös sosialidemokraattisen ryhmän, kokoonpano selviää täydellisesti duuman kokoonnutua, mikä tapahtuu marraskuun 15 (28) pnä.

Krakovassa marraskuun 11 pnä 1912.

»Le Peuple» lehti n:o 325,  
marraskuun 20 pnä 1912  
Allekirjottus: N. Lenin

Julkaistaan teoksen  
»Correspondance entre Lénine  
et Camille Huysmans. 1905—1914»  
tekstin mukaan, Pariisi  
Käännös ranskan kielestä

## VIELÄKIN

### IV DUUMAN TALONPOIKAISEDUSTAJISTA

»Novoje Vremja» tiedotti hiljattain, että IV duumassa on muodostettu lopullisesti erikoinen talonpoikaisryhmä. Siihen kuuluu tuon tiedotuksen mukaan 40 henkeä. Ryhmän toimikunnassa ovat Jevsejev, Karaulov, Itshas, Firsov ja Mershtshi.

»Tämän uuden ryhmän yhdeksi tarmokkaimmaksi toimihenkilöksi», sanottiin »Novoje Vremjassa», »katsotaan Karaulov (kasakka), joka herätti huomiota määrittelemällä omalaatuiseen tapaan puoluekantansa merkityksensä tietoja lomakkeeseen, joita komisariuksen osasto oli jakanut duuman jäsenille. Sarakkeeseen 'puoluekanta' Karaulov kirjoitti: 'En kuulu mihinkään puolueeseen enkä ryhmään. Olen niitä, joita tulee olla jokaisen isänmaatansa todella rakastavan, olen monarkistidemokraatti.'»

Voidaanko olla yhtä mieltä siitä, että tuollainen puoluekannan määrittely on »omalaatuinen»? Sekä voidaan että ei. Voidaan, koska Karaulov on sanonut avomielisesti sen, mitä monet eivät sano avomielisesti. Ei, sillä kuten tunnettua hyvin huomattava osa talonpojista ja kasakoista on itse asiassa vielä edustaja Karaulovin kanssa samaa mieltä.

Edustaja Karaulov olettaa muun muassa, että »jokaisen isänmaatansa todella rakastavan» pitää olla demokraatti. Edustaja Karaulov on ilmeisesti erehtynyt. Vilkaiskoon hän duuman koko oikeaan puoliskoon tai jopa »oikeistolaiseen» kahteen kolmannekseen: *eikö* noiden »oikeistolaisten» — »nationalistien» — lokakuulaisten keskuudessa ole ketään, joka »todella rakastaa isänmaatansa»? Luultavasti on, Karaulov ei voi olla siitä eri mieltä.



Oikeistolaiset, nationalistit, lokakuulaiset (ja rehellisesti sanoen myös kadetit) *eivät* kuitenkaan *ole, kuten tunnettua*, »demokraatteja». Kaikki he ovat kiistattomasti monarkisteja, mutta he *eivät ole* demokraatteja. He joko eivät ole lainkaan demokraattisen vaalilain, paino-, liittoutumis- ja kokoontumisvapautta koskevien demokraattisten lakien, maaomaisuuden demokraattisen jaon kannalla tai kuittaavat vakavat demokratian kysymykset pelkillä puheilla.

Mitä pitäisi tehdä? Eikö ole ilmeistä, että esimerkiksi tilanherrat käsittävät »todellisen isänmaanrakkauden» *toisin* kuin talonpojat, vaikka niin ensin kuin viimeksi mainitutkin olisivat »monarkisteja»?

Voidaan mennä takuuseen siitä, että IV duuman toiminta panee Karaulovin ja muut hänen kaltaisensa miettimään tätä asiaa.

*Kirjoitettu marraskuun 27—28  
(joulukuun 10—11) pnä 1912*

*Julkaistu ensi kerran 1961  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 22. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## VSDTP:n KESKUSKOMITEAN JA PUOLUETYÖNTEKIJÄIN KRAKOVAN NEUVOTTELUKOKOUKSEN PÄÄTÖSLAUSELMA<sup>355</sup>

»PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSEN UUELLEENJÄRJESTELYSTÄ JA TYÖSTÄ

1. Toimituksen työ ei ole ollut kylliksi puoluehengen mukaista. Toimitusta kehoitetaan päättäväisesti noudattamaan ja toteuttamaan tiukemmin kaikkia puolueen päätöksiä. Hankkeen legaalisuus on välttämätöntä.

KK ryhtyy toimenpiteisiin toimituksen uudelleenjärjestämiseksi.

2. Toimitus reagoi heikosti Pietarin sosialidemokraattisten työläisten puolue-elämään. On ehdottoman välttämätöntä, että legaaliossa muodossa kerrotaan puolueen päätöksistä tai mainitaan niistä.

3. Toimituksen tulee kiinnittää enemmän huomiota siihen, että tehdään selkoa yleensä likvidaattoruuden ja muun muassa »Lutshin» sananjulistuksen virheellisyydestä ja vahingollisuudesta.

4. Toimituksen tulee kiinnittää enemmän huomiota agitatioon tilausten ja varojen hankkimiseksi työläisten keskuudesta.

5. Bolševistisen edustajaryhmän tulee kuulua lehden laajennettuun toimituskuntaan ja olla järjestelmällisesti ja tehokkaasti mukana järjestämässä hankkeen kirjallista ja talouspuolta.

6. Toimituksen tulee suhtautua erikoisen varovaisesti vperjodilaisiin avustajiinsa, ettei vaikeutettaisi alkanutta lähentymistä eikä jouduttaisi virheelliselle periaatteelliselle linjalle.

7. On pyrittävä kaikin voimin supistamaan julkaisukustannuksia ja luomaan pieni (koko hanketta hoitava) johtava kollegio, johon kuuluu edes yksi edustaja kuusikosta<sup>356</sup>.

Samanlainen johtava kollegio (talouskomissio), johon ehdottomasti kuuluisi yksi kuusikon edustaja, tarvitaan hoitamaan hankkeen taloudellista puolta.

8. Kirjoitukset, jotka KK:n mielestä on julkaistava välttämättömästi, pitää julkaista (nimimerkillä varustettuna)<sup>357</sup> viivyttelämättä.

9. Samalla kun varjellaan tarkasti lehden legaalisuutta, on saatava välttämättömästi myös työväen yhdistykset, liitot, komiteat, ryhmät ja yksityiset henkilöt Pietarissa ja maaseudulla osallistumaan aktiivisesti niin lehden kirjalliseen toimintaan kuin myös lehden levittämiseen.

10. On tuettava Pietarin sosialidemokraattiryhmän aloitetta yleisen, suuntaukseltaan likvidaattoreita vastustavan ammatillisen lehden julkaisemiseksi, kun on perehdytty huolellisesti asiaan itse paikalla.

11. On ryhdyttävä toimenpiteisiin lehden ja aikakausjulkaisun<sup>358</sup> kirjallisen ja taloudellisen puolen lähentämiseksi.

12. On ryhdyttävä voimaperäisesti järjestämään Moskovan työväen päivälehteä, joka olisi Pietarissa ilmestyvän lehden haaraosasto. Sitä silmälläpitäen on yhdistettävä organisatorisesti Moskovan ryhmä ja Moskovan alueen edustajakolmikko.

*Julkaistu ensi kerran 1956  
»Voprosy Istorii» aikakauslehden  
11. n:ossa*

*Julkaistaan N. K. Krupskajan  
käsilalalla kirjoitetun  
jäljennöksen mukaan*

KIRJE SAKSAN SOSIALIDEMOKRAATTISEN  
PUOLUEEN HALLITUKSELLE<sup>359</sup>

Kunnioitettavat toverit!

Neuvottelukokouksemme, johon ovat osallistuneet KK:n edustajat ja Venäjällä sosialidemokraattisen puolueyön eri saroilla toimivat paikalliset työntekijät, on Keskuskomitean ehdotuksesta käsitellyt joulukuun 28. p:nä 1912 päivätyyn kirjeenne, jossa ilmoitatte olevanne halukkaita »kutsu- maan koolle neuvottelukokouksen ja johtamaan keskus- telua».

Kiitollisena puolueasioitamme kohtaan osoittamastanne huomaavaisuudesta neuvottelukokous päätti kuitenkin yk- simielisesti *kieltäytyä* tarjouksestanne.

Me venäläiset vallankumoukselliset sosialidemokraatit kun- nioitamme erittäin suuresti Saksan vallankumouksellisen pro- letariaatin puoluetta. Me pyrimme siihen, että Venäjän ja Saksan sosialidemokraattisten puolueiden välit olisivat mitä veljellisimmät. Koska emme halua jättää mitään sijaa vää- rinkäsityksille, me koetamme avomielisesti esittää teille, hyvät toverit, ne syyt, joita olemme pitäneet ohjeenamme kieltäytyessämme tarjouksestanne.

Aloittakaamme vaikkapa suunnittelemanne kokouksen *tar- koituksesta!*

Olettamuksenne mukaan sen tarkoituksena pitäisi olla »yhteisen puolueohjelman ja järjestösääntöjen laatiminen», ja te kehotatte meitä saattamaan tietoonne molempien luonnokset.

Puolueellamme on ollut kuitenkin jo kauan puolueohjelma. Jo v. 1903, t.s. kymmenen vuotta sitten, ohjelmamme vahvis- tettiin puolueemme toisessa edustajakokouksessa. Siitä pi- täen ovat Venäjän sadat tuhannet ja vallankumousvuosina miljoonatkin proletarit todistaneet uskollisuutensa tätä oh- jelmaa kohtaan taistelllessaan puolueemme lipun alla. Me py- symme nytkin uskollisina tälle ohjelmalle. Katsomme sen tarkistamisen *aivan* tarpeettomaksi.

Saatamme tietoonne, että tähän asti eivät *edes* likvidaat- torit ole vaatineet puolueohjelman tarkistamista, eivät aina- kaan julkisesti.

Uutta ohjelmaa koskeva eri ryhmittymien ja ryhmien neu- vottelu edellyttäisi, *ettei puoluetta ole olemassa*. Mutta

VSDTP on olemassa, Venäjän työväenluokka taistelee edelleenkin sen lipun alla. Puolueemme on joutunut kokemaan ja kokee osaksi vielä nytkin varsin ankeita aikoja. Se ei ole kuitenkaan lakannut hetkeksikään olemasta, vaikka likvidaatторit niin väittävätkin. Vain viimeksi mainitut (t.s. puolueen ulkopuolella olevat henkilöt) saattavat suostua neuvottelemaan jonkin uuden puolueohjelman laatimisesta — kaiketi jotakin uutta puoluetta varten. (Sanottu koskee vähäisin poikkeuksin myös puolueen uusien sääntöjen laatimista.)

Edelleen. Meitä erottavat likvidaatторeista syvät periaatteelliset erimielisyydet, ennen muuta Venäjän uutta vallankumousta koskevassa kysymyksessä. Puolueemme (siinä luvussa myös G. V. Plehanovin johtamat *puoluemies-menshevikit*) on sillä kannalla, että Venäjän työväenluokan ja sen puolueen tulee taistella Venäjän uuden vallankumouksen hyväksi, joka yksin vain voi antaa maallemme todellisen poliittisen vapauden. Likvidaatторit kiistävät juuri tämän. He pitävät koko taktiikkansa lähtökohtana olettamusta, että Venäjä tulee kehittymään jokseenkin rauhanomaiseen perustuslailliseen taan.

Hyvät toverit, käsitätte helposti, että *tällaisista* kardinaalisista mielipide-eroavuuksista seuraa väistämättömästi koko joukko erimielisyyksiä puolueen kaikissa kysymyksissä. Likvidaatторit eivät hyväksy nykyistä VSDTP:tä, joka voi olla nyt olemassa vain illegaalisena (vaikka voikin suorittaa ja *suorittaa* legaalista sosialidemokraattista työtä monilla aloilla). Likvidaatторit hajottavat nykyistä järjestöämme luottaen siihen, että he onnistuvat perustamaan nyky-Venäjälle legaalisen työväenpuolueen. (Huomautettakoon tässä, etteivät edes liberaaliset kadetit ole saaneet puoluettaan legalisoiduksi.) Siitä johtuu myös kahtiajakautuminen, jonka ovat järjestäneet kokonaan ja yksinomaan likvidaatторit.

Niinpä onkin ymmärrettävää, *ettei kukaan muu*, vaan *a ino a s t a a n* Venäjän valveutuneet työläiset itse ja vain omat venäläiset sosialidemokraattiset järjestömme voivat selvittää nämä kiistat, nämä kardinaaliset erimielisyydet.

Venäjän työläiset ovatkin jo ottaneet huomattavan askeleen siihen suuntaan.

Hiljattain päättyneet IV duuman vaalit osoittivat, että

Venäjän proletariaatin valtava enemmistö on vanhan puolueemme ja sen vallankumouksellisen ohjelman ja taktiikan kannalla.

*Kaikki 6 edustajaa, jotka on valittu lain mukaan työväenkuuriasta, ovat bolshevikkeja.*

Nämä kuusi edustajaa edustavat yhdeksää kymmenesosaa Venäjän työläisväestöstä, ja he julistavat avoimesti olevansa likvidaattorien vastustajia.

Venäjän *ensimmäinen* sosialidemokraattinen työväen päivälehti (Pietarin »Pravda») on työläisten itsensä, nimenomaan samaa (bolshevistista) suuntaa kannattavien työläisten perustama ja heidän työllä hankkimiensa ropojen turvin ilmestyvä lehti. Työläisten *valtaenemmistön* yksimielisyyttä luodaan siis käytännössä, alhaalta käsin, työläisjoukkojen uumenista käsin. Vain *sellainen* yksimielisyys on elinvoimaista, vain se johtaa työläisten kaikkien voimien yhdistymiseen.

Toverit, emme salaa teiltä, että katsomme näissä olosuhteissa Saksan Parteivorstandin\* välitystoiminnan yleensä sopimattomaksi. Johtuneeko tietämättömyydestä tai jostain muusta, mutta Vorstandin\*\* suhtautuminen meihin ja likvidaattoreihin ei ole ollut puolueetonta. Johdatamme mieleenne vaikkapa vain pari tosiasiaa.

1) Saksan veljespuolueen pää-äänenkannattajassa (»Vorwärts»)<sup>360</sup> myönnetään likvidaattoreille palstamäärin tilaa mitä karkeimpiin hyökkäilyihin tammikuussa 1912 ollutta puoluekonferenssiamme vastaan, kun taas meiltä evätään jopa puhtaasti faktillisen kumoavan lausunnon julkaiseminen ja lyödään siten laimin alkeellisimmatkin velvollisuudet meihin nähden.

2) Vaalikamppailun aikana Vorstand antoi vastalauseitamme huolimatta raha-apua likvidaattoreille, mutta eväsi sen Keskuskomitealta. Vorstand on myöntänyt avustusta Bundille, Kaukasian aluekomitealle<sup>361</sup> ja latvialaisille, *t. s.* likvidaattorien OK:lle<sup>362</sup>, sillä jokainen tietää, että likvidaattorien OK koostuu pääasiassa juuri näistä kolmesta järjestöstä. Likvidaattorit ovat ryhtyneet juuri Saksan työläisten varoilla julkaisemaan Pietarissa Konkurrenzorga-

\* — puolueen hallituksen. *Toim.*

\*\* — hallituksen. *Toim.*

nia\*, »Lutshia», joka alkoi ilmestyä *juuri vaalipäivänä* ja syvensi kahtiajakoa.

Raha-avun myöntäminen hajaannuksen aikana toiselle osapuolelle toisen osapuolen vahingoksi on toimenpide, joka on koko Internationaalissa kerrassaan ennen kuulumaton. Tällä toimenpiteellään Vorstand on antanut haasteen tammikuun konferenssin kannattajille ja osoittanut, ettei se ole voinut pysyä puolueettomana.

Meidän täytyy kuitenkin sanoa teille, toverit, avoimesti, niin äärimmäisen valitettavaa kuin se onkin, että saksalaisia tovereita informoidaan Venäjän asioista kerrassaan *epänormaalisti tavalla*. Siitä johtuneekin, että te vuoroin suunniteltette 12 »virtauksen» (ulkomaisten, puoleksi ylioppilaista koostuvien ryhmien) neuvottelukokousta jättäen huomion ulkopuolelle Venäjän järjestöt, vuoroin ehdotatte suunnitelmia, että kutsuttaisiin koolle viisi järjestöä j.n.e. Siitä johtuvat myös likvidaattorien häikäilemättömät yritykset johdattaa teitä suorastaan harhaan: he esimerkiksi yrittivät saada teiltä varoja sen perusteella, että bolshevikit muka yhdistyivät kesällä 1912 Harkovissa ja Moskovassa likvidaattorien kanssa. Itse asiassa kuitenkin juuri Harkovissa ja Moskovassa on valittu edustajiksi bolshevikkeja, likvidaattoruuden leppymättömiä vihollisia, jotka tulivat valituiksi *käytässä taistelua* viimeksi mainittuja vastaan (edustajat Muranov ja Malinovski). Siitä johtuu myös, että te annoitte raha-apua vaalien aikana juuri niille ryhmille (Bundille, PPS:lle, PSD:lle<sup>363</sup>), jotka törmäsivät kovimmin yhteen vaaleissa ja joiden keskuudesta ilmestyi Jagiello, *ainoa* edustaja, joka on hyväksytty sosialidemokraattien ryhmään vain vajaa oikeudelliseksi jäseneksi ja sellaiseksikin vain seitsemällä äänellä kuutta vastaan.

Toverit, tästä olisi pitänyt tehdä loppu jo ajat sitten. Sen sijaan, että kuuntelette epäpätevien tiedonantajien puheita, teidän pitäisi antaa äänenkannattajissanne tilaa Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen asiointilan objektiivista selittämistä ja periaatteellista valaisemista varten, ja nimenomaan kirjoituksille, jotka on varustettu eri puoluer ryhmien vastuunalaisten edustajien allekirjoituksella.

Mikäli haluatte perehtyä asioihimme, teidän tulee ammentaa niitä koskevia tietoja asiakirjoista ja kirjallisuudesta,

\* — kilpailevaa äänenkannattajaa. *Toim.*

kuten menettelette esimerkiksi tarkkaillessanne Italian, Englannin y.m. suuntataisteluja. Muussa tapauksessa otatte tahtomattannekin askeleita, jotka Venäjän työläiset saattavat käsittää usein kerrassaan aiheettomaksi loukkaukseksi.

*Kirjoitettu maaliskuun 2 (15) pnä  
1913*

*Julkaistu ensi herran 1960  
»Kommunist» aikakauslehden  
6. n:ossa*

*Julkaistaan  
konekirjoitusjäljennöksen mukaan  
Käännös saksan kielestä*

## »PRAVDAN» VUOSIPÄIVÄ

(TYÖLÄISET TUKEMASSA TYÖVÄENLEHTEÄ)

On kulunut vuosi »Pravdan» ensimmäisen numeron ilmestymisestä. »Pravda» syntyi *työväenlehtenä*, jonka loi Venäjän työväenliikkeen kuuluisa vuoden 1912 huhti- ja toukokuun nousu.

Uskomattomia vaikeuksia ja vainotoimenpiteitä vastaan kamppaillessaan »Pravda» on työväenluokan kannatuksen ansiosta kestänyt ja vankistunut (sikäli kuin nykyisellä Venäjällä työväenlehti voi olla »vankka»). »Pravda» ei ole ollut ainoastaan *nimellisesti työväenlehti*: mikä lehti tahansa voi ottaa itselleen sellaisen nimen. »Pravda» on ollut *todella* työväenlehti niin suuntaukseltaan kuin työväenjoukoista koostuvan lukijakuntansa puolesta, niin sisällöltään ja muun muassa työläisten lehtikirjoitusten paljouden kannalta (1 783 työläisten kirjoitusta ensimmäisissä 99 numerossa; kaikkiaan *noin viisi tuhatta*) kuin myös vihdoinkin siltä kannalta, että yleensä työläiset ja varsinkin työläisryhmät *tukevat* »Pravdaa».

Olemme jo osoittaneet »Pravdassa» (ks. numeroita 80 ja 103 vuodelta 1912)\*, miten tavattoman tärkeä merkitys on tiedoilla työläisryhmien »Pravdalle» antamasta rahallisesta tuesta. Tämä merkitys ei rajoitu läheskään raha-apuun, joskin työläisten antama raha-apu on aina erittäin tärkeää ja välttämätöntä lehden parantamisen kannalta.

Mutta työläisryhmien raha-avustuksilla on tärkeydeltään yhtä suuri, ellei suurempikin moraalinen, kasvattava, organisatorinen merkitys Venäjän kaikkien luokkatietoisten työläisten, koko työväenluokan kannalta.

\* Ks. Teokset, 18. osa, ss. 172—187, 285—287. *Toim.*

Tottuessaan tukemaan *säännöllisesti omaa* työväenlehteään ei ainoastaan tilauksilla ja levitystoiminnalla, vaan myös säännöllisillä raha-avustuksilla työläiset yhdistyvät siten entistä tiiviimmin *heidän* suuntaansa noudattavan lehden ympärille, *järjestäytyvät* eräänlaiseksi aatteelliseksi yhteensuuntautuneeksi ja huomaavat jostakin läheisestä tai tutusta tehtästä saatuja avustuksia koskevista tilityksistä, missä määrin edistyy heidän valveutumisensa. Siitä syystä ei voida kylliksi korostaa sitä, että on välttämättömästi laajennettava ja kehitettävä kaikin voimin tavaksi tullutta työläisryhmien *vakinaisten* (mieluummin pienten, mutta *vakinaisten*) avustuskasujen ja varojen keräystä työväenlehden hyväksi.

Kuten julkaistujen tilitysten perusteella tiedetään, ennen »Pravdan» ilmestymistä oli koottu varoja yli neljän tuhannen ruplan, joita olivat toimittaneet »Zvezda» lehden välityksellä 500 työläisryhmää. Lehtemme ilmestymispäivästä alkaen huhtikuun 10 päivään mennessä oli mainittuna aikana yksistään »Pravdan» julkaisemien tilitysten mukaan saatu lahjoituksina yhteensä 3 932 rpl. 42 kop. Niistä 79,9 % eri kategorioiden proletaareilta, 20 % erilaisilta sivistyneistön ryhmiltä ja  $\frac{1}{10}$  % talonpojilta. Koko summa jaottuu alueittain seuraavasti: Pietarin alue 66,3 % (2 605 rpl. 81 kop.), joista sivistyneistön osalle tulee vain 10 %; Moskovan, Vladimirin ja Kostroman alueet 4,6 %, niistä vain Moskovan alueella on ollut sivistyneistön lahjoituksia. (Tässä on samalla huomautettava, että näiden kolmen alueen vähäinen osuus »Pravdalle» tehdyissä lahjoituksissa johtuu muiden syiden ohella siitä, että siellä on suoritettu varojen keräystä moskovalaisen lehden<sup>364</sup> hyväksi. Yksistään meidän lehtemme välityksellä lähetettyjen rahavarojen summa tekee enemmän kuin kaksi ja puoli tuhatta, joista 70 % lankeaa näiden kolmen alueen osalle ja 25 % Pietarin alueen osalle. Pietarin työläisten poliittinen kypsyyden on ilmennyt tässäkin; he osallistuivat aktiivisesti myös moskovalaisen lehden perustamiseen); Ural, Siperia, Itämeren seutu ja Puola 10,3 %; Harkovin ja Jekaterinoslavin alueet 4,4 %; muualta (Suomi, Länsi-Eurooppa y.m.) 14,5 %.

Nämä numerotiedot puhuvat kyllin vakuuttavasti siitä, kuka on lehden isäntä, kenen varoilla »Pravda» on pystynyt pystyessä ja minkälainen yhteys lehdellä on työläisjoukkoihin.

Tässä suhteessa »Pravda» on olemassaolonsa ensimmäisenä vuotena saavuttanut *hyvin* suurta menestystä. Ettemme vä-



syttäisi lukijaa numerotiedoilla, emme esitä tietoja työläisryhmien »Pravdan» hyväksi suorittamista varojen keräyksistä kuukausittain, vaan vuosineljänneksittäin (t.s. erikseen kunkin kolmen kuukauden ajalta).

Vuodet	Työläisryhmien suorittamien keräysten lukumäärä	
	»Pravda» lehden hyväksi	Moskovan työväenlehden hyväksi
1912 1. vuosineljännes .....	108	—
» 2. » .....	396	—
» 3. » .....	81	—
» 4. » .....	35	5
1913 1. » .....	309	129
1913 huhtikuun ensimmäisten 10 päivän aikana	93	43
<hr/>		
Kaikkiaan:	1 022	177

Huomaamme siis, että olemassaolonsa ensimmäisen vuoden aikana »Pravda» on saanut tukea *useammalta kuin tuhannelta työläisryhmältä* ja ollut perustamassa Venäjän *tärkeimmän* teollisuusalueen, nimittäin Moskovan, keskisen alueen *työväenlehteä*.

Itsestään ymmärrettävää on, että tuhannen työläisryhmän »Pravdalle» antama *rahallinen* tuki merkitsee, että sitä ovat olleet tukemassa *kaikin tavoin* paljon lukuisimmat työläisryhmät, se merkitsee, että »Pravdan» ympärille on tiivistynyt ja liittynyt *useita kymmeniä tuhansia* työläisiä. Rahalahjoituksia antaneiden ryhmien lukumäärä on varmasti monta kertaa pienempi kuin niiden »Pravdan» lukija- ja ystäväryhmien määrä, jotka ovat avustaneet sitä kirjeillään, lehtikirjoituksillaan ja auttaneet lehden levitystä, tutustuttaneet siihen uusia työläispiirejä, uusia työtätekeviä kerroksia j.n.e. y.m.s.

Työväenluokka on nostanut esiin kokonaisen joukon »edelläkulkijoita», jotka ovat saattaneet vakavalle kannalle *oman*, marxilaisen, liberaalista horjuntaa vastustavan työväenlehdensä pääkaupungissa ja panneet alulle *toisen* työväenlehden Venäjän teollisuuskeskuksessa. Sen perusteella, mitä luokkatietoisten työläisten parhaimmisto on tehnyt »Pravdan» ja moskovalaisen työväenlehden hyväksi, voimme erehtymättä päätellä, kuinka suuren työn työläiset ovat tehneet luokkansa valistamiseksi ja järjestämiseksi. »Pravda» ja moskovalainen lehti muodostavat näet kuitenkin vain *osan*, joskin tärkeän osan, tuosta suuresta työstä.

Yksimielisin yhteisin ponnistuksin, heikentymättömällä, sinnikkäällä toiminnallaan valveutuneet työläiset tulevat nyt työväenlehtensä ensimmäisenä vuotena saavuttaman menestyksen rohkaisemina jatkamaan suurta tehtäväänsä, valistamaan ja yhdistämään marxismin aatteiden ympärille entistä laajempia proletaarijoukkoja!

»Pravda» n:o 92,  
huhtikuun 23 pnä 1913

Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstiin mukaan

## PUOLUEIDEN TAISTELU KIINASSA

Kiinan kansan on onnistunut kukistaa vanha, keskiaikainen järjestys ja sitä yllä pitänyt hallitus. Kiina on julistettu tasavallaksi, ja Aasian suuressa maassa, joka on niin kauan ilahduttanut liikkumattomuudellaan ja stataarisuudellaan kaikkien kansallisuuksien mustasotnialaisten sydäntä, on vallittu *ensimmäinen parlamentti*, ensimmäinen Kiinan parlamentti, ja tämä on kokoontunut ja pitänyt istuntojaan jo muutaman viikon ajan.

Kiinan kaksikamarisessa parlamentissa Sun Jat-senin kannattajilla, Kuomintang-puolueella, »nationalisteilla» on vähäinen enemmistö alahuoneessa; ilmaistaksemme tämän puolueen olemuksen Venäjän oloihin verrattuna, sitä on sanottava radikaalis-narodnikkilaiseksi tasavaltalaispuolueeksi, kansanvallan puolueeksi. Ylähuoneessa sillä on puolellaan huomattavampi enemmistö.

Tämän puolueen vastustajia ovat pienemmät maltilliset eli konservatiiviset puolueet, joilla on jos jonkinlaisia nimiä, kuten »radikaalit» y.m.s. *Kaikki* nämä puolueet ovat itse asiassa *taantumusmiesten*, nimittäin byrokraattien, tilanomistajien ja taantumuksellisen porvariston puolueita. Kaikki ne kallistuvat kiinalaisen kadetin, tasavallan väliaikaisen presidentin Juan Shi-kain puolelle, jolla alkaa olla yhä enemmän diktaattorin metkuja. Kuten kadetin kuuluukin, hän oli eilen monarkisti, tänään vallankumouksellisen demokratian päästyä voitolle hän on tasavaltalainen ja aikoo asettua huomenna jälleen monarkistisen valtion päämieheksi, t.s. kavaltaa tasavallan.

Sun Jat-senin puolueen tukinojana on Kiinan *eteläosa*, jossa teollisuus ja kauppa on kehittyneintä ja joka on eniten saanut vaikutteita Euroopasta ja on edistyksellisin.

Juan Shi-kain puolueen tukinojana on Kiinan takapajuinen *pohjoisosa*.

Ensimmäiset yhteenotot ovat päättyneet toistaiseksi Juan Shi-kain voittoon: hän on yhdistänyt kaikki »maltilliset» (t.s. taantumukselliset) puolueet, vetänyt puolelleen osan »nationalisteista», saanut *oman* ehdokkaansa parlamentin alahuoneen puhemieheksi ja hankkinut *vastoin* parlamentin tahtoa *lainan* »Euroopasta», t.s. eurooppalaisilta miljardööreiltä — veijareilta. Laina on saatu raskailla, suorastaan koronkiskurin ehdoilla ja sen takauksena ovat suolamonopolista koituvat tulot. Laina tekee Kiinan riippuvaiseksi Euroopan saaliin-himoisesta ja patataantumuksellisesta porvaristosta, joka on valmis tukahduttamaan jokaisen kansan vapauden, kun kysymyksessä on liikevoitto. Ja noin 250 miljoonan ruplan laina tuottaa tavattoman suurta liikevoittoa Euroopan kapitalisteille.

Tuloksena on Euroopan proletariaattia pelkäävän taantumuksellisen eurooppalaisen porvariston ja Kiinan taantumuksellisten luokkien ja kerrosten liitto.

Sun Jat-senin puolueen on kovin vaikea kamppailla tätä liittoa vastaan.

Missä on tämän puolueen heikkous? Siinä, että se *ei* ole kyennyt vielä saamaan mukaan vallankumoukseen *kyllin laajoja* Kiinan kansanjoukkoja. Kiinassa proletariaatti on vielä aivan heikko, eikä sen vuoksi ole olemassa edistysmielistä luokkaa, joka taistelisi päättäväisesti ja tietoisesti saadaksesen demokraattisen vallankumouksen suoritetuksi loppuun. Talonpoikaisto, jolla ei ole proletariaattia johtajanaan, on äärettömän poljetussa asemassa, passiivista, sivistymätöntä ja välinpitämätön politiikkaan nähden. Vanhan ja läpeensä mädän monarkian vallankumouksellisesta kukistamisesta ja tasavallan voitosta huolimatta Kiinassa *ei ole* yleistä äänioikeutta! Parlamentin vaalit olivat sensusvaalit, äänestää saivat vain ne, joilla oli varallisuutta noin 500 ruplan arvosta! Tästäkin huomaa, miten *vähäistä* on vielä todella laajojen kansanjoukkojen osallisuus Kiinan tasavallan aktiivisessa tukemisessa. Tasavalta *ei voi* kuitenkaan *olla* kestävä ilman sellaista *joukkojen* antamaa tukea, ilman järjestynyttä ja järkkymätöntä edistysmielistä luokkaa.

Silti Kiinan vallankumoukselliset demokraatit ovat johtajansa Sun Jat-senin huomattavista puutteellisuuksista huolimatta (haaveellisuus ja epärointi, mihin syynä on se, ettei hänel-

lä ole proletariaattia tukenaan) tehneet hyvin paljon kansan valveuttamiseksi, vapauden saavuttamiseksi ja johdonmukaisen demokraattisten laitosten aikaansaamiseksi. Tämä Sun Jat-senin puolue vetää Kiinan talonpoikaisjoukot entistä laajemmassa mitassa mukaan liikkeeseen ja politiikkaan ja muodostuu siten (sikäli kuin saa joukot mukaansa) Aasian ja ihmiskunnan edistyksellisen kehityksen suureksi tekijäksi. Tämän puolueen suorittama työ ei joudu hukkaan koskaan, niin suuria tappioita kuin sille mahdollisesti tuottanevatkin maan taantumusvoimiin nojaavat poliittiset veijarit, seikkailijat ja diktaattorit.

*Kirjoitettu huhtikuun 28  
(toukokuun 11) pnä 1913*

*Julkaistu toukokuun 3 pnä 1913  
»Pravda» lehden 100. n:ossa*

*Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan*

## »LUTSH» LEHDEN 189. n:ON PÄÄKIRJOITUKSEN JOHDOSTA

... \*Lause: taistelu »kaikin mahdollisin keinoin» ei sido ketään eikä mitenkään. Tämä on päivänselvää. Tuo lause on päinvastoin aivan kuin tarkoituksellisesti valittu liberaalien pakoilun puolustukseksi. Mitä ovat »mahdolliset» keinot? Onko »Lutshin» pääkirjoituksen kirjoittaja niin lapsellisen naiivi, niin yksioikoinen politiikassa, ettei tiedä *hävyttömiin* keinojen olevan Venäjän liberaaleista »mahdollisia»? Kyllä hän tietää, mutta on vaiti kaunistellakseen liberalisimia.

Liberaali miljonääri, tehtaanomistaja Konovalov, joka pääsi duumaan pettämällä karkeasti demokraatteja (tepsivä hävytön keino!), sai luvan perustaa *puolen miljoonan ruplan* pääoman omaavan »Ruskaja Molva» yhtiön kadettien ja lokakuulaisten yhdistämiseksi »progressistien» »Ruskaja Molva» lehden<sup>365</sup> ympärille.

Tämä on tosiasia. »Lutsh» tietää sen. Ja »Lutsh» allekirjoittaa yhdessä noiden Konovalovien ja heidän palkkakirjailijoidensa kanssa päätöslauselman »kaikin mahdollisin keinoin käytävästä taistelusta». Mutta minä kysyn työläisiltä ja valistuneilta talonpojilta: eikö ole selvää, että tuo päätöslauselma *pettää kansaa* tarkoituksellisen epäselvällä sanonnalla

\* Artikkelin alkua ei ole löydetty. *Toim.*

»mahdollinen», kun Konovalovit *tieten tahtoen* katsovat »mahdollisiksi» vain ne keinot, jotka eivät pysty aiheuttamaan vakavaa levottomuutta herroissa Purishkevitsheissa ja kumpp.?

Se on selvä. Herrojen Konovalovien — ja tietysti kaikkien liberaalien eikä ainoastaan Konovalovien — koko toiminta on todistanut täydellisesti sen, että heidän mielestään *mahdollisia* keinoja ovat vain ne keinot, jotka *eivät horjuta* herrojen Purishkevitchien ja kumpp. hyvinvoinnin ja etuoikeuksien perusteita.

Olisi pitänyt mennä neuvottelukokoukseen paljastamaan tuhannennen kerran (me emme väsy tekemään niin) petoksen ja selittämään naiiveille tai valistumattomille taikka hoksaamattomille demokraateille, mikä on »ytimenä» (tai jos haluatte kuulla suoran totuuden, mikä on *likaa ja valhetta*) sanassa »mahdollinen».

Tuo sana on inhottavimpia, säädyttömimpiä, katalimpia sanoja venäjän poliittisessa sanastossa. Kieliopin kannalta on hassua sanoa: »Hyväksyn vain mahdolliset keinot», sillä kuka ei tietäisi, että *mahdoton* ei ole mahdollinen. Mutta siinäpä se, että tämä ei ole kieliopin, vaan politiikan kysymys. Mahdollinen *ei ole* työläisistä sitä, mitä se on Konovaloveista, Miljukoveista ja kumpp.

Esitän negatiivisen esimerkin. Työläisistä *ei ole* mahdollinen sellainen »keino», että tänään julistetaan Rodzjankon puhe »perustuslailliseksi» ja huomenna haukutaan lokakuulaisia (jotka eivät ole lokakuun 17 pstä alkaen eivätkä edes aikaisemminkaan pettäneet itseään eivätkä myöskään Purishkevitsheja) iljettäviksi.

Tiedän varmasti sen, että sellainen keino ja sellainen menettelytapa on työläisistä »mahdotonta» hävyttömyyttä. Konovaloveista ja Miljukoveista se on »mahdollista» »perustuslaillista taktiikkaa».

Esitän nyt positiivisen esimerkin... Muuten... 129. artikla... Ei, tiedättekös mitä, herrat, luvallanne olen *esittämättä* kyseisessä artikkelissa, kyseisessä lehdessä tai kyseisessä aikakausjulkaisussa positiivista esimerkkiä! Mutta jos sen sijaan olisin ollut neuvottelukokouksessa ja jos Konovalovit ja Miljukovit olisivat kokouksessa luvanneet olla olematta ilmiantajia, minä olisin esittänyt elävän, hyvän, kerrassaan mainion ja mitä vakuuttavimman historiallisen ja tilastollisen positiivisen esimerkin!.. Olisi totta vie houkuttelevaa

kertoa siitä, mitä pitävät mahdollisena yleensä toiminnan kannalta ja muun muassa *kukkaron* kannalta toisaalta työläiset ja toisaalta Konovalovit ja Miljukovit... Mutta pidätyn...

Olisi pitänyt mennä kokoukseen. Siellä olisi *saattanut* olla enemmän sananvapautta kuin »muissa paikoin». Siellä olisi pitänyt kehottaa demokraatteja sanomaan mielipiteensä reformismin vahingollisuudesta, se olisi ollut herätetyn kysymyksen kannalta paikallaan. Olisi syntynyt *kaksi* päätöslauselmaa: demokraattinen ja liberaalinen, liberaaleista »mahdoton» (jota työläiset ja valveutuneet pikkuporvarit, ainakin osa heistä, olisivat pitäneet »mahdollisena») ja Konovaloveista »mahdollinen». Yleisö olisi lukenut kummankin päätöslauselman tai kuullut niistä kummastakin ja *harkinnut* niitä, syventynyt niihin. Se olisi askarruttanut aivoja. Ihmiset olisivat alkaneet vertailla ja rinnastella.

Liberaalisilla sanoilla ja sisällyksettömällä sanahelinällä huumatuista demokraateista olisivat varmasti alkaneet jonkin ajan kuluttua *irtautua* sellaiset demokraatit, joista liberaalien hävyttömyys on mahdotonta ja jokin muu mahdollista. Se olisi ollut *myös* »yhteistoimintaa», mutta ei siinä hengessä, että keskustellaan yhdessä liberaalien kanssa liberalismille »mahdollisen» rajoista.

Niin, niin, »Lutsh» lehteä hoitavat inhottavat liberaalit, mutta vielä muutamia yhtä hyödyllisiä pääkirjoituksia kuin oli 189. n:ossa, ja työläiset oppivat lopullisesti tuntemaan nuo »huonot paimenensa». Jatkakaa, herrat lutshilaiset, terve menoa!

*Kirjoitettu 1913 toukokuussa,  
aikaisintaan 10 (23) p:nä  
Nimimerkki: P o s t o r o n n i*

*Julkaistu ensi kerran 1961  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 23. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## TILANHERRAT MUUALLE MATKUSTAVISTA MAATYÖLÄISISTÄ

Mustasotnialaisten tilanherrojen lehti »Novoje Vremja» kertoo Puolan ja yleensä Venäjän rajaseudun tilanherrojen mielenkiintoisista kinasteluista, joihin syynä on maatyöläisten

matkustaminen ansiotöihin Saksaan ja Euroopan muihin maihin.

Matkustavien määrä kasvaa nopeasti. Vuonna 1901 laskettiin lähtevien määrä 218 000 hengeksi vuodessa. Vuonna 1911 matkustaneiden määrä arvioitiin 740 000 hengeksi, t.s. kolme kertaa suuremmaksi kuin vuonna 1901. Vuonna 1912 heitä lienee ollut 800 tuhannen paikkeilla.

Huomautettakoon samalla, että puolalaisten talonpoikien ja työläisten lisäksi Saksaan alkaa mennä myös venäläisiä työläisiä keski-Venäjältä. »Nykyään ei ole harvinaista, että tapaa rajalla ja ulkomailla tulalaisia, orlovilaisia ja rjazanilaisia.» Tätä liikettä voimistaa sekin, että maatöihin lähteville työläisille myönnetään *ilmaiseksi* kymmenen kuukauden ulkomaanpassi.

Mistä tämä siirtyminen johtuu? Siitä, että Venäjän talonpojat köyhtyvät köyhtymistään ja ansiomahdollisuudet vähenevät Venäjällä jatkuvasti orjuuttaja-tilanherrojen ja oikeudettomuuden tukahduttaman talouselämän yleisen laamaannuksen seurauksena. Palkat ovat Venäjällä orjuuttavan alhaisella tasolla.

Maatyöläisen keskimääräiset vuotuiset ansiot ovat Venäjällä 62 ruplaa; kun mukaan lasketaan ruoan hinta, 46 rpl. vuodessa, saadaan koko vuosipalkaksi 108 ruplaa. Saksassa keskipalkka on vuodessa 180 *ruplaa*, t.s. miltei *puolta isompi!* (Huomautamme suluissa, että maatyöläisen vuotuiset ansiot ovat Englannissa 300 ruplaa ja Amerikassa 500 ruplaa.)

Aivan luonnollista on, että *sadat tuhannet* työläiset pake-nevat oikeudettomalta, nälkäiseltä ja kurjalta Venäjältä ansiotöihin Saksaan ja kauemmaksikin — Tanskaan, Sveitsiin, Ranskaan. Työläiset perehtyvät siellä korkeampaan kulttuuriin, paljon parempaan maanviljelyyn, verrattomasti korkeampiin satoihin ja mikä tärkeintä poliittiseen vapauteen, työväen paino- ja järjestäytymisvapauteen.

Niinpä sitten herrat tilanomistajat kinastelevat: toiset sanovat, että isännille on hyötyä tällaisesta työläistemme laajamittaisesta perehtymisestä parhaisiin maanviljelystapoihin. Toisia tilanherroja kuohuttaa se, että työläisten siirtyminen muualle aiheuttaa palkkojen nousua niillä seuduilla, mistä he ovat lähteneet.

Yleensä Venäjällä ja varsinkin Venäjän lainsäädännössä on vallitsevana tämä *viimeksi mainittujen* tilanherrojen mielihope, jotka tahtoisivat nähdä talonpojat »vakinaisina» (t.s.

maahan kahlehdittuina), nöyrinä (etteivät he uskaltaisi lähteä minnekään), masentuneina ja metsäläistyneinä (etteivät he näkisi, kuinka voidaan elää paremmin ja kuinka työläiset elävät paremmin muissa maissa).

Onneksi näillä orjuuttaja-tilanherroilla ei ole enää voimia pysäyttää maailman kapitalismia, joka kiskoo myös Venäjän talonpoikaa irti takapajuisuudesta, vaikka he kuinka murjoisivat ja runtelisivat Venäjän elämää.

*Kirjoitettu toukokuun  
10 (23) pnä 1913*

*Julkaistu toukokuun 18 pnä 1913  
»Pravda» lehdessä 113. n:ossa  
Nimimerkki: D.*

*Julkaistaan »Pravda» lehdessä  
tekstin mukaan*

## TYÖVÄENPUOLUE JA LIBERAALISET RATSURIT

(POTRESOVISTA)

... \* Hra Potresov siteeraa (oikeamminkin repostelee) vuonna 1905 elokuussa ilmestynyttä G. V. Plehanovin artikkelia. Bolshevikit, jotka olivat tiivistäneet rivinsä sosialidemokraattisen puolueen III edustajakokouksessa (Lontoo, toukokuu 1905), ja menshevikit (Genèven »konferenssi» samoihin aikoihin)<sup>366</sup> olivat silloin täydellisesti ja muodollisestikin erkautuneet toisistaan. Bolshevikeilla ja menshevikeillä oli omat lehtensä sekä vuonna 1905 että vuoden 1906 keväällä.

Nämä ovat yleisesti tunnettuja historiallisia tosiasioita, joiden unohduksiin joutumisella yrittää ratsastaa hra Potresov.

Hänen täytyy olla vaiti niistä, sillä ne paljastavat ratsurin häikäilemättömyyden!

*Kumpikaan kahdesta silloisesta sosialidemokraattisesta puolueesta (Plehanov pysytteli silloin sivussa molemmista puolueista) ei tehnyt ainoatakaan puoluepäätöstä G. V. Plehanovin artikkelin puolueenvastaisuudesta, likvidaattoruushenkisyydestä, siitä, että se on puolueen hajottamista tai kieltämistä!*

Tämä sanoo kaiken, herra verukehtiva ja piiloileva liberaalinen ratsuri.

\* Käsikirjoituksen ensimmäistä sivua ei ole löydetty. *Toim.*



Likvidaattoruus on *virtaus*, jonka *puolue* on tuominnut virallisesti sekä joulukuussa 1908 että tammikuussa 1910 tekeillä (kaikkien suuntien *yksimielisesti* hyväksymillä) päätöksillä.

Puolueen *yksikään* konferenssi (tai muu laitos) ei ole koskaan »onkinut» Plehanovin artikkelista mitään likvidaattoruutta. *Tämä sanoo kaiken!* Hra A. N. Potresov takertuu vanhaan artikkeliin ja esittää kasoittain lainauksia *hämätäkseen* sen tosiasian, että *koko puolue* on tuominnut hänet, Potresovin, hänen likvidatorisen *suuntansa*.

Hra Potresovin tapaiset liberaaliseen sivistyneistöön kuuluvat ratsurit ovat täynnä ylvästä herraskaista *työväenpuolueen* päätösten halveksuntaa. He, nuo ratsurit, veisaavat viis *puolueen* päätöksistä!

Ja työväenpuolue veisaa viis liberaalisesta »Lutshista» ja liberaali hra Potresovista, joka »ongiskelee» Plehanovin vanhoista artikkeleista likvidaattoruutta samaan tapaan kuin hra V. Tshernov »ongiskeli» narodnikkilaisuutta Liebknechtin kirjoituksista.

Hra Potresov on sääliittävä ja naurettava yrittäessään selviytyä jaarittelulla puolueen likvidaattoruudelle langettamasta tuomiosta!

Plehanovin *tuomitseminen* on vain hra Potresovin ja »Lutshin» jaarittelua, jonka tarkoituksena on vetää lukijaa nenästä. Molemmat tietävät, että jokainen *on syyttävä* niitä ja nauraa niiden yrityksille syyttää Plehanovia.

*Kirjoitettu toukokuun 27  
(kesäkuun 9) pnä 1913*

*Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1961 V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 23. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## KAPITALISTIT JA ASEISTAUTUMINEN

Englannin työväenlehdistö jatkaa mielenkiintoista ja opettavaista paljastuskampanjaansa sen johdosta, miten kansainvälisessä mitassa yhteenliittyneiden kapitalistien syndikaatit syytävätkin kansoja sotaan.

Esimerkkinä on Nobelin *dynamiittitrusti* (eli syndikaatti).

Sillä on 30 miljoonaa ruplaa pääomaa. Viime vuoden puhdas voitto oli 3 300 000 ruplaa. Yksitoista prosenttia puhdasta voittoa, ei hullumpaa, eikö niin?

Ihmisten tuhoamiseen tarkoitettujen materiaalien jalosukuiset kaupustelijat selittävät vuosikertomuksessaan menestymistään sanomalla vaatimattomasti ja lyhyesti: »sotatarvikkeiden kysyntä on ollut tänä vuonna vilkasta».

Kuinkas muuten! Kapitalistien lehdistö ja kapitalistien palveluksessa olevat poliitikot pitävät melua sodasta ja vaativat lisäämään aseistusta, mikä on sangen edullista sotatarvikkeita valmistaville tehtailijoille.

Entä keitä nuo tehtailijat ovat?

He ovat *kaikkien* kansakuntien yhteenliittyneitä kapitalisteja, ministerien veljiä, parlamentin jäseniä ja niin edelleen!

»Dynamiitti»-trustin (Saksan *neljän* dynamiittitehtaan osakkaan, ellei omistajan) osakasluettelosta löydämme seuraavat nimet:

Saksan armeija: kenraali von Mühlburg, majuri paroni von Fritsch j.n.e.;

Britannian armeija: kenraali J. Donald, eversti Neal Findley y.m. y.m.;

Ranskan armeija: eversti François Laffargue;

Lordi Glenconner, Englannin pääministerin vaimon rva Asquithin veli, ministeri sir North, parlamentin jäsen Harold Tennant, Saksan Pankki, Hannoverin Pankki ja niin edelleen.

*Kansallisten* puolueiden johtomiehet, jotka soittavat parlamenteissa suutaan »valtion mahdista» ja »patriotismista» (katso kadettien, progressistien ja lokakuulaisten IV duumassa esittämiä lausumia!<sup>367</sup>), osoittavat käytännössä tätä patriotismia siten, että aseistavat Ranskaa Saksaa vastaan, Saksaa Englantia vastaan j.n.e. Kaikki he ovat niin tulisia patriootteja. Kaikki he pitävät suurta, niin kovin suurta huolta »valtion mahdista», tietysti oman valtionsa mahdista vastustajan päänmenoksi.

He istuvat yhdessä näiden »vastustajiensa» kanssa dynamiittitrustien ja muunlaisten trustien (syndikaattien) johtokunnissa ja osakasten kokouksissa, saavat miljoonia ruplia puhdasta voittoa ja sysäävät kukin »omaa» kansaansa sotaan muita kansoja vastaan.

## HALPAA LIHAA »KANSALLE»

Siinäpä ajankohtainen uutinen! Minkä kipeimmän tarpeensa saavatkaan työläiset tyydytetyksi! Halpaa lihaa kansalle — missä? mitä? kuinka?

Moskovan kaupungin teurastamoissa on avattu »Freibank», t.s. puoti, missä myydään halpaa, desinfioitua, ehdollisesti kelvollista lihaa. Niin on tiedottanut »Russkoje Slovo».

Halpaa lihaa, se on hyvä asia. Mutta mitä merkitsee: »desinfioitua», »ehdollisesti kelvollista» (voidaan siis sanoa yhtä hyvin *ehdollisesti kelvotonta!*) lihaa? Se merkitsee seuraavaa:

Kun teuraseläimet joutuvat myytäviksi, eläinlääkäri tarkastaa ne. Sairaot elukat raakataan. Niitä ei saa teurastaa lihaksi, sillä käyttämällä sellaista lihaa ravintoaineena ihmiset saattavat sairastua erilaisiin tauteihin. Erittäin usein raakataan tuberkuloottisia (keuhkotautisia) ja matorakkulatautisia elukoita.

Kaikista Moskovan teurastamoihin toimitetuista noin 450 000 elukasta raakataan *epäilyttävinä* lähes 30 000.

Niinpä sitten noiden epäilyttävien, matorakkulatautisten ja tuberkuloottisten elukoiden liha desinfioidaan keittämällä sitä noin kolmen tunnin ajan erikoisessa kammiossa eläinlääkärin valvonnan alaisena. Madot ja tuberkkelibasillit tuhoutuvat keitettäessä.

No kaiketi ne kaikki tai miltei kaikki tuhoutuvat kokonaan tai miltei kokonaan! Saadaan desinfioitua, keitettyä ja halpaa lihaa.

»Russkoje Slovon» lausunnon mukaan kansa sanoo, »ettei siitä tietenkään kuole, mutta keuhkotaudin tai mahavaivoja saa kuin saakin, sillä tietäähän ne sairaat elukat».

Ostajista ei ole puutetta. Työläisiä tulee jopa Moskovastakin. Jonotetaan pitkään. Aamulla on jonossa enimmäkseen naisia, päivällä työläisiä, etupäässä rakennustyöläisiä.

Juuri tämä mehuttomaksi keitetty desinfioitu liha, josta ei kuole, mutta saa mahavaivoja, onkin tarkoitettu kansalle. Kunnan liha ei ole kansan kukkarolle sopivaa.

Sanotaan, että mitä huolellisempaa on eläinlääkärin valvonta, sitä enemmän raakataan elukoita. »Näin ollen», päättelee »Russkoje Slovo», »väestö on puolelta ja toiselta kiinnostunut tarkasta valvonnasta: keskiluokat siinä mielessä, että teurastamoista tulisi myyntiin kunnollista lihaa, ja köyhälistö siksi, että elukoita raakattaisiin enemmän ja Freibankissa olisi kylliksi lihaa.»

Ajatelkaas mitä sivistyksen ja ihmisrakkauden aikaa elämekään: on opittu saamaan väestö »kiinnostuneeksi» »puolelta ja toiselta!» Ja ajatella sitä halvan lihan »vapautta»: merkitseehän näet saksankielinen »Freibank» »vapaata puotia».

Kulttuuria, vapautta, halpoja elintarvikkeita, kaupan vilkastumista — kaikkea kansan hyväksil! Kun näette ilmoituksen »kansanasuntoyhtiö», tietäkää, että kellari- tai ullakokerroksessa on huokeita ja lääkärin valvonnassa olevia asuntoja: ei niissä tietysti kuole, mutta keuhkotaudin kyllä saa.

Kun näette kyltin »kansanruokala», painukaa rohkeasti sisään. Siellä on halpaa keitettyä lihaa, joka on käynyt läpi tarkastuksen teurastamossa ja joka ei ole käynyt teurastamon läpi tarkastamatta.

Kun näette rubriikin »kansankirjasto», riemuitkaa. Saatte huokealla ja ehkäpä ilmaiseksikin kirjasen, jonka Venäjän kansan liitto tai yleisvenäläinen nationalistiseura on julkaisut henkisen sensuurin lääkärinvalvonnan alaisena.

Kohdakkoin avataan kuulemma »Freibank», jossa tullaan myymään »kansanleipää»... silpuista tehtyä, desinfiotua, keitettyä, eläinlääkärin, tuota noin aioin sanoa lääkärin valvonnan alaisena valmistettua.

Kulttuuria, vapautta, halpoja elintarvikkeita, kaupan vilkastumista — kaikkea kansan hyväksil! Ja väestö kiinnostuu yhä enemmän puolelta ja toiselta: rikkaat siinä mielessä, että heidän nauttimansa liha olisi kunnollista, ja köyhälistö siinä mielessä, että »Freibankissa» olisi kylliksi ehdollisesti kellovillista lihaa.

*Kirjoitettu kesäkuun 8 (21) pnä 1913*

*Julkaistu kesäkuun 16 pnä 1913  
»Pravda» lehdessä 137. n:ossa  
Nimimerkki: V.*

*Julkaistaan »Pravda» lehdessä  
tekstin mukaan*

## VSDTP:n KK:n JA PRIBOI-RYHMÄN SOPIMUS VIIMEKSI MAINITUN TUNNUSTAMISESTA VSDTP:n KK:n KUSTANTAMOKSI

LUONNOS\*\*

*Johdanto* X)) ansiot ja tärkeä merkitys

I Hankkeen laajenemisen ja virallisen tunnustamisen tarpeellisuuden vuoksi on oikeaa järjestää *KK:n kustantamoksi* seuraavin ehdoin:

a) ryhmä hoitaa itsenäisesti hallinnolliset ja organisatoriset asiat;

b) kaikki kirjat ja aineistot, jotka eivät ole kiireellisiä, lähetetään ensin KK:n tarkastettaviksi, kun taas kiireellisissä tapauksissa ne julkaistaan lähettämättä, kuitenkin siten, että KK:n edustajalla on veto-oikeus.

Jos syntyy erimielisyyttä eikä päästä sopimukseen, kysymys siirrettäköön KK:n koko kollegion käsiteltäväksi lopullista päätöksen tekoa varten.

Sama täysilukuinen kollegio päättää kirjasten julkaisemisesta silloin, kun KK:n edustaja ja Priboin kollegio ovat eri mieltä KK:n edustajan välityksellä saaduista kirjasista.

c) Kustantamonsa rahallista puolta hoitamaan KK nimittää toveri X:n.

Elokuun 7 pnä 1913

*Julkaistu ensi kerran 1962  
»Istoritsheski Arhiv»  
aikakauslehdessä 1. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## LOKAKUULAISET JA TYÖVÄENLIKE

Venäjän nykyinen poliittinen tilanne on erittäin kiinnostava. Kadettien, progressistien ja lokakuulaisten neuvotteluyhteisen »oppositio»-taktiikan noudattamisesta duumassa toisaalta ja työväenliike toisaalta eivät todista ainoastaan »vilkastumista», vaan jotain merkittävämpääkin.

Mielenkiintoisen aikamme äärimmäisen opettavia asiakirjoja on »Lokakuun 17 päivän liiton» keskuskomitean vetoisuus, joka on osoitettu puolueen jäsenille ja jossa heitä kehoitetaan (»Retshin» kertoman mukaan) »voittamaan apatia ja ryhtymään tarmokkaaseen toimintaan».

Lokakuulaisten KK:n mielestä »kaikkien lojaalisti ajattelevien kansalaisten, joiden vilpittömänä pyrkimyksenä on valtion edistyksellinen kehitys, tulee liittyä 'Lokakuun 17 päivän liittoon' ja siten voimistaa sen jäsenistöä ja kohottaa sen arvovaltaa nykyään, kun kumoukselliset voimat alkavat jälleen liikehtiä, mistä todistuksena ovat muun muassa lakot».

Lokakuulaisten toiminnan, arvelee heidän KK:nsa, täytyy

»paralysoida niiden hajottavien aineiden vaikutus, jotka suurisuisina ja tungettelevina kohottavat jälleen äänensä kehottaen suorittamaan uuden mullistuksen Venäjän valtio- ja yhteiskuntajärjestelmässä. Keskuskomitea muistuttaa niistä uhreista, joita valtio ja yhteiskunta joutuvat antamaan, jos lojaalisti ajattelevat henkilöt ristivät nyt kätensä ja vetäytyvät sivuun kansalaistoiminnasta. Keskuskomitea luottaa siihen, että Venäjän miljoonat hyvätarkoittavat kansalaiset eivät anna kourallisen vallankumousmiehiä saattaa Venäjää tuhoon.»

Niin selittää »Retsh» (n:o 275) lokakuulaisten KK:n mielenkiintoisen vetoituksen sisältöä huomaamatta siinä mitään lokakuulaisten tavanomaisesta politiikasta poikkeavaa.

Tarkastelkaamme lokakuulaisten KK:n vetoomusta asiakirjana, joka luonnehtii aikamme kehitystä. Lokakuulaisia kehoitetaan »voittamaan apatia». Apatiaa on siis tähän asti ollut? Lokakuulaiset olivat apaattisia, kun taantumusvoimat olivat voitolla. Lokakuulaiset olivat tyytyväisiä eivätkä nähneet tarpeelliseksi »ryhtyä toimintaan», kun taantumusvoimia *tuntui olevan* kyllin paljon... »järjestyksen» ylläpitämiseksi. Mutta kun taantumusvoimat osoittautuvat riittämättömiksi (kun taantumusta vastustavat voimat »alkavat jälleen liikehtiä»), silloin... silloin lokakuulaiset ryhtyvät tarmokkaasti *auttamaan taantumusta*.

Eikö se ole todellakin taantumuksen auttamista, kun vaikutusvaltainen duumaryhmä ryhtyy nujertamaan »suurisuisia ja tungettelevia» vasemmistolaisia, heidän pyrkimyksiään »saattaa Venäjä tuhoon»? Ajatelkaas: vain »kourallinen», joka kuitenkin uhkaa ykskaks »saattaa Venäjän tuhoon»! Vasemmistolaiset, joiden lehdet (niitä on vähintäänkin kymmenen koko Venäjällä) takavarikoidaan miltei joka päivä, kunnostautuvat näettekö »suurisuusuudellaan ja tungettelevaisuudellaan»! Tämähän on juuri sanasta sanaan samaa todella suurisuista ja tungettelevaa sanahelinää, jota saa lukea joka päivä hallituksen mustasotnialaisesta lehdistöstä.

Tästä huomaa selvästi, mitä on itse asiassa ollut »lokakuun 17 päivän manifestin hengen» mukaisten »progressiivisten» aatteiden propaganda. Heti kun työväenliike aiheutti voimistuessaan yleistä yhteiskuntaelämän vilkastumista, porvarilliset »progressistimme» alkoivat irvistää hampaitaan nimenomaan tuolle työväenliikkeelle, vaan *ei* taantumukselle.

Venäjällä on toistamiseen, mutta laajemmassa mitassa ja

laajemmalla areenalla sama voimasuhde, joka oli havaittavissa yhdeksän tai kahdeksan vuotta sitten. Lokakuulaiset, progressistit ja kadetit esiintyivät silloin jakamattomana, tiiviinä yhtenäisenä muka »edistysmielisenä yhteisönä». Nyt näyttää olevan kolme kehittyntä porvariston puoluetta: lokakuulaiset, progressistit ja kadetit, jotka ovat kokeilleet voimiaan ja tarkistaneet kantansa kolmen duuman ja tapahutumista rikkaiden vuosien 1906—1912 antaman kokemuksen perusteella. Niiden keskinäinen työnjako on *ihanteellinen*: lokakuulaiset julistavat suoraan ja jyrkästi mustasotnialaisessa muodossa sodan vasemmistolaisille, progressistit *myötäilivät* eilen lokakuulaisia ja menettelevät tänään samoin luvaten jatkaa pitkälti näitä kunniallisia harrastuksiaan. Kadetit taas »myötäilevät» yhtä pitkälti lokakuulaisten ystäviä progressisteja vakuutellen kansalle, suokaa anteeksi sanontani, demokraattisuuttaan.

Kun kerran kahdeksan vuotta sitten työväenliike vältti lokakuulaisten ja kadettien ilmeiset ja naamioidut petokset ja hoipertelut, niin kaikki tämä panee ajattelemaan, että työläiset *eivät ole* muuttuneet siitä pitäen tyhmemmiksi.

»Za Pravdu» n:o 10,  
lokakuun 15 pnä 1913  
Nimimerkki: K — p o v

Julkaistaan »Za Pravdu» lehden  
tekstin mukaan

## »VENÄJÄN SIVISTYNEISTÖN RIEMUJUHLASTA»

Moskovan liberaalisen lehden viisikymmenvuotisjuhla on aiheuttanut Venäjän kaikkien ja kaikenlaisten liberaalien taholla vuolaan ylistyspuhetulvan. Se on luonnollista, aiheellista ja johdonmukaista. Liberaalien kuuluu viettää liberaalisen lehden riemujuhlaa. »Russkije Vedomosti»<sup>369</sup> ei ole ollut liberaalien muita lehtiä huonompi, vaan se on ollut ehdottomasti jossakin suhteessa (esimerkiksi *tieteellisen* aineiston runsauden puolesta) liberaalien keskitasoa korkeammalla.

Koska kuitenkin liberalismiin kaunopuhujat, herrat Kovalovski, Miljukov, Manuilov, Bunin y.m. kehuvat »Russkije Vedomostia» *demokraattien nimessä* ja muka demokratian kannalta, niin tällaista huutavaa valhetta ei saa jättää vastaiskuja vaille.

Herrat nimekkäät ja kuulut liberaalit! Kaikki te vannotte ja vakuutatte puoltavanne poliittista vapautta. Te ette kuitenkaan halua ymmärtää yksinkertaista asiaa, nimittäin sitä, että sellainen liberaalinen yhteisö, joka ei torju liberaalien vastavallankumouksellisia esiintymiä Venäjällä, ei ansaitse poliittista vapautta eikä voi koskaan sitä saavuttaa.

Te vietätte »Russkije Vedomostin» 50-vuotisjuhlaa? Mainiota. Mutta älkää sitten salatko *totuutta*. Älkää unohtako, että »Russkije Vedomosti» on niitä liberaalisia lehtiä, jotka olivat ensimmäisinä kamppaamassa Venäjän ensimmäistä vakavaa ja syvälle yltänyttä joukkoliikettä, minkä tarkoituksena oli poliittisen vapauden saavuttaminen.

Se tapahtui *kesällä* 1905. Liberaalisen tieteen ja liberaalisen publisistiikan tähti, herra professori Vinogradov, historikko, julkaisi silloin »Russkije Vedomostissa» kuuluisan, ikimuistoksen, unohtumattoman »historiallisen» artikkelinsa. Artikkelin perusajatus oli seuraava: olisi hyvä, jos liike ei menisi meillä pitemmälle kuin Saksassa vv. 1848—1849, muussa tapauksessa preussilainen vahtimestari joutuu palauttamaan maahamme järjestyksen.

Kas sellaisia juttuja liberaalien äänenkannattaja »Russkije Vedomosti» julkaisi *kesällä* 1905!!

Miettiköönpä jokainen Venäjän kansalainen, joka haluaa olla demokraatin maineessa, tätä historiallista tosiasiaa. Historia on todistanut ja todistanut peruuttamattomasti vuoden 1905 *syksyisen* liikkeen heikkouden, voiman vähyyden, mutta kuuluisa liberaali katsoi saman vuoden *kesällä* liikkeen liian voimakkaaksi ja pisteli kepakoita sen pyöriin.

Se on tosiasia. Kiistaton tosiasia. Mainittu liberaali ja kaikki hänen aateveljensä, kaikki hänen — suokaa anteeksi sanontani — liberaalipoliitikkonsa ovat moraalisesti ja poliittisesti *syypäitä* vuoden 1905 syksyisiin juutalaispogromeihin. Pogromimiehille näet antoi voimaa ja julkeutta muun muassa juuri tällainen liberaalisen yhteisön »vinogradovilainen» mieliala.

»Vinogradovilaisilla» liberaaleilla on sellainen hallitus, jonka he ansaitsevat *täydellä syyllä*. »Russkije Vedomostiin» kirjoittleva »vinogradovilainen» liberaali ja Purishkevitch, kollektiivinen Purishkevitch — siinä saman mitalin kaksi puolta, siinä kaksi toisiinsa kytkeytyvää ja toisistaan riippuvaa ilmiötä.



Venäjällä ei *voida* saavuttaa poliittista vapautta niin kauan kuin Venäjällä ei ole (tai koska Venäjällä ei ole) demokraattista puoluetta, joka käsittää selvästi »Russkije Vedomostin» »vinogradovilaisen» liberalismiin epäkäytännöllisyyden, hyödyttömyyden ja iljettävyyden.

»Za Pravdu» nro 10,  
lokakuun 15 pnä 1913

Julkaistaan »Za Pravdu» lehden  
tekstin mukaan

## EHDOTUS TYÖVÄENJÄRJESTÖJEN PÄÄTÖSLAUSELMAKSI VAKUUTUSMIES X:ää PARJAAVAN LIKVIDAATTORIEN SYYTÖKSEN JOHDOSTA<sup>370</sup>

Tutkittuamme syytöstä, jonka likvidaattorit ovat esittäneet vakuutusmies X:ää vastaan »Novaja Rabotshaja Gazetassa», ja tiedusteltuamme asiaa likvidaattorien lehden toimituksesta ja »Za Pravdu» lehden toimituksesta, joka on julkaissut lokakuun 17 päivänä *viiden* marxilaisen laitoksen muodostaman komission päätöksen, me, sen ja sen liiton tai yhdistyksen johtokunta, katsomme tuon päätöksen oikeaksi ja likvidaattorien kampanjan parjaukskampanjaksi.

Järjestönsä eheyden säilyttämiseksi kehotamme työläisiä boikotoimaan parjaajia, mikäli nämä eivät peruuta parjaavia sanojaan julkisesti ja varmasti.

*Kirjoitettu 1913 lokakuussa,  
aikaisinta 19 (marraskuun 1) pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## VENÄJÄN TYÖLÄISTEN ARVIO DUUMAN SOSIALIDEMOKRAATTISEN RYHMÄN KAHTIAJAOSTA

Pietarin kummassakin sosialidemokraattisessa lehdessä, jotka ilmentävät likvidaattorien ja puoluemiesten mielipiteitä, on julkaistu työläisryhmien julkilausumia Venäjän joka puolelta. Työläiset määrittelevät noissa julkilausumissaan kantansa duuman kahteen sosialidemokraattiseen ryhmään nähdessä: 1) sosialidemokraattinen ryhmä (7 edustajaa+Jagiello),

2) Venäjän sosialidemokraattinen työväenryhmä — 6 sosialidemokraattista työläisedustajaa.

Me voimme nyt kummankin lehden tietojen perusteella tehdä tarkat yhteenvedot työläisten päätöksistä kokonaisen kuukauden ajalta, lokakuun 20:n ja marraskuun 20:n päivän (v.l.) väliseltä ajalta.

Tarkimpia työläisten julkilausumia, joita kumpikaan puoli ei ole kertaakaan kiistänyt, ovat päätöslauselmat, joissa on tietty määrä *allekirjoituksia*. Yhteiseksi tulokseksi koko Venäjältä (ei ainoastaan Kaukasialla, vaan myös Bundilla ja latvialaisilla on oma edustuksensa Kansainvälisessä Sosialistisessa Toimistossa) saadaan: 4 850 kannattaa Venäjän sosialidemokraattista työväenryhmää (6 edustajaa) ja 2 539 sosialidemokraattista ryhmää (7 edustajaa + Jagiello).

Ammattiliitot johtokuntiansa edustamina (liittojen nimiä ei Venäjällä ole julkaistu poliisin vuoksi) = 9 liittoa, joiden jäsenmäärä on 13 500, kannattaa kuutta edustajaa ja 1 liitto, jonka jäsenmäärää ei tunneta, seitsemää edustajaa.

*Kirjoitettu 1913 marraskuun 20 ja  
joulukuun 1 (joulukuun 3 ja 14)  
päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1961  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 24. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## SELOSTUS PAIKALLISJÄRJESTÖILLE VSDTP:n KK:n JA PUOLUETYÖNTEKIJÄIN PORONININ NEUVOTTELUKOKOUKSESTA (1913)<sup>371</sup> JÄSENNYS

Paikallisjärjestöissä pidettävän  
selostuksen jäsenmys

12/XII

Yleinen teema — lakkoliikkeen ja puolue-elämän tapahtumat alkaen vuoden 1913 kesästä. Neuvottelukokouksen päätöslauselmat. Eniten korostetaan muun muassa seuraavia kohtia:

1. Vuoden 1914 tammikuun 9 päivän yleislakko. Neuvottelukokouksen päätös. Lakon tarpeellisuus. Sen tunnukset (demokraattinen tasavalta, 8-tuntinen työpäivä, tilanherrojen

maiden konfiskointi). Voimaperäinen valmistautuminen lakoon.

2. *Vakuutuskampanja*. »Voprosy Strahovanija»<sup>372</sup> aikakauslehden voimaperäinen levittäminen. Puoluesolujen perustaminen *kaikkiin* kassoihin ja *kaikkiin* johtokuntiin. Oman puolueenemmistön saaminen johtokuntiin (samoin ammattiliittoihin, klubeihin etc. etc.).

3. *Kuusikko ja seitsikko*. Kahtiajaon perussyyt: (a) likvidaattoruus = puolueen hajottamista. *Sii*tä taistelu. Seitsikko on *taipuvainen* likvidaattoruuteen; (b) seitsikko *ei hyväksy* puolueen päätöksiä; (c) on tullut todistetuksi, että kuusikkoa kannattaa *puolueen enemmistö*. Tärkeimmät numerotiedot »Pravdasta». Otettava mukaan numerot, joissa on *aineistoa* jakautumiskysymyksestä. (On jatkettava *te h o k k a a s t i* päätöslauselmakampanjaa kuusikon puolesta.)

4. Puolueen edustajakokous. Sen tarpeellisuus. *Kaikkien* illegaalisten puoluesolujen osallistuminen siihen. Kokouksen valmistelu: pääasia *v a r a t*. Koottava edustajakokouksen *rahasto* (etupäässä duuman jäsenten kautta). Tehtävä — koottava kevääseen mennessä *kaksinkertainen* menosumma kutakin ryhmää tai ryhmien liittoumaa kohti (menot yhtä edustajaa kohti 150 rpl. Ryhmän tai läheisten ryhmien liittouman tulee kerätä 300 rpl.).

5. Laajennettava yhteyksiä, lujitettava niitä (opetettava pitämään kirjeyhteyttä Pietarin ja Ulkomaiseen Toimikuntaan). Kirjeyhteys puutteellista: *sii*tä *kuljetusten* kehnous. Luottamusmiehiä tulee olla kaikkialla.

6. Katsaus neuvottelukokouksen tärkeimpiin päätöslauselmiin. Esimerkiksi kansallisuuskysymyksestä: (a) taistelu kaikenlaista nationalismia, jopa hiottuakin (kansallinen kulttuuriautonomia) vastaan; (b) *kaikkien* eri kansallisuutta olevien työläisten yhtenäisyys; (c) taistelu *isovenäläistä* mustasotnialaista nationalismia vastaan. (Samoin lyhyesti muista päätöslauselmista.)

7. Illegaalinen ja legaalinen lehdistö. Tehostettava keräyksiä. Legaalinen *tuhoutuu* väistämättömästi: kaikki voimat perustamaan illegaalista] (ks. »Tiedonanto», varsinkin ss. 9—10).

Kirjoitettu marraskuun 29  
(joulukuun 12) pnä 1913

Julkaistu ensi kerran 1923  
kirjassa »'Zvezdan' ja 'Pravdan'  
kaudelta (1911—1914)», III vihko

Julkaistaan  
N. K. Krupskajan käsialalla  
kirjoitetun jäljennöksen mukaan

## TOIMISTON LÄHIMMISTÄ TOIMENPITEISTÄ

Koko joukko ryhmittymiä, ryhmiä ja pikkuryhmiä on nostanut ulkomailla vallan erikoisen kohun joulukuun 1 (14) päiväksi suunnitellun Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istunnon <sup>373</sup> johdosta. Kenties jo lehden seuraavaan numeroon saadaan joitakin lennätintietoja Toimiston päätöksestä. Sen vuoksi katson velvollisuudekseni valaista asiaintilaa, ettei syntyisi vääriä puheita, vaan saataisiin otetuksi heti oikea sävy.

Ulkomaiset ryhmät ja pikkuryhmät, joilla ei ole mitään pohjaa Venäjällä (kuten Rosa Luxemburg ja »tyszkalaiset» tai Charles Rappoport, joka esiintyi hiljattain samassa hengessä eräässä ranskalaisessa lehtipahasessa, tai Aleksinski ja pariisilainen Vperjod-ryhmä j.n.e. j.n.e.) — kaikki nuo pikkuryhmät yrittävät parastaan saadakseen Toimiston äänestämään »yhtenäisyyden» puolesta.

Kyllä mekin kannatamme tietysti yhtenäisyyttä!! Pikkuryhmien pinnistykset ovat surkea manööveri, jonka tarkoituksena on likvidaattorien suojeleminen. Tuo manööveri ei heiltä onnistu: kuhu jää kohuksi ja siinä kaikki.

Mikä on oleva Toimiston päätös? Sitä on tietenkin mahdoton tietää. Mutta eräältä *hyvin huomattavalta* jäseneltä (tai jopa jäsenryhmältä) olemme saaneet tietää, että istuntoon aiotaan päästää Plehanovin *a s e m e s t a* likvidaattorien OK ja että duumaryhmästä päästetään *v a i n* seitsikko eli oikeamminkin kahdeksikko *m u o d o l l i s t e n s y i d e n n o j a l l a*. Nämä muodolliset syyt ovat seuraavat: kunkin maan parlamenttiryhmiä *e i v ä t* edusta puoluetta, vaan *ainoastaan itse itseään*; jos olisi 8 eserrää ja 7 sosialidemokraattia, *vain* 8 eserrää lähettäisi edustajansa. Jos näin on laita (siitä otetaan selvä), niin *t o i s t a i s e k s i* sille ei tietenkään mahdeta mitään. Koettakootpa vain likvidaattorit heittää ulos Plehanovin — saamme nähdä, *onko siitä heille hyötyä!!!* Olen varma, että *e i o l e*.

Siksipä kehotankin erikoisesti, ettei pidä olla hermostuneita eikä levottomia enempää likvidaattorien levittelemien huhujen kuin myöskään Toimiston mahdollisten päätösten vuoksi. Olemme ryhtyneet toimenpiteisiin, että *Venäjän* asioita koskevat tiedotukset toimitettaisiin Lontoosta *meidän välityksellämme* (muut kuin Venäjän asioita koskevat suoraan Teille) — odottakaa niitä *r a u h a l l i s i n a* ja saattepa

nähdä, että matka olisi ollut tarpeeton, että »hukummaisillaan olevat» (likvidaattorit) eivät pelasta itseään enempää kohun kuin Toimistonkaan avulla.

*Privaattitietojen mukaan Plehanov ei matkusta.*

Tätä ei tarvitse toistaiseksi julkaista. Toistan: odottakaa rauhassa *oman* kirjeenvaihtajanne tiedotuksia.

*Kirjoitettu 1913 joulukuussa,  
viimeistään 1 (14) pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1961  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 24. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## KANSANOPETTAJIEN KURJUUS<sup>374</sup>

Joulukuussa kokoontuvan yleisvenäläisen kansanvalistus-työntekijäin edustajakokouksen johdosta sopii kiinnittää huomiota vanhaan, mutta iäti uutena pysyvään kysymykseen: kansanopettajien kurjuuteen.

Edessämme on ensimmäinen osa »Päivän tilastoa Keisarikunnan alkeiskouluista». Sen on julkaissut kansan-, anteeksi, valistusministeriö. Tekijänä tunnettu tilastotieteilijä hra V. I. Pokrovski.

Silmään pistää heti tämän tshinovnikan hengessä laaditun teoksen kaavamaisuus näiden kahden sanan: tshinovnikka ja kaavamainen, pahimmassa merkityksessä. Tilastolaskenta suoritettiin tammikuun 18 päivänä 1911. Kului kokonaista kaksi vuotta ennen kuin ilmestyi ensimmäinen osa, joka käsittää vain Pietarin koulupiiriin kuuluvat kuvernementit! Ilman piinallista ja kyllästyttävää virastokankeutta meillä osataan nähtävästi laatia vain sen tapaisia lakeja, kuin on lehdistöä vastaan tähdätty laki.

Tilastointiohjelma oli tavan mukaan moneen kertaan koko vuoden 1910 mittaan käsiteltävänä monissa virkamiesten työhuoneissa ja neuvotteluissa, joista jokaisessa sitä pilattiin. Sen tuloksena esimerkiksi kysymyksen ollessa oppilaiden äidinkielestä on vain yksi yleinen sarake »venäjän» kieli: tämän jaottelu valkovenäjän, vähävenäjän (ukrainan) ja isovenäjän kieliksi on ilmeisesti kiellettyä. Sen tuloksena Keisarikunnan koulutilastosta *on jäänyt pois* koko joukko kouluja, esimerkiksi vuoden 1872 asetuksen mukaiset kaupunkikoulut, 1. ja 2. kategorian yksityiskoulut j.n.e.

Täydellisten tietojen kokoaminen on kiellettyä. Kiellettyä on sen totuuden tietäminen, mikä on oppilaiden kotikieli. Kiellettyä on valtion ja yksityisten koulujen vertailu.

Tilaston laatija, liberaalien ylistämä herra Pokrovski on omasta puolestaan myötävaikuttanut tilastoaineiston *huonontamiseen*. Oli esimerkiksi koottu erikseen kunkin opettajan ylläpitokustannuksia koskevaa aineistoa. On luonnollisesti tärkeää tietää totuus sellaisesta polttavasta kysymyksestä kuin kansanopettajien kurjuudesta. On tärkeää tietää, nimenomaan *kuinka monet* mies- ja naisopettajat saavat hävyttömän pientä, äärimmäisen pientä, hyvin pientä, yleensä pientä y.m. palkkaa.

Siitä on koottu aineistoa. Siitä *on olemassa* tietoja. Mutta hra liberaalinen tilastotieteilijä »muokkaa» aineiston siten, että *karvas totuus tulisi hämätyksi*.

Hra tilastotieteilijä ilmoittaa meille vain, paljonko mies- ja naisopettajat saavat *keskimäärin* palkkaa eri kuvernementeissa ja eri kategorioihin kuuluvissa kouluissa. Virallista jaottelua on noudatettu pyhästi. Mutta sitä, joka tahtoo tietää totuuden, ei kiinnosta se, missä kuvernementissa ja minkä kategorian kouluissa opettajat näkevät nälkää, vaan se, *kuinka monet* opettajat elävät nälässä ja kurjuudessa. Tilastoinnin yhteydessä kerätty aineisto teki täysin mahdolliseksi määritellä, *kuinka monet* opettajat saavat nälkäpalkkaa (sanokaamme alle 360 rpl., 360:stä 400 ruplaan j.n.e.), ja se olisikin pitänyt tehdä ehdottomasti. Mutta sitä ei tehty. Se on satoja tuhansia kortteja käsittävän arkiston kätköissä.

Yleisölle on tiedotettu vain sisällyksettömiä ja kaunisteluita virallisia numerotietoja keskipalkoista eri kategorioitain ja kuvernementeittain... Ei kannata edes puhua siitä, että liberaaliset tilastotieteilijät ovat halunneet salata yleisöltä, paljonko nälkää näkevistä opettajista on perheellisiä.

»Keskiarvoista» näkee, että naisopettajan vuosipalkka (Pietarin koulupiirissä) on 433 rpl. ja miesopettajan 376. Suurin osa opettajistosta on kuitenkin maaseudulla. Siellä naisopettajan »keskimääräinen» palkka on 347 rpl. ja miesopettajan 367 rpl. (Huomautettakoon, että naisopettajia on yleensä kaksi kertaa enemmän kuin miesopettajia.)

Pietarin koulupiirin opettajaenemmistö on Pietarin kuvernementin rajojen *ulkopuolella*. Naisopettajien palkkasumma on Aunuksen kuvernementissa 375 rpl., Novgorodin kuvernementissa 358 rpl., Vologdan kuvernementissa 320 rpl., Ar-

kangelin kuvernementissa 319 rpl., Pihkovan kuvernementissa 312 rpl.

Jo yksin näistä todellisuutta kaunistelevista numerotiedoista selviää, että naisopettajien *enemmistö* saa nälkäpalkkaa. Nykyisenä kalliina aikana 26—30 rpl. kuukaudessa naisopettajille, joista (taaskin keskimäärin) 11,5% on naimisissa olevia ja 4,4% leskiä, on ehdottomasti kurja palkka ja se pakottaa opettajat elämään nälässä ja kurjuudessa.

»Kategorioita koskevista» tiedoista näemme, että yksiluokkaisissa kirkkokouluissa oli 2 180 naisopettajaa (Pietarin koulupiirissä, missä naisopettajia on kaikkiaan 7 693). Kysymyksessä on siis varsin suurilukuinen opettaja-»kategoria». Paljonko tämän kategorian naisopettajat saavat palkkaa?

*Keskimäärin 302 ruplaa kaupungissa ja 301 ruplaa maaseudulla.*

Venäjän valtio kuluttaa satoja miljoonia virkamiehistön, poliisin ylläpitoon, sotilasmenoihin j.n.e., mutta kansakoulujen opettajat se tuomitsee näkemään nälkää. Porvaristo suhtautuu »myötämIELISesti» kansanvalistukseen, mutta sillä ehdolla, että opettajat eläisivät huonommin kuin herrojen ja pohattojen kotipalvelijat...

»Za Pravdu» n:o 51,  
joulukuun 4 p:nä 1913

Julkaistaan »Za Pravdu» lehdessä  
tekstin mukaan

## VENÄJÄN TYÖLÄISET JA INTERNATIONAALI

Työläistoverit löytävät lehtemme tästä numerosta seikka-peräisen selostuksen Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istunnosta, joka pidettiin hiljattain Lontoossa, ja tämän Toimiston päätöslauselman, joka koskee Venäjän sosialidemokraattisten voimien yhtenäisyyttä.

Venäjän kaikkien luokkatietoisten työläisten tulee käsitellä mitä huomaavaisimmin tätä päätöslauselmaa.

Luokkatietoinen työläinen ei ainoastaan tunne ja tajua olevansa *Venäjän* marxilaisten perhekunnan jäsen, vaan myös ymmärtää kuuluvansa jäsenenä marxilaisten *kansainväliseen* perheeseen. Hänellä on velvollisuuksia myös työväen Internationalin suhteen. Hänen tulee ottaa huomioon viimeksi mainitun mielipide ja toivomukset. Hän ei saa hetkeksikään irrottautua työläisten kansainvälisestä armeijasta.

Venäjän marxilaiset työläiset eivät voi olla pitämättä tervehdittävänä sitä tosiasiaa, että työväen Internationaali osoittaa pyrkivänsä vakavasti perehtymään periaatteellisiin kiistoihin, jotka esittävät niin huomattavaa osaa venäläisessä työväenliikkeessämme. Venäjän yhteiskuntapoliittisen elämän kirottut olosuhteet ovat johtaneet siihen, että toverimme tuntevat liikettämme paljon vähemmän kuin minkä tahansa muun maan liikettä. Venäjän todellisesta asiaintilasta ollaan jopa niinkin tietämättömiä, että vielä hiljattain Saksan sosialidemokraattien edustajat ehdottivat kutsuttavaksi koolle kaikki venäläisten sosialidemokraattien ulkomaiset kerhot (12 ulkomaista »virtausta») laatimaan uutta puolueen ohjelmaa \*. Mutta kaikkihan tietävät, että Venäjän proletariaatti laati sellaisen ohjelman jo vuonna 1903...

Tämä aika on onneksi jo menemässä ohi. Venäjän proletariaatti on sankarillisella suurtaistelullaan herättänyt huomiota koko sivistyneessä maailmassa. Venäjän työväenluokka on oikeutetusti ottanut paikkansa työväen Internationaalissa, ja voidaan sanoa varmasti, että se tulee esittämään vuosi vuodelta yhä merkittävämpää ja huomattavampaa osaa kansainvälisellä näyttämöllä.

Kansainvälisen Toimiston päätös antaa ensimmäisen kerran Venäjän työläisille mahdollisuuden perehdyttää länsieurooppalaisia tovereitamme perusteellisesti kiistojemme olemukseen. Toimisto asetti kysymyksen seuraavasti: 1) se tarjoaa toverillista apua yhtenäisyyden aikaansaamiseksi, 2) se katsoo tarpeelliseksi ottaa selvää todellisista erimielisyyksistä, 3) se antaa tässä tarkoituksessa Toimeenpanevan Komiteansa tehtäväksi ryhtyä kanssakäymisiin ja järjestää mielipiteiden vaihto kaikkien sosialidemokraattien kanssa, jotka hyväksyvät sosialidemokraattien ohjelman, samoin kuin niiden kanssa, joiden ohjelma on lähellä sosialidemokraattien ohjelmaa.

Venäläisistä marxilaisista tämä kaikki on täysin hyväksyttävää.

Erimielisyyksien *selvittäminen* on todellakin äärimmäisen toivottavaa. Eikä vain yksistään marxilaisten ja likvidaattorien kesken, vaan myös marxilaisten ja narodnikkien, siionistisocialistien kesken (jotka meidän kannalta katsoen eivät ole paljoakaan Bundia tai PPS:ää huonompia) j.n.e. Se olisi

\* Ks. tätä osaa, ss. 243—247. *Toim.*



huomattava voitto, jos Kansainvälinen Toimisto onnistuisi tässä suhteessa määrittelemään asian selvästi ja tarkasti ja löytämään poliittisten erimielisyyksien todelliset alku-syyt.

Erimielisyyksien selville saaminen ei tietysti kuitenkaan merkitse vielä niiden poistamista. Mielenpide-eroavuuksien alkujuuri on siinä, että ollaan aivan eri mieltä Venäjän nykyaikaudesta. Kysymyksessä on *kaksi* taktiikkaa, *kaksi* poliitiikan systeemiä: proletaarinen ja liberaalinen. Tätä eroavuutta ei poisteta millään.

Mutta myös tässä suhteessa olisi äärimmäisen toivottavaa selvittää tarkoin ja selvästi, *mitä* kukin puoli asettaa yhdistymisen *ehdoksi*.

Marxilaisille työläisille lankeaa tärkeä tehtävä: heidän tulee harkita huolellisesti Kansainvälisen Toimiston ehdotusta ja suhtautua siihen mitä huomaavaisimmin, osoittaa omat yhtenäisysehtonsa.

Nämä ehdot ovat selviä. Ne juontuvat työväenliikkeen koko kulusta. Likvidaattorien tulee hyväksyä *käytännössä* yhtenäinen marxilainen puolue, hyväksyä tärkeimmiksi joukkoagitaatiotunnuksiksi kolme entistä perusvaatimusta; heidän tulee peruuttaa ohjelmanmuutokset (kansallinen kulttuuriautonomia); luopua huutamasta »lakkoilukiikkosta»; tuomita bundilaisten separatistiset pyrinnot ja vaatia paikallisjärjestöjen yhteenliittymistä; tuomita ilkeämieliset henkilökohtaiset syytökset, jotka myrkyttävät aatteellista taistelua j.n.e. Duumatoimintaan nähden seitsikon tulee ehdottomasti myöntyä alistumaan marxilaisen puolueen tahtoon ja peruuttaa puolueenvastaiset päätöksensä (Jagiello, ohjelman kumoaminen j.n.e.). Yksinpä Plehanovkin, joka on monessa suhteessa eri mieltä kanssamme, kirjoittaa Kansainväliselle Toimistolle osoittamassaan kirjeessä, että »duumaryhmämme jakautuminen johtui eräistä valitettavista päätöksistä, jotka likvidaattoritoverimme tekivät omatessaan seitsemän äänen enemmistön kuutta vastaan».

Ei ole vielä selvinnyt se kysymys, nimenomaan kehen Kansainvälisen Toimiston olisi hyödyllistä ottaa yhteys yleisen mielipiteiden vaihdon järjestämiseksi. Tässä on selvästi kaksi mahdollisuutta: joko kutsutaan kummankin perusvirtauksen, marxilaisten ja likvidaattorien, edustajat tai »kaikki sosialidemokraatit» ja kaikki, jotka katsovat olevansa lähellä sosialidemokraatteja, siis myös edustaja Jagiellon puolue

(PPS) ja erilaiset juutalaiset sosialistiryhmät samoin kuin ne narodnikit, jotka katsovat olevansa lähellä sosialidemokraattien ohjelmaa.

Jokaisen luokkatietoisien työläisen tulee olla kiinnostunut Kansainvälisen Toimiston asettamasta kysymyksestä. Kehotamme kaikkia työläisiä asettamaan kokouksissaan, kerhoissaan, keskustelutilaisuuksissaan, joukkokokouksissaan j.n.e. tämän kysymyksen päiväjärjestykseen, keskustelemaan siitä, tekemään päätöksensä ja saattamaan mielipiteensä julki lehdessämme.

Ei pidä ajatella siten, että tämä on kaukainen kysymys, joka ei koske meitä. Jos kysymys tulee esille Wienin kansainvälisessä kongressissa <sup>375</sup> (mikä marxilaisista olisi hyvin ilahduttavaa), Internationaalin täytyy tietää Venäjän työläisten, Venäjällä toimivien proletaaristen järjestöjen eikä ainoastaan irrallisten ulkomaisten kerhojen mielipide.

Toverit! Pohtikaa asetettua tärkeää kysymystä, tehkää päätöksenne ja tiedottakaa niistä lehdessänne »Proletarskaja Pravda». Kaikkien maiden luokkatietoiset työläiset kallistavat korvansa mielipiteellenne.

»Proletarskaja Pravda» n:o 2,  
joulukuun 8 pnä 1913

Julkaistaan »Proletarskaja Pravda»  
lehden tekstin mukaan

## KUINKA LIKVIDAATTORIT PETTÄVÄT TYÖLÄISIÄ

Kansainvälinen Sosialistinen Toimisto päätti ryhtyä toimenpiteisiin saadakseen selville Venäjän sosialidemokraattien väliset mielipide-eroavuudet ja tarjoutui hyväntahtoisesti auttamaan heidän voimiensa yhdistämistä.

Miten likvidaatit ovat menetelleet tuon päätöksen suhteen?

He ovat tuota pikaa käyttäneet sitä Venäjän työläisten *pettämiseen*.

»Novaja Rabotshaja Gazetan» <sup>376</sup> 97. n:ossa kirjoitetaan toimituksen voitonriemuisessa artikkelissa:

»Torjumalla 'kuusikon' vaatimuksen, että sille myönnettäisiin oikeus olla edustettuna erikseen parlamenttienvälisessä jaostossa, Kansainvälinen Toimisto ei ainoastaan tuominnut selvästi heidän eroamistaan sosialidemokraattisesta ryhmästä, vaan antoi asianmukaisen arvon yhdelle niistä päävaatimuksista, joiden hylkäämisellä 6 edustajaa yrittivät selittää ja puolustaa eroamistaan.»

Tämä kaikki on alusta loppuun saakka *vääristelyä*.

Olemme huomauttaneet tästä lehtemme 1. n:o:ssa.<sup>377</sup>

Rysän päältä tavoitettuinä likvidaattonit yrittävät harhauttaa työläisiä jatkamalla valehtelua.

Toistamme, Kansainvälinen Toimisto ei torjunut kuusikon vaatimusta. Se ei tuominut sen »eroamista». Se ei edes ryhtynyt käsittelemään 6 ja 7 edustajan välistä kiistaa.

Tuo on vain likvidaattonien eräs menettelytapa.

Herrat likvidaattonit turvautuivat samanlaiseen rikokseliseen menettelytapaan viime vuonnakin Kansainvälisen Toimiston istunnon jälkeen, jolloin hra Martov pani saksalaisen sosialidemokraatin Haasen kontolle sellaisia bolshevikkivastaisia sanoja, joita tämä ei ollut ikinä lausunut, ja joutui sitten kiinni väitteestään Haasen esitettyä julkilausumansa lehdistössä.

Duuman jäsenten edustusoikeuskysymyksen laita oli Toimistossa näin. Marxilaisten edusmies ilmoitti ainoastaan, että seitsikon valtuutettu oli vain seitsikon valitsema ja että Venäjän sosialidemokraattinen työväenryhmä ei tunnusta häntä valtuutetukseen. Kansainvälisen Toimiston sihteeri tov. Huysmans antoi seuraavan selityksen. On olemassa erikoiset parlamenttienvälistä jaostoa koskevat säännöt. Näiden sääntöjen mukaan, mikäli kyseisessä parlamenttissa on useampia erillisiä sosialistisia ryhmiä, edustusoikeus myönnetään vain sille ryhmälle, jossa on eniten duuman jäseniä; tällöin säännöissä ei oteta huomioon sitä, mihin puolueeseen kyseinen parlamenttiryhmä kuuluu ja miten suuri kannatus sillä on työläisten keskuudessa. Puolueilla on näet oma erityinen edustajistonsa.

Jos duumassa olisi ollut kaksi ryhmää, sanokaamme 6 sosialidemokraattia ja 7 narodnikkia, niin parlamenttienväliseen edustukseen nähden äänioikeus olisi näiden sääntöjen mukaisesti myönnetty *ainoastaan* narodnikeille.

Taikka vielä esimerkki: Bulgaria. Siellä on valittu parlamenttiin 19 »shiroki» sosialistia (opportunistia) ja 18 marxilaista. Niin edellisillä kuin jälkimmäisilläkin on oma puolueensa ja oma erillinen ryhmänsä parlamenttissa. Kummallakin puolueella on niin ikään omat edustajansa Toimistossa. Mutta parlamenttienväliseen jaostoon voi *sääntöjen perusteella* saada edustajansa vain 19 henkinen »shirokien» ryhmä. Se ei kuitenkaan merkitse, että Toimisto »tuomitsisi» 18 marxilaista parlamentin jäsentä.

Siten oli asianlaita muodollisesti. Säännöistä voidaan olla mitä mieltä tahansa. Mutta tällä hetkellä ne ovat sellaiset. Näin ollen Venäjän sosialidemokraattinen työväenryhmä ei voinut edes esittää vaatimustaan.

Miten olisi pitänyt seitsikon menetellä, jos se olisi tahtonut toimia rehellisesti? Sen olisi itsensä pitänyt kieltäytyä muodollisuuksista. Nyt on todistettu ja kaikki ovat tunnustaneet sen, että Venäjän sosialidemokraattisella työväenryhmällä on takanaan monta vertaa enemmän järjestäytyneitä sosialidemokraattisia työläisiä kuin seitsikolla. Siitä seuraa selvä johtopäätös. Se joka tahtoo kallistaa korvansa työläisten mielipiteelle ja puhuu niin paljon yhtenäisyydestä, ei olisi saattanut tässä tapauksessa pitää kiinni yksinomaan muodollisesta näkökannasta.

Seitsikko käytti kuitenkin hyväkseen sääntöjen suomaa »onneaan». Se on antanut jälleen haasteen Venäjän työläisille. Mutta sekään ei ole riittänyt. Herrat likvidaattorit ovat ryhtyneet lisäksi valehtelemaan, että Internationaali on muka »tuominut» kuusikon j.n.e.

Sellainen on ollut herrojen likvidaattorien ensimmäinen vastaus Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston päätökseen.

Marxilaiset työläiset vastaavat tähän likvidaattorien metkuun leimaamalla nämä herrat julkisesti häpeämerkillä.

Toverit, jatkakaa vakavasti ja huolellisesti Toimiston päätöksen käsittelyä, lausukaa mielipiteenne siitä ja vastatkaa asianmukaisella tavalla likvidaattorien yrityksiin pettää Venäjän työläisiä.

»Proletarskaja Pravda» n:o 3,  
joulukuun 10 pnä 1913

Julkaistaan »Proletarskaja Pravda»  
lehden tekstin mukaan

## PÄÄTÖSLAUSELMA SOSIALISTISEN TOIMISTON PÄÄTÖKSESTÄ

Tervehdimme palavasti työväen Internationaalin päätöstä, jossa katsotaan välttämättömäksi selvittää täydellisesti ja loppuun saakka Venäjän työväenliikkeeseen osallistuvien poliittisten virtausten väliset oleelliset ja perustavaa laatua olevat erimielisyydet.

Samalla kun suhtaudumme myötämielisesti Internationaalin ehdotukseen, katsomme puolestamme tarpeelliseksi panna merkille ne tärkeimmät erimielisyydet, jotka mielestämme

jakavat marxilaiset ja likvidaattorit kahdeksi sovittamattoman vastakkaiseksi leiriksi.

Lausumme ennen muuta julki, että jokaisesta valveutuneesta työläisestä kysymyksessä ei ole minkään uuden puolueen luominen, vaan yksinomaan entisen järjestön lujittaminen ja täydellinen ennallistaminen sellaiseksi kuin se entisine ohjelmineen ja tärkeimpine taktillisine ratkaisuineen oli rakennettu yli 15 vuotta sitten. Likvidaattorit ovat erottautuneet tästä marxilaisesta järjestöstä. Yhteistoimintaan heidän kanssaan *duuman ulkopuolella* voidaan ryhtyä jälleen seuraavin välttämättömin ehdoin:

1) Hyväksytään täydellisesti ja verukkeettomasti (käytännössä) »maanalainen puolue», alistutaan ehdottomasti sen solujen päätöksiin ja otetaan sitoumus, ettei ryhdytä lehdistössä missään tapauksessa minkäänlaisiin hyökkäyksiin sitä vastaan.

2) Hyväksytään täydellisesti ja verukkeettomasti se, että kauden tärkeimpänä tehtävänä on Venäjän työväenluokan asettamat kolme perusvaatimusta, toimitaan niiden hengessä ja luovutaan liberaalisesta reformistisesta propagandasta, jossa kehoitetaan kieltäytymään entisistä tehtävistä.

3) Luovutaan kaikista marxilaisten ohjelman muutosyrityksistä (kansallinen kulttuuriautonomia) ja hyväksytään ehdottomasti vuonna 1903 laadittu ohjelma.

4) Lakkoliikettä koskevissa kysymyksissä alistutaan täydellisesti marxilaisten järjestyneiden työläisten päätöksiin ja luovutaan taistelemasta niin sanottua »lakkoilukiihkoa» vastaan.

5) Hyväksytään käytännössä proletariaatin *itsenäinen* taktiikka eikä kavenneta työväenluokan tehtäviä sen vuoksi, että saataisiin aikaan liitto liberaalien kanssa.

6) Hyväksytään, että ammattiyhdistystoimintaa koskevassa kysymyksessä pidetään ohjeena Stuttgartin kansainvälisen sosialistikongressin ja venäläisten marxilaisten Lontoon-kongressin päätöksiä.

7) Kieltäydytään rakentamasta työväenjärjestöjä kansallisuusperiaatteen mukaan. Luodaan *yhtenäiset* järjestöt Puolassa ja Luoteisella alueella. Bundin on noudatettava paikallisjärjestöjen yhdistymistä koskevaa päätöstä, jonka Venäjän marxilaiset ovat puolueena moneen kertaan vahvistaneet.

Yhteistoiminta *duumassa* on mahdollista seuraavin ehdoin:

I. Ryhmä tunnustetaan elimeksi, joka noudattaa ehdottomasti marxilaisen puolueen yhteistä tahtoa.

II. Korjataan kaikki ohjelman rikkomukset (kansallinen kulttuuriautonomia, Jagiellon hyväksyminen j.n.e.).

III. Tuomitaan seitsikon hajotustoiminta, minkä G. V. Plehanovkin on tuominnut Kansainväliselle Sosialistiselle Toimistolle osoittamassaan kirjeessä.

Mitä tulee niihin ryhmiin, joihin Kansainvälisen Toimiston olisi hyödyllistä ottaa yhteys yleisen mielipiteiden vaihdon järjestämisen kannalta, niin vaadimme ennen kaikkea, että siihen osallistuisivat *ainoastaan ja yksinomaan* Venäjällä olevien työväenjärjestöjen edustajat eivätkä missään tapauksessa ulkomaiset kerhot, joilla ei ole yhteyttä Venäjällä tapahtuvaan työhön.

Arvelemme edelleen, että on 1) joko kutsuttava *vain kahden* Venäjällä kamppailevan perusvirtauksen, t.s. marxilaisten ja likvidaattorien, edustajat tai, 2) mikäli halutaan saada selville yleensä kaikki Venäjän sosialidemokraattien ja sosialidemokraateiksi lukeutuvien väliset erimielisyydet, kutsutaan poikkeuksetta kaikki työväenjärjestöt, jotka toimivat Venäjällä ja katsovat olevansa lähellä sosialidemokratiaa. Siinä tapauksessa ei ole syytä jättää sivuun myöskään eräitä vasemmistonarodnikkeja ja Bundin kanssa kilpailevia juutalaisryhmiä, jotka pitävät itseään sosialistisina, j.n.e.

Lopuksi lausumme julki sen varman vakaumuksemme, että Venäjän sosialidemokraattien keskuudessa olevien erimielisyyksien oikeaa valaisua varten ulkomaiden sosialistinen lehdistö suo palstatilaa niille Venäjän järjestöjen vastuunalaisille edustajille, jotka — erotukseksi emigranttikerhoista ja vastuuttomista henkilöistä — voivat antaa ulkomaalaisille tovereille tarkan kuvan Venäjän työväenliikkeessä esiintyvien erimielisyyksien aatteellis-poliittisesta perustasta.

*Ryhmä järjestyneitä marxilaisia*

»Proletarskaja Pravda» n:o 9,  
joulukuun 17 p:nä 1913

Julkaistaan »Proletarskaja Pravda»  
lehden tekstin mukaan

## KOULUISTAMME

Vuoden 1911 tammikuun 18 päivänä suoritettu koko Venäjää käsittävä koulujen tilastointi antaa mahdollisuuden

kohottaa hieman kruunun salaisuuden verhoa, vaikka tietoja onkin käsitelty äärimmäisen kehnosti.

Tietoja on olemassa toistaiseksi vain Pietarin koulupiiristä, erikseen kaupungeista ja maaseudusta. Tarkastelkaamme näiden tietojen nojalla, mitä ovat *kirkkokoulumme*.

Kaupungeissa on laskettu olevan 329 yksiluokkaista kaupunkikoulua, 139 III kategorian yksityiskoulua ja 177 yksiluokkaista kirkkokoulua. Vertailkaamme naisopettajien keskipalkkoja (miesopettajien lukumäärä on aivan vähäinen): ne ovat kaupunkikouluissa 924 ruplaa vuodessa, yksityiskouluissa 609 ja kirkkokouluissa *302 ruplaa*.

Köyhiä, nälkäisiä naisopettajia, juuri sitä merkitsevät kirkkokoulumme.

Katsotaanpa, kuinka suuri on korkeakoulusivistyksen ja ei-kirkollisen yleisen keskikoulusivistyksen saaneiden opettajien prosenttiluku. Kaupunkikouluissa 76 %, yksityiskouluissa 67 %, kirkkokouluissa 18 %!

Sivistymättömiä naisopettajia (uskonnonopettajista ei toistaiseksi ole kysymys), juuri sitä merkitsevät kirkkokoulumme.

Maaseudullamme on 3 545 yksiluokkaista zemstvokoulua ja 2 506 yksiluokkaista kirkkokoulua. Naisopettajien keskipalkka on ensiksi mainituissa 374 ruplaa ja viimeksi mainituissa *301 ruplaa* vuodessa.

Sivistyneiden opettajien (yleensä opetustointa harjoittavien) prosenttiluku on ensiksi mainituissa 20 %, *viimeksi mainituissa* 2,5 %, taaskin ilman uskonnonopettajia.

Näistä numerotiedoista huomaa, miten kurjassa asemassa kirkkokoulumme ovat!

Tilastoinnissa koottiin niin ikään tietoja, montako neliöarsinaa lattiapinta-alaa ja montako kuutioarsinaa ilmaa tulee keskimäärin yhtä oppilasta kohti, t.s. kuinka ahdasta on kouluissa.

Zemstvokouluissa on lattiapinta-alaa 2,6 neliöarsinaa ja ilmaa 10,1 kuutioarsinaa, kirkkokouluissa 2,4 neliöarsinaa lattiapinta-alaa ja 9,6 kuutioarsinaa ilmaa.

Lattian pinta-alan pitäisi olla kuusi kertaa suurempi ikkunoiden valopinta-alaa. Todellisuudessa se on 9 kertaa suurempi, t.s. kouluissa ei ole ainoastaan ahdasta, vaan myös *pimeää*.

Nämä tiedot ovat tietysti äärimmäisen niukkoja. Ministeriö on tehnyt kaiken voitavansa, että koulujemme kurjasta

asemasta *ei* olisi koottavissa mitään tarkkoja, täsmällisiä ja täydellisiä tietoja.

Mutta sittenkin kirkkokoulujen säälittävä ja kurja asema käy ilmi jopa epätäydellisistä, virallisesti supistelluista ja kehnosti muokatuista tiedoista.

Työväen kulttuuri-, valistus- ja ammattijärjestöjen edustajien ajankohtaisimpia tehtäviä tulevassa Yleisvenäläisessä kansanvalistustyöntekijäin edustajakokouksessa on herättää kaikin puolin kysymys koululaitoksemme ja koulunopettajien asemasta ja valaista sitä joka puolelta.

»Proletarskaja Pravda» n:o 10,  
joulukuun 18 pnä 1913

Julkaistaan »Proletarskaja Pravda»  
lehden tekstiin mukaan

## DUUMARYHMÄ JA DUUMAN ULKOPUOLELLA OLEVA ENEMMISTÖ

Kävi niin hassusti, että duumaryhmän sisäistä kuusikon ja seitsikon kamppailua koskeva Lomtatidzen kirje joutui likvidaattorien lehdessä laskelman viereen, jonka mukaan 3 701 henkeä on sanonut kannattavansa likvidaattoreita (n:o 75, s. 2). Jätämme seuraavaan artikkeliin tämän numerotiedon tarkastuksen ja huomautamme vain, että »Za Pravdu» tiedotti *kolme päivää* aikaisemmin (n:o 26) numeron 5 000, jota opponentit eivät ole kumonnet.

Seitsikko osoittautuu ilmeisesti *taas ja jälleen* olevan työläisten vähemmistön edustaja.

Lomtatidzen »kovat sanat» vaikuttavat sen vuoksi erittäin noloilta. Haukkuminen, entisen kiivaaimman taistelun eri episodien muisteleminen, huudot: »häikäilemätöntä, pötyä, kyynillistä» j.n.e. y.m.s. — kaikki ne ovat äärimmäisen heikkouden ja voimattoman ärtymyksen merkkejä.

Kumoamatonta on ja kumoamattomaksi jää, 1) että valvutuneiden työläisten enemmistö kannattaa kuusikkoa; 2) että seitsikko *ei tunnusta* enemmistön tahtoa eikä päätöksiä eikä myöskään enemmistön hyväksymää johtavaa laitosta.

Alkaa suorastaan nolottaa ja hävettää ärtyneen Lomtatidzen vuoksi, kun lukee hänen kirjeestään:



»Ovatko he (kuusi) osoittaneet edes yhden tapauksen, jolloin duumassa pidetyt poliittiset puheet olisivat käyneet ristiin asiamme etujen, tunnustemme ja perinteidemme kanssa!»

Lomtatidzen päätös vaikuttaa teennäiseltä, sillä me tiedämme, ettei ainoastaan kuusikko, vaan myös kuusikon tunnustama korkein johtava laitos on virallisesti, muodollisesti *osoittanut* kauan sitten vaikkapa sen, että seitsikko *rikkoo ohjelmaa* vastaan!

Nololla ärtymyksellään ja päin hongikkoa esittämillään kysymyksillä Lomtatidze vain korostaa entistä voimakkaammin koko ristiriidan tosisyvää *olemusta*, *puolueen kieltäjien* taistelua *puolueen säilyttämistä* vastaan. Siinä on asian olemus. Ja se ei ole leikin asia eikä pikkuseikka, vaan mitä vakavin ja kipein kysymys.

Ei jokainen, joka hokee: »herra! herra!» pääse taivaan valtakuntaan. Ei jokainen, joka rintoihinsa lyöden pauhaa yhtenäisyydestä ja yhtenäisyydestä, toimi käytännössä yhtenäisyyden hyväksi.

Mitä on työväenluokan yhtenäisyys?

Se on ennen muuta ja pääasiassa työväenluokan poliittisen järjestön, kokonaisuuden yhtenäisyyttä. Vain *sellainen* yhtenäisyys voi taata niin duumaryhmän kuin yleensä työväenluokan kaikkien esiintymisten ja kaiken taistelun todellisen yhtenäisyyden.

Likvidaattoruusvirtaus on hajottanut nimenomaan tätä yhtenäisyyttä, kuten puolueemme virallisissa päätöslauselmissa on todettu monta kertaa alkaen vuodesta 1908. Kysymyksen ydin on siinä. Sivuuttamalla sen Lomtatidze vain osoittaa olevansa väärässä.

Hajaannus on kokonaan seitsikon syytä, sillä *seitsikko* on rikkonut ohjelmaa vastaan, *seitsikko* on puolustanut puoluetta hajottaneita likvidaattoreita, *seitsikko* ei ole välittänyt enemmistön virallisista päätöksistä, *seitsikko* menettelee vastoin järjestyneiden työläisten tahtoa. Ei ole muuta ulospääsyä kuin oman syyllisyyden myöntäminen ja se, että tunnustetaan kuusikko enemmistön edustajaksi ja aletaan lähestyä heitä järjestelmällisesti sopimustietä.

## KANSALLISUUSKYSYMYSTÄ KÄSITTELEVÄN ESITELMÄN TEESIT<sup>378</sup>

### *Kansallisuuskysymys* (Teesit ulkomuistista)

- A) Kansallisuuskysymyksen merkitys nykyisenä ajankohtana.
- B) Kansallisuusliikkeiden historiallinen merkitys (resp.\* kansallisuuskysymyksen historiallinen asettelu).
- C) Kansallisuuskysymyksen kaksi teoriaa.
- D) Kansakuntien itsemääräämisoikeus.
- E) Vähemmistön tasa-arvoisuus ja oikeuksien takeet. Autonomia.
- F) Kansallinen kulttuuriautonomia.
- G) Kansallisuusperiaate puoluetta rakennettaessa.

#### A. Johdanto.

##### *Kansallisuuskysymyksen merkitys historian nykyisenä ajankohtana*

1. Hallituksen nationalismi. Koko vastavallankumous on väritetty sävyiltään nationalistiseksi.
  2. Samoin — porvarillinen liberalismismi (Struve & kumpp.).
  3. Kansallisuuksien (57 % Venäjän väestöstä) uskoman, ennen näkemätön sorto — sorrettujen kansallisuuksien nationalismi (paneurooppalainen metakka).
  4. VSDTP:n ohjelman vastainen menettely (itsemääräämisoikeuden vääristely + kansallinen kulttuuriautonomia).
  5. Juutalaisten separatismien hajaannus. Kansallinen eristäytyminen.
- B.
6. Kansallisuuskysymys on asetettava historialliselta ja taloudelliselta kannalta. Kansallisuuskysymys on *yleismaailmallinen* ilmiö.
  7. Kansallisuusliikkeiden kausi — keskiajan loppu ja uuden ajan alku, *porvarillisdemokraattisten* vallankumousten kausi. Siihen aikaan *kaikkialla* ja joka paikassa kansallisia liikkeitä.

\* — respective — vastaavasti. *Toim.*

8. Taloudelliset perusteet? Kapitalismi vaatii kotimaisten markkinoiden yhtenäistämistä. Markkinat ovat kaupankäynnin keskus. Ihmisten kaupankäynnin tärkein välikappale on *kieli*.
9. Kansallisten alueiden yhdistäminen (kielen uudelleen rakentaminen, kansallinen herääminen etc.) ja *kansallisvaltion* luominen. Sen taloudellinen välttämättömyys.
10. Talouden poliittinen päälysrakenne. Demokraattisuus, kansakuntien suvereniteetti. *Inde\* »kansallisvaltio»...*
11. *Yleisenä sääntönä maailmassa* on kansallisvaltio (K. Kautsky I:ssä, 18\*\*, ss. 23 ja 23—25 »Internationalität»), mutta »kansallisuuksien valtio on poikkeus»<sup>379</sup>.

K. Kautsky O. Bauerista: Bauer *aliarvioi* kansallisvaltioon tähtäävää pyrkimystä.

(»Drangin voimaa») NB tämä

Suluissa: eräät luulevat, että kansallisvaltio on *suurempaa* nationalismia kuin kansallinen kulttuuriautonomia. Naiivi ja naurettava harhakäsitys! Kansallisvaltio on maailmanhistorian kokemusperäinen sääntö. Kansallinen kulttuuriautonomia on intellektuellipahasten keksintö, jota ei ole missään toteutettu.

12. XIX vuosisadan kansallisten (porvarillis-demokraattisten) vallankumousten kausi (Italia, Saksa). Länsi-Euroopassa se on päättynyt. *Idässä vasta alulla ja Aasiassa...*

C. Marxilaisuuden kaksi kansallisuuskysymyksen teoriaa.

13. Proletaaripuolueiden synty kansallisvaltioissa. Takapajuinen Itä. Kansallisuuskysymystä koskevat

\* — Siitä. *Toim.*

\*\* Viittaus kansallisuuskysymystä käsittelevän ensimmäisen vihkon 18. sivuun. *Toim.*

- »teoriat». (Teoreettiseen pohjaan on kiinnitetty liian vähän huomiota. K. Kautsky+O. Bauer.)
14. O. Bauer. Kansakunta = Kulturgemeinschaft \*, Tunnus »kansallinen kulttuuri» ((punaisena lankana)). Kansallinen luonne — tärkeintä. (Rykelmä varauksia, mutta se ei ole tärkeää).  
(Kautskyn arvio: Kulturgemeinschaft = O. Bauerin pahin virhe.)
15. »Sosialismi tehostaa kansallisuusperiaatetta» (O. Bauer I, 5\*\* — s. 532 hänen kirjassaan).
16. Bauerin perusvirheenä hiottu nationalismi. Puhdasta, riistosta ja tappelusta vapaata nationalismia. NB ||| Proudhon puhdisteli, idealisoi ja kaunisteli kapitalismia, O. Bauer nationalismia.
17. Hallitsevien luokkien politiikka on »konservatiivis-kansallista», meidän »evolutiivis-kansallista» (O. Bauer).
18. »Vanha internationalismi ei tyydytä meitä» (O. Bauer)  
(O. Bauer I, 6.)
19. ΣΣ \*\*\* O. Bauerilla  
(α) idealistinen kansakuntateoria  
(β) tunnuksena kansallinen kulttuuri (= porvarillinen tunnus)  
(γ) puhdistettua, hiottua, absoluuttista nationalismia aina sosialismiin saakka  
(δ) internationalismi unohdetaan kokonaan.  
Σ = kansallista opportunistia (Pannekoek).
20. Sekava O. Bauer K. Kautskyn paljastamana.  
(α) Eigentümlich und hinfällig \*\*\*\*, että O. Bauer puhuu yhtenänsä kansallisesta kulttuurista. (I, 17) (s. 15 Internationalität)  
(β) »Nie ist eine rein nationale Kultur weniger möglich gewesen» (ibidem, 15 Internationalität) \*\*\*\*\* —

\* — kulttuurin yhteisyys. Toim.

\*\* Tässä ja alempana viitataan kansallisuuskysymystä käsittelevän ensimmäisen vihkon 5., 6. ja 17. sivuun. Toim.

\*\*\* — Summa summarum — Yhteistulos. Toim.

\*\*\*\* — Erikoista ja kestämatöntä. Toim.

\*\*\*\*\* — »Aito kansallinen kulttuuri ei ole ollut koskaan mahdottomampaa» (samassa teoksessa, 15 »Kansainvälisyys»). Toim.

## syrjäyttäminen:

	engl.	ransk.	saks.	
— Esimerkki:	1800: 20	— 30	— 30	( $\Sigma = 80$ )
	1900: 125	— 40	— 70	( $\Sigma = 235$ )

((maailmankieleksi tulee ehkä englanti tai ehkä+venäjä))

NB || (γ) »Internationalismimme ei ole erikoisla-  
jista nationalismia, jonka erottaa por-  
varillisesta epäaggressiivisuus, tasa-arvoi-  
suus etc., vaan taloudellisesti ja kulttuu-  
rillisesti yhtenäinen yhteiskunnallinen  
organismi» (ibidem, s. 17).

NB || O. Bauerilla tämä näkökanta katosi  
»Betonung der nationalen Kultur'in» \*  
taakse.

(δ) Kansakunta ei ole Kultur- eikä Schicksal-,  
vaan Sprachgemeinschaft \*\*.

(ε) O. Bauer »*korostaa kansallista momenttia*» ...

NB ||| (ζ) ΣΣ (K. Kautskylla) — gewaltige Ueber-  
schätzung des nationalen... Momente-  
(35 Internationalität). Völlige Vernach-  
lässigung internationalen \*\*\*.

21. K. Kautskylla Sprache und Territorium \*\*\*\*

historiallis-taloustieteellinen teoria		NB
<i>silloin</i> kansallisvaltio		
— ja porvarillis-demokraattisessa		NB
<i>nykyään</i> liikkeessä		
internationalismi nykyään.		

D. Ohjelman 9. § = valtiollinen itsemääräminen.

22. Sen merkitys periaatteessa ja koko kansainvälisen  
demokraattisen liikkeen sanankäyttö vuodesta 1848  
alkaen = valtiollinen eroaminen, kansallisvaltion  
muodostaminen.

\* — »kansallisen kulttuurin tähdentämisen». *Toim.*

\*\* — ei ole kulttuurin eikä kohtalon, vaan kielen yhteisyyttä. *Toim.*

\*\*\* — kansallisen... momentin tavatonta liioittelua (35 Kansainvälisyys).  
Internationaalinen unohdetaan kokonaan. *Toim.*

\*\*\*\* — kieli ja alue. *Toim.*

23. Sen merkitys kansallisuusliikkeiden *historian* kannalta kaikkialla maailmassa = kansallisvaltion luominen.
24. On hassua (naurettavaa!) yrittää tulkita tätä pykälää toisin!! *Demokraattisuusperiaate* liittyy kansallisuuskysymyksessä *erot-*  
 (α) (α) *tamattomasti* kansallisuusliikkeiden *historiallisiin ja taloudellisiin* edellytyksiin.
25. Demokraattisuusperiaatteen loukkaaminen on kavalusta ja *koko* historian unohtamista.  
 Porvarillisen vallankumouksen keskeneräisyys.
- (β) (β) Venäjä = kansallisvaltio pohjimmaltaan, perustaltaan, keskiosaltaan

Pskov — Donin Rostov
-------------------------

Reunamaat — kansallisia.

Äärimmäinen sorto.

Porvarillis-demokraattinen vallankumous jää keskeneräiseksi ja se *on mahdoton*, ellei ole kansallisuusliikettä eikä pyritä luomaan yleensä *kansallisia* valtiota.

26. Venäjän kansainvälinen asema: vieressä Itävalta  
 (γ) (γ) (jossa porvarillinen vallankumous on jäänyt kansallisuuskysymyksen osalta keskeneräiseksi) ja herännyt Aasia (tasavaltainen Kiina).

Tsarismi — taantumuksellisin valtiojärjestelmä. Siitä johtuu, että kansallisuusliike käy ehdottoman väistämättömäksi ja isovenäläisiä vaaditaan tunnustamaan itsemääräämisoikeus.

27. Konkreettinen esimerkki. Norja (6 vuosisataa Tanskan vallan alaisena). *Annettiin* (Ruotsin, Englannin ja Venäjän sopimuksen mukaisesti) 19. vuosisadan alussa [Napoleonin sotien kausi] *Ruotsille*. Vallattiin ruotsalaisten *sodassa* norjalaisia vastaan.

Liitettiin Ruotsiin. Säilytti *täyden* autonomian (suurkäräjät, armeija, verotus, tullit j.n.e.). Kymmeniä vuosia hankausta ja rettelöitä.

Vuosi 1905. Suuren vallankumouksen alku Itä-Euroopassa — sen ohella *keskeneräiseksi jäänyt por-*

*varillis-demokraattinen vallankumous* varsin vapaassa länsieurooppalaisessa naapurivaltiossa. Tulos? **Norjan vallankumous v. 1905.**

Elokuun vallankumous Norjassa. Suurkäräjien päätös (elokuun 17 p:nä 1905). Pappien ja tilanherrojen agitaatio Ruotsissa.

Kansanäänestys	5 milj. ruotsalaista
	ja 2 » norjalaista

Sopimus naapurivaltion kanssa. Rauha ja täydellinen loppuunsaattaminen.

Ruotsalaisen työmiehen velvollisuus? Kannatettava ei ainoastaan yleensä vapautta eikä ainoastaan autonomiaa, vaan myös ehdottomasti eroamis-oikeutta.

28. Vuosi 1905. Suomi ja Puola.

Kansallisen porvariston ja Venäjän porvariston lehmäkaupat. Luokkapuolueiden tehtävät: taistelu nationalistisia lehmäkauppoja vastaan, *liittoutuminen Venäjän vallankumouksellisen proletariaatin kanssa.*

29. Yhteenve- (α) 9. pykälän merkitys kansallisuus-  
to: liikkeen koko historian kannalta.

(β) Kansallisuussorto Venäjällä, kun valtio on perusosaltaan kansallinen ja sorretaan reunamaiden kansallisuuksia.

(γ) Venäjän porvarillis-demokraattinen vallankumous keskeneräinen.

(δ) Venäjän kansainvälinen asema.

(ε) Eroamiskysymys ratkaistava itsenäisesti, mutta propaganda välttämätöntä.

30. P.S.D:n poikkeava kanta.

Kapitalismin kehitys on sitonut Puolan ja Venäjän kiinteästi toisiinsa. Lodzin tehtaot — Venäjän markkinoille. Uuden luokkavaltion luominen ei ole meidän tehtävämme. Eikä muuta!!

(α) Jätetty sanomatta: onko porvarillis-demokraattinen vallankumous suoritettu loppuun Venäjällä ja *Idässä? Ei ole.*

(β) Asian ydin ei ole Puolassa eikä sen eroamisessa, vaan *Venäjäntalonpojassa*.

1863

XI 1905

Vastaisku venäläisen talonpojan nationalismille sisältyy vaatimukseen paitsi kansallisuussorron lopettamisesta ja autonomiasta, myös vaatimukseen ehdottomasta **eroamisoikeudesta**.

Tämän kiistäminen tai lieventäminen on järjetöntä ja taantumuksellista

Eroamisoikeuden kieltäminen merkitsee tsarismiin auttamista, *myötäämistä* venäläisen talonpojan nationalismille. NB

(γ) Esimerkki: Marxin suhtautuminen Puolaan (Lopatín) ja Irlantiin...<sup>380</sup>

Marx Irlannista. *Kansa, joka tukahduttaa toisen kansan vapautta, ei voi olla vapaa.* NB

Mistä johtuu P.S.D:n järjettömyys?

Nationalismia nurjalta puolen.

On säikähdetty papualaisia.

Krakova — esimerkki.

*Ei sitä linjaa.*

Historiikkia siitä, miten P.S.D. esitti järjettömän ja taantumuksellisen aatteensa.

1895: K. Kautsky

(α) Materialismus *einseitig\**

(β) pelkäätekö antavanne myötä pikkuporvariston nationalismille? *Autatte venäläistä taantumusta!*

1903. II edustajakokouksen valiokunta vs Warski<sup>381</sup>.

E. *Kansakuntien tasa-arvoisuus ja vähemmistön oikeudet...*

31. Ei mitään etuoikeuksia yhdellekään kansakunnalle, yhdellekään kielelle.

\* — Materialismi *yksipuolista*. *Toim.*



- Se on välttämätöntä alkeellisen demokraattisuuden ja työläisten solidaarisuuden kannalta.
32. Valtion kieli. Sen tarpeettomuus.
- 43 % isovenäläisiä  
17 vähävenäläisiä  
6 valkovenäläisiä
- 
- 66  
6 puolalaisia
- 
- 72 % slaaveja.
33. Sveitsin esimerkki. Erikoinen lehtinen.
- 
- (α) Kolme kieltä (70—22—7 %).  
(β) Graubünden 100 000 asukasta  
<30 000 romaanisia [1%].\*
- ad (γ) Vähemmistön oikeudet ja *perustuslaki*.  
(δ) Näyte kansallisuuskysymyksen ratkaisemisesta *porvarillisessa* yhteiskunnassa.  
(Belgia, *S u o m i* etc.) Ei tuulesta temmattua
34. Alueiden autonomia ja paikallinen itsehallinto = demokraattisen järjestelmän yleinen periaate. Rajat? Kansalliset + taloudelliset + elämäntaparajat etc.
35. Onko toteutettavissa? *Fortunato v versus Medem*.
- Kansalliset keskuksset on määriteltävä alueellisen mi-  
nimin eikä maksimin mukaan.
- 
- Medemin »syrjittyjen» näkökanta: kansallisten pikkusaarekkeiden absoluuttista nationalismia!!!
36. »Jos kerran irtaudutaan talouselämästä» (Medem).  
37. Vähemmistön oikeuksien takuu. Valtion perustuslaki (vertaa Brünn § 4).  
38. Medemin vastaväitteet I, 2\*\* NB))  
39. Sellaisen yleisen, keskeisen lain tarpeellisuus (vrt. Sveitsiin).  
40. Takeena vain yleisdemokraattinen ja *sentrali-*  
*soitu* demokraattinen järjestelmä.

\* Ks. Teokset, 20. osa, ss. 4—5. *Toim.*

\*\* Viittaus kansallisuuskysymystä käsittelevän ensimmäisen vihkon 2. sivuun. *Toim.*

F. *Kansallinen kulttuuriautonomia.*

## Termit:

}	eksterritoriaalinen
	persoonallinen
	kansallinen

41. Mikä suunnitelmana? (1) Katasteri  
(2) Eduskunta  
(3) Pakollinen verotus.
42. Itävallan kokemus (Brünn).  
Kansallisen kulttuuriautonomian ohjelma. Myttyyn meno. Klerikalismi. Toteuttamatonta.  
Hyväksytty ohjelma  $\frac{1}{2}$ \*. *Järjettömyys näkyy heti.*
43. Suunnitelman periaatteelliset perusteet.  
(0) Aitoa, puhdistettua nationalismia. Huippuunsa saatettua.
- (α) Tunnus: *kansallinen kulttuuri*. Porvarillinen tunnus, taantumuksellinen versus työväenliike ja internationalismi.  
Kansallinen kulttuuri ja internationaalinen kulttuuri:  

}	eristäytyneisyys	— yhtenäisyys
	yhdistyminen porvariston, klerikalien etc. kanssa.	— yhdistyminen muiden kansakuntien demokraattien ja sosialistien kanssa.
- NB: Lvovin kansallismuseo = »kansallista kulttuuria»!
- (β) »Poistettava toimivallan alaisuudesta». Utopiaa! Sen pikkuporvarillinen peruste. Kehnon intellektuellin keksintö.
- »Ei ole anastusta, ei ole enemmistövaltaa, ei ole taistelua» (Medem). Vrt. K. Kautsky.
- (γ) Kansallisuuskuuriat koululaitoksessa. Vahingollisuus. Amerikan neekerit.
- (δ) Objekttiivinen logiikka: »ei asemesta, vaan yhdessä» keskittyneen kansanvallan kanssa. Itävalta versus Sveitsi.

\* — puolivälissä. *Toim.*

- (e) Eri kansakuntien luokkakoostumuksen epätasaisuus.  
Ei jaoteltava, vaan erotettava.

{ talonpoikaisvaltaiset kansakunnat }  
{ ja kaupungit }

- (c) juutalaiset — pääasiassa kauppiaita.

Bundilaisten sofismi: erotamme *p u h d a s t a* luokkataistelua varten.

44. Kansallinen autonomia juutalaisia varten?

O. Bauer ja K. Kautsky. »Kasti».

Juutalaisten ansiot maailmankulttuurissa ja juutalaisuuden *k a k s i* virtausta.

45. Venäjällä juutalaisten eristäytyminen kastiksi.

Ulospääsy? (1) sen vakiinnuttaminen tavalla tai toisella

(2) diasporan <sup>382</sup> lähentäminen maiden *d e m o k r a a t t i s e e n* ja *s o s i a l i s t i s e e n* liikkeeseen.

»Juutalaiset potkittava pois kansakuntien joukosta»...

46. 10 1/2 milj. maailmassa. Puolet ja puolet [Äscher Wienistä — 150 000].

47. *K a i k k i* porvarilliset juutalaispuolueet ovat hyväksyneet Venäjällä kansallisen kulttuuriautonomian

{ + pikkuporvarilliset demokraatit 1907 }  
{ + Bund? (o s a) }

Minkä kittaukseksi muodostui Bauerin keksintö (pikkuporvarillinen opportunistinen)?

- G. Kansallisuusperiaate sosialististen puolueiden organisaatiossa.

*I t ä v a l t a*. Vasta Wimbergistä (1907). (Otto Bauer. I, 7. 1907)

Otto Bauer I, 7 sen vastustajista

idem I, 8\*.

Hajaannus ja *r o m a h d u s*. Tshekkiläiset *separatistit* (Kööpenhaminan kongressi 1910) ja heidän myötämielisyytensä *Bundia* kohtaan.

\* Viittaus kansallisuuskysymystä käsittelevän ensimmäisen vihkon 7. ja 8. sivuun. *Toim.*

## Venäjä

»Huonoimman  
tyyppinen  
fедераatio»<sup>383</sup>

1898—1903. Bund eroaa puolueesta.

1903—1906

1907—1911. Medem erikoinen lehtinen

Yhdistyminen (Kaukasia, Riika, Vilna).  
Yhtenäisyys alhaalta.

Kieli\* :

1) *Vrt. kielten levinneisyyttä.*

Liège: 2. II 1914

*Rabinovitsh*: Kansallisuuskysymys = »tuulesta temmattu»

Kirjoitettu 1914 tammikuun 10 ja  
20 (tammikuun 23 ja helmikuun 2)  
päivän välisenä aikana

Julkaistu ensi kerran 1937  
XXX Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

LISÄYS N. K. KRUPSKAJAN ARTIKKELIIN  
»KANSANVALISTUSMINISTERIÖN  
POLITIHKASTA»

Sivistysmaissa ei ole juuri lainkaan luku- ja kirjoitustaidottomia. Kansa yritetään saada siellä kouluihin. Kaikin tavoin edistetään kirjastojen perustamista. Mutta meillä kansan-, anteeksi, »valistus»-ministeriö yrittää mitä epätoivoisimmin ponnistuksin, mitä häpeällisimmin poliisikeinoin *vaikeuttaa* valistustyötä ja *estää* kansaa opiskelemasta! Ministeriö on *hävittänyt* koulukirjastot!! Maailman ainoasakaan sivistysmaassa ei ole enää kirjastojenvastaisia erikoissäädoksiä eikä sellaista iljettävää laitosta kuin *sensuuria*. Meillä sen sijaan yleisen lehdistövainon ja yleensä kirjastojenvastaisten mielettömien toimenpiteiden lisäksi annetaan vielä

\* Loppu on tästä alkaen kirjoitettu lyijykynällä vihkon takakanteen. Siinä on lisäksi osoite: »Parvis St.-Grilles. Maison du Peuple. [№ 15] | [klo 10]». *Toim.*

sata kertaa haitallisempia säädöksiä kansankirjastoja *vastaan!* Tämä on räikeää kansanpimitys politiikkaa, maan *villiytymistä* toivovien tilanherrojen räikeää politiikkaa. Muutamat rikkaat henkilöt, kuten Pavlenkov, tekivät rahalahjoituksia kansankirjastojen hyväksi. Nyt on villien tilanherrojen hallitus hävittänyt kirjastot. Eiköhän niiden, jotka haluavat *auttaa* Venäjän valistamista, ole jo aika käsittää, ettei pidä uhrata varoja ministeriön alaisiin ja hävityksen kohteiksi joutuviin kirjastoihin, vaan taisteluun poliittisen vapauden puolesta, jota ilman Venäjä on tukahtumaisillaan takapajuisuuteensa.

*Kirjoitettu tammikuussa 1914*

*Julkaistu ensi kerran 1961*

*V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 24. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## **LÄTINMAAN SOSIALIDEMOKRATIAN IV EDUSTAJAKOKOUS<sup>384</sup>**

**13.—26. TAMMIKUUTA (26. TAMMIKUUTA — 8. HELMIKUUTA) 1914**

1

### **VSDTP:n KK:n SELOSTUS LÄTINMAAN SOSIALIDEMOKRATIAN IV EDUSTAJAKOKOUKSESSA**

**L e n i n** (Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Keskuskomitean edustaja). Tov. Braun sanoi, ettei pidä penkoa makulatuuria, vanhoja papereita. Se on oikein. Asiakirjoja ja muita todisteita täytyy silti käyttää kuitenkin perusteena. Kun tutustuu lähemmin VSDTP:n toimintaan kahden viimeksi kuluneen vuoden ajalta, käy selväksi puolueemme ennallistamista haitanneen likvidaattoruusvirtauksen olemassaolo. Ellemme perehdy puolueen kahtiajakautumisen poliittisiin syihin, niin nykyinen hajaannustilakin jää meille käsittämättömäksi. Virheellisistä suuntauksista puhuttiin jo vuoden 1908 konferenssissa ja myöhemmin myös vuoden 1910 KK:n kokouksessa. Toisaalta otzovismi, joka ei ymmärtänyt Venäjän uusia oloja, toisaalta likvidaattoruus, joka kieltää puolueen tai aliarvioi illegaalisen puolueen

merkitystä. Nämä virtaukset syntyivät porvariston vaikutuksen alaisina. Likvidaattoruus on laajalti esiintyvä ilmiö. Sosialistivallankumouksellisten (narodnikkien) keskuudessa esiintyi jo vuonna 1906 miehiä, jotka yrittivät legalisoida puolueen. Se oli mukautumispolitiikkaa, samanlaista kuin kadettien politiikka. Sama mukautumishaenki vallitsee sosialidemokraattien likvidaattoruudessa. Voimakas puolue voidaan luoda vain taistelemalla tätä likvidaattoruutta vastaan. Jo vuoden 1908 konferenssi sanoi sen selvästi. KK:n kokouksen jälkeen puolue hajosi kahtia. Kutsumatta enää KK:n kokousta Keskuskomitean Ulkomainen Toimikunta likvidoi sittemmin itsensä. Puoluetta ennallistettaessa jouduttiin taistelemaan likvidaattoreita vastaan, ja se tapahtui tammikuun konferenssissa. Konferenssi teki päätöksen, että työväenkuuriassa on taisteltava likvidaattoreita vastaan, mutta tov. Braun sanoi tuota päätöstä törkeäksi. Sellainen päätös on kuitenkin vain johdonmukaisempi yhteenveto KK:n kokouksen hyväksymästä päätöslauselmasta. Tammikuun konferenssia on tuomittu joka taholta.

Mutta miten tämän tammikuun konferenssin laita oli todellisuudessa? Jos se olisi ollut todellakin vain hajottajien konferenssi, niin siinä tapauksessa koko puolueen olisi pitänyt yhdistyä ja todistaa, että kyseinen konferenssi ei edusta puoluetta. Sitä ei ole kuitenkaan tapahtunut. Toveri Braun sanoi, että laajat joukot eivät seuraa Leniniä. Vakava henkilö ei kuitenkaan ratkaise kysymystä sillä tavalla; pitää tarkastella tosiasioita kaikessa laajuudessaan. Mitä sitten sanovat tosiasiat? Julkisuuteen on saatettu tiedot työväenkuuriassa suoritettujen vaalien tuloksista: II duuman vaaleissa bolshevikit saivat 47 prosenttia äänistä, III duuman vaaleissa 50 prosenttia ja IV duuman vaaleissa 67 prosenttia. Nämä tosiasiat ovat kiistattomia, ne todistavat sitä, että tammikuun konferenssin päätökset olivat oikeita. Vaaleissa toteutui se, mistä konferenssi päätti. Venäjän valvutuneiden työläisten enemmistö seuraa bolshevikkeja, ja tämä todistaa sitä, että taistelu likvidaattoreita vastaan on ollut välttämätöntä. Leegaalinenkin lehdistö myöntää nyt, että valvutuneiden työläisten enemmistö kannattaa bolshevikkeja.

Toveri Braunin sanojen mukaan elokuun konferenssi <sup>385</sup> hyväksyi hänen esittämänsä vaatimukset: demokraattinen tasavalta -tunnuksen ja illegaalisen puolueen tarpeellisuuden. Mutta miksi toveri Braun siinä tapauksessa haluaa erota

tuon konferenssin muodostamasta Organisaatiokomiteasta? Se ei suinkaan todista poliittista järkevyyttä eikä lujamielisyyttä poliittisessa toiminnassa. Toveri Braun sanoi, että nykyään on olemassa vain joitakin likvidaattoreita kirjailijain keskuudessa, kun taas yleensä likvidaattoruutta ei ole. Mutta mistä puhuu »Lutsh» ja sen hyökkäilyt illegaalista puoluetta vastaan, sen taistelu illegaalisen puolueen kannattajia vastaan? Likvidaattorit eivät ole täyttäneet toveri Braunille antamaansa lupaus: he eivät ole kannattaneet demokraattinen tasavalta -tunnusta eivätkä pitäneet tarpeellisenä illegaalista puoluetta. Lättiläiset haluavat erota Organisaatiokomiteasta. Tämäkin todistaa elokuun blokin olleen vain fiktio. Naurettavaa, jopa demagogistakin on puhua yhtenäisyydestä likvidaattorien kanssa, ennen kuin viimeksi mainitut luopuvat nykyisistä katsomuksistaan ja alkavat noudattaa diametraalisen (täysin) vastakkaista kantaa. Yhtenäisyys on mahdotonta niin kauan kuin likvidaattoruus pysyy sellaisena, jollaista se on. Ne, jotka kannattavat legaalista puoluetta, eivät voi liittyä yhteen niiden kanssa, jotka kannattavat illegaalista puoluetta. Nykyään on olemassa kaksi puoluetta, toinen on todellinen, toinen fiktio, pelkkä kuvitelma. Tänä kuviteltuna puolueena on ryhmä intellektuelleja, jotka vain desorganisoiivat työläisiä hyökkäilemällä illegaalista puoluetta vastaan. Eivät edes kaikki elokuun blokin kirjailijat, vaan ainoastaan likvidaattorit ovat yhdistyneet »Lutshin» ympärille. Likvidaattoreita vastaan on mahdollinen vain taistelu.

»Demagogia», »yhtenäisyys», »hajottajat» — nämä ovat vain suuria sanoja; papukaijakin osaa toistella tuollaisia sanoja. Pitää kuitenkin ottaa vaaria tosiasioista. »Pravda» on vuoden mittaan yhdistänyt ympärilleen noin 2 000 työväenryhmää, jota vastoin »Lutsh» vain 550. Illegaalisen puolueen kannalla oleva lehti on saanut kannattajia neljä kertaa enemmän kuin »kaikkien suuntien» lehti. Tosiasiat osoittavat, että Venäjän työläisten enemmistö on yhdistynyt heidän, bolshevikkien, ympärille. Samaa todistaa kesällä pidetty neuvottelukokous.

Leniniä syytetään ryhmän hajottamisesta. Mutta kokonaisen vuoden on 6 edustajaa joutunut kamppailemaan ryhmässä likvidaattoruutta vastaan. Bolshevikkien puolella on enemmistö, puolue on heidän puolellaan. Ryhmän tulee alistua puolueen enemmistön tahtoon, toimia yhdessä puolueen kans-

sa. Elleivät he sitä tee, he asettavat itsensä puolueen ulkopuolelle, puolueen liepeille. Järjestys on kaikkialla sellainen, että ryhmän tulee alistua puolueen päätöksiin. Niin täytyy olla Venäjälläkin. Valtakunnanduuman jäsenet eivät ole mitään sosialidemokraattisia suunsoittajia, vaan puolueen työntekijöitä, joiden tulee alistua puolueen tahtoon.

Kaikki, mitä likvidaattoreilla on takanaan, on fiktio, fraseologiaa, haukkumista. Miten kävi ryhmän jakauduttua kahtia? Kuuden edustajan kannalla — 6 000 allekirjoittanutta, seitsemän — 2 000. Jokainen voi lukea nämä tiedot lehdistä. Martov sanoi, että seitsikon kannalla ovat marxilaisten laitokset, mutta ne ovat sellaisia laitoksia, jotka eivät edusta puolueen jäsenjoukkoja, vaan ovat ainoastaan fiktio.

Bolshevikit kannattavat yhtenäisyyttä. Mutta keitä ovat ne, jotka eivät voi liittyä illegaaliseen puolueeseen? Illegaalisen puolueen yhtenäisyys on välttämätöntä. Yhtenäisyys alhaalta käsin. Mutta niitä vastaan, jotka hyökkäilevät illegaalisen puolueen kimppuun ja väheksyvät tämän puolueen merkitystä, ei voida muuta kuin taistella. Antakoot takeet, etteivät kajoa illegaaliseen puolueeseen eivätkä ryvetä demokraattinen tasavalta -tunnusta — vasta silloin käy mahdolliseksi yhtenäisyys sekä ylhäältä että alhaalta käsin. En tiedä, miten on asianlaita Aasiassa, mutta Euroopassa sanotaan hajottajiksi niitä, jotka eivät hyväksy enemmistön tahtoa. Hajottajia on vähemmistö, joka ei alistu enemmistön päätöksiin.

*Julkaistu ensi kerran  
toukokuun 14 p:nä 1915 latvian  
kielellä »Strahdneeks» lehdessä  
37. n:ossa (Boston)*

*Julkaistaan lehdessä tekstin mukaan  
Käännös latvian kielestä*

## 2

LOPPUPUHEENVUORO  
LÄTINMAAN SOSIALIDEMOKRATIAN  
IV EDUSTAJAKOKOUKSESSA

Lenin. Minua syytetään »demagogisista menettelyta-voista», hajottamisesta j.n.e. Mutta miten ovat menelleet vastustajat? He mustaavat yhtenäin bolshevikkeja. Siitä on esimerkkinä vaikkapa Martovin viheliäs kirjanen. Sanoin vain



oman mielipiteeni, että bolshevikit osallistuvat Kansainvälisen Toimiston konferenssiin. Siitä tulee kuitenkin vielä päättämään Keskuskomitea, jossa istuvat työläiset. Tämän kysymyksen ratkaisevat he eikä Lenin. — Ne, jotka sanovat, ettei likvidaattoruutta ole, eivät kunnioita edustajakokousta. Puolueen päätöksissä on jo vuodesta 1908 alkaen sanottu selvästi, mitä likvidaattoruus on. Näitä päätöksiä ei ole kumottu ja ne täytyy ottaa huomioon. Likvidaattorien aatteita propagoidaan nykyään elokuun blokin lehdissä. Organisaatiokomitean kannattajat väittävät täällä, että he eivät vastusta puoluetta, mutta mitä sanotaan heidän lehdessään? Sellaisia esimerkkejä on paljon. Myös sovintoa hierova An halusi esiintyä puolueenvastaista agitaatiota vastaan, mutta toimitus pysyi kannallaan. Niiden kanssa, jotka puolustavat »Lutsh» lehden katsomuksia, ei voida liittyä yhteen. Taistelu »julkisen työväenpuolueen» puolesta on likvidaattoruutta. — Kokoontuvaan konferenssiin ei ole mentävä siinä mielessä, että yhdistyttäisiin likvidaattorien kanssa, vaan siinä mielessä, että paljastetaan heidät ja todistetaan elokuun blokki fiktioksi. — Likvidaattorien lehdistö kaventaa tunnuksia ja rajoittaa vallankumouksellista taktiikkaa. Likvidaattoreilla ei ole lainkaan illegaalista kirjallisuutta, sellaista kirjallisuutta on vain bolshevikeilla. Sen, että bolshevikeilla on Venäjällä järjestöjä, näkee viime (31.) numerosta. IV Valta-kunnanduuman vaalit ovat niin ikään osoittaneet, että työläisten valtaenemmistö kannattaa bolshevikkeja. Nämä ovat tosiasioita, jotka jokainen voi tarkastaa. Sitä todistaa myös lehtien saama aineellinen tuki. — Pelkillä yhtenäisyysshuudoilla ei ole mitään merkitystä, vaan on osattava yhdistää. Bolshevikit ovat yhdistäneet Venäjällä enemmistön, jota vastoin elokuun konferenssi ei ole yhdistänyt mitään. Siitä erkanee Braun, eroaa Trotski — elokuun blokki on hajoamassa. Myöskään Burjanov ei ole jäänyt 7 edustajan joukkoon. — On tuomittava likvidaattorit, jotta yhdistyminen kävisi mahdolliseksi.

*Julkaistu ensi kerran heinäkuun  
24 pnä 1915 latvian kielellä  
»Strahdneeks» lehden 63. n:ossa  
(Boston)*

*Julkaistaan lehden tekstin mukaan  
Käännös latvian kielestä*

EHDOTUS PÄÄTÖSLAUSELMAKSI LÄTINMAAN  
SOSIALIDEMOKRATIAN SUHTAUTUMISESTA VSDTP:hen

**Ziemelisin päätöslauselma**

1. Kaikkien todellisten sosialidemokraattisten voimien yhteenliittyminen ja puolueen tiukka yhtenäisyys on Venäjällä ehdottoman välttämätöntä varsinkin nykyään, kun työväenluokan taistelu laajenee laajenemistaan. Tämä yhtenäisyys on mahdollista vain niiden sosialidemokraattien kesken, jotka toiminnassaan hyväksyvät:

a) että VSDTP voi nykyisenä ajankohtana olla olemassa vain illegaalisisena ja että kaikkien sosialidemokraattien tulee kuulua illegaaliseen puoluejärjestykseen;

b) että Venäjän sosialidemokraattien tulee harjoittaa joukkoagitaatiota vuoden 1905 vallankumouksellisten vaatimusten hengessä ja kehottaa työläisiä kulkemaan koko vapausliikkeen kärjessä ja taistelemaan uuden vallankumouksen hyväksi.

Edustajakokous katsoo, että kussakin kaupungissa tulee olla yksi *yhteinen sosialidemokraattinen järjestö*, johon kuuluvat työläiset kansallisuudesta riippumatta ja joka käyttää toiminnassaan kaikkia niitä kieliä, joita paikallinen proletariaatti puhuu. Edustajakokous kehottaa kaikkia sosialidemokraatteja kansallisuudesta riippumatta taistelemaan tarkokkaasti todellisen, lujan, työläisten itsensä alhaalta käsin rakentaman, tosiproletaarisen yhtenäisyyden hyväksi.

2. Viimeksi kuluneiden 5 vuoden aikana *likvidatorinen suunta* on ollut keskeisimpänä kysymyksenä puolueen sisäisessä taistelussa. Jo ennen mitään jakautumisia yleisvenäläisessä konferenssissaan 1908 puolue osoitti päätöksessään, että se tarkoittaa likvidaattoruudella erään puolueeseen kuuluvan sivistyneistöryhmän yritystä likvidoida olemassaoleva järjestö, VSDTP, ja vaihtaa se hinnalla millä hyvänsä legaaliseen muodottomaan yhteenliittymään, vaikka viimeksi mainittu olisi mahdollinen vain luopumalla ilmeisesti puolueen ohjelmasta, taktiikasta ja perinteistä.

Vuoden 1910 tammikuussa olleessa VSDTP:n KK:n kokouksessa, jossa puolueen kaikki aatesuunnat ja -virtaukset olivat edustettuina, koko puolue tuomitsi jälleen *yksimielisesti* likvidaattoruuden »proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen

vaikutuksen ilmentymänä», joka on tullut näkyviin illegaalisen sosialidemokraattisen puolueen kieltämisenä, sen osuuden ja merkityksen aliarviointina ja yrityksinä supistella vallankumouksellisten sosialidemokraattien ohjelmallisia ja takillisia tehtäviä ja tunnuksia ja niin edelleen.

Sovinnonhierojien yritykset liittyä hinnalla millä hyvänsä yhteen likvidaattorien kanssa (vuoden 1912 elokuun konferenssi) osoittautuivat hyödyttömiksi ja yhdistäjät itse joutuivat aatteellisesti ja poliittisesti riippuvaisiksi likvidaattoreista.

Lätinmaan Sosialidemokratian IV edustajakokous tuomitsee varauksettomasti likvidatorisen suunnan ja päättää kutsua pois edustajansa Organisaatiokomiteasta, joka ei ole sanoutunut irti likvidaattoreista.

3. Laajojen poliittisten kampanjoiden järjestämistä varten edustajakokous antaa Keskuskomitean tehtäväksi olla kanssakäynnissä niiden järjestöjen kanssa, joiden poliittinen linja käy yhteen edustajakokouksessa hyväksytyjen päätösten kanssa.

4. Edustajakokous pitää tervehdittävänä Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston aloitetta ottaa päiväjärjestykseen Venäjän sosialidemokraattien yhdistämisen ja antaa Keskuskomitean tehtäväksi myötävaikuttaa asiaan kaikin vastaavin toimenpitein ja puolustaa tässä päätöslauselmassa esitettyjä näkökohtia.

*Julkaistu ensi kerran 1957  
(osittaisesti) »Voprosy Istorii  
KPSS» aikakauslehdessä 3. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## VSDTP:n KK:n PÄÄTÖSLAUSELMA ILLEGAALISTA TOIMINTAA JOHTAVAN ORGANISAATIO-OSASTON MUODOSTAMISESTA KESKUSKOMITEAN YHTEYTEEN<sup>386</sup>

Maanalaisuudesta johtuen perustetaan erikoinen KK:n osasto johtamaan välittömästi illegaalista järjestötoimintaa.

KK:n kaikkien osastojen yhteisiä kokouksia pidetään vain poikkeustapauksissa noudattamalla erikoista salaisuutta ja vain kummankin osaston edustajien suostumuksella. Tavan-

omaista yhteyttä pidetään eri valtuutettujen välityksellä.

KK:n organisaatio-osastosta käytetään peitenimeä Työväen Osuustoimintakomissio.

Kysein osasto 1) ohjaa Pietarin komitean toimintaa, auttaa sitä systemaattisesti ja järjestää sen uudelleen palotapauksissa; 2) huolehtii kaikkien legaalisten järjestöjen toiminnan yhtenäisyydestä puolueen hengessä; 3) keksii illegaalisille yhteyksille ja hankkeille erikoisen salaiset muodot; 4) yhdistää toimintaa koko Venäjän mitassa järjestäen oikealla tavalla yhteydet ja kiertomatkat; 5) hoitaa pääasiallisesti vuoden 1914 elokuuksi suunnitellun puolueen edustajakokouksen valmistelua<sup>387</sup>.

KK:n Venäjän-kollegio nimittää organisaatio-osaston jäseniksi 3—5 henkeä ja saman verran tai kaksi kertaa enemmän varajäseniä.

*Kirjoitettu huhtikuun 2—4  
(15—17) pnä 1914*

*Julkaistu ensi kerran 1957  
»Voprosy Istorii KPSS»  
aikakauslehdessä 3. n:o:ssa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## RESENSIO<sup>388</sup>

*I. M. Kozminyh-Lanin. Ylityöt Moskovan kuvernementin tehtaissa. Moskova 1914. Hinta 1 rpl.*

Hiljattain ilmestyneessä hra Kozminyh-Laninin uudessa tilastotieteellisessä kirjasessa tarkastellaan ylityökysymystä, joka on Venäjän työläisten kohdalta tavattoman kipeä.

Huomautettakoon, että Kozminyh-Laninin esittämät tilastotiedot ovat yksinomaan vuodelta 1908 ja koskevat vain Moskovan kuvernementin työläisiä. Sitä paitsi vuoden 1908 aikaiset numerotiedot lienevät nykyään kovin vanhentuneita, varsinkin jos ottaa huomioon, että v. 1908 oli teollisuuden lamavuosi ja sen jälkeen Venäjän teollisuuden kehitykselle on ollut vuoden ajan kuvaavaa teollinen nousu ja samalla työvoiman kysynnän lisääntyminen. Ja tämän on vuorostaan täytynyt lisätä ylitöiden teettämistä monilla teollisuusaloilla.

Kozminyh-Laninin (Moskovan kuvernementin ammattien-tarkastajan) tiedot ovat epäilemättä luonteeltaan puolivierallisia, ne on koottu tiedustelemalla asiaa työnantajilta,

joten niihin täytyy suhtautua tietyssä määrin varovaisesti, joskaan niihin ei silti voida olla kiinnittämättä mitä vakavinta huomiota. Ensinnäkin mainittua kysymystä kosketelevaa kirjallisuutta meillä Venäjällä on niin vähän, että tässä suhteessa on käytettävä hyväksi jokaista teosta, ja sitä paitsi tämä puolivirallinenkin tilastointi tarjoaa meille varsin paljon mielenkiintoista aineistoa.

Yhteensä 112 380 työläistä koskevan tutkimuksensa hra Kozminyh-Lanin suoritti Moskovan kuvernementin 152:ssa, pääasiallisesti suuressa tuotantolaitoksessa, jota paitsi pääpaino on tutkimuksissa ollut tekstiiliteollisuudessa.

Kirjasessa esitetyistä numerotiedoista seuraa, ettei ylitöiden teettäminen ole laajamittaista Moskovan seudun tekstiiliteollisuudessa. Niinpä puuvillan jalostuksessa on tutkimuksen kohteena olleesta 59 tuhannesta työläisestä vain 767 henkeä tehnyt pyhäpäivisin ylitöitä. Huomattavasti enemmän on ylitöitä tehty arkisin (1 717 henkeä), mutta tällöinkin prosenttisuhte vaihtelee 1—2 % rajoissa verrattuna työläisten koko lukumäärään. Tämä onkin ymmärrettävää, sillä tekstiiliteollisuus vaatii teknillisistä syistä kunakin kyseisenä ajankohtana jo ennalta jokseenkin varman määrän työntekijöitä, mutta pääasia on siinä, että vuosi 1908 ei ollut läheskään suotuista tekstiiliteollisuudelle. Yrittäjät olivat useinkin kiinnostuneet enemmän tuotannon supistamisesta kuin siitä, että tuotantolaitoksen tuottavuutta olisi lisätty teettämällä ylitöitä.

Näkymä on vallan toisenlainen teollisuuden toisella pääalalla, metallinjalostuksessa. Ylityöt ovat siellä laajalti käytössä ja käsittävät väliin 20 % työläisten koko lukumäärästä.

Mitä ylitöiden jatkuvuuteen tulee, niin Kozminyh-Laninin tietojen mukaan se vaihtelee yleensä niin metalli- kuin tekstiilityöläistenkin osalta 25 tunnista 35 tuntiin kutakin ylitöitä tekevää työläistä kohti (kun lasketaan sekä arki- että pyhäpäivisin tehdyt ylityöt). Luku on varsin iso. Nämä keskimäärin 30 tuntia vapaata aikaa, jotka kuluvat ylitöihin, koituvat sinänsä kokonaisuudessaan työläisten kulttuurillisen ja henkisen kehityksen vahingoksi.

Tarkastelkaammepa, mitä työläiset saavat henkisen kehityksensä vahingoksi koituvasta työnsä, lihastensa ja hermojensa kulutuksesta... Hra Kozminyh-Lanin tekee sangen seikkaperäisiä laskelmia työläisten ylityöansioista tuntia kohti eri

aloilla. Ja niinpä näemme, että tekstiilityöläisille noista töistä maksetaan keskimäärin kaiken kaikkiaan 15—16 kop. tunnilta, harvoin enemmän. Maksut, jotka huhti- ja syyskuuksi hieman kohoavat, alenevat sitten joulukuussa jälleen 13 kopeekkaan. Ansiot ovat erikoisen mitättömiä villatehtaissa; niinpä maaliskuussa tuntiansiot olivat niissä keskimäärin vain 6,75 kop. sunnuntaisin ja pyhäpäivisin tehdyistä töistä. Minkähänlainen lienee tavanomainen palkka hinnoittelun ollessa tällaista!

Taulukoista näkee, ettei metallimiehellekään makseta työstä paljoa paremmin kuin tekstiilityöläiselle. Hänen keski-ansionsa vaihtelevat 13—20 kopeekan paikkeilla ylityötunnilta. Moskovan metallimiesten ylityötaksojen muutokset ja suuruus osoittavat yleensä selvästi, miten epäedullisia työehdot ovat siellä verrattuna vaikkapa Pietariin.

Moskovan työläiset saavat kaikista ylitöistään todellakin ropoja.

Niinpä keskimääräiset kuukausiansiot ovat olleet ylitöissä seuraavanlaisia:

Tekstiilityöläiset		(kopeekkaa)
Sunnuntait ja pyhäpäivät .....	{ pakoll. töissä	408
	{ vapaaeht. »	221
Arkipäivät .....	{ pakoll. »	353
	{ vapaaeht. »	235
Metallityöläiset		
Sunnuntait ja pyhäpäivät .....	{ pakoll. töissä	337
	{ vapaaeht. »	184
Arkipäivät .....	{ pakoll. »	325
	{ vapaaeht. »	231

Lopuksi korostettakoon, että hra Kozminyh-Laninin tutkielmassa ei ole kajottu juuri lainkaan ylitöiden pääpesäkkeeseen — pienteollisuuteen (vain 1,45 % tutkimuksen kohteina olleista työläisistä työskentelee laitoksissa, joissa on vähemmän kuin 100 työntekijää). Kuitenkin pienteollisuudessa vallitsevien työolojen tarkastelu olisi voinut antaa hämmästyttäviä tuloksia.

## VSDTP:n KK:n PÄÄTÖS

KK lausuu kiitoksensa Brysselin konferenssiin<sup>389</sup> osallistuneelle KK:n valtuuskunnalle sen johdosta, että se on ajanut taitavasti ja tarmokkaasti puolueen linjaa. KK pyytää valtuuskuntaa valitsemaan yhden edustajan selostajaksi elokuussa 1914 pidettävään VSDTP:n edustajakokoukseen tai konferenssiin.

*Kirjoitettu heinäkuun 5 tai 6  
(18 tai 19) pnä 1914*

*Julkaistu ensi kerran 1958  
»Istorišheski Arhi»  
aikakauslehden 6. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## PUOLALAISOPPOSITIO BRYSSELIN KONFERENSSISSA<sup>390</sup>

Maleckin johtama puolalaisoppositio siirtyi Brysselin konferenssissa likvidaattorien puolelle. Näiden miesten sanat ja teot käyvät ristiin. Katsotaanpa, mitä seuraa liitosta, jonka he tekivät heinäkuun 3 pnä Aleksinskin, Plehanovin ja likvidaattorien kanssa. Tarkistus kokemuksen perusteella on parasta tarkistusta.

*Kirjoitettu 1914 heinäkuussa,  
5 (18) päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1961  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 25. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## »VALLANKUMOUS JA SOTA» ARTIKKELIN JÄSENNYKSIÄ<sup>391</sup>

*Vallankumous ja sota*

1

I. α) VII päivät 1914 vs I 1905

1. kirkkoliput — barrikadit
2. Gapon — sos.-dem. illegaalinen järjestö
3. käypä tunnus — 3 valasta
4. naiivi suhtautuminen — sinnikäs taistelu

5. järjestynyt loppu  
 tietyin tunnuksin. { »Kijevskaja Mysl»<sup>392</sup> }  
 { »Russkoje Slovo». }
- II. Tunnuksena lakot ja aseellinen kapina  
 (tomppeli L. V. — Plehanovin lehdessä).
- III. Itävallan ja Serbian sota vs  
 Euroopan sota.
- IV. Militarismi, imperialismi.  
 Pysyvät laukeavat itsestään.  
 Taistelu sotaa vastaan  
 Jaurèsin päätöslauselma vs Guesde  
 Venäjän työläisten kokemus.  
 Parhain sota sotaa vastaan: vallankumous.

## 2

1. Heinäkuun päivät vs 9. I.
2. Poliittinen kriisi { lokak.  
 { 22. IV.  
 { Rasputin  
 { nälänhätä.
3. Liikkeen voimistuminen ja tunnukset voimistuminen.
4. Torjuttu likvidaattoruus ja ulkomaiset pikkuryhmät.
5. Itävallan ja Serbian sota.
6. Imperialismi ja militarismi.
7. Sota sotaa vastaan.
8. Maailmantilanne ja Venäjän  
 proletariaatin tehtävät.

*Kirjoitettu 1914 heinäkuun 15 ja 18  
 (28 ja 31) päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1961  
 V. I. Leninin Teosten  
 5. painoksen 25. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*



1914—1917

**TUNNUKSESTA:  
IMPERIALISTINEN SOTA  
MUUTETTAVA KANSALAISSODAKSI<sup>393</sup>**

✱Ainoa oikea proletaarinen tunnus on nykyisen imperialistisen sodan muuttaminen kansalaissodaksi. Nimenomaan sellaista muutosta vaativat kaikki nykyisestä sotilaallisesta katastrofista aiheutuneet objektiiviset olosuhteet, ja työväenpuolueet voivat täyttää Baselissa ottamansa sitoumukset<sup>394</sup> vain harjoittamalla järjestelmällisesti *sen* suuntaista propagandaa ja agitaatiota.

Vain sellainen taktiikka on oleva todella vallankumouksellista uuden historiankauden oloja vastaavaa työväenluokan taktiikkaa.✱

*Kirjoitettu alkaisintaan  
syyskuussa 1914*

*Julkaistu ensi kerran 1961  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 26. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

**»EUROOPAN SOTA JA EUROOPAN SOSIALISMI»  
KIRJASEN JÄSENNYS<sup>395</sup>**

*Euroopan sota ja Euroopan  
sosialismi*

1. Sodan luonne: imperialismi (pääasiana).  
Imperialismi kapitalismin viimeisenä kehitysvaiheena.

2. Porvariston aika-  
kauden alun kansal-  
liset sodat vs—→ sen lopun imperialis-  
tiset sodat.
3. Sodan pitkäaikainen (30—40 vuotta) diplo-  
maattinen valmistelu: sen »luonnollisuus»,  
»odotettavuus» (ja »unohdettiin»: Adler Kan-  
sainvälisen Toimiston viime istunnossa<sup>396</sup>).
4. Kansallinen sota sivuilmiönä (Serbia) ny-  
kyisessä sodassa.
5. Porvaristo käyttää hyväkseen kansallisen  
sodan perinteitä: »*La patrie*»\*, *Luzzatti*.
6. »Isänmaa». Lainaus »Kommunistisesta mani-  
festista». Sen erittely.
7. (α) Työläisillä ei ole  
isänmaata.  
(β) *E n s i n* kansakun-  
nan puitteissa—→ cf.\*\* vuosien 1790—1814,  
1859, 1866, 1870 sotia.  
nykyään Intian tai Kii-  
nan sota Japania vastaan  
((eventuell \*\*\*)
- (γ) *eikä* sekään porvarillisessa mielessä.  
(δ) Ilman proletaarien yhteisiä voimainpon-  
nistuksia ei voida vapautua.  
(ε) Kansallisten raja-aitojen sortuminen.
8. Suhtautuminen tähän tosiasiaan: opportunistit  
nationalismia puolustamassa (Jaurès  
»L'Armée nouvellessa»)...<sup>397</sup>  
(H. Wendel »*Neue Zeitissa*», 1914, N 19,  
S. 8 4 3; *kannattaa* Jaurèsia).<sup>398</sup>
9. Horjuntaa Internationaalissa: puolustus- ja

\* — »Isänmaa». *Toim.*\*\* — confer — vertaa. *Toim.*\*\*\* — oletettavasti. *Toim.*

hyökkäyssotako vai »proletariaatin etunäkökohta»?

10. Lainauksia Bebelin ja muiden entisistä lausumista ja vuoden 1912 päätöslauselman si-  
vuuttaminen vaitiololla.
11. Baselin manifesti (α) lainauksia Stuttgartista  
(β) kansalaissodan uhka  
(1871 ja 1905)  
(γ) »rikos»
12. »Invaasion\* vitsaukset» = sofismi (Kautsky)...  
»Tolstoilaisuus» = id.\*\*  
»Käytännön kysymys: oman maan voitto vai  
tappio» = sofismi.<sup>399</sup>  
Kaikessa tässä on viime kädessä kysymys  
2 leiristä. Niin kyllä, mutta mistä 2 leiristä?  
Kansakunnistako vai luokista? Mitä työläiset  
menettävät isänmaan mukana? »Ikuinen»  
isänmaassa.  
Isänmaa porvarillisena valtiona ja sen rajat,  
— isänmaa — kieli, alue etc.
13. Sosialistien käytännöllinen menettely kysei-  
seen sotaan nähden:  
Ennen sotaa: H. Wendel »Neue Zeitissa». 1914 N 18.<sup>400</sup>  
id. »Vorwärtsissa»  
»Leipziger Volkszeitung» »tsarismin»-vas-  
taisesta sodasta  
id. »Vorwärts». <sup>401</sup>  
14. Sodan jälkeen: Serbian [hyökkäys? ] s. 10  
socialistit. [alistuminen?] otteista.
15. Venäjän sos.- (salista poistuminen ei)  
demokraatit (ole vaikuttamista vrt.)  
Fischer<sup>402</sup>.
- Ad 15.  
Venäläisten »vapaaehtoisuus» Pariisissa??  
(1) Venäläisten sosialistien julkilausuma.  
(2) Lederin ja kumpp. julkilausuma.<sup>403</sup>  
»Golos» n:o 9.<sup>404</sup>
- Plehanovin asenne

\* — maahanhyökkäyksen. Toim.

\*\* — idem — samoin. Toim.

- |||»Sovremennoje Slovo» *otteita*.<sup>405</sup>  
 »Golos» n:o 3 (15. IX).<sup>406</sup>  
 Smirnov (J) ja P. Maslov.<sup>407</sup>
16. Ranskan ja Belgian sosialistit.  
 Kuristetaan? Sen vuoksi... porvarihallituksen ministeriksi??  
 Vandervelde. Guesde. (Auktoriteetteja?)  
 Määrärahoista äänestäminen?  
 Mitä on tehtävä? Propagoitava ja valmistettava kansalaissotaa. On ryhdyttävä ille-gaalisiksi propagandisteiksi eikä ministe-reiksi!!  
 Vaillant ja kumpp. *shovinismi*  
 »L'Humanitéssa». <sup>408</sup>  
 Compère-Morel vuodesta 1792<sup>409</sup> ja ...  
 ... venäläiset Puolassa.  
 Halveksittava G. Hervé ja anarkosyndikalistit.<sup>410</sup>  
 »Demokratia» — ja liitto tsaarin kanssa??
17. Englannin sosialistit  
 Hyndman ja Saksan s.-d. lehdistön suhtautuminen häneen ennen sotaa.<sup>411</sup>  
 Keir Hardie ja MacDonald.  
 Shovinismin vastustaminen *omassa maassa*.  
 Preussin militarismi, entä Egypti? entä naisten kahlehtiminen?  
 Osallistuminen värväykseen.
18. Saksan sosdemit. Pääasia. Hegemonia Internationaalissa. »Keneltä paljon vaaditaan»...  
 Haasen puhe... Sodan puolustelua.<sup>412</sup>  
 Määrärahoista äänestäminen = kavaltamista!  
 »Tsarismi». Sofismi ja valhe!  
 Porvariston valhe!  
 Bernstein »Vorwärtsissa» Engelsistä (1859)...<sup>413</sup>  
 Engels 1890<sup>414</sup> (contra *Mehring*)<sup>415</sup>  
 »Hamburger Echo» vs »Vorwärts». <sup>416</sup>
19. Raaka shovinismi vs ikävyyttävä ja ulkokultainen shovinismi.
20. R. Fischer ja vastaus hänelle.<sup>417</sup>

(Belgian neutraliteetin loukkaamisen puolustelua.) »Sozialistische Monatshefte»: Belgian neutraliteetin loukkaamisen moraalista puolustelua.<sup>418</sup>

21. Kaksi virtausta saksalaisessa sosialismissa K. Liebknecht (»Golos» n:o 12<sup>419</sup> ja englantilaiset lehdet).

»Bremer Bürger Zeitung»<sup>420</sup> — Mehring — Halle<sup>421</sup>

(arvoja vastalauseita)...

22. Internationaalinen romahdus
- |   |  |   |                                  |
|---|--|---|----------------------------------|
| { | »Bremer Bürger Zeitung» <sup>422</sup> | } | Internationaalinen romahduksesta |
|   | Mehring                                |   |                                  |
|   | Sveitsin lehdet                        |   |                                  |
|   | »Volksrecht» <sup>423</sup>            |   |                                  |

Ranskalaisten ja saksalaisten polemiikki

Ranskalaisten ja belgialaisten (Kansainvälisen Toimistonko?) manifesti.<sup>424</sup>

»Internationaali, ennallistettu ja loikkareista vapautettu.»

»Ranskalaiset hallituksen kannalla» (entä saksalaiset??)

»Internationaali, loikkareista vapautettu»  
(»Golos» n:o 12).<sup>425</sup>

23. Internationaalinen romahduksen *kaunistelu*.

Vandervelde ja Kautsky

»Käki ja kukko».

»Kumpikin oikeassa»

»kleinmütige Freunde»??\*

NB

Südekumin matka.<sup>426</sup>  
Ranskan ja Saksan porvariston intressit.

24. Internationaalinen romahduksen syyt: opportunismi.

Stuttgart 1907

Vasemmiston neuvonpito 1910 Kööpenhaminassa.<sup>427</sup>

25. Opportunistien aatteet ja nykyinen menettely
- |   |  |   |
|---|--|---|
| { | opportunismista tanskalaisessa päätöslauselmassa. <sup>428</sup> | } |
|---|--|---|

\* — »arvoja ystävyksiä»?? Toim.

## 26. Koko Internationaaliko?

Ei!!! Serbialaiset

Keir Hardie

Vastaus Fischerille.

Kolmannen Internationaalin aineksia.

Auktoriteetit: Kautsky, *Guesde*, Vandervelde??

(suhtautuminen auktoriteetteihin)...

## 27. Opportunismi vs Internationaalin »keskusta».

»Sozialistische Monatscheft«.

Useimmat sos.-dem. lehdet.

»Vorwärtsin« menettelytavat  
Kautsky.{ Tekopyhyyttä  
tai kaunistelua. }

## 28. Rauhako sotaa vastaan vai kansalaissota kansallista sotaa vastaan? (Porvariston kanssa yhdistyneiden opportunistien rauha.)

»Leppoisa rauha« — pikkuporvarillisten radikaalien, pikkuporvariston tunnus (vrt. Trevelyan & kumpp. Englannissa<sup>429</sup>).cf. »Frankfurter Zeitung«, otteita.<sup>430</sup>29. Kansallisen sodan muuttaminen kansalaissodaksi  
1871  
1905

Tämän muuttamisen historiallinen luonne.

»Weg zur Macht« ja »kukistamispyrkimykset«.

Toista on, kuinka nopeasti se muutetaan, ja toista — että toimitaan siihen suuntaan.

30. Järjestön  
legalisuus ja  
illegalisuus.Riika ja PK Venäjällä (»Russkoje Znamjan« lausunto)<sup>431</sup>

Contra K. Kautsky ja kumpp. Venäjän työläisten »isänmaallisuudesta«.

Vertaus  
sotajoukkoon.»Golos» n:o 18, palsta 1 ja n:o 18, palsta 4.<sup>432</sup>

- 30 *bis.* »Vorwärts» ja luokka-taistelu. (»W. C. Modell 70») <sup>433</sup>  
 ei saa kieltäytyä legaalista järjestöstä eikä myöskään rajoittua siihen
31. »Volkskrieg»\*. Niin! Mutta toiset johtopäätökset siitä.
- ↘ miliisi ei ole suinkaan vain puolustusta varten.
- Kunnia sodalle ja 42 cm.!! <sup>434</sup>
32. Frank ja »Opfertod»\*\*  
 ... »sosedemin näkökannalta»...
- 32 *bis.* Sota on paljastanut sekä hallitusten että sosialististen puolueiden kaikki heikkoudet.
33. Sodan onnettomuudet ja jälkiseuraukset. Val-lankumouksellinen liike — ja »keskustan» mitättömän diplomatian epäonnistuminen.
- 33 *bis.* Sodan taantumukselliset tarkoituksetperät J. Smirnov »Russkije Vedomostissa», n:o 202.  
 »Kreuz Zeitung» <sup>435</sup> Nationalismi *V e n ä j ä l -*  
 ja »Novoje Vremja». *l ä.*  
 MacDonaldin »pes-simismi» <sup>436</sup> P.S.D. ja eserrät.  
 Nationalismin *v o i -* »Vapaaehtoisuus»: ks. § 15.  
*m i s t u m i n e n.*  
 Viimeinenkö sota?
34. Toiminnan suunta: (1) Ei saa äänestää määrärahojen puolesta. Se on määrärahojen äänestäjä = sotatorven kavaltaamista.  
 toittaja. (2) Oman maan shovinisteja vastaan.  
 (3) Ei ole rajoituttava legaaliseen järjestykseen.  
 (4) Ei saa unohtaa, mitä sanotaan Baselin manifestissa kansalaissodan vaarasta.

\* — »Kansansota». *Toim.*\*\* — »uhrikuolema». *Toim.*

35. Kenties vielä puoli vuosisataa orjuutusta ennen sosialistista vallankumousta, mitä jättää jälkeensä *meidän* aikakautemme, mikä on meidän panoksemme? Opportunistien ja petturien halveksuminen vai kansalaissodan *valmistelu*??  
 Martov »Golosin» 21. n:ossa  
 ei vielä Kommuuni-tunnusta: eristyminen laajoista kansanjoukoista!!<sup>437</sup>

*Kirjoitettu syys- — lokakuussa 1914*

*Julkaistu ensi kerran 1930  
 XIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## HAUKKA-LAULUN TEKIJÄLLE

Jokainen valveutunut työläinen lukee kivistävin sydämin Gorkin allekirjoituksen P. Struven allekirjoituksen ohella saksalaisten barbaarisuutta vastustavasta shovinistisesta papishenkisestä vastalausekirjelmästä<sup>438</sup>.

Keskusteltaessa kerran Shaljapinin polvistumisesta Gorki sanoi: »Ei pidä tuomita häntä niin kovin ankarasti: meillä taiteilijoilla on toisenlainen mentaliteetti.» Toisin sanoen taiteilijan menettelyyn vaikuttaa usein mieliala, joka saa hänessä niin suuren voiman, että tukahduttaa kaikki muut ajatukset.

Olkoon niin. Älköön tuomittako Shaljapinia ankarasti. Hän on taiteilija eikä muuta. Proletariaatin asia on hänelle vieras: tänään hän on työläisten ystävä, huomenna mustasotnialainen... mielialasta riippuen.

Mutta Gorkia työläiset ovat tottuneet pitämään omanaan. He ovat aina olettaneet, että hän on ottanut proletariaatin asian sydämenasiakseen yhtä palavasti kuin hekin ja asettanut kykynsä sen palvelukseen.

Siitä syystä he kirjoittavat tervehdyksiä Gorkille, siitä syystä hänen nimensä on heille kallis. Tämä valveutuneiden työläisten luottamus *velvoittaa* tavallaan Gorkia varjelemaan hyvää nimeään ja olemaan pistämättä sitä kaikenlaisten halpahintaisten shovinististen vastalausekirjelmien alle, jot-



ka saattavat johtaa harhaan valveutumattomia työläisiä. Nämä eivät kykene vielä käsittämään monia asioita, ja Gorkin nimi saattaa eksyttää heidät tieltä. Struven nimi ei eksytä ketään työläistä, mutta Gorkin nimi saattaa eksyttää.

Valveutuneet työläiset, jotka käsittävät tuon »saksalaisbarbaareja» vastaan tähdätyn ulkokultaisen vastalausekirjelmän koko valheellisuuden ja matalamielisyyden, eivät voi olla sanomatta moittivaa sanaa »Laulu haukasta» novellin tekijälle. He sanovat hänelle: »Vaikeana vastuullisena ajankohtana, jota Venäjän proletariaatti nyt elää, me luotimme siihen, että te tulette kulkemaan käsi kädessä sen etumaisten taistelijain ettekä herra Struven ja Kump. kanssa!»

»Sotsial-Demokrat» n:o 34,  
joulukuun 5 p:nä 1914

Julkaistaan »Sotsial-Demokrat»  
lehden tekstin mukaan

## TOIMITUKSEN HUOMAUTUS ARTIKKELIIN »UKRAINA JA SOTA»

Toimitukselta

Edellä julkaistun artikkelin on kirjoittanut eräs huomattava »Dzvinin»<sup>139</sup> suunnan kannattaja. Jouduimme vasta aivan hiljattain polemisoiimaan kiivaasti tätä suuntaa vastaan. Tämän suunnan kynämiesten kanssa meillä on edelleenkin erimielisyyksiä. Me emme tunnusta oikeiksi niitä myönnötyksiä, joita he ovat tehneet nationalismille, »kansallinen kulttuuriautonomia» aate on mielestämme porvarillista nationalismia, me olemme eri mieltä siitä, että proletariaatti on parhaiten järjestettävissä pirstomalla se kansallisiksi kuu-rioiiksi, me emme hyväksy heidän mielipiteitään »epäkansallisen», kansallisen ja internationalistisen välisestä erosta. Johdonmukaisen *internationalism*in kannattajina rohkenemme luottaa siihen, että julkaisemamme artikkelin kirjoittaja ja hänen ystävänsä ottavat asianmukaista oppia Euroopan sotatapahtumista.

Meillä on joka tapauksessa ilo panna merkille, että mainittu ukrainalaisten toimihenkilöiden ryhmä tuntee nimenomaan nykyisenä vaikeana ajankohtana olevansa lähinnä »Sotsial-Demokratia». Heille on kunniaksi se, että he ovat kyenneet

sanoutumaan irti surullisenkuuluisasta Ukrainan Vapautusliitosta<sup>440</sup>, jonka toiminnalla ei ole mitään yhteyttä sosiaalidemokratiaan.

»Sotsial-Demokrat» n:o 38,  
helmikuun 12 p:nä 1915

Julkaistaan »Sotsial-Demokrat»  
lehden tekstin mukaan

## VSDTP:n ULKOMAISTEN JAOSTOJEN KONFERENSSIN PÄÄTÖSLAUSELMAN »PÄÄ-ÄÄNENKANNATTAJA JA UUSI LEHTI» KOLMANNEN KOHDAN LUONNOS<sup>441</sup>

3. Ilmoittaen kannattavansa täysin ajatusta, että pää-äänenkannattaja olisi saatava vastaisuudessa ilmestymään useammin ja perustettava pää-äänenkannattajan toimittamana ilmestyvä populääri päivälehti, konferenssi katsoo mahdolliseksi ryhtyä uuteen julkaisutoimeen sen jälkeen, kun on ratkaistu perustehtävä — saatu kuntoon pää-äänenkannattaja.

Konferenssi kehottaa kaikkia ulkomailla olevia tovereita ryhtymään viivyttelämättä tarmokkaaseen sen suuntaiseen toimintaan ja varsinkin auttamaan järjestelmällisemmin pää-äänenkannattajaa kirjallisella aineistolla, kun järjestetään työntekijöiden neuvottelukokouksia j.n.e.

Kirjoitettu 1915 helmikuun 14 ja 19  
(helmikuun 27 ja maaliskuun 4)  
päivän välisenä aikana

Julkaistu 1915 hektografoidussa  
lehtisessä »VSDTP:n ulkomaisten  
järjestöjen konferenssi»

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

## EHDOTUS NAISTEN KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN KONFERENSSIN<sup>442</sup> PÄÄTÖSLAUSELMAKSI

KK:n valtuuskunnan ehdottama  
päätöslauselma

Nykyinen maailmansota, joka on tuottanut niin paljon onnettomuutta kaikkialla, missä sitä on käyty, autioittanut ja hävittänyt Belgiaa ja Galitsiaa ja tehnyt lopun monien

tuhansien työläisten olemassaolosta, on imperialistista sotaa, johon ovat johtaneet eri maiden hallitsevien luokkien taistelu siirtomaiden jaosta ja herruusasemasta maailmanmarkkinoilla sekä dynastiset intressit. Se on kaikkien maiden kapitalistiluokan ja hallitusten politiikan luonnollinen jatko, ja sen tähden sosialistien kannalta ei ole mitään merkitystä sillä, kuka iski ensiksi.

Tämä sota ei palvele lainkaan työläisten etuja, vaan päinvastoin hallitsevat luokat käyttävät sitä välikappaleenaan murskatakseen työläisten kansainvälisen solidaarisuuden ja heikentääkseen heidän liikettään ja luokkataisteluaan joka maassa. Porvariston esittämä ja opportunistien kannattama »isänmaanpuolustus»-tunnus ei niin ikään ole mitään muuta kuin syötti, jonka avulla porvaristo koettaa saada proletariaatin uhraamaan henkensä ja verensä porvariston intressien vuoksi.

Ottaen huomioon kaiken tämän ja nojaten Stuttgartin päätöslauselmaan, jossa kapitalistisen järjestelmän kukistumisen jouduttamiseksi kehoitetaan käyttämään sodan aiheuttamaa talouspulaa ja poliittista kriisiä kansan nostattamiseen, Kööpenhaminan päätöslauselmaan, jossa julistetaan, että kansanedustajat ovat velvollisia äänestämään sotamäärärahojen myöntämistä vastaan, ja Baselin päätöslauselmaan, jossa sanotaan, että työläiset katsovat toistensa ampumisen rikokseksi, naissosialistien ylimääräinen kansainvälinen konferenssi lausuu julki, että useimpien sotaa käyvien maiden sosialistipuolueiden edustajien toiminta on ollut täysin ristiriidassa näiden päätöslauselmien kanssa ja he ovat, taipuen olosuhteiden pakon edessä, kavaltaneet todellisuudessa sosialismin korvaamalla sen nationalismilla; — konferenssi toteaa, että minkään maan proletaareilla ei ole muuta vihollista kuin heidän luokkavihollisensa, kapitalistiluokka.

Nykyisen sodan aiheuttamat hirvittävät kärsimykset herättävät kaikissa naisissa, varsinkin proletaarisissa, yhä voimakkaampaa rauhantahtoa. Julistaen *sodan jokaiselle imperialistiselle* sodalle konferenssi on samalla sitä mieltä, että tämän rauhantahdon muuttaminen *tietoiseksi poliittiseksi voimaksi vaatii työläisnaisia käsittämään selvästi, että omistavien luokkien pyrkimyksenä ovat vain aluevaltauksset, anastukset ja herruus, että imperialismiin kaudella sodat ovat väistämättömiä ja että imperialismi uhkaa saattaa maailman moniin sotiin, ellei proletariaatti löydä riveistään kylliksi*

*voimaa tehdäkseen lopun kapitalistisesta järjestelmästä kukistamalla lopullisesti kapitalismin.* Mikäli työläisnainen haluaa lyhentää imperialististen sotien kaudesta johtuvaa kärsimysten aikaa, hänen rauhantahtoisten pyrkimystensä täytyy muuttua *suuttumukseksi ja taisteluksi sosialismin puolesta.* Työläisnainen saavuttaa tavoitteensa tässä taistelussa *vain vallankumouksellisen joukkoliikkeen tietä, voimistamalla ja kärjistämällä sosialistista taistelua.* Hänen ensimmäinen velvollisuutensa on siis tukea ammatillisia ja sosialistisia järjestöjä ja rikkoa linnarauhaa vastustamalla sotamäärärahojen myöntämistä, osallistumista porvarillisiin ministeristöihin, edistämällä ja propagoimalla ampu-  
makaivannoissa olevien sotilaiden veljeilyä taistelukentillä, järjestämällä kaikkialla, missä hallitus on riistänyt perustuslailliset vapaudet, illegaalisia järjestöjä ja vihdoin vetämällä joukkoja mukaan mielenosoituksiin ja vallankumouksellisiin liikkeisiin.

Naissosialistien kansainvälinen konferenssi kehottaa kaikkien maiden työläisnaisia ryhtymään heti tähän taisteluun, järjestämään sen kansainväliseksi ja olemaan kiinteässä yhteistoiminnassa kaikkien maiden niiden sosialistien kanssa, jotka kamppailevat, kuten Liebknecht, nationalismia vastaan ja käyvät sosialistista vallankumoustaistelua.

Samalla konferenssi muistuttaa työläisnaisille, että Euroopan kehittyneimmissä maissa ovat jo muodostuneet objektiiviset edellytykset sosialistista tuotantoa varten, että koko liike on siirtymässä uuteen vaiheeseen, että nykyinen maailmansota asettaa heille uusia vakavia velvoituksia, että heidän liikkeensä saattaa ennakoida yleistä joukkoliikettä, joka voi antaa uutta kantavuutta koko sosialistiselle liikkeelle ja lähentää lopullisen vapautuksen hetkeä. Ryhtymällä aloitteentekijöiksi mielenosoitusten ja vallankumouksellisten manifestaatioiden järjestämisessä työläisnaiset voivat kulkemalla käsi kädessä proletariaatin kanssa antaa alun uudelle proletariaatin taistelun aikakaudelle, jolloin proletariaatti pystyttää kehittyneimmissä maissa sosialismin ja takapajuisemmissa maissa demokraattisen tasavallan.

**ENSIMMÄINEN, ZIMMERWALDIN  
KANSAINVÄLINEN  
SOSIALISTIKONFERENSSI<sup>443</sup>**

23.—26. ELOKUUTA (5.—8. SYYSKUUTA) 1915

1

**ENSIMMÄISELLE KANSAINVÄLISELLE  
SOSIALISTIKONFERENSSILLE EHDOTETTU  
VASEMMISTOSOSIALIDEMOKRAATTIEN  
PÄÄTÖSLAUSELMAVARIANTTI**

**Luonnos**

Nykyisen sodan on synnyttänyt imperialismi, t.s. kapitalismin korkein vaihe, jolloin tuotantovoimien kehitys ja pääoman kasvu ovat ylittäneet eri kansallisvaltioiden ahtaat puitteet ja pakottavat »suur»-valtoja pyrkimään toisten kansakuntien orjuutukseen ja valtaamaan siirtomaita raaka-ainelähteiksi ja pääoman vientialueiksi.

Sosialismin objektiiviset edellytykset ovat täysin kypsyneet, ja suurvallat käyvät nykyistä sotaa lykätäkseen keino-tekoisesti kapitalismin tuhoa säilyttämällä siirtomaiden riippuvuussuhteet ja lujittamalla niitä, anastamalla etuoikeuksia maailmanmarkkinoilla, hajottamalla ja tukahduttamalla työväen kansainvälistä vallankumouksellista taistelua.

Sosialidemokraatit tunnustavat täysin välttämättömäksi kaikkien kansakuntien vapauden. Feodalismia, absolutismia ja muukalaissortoa vastaan käydyn taistelun kaudella he hyväksyivät isänmaan puolustuksen ja nykyaikana he hyväksyvät laillisen sodan, jota sorretut kansakunnat (varsinkin siirtomaakansat) käyvät sortajiaan, »suur»-valtoja vastaan.

Nykyinen suurvaltojen sota on kuitenkin orjanomistajien sotaa, jonka tarkoituksena ovat orjuuden tehostaminen ja varmentaminen, siirtomaiden uudelleenjako, »oikeus» sortaa muita kansakuntia, suurvaltojen pääomien etuoikeudet, työväenliikkeen taantumuksellinen tukahduttaminen. »Isänmaan puolustus» on siitä syystä kummankin sotivan valtioryhmän taholla vain sanahelinää, jolla porvaristo pettää kansaa. Ei minkään nykyisen hallituksen voitto eikä myöskään status quo ante bellum\* voi suojata kansakuntien vapautta impe-

\* — ennen sotaa vallinnut tila. *Toim.*

rialistisilta suurvalloilta eikä antaa siedettävää toimeentulomahdollisuutta työväenluokalle, jota rasittavat entistä enemmän kallis aika, trustit, militarismi ja siihen liittyvä poliittinen taantumus yksinpä vapaimmissakin maissa.

»Isänmaan puolustus» -tunnus merkitsee nykyisessä sodassa itse asiassa suurvaltojen erioikeuksien ja etuuksien puolustamista, siten puolustetaan kyseisen porvariston »oikeutta» sortaa muita kansakuntia, se on kansallisliberaalista työväenpolitiikkaa, se on työväen vähäisen osan liittoutumista »oman» kansallisen porvariston kanssa proletaarien ja riistettyjen joukkoja vastaan. Sellaista politiikkaa harjoittavat sosialistit ovat todellisuudessa shovinisteja, sosialishovinisteja. Sellainen politiikka, että äänestetään sotilasmäärärahojen myöntämisen puolesta, osallistutaan ministeristöihin, Burgfrieden j.n.e., on opportunistista politiikkaa, se on sosialismin kavaltamista. Työväenluokka ei voi saavuttaa ylevää päämääräänsä, vapauttaa työtä, ellei se taistele päättäväisesti opportunistia ja sosialishovinismia vastaan.

Baselin manifestissa, joka hyväksyttiin yksimielisesti vuonna 1912 pitäen silmällä nimenomaan sellaista suurvaltojen sotaa, joka sittemmin myös alkoi, kyseinen sota tunnustettiin ilmeisesti luonteeltaan taantumukselliseksi, imperialistiseksi ja sanottiin selvästi juuri sellaisen sodan lähentävän *proletaarista vallankumousta*. Sota loi todellakin vallankumoustilanteen, aiheutti vallankumousmielialoja ja kuohunutta. Sosialidemokraattien tehtävä on kannattaa ja edistää niitä, myötävaikuttaa joukkojen vallankumoukselliseen valveutumiseen, auttaa niitä vapautumaan henkisesti porvarillisen ja sosialistisen shovinismin valheiden pauloista, tukea kaikkia joukkojen yrityksiä nousta vallankumoukselliseen taisteluun imperialismia vastaan sosialismin puolesta ja pyrkiä muuttamaan imperialistinen sota sosialismin puolesta käytäväksi kansalaissodaksi.

Socialidemokraattien tulee käyttää vallankumouksellisen agitaatiotyön voimistamiseen joukkojen lisääntyvää rauhan- tahtoa, mikä osoittaa sitä, että joukot tuntevat pettymystä ja heidän vallankumouksellinen tietoisuutensa herää. Mutta tällöin sosialidemokraattien ei pidä herättää kansassa sellaisia harhaluuloja, että pikainen, vähänkään kestävä, demokraattinen rauha, joka ei edellytä kansakuntien sortoa, on

mahdollinen ilman nykyisten hallitusten vallankumouksellista kukistamista.

*Kirjoitettu 1915 ennen  
heinäkuun 13 (26) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1937  
XXX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 2

VASEMMISTOSOSIALIDEMOKRAATTIEN  
NEUVOTTELUKOKOUKSESSA TEHDYN  
ALUSTUKSEN TEESIT<sup>444</sup>

## Teesit:

1. Sota tosiasiana ja seuraukset. Yleiskuva.
2. Imperialistinen luonne
  - 1) siirtomaiden ryöväys
  - 2) kansakuntien sorto
  - 3) maailmanjako.
3. Tarkoituksen selvittäminen.
4. Sodan luonteen vääristely
  - a) kansojen vapautus — sorto
  - b) demokratia — despotia (taantumus?)
  - c) kulttuuri — sodan raakuus
  - e) hyvinvointi — sosiaaliset reformit
  - f) kapitalistien tulot — kallis aika!
5. Kapitalismi (Trotski).  
(Porvarillisen maailman luhistuminen)...
6. Kapitalismin kovimman kriisin hetkellä, *joka* (kriisi) vaatii proletariaatilta suunnattomia uhreja, sitä kehoitetaan puolustamaan kapitalismia, vaaditaan linnarauhaa.
7. Sodanvastainen kamppailu...
8. Kongressien päätökset...
9. Julkiset puolueet — vastoin näitä päätöksiä
 

}	äänestetään määrärahojen puolesta mennään ministeristöön kannatetaan liittoa	}	<i>Isänmaan puolustusta.</i>
---	--	---	------------------------------
10. Vähemmistöjen (ja puolueiden) sodanvastainen kamppailu.
11. Työväenluokan palauttaminen tehtäviinsä.
12. KST.

13. Bernin kokous.<sup>445</sup> (Yhteyden luominen.)
14. Luokkataistelun lippu.
15. a) sotaa käyvien maiden esiintyminen...  
b) puolueettomien » » ...
16. Kansainvälinen laajuus.
17. Rauhanehdot.
18. Julistus.

Kirjoitettu 1915 elokuun 19 ja 23  
(syyskuun 1 ja 5) päivän välisenä  
aikana

Julkaistu ensi kerran 1962  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 27. osassa

Julkaistaan käskikirjoituksen mukaan  
Käännös ranskan ja saksan kielestä

## 3

ZIMMERWALDIN KONFERENSSISSA  
PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS

- 1) *Imperialismi* ja ryöväys
- 2) vallankumouksellisen proletariaatin huomion kääntäminen muualle ja proletariaatin liikkeen heikentäminen...
- 3) porvariston sofismien paljastus, — yksi ryhmä  
— toinen
- 4) *devoir socialiste*...\*

5)	lainaus	alh. 5. sivu 5. ylh. — 7. sivu 5. ylh.  1
6)	Saksan sosialidemokraatit eivät voi vedota tsarisminvastaiseen taisteluun	
7)	lehdistömme soimaa meitä Saksan johtomiesten menettelyn vuoksi	
8)	lainaus, s. 8, loppu alkaen sanasta Mème	1/2 sivua

\* — sosialistien velvollisuus... *Toim.*



- 9) Venäjän sosialidemokr. votumilla ja  
*illegaalisisella prokla-*  
*maatiolla* = remplit- son de-  
voir\*
- 10) II Internationaalin romahduksen sa-  
laaminen on vahingollista, »keskusta»  
on erikoisen vahingollinen
- 11) tämä romahdus on opportunistin ro-  
mahdus
- 12) shovinismi vallannut Venäjällä jopa osan sosdem.
- 13) pienempi paha — tsarismmin tappio
- 14) illegaalinen järjestö ja agitaatio

sivu 11 [1]

lainaus (loppu 15 ja 16)

[1]

Kirjoitettu 1915 elokuun 23 ja 26  
(syyskuun 5 ja 8) päivän välisenä  
aikana

Julkaistu ensi kerran 1962  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 27. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

## 4

PUHEENVUOROJA MANIFESTIN JA SOTAA  
JA SOSIALIDEMOKRAATTIEN TEHTÄVIÄ KOSKEVAN  
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEN  
KÄSITTELYN YHTEYDESSÄ  
ELOKUUN 25 (SYYSKUUN 7) pnä

## 1

Asian täytyi väistämättömästi kehittyä täällä meidän ja Ledebourin väliseksi mielipidekiistaksi.<sup>446</sup> Minun täytyy kuitenkin esittää vastalauseeni sen johdosta, millä tavalla Ledebour on hyökännyt täällä Radekia vastaan. Ei sovi väittää, että manifestimme ovat allekirjoittaneet vain turvassa olevat henkilöt. Sen ovat allekirjoittaneet myös lättiläiset

\* — täytti velvollisuutensa. Toim.

edustajat ja Borchardt. Vanha ja kulunut on niin ikään argumentti, jolla yritetään todistaa, ettei joukkoja pidä kehottaa vallankumoukselliseen toimintaan, jollei itse kyetä osallistumaan siihen välittömästi. Kiistän edelleenkin väitteen, ettei taistelukeinoja saa mainita. Niin on ollut laita kaikkina vallankumousaikoina. Keinot on saatettava joukkojen tietoon, jotta niitä voitaisiin selittää ja pohtia. Me olemme aina menetelleet siten Venäjällä; nimenomaan taistelukeinojen selittäminen jo vallankumouksen edellisinä vuosina oli kiista-kohteena Plehanovin ja minun välisissä väittelyissä. Kun objektiivinen historiallinen tilanne saattoi Saksan vuonna 1847 vallankumouksen kynnykselle, Marx ja Engels esittivät Lontoosta käsin vetoamuksen, jossa he kehottivat turvautumaan väkivaltaan.<sup>447</sup> Saksan liike on ratkaisun edessä. Jos me todellakin olemme tänään vallankumouskauden kynnyksellä, jolloin joukot siirtyvät vallankumoukselliseen taisteluun, niin siinä tapauksessa meidän on mainittava myös keinot, joita tuossa taistelussa tarvitaan. Davidin ja muiden revisionistisen käsityksen mukaan se on tietysti ilman muuta hyödytöntä: hehän eivät yleensä usko, että olemme vallankumouskauden kynnyksellä. Meidän, niiden, jotka uskovat, on meneteltävä toisin. Vallankumousta ei voida suorittaa, ellei tehdä selkoa vallankumoustaktiikasta. Toisen Internationaalien pahimpia puolia oli nimenomaan se, että se väitelti aina selityksiä, ja Alankomaiden marxilaiset tribunaaliset<sup>448</sup> sanoivatkin aivan ansaitusti juuri sitä Saksan keskustalaisten »passiiviseksi vallankumouksellisuudeksi».

Nyt vainotoimenpiteistä. Teidän ei yleensä pidä Saksassa toimia vain legaalisesti, mikäli haluatte toimia toden teolla. Teidän tulee yhdistää legaalinen ja illegaalinen toiminta. Vanhat menetelmät eivät ole enää tyydyttäviä uudessa tilanteessa. Sanottehan itsekkin: me lähestymme suurten luokkataistelujen kautta. Siinä tapauksessa teillä täytyy olla myös vastaavat keinot. Manifestin julkaiseminen allekirjoituksin varustettuna ei ole suinkaan välttämätöntä, se voidaan julkaista ilman allekirjoituksiakin. Teidän ei ainakaan pidä toimia puolittain legaalisesti, kuten esimerkiksi Clara Zetkin. Se vaatii liian paljon uhrauksia.

Asianlaita on siten, että joko käydään todella vallankumouksellista taistelua tai soitetaan vain suuta, mistä on hyötyä vain niille karkureille, joita vastaan Liebknecht hyök-

kää niin jyrkästi tässä kirjeessään<sup>449</sup>. Rauhan puolesta puhuminen ei merkitse vielä mitään. Kirjoittaahan Davidkin: me emme puolla sotaa, vaan vastustamme ainoastaan tappiota. Jokainen haluaa rauhaa. Meidän tulee ottaa huomioon uusi tilanne ja soveltaa uusia omalaatuisia taistelukeinoja, joiden ei pidä olla laisinkaan entisten saksalaisten enempää kuin venäläistenkään kaltaisia.

## 2

En ole samaa mieltä Serratin kanssa siitä, että päätöslauselma ilmestyisi joko liian aikaisin tai liian myöhään.<sup>450</sup> Tämän sodan jälkeen tullaan käymään vielä toisia, etupäässä siirtomaasotia. Ellei proletariaatti käänny pois sosiali-imperialismin tieltä, proletaarien solidaarisuus rikkoutuu kokonaan, sen vuoksi meidän tulee sopia yhteisestä taktiikasta. Jos hyväksymme vain manifestin, Vandervelde, »L'Humanité» ja muut alkavat jälleen pettää joukkoja; he alkavat puhua, että hekin ovat sotaa vastaan ja rauhan kannalla. Epäselvyys jää samanlaiseksi kuin tähänkin asti.

*Julkaistu ensi kerran 1965  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan konferenssin  
pöytäkirjojen mukaan  
Käännös saksan kielestä*

## 5

LISÄYKSIÄ ZIMMERWALDIN VASEMMISTON  
JULKILAUSUMAAN<sup>451</sup>

- N:o 1. noch die wichtigste Frage des Opportunismus berührt, noch die besonders schädliche Rolle des s.-d. Zentrums aufdeckt.\*
- N:o 2. Me äänestämme puolesta muun muassa siksi, että kaksi ranskalaista toveria ovat esittäneet tärkeän näkökohdan. Nimenomaan he viittasivat Ranskan työläisten tavattomaan masentuneisuuteen, siihen, että nämä on turmeltu äärimmäisessä määrässä valankumouksellisella sanahelinällä ja että jyrkkään

\* — kajoamatta mitä tärkeimpään opportunistikysymykseen ja paljastamatta sosialidemokraattisen keskustan erittäin haitallista osuutta. *Toim.*

taktiikkaan on siirryttävä kiirehtimättä ja varovaisesti. Yleensä kuitenkin Euroopassa työväenliikkeen vihollinen on nimenomaan opportunisti.

*Kirjoitettu elokuun 26  
(syyskuun 8) pnä 1915*

*Julkaistu ensi kerran 1930  
XIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## SAKSAN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE JA KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS<sup>452</sup>

Saksan Sosialidemokraattinen Puolue oli II Internationaalinen voimakkain ja vaikutusvaltaisin puolue. Siitä syystä se kantaa toisaalta suurimman vastuun Internationaalinen romahduksesta ja toisaalta sen esimerkillä ja kokemuksella on *kaikkein tärkein* merkitys tutkittaessa tämän romahduksen syitä ja eriteltäessä, millä keinoin, millä tavalla ja mitä tietä on taisteltava opportunistia vastaan, joka tukahdutti tämän puolueen.

Opportunisti, joka tukahdutti Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen ja muutti sen kansallisliberaaliseksi työväenpuolueeksi, on valautunut vv. 1914—1915 sodassa sosialishovinismin muotoon.

*Kirjoitettu 1915*

*Julkaistu ensi kerran 1937  
XXX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## KORJAUKSIA JA LISÄYKSIÄ LAAJENNETUN KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN TOIMIKUNNAN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA HYVÄKSYTTYYN VETOOMUKSEEN »KAIKILLE JÄSENPUOLUEILLE JA -RYHMILLE»

*Änderungsvorschläge\*:*

1. Osoitettava tarkemmin ja selvemmin, missä on »julkisten puolueiden» ja »II Internationaalinen» taktiikan *luokkapoliittinen merkitys* ja *periaatteellinen virheellisyys*...

\* — Muutosehdotuksia. Toim.

- (a) isänmaan puolustus = imperialistisen porvariston, sen harjoittaman rosvouksen ja kansakuntien sorron puolustelua  
 (b) yhteys opportunistisiin  
 (c) liittoutuminen oman maan porvariston kanssa kansainvälistä proletariaattia vastaan.

2. Määritelmä »Bruch des Burgfriedens»\*.

Ei osallistuta mihinkään laitoksiin, jotka kannattavat välittömästi tai välillisesti sotaa.

αβ+Unterjochung der Nationen.\*\*  
 Pois loppu »In der Aera»...\*\*\*

+ Tervehdykset Liebknechtille ja Rühlelle.

3. Nicht nur »geeignete», sondern illegale Literatur, das heißt freie, nicht der Zensur unterordnete.\*\*\*\*

ohne zu sagen, daß die Niederwerfung dieser Regierung dazu nötig\*\*\*\*\*

4. Lakot (taloudelliset ja poliittiset) ja mielenosoitukset.  
 5. +bis zur Revolution.\*\*\*\*\*  
 6. +Siteerattava paitsi Stuttgartin, myös Baselin päätöslauselmia: ampuminen rikollista, Kommuuni, vuosi 1905.

Kirjoitettu 1916 tammikuun 23 ja 27  
 (helmikuun 5 ja 9) päivän välisenä  
 aikana

Julkaistu ensi kerran 1962  
 V. I. Leninin Teosten  
 5. painoksen 27. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

\* — »Linnarauhan rikkoutuminen». Toim.  
 \*\* — Kansakuntien orjuutus. Toim.  
 \*\*\* — »Aikakaudella»... Toim.  
 \*\*\*\* — Ei ainoastaan »soveliasta», vaan myös illegaalista kirjallisuutta, t.s. vapaata, ei sensuurin alaista. Toim.  
 \*\*\*\*\* — sanomatta, että sitä varten on kukistettava tämä hallitus. Toim.  
 \*\*\*\*\* — vallankumoukseen saakka. Toim.

## ESITELMÄN »KAKSI

## 2 Internationaalia

toistam.

1. Teema: ei arvio sodasta (>1 vuosi sitten ja vanhent.), vaan (kaksi) *peruslinjaa* työväenliikkeen ja sosialismin kehityksessä.

*Alias* \*: ei sodaneikä taktillisten *periaatteiden* arviointi, vaan työväenliikkeen kehityksen kulun arviointi.

Sen vuoksi tärkeintä: työväenliikkeen ja sosialismin faktat (laajassa mitassa) ja eri maiden *vertailu*.

2. *Johdanto*. Huysmans Arnhemissa ja Rotterdamissa vs Wijnkoop et *Henriette Roland-Holst* »*Berner Tagwachtissa*»<sup>454</sup>.

[ ?+vrt. »*Avanti!*» (12. II 1916)?<sup>455</sup> ]

»Vorwärts»\*\* ]

2a *Etwa* \*\*\*:

- |   |                                 |                   |
|---|---------------------------------|-------------------|
| 1. Venäjä: Patriootit (Plehanov & kumpp.) | — OK ja Trotski —               | (»Nashe Slovo») — |
| 2. Saksa: Enemmistö                       | — K. Kautsky & C <sup>o</sup> — |                   |
| 3. Ranska: Enemmistö                      | — Longuet & C <sup>o</sup> —    |                   |

4. Englanti: Enemmistö (Fabian Society, Labour Party)<sup>457</sup>,

\* — Eli. *Toim.*

\*\* Sanan »Vorwärts» Lenin on kirjoittanut lylykynällä nähtävästi myöhemmin. *Toim.*

\*\*\* — Likimain. *Toim.*

INTERNATIONAALIA» JÄSENNYS<sup>453</sup>*T e e m a :*

Niin sanoakseni teorian tarkistus maailman työväenliikkeen ja sosialistisen liikkeen kokemuksen perusteella.

*NB:*

O K:lla: (1) syyt työläisten niskaan; (2) yhteys likvidaattoreihin unohdetaan.

— KK.

— vähemmistö. I. S. D.\* — (*R ü h l e*) — *W i n n i g*

— Bourderon & C<sup>o</sup>. || Bourderonin || *Kirjoitukset*  
 päätöslauselma || *»Labour Leaderissa»*<sup>456</sup>

Hyndmann) — Askew (?) — *»Forward»*<sup>458</sup>.

*»Glasgow [NB: »Merthyr»*<sup>459</sup> *NB] Socialist»*<sup>460</sup>

{ Ornatski } ( ero ) { *Kirjeitä*  
 »Nashe } ( Labour ) { *»Labour*  
*Slovossa»*<sup>461</sup> } Partysta } *Leaderiin»*

\* — Internationale Sozialisten Deutschlands — Saksan Internationaaliset Sosialistit. *Toim.*

5. Italia: Vähemmistö (Bissolati) —  
 6. *Itävalta*: Enemmistö (Pernerstorfer)  
 7. Amerikka: Russel — (Hillquit)  
 8. Australia. Enemmistö (hallituspuolue)
3. *Venäjä*. *Sotateollisuus* skomiteoiden vaalit.  
 KK:n *ensimmäiset* vaalit (+horjuvat)+*puolustusliitto* (Larin). Porvariston ja hallituksen suuttumus. Gvozdevin ilmianto. *Toiset* vaalit. Shovinistien voitto.

»Nashe Delo»<sup>464</sup>+»Nash Golos»<sup>465</sup>+»Rabotsheje Utro»<sup>466</sup>  
 OK

Trotski ja »*Nashe Slovo*» (Tshheidzen ryhmä?)  
 KK

Martovin evoluutio: alkoi siitä, että »'Vorwärts' on kuollut» ja »emme mene Internationaaliin», ja päättyi puoltamaan liittoutumista »*Nashe Slovon*» kanssa (Boretski).

Se saattaa olla suurenmoista »diplomatiaa», mutta siinä *ei ole graaniakaan sosialismia*.

Lopputulokset: kaksi linjaa Venäjän työväenliikkeessä.  
 Vain kaksi (muu on pudonnut pois).

Niiden *luokkaperusta*:

(α) liittoutuminen kotimaisen porvariston kanssa =

(β) liittoutuminen kansainvälisen proletariaatin kanssa=  
 Niiden *aatteet*: kannatetaan »puolustusta» (sisänmaan puolustus»);  
 (»puolustuskantalaiset»);  
 vastustetaan »sisänmaan puolustusta»...  
 (vrt. Zimmerwaldin manifestiin)\*

#### 4. *Saksa*.

Ryhmän sisäinen taistelu: Liebknecht und *Rühle*  
 2 ja 20 (heidän epäjohtonmukaisuutensa).<sup>469</sup>

\* Kohdat 2 ja 3 on käsikirjoituksessa pyyhitty yli lyijykynällä. *Toim.*



Italian julkinen puolue. (»Avanti!» 12. II 1916)

- Adler — vähemmistö. (kirjoitus  
»*Berner Tagwachtissa*»<sup>462</sup>)
- — — Debs (*Debsin* artikkelit<sup>463</sup>) (»pommit ja  
dollarit»)
- ? — — sosialistit.

»...Ei puolustusta, vaan jär-  
jestäytymistä varten...»

*Sosialishovinistit* tekevät pilkkaa  
Martovista (Boretski »*Nashe Slovo*ssa»).

*N B*: Stolypinilainen  
»*Hvostovilainen työväen puolue*»<sup>467</sup>

- = kannatetaan »kotimaisen» porvariston lujittamista  
(=*puolletaan* sotaa)
- = kannatetaan proletariaatin kansainvälistä vallankumousta.

↑ Tässäkö  
»*Europa und die Revolution*»?<sup>468</sup>

{ Kirjanen »Fall Liebnecht»\* }  
»regeneraatio» }  
»kansallisliberaalinen puolue».

\* — »Liebnechtin tapaus». *Toim.*

Borchardt ja »*Lichtstrahlen*»<sup>470</sup>

*Winnig*.

*Rühle* ja »*Vorwärtsin*» vastaus (Erittely).<sup>471</sup>

- |   |  |   |
|---|--|---|
| { | (α) Illegaalisen kirjallisuuden levittäminen | } |
|   | ja illegaalinen järjestö.                    |   |
|   | (β) Hallituksen avustaminen.                 |   |

### 5. *Ranska*.

(1) Vaillant »*L'Humanitéssa*» (kirjeet?)<sup>473</sup>

(»korvat tukittiin verisellä pumpulilla», »doktriinäärit» etc. etc.)

{	(2) Merrheimin sanat Zimmerwaldissa:	}
	»le parti, le gouvernement et les	
	Jouhaux ne sont que trois têtes	
	sous un bonnet.»*	

(3) Bourderonin päätöslauselma ((sen tekstin erittelyä)).

(4) Kahtiajakoa koskeva kirjoitus »*Labour Leaderissä*».

### 6. *Englanti*.

Enemmistö (osallistuminen ministeristöön)  
puolustus.

»*The New Statesman*»<sup>475</sup> (ja sen suhtautuminen)  
(Labour Party + Fabian Society).

[*contra B. S. P.*, missä  $\frac{3}{7}$  internationalisteja]

»*Glasgow Socialist*» ((julkilausuma Zimmerwaldissa<sup>476</sup>)).

Kirjeet »*Labour Leaderissä*».

Artikkeli *petturuudesta*.

*Merthyr*.

### 7. *Italia*.

Bissolati — puolue

(Treves ja hänen puheensa<sup>478</sup>)

{	<i>Italia</i> : Bissolati ja työväenpuolue	}	**
	<i>Bulgaria</i> : tesnjakit <sup>479</sup> ja shirokit		
	<i>Ruotsi</i> : Branting ja Höglund		
	<i>Alankomaat</i> : Troelstra ja » <i>Tribune</i> ». <sup>480</sup>		

\* — puolue, hallitus ja Jouhaux eivät ole muuta kuin kolme päänä saman myssyn alla.» *Toim.*

\*\* Kohta 7 on käsikirjoituksessa pyyhitty yli lylykynällä. *Toim.*

Mielenosoitus Braunschweigissa.<sup>472</sup>  
(Lakko Hannoverissa.)

*S a u m o n e a u n* lentolehtinen.<sup>474</sup>

(Brizon & C<sup>o</sup> Kienthalissa.)\*

*Lloyd George Glasgowissa* ja työläisten vastaus.

Britannian Sosialistinen Puolue  
(Hyndmanin poistuminen.<sup>477</sup>)\*\*

---

\* Tekstin, joka alkaa sanasta »regeneraatio» ja päättyy sanoihin »(Brizon & C<sup>o</sup> Kienthalissa)» Lenin on kirjoittanut lyijykynällä, nähtävästi myöhemmin. *Toim.*

\*\* Lenin on kirjoittanut tekstin lyijykynällä, nähtävästi myöhemmin. *Toim.*

8. *Itävalta.*  
*Pernerstorfer »Neue Zeitissa»*<sup>481</sup>  
 — V. Adler — *internationalisteja...*  
 {idem: V. Adlerin ja »15»\*  
 päätöslauselma.
9. *Pohjois-Amerikan Yhdysvallat.* (»Siirytään kauemmaksi ja katsotaan»...)  
 Russel (V. Berger & C<sup>o</sup>) kannattaa »preparednessia». »Jingo»  
 Hillquit = diplomaatti\*\*  
*Debs* ja hänen artikkelinsa.
10. *Australia.*  
 Kirjoitus »*Berner Tagwachtissa*»<sup>482</sup>.  
 Artikkelit »*New Statesmanissa*»  
 (J. K.<sup>483</sup>) \*\*\*.
11. *Yhteenvedot.*  
 { {K. Kautsky Bukvojedille osoittamassaan } {»Kahta }  
 {kirjeessä... } {suuntaa }  
 {id. »*Neue Zeitissa*» monta kertaa. } {ei ole» }  
 Vääristelyä ja valhetta.  
 K. Kautsky Bratsch. kirjoituksessa  
 (»joko entinen Internationaali, tai puoli tusinaa»)  
 Kaksi ja vain kaksi.  
 Koko maailmassa.
- ( »Vuori» ja girondistit (Plehanov »*Iskran*» 2. n:ossa, 1901, »XX vuosisadan kynnyksellä»).
- ( »Pojat, joilla on 2 \$» ja kapitalistinen »brain»\*\*\*\* »*Appeal to Reasonissa*»<sup>484</sup>.  
 Ei diplomaattista peittelyä (»Pietarin kuraa» — kautskyilaista Vaut mieux dire\*\*\*\*),  
 vaan selitettävä joukoille.  
 Kahtiajako väistämätöntä.

\* Lenin on kirjoittanut tekstin lyijykynällä, nähtävästi myöhemmin. *Toim.*

\*\* Teksti, joka alkaa sanasta »Jingo» ja päättyy sanaan »diplomaatti», on käsikirjoituksessa pyyhitty yli lyijykynällä. *Toim.*

\*\*\* Sanat »Artikkeli »*New Statesmanissa*» (J. K.)» Lenin on kirjoittanut lyijykynällä, nähtävästi myöhemmin. *Toim.*

\*\*\*\* — järkl. *Toim.*

\*\*\*\*\* — paremmin sanoen. *Toim.*

Diplomatiaa — ulkokultaisuutta — horjuntaa — itsepetosta?

{	Ydin ei ole sanassa.		}	} yksi tyyppi }
	Axelrod ja Martov	Venäjällä		
	K. Kautsky ja Haase	Saksassa		
	<i>Longuet et</i>	Ranskassa		
	<i>Pressman</i>			
Hillquit Amerikassa				
{	Askew y.m. Englannissa		}	

$\Sigma\Sigma = \textit{Huysmans.}^*$

---

\* Tekstin, joka alkaa sanasta »Diplomatiaa» ja päättyy sanaan »Huysmans», Lenin on pyyhkinyt yli lyijykynällä. *Toim.*

*Vallankumous* (vrt. *L'information* )\*  
 (+*Europa und die Revolution*)

»Iskra» n:o 2 (1901): Vuori ja girondistit.

Taistelu opportunismia  
 vastaan

Bernstein.  
 Millerandilaisuus ja jau-  
 rèsilaisuus.  
 Englannin liberaalinen  
 työväenpolitiikka.  
 Kahtiajakautuminen useis-  
 sa maissa.

Sota on nopeuttanut  
 kehitystä — — hajoamista  
 kumpaankin puoleen.  
 Quid est Kienthal?\*

*Kirjoitettu 1916 tammikuun 30 ja  
 helmikuun 4 (helmikuun 12 ja 17)  
 päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1962  
 V. I. Leninin Teosten  
 5. painoksen 27. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

**MERKINTÖ TEESEIHIN**  
**»SOSIALISTINEN VALLANKUMOUS**  
**JA KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS»**

On olemassa tiettyä yhtäläisyyttä siinä suhteessa, miten ihmiskunnassa tapahtuu luokkien häviäminen ja miten tapahtuu sittemmin kansakuntien yhteensulautuminen. Nimittäin luokkien häviämiseen johtaa vain sorretun luokan diktatuurin siirtymävaihe. Kansakuntien yhteensulautumiseen johtaa vain sorrettujen kansakuntien vapautus, kansallisuussorron täydellinen poistaminen, ja poliittisessa mielessä sellaisen todellisuuden kriteerinä on juuri eroamisvapaus.

\* Tekstin, joka alkaa sanasta »Pojat» ja päättyy sanaan »Revolution», Lenin on pyyhkinyt yli lyijykynällä. *Toim.*

\*\* — Mikä on Kienthal? Tekstin loppuosan alkaen sanoista »'Iskra' n:o 2» Lenin on kirjoittanut lyijykynällä, nähtävästi myöhemmin. *Toim.*

Eroamisvapaus on paras ja ainoa *poliittinen* keino idiootti-  
maista pikkuvaltioiden ja kansallisen eristyneisyyden jär-  
jestelmää vastaan, jota ihmiskunnan onneksi kapitalismin  
koko kehitys hävittää väistämättömästi.

*Kirjottettu tammi- — helmikuussa*  
1916

*Julkaistu ensi kerran 1937*  
*XXX Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*  
*Käännös saksan kielestä*

## EHDOTUS VSDTP:n KK:n PÄÄTÖKSEKSI »KOMMUNIST» AIKAKAUSLEHDEN JULKAISEMISEN LOPETTAMISESTA<sup>485</sup>

*Ei julkaistavaksi:*

Ottaen huomioon,

(1) että »Kommunist» perustettiin — väliaikaisesti ja ko-  
keeksi — federatiivisesti muodostetun toimituskunnan toi-  
mesta silloin, kun pää-äänenkannattajan toimituksen ja  
toimituskunnan koko muun osan välillä ei ilmennyt *mitään*  
erimielisyyksiä ainoastakaan oleellisesta kysymyksestä;

(2) että »Kommunistin» 1.—2. n: on ilmestyttyä *kolme* toi-  
mituskunnan jäsentä esitti noita erimielisyyksiä allekirjoitta-  
missaan itsemääräämistä koskevissa teeseissä;

(3) että vaihdettaessa mielipiteitä mainitusta kysymykses-  
tä tuli esiin syviä erimielisyyksiä demokraattisten vaatimus-  
ten ja yleensä minimiohjelman merkityksen arvioinnissa; —

— KK päättää katsoa mahdottomaksi jatkaa »Kommu-  
nist» aikakauslehden julkaisemista ja ilmoittaa, että *t ä m ä*  
*j u l k a i s u l a k k a u t e t a a n .* —

Edelleen. Jotta voitaisiin *laajentaa* keskustelua kiistaky-  
symyksistä ja saada ne selvitettyksi johtavien tovereiden  
laajemmassa piirissä, KK päättää:

pyytää kolmea toveria, jotka ovat allekirjoittaneet tee-  
sit, laatimaan *perustellun selityksen* heidän ja pää-äänen-  
kannattajan toimituksen välisistä erimielisyyksistä.

Tämä selitys ja sitä koskeva pää-äänenkannattajan toimi-  
tuksen vastaus saatettakoon laajemman johtavien puolue-  
työntekijöiden piirin tietoon, jotta voitaisiin ratkaista *lopul-*

*lisesti*, onko avoimen lehtikeskustelun aloittaminen toivottavaa ja tarpeellista.<sup>486</sup>

Minusta on hyvin valitettavaa, että *Te* vitkutatte »hiton kyllästyttäväksi käynnyttä» asiaa. *Toistan*, minustakin on hiton kyllästyttävää toistaa, että minun on pakko kieltäytyä osallistumasta »*Kommunistiin*».

Suunnitelmanne on periaatteeton ja *sotkee* sekasotkua entisestään. *Jollei* syviä periaatteellisia erimielisyyksiä *ole*, silloin asian siirtäminen KK:hon on joko panettelua tai vehkeilyä, ja jokainen »venäläinen» paljastaa teidät.

Jos on, niin *se* on sanottava: väki on alkanut 1.—2. n:on jälkeen *sotkea* niin jumalattomasti asioita; *kieltäydymme vastuusta*; katsomme velvollisuudeksemme paljastaa *emme*kä suosia. *Myönnytyksenä* ehdotamme (ks. lehtistä) heille vielä »laajassa piirissä» käytävää keskustelua (ollaksemme häpäisemättä heitä lehdistössä; *ei pidä tappaa* heitä heti polemiikilla).

{Vain sen vuoksi.}

»*Sbornik 'Sotsial-Demokrataa'*»<sup>487</sup> varten meillä on useiden omien kirjoitusten lisäksi\* Varin+Aleksandr+kirjeitä+syytekirjelmä (en ole vielä saanut)+Safarov+lättiläinen+Kollontai (luultavasti).

Japanilaiset<sup>488</sup> kutsuttava vain sitä varten, että *heidät* voitaisiin saattaa häpeään. Buharin: *tilattava* vain talouskysymyksestä.

Radekia *ei* ole kutsuttava (hänen artikkelinsa on *legaalinen eikä* se ole nyt siinä muodossaan *lainkaan tärkeä*). Hänen teesejään täytyy *vastustaa*.

Tämä on minun mielipiteeni. »*Kommunist*» on *kuollut*, enkä minä osallistu sen henkiinherättämiseen.

Aleksandrille (ja venäläisille työläisille Toimikunnassa) on esitettävä kysymys *periaatteellisesti*: *emme ota* toimitukseen miehiä, jotka *sotkevat* asioita jumalattomasti eivätkä halua ottaa oppia, eivät halua nähdä edes vaivaa muotoilla mielipiteitään kunnolla. He tahtovat *yllyttää* meidät ja P. S. D:n *iskemään yhteen*, selvä se, ja vetäytyä itse sivuun.

»*Kommunist*» vastasi *sen* ajan tehtävää: kaikkien yhdistämistä sosialishovinismia ja kautskylaisuutta *vastaan*.

\* »kirjailijoita» riittää *kahதாக* kokoelmaa varten!



Tehtävä on nyt muuttunut toiseksi: vuorossa on *taistelu* »imperialistista *ekonomismia*» vastaan.

Salut Lenin

P. S. Miksi ette *vastannut, lähetettiinkö Sujanov Genèveen?* Lähetän aineistoa Grimmiä varten. Teesien kääntämisestä ei tullut mitään.

*Kirjoitettu 1916 maaliskuussa, 28 (huhtikuun 10) päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1962  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 27. osassa*

*Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan*

## TOINEN, KIENTHALIN KANSAINVÄLINEN SOSIALISTIKONFERENSSI<sup>489</sup>

11.—17. (24.—30.) HUHTIKUUTA 1916

### 1

VSDTP:n KK:n EHDOTUKSEN ALUSTAVA VARIANTTI

VSDTP:n KK:n ehdotus I. S. K:n (Bernin)<sup>490</sup> koolle  
kutsumalle toiselle sosialistikonferenssille\*

(päiväjärjestyksen kohtia 5, 6, 7a ja 7b ja 8  
koskevat teesit)

Ilmoittaessaan toisen kansainvälisen sosialistikonferenssin koollekutsumisesta I. S. K. saattoi julkisuuteen seuraavat tärkeimmät päiväjärjestyksen kohdat:

- |   |                                    |   |                                |
|---|------------------------------------|---|--------------------------------|
| {   | 5. »taistelu sodan lopettamiseksi» | } | »agitaatio ja<br>propaganda»}} |
|   | 6. »rauhankysymykset»              |   |                                |
|   | 7a. parlamentti-»aktio»            |   |                                |
|   | 7b. joukko-»                       |   |                                |
| 8. Kansainvälinen Sosialistinen Toimisto. |                                    |   |                                |

I. S. K. kehotti järjestöjä käsittelemään näitä kysymyksiä ja lähettämään omat ehdotuksensa. Tässä puolueemme KK:n vastaus mainittuun kehotukseen:

1. Niin kuin jokainen sota on vain samaa väkivaltakeinoin jatkettua politiikkaa, jota sotaa käyvät valtakunnat

\* Ks. Teokset, 22. osa, ss. 162—172. *Toim.*

ja niiden hallitsevat luokat harjoittivat monia vuosia tai vuosikymmeniä ennen sotaa, niin myös rauha, johon jokainen sota päättyy, voi olla vain kyseisen sodan tuloksena tapahtuneiden todellisten voimanmuutosten huomioonottamista ja kirjaamista.

2. Siitä syystä kaikki puheet nykyisen sodan arvioinnista »pelkkien» puolustus- ja hyökkäys-käsitteiden perusteella ja tulevan rauhan arvioinnista sellaisten »pelkkien» hurskaiden toivomusten perusteella, että rauhan pitäisi olla kestävä, demokraattinen, kunniallinen j.n.e., ovat mitä suurinta typeryyttä ja tylsäjärkisyyttä sosialismin teorian, sosialismin opin kannalta ja mitä pahinta työväenluokan pettämistä käytännössä.

3. Nykyinen sota on imperialistista sotaa, t.s. sotaa, jonka ovat aiheuttaneet pitkälle kehittyneestä, monopolistisesta, sosialismiin siirtymistä varten kypsästä kapitalismista johtuvat ristiriidat. Tätä sotaa käydään maailmanherruudesta, t.s. heikkojen kansakuntien orjuutuksen tehostamisesta, maailman uudelleenjaosta, siirtomaiden, vaikutusalueiden y.m. jaosta, sellaisesta jaosta, että vanhat rosvovaltiot Englanti, Ranska ja Venäjä luovuttaisivat osan saaliistaan nuorelle ja voimakkaammalle rosvovaltiolle, Saksalle.

4. Siitä syystä, jollei proletariaatin vallankumous kukista sotaa käyvien »suur»-valtojen nykyisiä hallituksia ja nykyisiä vallassaolevia luokkia, *ei ole k e r t a k a i k k i a a n m a h d o l l i n e n m i k ä ä n m u u* rauha kuin pitempi- tai lyhempiaikainen välirauha imperialististen valtojen kesken, rauha, josta seuraa valtioiden sisäisen taantumuksen *voimistuminen*, kansallisuussorron ja heikkojen kansakuntien orjuutuksen *tehostuminen*, uusiin sotiin johtavan tulenaran materiaalin *lisääntyminen* y.m. j.n.e. Objektiivisen sisältönsä puolesta se politiikka, jonka imperialismin kausi kokonaisuudessaan on synnyttänyt ja jota *kaikkien* sotaa käyvien »suur»-valtojen porvaristo on harjoittanut niin ennen *n y k y i s t ä* sotaa kuin myös *s e n a i k a n a*, johtaa näet väistämättömästi rauhaan, jonka perustana on kansakuntien orjuutuksen tehostuminen ja paheneminen j.n.e.

5. Kun kansanjoukoissa herätetään, kuten useimmat julkiset sosialistipuolueet tekevät, ajatuksia ja toiveita, että nykyisten hallitusten ja nykyisten vallassaolevien luokkien (t.s. porvariston ynnä tilanherrojen) kesken on mahdollinen kestävä tai demokraattinen y.m.s. rauha, niin se ei ole ai-

noastaan kansan hävytöntä pettämistä, vaan myös sen nukkuttamista, sen vieroittamista pois vallankumouksellisesta taistelusta, joka itse asiassa on jo alkanut lakkoliikkeen ja mielenosoitusten muodossa.

6. Nimenomaan sen luontoista kansan pettämistä ja proletariaatin vieroittamista pois vallankumouksellisesta taistelusta on se »rauhanohjelma», jonka ovat esittäneet nyt »yksimielisesti» niin II Internationaalin virallinen edustaja Huysmans Alankomaiden Sozialdemokratische Arbeiter Partein edustajakokouksessa Arnhemissa kuin myös II Internationaalin vaikutusvaltaisain teoretikko, kaikkien maiden sosialipatrioottien ja sosialishoviniestien vaikutusvaltaisain puolustaja, Kautsky. Heidän ohjelmansa koostuu siitä, että hyväksytään sanallisesti ja ulkokultaisesti muutamia demokraattisia hyviä toivomuksia: aneksioiden ja sotakorvausten kieltäminen, kansakuntien itsemäärääminen, ulkopolitiikan demokratisointi, valtioiden välisiä selkkauksia selvittelevät sovinto-oikeudet, aseistariisunta, Euroopan Yhdysvallat j.n.e. y.m.s.

7. Näkyvimpänä todistuksena tämän »rauhanohjelman» kauttaaltaisesta ulkokultaisuudesta on toisaalta se, että monet sotaa käyvien maiden porvarilliset pasifistit ja demagogiaa harjoittavat ministerit ovat sanallisesti hyväksyneet sen, ja toisaalta se, että sitä ovat kertailleet ilmeiset (notorisch) shovinistit konferensseissa, joista yhden sotaa käyvien valtojen ryhmittymän »sosialistit» pitivät Lontoossa (II 1915)<sup>491</sup> ja toisen Wienissä (IV 1915)<sup>492</sup>. Nimenomaan ne »sosialistit», jotka osallistuvat rosvosotaa käyviin porvarillisiin ministeristöihin, äänestivät sotamäärärahojen myöntämisen puolesta, tukivat sotaa osallistumalla erilaisiin järjestöihin ja laitoksiin y.m.s., nimenomaan ne, joiden *k ä y t ä n n ö n* politiikkana on entisten ja uusien aneksioiden, siirtomaasorron y.m. puolustaminen, julistavat koko maailmalle »rauhanohjelmaansa», jossa kielletään anektointi j.n.e.

8. Kun II Internationaalin suurin auktoriteetti Kautsky julisti koko maailmalle toukokuun 21 päivänä 1915 (»Neue Zeit»), että tämä »sosialistien» Lontoossa\* ja Wienissä osoittama sopuisuus ja »yksimielisyys» kansakuntien »itsenäisyys» eli itsemääräämisperiaatteen suhteen todistaa II Internatio-

\* Virhe käsikirjoituksessa: »Kööpenhaminassa». *Toim.*

naalin »yksimielisyyttä» ja »elinvoimaisuutta» »rauhanohjelman» osalta, niin, tämä mitä räikeimmän ja julkeimman ulkokultaisuuden ja työläisten pettämisen puolustelu ja hyväksyminen ei ole suinkaan satunnaista, vaan se on järjestelmällistä politiikkaa, jota useissa maissa harjoittavat henkilöt, jotka puheissaan tekeytyvät »internationalisteiksi», mutta käytännössä kaunistelevat imperialistista sotaa soveltamalla siihen »isänmaanpuolustus»-aatetta ja lujittavat sosialismin kavaltaneiden sosialishovinistien herruutta työväenliikkeessä kehottamalla »yhtenäisyyteen» näiden kanssa. Tätä työväenluokalle mitä vahingollisinta ja vaarallisinta politiikkaa harjoittavat Saksassa Kautsky, Haase y.m., Ranskassa Longuet, Pressemanne ja muut, Englannissa useimmat johtomiehet, Venäjällä Axelrod, Martov, Tshheidze ja kumpp., Italiassa Treves y.m. (ks. 5.III 1916 ilmestynyttä Italian puolueen pää-äänenkannattajaa »*Avanti!*», jossa uhaetaan paljastaa Treves ja muut »reformisti-possibilistit»<sup>493</sup> siinä suhteessa, kuka »turvautui kaikkiin keinoihin estääkseen puolueen hallituksen ja Oddino Morgaryn toimimasta Zimmerwaldin yhdistyksen ja uusimman Internationaalinen suuntaan»). Tätä työväenluokalle vahingollisinta maailmanpolitiikkaa voitaneen sanoa sen arvovaltaisimman edustajan nimen mukaan *kautskylaiseksi* politiikaksi.

9. Sosialistit eivät voi kieltäytyä taistelemasta reformien hyväksi. Heidän tulee äänestää muun muassa myös parlamenteissa kaikenlaisten, yksinpä mitättömimpienkin, joukkojen asemaa kohentavien parannusten puolesta, esimerkiksi hävityksen omiksi joutuneiden alueiden asukkaille myönnettävien avustusten lisäämisen, kansallisuussorron lieventämisen y.m.s. puolesta. Ilmeistä kuitenkin on, että *kyseisen* sodan ja *siitä* seuraavan rauhan maaperällä sellainen joukkojen aseman parantamiseen tähtäävä reformistinen toiminta on mahdollista vain hyvin pienessä mitassa. Mitä räikeintä joukkojen pettämistä olisi syöttää niille joko suoranaisesti tai välillisesti ajatusta, että *nykyisen* sodan asettamat kysymykset voidaan ratkaista reformien avulla. *Tämä* sota on näet luonut Euroopassa vallankumouksellisen tilanteen ja asettanut päiväjärjestykseen *kaikkein perustavinta laatua olevat* imperialismin kysymykset, joita ei voida olla ratkaissamatta imperialistisesti, paitsi siinä tapauksessa, että kukistetaan vallankumouksellisesti Euroopan nykyiset hallitukset ja vallassaolevat luokat. Taisteltaessa kestävä ja demokraat-

tisen rauhan aikaan saamiseksi sosialistien pää- ja perustehdävänä tulee sen vuoksi olla: ensiksikin *vallankumouksellisen joukkotaistelun* välttämättömyyden selittäminen kansanjoukoille, tämän taistelun järjestelmällinen propagointi ja vastaavan järjestön luominen; toiseksi niin porvarillisten pasifistien kuin myös sosialistien, varsinkin kautskylaisten puheiden paljastaminen *ulkokultaisiksi* ja *valheellisiksi*, mitä tulee rauhaan ja II Internationaalin »yksimielisyyteen» »rauhanohjelma»-kysymyksessä. Sellaiset puheet ovat kahta vertaa ulkokultaisempia, kun niitä kuulee »socialisteilta», jotka porvaristoa seuraten väittävät, ettei nykyistä imperialistista sotaa voida muuttaa sosialismiin tähtääväksi kansalaisodaksi, ja vastustavat kaikkea sen suuntaista vallankumouksellista toimintaa.

10. Nykyisin yleisissä ulkokultaisissa puheissa »rauhanohjelmasta» on keskeisenä kohtana näennäinen yksimielisyys sen suhteen, että on taisteltava *entisiä* ja *uusia annek-sioita* vastaan. Mutta ne, jotka puhuvat anneksioista ja niiden vastustamisesta ovat kykenemättömiä tai enimmäkseen haluttomia ajattelemaan, *mitä anneksio on*. Selvää on, ettei anneksioksi saa sanoa mitä tahansa »vieraan» alueen liittämistä, sillä sosialistit suhtautuvat yleensä myönteisesti kansakuntien välisten rajojen poistamiseen, kansakuntien lähentymiseen ja yhdistymiseen, entistä suurempien valtioiden muodostamiseen. Selvää on, ettei anneksioksi voida katsoa mitä tahansa status quon rikkomista: se olisi äärimmäisen taantumuksellista ja historiatieteen peruskäsitteiden pilkkaamista. Selvää on, ettei anneksioksi voida katsoa mitä tahansa väkivaltaista, aseellista liittämistä, sillä sosialistit eivät voi vastustaa väkivaltaa, jos sitä käytetään väestöjoukkojen eduksi ja ihmiskunnan edistyksen hyväksi. Selvää on, että anneksioksi voidaan ja täytyykin katsoa vain *vastoin* väestön *tahtoa* suoritettu alueen liittäminen. Toisin sanoen anneksio-käsite liittyy erottamattomasti käsitteeseen *kansakuntien itsemääräämisoikeus*.

11. Nimenomaan *kyseisen* sodan pohjalta ja sen vaikutuksesta, että sota on *kummankin* sotivan »suur»-valtaryhmittymän osalta imperialistista sotaa, on pakostakin aiheutunut ja kehittynyt sellainen ilmiö, että porvaristo ja sosialishovinistit »*vastustavat*» voimaperäisesti »anneksioita», *jo s* niitä on suorittanut tai suorittaa *vihollis*valtio. Südekum ja hänen itävaltalaiset ja saksalaiset ystävänsä ja puoltajansa aina

Haasea ja Kautskyä myöten ovat vaiti anneksiosta, jonka Saksa on suorittanut Elsass-Lothringenin, Tanskan, Puolan ja muiden suhteen, mutta hyvin usein »vastustavat anneksioita», joita Venäjä on suorittanut Suomen, Puolan, Ukrainan, Kaukasian y.m. suhteen, Englanti Intian y.m. suhteen. Toisaalta englantilaiset, ranskalaiset, italialaiset ja venäläiset Südekumit, t.s. Hyndman, Guesde, Vandervelde, Renaudel, Treves, Plehanov, Axelrod, Tshheidze ja kumpp., ovat vaiti anneksioista, joita Englanti on suorittanut Intiaan nähden, Ranska Nizzaan tai Marokkoon nähden, Italia Tripoliin tai Albaniaan nähden, Venäjä Puolaan, Ukrainaan ja muihin nähden, mutta sen sijaan *suurinos* heistä »vastustaa anneksioita», joita suorittaa Saksa.

Selvää on, että sosialishovinistien ja kautskyalaisten moinen »anneksioiden vastustaminen» on läpeensä ulkokultaisuutta, ja porvaristo tukee sellaista vastustusta suoranaisesti myöntämällä miljoonia shovinistista propagandaa varten ja välillisesti antamalla vain sosialishovinisteille ja kautskyalaisille yksinoikeuden legaalisuuteen.

Selvää on, että niin ranskalaiset »sosialistit», jotka puoltavat Elsass-Lothringenista käytävää sotaa, kuin myös saksalaiset »sosialistit», jotka eivät vaadi Elsass-Lothringenille vapautta erota Saksasta, ovat samanlaisia anneksioiden kannattajia, vaikka he kuinka vannoisivat päinvastaista. Selvää on, että samanlaisia anneksioiden kannattajia ovat myös venäläiset »sosialistit», jotka »rauha ilman anneksioita»-tunnuksen nimessä puhuvat tai kirjoittavat »Venäjän hajoamista» vastaan tai puolustavat nyt joko suoranaisesti tai välillisesti sotaa, jota käydään siitä, kuka saa orjuuttaa Puolaa, j.n.e. j.n.e.

12. Ettei »anneksioiden vastustamista» muutettaisi pelkäksi puheenparreksi tai inhottavaksi ulkokultaisuudeksi, sosialistien tulee *ensiksikin* selittää joukoille vallankumouksellisen taistelun olevan välttämätöntä, jotta proletariaatti voisi vallata valtiovallan ja jotta voitaisiin suorittaa sosialistinen kumous, jolle koko imperialismin kausi ja nykyinen imperialistinen sota ovat luoneet edellytykset ja mikä yksin vain voi taata kansakunnille pysyvästi ja kaikkialla itsemääräämisoikeuden, t.s. vapauttaa sorretut kansakunnat ja lähentää ja liittää yhteen kansakuntia ei väkivallan tietä, vaan tasa-arvoisuuden pohjalta ja kaikkien kansakuntien proletariaatin ja työtätekevien joukkojen suos-

tumuksesta; *toiseksi* ryhtyä viivyttellemättä mahdollisimman laajaan propaganda- ja agitaatiotyöhön varsinkin »suur»-valtojen julkisten sosialistipuolueiden naamioitua shovinismia ja annekсионismia vastaan. Sosialistien tulee selittää joukoille, että vain sanoissaan on sosialisti ja internationalisti, mutta todellisuudessa shovinisti ja annekssioiden kannattaja se englantilainen sosialisti, joka ei taistele nyt Irlannin, Intian y.m. eroamisvapauden puolesta, se ranskalainen sosialisti, joka ei taistele Ranskan siirtomaiden vapauden puolesta eikä vastusta Elsassin ja Lothringenin liittämistä käytyä sotaa j.n.e., se saksalainen sosialisti, joka ei taistele Elsass-Lothringenin, tanskalaisten, puolalaisten, belgialaisten, serbialaisten y.m. eroamisvapauden puolesta, se venäläinen sosialisti, joka ei taistele Ukrainan, Suomen y.m. eroamisvapauden puolesta eikä vastusta Puolasta käytyä sotaa, se italialainen sosialisti, joka ei taistele Tripolin, Albanian y.m. eroamisvapauden puolesta, se alankomaalainen sosialisti, joka ei taistele Alankomaiden Intian eroamisvapauden ja itsenäisyyden puolesta, se puolalainen sosialisti, joka ei taistele puolalaisten sortamien juutalaisten ja ukrainalaisten täyden vapauden ja tasa-arvoisuuden puolesta j.n.e.

13. Zimmerwaldin manifestista ja I. S. K:n 10. II 1916 päivätystä kiertokirjeestä (Bulleettiini n:o 3)<sup>494</sup> seuraa ehdottomasti, että kaikkalainen »sota sotaa vastaan» ja »rauhantaistelu» on *ulkokultaisuutta*, jollei se kytkeydy erottamattomasti viivyttellemättömään *vallankumoukselliseen joukkotaisteluun* eikä tämän propagointiin ja valmisteluun. Tämä johtopäätös on kuitenkin esitettävä suoraan ja selvästi. Ensiksikin on selitettävä joukoille, mihin vallankumouksellisen joukkotaistelun kehitys voi ja mihin sen *täytyy* (muß) johtaa Euroopan sotatilanteessa. Se johtaa väistämättömästi siihen, että imperialistinen sota muuttuu sosialismin puolesta käytäväksi kansalaissodaksi. Siihen *viittaavat* kaikki sellaiset puheet, että työläisten on annettava henkensä mieluummin oman kuin vieraan asian vuoksi. Mutta viittaus ei riitä. Joukoille on osoitettava selvästi suuri päämäärä, vaikka se ei ehken olisikaan kohdakkoin tavoitettavissa. On tiedettävä, minne mennään ja miksi. Toiseksi, jos kehotamme joukkoja taistelemaan hallitustaan vastaan »kyseisen maan sotilaallisesta asemasta riippumatta», niin siten emme ainoastaan torju periaatteessa sitä kantaa, että »isänmaan puolustaminen» on *tässä* sodassa sallittavaa, vaan myönnäm-

me myös, että jokaisen *porvarillisen* hallituksen tappio on *toivottavaa*, jotta tämä tappio voitaisiin muuttaa vallankumoukseksi. Ja se on sanottava suoraan: vallankumouksellinen joukkotaistelu ei voi muuttua kansainväliseksi, jos sen luokkatietoiset osanottajat eivät liity avoimesti keskenään yhteen *kaikkien* porvarillisten hallitusten tappion ja kukistamisen nimessä. Kolmanneksi — ja tämä on tärkeintä — vallankumouksellista joukkotaistelua *ei voida* käydä, jollei muodosteta kaikkialla, ei ainoastaan yläportaissa, vaan myös joukkojen keskuudessa, illegaalista järjestöä, joka propagoi ja valmistelee sitä, neuvottelee sen kulusta ja mahdollisuuksista. Koska Saksassa on ollut katumielenosoituksia, Ranskassa useita rintamakirjeitä, joissa kehoitetaan olemaan merkitsemättä sotalainen, koska Englannissa, Venäjistä puhumattakaan, on ollut joukkolakkoja, niin tuon taistelun edistämiseksi ja yhdistämiseksi kansainväliseksi on ehdottomasti valaistava *vapaassa, t.s. illegaalissa*, lehdistössä *jokaista* sen suuntaista toimenpidettä, tarkasteltava saavutuksia, punnittava mahdollisuuksia, yhtenäistettävä ja kehitettävä taistelua. Illegaalisen järjestön ja illegaalisen lehdistön puuttuessa »joukkotoiminnan» hyväksyminen jää (kuten on nyt laita Sveitsissä) pelkäksi puheeksi.\*

14. Sosialistien parlamenttitaistelun (Aktion) suhteen on pidettävä mielessä, että Zimmerwaldin päätöslauselmassa ei ainoastaan osoiteta myötätuntoa Valtakunnanduuman viidelle puolueeseemme kuuluvalla ja Siperiaan karkotettavaksi tuomitulle sosialidemokraattiselle jäsenelle, vaan myös *suh-taudutaan myötämielisesti* heidän taktiikkaansa. Ei voida hyväksyä vallankumouksellista joukkotaistelua ja samalla tyytyä *yksinomaan* legaaliseen, *yksinomaan* reformistiseen sosialistien parlamenttitoimintaan; siitä on seurauksena vain työläisten aiheellinen tyytymättömyys ja heidän siirtymisensä sosialidemokraattisesta liikkeestä parlamentinvastaiseen anarkismiin tai syndikalismiin. On sanottava selvästi ja kaikkien kuullen, että sosialidemokraattien tulee käyttää parlamenteissa asemaansa *paitsi* parlamenttipuheisiin, myös työläisten illegaalisen järjestön ja vallankumouksellisen taistelun kaikinpuoliseen *ulkoparlamentaariseseen* tukemiseen, ja että *joukkojen* itsensä on illegaalisen järjestönsä kautta *valvottava* johtajiensa sellaista toimintaa.

\* Kohdat 12 ja 13 on käsikirjoituksessa pyyhitty yli. *Toim.*



15. Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston koollekutsuminen, joka on asetettu kokoontuvan toisen kansainvälisen sosialistikonferenssin päiväjärjestykseen, on kysymys, joka herättää väistämättömästi toisen tärkeämmän ja periaatteellisemmän kysymyksen, onko vanhojen puolueiden ja II Internationaalin yhtenäisyys mahdollista. Mitä laajempaa kannatusta Zimmerwaldin yhdistys saa joukkojen keskuudessa, sitä käsittämättömämmältä tuntuu joukoista ja sitä vahingollisempi on niiden taistelun kehityksen kannalta se epäjohdonmukainen ja arkaileva kanta, että vanhat puolueet ja II Internationaali itse asiassa rinnastetaan porvariston politiikkaan työväenliikkeessä (ks. Zimmerwaldin manifestia ja I. S. K:n 10. II 1916 päivättyä kiertokirjettä), mutta toisaalta pelätään sanoutua irti niistä ja luvataan laskea I. S. K. hajalle heti, kun entinen Kansainvälinen Sosialistinen Toimisto kokoontuu.

Zimmerwaldissa tätä lupautta *ei* asetettu äänestykseen eikä edes käsiteltäväksi.

Zimmerwaldin jälkeen kuluneen puolen vuoden aikana on käynyt entistä ilmeisemmäksi, ettei irtisanoutuminen ole väistettävissä, ettei yhdessä vanhojen puolueiden kanssa voida suorittaa sitä työtä, mihin Zimmerwaldin manifestissa kehoitetaan, ja että irtisanoutumisen pelkääminen jarruttaa kaikkea sen suuntaista toimintaa. Saksassa ei ainoastaan I. S. D.-ryhmä ole tuominnut kahtiajakautumisen pelkoa ja arvostellut julkisesti yhtenäisyyden saarnaajien ulkokultaisuutta, vaan myös *Reichstagsfraktion\** jäsen Otto Rühle, K. Liebknechtin läheisin toveri, on puoltanut avoimesti kahtiajakoa. »Vorwärts» taas ei ole kyennyt esittämään Rühleä vastaan ainoatakaan huomion arvoista, ainoatakaan rehellistä todistetta. Ranskassa sosialistipuolueen jäsen Bourderon vastustaa sanallisesti kahtiajakoa, mutta käytännössä hän on ehdottanut kongressille päätöslauselmaa, joka suorastaan »désapprouve (desavuo) C. A. P:n (Comité Administratif Permanent = puolueen KK) ja G. P:n» (Groupe Parlementaire = parlamenttiryhmän). Selvää on, että sellaisen päätöslauselman hyväksyminen merkitsisi hetikohtaista ja ehdotonta puolueen kahtiajakoa. Englannissa T. Russel Williams on esiintynyt yksinpä maltillisen »Labour Leaderinkin» palstoilla avoimesti ja useaan otteeseen puoltaen väistämätöntä

\* — valtiopäiväryhmän. *Totm.*

kahtiajakoa ja saanut kannatusta puolueen monien jäsenten taholta. Amerikassa, missä sosialistinen puolue on muodollisesti yhtenäinen, toiset puolueen jäsenet puoltavat militarismia ja sotaa (niin sanottua preparednessia\*), toiset, muun muassa E. Debs, entinen sosialistien presidenttiehdokas, kehottavat avoimesti sodanuhkan vuoksi kansalaissotaan sosialismin puolesta.

Kahtiajakautuminen on jo tosiasia kaikkialla maailmassa ja silmien ummistaminen siltä on vain vahingoksi zimmerwaldilaisille ja tekee heidät naurettaviksi joukkojen silmissä, sillä nämä tietävät mainiosti, että koko *heidän* Zimmerwaldin hengen mukainen *toimintansa* tietää kahtiajakautumisen jatkumista ja syvenemistä.

On oltava miehuullisia ja tunnustettava avoimesti se, mikä on väistämätöntä ja tapahtunutta, luovuttava sellaisista vahingollisista harhaluuloista, että yhtenäisyys »isanmaan puolustajien» kanssa on tässä sodassa mahdollista, ja autettava joukkoja vapautumaan sellaisten johtajien vaikutuksesta, jotka »johtavat niitä harhaan» (ks. I. S. K:n 10. II 1916 päivättyä kiertokirjettä) tai valmistelevat »amnestian» avulla »salaliittoa» (Pakt) sosialismia *vastaan*.

Tällainen on ehdotuksemme päiväjärjestyksen kysymyksessä, joka koskee Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston kutsumista koolle Haagiin.

\*   \*  
\*   \*

Reformistiset fraasit ovat pääasiallisin kansanpettämiskeino aikana, jolloin objektiivinen tilanne on asettanut historian päiväjärjestykseen mitä suurimman maailmankriisin, joka eri puolueiden tahdosta riippumatta on vain joko lykätävissä ja siirrettävissä seuraavaan imperialistiseen sotaan saakka tai ratkaistavissa sosialistisen vallankumouksen tiellä. Imperialismiin ja nykyiseen imperialistiseen sotaan ei ole johtanut sattuma eikä eri hallitusten tai jonkin maan kapitalistien paha tahto, vaan porvarillisten suhteiden koko kehitys. Samoin eivät myöskään useissa sotaa käyvissä maissa esiintyvät lakot, mielenosoitukset ja muut vallankumouksellisen joukkotaistelun ilmiöt ole sattumanvaraisia eivätkä

\* — valmiutta. *Toim.*

minkään demagogian ja agitaation tulosta, vaan niitä synnyttävät nyt sodan aiheuttaman kriisin luoma objektiivinen tilanne ja luokkaristiriitojen kärjistyminen.

Objektiivisesti kysymys on siitä ja vain siitä, onko edistettävä tätä toistaiseksi vielä heikkoa, mutta sisäisesti voimakasta ja syvää joukkojen kuohuntaa ja liikettä, joka voi kehittyä sosialistiseksi vallankumoukseksi. *Vai* onko politiikana oleva porvarihallitusten auttaminen (Durchhaltspolitik, politique jusqu'aboutiste) \*. Imelät puheet demokraattisesta rauhasta merkitsevät todellisuudessa vain sitä, että huumamalla ja pettämällä joukkoja ulkokultaisuudella *autetaan* hallituksia.

\* \*  
\*

Nykyinen sota on asettanut päiväjärjestykseen imperialismia, t.s. kapitalismin itse olemassaoloa koskevat peruskysymykset, ja olisi petkutusta syöttää kansalle joko suoraan tai välillisesti ajatusta, että nämä kysymykset voidaan ratkaista reformistisesti. Kyseessä on uusia voimasuhteita vastaava maailman uudelleenjaon suorittaminen kapitalististen valtioiden kesken, jotka viime vuosikymmenien kuluessa ovat kehittyneet paitsi tavattoman nopeasti, myös — tämä on erittäin tärkeää — tavattoman epätasaisesti. Tätä maailman uudelleenjakoa ei voida kapitalististen yhteiskuntasuhteiden valitessa suorittaa muutoin kuin sodan ja väkivallan avulla. Objektiivisen asiointilan vuoksi on huippuunsa kehittyneiden ristiriitojen reformistinen ratkaisu mahdoton eikä ole mitään muuta ulospääsyä kuin monet imperialistiset sodat tai proletariaatin sosialistinen vallankumous, jonka voiton edellytykset juuri tämä imperialismi kausi on jo luonut. Todelliseen poliittiseen toimintaan on näissä oloissa olemassa vain jompikumpi kahdesta mahdollisuudesta, joko autetaan »omaa» kansallista porvaristoa ryöväämään muita maita tai autetaan alkavaa... \*\*

*Kirjoitettu helmikuun lopulla  
— maaliskuussa 1916*

*Julkaistu ensi kerran  
marraskuun 6 ja 7 p:nä 1927  
»Pravda» lehden 255. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

\* — (sota voittoisaan loppuun -politiikka). *Toim.*  
\*\* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

## 2

PUHEENVUOROJA KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN  
TOIMISTON KOOLLEKUTSUMISTA KOSKEVAA  
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUSTA KÄSITELTÄESSÄ<sup>495</sup>

HUHTIKUUN 15 (28) pnä

## 1

Luganon konferenssi pidettiin syyskuussa 1914.<sup>496</sup> Jos herrat Huysmans ja kumpp. olisivat tahtoneet kutsua koolle Toimiston, he olisivat voineet tehdä sen kauan sitten. He eivät ole kuitenkaan sitä tehneet. Te kiistätte vanhan Internationaalien osastojen kahtiajakautumisen, mutta tuo kahtiajakautuminen on tosiasia. Maailman kaikki sosialistipuolueet ovat nykyään itse asiassa kriisitilassa. Toisaalta Te suhtaudutte Thomasiin ja kumpp. kuin raukkoihin ja pettureihin, toisaalta sanotte tänään: oo, me haluamme tavata heitä, keskustella heidän kanssaan ja ennallistaa Internationaalien! Sananne ovat järjestään pelkkää fraseologiaa: fraseologiaa siksi, että ne on sanottu tänään, 16 kuukauden kuluttua Luganosta. Miehet, joiden kanssa Te haluatte ennallistaa Internationaalien, ovat kuolleet, heitä ei enää ole olemassa, ei kirjaimellisessa merkityksessä, vaan poliittisesti.

## 2

Jos Grimm olettaa, ettei henkilökohtainen äänestys käy päinsä, niin me olemme valmiita äänestämään ryhminä. Meillä ei ole pienintäkään aikomusta pakottaa ketään tahtoomme, mutta haluaisimme äänestyksen suorittamista; sen jälkeen osallistumme mielellämme valiokuntien työhön.

## 3

Kysymys olisi ratkaistu kauan sitten, jos olisi suoritettu äänestys. On äärimmäisen epäoikeudenmukaista, että monta päivää jatkuneen yhteistoiminnan jälkeen halutaan kieltäytyä äänestyksestä. Äänestyshän voitaisiin suorittaa viidessä minuutissa! Martovin ehdotus voidaan hyväksyä ilman vastaväitteitä.<sup>497</sup>

## ZIMMERWALDIN KONFERENSSISSA ESITETYSTÄ PUOLAN SOSDEMIEN JULKILAUSUMASTA<sup>498</sup>

Tästä P. S. D:n Zimmerwaldissa esittämästä julkilausumasta ilmenee, että kapinoidessaan kansakuntien itsemääräämisoikeutta vastaan puolalaiset sosialidemokraatit tahtovat sanoa hieman muuta, kuin mitä he ovat sanoneet. He tahtovat sanoa, ettei sosialidemokraattien kannata tukea mitä tahansa kansallista itsenäisyysliikettä. Tämä on kiistatonta yhtä hyvin siitä syystä, että jokainen demokraattinen vaatimus on riippuvainen proletariaatin luokkataistelun yleisistä eduista eikä ole suinkaan mikään absoluutti, kuin myöskin siksi, että kaudella, jolloin imperialistit kilpailevat yliherruudesta kansakuntiin nähden, sorretun maan porvaristo saattaa solmia julkisia ja salaisia sopimuksia jonkin sortavan maan porvariston kanssa.

*Kirjoitettu heinäkuussa 1916*

*Julkaistu ensi kerran 1962*

*V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 30. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## »VALTION MERKITYKSESTÄ» ARTIKKELIN JÄSENNYS<sup>499</sup>

### *Valtion merkityksestä*

Kommunistiko vai sosialidemokraatti?

Sosialismi ja kommunismi. (Kaikkien tai ainakin *välttämättömien* kulutustarvikkeiden täydellinen yhteisyys.)

Demokratiakin on valtio. Absterben ... Valtion »kuoleutuminen».

Miksei Abschaffung \* eikä Sprengung \*\*?

Funktioiden »allmähliches Einschlafen» \*\*\* toinen toisensa jälkeen.

Ilman demokratiaa = ilman ihmisten ohjausta.

»Valtiollisuuden juuret työläisten sielussa?»

Opportunismi ja vallankumouksellinen sosialidemokratia. Proletariaatin diktatuuri.

- }}}} Valtion käyttäminen porvaristoa vastaan.
- }}}} Porvariston restauraatioyritysten torjuminen.
- }}}} Vallankumoukselliset sodat.
- }}}} Demokratian pystyttäminen ja puolustaminen.

\* — hävittäminen. *Toim.*

\*\* — räjäyttämisen. *Toim.*

\*\*\* — »vähitellen tapahtuva uneen vaipuminen». *Toim.*

Demokratian merkitys:

Kansanjoukkojen kasvattaminen  
Niiden siirtäminen uuteen järjestelmään  
*Sos. vallankumouksen muoto: liitot*  
v. 1905.

Imperialismi: valtio ja kapitalistien taloudelliset järjestöt.  
»Valtiokapitalistiset trustit»...

Imperialistien demokraattiset uudistukset ja sos. vallankumous.

Marx v. 1844 (»Nachlaß», II. Band, S. 50\*, viimeistä edellisen kappaleen loppu).<sup>500</sup>

Ei muuta paitsi sosialismin ja politiikan vastakkainasettelua. Vastustetaan Rugen puhtaasti poliittista radikalismia. Ennen vuotta 1847!

Engels (»Dell'Autorità» \*\*) vallankumouksesta... (+)  
järjestymisestä...<sup>501</sup> (+)

Marx (ebenda\*\*\*) ((»Neue Zeit», 32, I, 1913—1914)) poliittisesta vaikutuksesta ja taistelusta **myönnötysten** aikaansaamiseksi — valtiovallan vallankumouksellisesta käytöstä...<sup>502</sup>

{ Kaksi suuntaa *politiikassa* (politiikka on osallistumista *valtion* asioiden hoitoon, valtion ohjaamista, valtion toiminnan muotojen, tehtävien ja sisällön määräämistä), opportunistinen ja vallankumouksellinen, eli kaksi suuntaa »valtiollisuuteen» nähden?

{ Reformistien demokratia ja vallankumouksen demokratia. Kaksi eri sisältöä: vähemmistö ja joukot. Joukkojen rauhoittaminen? joukkotaistelun auttaminen? Joukkojen alistaminen johtajien arvovallan alaisiksi? kapina johtajia vastaan? »Joukkojen pohjakerrokset» Engelsillä *versus\*\*\*\** opportunistijohtajien *puolella* olevat »joukot». Se on loppujen lopuksi vallankumous versus opportunisti.}}

*Kirjoitettu aikaisintaan*  
marraskuun 18 (joulukuun 1) pnä  
1916

*Julkaistu ensi kerran 1933*  
*XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

- \* — »Jäämistö», II nide, s. 50. *Toim.*
- \*\* — »Auktoriteetista». *Toim.*
- \*\*\* — samassa teoksessa. *Toim.*
- \*\*\*\* — vastakohtana. *Toim.*

## TEESIT SVEITSIN S.-D. PUOLUEEN SUHTAUTUMISESTA SOTAAN\* 503

### *Käytännöllinen osa*

(1) Maanpuolustuksen täydellinen tuomitseminen niin sotilaalliselta kuin poliittiseltakin kannalta ja tämän tunnuksen takana piilevän porvarillisen valheen armoton paljastaminen.

(2) Kaikkien sotilasmäärärahojen ja sotilaallisten vaatimusten ehdoton ja periaatteellisesti perusteltu epääminen niin rauhan kuin sodankin aikana. Siihen velvoitettakoon kaikki parlamentissa samoin kuin muissakin valtionlaitoksissa olevat puolueen edustajat.

(3) Kaikkien sotilaslaitosten vastustaminen, porvarillisen luokkavaltion kaikkien sotilaallisten sitoumusten torjuminen puolueen taholta kaikessa propaganda- ja agitaatiotyössä, nimittäin käytännöllisen toiminnan etualalla.

(4) Puolueen järjestelmällinen siirtyminen kautta koko linjan vallankumoukselliseen taisteluun ja vallankumoukselliseen taktiikkaan sen sijaan, että rajoituttaisiin reformismiin käytännöllisessä toiminnassa.

(5) Ainoaksi mallikelpoiseksi internationalistiseksi toiminnaksi, joka on todella sodan ja kaikkien sotien vastustamista, on katsottava Karl Liebknechtin ja koko Spartakus-ryhmän<sup>504</sup> toiminta ja työ Saksassa ja niistä on otettava esimerkkiä.

(6) Kaikin propaganda-, agitaatio- ja organisaatiokeinoin on taisteltava sosialipatriotteja (t.s. »isänmaan puolustajia») ja reformisteja (t.s. vallankumouksellisten taistelukeinojen viivyttämättömän käytön vastustajia) vastaan Sveitsin Sosialistisessa Puolueessa.

(7) Joukoille on selitettävä, että kaikki mahtipontiset militarismien ja sodan vastaiset julkilausumat jäävät väistämättömästi pelkäksi sanahelinäksi, ellei muuteta perin pohjin puolueen rakennetta ja toimintaa ja elleivät sosialipatriotismien ja reformismien päättäväiset vastustajat valtaa kaikkia johtopaikkoja sosialistisissa poliittisissa samoin kuin ammatillisissa, osuustoiminnallisissa ja muissa työväenjärjestöissä.

(8) Mitä tarmokkaimman vallankumouksellisen joukkotoiminnan propagoiminen ja valmistelu (mielenosoitukset, lakko

\* Ks. Teokset, 23. osa, ss. 144—146. *Tolm.*

ja niin edelleen yleisen vallankumouksellisen taistelun laajenemisesta riippuen) tarkoituksena proletaarinen vallankumous, joka on ainoa keino vapautua sodista.

(9) Joukoille on selitettävä, että niiden itsensä tulee tarpeen vaatiessa muodostaa alhaalta käsin sellaista taistelua varten sota-ajan vaikeiden olosuhteiden mukaisia erikoisjärjestöjä.

(10) Kalliiden hintojen, sotien j.n.e. vastustamista koskevat puolueen vallankumoukselliset tehtävät on tehtävä tunnetuiksi ja selviksi kaikille puolueen ulkopuolella oleville riistetyille väestökerroksille.

(11) Mainitunlainen järjestelmällinen propaganda kutsuntaikäisen nuorison keskuudessa samoin kuin armeijassa j.n.e.

*Kirjoitettu saksan kielellä  
1916 marras- ja joulukuun  
vaihteessa*

*Julkaistu ensi kerran 1931  
XVII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan  
Käännös saksan kielestä*

## HUOMAUTUKSIA MAKSIMALISMIA KÄSITTELEVÄN ARTIKKELIN JOHDOSTA<sup>505</sup>

S. 6 (2. kappale). Tähän pitäisi lisätä, että Potresov on nyt *itse asiassa* luopunut näistä (Kautskyn + Hilferdingin etc.) ajatuksista, joihin sisältyy reformismin periaatteellinen tuomitseminen. Potresovista on tullut reformisti.

(Ei saa rajoittua sanomaan: »emme aikoneetkaan todistella»: se on osoitettava *todistetuksi* ja Potresoville on annettava haaste: Te ja varsinkin »Delon»<sup>506</sup> Maslov ja kumpp. olette itse asiassa, mutta pelkurimaisesti ja vaivihkaa siirtyneet kokonaan *tältä kannalta* reformismiin.)

S. 7 (§ 1:n loppu) »joukkotoiminnot»? Tämä pitäisi sanoa toisin ja ilman tätä sanaa, jonka vikana on se, että se *huomattavassa määrin Saksan* sensuurista johtuneena (*vallankumouksen* peitenimenä) hämää hämää *vallankumous*-käsitettä. (Sen suhteen on vielä selvitettävä laskut Pannekoekin + Radekin ja kumpp. kanssa! Eräs esimerkki: Sveitsissä ei ole Saksan sensuuria, ja siellä termi »joukkotoiminnot» aiheuttaa *jo* väärinkäsityksiä, joista on hyötyä reformisteille.)

Se ei ole kuitenkaan pääasia, pääasia on Teidän *perin juurin virheellinen* ajatuksenne, että muka »ne sen (minimioh-



jelman) vaatimukset... merkitsevät kokonaisuudessaan *siirtymistä* periaatteellisesti toisenlaiseen yhteiskuntajärjestelmään» (s. 7, § II y. m.) (samoin s. 9).

Tämähän on aivan väärin!! *Eivät enempää* minimiohjelman tietyt vaatimukset (»ne sen vaatimukset») *kuin myöskään* minimiohjelman vaatimukset *kokonaisuudessaan* merkitse koskaan »siirtymistä periaatteellisesti toisenlaiseen yhteiskuntajärjestelmään». Sellainen ajattelutapa olisi periaatteessa siirtymistä reformismiin kannalle ja luopumista sosialistisen vallankumouksen näkökannasta.

Minimiohjelma on sellainen ohjelma, joka periaatteessa *sopii yhteen* kapitalismin kanssa *eikä ylitä* sen puitteita.

Halusitteko ehkä sanoa, että yhteiskunnan ollessa objektiivisesti kypsä sosialismiin minimiohjelman *kaikkien* vaatimusten toteuttaminen *johtaisi* sosialismiin? Sekään ei ole kuitenkaan niin. Voidaan sanoa vain, että käytännössä on *todennäköisintä*, että kaikkalainen vakava taistelu minimiohjelman *huomattavimpien* vaatimusten toteuttamiseksi *kehittyy* taisteluksi, jossa tavoitteena on sosialismi, ja että me ainakin pyrimme siihen.

Ei pidä unohtaa myöskään sitä, minkä Pannekoek + Radek unohtavat, nimittäin, että imperialismi on muutamien rikkaimpien kansakuntien harjoittamaa riippuvaisuussuhteissa olevien kansakuntien satojen miljoonien riistämistä. Tästä seuraa, että rikkaimman kansakunnan sisäinen demokratia *voi olla* mitä täydellisintä, *samalla kun säilyy* sen herruus riippuvaisuussuhteessa oleviin kansakuntiin nähden. Niin oli laita muinaisessa Kreikassa orjuuden oloissa. Niin on nyt Uuden Seelannin ja Englannin laita.

(Yksityisseikka: s. 8 ei ole hyvä. *Ei* sitä niin pidä sanoa. Esimerkiksi juuri »leipähän» ei saadakaan *pelkillä* reformeilla imperialismin ja kalliiden hintojen kaudella.

S. 8 — puolustaudutaan Potresovin syytöstä vastaan. Ei pidä puolustautua, vaan hyökätä: *te rajoitutte* reformeihin, kuten liberaalit vuonna 1904 Venäjällä.)

S. 10 — v. 1905 liberaalit *rajoittuivat* reformeihin; me vaadimme, propagoimme, valmistelimme j.n.e. vallankumousta. Tässä ei ole kysymys »konkreettisuudesta», vaan jokaisen vallankumouksen tärkeimmästä periaatteesta (olemuksesta): entisen luokan syrjäyttäminen, *uusi* luokka valtaa »*koko vallan*» (*der Macht*).

(S. 10 lopussa: kysymys on proletaarisesta »reformista»

kovin varomatonta ja kömpelöä, vaikka Te haluattekin sanoa: »vallankumouksesta»! Jokseenkin siihen tapaan, että »Venäjällä kuten myös vuonna 1904 ei ole kysymys reformeista, vaan *reformista*».)

Koko 11. s. on peräti virheellinen. Sosialistisen vallankumouksen *vastapainoksi imperialismi* antaa sekä 8 tunnin työpäivän että »kansan aseistuksen». Juuri siitähän *ei* taistelua kehitykään, *eikä* yleensääkään minimiohjelmasta.

Imperialismi on vallankumouksen *vastapainoksi* antava »Bulyginin duumia», reformeja. Me olemme vallankumouksen kannalla.

»Aikamme tärkeimpiä ongelmia» *eivät* tule olemaan *eivätkä* ole Teidän mainitsemanne kysymykset, vaan kalliit hinnat (1)+(2) imperialistiset sodat.

Kalliita hintoja vastaan (kun on trusteja y.m.) reformit ovat tehotomia, kuten itsevaltiuttakin vastaan 1904—1905 Venäjällä.

Te olette asettanut väärin reformeja ja minimiohjelmaa sekä demokratiaa koskevan kysymyksen.

✱ Suosittelisin ehdottomasti muokkaamaan uudelleen, rajoittumaan *toistaiseksi* (»Voprosy Strahovanijaa» varten, pikkuartikkelia varten) vastakkainasetteluun: Te, herra Potresov, olette täysreformisti, Te rajoitutte »reformeihin», Te *olette unohtanut*, mitä merkitsee ja tarkoittaa »kaava»: »ei reformeja, vaan reformi», mikä on Kautskyn+Hilferdingin+Bauerin etc. siteerattujen julkilausumien merkitys ja tarkoitus. »De-lo» = aatteellisesti täysin muotoutunut *reformismin*, porvarillisen työväenpuolueen äänenkannattaja.

»Kolme valasta»<sup>507</sup> olivat reformeista käytävän taistelun laajentamista aina vallankumoukseen *saakka*. Kysymys on asetettu siten myös Zimmerwaldin vasemmiston manifestissa: kaikkalainen reformitaistelu on kehitettävä ja muutettava vallankumoustaisteluksi.

Kansakuntien itsemääräämistä ei nähdäkseni pidä yleensä asettaa »tärkeimmäksi»: siten Te menette kymmenen kertaa pitemmälle siitä, mitä me olemme tähän asti puhuneet. Jos esiintyisitte siten, pakottaisitte minut yhdistymään Teitä vastaan — voi kauhistus! — Buharinin kanssa!!!

Eiköhän liene parasta lykätä tätä kysymystä toistaiseksi, muokata artikkeli à la ✱ ja laatia jonkinlaiset teesien ta-

paiset vaikkapa suhtautumisesta minimiohjelmaan etc. Toimistoon lähetettäväksi j.n.e.?

✱ »Maksimalismi»-fraasit eivät ole mitään muuta kuin *reformistin* hyökkäilyjä *vallankumouksellisia* (sensuuria varten: »reformismin periaatteellisia vastustajia») vastaan. Yleensä *tällaisen* kysymyksen käsittely sensuurioloissa on erittäin vaikea juttu ja heikle sehr heikle Sachell\*

Kirjottettu 1916 joulukuun 7 (20)  
päivän jälkeen

Julkaistu ensi kerran 1962  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 30. osassa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

## »TILASTOTIEDE JA SOSIOLOGIA» KIRJASEN JÄSENNYKSIÄ\*\*

### *Tilastotiede ja sosiologia*

#### 1

- |  |   |  |
|--|---|--|
| <p>A) Kansallisuusliikkeiden historialliset edellytykset.<br/>B) Eräitä teoreettisia, kansallisuusliikkeitä koskevia kysymyksiä.<br/>C) Kansakuntien itsemääräämisoikeus ja Rosa Luxemburg.<br/>D) Kansallinen kulttuuriautonomia...</p> | <p>A) Kansallisuusliikkeiden historialliset edellytykset...</p> | <p>A. <i>Kansallisuusliikkeiden historiallinen tilanne</i> (s. 2 ***)<br/>I. luku Hieman tilasto-<br/>s. 4. I ja tietoja...<br/>II s. 8 ****</p> |
|--|---|--|
- aikakausien vaihtuminen; maiden tyypit tämän vaihtumisen historiallisina asteina...

\* — arkaluontoinen, hyvin arkaluontoinen asia! *Toim.*

\*\* Ks. Teokset, 23. osa, ss. 278—285. *Toim.*

\*\*\* Tarkoitetaan kirjasein käsikirjotuksen 2. sivua (ks. Teokset, 23. osa, ss. 278—280). *Toim.*

\*\*\*\* Ks. sama, ss. 280—284 ja 284—285. *Toim.*

B) Muutamia teoreettisia kysymyksiä

[Some unsettled questions? \*] jotka koskevat kansallisuusliikkeitä.

(1)

B. [Toteutettavuus-käsitteestä]

1. Itsemääräämisen »toteutettavuus».

(2) 2 bis: »Dualismi» ja monismi...

2. Kansalliset sodat imperialismin »aikakaudella».  
 { Hilferding<sup>508</sup>. »Aikakausi»-käsite.  
 Patouillet<sup>509</sup>. Junius.

ad A.→6.\*\*

(3)

[Anneksioiden ja siirtomaat]

3. Anneksioiden ja itse-määrääminen.

4. Siirtomaat ja itse-määrääminen.

7. Imperialististen ja kansallisten sotien yhdistyminen...  
 Amerikka 1783 — »mahdollinen» ja todellinen.

(4)

[Lenschin todisteet]

{ 5. Lensch vs Struve. Lenschin »todisteet»...<sup>510</sup>  
 6. Engels vuoden 1866 sopimuksesta (erikoinen lehtinen)...

(5)

{ 7. Imperialistinen ekonomismi ja »ultraimperialismi»...

2. Maita kolmea

»tyyppiä»...

(Tyypit=historiallisia asteita.)

»Kansallisuusien valtio?» [päättäneiden kansallisuusliikkeiden vaihe...]

3. Imperialismi ja maailmanjako... (diagrammi?)

4. Sääntönä: sortavat ja sorretut kansakunnat...

5. »Valtioiden järjestelmä...»

{ {kansallisvaltioiden järjestelmä on imperialististen valtioiden järjestelmä

\* — joitakin ratkaisemattomia kysymyksiä? *Toim.*

\*\* — kohtaan A. 6. *Toim.*

- (6) {8. Valtio ja valtiollinen rakennustyö.  
 {9. Demokratia ja sosialismi.  
 10. Minimum ja maximum.
- (7) || 11. Sosialishovinismi vs kautskylaisuus itse-  
 määräämis- ja imperialismikysymyk-  
 sessä.
- (8) Euroopan Yhdysvallat: ...  
 || Patouillet (Vilhelm II) ...  
 || Siirtomaat.
- (9) Sosialipasifismi imperialismin kaunisteluna  
 (K. Kautsky. XII 1916) <sup>511</sup>

## 2

## Sortavien ja sorrettujen maiden eroavuus

- |   |   |
|---|---|
| +Marx Irlannista<br><i>v. 1869</i><br>(Beiträge zur Bio-<br>graphiestä <sup>512</sup> ) | Euroopan valtiot ja siirtomaat<br><i>v. 1876 ja 1916.</i><br>»Ei olisi kannattanut vapauttaa<br>neekereitä» (Wirth).<br>Marx valtiosta: » <i>der heutige</i><br><i>Staat</i> »*?? (NB)  |
| +Engels vuoden 1866<br>sopimuksesta ja sen<br>kumoamisesta (eri-<br>koinen lehtinen).   | Valtiollisen keskittymisen »laki»????   |
| +Lenschin »todisteet»<br>(hänen kaksi artik-<br>keliaan) ...                            | Sorrettujen kansakuntien kansalliset<br>erikoisuudet (Wirth Irlannista).<br>Engels Irlannista, jos tulee Ameri-<br>kan ja Englannin sota.<br>»Neue Zeit» 1915—1916?<br>   ...»Imperialistinen<br>ekonomismi»... } Kaksi<br>»Ultraimperialismi»... } type-<br>} ryyttä } |

\* — »nykyaikainen valtio». Toim.

»Kansallisten sotien  
aikakausi»  
(Patouillet)  
(ja Junius)

»Kansallisia sotia ei voi olla» im-  
perialismin »aikakaudella». (Ko-  
rostuksen vuoksi!) »Aikakausi»-  
käsite...

## 3

Vanhoja ja uusia esseitä kansallisuuskysymyksestä:

Ad A:

1. Maita 3 »tyyppiä».

2. »Tyypit»=historial-  
lisia asteita.

3. Kehityksen epäta-  
saisuus.

{ »Kansallisuuksien val-  
tio». Tämän käsitteen  
} vajavaisuus.

Ad B { Reformien lykkäys: Bismarck vs 1848  
Imperialistinen sota 1914—1917 vs 1848 (!!!)  
Imperialismi ja maailmanjako  
Orjuutukseen etc. perustuvat imperialistiset sodat  
Imperialististen ja kansallisten sotien yhdistyminen.

Kansallisuusliikkeiden historialliset edellytykset

Etwa:\*\* { A. Hieman tilastotietoja. (Faktat are stubborn  
things \*.)  
B. Teoreettiset virheet eräiden marxilaisten kan-  
sallisuuskysymyksestä esittämässä ajatuksissa.  
C. Kansakuntien itsemääräämisoikeus ja  
Rosa Luxemburg } vanhoja  
D. Kansallinen kulttuuriautonomia } esseitä...

Ad B:

Imperialismi ja kansallisuuskysymys.

Kansallisen itsemääräämisen »*toteutetta-  
vuus*».

Anneksiöt ja kansallinen itsemäärääminen.

Siirtomaat ja kansallinen itsemäärääminen.

Valtio ja valtiollinen rakennustyö.

»Dualismi» ja »monismi» kansallisuuskysymyksessä.

\* — ovat itsepintaisia. *Toim.*

\*\* — Likimain. *Toim.*

Samaan päämäärään tähtäävien liikkeiden erilaisuus.  
 »Pois siirtomaista»??  
 Sosialismi ja siirtomaat (Engels 1882).  
 Ovatko juutalaiset kansakunta?  
 Kansakuntien yhteensulautuminen?

Kirjoitettu tammikuussa 1917

Julkaistu ensi kerran 1937  
 XXX Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen  
 mukaan

## KANSAINVÄLISESSÄ SOCIALIDEMOKRAATTISESSA LIIKKEESSÄ ESIINTYVÄN »KESKUSTA»-VIRTAUKSEN TUNTOMERKIT<sup>513</sup>

Grimmillä:

Kansainvälisessä sosialidemokraattisessa liikkeessä esiintyvän »keskusta»-virtauksen *tuntomerkit*:

- + 1. Ei sanouduta irti *oman* maan sosialipatrioteista enempää periaatteellisesti kuin järjestöllisesti-kään; siitä 2.
- + 2. Vastustetaan kahtiajakautumista.
- (+ —) 3. Isänmaan puolustusta koskevassa kysymyksessä ollaan vältteleviä.
- + 4. Hyväksytään Zimmerwald ja Kienthal sanoutumatta irti I. S. B:stä \* ja kansainvälisestä sosialipatriotismista.
- + 5. Ei sanouduta irti reformismista: sitä arvostellaan vain sanallisesti (»passiver Radikalismus» \*\*).
- + 6. Tulevaan vallankumoukseen (*tämän* sodan *yhteydessä*) suhtaudutaan *odottelevasti* (*ei* aktiivisesti *eikä* aloitteellisesti, kuten vasemmistolaiset).
- + (ΣΣ)
- (? = k.1) 7. ΣΣ = kaunistellaan (ja puolustellaan) sosialipatriotismia enemmän tai vähemmän, tavalla tai toisella, siinä »keskustan» *olemus* (wesen) ...

\* — Internationales Sozialistisches Bureau — Kansainvälinen Sosialistinen Toimisto. *Toim.*

\*\* — »passiivinen radikalismi». *Toim.*

- + 8. Ei mitään nykyisten sos.dem. puolueiden ja ammattiyhdistysten uudelleenjärjestelyä, ei mitään liebknechtiläistä »alhaalta ylös ulottuvaa Regenerationia \*». Sitä koskevaa kysymystä lykätään.
- (—) 9. Ohjelmana ja taktiikkana sosialipasifismi.
- + 10. Ei mitään vallankumouksen järjestelmällistä propagointia kyseisen sodan yhteydessä.
- + 11. Ei valmistella mitään järjestöä etc. sellaista vallankumousta varten.
- α) »Avantil» 6. III 1916  
 β) Morgary sveitsiläisessä lehdessä  
 γ) sosialipasifismi  
 +αα) yksinomaan sosialipatriotteja  
 ββ) nuoria.

Grimm sekoittaa keskustan ja vasemmiston asettaessaan rinnatusten Liebknechtin ja Italian Sosialistisen Puolueen.

Grimm tahtoo ratkaista vallankumouksellisen tehtävän (sodan vastustamisen) reformistisin toimenpitein (»schwächen», erschweren etc. \*\*).

Välillinen vero 4/5. XI 1916.

Reformistinen kamppailu kalliita hintoja vastaan (6. VIII 1916).

Polemiikkia \*\*\* (»Sozialismus tut not» \*\*\*\*).

Idem reformis- mista	Sveitsin Sosialistisessa Puolueessa esiintyvistä sosialipatriotismista ollaan vaiti. Sitä vastaan ei taistella.
	Idem ammatillisessa liikkeessä (Schneeberger & Dürr).

NB Sotketaan sellaiset kysymykset kuin kumous-toiminnan alkamishetki ja yleensä kumoustoiminnan järjestelmällinen propagointi ja kumousmahdollisuuden agitatorinen ja organisatorinen valmistelu.

Vilpillisiä, epärehellisiä verukkeita Entwaffnungin \*\*\*\*\* suhteen (vrt. samoin hänen »teesejään»). Idem Diensterweigerung \*\*\*\*\*.

---

\* — uudistamista. Toim.  
 \*\* — heikentää, vaikeuttaa j.n.e. Toim.  
 \*\*\* — seuraavasta sanasta ei ole saatu selvää. Toim.  
 \*\*\*\* — »Sosialismi on tarpeen». Toim.  
 \*\*\*\*\* — aseistariisunnan. Toim.  
 \*\*\*\*\* — Samoin asepalveluksesta kieltäytymisen suhteen. Toim.



Verukkeita kysymyksessä, was heißt »*verweigern*» die »Leipziger Volkszeitung»? Verzerrung der Frage *seitens* Grütli-Verein \*

NB: »*Sanallisesti*» hyväksytään Zimmerwald+Kienthal, käytännössä *kaikki entisellään!!*

S. 13 »Keskustan» näkökannalta olisi yleensä Sveitsissä *johdon mukaisista* olla isänmaan puolustuksen *kannalla!!!* \*\*

*Kirjoitettu tammikuussa 1917*

*Julkaistu ensi kerran  
täydellisesti 1962  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 30. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen  
mukaan*

## »SODAN OPETUKSET» ARTIKKELIN JÄSENNYS<sup>514</sup>

### *Sodan opetukset*

Etwa \*\*\*:

1. Imperialismin määrittely.
2. Sodan imperialistinen luonne on paljastettu.
3. Monopolistinen kapitalismi lähenee valtiokapitalismia.
4. »Puute» opettaa. Nälänhätä etc.
5. Naistyö. »Arbeitszwang» etc. »Kriegssozialismus»? \*\*\*\*
6. Sosialipatriotismi eli sosialishovinismi. Kansainvälinen merkitys.
7. Kautskylaisuus eli keskustalaisuus eli sosialipasifismi.
8. Vasemmistolaiset.
8. *b i s.* Basler Manifest. *Kumottuko?*
9. Yhteiskuntataloudellinen suhtautuminen. »Not kennt kein Gebot.» \*\*\*\*\* Joko sosialismi tai nälänhätä (idem *Neutrale* \*\*\*\*\*).
10. *Wie's gemacht wird?* »Wumba». \*\*\*\*\*

\* — mitä »Leipzigin Kansanlehti» sanoo »*skießtätymiseksi*»? Kysymyksen vääristelyä Grütli-liiton *taholta*. *Toim.*

\*\* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

\*\*\* — *Likimain*. *Toim.*

\*\*\*\* — »Työpakko» j.n.e. »Sotasosialismi»? *Toim.*

\*\*\*\*\* — »Hätä ei lue lakia.» *Toim.*

\*\*\*\*\* — samoin neutraalit. *Toim.*

\*\*\*\*\* — Kuinka se tehdään? »Wumba» (Ase- ja ampumatarvikehuoltovirasto). *Toim.*

11. Poliittiset tehtävät: vallankumous.
12. Kansalaissota. Waffen umkehren. (»Entwaffnung der Arbeiter«?) \*
13. »Murskattava vanha valtion» koneisto (Kautsky gegen Panneckoek).
14. »Proletariaatin diktatuuri.» 1871 ja 1905.
15. Entinenkö »valmis» valtiovalta vai uusi?
16. »Työläisten edustajien neuvostot.» Parlamentarismiako?
17. Uuden demokratian merkitys ja kuoleminen.
- 17 b i s. »Uusi» demokratia (»neue Schöpfung» \*\*) = toimiva, sosialistinen, proletaarinen, *k o m m u n i s t i n e n*.
18. Vallankumouksellisen käänteen momentteja, elementtejä, oireita.

M. Capy, urb. Gohier  
R. Rolland

»The North American  
Review» \*\*\*.  
»The Atlantic Monthly»? \*\*\*\*

- Teemat: A. Imperialismi ja imperialistinen sota (1—2).  
 B. 3 suuntaa kansainvälisessä sosialistisessa liikkeessä (6—8).  
 C. Talouselämän edistyminen (3—5).  
 D. Sosialismin »toteutettavuus» ja ajankohtaisuus.  
 E. Valtiollinen vallankumous (11—17).  
 F. »Der Sturm naht» \*\*\*\*\* (18).

Kirjoitettu helmikuussa 1917

Julkaistu ensi kerran 1939

»Proletarskaja Revoljutsija»  
aikakauslehden 1. n:o:ssa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

- 
- \* — Käännetään aseet. (»Työläisten aseistariisunta«?) Toim.
  - \*\* — »uusi luominen». Toim.
  - \*\*\* — »Pohjois-Amerikan Aikakauslehti». Toim.
  - \*\*\*\* — »Atlantin Kuukausijulkaisu»? Toim.
  - \*\*\*\*\* — »Myrsky lähenee». Toim.

»KIRJEITÄ KAUKAA». VIIDENNEN KIRJEEN  
HAHMOTELMA<sup>515</sup>

Perustavan kokouksen vaaleihin *ei saa* mennä entisin ohjelmin. Ohjelmaa on muutettava:

- 1) lisättävä: imperialismi kapitalismin viimeisenä vaiheena
- 2) imperialistinen sota, imperialistiset sodat ja »isänmaan puolustus»
- + 2 bis: taistelu sosialishovinisteja vastaan ja ero heistä
- ||NB|| 3) lisättävä: *valtio*, jollaista me tarvitsemme ja valtion *kuoleutuminen*.
- 4) Muutettava
  - 2 viimeistä kohtaa *ennen* poliittista ohjelmaa (yleensä monarkiaa ja sen ennallistamista tarkoittavia toimenpiteitä vastaan)
- 5) lisättävä poliittisen osan 3. §:ään: ei mitään virkamiehiä *ylhäältä käsin* (vrt. *Engels* v. 1891 arvostelussa<sup>516</sup>)
  - + *kaikkien* virkamiesten palkka: ei korkeampi kuin työläisen palkka
  - + oikeus kutsua pois *joka* edustaja ja virkamies milloin tahansa
  - + 5 bis) korjattava itsemääräämistä koskevaa 9. §:ää
  - + sosialistisen vallankumouksen kansainvälinen luonne *yksityiskohtaisesti*
- 6) minimiohjelmaa korjattava paljon ja *tiukennettava*.
- 7) Agraariohjelmassa:
  - (α) kansallistaminen kunnallistamisen asemesta (lähetän Pietariin sitä koskevan käsikirjoitukseni, joka poltettiin vuonna 1909<sup>517</sup>)
  - (β) tilanherrojen kartanot mallitiloiksi.
- 8) »Yleinen työvelvollisuus» (Zivildienstpflicht)
- 9) pyyhittävä pois »*jokaisen oppositio*»-liikkeen tukeminen (vallankumouksellisen — eri asia).
- 10) Nimeä muutettava, sillä
  - (α) se ei ole oikea
  - (β) sosialishovinitit ovat sen ryvettäneet
  - (γ) harhauttaa kansaa vaaleissa, sillä sos.-dem.= Tshheidze, *Potresov* ja kumpp.

Tämä on »kirjeen n:o 5» hahmotelma. Palauttakaa aivan heti. Olisiko Teillä minimiohjelman käytännöllistä osaa koskevia muutoshahmotelmia ja -merkintöjä? ((Muistattekko, että olemme puhuneet siitä *monta kertaa*?))  
On käytävä aivan heti käsiksi tähän työhön.

*Kirjoitettu 1917 maaliskuun 7 ja 12  
(20 ja 25) päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1959  
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## VASTAUKSIA

### »POLITIKEN»<sup>518</sup> LEHDEN KIRJEENVAIHTAJALLE MAALISKUUN 31 (HUHTIKUUN 13) pnä 1917

Ystävämme eivät halunneet myöntää mitään haastattelua. Haastattelun asemesta tulijat toimittivat »Politikenin» välityksellä lehdistöön ja julkisuuteen tiedonannon matkastaan.

Tärkeintä on, että pääsisimme Venäjälle *mahdollisimman pian*, Lenin sanoi innostuneesti. Jokainen päivä on kallis. Hallitukset ovat ryhtyneet kaikkiin toimenpiteisiin matkamme vaikeuttamiseksi.

Tapasitteko ketään saksalaisia puoluetovereita?

Emme. Berliinissä oleva Wilhelm Jansson yritti tavata meitä Lingenissä Sveitsin rajalla. Platten ei kuitenkaan päästänyt häntä ja vihjasi ystävällisesti tahtovansa vapauttaa Janssonin sellaisen tapaamisen ikävyyksistä.

*»Politiken» n:o 85,  
huhtikuun 14 pnä 1917*

*Julkaistaan »Politiken» lehdessä  
tekstin mukaan  
Käännös ruotsin kielestä*

## VASTAUS

### RUOTSIN VASEMMISTOSOSIALIDEMOKRAATTIEN EDUSTAJALLE F. STRÖMILLE MAALISKUUN 31 (HUHTIKUUN 13) pnä 1917

Mitä tulee siihen, että Fredrik Ström olisi vastoin venäläisten tahtoa estänyt »Social demokratenin»<sup>519</sup> edustajalta pääsyn neuvottelutilaisuuteen, niin se on suorastaan tuulesta temmattua. Strömin kysymykseen Lenin vastasi:

*Me emme luota lainkaan herra Brantingiin. Jos te luotatte häneen, voitte kutsua hänen edustajansa.*

»*Politiken*» n:o 86,  
huhtikuun 15 pnä 1917

Julkaistaan »*Politiken*» lehden  
tekstin mukaan  
Käännös ruotsin kielestä

## VENÄJÄN VALLANKUMOUKSELLISTEN MATKA SAKSAN KAUTTA

RYHMÄN TIEDONANTO\*\*0

Perjantaiamuna Tukholmaan saapuneet venäläiset vallankumoukselliset antoivat »*Politikenille*» julkisuuteen saatettavaksi seuraavan virallisen tiedonannon matkastaan:

Englanti, joka on tervehtinyt virallisesti »sydämensä pohjasta» Venäjän vallankumousta, on tehnyt kaikkensa eliminoidakseen heti vallankumouksen *erään* tuloksen — *poliittisen amnestian*. Englannin hallitus ei päästä Venäjälle ulkomailla oleskeleviä venäläisiä vallankumouksellisia, jotka vastustavat sotaa. Sen jälkeen kun tämä tuli kiistattomasti todistetuksi — siitä on runsaasti todistusaineistoa, joka saatetaan aivan kohdakkoin julkisuuteen, ja Venäjän *kaikkien* suuntien sosialistit ovat todenneet sen yksimielisesti hyväksymässään päätöslauselmassa — osa venäläisistä puoluetovereista päätti yrittää palata Sveitsistä Venäjälle Saksan ja Ruotsin kautta. Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen sihteeri ja sen vasemman siiven johtomies *Fritz Platten*, tunnettu internationalisti ja militarismiin vastustaja, neuvotteli asiasta Saksan hallituksen kanssa. Venäläiset puoluetoverit vaativat junalleen *eksterritoriaalioikeutta* (ei mitään passien eikä matkatavaroiden tarkastusta; ketään viranomaisia ei päästetä heidän vaunuunsa). Matkustajien joukossa sai olla kuka tahansa hänen poliittisista katsomuksistaan riippumatta ehdolla, että venäläiset itse hyväksyvät hänen ehdokkuutensa. Venäläiset puoluetoverit ilmoittivat vaativansa vastapalvelukseksi Venäjällä internoitujen itävaltalaisen ja saksalaisten siviilihenkilöiden vapauttamista.

Saksan hallitus hyväksyi ehdot, ja huhtikuun 9 päivänä Gottmadingenista lähti matkalle 30 venäläistä puoluetoveria, miestä ja naista, siinä luvussa *Lenin* ja *Zinovjev*, venäläisten sosialidemokraattien pää-äänenkannattajan »*Sotsial-Demo-*

kratin» toimittajat, Pariisin »Natshalon»<sup>521</sup> toimittaja *Miha Tshakaja*, joka on Kaukasian sosialidemokraattisen järjestön perustajia ja johdatti aikoinaan Tshheidzen puolueeseen, sekä muutamia Juutalaisten työväenliiton jäseniä. Matkan ohjaajana toimi *Fritz Platten*, joka yksinään neuvotteli kaikesta tarpeellisesta junaa saattamassa olleiden Saksan hallituksen edustajien kanssa.

Venäläiset puoluetoverit eivät poistuneet kertaakaan vauhasta Saksan kautta jatkuneen kolmipäiväisen matkan varrella. Saksalaiset viranomaiset noudattivat täysin lojaalisti sopimusta. Kuluvan kuun 12 päivänä venäläiset saapuivat Ruotsiin.

Ennen Sveitsistä lähtöä laadittiin pöytäkirja kaikista matkavalmisteluista. Tutustuttuaan tähän asiakirjaan *Henri Guilbeaux*, ranskalaisen sosialidemokraattisen »Vie Ouvrière» ryhmän edustaja ja »Demainin»<sup>522</sup> toimittaja, eräs pariisilainen ranskalaisen radikaalisen opposition johtomies, jonka nimeä ei voida tällä hetkellä mainita<sup>523</sup>; *Paul Hartstein*, Saksan radikaalisen opposition jäsen; *M. Bronski*, Venäjän puolalaisten sosialidemokraattien edustaja, ja *Fritz Platten* allekirjoittivat julkilausuman, jossa ilmoittivat hyväksyvänsä täydellisesti venäläisten puoluetovereiden menettelyn.

*Kirjoitettu maaliskuun 31  
(huhtikuun 13) pnä 1917*

*Julkaistu huhtikuun 14 pnä 1917*

*»Politiken» lehden 85. n:o:ssa*

*Julkaistu venäjän kielellä  
osittaisesti huhtikuun 5 (18) pnä 1917*

*»Den» lehden 25. n:o:ssa ja »Retsh»  
lehden 78. n:o:ssa*

*Julkaistaan »Politiken» lehden  
tekstin mukaan  
Käännös ruotsin kielestä*

## PUHE NEUVOTTELUTILAISUUDESSA RUOTSIN VASEMMISTOSOSIALIDEMOKRAATTIEN KANSSA MAALISKUUN 31 (HUHTIKUUN 13) pnä 1917<sup>524</sup>

### LEHTISELOSTUS

*Lenin* kiitti venäläisten tovereiden puolesta vastaanotosta ja sanoi, että Venäjän sosialistisen puolueen edustajakokous, joka kutsutaan koolle lähiaikoina, tulee tekemään luonteeltaan kansainvälisen ehdotuksen. Ruotsalaisiin tovereihin ja varsinkin »Politikeniin» tullaan pitämään läheistä yhteyttä.

*»Politiken» n:o 86,  
huhtikuun 15 pnä 1917*

*Julkaistaan »Politiken» lehden  
tekstin mukaan  
Käännös ruotsin kielestä*

**TYÖLÄISILLE, SOTILAILLE JA MATRUUSEILLE  
HUHTIKUUN 3 (16) pnä 1917  
SUOMEN ASEMAN TORILLA PIDETTY PUHE**

**LEHTISELOSTUS**

Ulkona panssariauton päällä seisten tov. Lenin lausui tervehdyksensä Venäjän vallankumoukselliselle proletariaatille ja Venäjän vallankumoukselliselle armeijalle, jotka ovat pystyneet ei ainoastaan vapauttamaan Venäjän tsaarin itsevaltiudesta, vaan myös antamaan alun sosiaaliselle vallankumoukselle kansainvälisessä mitassa, ja osoitti, että koko maailman proletariaatti tarkkailee toivorikkaana Venäjän proletariaatin rohkeita toimenpiteitä.

Koko väkijoukko seurasi autoa  
Kshesinskajan palatsille, missä  
joukkokokous jatkui.

»Pravda» n:o 24,  
huhtikuun 5 pnä 1917

Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan

**»VAPAUSLAINA»<sup>525</sup>**

**(TYÖLÄISTEN EDUSTAJIEN NEUVOSTON BOLSHEVIKKIRYHMÄN  
LAATIMA PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS)**

**Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston  
päättöslauselma 4. »vapauslainan» johdosta**

Pitäen lähtökohtanaan toteamusta, että nykyinen sota on imperialistista ryöstösotaa, että sen luonne ei ole vähääkään muuttunut siitä, että valta on siirtynyt Venäjällä kapitalistiselle väliaikaiselle hallitukselle, että liittolaisvaltojen salaiset sopimukset, jotka määräävät sodan todelliset tarkoituksetperät, pysyvät edelleenkin voimassa, Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvosto esittää mitä jyrkimmän vastalauseensa niin sanotun »vapauslainan» johdosta ja kieltäytyy tukemasta väliaikaista hallitusta, joka aikoo pitkittää vain imperialistiselle porvaristolle edullista sotaa.

Sodan kauhuista ei löydetä ulospääsyä ja kaikki puheet koko maailman proletariaatin veljellisestä solidaarisuudesta, internationalismista y.m.s. muodostuvat pelkäksi ulkokultaisuudeksi, jos kaikkien maiden työläiset äänestävät lainojen puolesta, joita porvarihallitukset ottavat imperialistisen sodan käymistä varten.

Erikoinen havainnollisena osoituksena siitä, kuinka turmiollista on II Internationaalin romahdukseen johtanut sanojen ja tekojen erkaantuminen toisistaan, on se, kun äänestetään lainaa ja samanaikaisesti esitetään toivomuksia, julkilausumia, deklaratioita y.m., joissa vaaditaan rauhaa ilman anneksioita.

Työläiset kieltäytyvät suostumasta uusiin lainoihin, joista ei ole hyötyä, vaan vahinkoa Venäjän vallankumoukselliselle vapaudelle, niin kauan kuin poliittinen ja taloudellinen valta ei ole siirtynyt proletariaatin ja talonpoikaiston köyhälistökerroksen käsiin, niin kauan kuin pääoman intressit määräävät sodan tarkoitusperän.

Myöntäessään samalla, että armeijan huoltaminen kaikella tarpeellisella vaatii varoja, ja haluamatta jättää veljiään hetkeksikään ilman leipää Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvosto katsoo, että kapitalistisesta sodasta aiheutuvat menot on kustannettava kapitalistien, jotka ovat kasanneet ja kasaavat edelleenkin tämän sodan avulla miljardeja ruplia, ja on sitä mieltä, että tarvittavat varat tulee ottaa yksinomaan porvariston ja tilanherrojen kukkarosta.

*Kirjoitettu huhtikuun 11 (24) pnä  
1917*

*Julkaistu huhtikuun 13 pnä 1917  
»Pravda» lehdessä 31. n:ossa*

*Julkaistaan »Pravda» lehdessä  
tekstin mukaan*

## **VSDTP(b):n PIETARIN KAUPUNKIKONFERENSSI<sup>526</sup>**

**14.—22. HUHTIKUUTA (27. HUHTIKUUTA —5. TOUKOKUUTA) 1917**

1

**ALUSTUS AJANKOHDAN TILANTEESTA JA  
SUHTAUTUMISESTA VÄLIAIKAISEEN HALLITUKSEEN  
HUHTIKUUN 14 (27) pnä**

**LEHTISELOSTUS**

Vanhat perinteelliset kaavat (proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuuri) eivät enää tyydytä muuttuneissa olosuhteissa. Vallankumouksellis-demokraattinen diktatuuri on todellisuutta, mutta ei meidän suunnittelemassamme muodossa: se on punoutunut yhteen imperialistisen porvariston diktatuurin kanssa. Imperialistinen sota on sekoittanut kaikki



kortit, sen vaikutuksesta vallankumouksen kiivaat vastustajat, Englannin ja Ranskan kapitalistit (samoin kuin armeijan päällystön ja vastavallankumouksellisen porvariston huipukerrokset), ovat voiton vuoksi muuttuneet vallankumouksen avustajiksi.

Tämä historiassa poikkeuksellinen asiinhaarain yhteen-sattuma onkin syynä kaksinaiseen diktatuuriin: porvariston diktatuuriin ja vallankumouksellisen demokratian diktatuuriin. Organisatorisessa suhteessa kansa ei ole koskaan ehtinyt seurata porvaristoa; kansa on luonut Venäjällä oman järjestyneen valtansa, mutta ei ole kuitenkaan saavuttanut samalla poliittista itsenäisyyttä. Siitä johtuu kaksoisvalta ja sotilasjoukkojen pikkuporvarillisen enemmistön ja osaksi työläisten tiedottoman luottamuksellinen suhtautuminen väliaikaiseen hallitukseen ja vallankumouksellisen demokratian vapaaehtoinen alistuminen porvariston diktatuuriin. Ajankohdan erikoisuus on siinä, että joukkojen valveutumattomuus estää proletariaatin politiikkaa kannattavan pysyvän ja valveutuneen enemmistön muodostumista (kaikki muut poliittiset suuntaukset ovat siirtyneet kokonaan pikkuporvariston kannalle). Vallankumouksellinen demokratia koostuu aineksista, jotka ovat mitä erilaisimpia (luokkasemansa ja *intressiensä* kannalta, mikä ei ole suinkaan yksi ja sama asia!). Niiden jaottuminen: maaseudulla — varakkaat talonpojat, joiden asemaa marraskuun 9 päivän laki on vahvistanut, ja köyhät talonpojat, joilla on yksi hevonen tai ei ole hevosta ollenkaan, kaupungissa — työväenluokan liepeillä olevat kerrokset ja pienomistajat, proletaarien ja puoliproletaarien erottuminen pikkuporvaristosta on väistämätöntä, mutta vallankumouksellisen liittouman omistaja-ainesten yhdistyminen saattaa mennä niin pitkälle, että se on voimakkaampaa kuin joukkojen järjestyminen proletariaatin tunnusten ympärille. Sen vuoksi ei ole mahdotonta, että valta jää porvariston käsiin eikä siirry Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvostoille. Johtopäätös: tehtävämme ei ole väliaikaisen hallituksen kukistaminen: se pysyy pystyssä pikkuporvarillisten joukkojen ja osaksi työväenjoukkojen *luottamuksen* ansiosta, vaan on selitettävä huolellisesti luokatehtäviä ja järjestyttävä.

PUHEENVUORO SOTAA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMA-  
EHDOTUKSEN ESITTÄMISEN YHTEYDESSÄ  
HUHTIKUUN 22 (TOUKOKUUN 5) pnä

Valiokunta on laatinut sotaa koskevaa päätöslauselmaehdotusta, mutta ei ole vielä muokannut sitä lopullisesti. Lopullisessa muodossaan tämä päätöslauselmaehdotus tullaan nähdäkseen esittämään yleiselle puoluekonferenssille, mutta nyt ehdotan luettavaksi sen nykyisessä muodossaan.

Päätöslauselmaehdotuksessa on kolme osaa: 1) sodan objektiiviset syyt, 2) vallankumouksellinen puolustuskanta ja 3) miten sota on lopetettavissa.

*Julkaistu ensi kerran 1925  
kirjassa »VSDTP(b):n Pietarin  
kaupunkikonferenssi ja  
yleisvenäläinen konferenssi  
huhtikuussa 1917»*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
konekirjoitustekstin mukaan*

PUHE PANSsarIPATALJOONAN SOTAMIESTEN  
JOUKKOKOKOUKSESSA MIHAILIN MANEESISSA  
HUHTIKUUN 15 (28) pnä 1917

LEHTISELOSTUS

Meitä, kansainvälisen sosialismin kannalla olevia sosialidemokraatteja, syytetään siitä, että olemme saapuneet Venäjälle Saksan kautta, että olemme kavaltaneet kansan, vapauden asian ja että saksalaiset ovat meidät ostaneet.

Kuka puhuu tällaista? Kuka levittää näitä parjaavia huhuja ja valheita?

Työväenlehtiä lukevat toverit sotamiehet ja työläiset tietävät, että huhtikuun 5 päivänä 1917 »Izvestija Soveta Rabotshih i Soldatskih Deputatov»<sup>527</sup> lehden 32. n:ossa on julkaistu Neuvoston päätös, joka tehtiin sen jälkeen, kun oli kuultu tov. Zinovjevin ja tov. Zurabovin selostus siitä, miten oli onnistuttu matkustamaan Saksan kautta.

Esittikö Neuvosto meille moitteen? Ei. Mitä sitten Neuvosto sanoi? Se vastasi vaatimalla väliaikaista hallitusta ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin, jotta kaikki ulkomailla oleskelevat venäläiset poliittiset maanpakolaiset pääsisivät esteettömästi Venäjälle.

Edelleen тов. Lenin osoitti, että väliaikainen hallitus ei ole tähän mennessä ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin, eivätkä ulkomailla oleskelevat sosialistitoverimme ole voineet päästä Venäjälle. Miksi? Yksinkertaisesti siksi, että tästä veljessodasta kiinnostunut Englanti ei halua antaa matkustuslupaa sosialistitovereillemme, niille sosialisteille, jotka ovat julistaneet sodan sodalle ja vaativat rauhaa. Englantilaiset pitävät vankilassa omaansakin englantilaista sosialistia<sup>528</sup>, samoin on pidätetty ja pantu vankilaan toverimme Trotski, vuoden 1905 aikaisen Työläisten Edustajien Neuvoston entinen puheenjohtaja.

Ja aivan samoin ovat menetelleet ja menettelevät kaikki kapitalistien ja tilanherrojen hallitukset, jotka kaipaavat tätä sotaa: niin Ranskan kuin Saksan ja Italian hallituskin — kaikki sosialistit, jotka vastustavat sotaa, on pantu vankilaan ja heitä pidetään siellä.

Olisiko näin ollen voitu matkustaa Englannin kautta? Ei. Juuri siksi jouduttiin kääntymään sveitsiläisen sosialistin Plattenin puoleen, joka niin ikään on rauhan kannalla.

Mikä oli tulos?

Lenin ja hänen matkatoverinsa päästettiin, mutta todista-jaamme toveri Plattenia, joka olisi voinut vahvistaa, ettemme olleet missään tekemisissä saksalaisten kanssa, tätä toveria ei päästetty Venäjälle.

Mistä tässä on kysymys?

Siitä, että sotaa, joka vie nykyään satoja tuhansia ihmishenkiä kuukaudessa, käyvät kapitalistit, sodasta on heille etua, se hyödyttää heitä, ja siksi kaikkien maiden kapitalistit, siinä luvussa myös rosvo ja ryöväri Vilhelm, panevat kaikki ne, jotka tahtovat rauhaa ja pyrkivät siihen, vankiloihin ja panettelevat ja parjaavat sosialisteja.

Edelleen тов. Lenin selitteli yksityiskohtaisesti sodan syitä ja tarkoituksia. Hän osoitti, että työväenluokka ja talonpoikausköyhälistö eivät ole halunneet eivätkä halua enempää tätä kuin muutakaan sotaa. Hän puhui seikkaperäisesti siitä, mikä on Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvosto ja mikä on väliaikainen hallitus, jossa istuvat tehtailija Gutshkov ja tilanherrat.

Ei ole tuettava ja autettava väliaikaista hallitusta, vaan ainoaa laillista hallitusta, Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvostoa, joka yksin ilmentää kansan intressejä.

»Soldatskaja Pravda» nro 2,  
huhtikuun 18 (toukokuun 1) pnrä 1917

Julkaistaan »Soldatskaja Pravda»  
lehden tekstin mukaan

## **PIETARIN TYÖLÄISTEN JA SOTILAIDEN EDUSTAJIEN NEUVOSTON SOTILASJAOSTON ISTUNTO**

HUHTIKUUN 17 (30) p:nä 1917<sup>229</sup>

1

### PUHE SOTILAIDEN EDUSTAJIEN NEUVOSTON TOIMEENPANEVAN KOMISSION PÄÄTÖSLAUSELMAN JOHDOSTA

Lenin ilmoittaa, että hän on lukenut Toimeenpanevan Komission ja Komitean päätöslauselman, joka koskee hänen toimintaansa, ja päättänyt julkaista »Pravdassa» tätä päätöslauselmaa käsittelevän artikkelinsa; nyt hän haluaa vastata lyhyesti niihin syytöksiin, joita häntä vastaan on esitetty. Hänellä on neljä kysymystä, joihin hän aikookin vastata: 1) Muodollinen kysymys, 2) Maakysymys, 3) Hallituskysymys ja 4) Kysymys sodasta.

Ensimmäiseen kysymykseen nähden hän pitää tervehdittävänä sitä, ettei päätöslauselmassa puhuta hänen Saksan kautta suorittamastaan matkasta, sillä se osoittaa Komission asettuneen samalle kannalle Komitean kummankin osan kanssa, jotka ovat olleet siitä vaiti. Lukee otteen päätöslauselmasta: »...Katsoo niin sanottujen leniniläisten propagandan j.n.e.» ja ilmoittaa ottavansa vastuulleen leniniläisten propagandan. Jotta voitaisiin vastata tähän päätöslauselmassa olevaan syytökseen, on selvitettävä kolme edellä mainittua kysymystä. Ryhtyy selittämään näitä kysymyksiä. Maakysymykseen nähden on sillä kannalla, että kaikki maat tulee siirtää työtätekevien joukkojen käyttöön ilman lunnastusmaksua; puhuu talonpoikaiskomiteain päätökseen perustuvasta siirtämisestä, viittaa samalla Shingarjovin säikeeseen, jossa maiden pakko-ottoa sanotaan omavaltaisuudeksi. Se ei ole oikein, sillä se on jo laillista ottamista, jos se on tehty kyläkomiteoiden päätöksen perusteella. On naisia luulla, että talonpoikiin voidaan vaikuttaa Pietarista käsin saarnaamalla, se on mahdotonta. Maakysymys ratkaistaan itse paikalla. Uhkaavan nälänhädän vuoksi maat on otettava heti. Vapaaehtoinen sopiminen tilanherrojen kanssa on järjettömyyttä, ei voida vaatia 300 talonpoikaisperhettä sopimaan yhden tilanherran kanssa, ja sellainenhan suhde on Euroopan-Venäjällä.

(Ehdotetaan rajoitettavaksi puhujan puhe-aikaa. Käytetään puheenvuoroja puolesta ja vastaan. Äänestyksen nojalla puhe-aika rajoitetaan 30 minuuttiin.)

Lenin sanoo, että mikäli kokous haluaa, hän voi antaa selitykset toiste, mutta voi myös päättää selityksensä 20 minuutissa.

Valtion rakenteesta ja hallinnasta hän sanoo, että me emme kaipaa tasavaltaa, jossa on virkamiehiä, kapitalisteja ja sotilasjoukkoja, me tarvitsemme kansantasavallan. Työläisten, Talonpoikien ja Batrakkien Edustajien Neuvostot alhaalta ylös asti — siinä hallitusihanne. Vallan tulee kuulua kansalle. Sotakysymyksestä hän sanoo, ettei ole koskaan puhunut täydennyskompanioista eikä tunne lainkaan koko kysymystä.<sup>530</sup> Sen vuoksi hän puhuu vain sodasta. Hallituksemme on vain kapitalisteja, ja sotaa käydään kapitalistien mieliksi, tämä sota saadaan loppumaan vain työläisjoukkojen vallankumouksen avulla. Liittolaistemme antamat sitoumukset ovat ryöstöhenkisiä, niissä puhutaan vain saaliinjaosta; anneksio on yhteydessä pääomaan, ja anneksioita ei voida poistaa niin kauan kuin pääomaa ei panna aisoihin. Saksan kapitalistit ovat hänestä samanlaisia kuin meidänkin kapitalistit, ja Vilhelm on hänestä verenimijä eikä erillisrauhan solmiminen tämän kanssa voi tietenkään tulla kysymykseen — se olisi järjetöntä. Kapitalistit ovat panneet sodan alulle eivätkä voi sitä lopettaa — sodan lopettaminen vaatii työväen vallankumousta. Leniniläiset vastustavat erillisrauhaa. He ovat lausuneet sen julki jo vuonna 1915, he ovat sanoneet, että proletariaatin pitää ehdottaa rauhaa koko maailmalle\*, sitten kun on ottanut vallan käsiinsä ja saattanut julkisuuteen kaikki sopimukset. Proletariaatti ryhtyy vallankumoukselliseen sotaan, jos joku kieltäytyy tästä rauhasta. Vain useiden maiden työväen vallankumous voi tehdä lopun sodasta. Yleinen rauha on saavutettavissa vain työväen vallankumouksen kautta. Käytännöllisiä sodanlopettamiskeinoja ovat rintamaveljeily, Työläisten, Talonpoikien ja Batrakkien Edustajien Neuvoston vallan lujittaminen. Vain näillä keinoin voidaan saada aikaan työväen vallankumous ja maailmanrauha.

\* Ks. Teokset, 21. osa, s. 400. *Toim.*

## VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN

1) Kuurinmaan takaisinvaltaus on anneksio, sillä siinä tapauksessa Saksalla on oikeus vallata takaisin siirtomaansa. Kansalle on myönnettävä oikeus ratkaista itse, millä tavalla se haluaa elää. Kapitalistisessa maailmassa jako suoritetaan mahdin mukaan — voimakkain saa eniten. Kuurinmaan vuoksi ei kannata sotia, mutta kannattaa sotia siitä, että Kuurinmaa voisi päättää vapaasti, mihin se haluaa liittyä.

2) Pankkien ja rahavarojen ostopa. Kehottaa ottamaan enemmistön päätöksen perusteella eikä omavaltaisesti. (Yleisönsönnjoukosta kuuluu huutoja: »Oppinne johtaa alkukantaisuuteen.») — Ei! (Kuuluu kysymys: »Mitä on tehtävä, jos muut maat alkavat tahtoa rauhaa?») — On kehitettävä työväen vallankumousta ja veljeittävä rintamalla.

Taktiikka — seurattava tapahtumien kehitystä. Elämän antama kokemus on parhaita. Venäjän vallankumousta on kehitettävä siten, että valta joutuisi työläisten, talonpoikien ja batrakkien edustajien käsiin. (Kuuluu vielä kysymys: »Propagoitteko tätä Saksassa?») — Me, t.s. minä ja Zinovjev, julkaisimme ulkomailla kirjase<sup>531</sup>, jossa puhuimme samaa, mitä nytkin, me julkaisimme sen saksan kielellä ja saksalaiset sosialistit levittivät sitä Saksassa.

*Julkaistu ensi kerran  
täydellisesti 1962  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 31. osassa*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
konekirjottustekstin mukaan*

## TOVEREIDEN HUOMIOON!

Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston bolshevistisen ryhmän valtuuttamina toverit Lashevitch, Krymov ja Mavrin pyytävät meitä tiedottamaan, että huhtikuun 20 ja 21 päivän mielenosoituksiin osallistuneiden ja tunnuksia »Alas väliaikainen hallitus!» kantaneiden työläisten valtaosa käsitti tämän tunnuksen yksinomaan siten, että vallan tulee siirtyä kokonaan Neuvostoille ja että työläiset aikovat ottaa vallan vain saatuaan enemmistön Työläisten ja Soti-

laiden Edustajien Neuvostoissa. Nykyisessä kokoonpanossaan Neuvosto ei ilmennä kyllin tarkasti työläis- ja sotamiesjoukkojen enemmistön tahtoa. Siitä syystä bolshevikiryhmä katsoo, ettei KK:n huhtikuun 22 p:n hyväksymässä päätöslausemassa luonnehdita tarkalleen nykyistä asiaintilaa.

*Toimitukselta.* On itsestään ymmärrettävää, ettei KK:n päätöslauselma ole suinkaan tähdätty joukkomielenosoitusten järjestäjiä vastaan ja että mainitun tunnuksen käsittäminen sillä tavalla tekee mahdottomaksi kaikki ajatukset kevytmielisyydestä ja seikkailupolitiikasta. Mainittujen tovereiden suuri ansio mielenosoitusten järjestäjinä on joka tapauksessa siinä, että mielenosoitukset olivat luonteeltaan rauhallisia ja joukkovoimaltaan vaikuttavia. Vain he järjestivät asianmukaisen vastuksen porvaristolle tämän osoitustaessa mieltään *oman* väliaikaisen hallituksensa hyväksi.

*Kirjoitettu huhtikuun 22  
(toukokuun 5) p:nä 1917*

*Julkaistu toukokuun 6  
(huhtikuun 23) p:nä 1917  
»Pravda» lehdessä 39. n:o:ssa*

*Julkaistaan »Pravda» lehdessä  
tekstin mukaan*

## MINISTERIEN LEHDEN POGROMIHENKISTÄ AGITAATIOTA

Varattuaan itselleen Neuvoston johtomiesten enemmistön uuden luottamuslauseen herrat ministerit ovat ryhtyneet jatkamaan hyökkäystä »Pravdaa» ja puoluettamme vastaan.

Ministerien lehti »Retsh» on turvautunut »Russkaja Voljan»<sup>532</sup> kehnoimpiin menetelmiin.

Tämän päivän kahdessa pääkirjoituksessaan ministerien lehti seuraa »Russkaja Voljan» jälkiä ja valehtelee kahden edestä.

»Koko (!) Pietari heräsi, lähti ulos ja julisti kuuluvasti ja vakaasti, että se luottaa väliaikaiseen hallitukseen.»

»Koko» Pietari! — ministerien lehti ei tyydy vähempään... Jos »koko» Pietarista vähennetään kaikki *työläiset*, jotka osoittivat mieltään väliaikaista hallitusta *vastaan*, jos vähennetään se sotamiesten valtaenemmistö, joka lähti kadulle ja joka osoitti mieltään väliaikaista hallitusta *vastaan*, jos

vähennetään monet sadat tuhannet ihmiset, jotka pysyivät ilman muuta kotonaan ja jos »koko» Pietariksi käsitetään mitätön porvarivähemmistö, vähäinen osa opiskelijakunnasta, osa armeijan korkeimmasta upseeristosta, — siinä tapauksessa ministerien lehti on oikeassa: »koko» Pietari on sanonut kannattavansa Gutshkoveja ja Miljukoveja...

Nojaten »koko» Pietariin (muistakaapa Potjomkinin kulisit!) ministerien lehti ryhtyy suoranaiseen pogromihenkiseen ajojahtiin meitä vastaan.

»...Nämä joidenkin aseistautuneiden henkilöiden laukaukset, sotilaiden murhat ja samalla ennen näkemättömän julkea tappion lippujen laittaminen Saksan lähetystörakennukseen... Leninistien eilinen verinen ilkeily on täyttänyt mitan ja antanut museravan iskun tälle epäkansalliselle, petolliselle propagandalle. Luotamme siihen, ettei tämä propaganda enää uskalla kohottaa päätään.»

Lukija päätelköön itse, kuka tässä on »julkea». Tässä ei ole sanaakaan, mikä ei olisi valhetta eikä parjausta. Toverimme eivät ole laittaneet mitään lippuja Saksan lähetystörakennukseen. Sotilaiden murhiin toverimme eivät ole syyllistyneet. Vastuu eilisistä väkivallanteoista lankeaa väliäikaiselle hallitukselle ja vain sille.

Päätelköön lukija, kenen propaganda on todella petollista.

*Kirjoitettu huhtikuun 22  
(toukokuun 5) pnä 1917*

*Julkaistu toukokuun 6  
(huhtikuun 23) pnä 1917  
»Pravda» lehdessä 39. n:ossa*

*Julkaistaan »Pravda» lehdessä  
tekstin mukaan*

## **VSDTP(b):n SEITSEMÄS<sup>1</sup> (HUHTIKUUN) YLEISVENÄLÄINEN KONFERENSSI<sup>533</sup>**

**24.—29. HUHTIKUUTA (7.—12. TOUKOKUUTA) 1917**

1

**PUHE KANSAINVÄLISEN SOSIALISTIKONFERENSSIN  
KOOLLEKUTSUMISSUUNNITELMASTA<sup>534</sup>  
HUHTIKUUN 25 (TOUKOKUUN 8) pnä**

1

**PÖYTÄKIRJAMERKINNÖN VARIANTTI**

En ole samaa mieltä edellisen puhujan kanssa.

Borgbjergin ehdotus on tavattoman tärkeä poliittinen tapahtuma, joka velvoittaa meitä paljastamaan sosialishovi-



nistit ja aloittamaan poliittisen kampanjan. Englannin ja Ranskan »sosialistit» ovat torjuneet Borgbjergin ehdotuksen. Englannin ja Ranskan Plehanovit eivät tule tuohon konferenssiin. Borgbjergin ehdotukset ovat ilveilyä. Saksan sosialishovinitit tarjoavat Borgbjergin välityksellä rauhanehdotusta. He tekevät sen sosialistin välityksellä salatakseen siten sosialishovinistisen vehkeilynsä. On paljastettava se, jotta he menettäisivät kaiken halunsa kääntyä sosialististen puolueiden puoleen.

Ei voi olla pienintäkään epäilystä sen suhteen, että tämä on sosialishovinistiensa välityksellä toimivan Saksan hallituksen ehdotus. Juuri se järjestelee tätä edustajakokousta... Se itse ei voi ryhtyä avoimesti siihen ja tekee sen Plehanoviensa välityksellä. Tällä diplomaattisella toimenpiteellään Saksan hallitus vapauttaa itsensä vastuusta ja samalla propagoi heidän välityksellään salaisia toiveitaan. Luen teille erään ulkomaisen lehden tiedotuksen Borgbjergista: »Saksan keisari aikoo tanskalaisen sosialishovinistin välityksellä kutsua koolle rauhankonferenssin pitäen silmällä omia etujaan.» Borgbjergin ehdotus on ilmeisesti pelkkää petkutusta ja puijausta. Edelleen meillä on »Rabotshaja Gazetan»<sup>585</sup> tiedotus. (L u k e e » R a b o t s h a j a G a z e t a s t a » h u h t i k u u n 2 5 p ä i v ä n ä 1 9 1 7 j u l k a i s t u n t i e d o t u k s e n .) Näin ollen tämä on epäilemättä Saksan hallituksen ehdotus. Sillä tavalla sitä asioita tehdään. Tehtävämme on paljastaa koko maailmalle tämä salattu syy, t.s. laatia seikkaperäinen päätöslauselma, kääntää se useille eri kielille ja julkaista kaikissa lehdissä. Esitän päätöslauselmaehdotuksen.

Mielenkiintoista on, että kapitalistien lehdet ovat diplomaattisesti vaiti. Ne tuntevat säännön: puhuminen on hopeaa, vaitiolo kultaa. Porvarilehdet tietävät, missä on koira haudattuna. »Rabotshaja Gazetan» tapaiset lehdet tuntevat itsensä avuttomiksi. Vain »Jedinstvo»<sup>586</sup> on kirjoittanut, että Borgbjerg on Saksan hallituksen asiamies. Huomauttaessaan kuitenkin samassa, että englantilaiset ja ranskalaiset sosialishovinitit sekä venäläiset Plehanovit eivät millään muotoa osallistu tähän konferenssiin, se paljastaa siten Englannin, Ranskan ja Venäjän hallitukset, jotka tietäessään Saksan olevan todella vaikeassa asemassa aikovat sen kustannuksella tyydyttää ruokahalunsa. Meidän on paljastettava tämä komedia. On sanottava, miten sellaisia asioita järjestellään:

Bethmann-Hollweg käy Vilhelmin luona, Vilhelm kutsuu Scheidemannin, Scheidemann matkustaa Tanskaan ja sen tuloksena Borgbjerg matkustaa Venäjälle rauhanehdot mukanaan. (L u k e e p ä ä t ö s l a u s e l m a e h d o t u k s e n .)

Trier on tanskalainen marxisti. Tanska on pikkuporvarilinen maa. Tanskan porvaristo on rikastunut sodan ansiosta ja vihaa työläisiä. Tanskan sosialidemokraattien enemmistön johtomiehet ovat Euroopan opportunistisimpia. He ovat todistaneet selvästi olevansa oikeita sosialishovinisteja. Meidän on kuitenkin oltava oikeudenmukaisia ja sanottava Borgbjergista samaa, mitä sanomme Plehanovista. Kun meille puhutaan kovalla äänellä koreita lauseita Elsass-Lothringeniasta, niin pitääkäämme mielessä, että asia koskee lähinnä kukkaroa. Kysymyksessä ovat valtavat malmirikkaudet. Kysymys on hyödystä, Saksan ja Ranskan kapitalistien keskinäisestä sovinnollisesta saaliinjaosta. Tanskalaiset internationalistit ovat kieltäytyneet siitä. Unohdin mainita, että kautskylaiset ovat suostuneet osallistumaan konferenssiin, tämä pitää paljastaa. Borgbjergin välityksellä tehty ehdotus merkitsee, että Saksan kapitalistit hierovat kauppa, sillä he eivät kykene säilyttämään valtauksiaan. Saksan asema on äärimmäisen tukala, Saksa on tuhon partaalla. Ja Saksan kapitalistit toivovat nyt vielä voivansa säilyttää osasen. Diplomaatit ovat kiinteässä yhteydessä toisiinsa, heille on kaikki selvää ja tunnettua. Tällaiset asiat jätetään sanomatta vain kansalle. Englannin ja Ranskan shovinistit eivät suostuneet osallistumaan konferenssiin, koska olivat hyvin perillä todellisesta asiaintilasta. Suottakos he ministereiksi menivät. Kysymyksessä on nyt Saksan kuristaminen ja ryövääminen, sillä Saksa ei enää kykene jatkamaan valloituspolitiikkaansa. Borgbjerg on Saksan imperialismien asiamies. Kun sotamiehet saavat tämän päätöslauselman, he käsittävät silloin, että nyt on kysymyksessä Saksan lopullinen kuristaminen. Edustajakokoukset ovat ilveilyä, jota pitämään kokoontuvat sosialishovinistiset diplomaatit. Yhdessä huoneessa pidetään edustajakokousta, mutta viereisessä ryhdytään jakamaan Elsass-Lothringenia. Kansalle on kerta kaikkiaan sanottava totuus edustajakokouksista, jotta saataisiin kansa avaamaan silmänsä. Kun hyväksymme tämän manifestin, painatamme sen, käännämme sen vieraille kielille ja levitämme sitä työläisten ja sotamiesten keskuuteen, sil-

loin he käsittävät todellisen asiointilan. Tämä kampanja on oleva todellista kampanjaa, se on oleva proletariaatin linjan selvittämistä.

*Julkaistu ensi kerran 1958 kirjassa »VSDTP(b):n seitsemäs (huhtikuun) yleisvenäläinen konferenssi. VSDTP(b):n Pietarin kaupunkikonferenssi. Huhtikuu 1917. Pöytäkirjat»*

*Julkaistaan kirjan tekstin mukaan*

## 2

## LEHTISELOSTUS

Konferenssikutsu on osoitettu Venäjän kaikille sosialistisille puolueille ja siis myös meidän puolueellemme, emmekä me voi sivuuttaa vaitiololla tätä kansainvälisen merkityksen omaavaa tosiasiaa. Kaikkien sotivien maiden sosialishovinitit esiintyvät hallitustensa ja hallitsevien luokkiensa epävirallisina edustajina, sanoi tov. Lenin.

Sisäisten levottomuuksien pakottamana Saksan hallitus on valmis luopumaan *osittaisesti* anneksioistaan, ja Borgbjerg on sen diplomaattinen edustaja. Hänellä ei ole mitään yhteistä enempää Saksan kuin Skandinaviankaan työläisten kanssa (hän edustaa Stauningin puoluetta, josta tov. Trierin johtama marxilaisten ryhmä erosi Stauningin mentyä porvarilliseen ministeristöön). Sosialipatrioottisten enemmistöryhmien konferenssi tuntuu Saksan hallitsevista piireistä sopivalta tilaisuudelta, jolloin voidaan yrittää sopia vastapuolen saalistajien kanssa.

Sosiaalipatriootit, jotka ovat osallistuneet häpeälliseen sotaan, kuten tov. Nogin sanoi, haluavat osallistua myös sen häpeälliseen lopettamiseen. Toisaalta kolmisopimuksen imperialistit ovat tätä ehdotusta vastustamalla osoittaneet silminnähävästi valloituspyrkimyksensä. Ja vallankumouksellisten sosialidemokraattien tulee käyttää tätä hyväkseen ja paljastaa kummankin osapuolen harjoittama petos. Yli 70 000 työläistä käsittävän puolueen on vedottava kaikkien maiden internationalistisiin työläisiin ja varoitettava petoksesta.

*»Pravda» n:o 41,  
toukokuun 9 (huhtikuun 26) pnä 1917*

*Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan*

## 2

EHDOTUS PUHEENVUORON KÄYTTÄJILLE V. P. NOGININ  
ALUSTUSTA »SUHTAUTUMINEN TYÖLÄISTEN JA SOTILAIKEN  
EDUSTAJIEN NEUVOSTOIHIN» KÄSITELTÄESSÄ  
HUHTIKUUN 25 (TOUKOKUUN 8) pnä

Puhujia kehoitetaan keskittymään vastauksissaan määrättyihin kysymyksiin puolueen yhteisen toimintaohjelman laadimista varten. Kysymykset: 1) miliisi, 2) työpäivä, 3) palkat, 4) tuotannon laajentaminen ja supistaminen, 5) onko ollut hallinnon muutoksia? keistä ja miten muodostetaan? 6) yhden valta vai kaksoisvalta, 7) vallankumousmielialaa vähentävät ainekset, 8) porvariston aseistariisunta, 9) elintarvikkeet, 10)...\*

Lisäksi: 1) ovatko Neuvostot muuttumassa Työläisten, Sotilaiden ja Talonpoikien Edustajien Neuvostoiksi, 2) niiden merkitys yleisvaltakunnallisen Neuvoston yhteydessä.

*Julkaistu ensi kerran 1934  
kirjassa »VSDTP(b):n seitsemäs  
(huhtikuun) yleisvenäläinen ja  
Pietarin kaupunkikonferenssi.  
Huhtikuu 1917»*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
konekirjoitustekstin mukaan*

## 3

PUHE SUHTAUTUMISESTA TYÖLÄISTEN  
JA SOTILAIKEN EDUSTAJIEN NEUVOSTOIHIN  
HUHTIKUUN 25 (TOUKOKUUN 8) pnä

## 1

## PÖYTÄKIRJAMERKINTÖ

Tiedot, joita toverit ovat esittäneet Neuvostojen toiminnasta, ovat erittäin mielenkiintoisia, vaikka eivät olekaan täydellisiä. Nämä tiedot ovat ehkä tärkeimpiä niistä tiedoista, joita konferenssissa on esitetty, ne ovat aineistoa, joka antaa mahdollisuuden tarkastaa elämän todellisessa kulussa tunnustemme oikeellisuuden. Saamamme vaikutelma antaa meille aihetta optimistisiin johtopäätöksiin. Liike alkoi keskuksissa; niissä proletariaatti osallistui ensi alussa koko voimallaan taisteluun. Runsaasti voimaa kulutettiin tsarisminvastaiseen taisteluun. Tämän taistelun seurauksena on

\* Poisjätö pöytäkirjamerkinnöissä. *Toim.*

kukistettu Pietarissa valtiollinen keskusvalta. On suoritettu jättiläismäinen tehtävä. Vaikkakin sen tuloksena porvaristo on vallannut vallan, siitä ei saa tehdä pessimistisiä johtopäätöksiä eikä saa katsoa työläisten virheeksi sitä, että he eivät ottaneet valtaa käsiinsä. Olisi ollut utopiaa olettaa, että joukot ottaisivat vallan käsiinsä muutaman päivän taistelun jälkeen. Sitä oli mahdoton tehdä, kun oli olemassa porvaristo, joka oli valmistautunut erinomaisesti ottamaan vallan.

Keskuksesta vallankumous on leviämässä muille paikkakunnille. Tapahtuu samoin kuin Ranskassa — vallankumous on muodostumassa kunnalliseksi. Eri paikkakunnilla tapahtuva liikehtiminen osoittaa, että siellä talonpojilla ja työläisillä on enemmistö, siellä on vähiten päässyt johon porvaristo, siellä joukot eivät ole hämmentyneet. Mitä enemmän kokoamme aineistoa, sitä selvemmin se osoittaa meille, että vallankumous edistyy paikkakunnilla sitä paremmin, mitä enemmän on proletaariväestöä ja mitä vähemmän on väliaineksia. Kazanissa toverit ovat välittömästi ryhtymässä käsiksi sosialistisen vallankumouksen tehtäviin. Huomaamme, että siellä, missä proletariaatin järjestöt ovat vähäisiä, käytännön vaatimukset ovat antaneet proletariaatille aivan oikean käsityksen tehtävistä. Proletariaatin vallankumousta ei voida suorittaa ilman sellaisia elementtejä kuin esimerkiksi tilastointia j.n.e. Proletariaatin vallankumouksen suorittamiseksi on välttämätöntä, että insinöörit, teknikot y.m.s. olisivat vallankumouksellisen proletariaatin valvonnan alaisia käytännössä. Vallankumous on edistynyt helposti paikkakunnilla. Anarkian vaara on aina mahdollinen vallankumouksessa. Meillä anarkia ei...\*

Porvarillinen vallankumous ei piittaa tuotannosta, kun taas tässä tapauksessa työläiset pitävät huolta tuotannosta. Työläiset ovat kiinnostuneet siitä, ettei tuotanto supistuisi. Vallankumous edistyy paikkakunnilla jättiläisaskelin. Eri paikkakuntien edustajien selostuksista on ilmennyt, että mitä kärkevämpiä ovat luokkaristiriidat, sitä oikeammin kehittyy vallankumous, sitä varmemmin toteutetaan proletariaatin diktatuuria. Proletariaatin diktatuuria toteutetaan pienillä paikkakunnilla, keskuksat osoittautuvat vallankumouksen edistymistä varten vähiten sopiviksi.

Ei ole kerrassaan mitään syytä pessimismiin. Tosiasia on,

\* Poisjätö pöytäkirjamerkinnoissa. Toim.

että keskuksissa aletaan olla yhteistoiminnassa porvariston kanssa. Porvaristo yrittää järjestyneisyytensä ansiosta tehdä proletariaatin apurikseen, saada työläiset väliaikaisesti osallistumaan siihen, mitä porvaristo rakentaa. Naurettavaa on luulla, että Venäjän kansa ammentaa johtavat periaatteensa kirjasista. Ei, joukkojen elämäkokemukset perustuvat välittömään käytäntöön... \* Käytännöllisesti kansa voi kehittää sen joukkoliikkeessä. Kanssa itse on alkanut hankkia joukkokokemusta... \* Penzan kuvernementissa esivalta muodostui talonpoikaiston diktatuurin alaisena. Penzan edustaja näytti niiden talonpoikien päätöslauselmia, jotka olivat ottaneet haltuunsa tuotantokaluston, maat. Osoittautuvat oikeiksi Marxin sanat... \* Eri paikkakunnilla toteutetaan vallankumousohjelmaa — jotta olisi viljaa... \* solmiakseen omakohtaisesti yhteyksiä. Tämä vallankumous nostaa esiin käytännönmiehiä. Ja vallankumous saattaa edistyä vain paikallisen käytännön kontrolloimana. Ja kaikkialla Venäjällä, missä talonpojat ovat jättiläismäisenä enemmistönä, vallankumouksen kulku näyttää meistä hyvin lupaavalta.

Joskaan keskuksessa ei ole riittänyt voimaa tuotannon haltuunottoon, siihen on ryhdytty maaseudulla, missä se on helppo suorittaa. Maaseudulla vallankumous on kunnallista ja se sysää keskustaa; viimeksi mainittu ottaa oppia sen kokemuksista.

Toveri hiilenkaivaja sanoi, että heidän ensimmäisenä tehtävänä, kun... \* oli viljanhakumatka... Olisi virheellistä luulla, että tämä kokemus joutuu hukkaan. Ilman mainittua kokemusta keskuksset eivät voi saada sysäystä uuteen vallankumoukseen. Uusi vallankumous voimistuu. Tapahutumien kulku, elämän sekasortoisuus, nälänhätä — juuri ne edistävät vallankumousta. Siitä seuraa taistelu porvaristoa tukevia aineksia vastaan. Asiat ovat kehittymässä sellaiseksi romahdukseksi, josta porvaristo ei selviydy. Me valmistemme uutta monimiljoonaista armeijaa, ja kuka ties, miten se osoittaa voimansa Neuvostoissa, perustavassa kokouksessa. Meillä keskuksessa ei ole kylliksi voimia. Maaseudulla ylivoima on jättiläismäinen. Meidän hyväksemme toimii maaseudun vallankumouksen kehitys, joka hoputtaa eteenpäin, joka edistyy.

Ihmiset eivät rakentele mitään kommunistisia suunnitel-

---

\* Poisjättö pöytäkirjamerkinnoissa. *Toim.*

mia. Vallankumouksellinen luokka kokoaa kaikkialla Venäjällä voimiaan, ja tehtävämme on yleistää sen kokemukset ja ryhtyä toimenpiteisiin sitä mukaa kuin voimia kertyy. Emme saa antaa pelotella itseämme sillä, että he (narodnikit, menshevikit) ovat sellaisena valtaenemmistönä.

Kokemuksen perusteella voidaan osoittaa nyt päätöslauselmassa...\* Paikkakunnilla on otettava tuotanto omiin käsiin, muussa tapauksessa romahdus on väistämätön. Talonpojat eivät anna viljaa. Viljan saanti vaatii vallankumouksellisia toimenpiteitä, joihin voi ryhtyä vallankumouksellinen luokka, jonka on nojattava monimiljoonaisiin joukkoihin.

Olen tiedustellut tovereilta, miten on tuotannon laita heidän paikkakunnillaan.

Nizhni Novgorodin kuvernementissa on säädetty 8 tunnin työpäivä, tuotanto on lisääntynyt. Siinä vakuus. Muutoin ei päästä rappiotilasta. Se vaatii valtavaa työtä. Linjamme eroaa pikkuporvariston linjasta. Meidän hyväksemme toimii elämä. Kriisiä ei voida selvittää pikkuporvarillisten kansanjoukkojen keinoin, sillä ne eivät rohkene ryhtyä vallankumouksellisiin toimenpiteisiin. (Shingarjov, Miljukov.) Vallankumouksen yleinen kulku osoittaa asian edistyvän.

Eroavaisuutemme pikkuporvaristosta ei ole siinä, että se puhuu »varovaisuudesta», mutta me »nopeudesta», me puhumme »sitäkin suuremmasta varovaisuudesta». On kamppailtava armottomasti valtioleikkiä vastaan...\* Mieluummin myöhemmin kuin aikaisin ja keskus voittaa. ( S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

*Julkaistu ensi kerran 1934 kirjassa »VSDTP(b):n seitsemäs (huhtikuun) yleisenä läinen ja Pietarin kaupunkikonferenssi. Huhtikuu 1917»*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen konekirjoitustekstin mukaan*

## 2

## LEHTISELOSTUS

Tov. Lenin viittasi siihen, että Ranskan vallankumouksessa oli kunnallisen vallankumouksen vaihe, että vallankumous varmistui paikallisissa itsehallinnoissa, jotka muodostuivat sen tukikohdiksi. Venäjän vallankumouksessa on havaittavissa eräänlaista virkavaltaisuutta keskuksissa ja Neuvostojen käsissä olevan vallan täydellisempää käyttöä maa-

\* Poisjättö pöytäkirjamerkinnöissä. *Toim.*

seutupaikkakunnilla. Pääkaupungeissa Neuvostot ovat poliittisesti enemmän kuin maaseudulla riippuvaisia porvarillisesta keskusvallasta. Tuotanto ei ole keskuksissa niinkään helposti otettavissa omaan määräysvaltaan, maaseudulla se on jo osaksi tapahtunut. Tästä seuraa johtopäätös, että on lujitettava paikallisia Työläisten, Sotilaiden ja Talonpoikien Edustajien Neuvostoja. Tässä suhteessa liikettä voidaan edistää ennen muuta maaseudulta käsin.

»Pravda» n:o 42, toukokuun 10  
(huhtikuun 27) pnä 1917

Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan

## 4

SOTAA KOSKEVAA PÄÄTÖSLAUSELMAA PUOLTAVA PUHE  
HUHTIKUUN 27 (TOUKOKUUN 10) pnä  
LEHTISELOSTUS

Ensimmäisen päätöslauselman perustelua varten esiintyi alustajana *tov. Lenin*, joka osoitti, että päätöslauselma on jaoteltava kolmeen osaan: ensimmäisessä on eriteltävä sota luokkakannalta, toisessa käsiteltävä niin sanottua »vallankumouksellista puolustuskantaa» ja kolmannessa annettava vastaus siihen, miten sota on lopetettavissa. Päätöslauselman ensimmäisessä osassa paljastetaan imperialistisen sodan liikkeelle panevat voimat, osoitetaan niiden yhteys kapitalismin tiettyyn kehitysvaiheeseen ja selitetään kaikkien maiden hallitsevien luokkien anneksiopyrkimykset. Toisessa osassa luonnehditaan omalaatuista virtausta. Kolmannessa, samalla kun kumotaan perättömät parjauspuheet »erillis»-rauhasta, viitotetaan tie sodan lopettamiseen, tie vallasta käytävään valankumoukselliseen luokkataisteluun.

»Pravda» n:o 44, toukokuun 12  
(huhtikuun 29) pnä 1917

Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan

## 5

REPLIIKKEJÄ SOTAA KOSKEVAA  
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUSTA KÄSITELTÄESSÄ  
HUHTIKUUN 27 (TOUKOKUUN 10) pnä

## 1

Hellman ehdottaa korvattavaksi sanat »menshevikkisocialidemokraattien opportunistinen puolue» sanoilla »puolueen opportunistinen siipi» perustellen ehdotustaan sillä, etteivät kaikki menshevikit kuulu



puolustuskantaa ajavaan virtaukseen, vasemmistosiipi ei ole puolustuskannalla.

Lenin vastustaa korjausehdotusta: me puhumme enemmistöä, koko menshevikkipuolueesta, sen vuoksi ei kannata muuttaa luonnehdintaa.

## 2

Vedernikov ehdottaa poistettavaksi nimet: »Tshheidze, Tsereteli y.m.» ... Päätöslauselma ei kärsi ollenkaan, vaikka me poistammekin ne. Ovsjannikov ...ehdottaa poistettavaksi sanat: Tshheidze, Tsereteli, OK.

Lenin vastustaa kumpaakin korjausehdotusta. Jompikumpi — joko nimet tai OK — ellei haluta jättää molempia. Edellinen toveri ehdottaa jätettäväksi OK:n ja poistamaan nimet. Mutta onko Organisaatiokomitea kyllin tunnettu joukkojen keskuudessa vai pitäisikö asiointilan selittämiseksi joukoille käyttää tunnettuja nimiä Tsereteli, Tshheidze?

## 3

Sokolnikov ehdottaa poistettavaksi lauseesta: »Toimenpiteisiin, joiden seurauksena ne tehdään poliittisesti täysin vaarattomiksi» sanan »täysin», koska kapitalistit voidaan tehdä poliittisesti täysin vaarattomiksi vain järkyttämällä niiden taloudellista herruutta...

Lenin vastustaa sanan »täysin» poistamista ja ehdottaa sanamuotoa: »toimenpiteisiin, jotka järkyttävät kapitalistien taloudellista herruutta, ja toimenpiteisiin, joiden seurauksena ne tehdään täysin...»

*Julkaistu ensi kerran 1925 kirjassa »VSDTP(b):n Pietarin kaupunkikonferenssi ja yleisvenäläinen konferenssi huhtikuussa 1917»*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen konekirjoitustekstin mukaan*

## 6

## ALUSTAVA EHDOTUS VSDTP:n PUOLUEOHJELMAN MUUTOKSISTA<sup>537</sup>

Ohjelman periaatteellisen osan loppuun (sanojen: »proletaariaatin näkökannalle» jälkeen) lisättävä:

Maaailman kapitalismi on nykyaikana — likipitäen XX vuosisadan alusta lähtien — kehittynyt imperialismin asteel-

le. Imperialismi eli finanssipääoman kausi merkitsee niin korkealle kehittynyttä kapitalistista taloutta, jolloin kapitalistien monopoliyhtymät — syndikaatit, kartellit, trustit — ovat saaneet ratkaisevan merkityksen, äärettömän keskittynyt pankkipääoma on sulautunut yhteen teollisuuspääoman kanssa, pääoman vienti vieraisiin maihin on kehittynyt hyvin laajamittaiseksi, koko maailma on alueellisesti jo jaettu rikkaimpien maiden kesken ja on alkanut maailman taloudellinen jako kansainvälisten trustien kesken.

Imperialistiset sodat, t.s. sodat, joita käydään maailmanherruudesta, pankkipääoman markkinoista, pienten ja heikkojen kansojen kuristamiseksi, ovat väistämättömiä tällaisen asiointilan vallitessa. Ja juuri sellainen on ensimmäinen vuosien 1914—1917 imperialistinen suursota.

Maailmankapitalismin erittäin korkea kehitysaste yleensä ja vapaan kilpailun vaihtuminen monopolistiseen kapitalismiin, pankkien samoin kuin kapitalistiyhtymienkin suorittama tuotteiden tuotanto- ja jakoprosessin yhteiskunnallisesta sääntelystä huolehtivan koneiston valmistelu sekä imperialistisen sodan aiheuttamat kauhut, vitsaukset, hävitys ja villiytyminen — kaikki se tekee nykyään saavutetusta kapitalismin kehitysvaiheesta proletaarisen, sosialistisen vallankumouksen aikakauden.

Tämä aikakausi on alkanut.

Vain proletaarinen, sosialistinen vallankumous voi johdattaa ihmiskunnan pois siitä umpikujasta, jonka imperialismi ja imperialistiset sodat ovat luoneet. Olkootpa vallankumouksen vaikeudet ja sen mahdolliset tilapäiset epäonnistumiset tai vastavallankumouksen aallot millaisia tahansa, proletariaatin lopullinen voitto on väistämätön.

Objektiivisista olosuhteista johtuen nyky kautena asetetaan sen vuoksi päiväjärjestykseen proletariaatin kaikinpuolinen välitön valmistaminen vallankumoukseen ja päättäväinen irtisanoutuminen siitä sosialismin porvarillisesta vääristelystä, joka on päässyt vallalle julkisissa sosialidemokraattisissa puolueissa sosialishovinismivirtauksen muodossa (t.s. sosialismina sanoissa, mutta käytännössä shovinismina eli »isänmaan puolustus» -tunnuksella verhoituna kapitalistien etujen puolustamisena imperialistisissa sodissa), samoin kuin »keskusta»-virtauksen muodossa (t.s. periaatteettomana, avuttomana horjuntana sosialishovinismin ja vallankumouksellis-

internationalistisen proletaarisen taistelun välillä\*) valtioval-  
lan valtaamiseen, jotta voitaisiin toteuttaa ne taloudelliset ja  
poliittiset toimenpiteet, jotka muodostavat sosialistisen val-  
lankumouksen sisällön.

\* \*  
\*

Tätä kaikkien kehittyneiden maiden työväenluokan mitä  
täydellisintä luottamusta, mitä kiinteintä veljesliittoa ja  
välitöntä vallankumouksellista yhteistoimintaa vaativaa teh-  
tävää ei voida toteuttaa, ellei sanouduta viivyttelystä ja  
periaatteesta irti siitä sosialismin porvarillisesta vääriste-  
lystä, joka on päässyt vallalle useimpien julkisten socialide-  
mokraattisten puolueiden huippukerroksissa. Sellaista vää-  
ristelyä on toisaalta socialishovinismivirtaus, joka on sosia-  
lismia sanoissa, mutta käytännössä shovinismia, »isänmaan  
puolustus» -tunnuksella verhottua »oman» kansallisen por-  
variston ryöstöintressien puolustamista, ja toisaalta yhtä  
laaja ja samoin kansainvälinen niin sanottu »keskusta»-vir-  
taus, jonka kantana on yhtenäisyys socialishoviniestien kanssa,  
vararikon kärsineen II Internationaalin säilyttäminen ja kor-  
jaileminen ja joka horjuu socialishovinismin ja sen vallanku-  
mouksellis-internationalistisen taistelun välillä, jota proleta-  
riaatti käy toteuttaakseen sosialistisen järjestelmän.

\* \*  
\*

Työläisten edustajien neuvostot ja useita muita samanlai-  
sia järjestöjä luoneiden, vuosina 1905 ja 1917 olleiden Venäjän  
vallankumousten antama kokemus on vahvistanut oikeaksi  
Pariisin Kommuunin antaman kokemuksen, joka on siinä,  
että proletariaatti tarvitsee valtiota välikautena, jolloin siir-  
rytään sosialismiin, mutta tämä valtio\*\* ei saa olla tavan-

\* Teksti: »vallankumoukseen ja päättäväinen irtisanoutuminen... proletaa-  
risen taistelun välillä») on käsikirjoituksessa pyyhitty yli. *Toim.*

\*\* Teksti: »Työläisten edustajien... mutta tämä valtio») on käsikirjoituksessa  
pyyhitty yli. Kappaleen loppu on jäänyt sattumalta pyyhkimättä yli; se on kirjoi-  
tettu eri sivulle, jonka loppuun on kirjoitettu tuntemattomalla käsialalla huo-  
mautus: »Lisättävä: valmis tuotannon sääntelykoneisto trustien ja keskiytyneiden  
pankkien muodossa» (ks. lisäystä, jonka Lenin on tehnyt »Ohjelman teoreettisen,  
poliittisen ja eräiden muiden osien muutosehdotuksiin», Teokset, 24. osa, s. 455).  
*Toim.*

omaista tyyppiä, vaan sen on oltava aseellisten työläisten välitöntä joukoittaista ja kauttaaltaan yleistä järjestämistä, työläisten, jotka korvaavat entiset hallintavälineet: vakinaisen armeijan, poliisin ja virkamiehistön. Sellaisen valtion tehtävien selittäminen proletariaatille — valtion, joka pystyy varmistamaan yleensä vallankumouksen saavutukset sekä turvaamaan mahdollisimman rauhanomaisen ja suunnitelmallisen siirtymisen sosialismiin — on oltava proletariaatin puolueen tärkeimpiä tehtäviä sen taistelun ohella, jota se käy vararikon kärsineen II (1889—1914) Internationaalien edustajia vastaan, jotka proletariaatin diktatuuria koskevassa kysymyksessä ovat vääristelleet marxilaisuutta ja kavaltaneet sosialismin.

Monopolistinen kapitalismi, joka sodan aikana on erittäin nopeasti kehityksensä useissa edelläkävijämaissa valtiomonopolistiseksi kapitalismiksi, merkitsee valtavaa tuotannon yhteiskunnallistumista ja siis kaikkien objektiivisten edellytysten valmistelua sosialistisen yhteiskunnan luomista varten.\*

\* \*  
\*

Minimiohjelmasta poistettakoon koko alku (alkaen sanasta: »Kulkiessaan» ja l. §:ään asti) ja pantakoon tilalle seuraava:

Nykyhetken Venäjällä, kun väliaikainen hallitus, joka kuuluu tilanherrojen ja kapitalistien luokkaan ja nauttii laajojen pikkuporvarillisten väestöjoukkojen luottamusta — mikä välttämättömyyden pakosta on epävakaa — on luvannut kutsua koolle perustavan kokouksen, proletariaatin puolueen välittömänä tehtävänä tulee olemaan taistelu sellaisen valtiojärjestelmän puolesta, joka turvaa parhaiten niin taloudellisen kehityksen ja kansan oikeudet yleensä kuin myös eritoten mahdollisuuden siirtyä kivuttomimmin sosialismiin.

Puolue taistelee ja auttaa kansanjoukkoja taistelemaan heti demokraattisen tasavallan puolesta alkaen siitä, että joukot järjestäytymällä omin päin saattavat alhaalta käsin voimaan vapaudet, ja pyrkiä tällöin luomaan ei porvarillisen parla-

---

\* Teksti: »Monopolistinen kapitalismi... yhteiskunnan luomista varten» on käsikirjoituksessa pyyhitty yli. *Toim.*

mentaarisena tasavallana, jossa niin kapitalistien herruus kuin myös mahdollisuus käyttää väkivaltaa joukkoja kohtaan on erikoisesti varmistettu siten, että säilytetään entiset joukkojen sortamiselimet: poliisi, vakinainen armeija, virkamiehistö, vaan demokraattisemman, proletariaatin ja talonpoikaiston tasavallana, jossa noiden sortoelinten säilyttäminen on mahdotonta ja tuomittavaa ja jossa valtiolta kuuluu itse työläisille ja talonpojille, jotka järjestään kaikki ovat aseistautuneita.

1. §. Kaiken ylimmän vallan valtiossa tulee kuulua kansan valitsemille edustajille, jotka se voi vaihtaa milloin hyvänsä ja jotka muodostavat yhden kansankokouksen, yhden kamarin.

2. §:ään lisättäköön:

suhteellinen edustus kaikissa vaaleissa; poikkeuksetta jokainen edustaja ja valittu henkilö voidaan vaihtaa milloin hyvänsä valitsijain enemmistön päätöksellä.

3. §:ään lisättäköön:

ei mitään ylimpien elinten valvontaa tai kontrollointia alueiden ja paikkakuntien itsehallintoelinten päätöksiin ja toimintaan nähden.

9. §:ää muutettakoon näin:

kaikille valtakunnan kokoonpanoon kuuluville kansakunnille oikeus vapaaseen eroamiseen ja oman valtion muodostamiseen. Venäjän kansan tasavallan ei pidä liittää itseensä muita kansoja tai kansallisia ryhmiä väkivaltaisesti, vaan yksinomaan vapaaehtoisesta suostumuksesta yhteisen valtion muodostamiseen. Kaikkien maiden työläisten yhtenäisyys ja veljellinen liittoutuminen eivät sovi yhteen enempää suoranaisen kuin välillisenkään muihin kansallisuuksiin kohdistuvan väkivallan kanssa.

11. §:ää muutettakoon näin:

tuomarit ja kaikki siviilivirastoissa ja armeijassa palvelevat viranhaltijat kansan valitsemiksi; heidät voidaan myös vaihtaa milloin hyvänsä valitsijoiden enemmistön päätöksellä; valtion viranhaltijain palkka ei saa olla hyvän työmiehen palkkaa, 300—500 ruplaa, suurempi riippuen perheenjäsenten lukumäärästä ja heidän ansioistaan; viranhaltijoita kielletään ehdottomasti saamasta tuloja muista lähteistä.

12. §:ää muutettakoon näin:

poliisin ja vakinaisen sotaväen lakkauttaminen ja koko

kansan aseistaminen; työläisten ja toimihenkilöiden tulee saada kapitalisteilta palkkaa siltä ajalta, minkä he käyttävät yhteiskunnan palvelukseen kansanmiliisissä.

\* \*  
\*

Poliittisen osan 14. §, taloudellisen osan 5. § ja muut, *samoin kuin koko taloudellinen osa* annettakoon tarkistettavaksi erikseen ammattiyhdistysmiehistä ja opettajista muodostettaville komissioille.

Finanssiasioita koskevan ohjelmakohdan jälkeen (sanojen: »tulo- ja perintöveron säätämistä» jälkeen) lisättävä:

Toisaalta kapitalismin korkea kehitysaste, joka on jo saavutettu pankkitoiminnassa ja trustiutuneilla teollisuusaloilla ja toisaalta rappiotila, jonka imperialistinen sota on aiheuttanut ja joka pakottaa kaikkialla vaatimaan tärkeimpien tuotteiden tuotannon ja jaon valtiollista ja yhteiskunnallista valvontaa, sysää puoluetta vaatimaan pankkien, syndikaattien (trustien) y.m.s. kansallistamista.

\* \*  
\*

Agraariohjelma on korvattava agraarikysymystä koskevalla päätöslauselmalla (ks. erikseen sen tekstiä)\* tai muokattava uudelleen sen mukaisesti.\*\*

\* \*  
\*

Ohjelman loppu (kaksi viimeistä kappaletta alkaen sanoista: »Pyrkiessään toteuttamaan») poistettakoon kokonaan.

\* Ks. »Päätöslauselma agraarikysymyksestä», Teokset, 24. osa, ss. 279—282. *Toim.*

\*\* Ks. »Puolueen ohjelman tarkistusaineistoa», Teokset, 24. osa, ss. 458—459. *Toim.*

## OHJELMAAN

## PARANTAVA VARIANTTI\*

Proletariaatin puolue ei voi rajoittua pyrkimyksissään porvarilliseen parlamentaariseen demokraattiseen tasavaltaan, joka kaikkialla maailmassa säilyttää ja pyrkii ikuistamaan monarkistiset joukkojen sortamisen välikappaleet, nimittäin poliisin, vakinaisen armeijan, etuoikeutetun virkamieskunnan.

Puolue taistelee demokraattisemman, proletariaatin ja talonpoikaiston tasavallan puolesta, jossa poliisi ja vakinainen armeija lakkautetaan kokonaan ja niiden tilalle tulee aseellinen kansa, kaikkikäsittävä miliisi; poikkeuksetta kaikki viranhaltijat tulevat olemaan valinnallisia ja heidät voidaan myös vaihtaa milloin hyvänsä valitsijoiden enemmistön vaatimuksesta, poikkeuksetta kaikille viranhaltijoille säädetään palkka, joka ei ole hyvän työmiehen keskipalkkaa suurempi; parlamentaariset edustuslaitokset vaihdetaan vähitellen kansan edustajien (eri luokkien ja ammattialojen tai eri paikkakuntien edustajien) neuvostoihin, jotka säättävät lakeja ja panevat ne itse täytäntöön.

*Kirjoitettu 1917 huhtikuussa,  
viimeistään 28 (toukokuun 11) pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## 7

ALUSTUS PUOLUEEN OHJELMAN TARKISTUKSESTA  
HUHTIKUUN 28 (TOUKOKUUN 11) pnä

## LEHTISELOSTUS

Valiokunta ehdotti hyväksyttäväksi päätöslauselman siitä, mihin *suuntaan* puolueohjelmaa olisi muutettava; 1) imperialismiin määrittelyssä lähestyvän sosiaalisen vallankumouksen vuoksi; 2) on korjattava valtiota koskevia pykäläiä — valtio ilman vakinaista armeijaa, poliisia ja etuoikeutet-

\* Tämä variantti on sisällytetty »Ohjelman teoreettisen, poliittisen la-  
eräiden muiden osien muutosehdotuksiin» (ks. Teokset, 24. osa, s. 457). *Toim.*

tua virkamiehistöä; 3) on poistettava poliittisen ohjelman vanhentuneet osat (tsarismia y.m.s. koskevat); 4) minimiohjelma on muokattava uudelleen; 5) on muokattava uudelleen ohjelman taloudellinen osa, joka on ilmeisesti vanhentunut, samoin kuin koululaitosta koskeva ohjelman osa; 6—7) otettava vaatimuksia, jotka johtuvat kapitalistisen yhteiskunnan rakenteen muutoksista (niiden tuotannonalojen kansallistaminen, joilla on muodostunut syndikaatteja j.n.e.); 8) lisäksi luonnehdittava sosialismissa esiintyviä virtauksia.

»Pravda» n:o 45,  
toukokuun 13 (huhtikuun 30) pnä  
1917

Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan

## 8

ALUSTUS AGRAARIKYSYMYKSESTÄ  
HUHTIKUUN 28 (TOUKOKUUN 11) pnä  
LEHTISELOSTUS

*Tov. Lenin* osoitti, että pääsyynä maa- ja velkaorjuussuhteiden säilymiseen maaseudulla on tilanherrojen maanomistus, tavaton sekasarkaisuus, joka on johtunut ensin burmistrien, sitten v. 1861 sovittajien ja vihdoin Stolypinin virkamiesten<sup>538</sup> järjettömästä isännöimisestä talonpoikien maalla.

Tästä seuraa luonnollisesti, että talonpojat pyrkivät »vapauttamaan maan aidoista», suorittamaan *kaikkien* maiden uudelleenjaon, ja juuri tätä pyrkimystä ilmentävät sanat: »koko maa on jumalan maata». Omistajana talonpoika ei voi suvaita sellaisia esteitä, jotka uusissa oloissa, kapitalistisen tavaravaihdon vallitessa, ovat käyneet hänen kohdaltaan sietämättömiksi. Sitä todistaa I ja II duumalle esitetty 104 talonpoikaisedustajan lakiehdotus<sup>539</sup>.

Sosialistivallankumouksellisten oman tunnustuksen mukaan tässä ehdotuksessa on »pientaloudellinen ideologia» saanut voiton »tasasuhtaisuusperiaatteista». Talonpoika kaipaa maata omakseen, mutta jaettuna tavaratalouden uusia tarpeita vastaavasti. Joskin jotkut talonpojat hyväksyvätkin periaatteessa tasasuhtaisuuteen perustuvan maankäytön, niin tällä he tarkoittavat kokonaan muuta kuin intelligentit sosialistivallankumoukselliset. Tilanherrojen ja talonpoikien maaomaisuuksien jakautuminen on tilastollisten yhteenve-



tojen mukaan seuraava: 300 talonpoikaisperheellä on maata 2 000 desjatiinaa ja yhdellä tilanherralla saman verran. Selvää on, että talonpoikien käsityksen mukaan »tasaamis»-vaatimukseen sisältyy ajatus 300 ja yhden oikeuksien taasaamisesta.

Venäjän maanomistussuhteiden koko aikaisempi kehitys ja maailmanmarkkinoiden kehitys on tehnyt välttämättömäksi maan kansallistamisen, joka on täysin porvarillinen ja mitä edistyskellisin toimenpide. Sota on kärjistänyt kaikkia risti-riitoja. Maiden siirtäminen heti talonpoikien haltuun on nykyään vaatimus, jonka sanelevat käskevästi sota-ajan tarpeet. Kehottamalla talonpoikia *odottamaan* perustavaa kokousta (kun kylvöt on suoritettava *nyt*) Shingarjovit ja kumpp. pahentavat itse asiassa kriisiä uhaten muuttaa viljapulan todelliseksi nälänhädäksi. He tyrkyttävät talonpojille väkivallalla virkamiesten ja porvariston haluamaa agraarikysymyksen ratkaisua. Ei voida kuitenkaan odottaa maiden lailistamista omaisuudeksi, koska kriisi lähenee jättiläisaskelin. Talonpojat ovat jo tehneet vallankumouksellisen aloitteen — Penzan kuvernementissa he ottavat tilanherroilta karjaa ja kalustoa yhteiskunnalliseen käyttöön. Puolueemme on tietenkin vain *järjestyneesti* tapahtuvan maiden ja kaluston oton kannalla, sillä tämä on välttämätöntä tuotannon *lisäämisen* vuoksi. Kaikenlaisesta kaluston pilaamisesta on sen sijaan vahinkoa ennen kaikkea itse talonpojille ja työläisille.

Toisaalta me kannatamme maatyöläisten erillistä järjestäytymistä.

»Pravda» n:o 45,  
toukokuun 13 (huhtikuun 30) pnä  
1917

Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan

## 9

REPLIIKKI AGRAARIKYSYMYSTÄ KOSKEVAA  
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUSTA KÄSITELTÄESSÄ  
HUHTIKUUN 28 (TOUKOKUUN 11) pnä

Solovjov olettaa, että päätöslauselmassa täytyy osoittaa ensin se, mikä on oleellisinta: että puolue vaatii maiden kansallistamista.

Korjausehdotus ei ole kovinkaan oleellinen. Asetin kansallistamisen kolmannelle tilalle, koska etutilalla tulee olla

aloitteen ja vallankumouksellisen toiminnan, jota vastoin kansallistaminen on kansan tahtoa ilmaiseva laki. Minä olen vastaan.

*Julkaistu ensi kerran 1925 kirjassa »VSDTP(b):n Pietarin kaupunkikonferenssi ja yleisvenäläinen konferenssi huhtikuussa 1917»*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen konekirjoitustekstin mukaan*

10

PUHE KANSALLISUUSKYSYMYKSESTÄ  
HUHTIKUUN 29 (TOUKOKUUN 12) pnä

LEHTISELOSTUS

Tov. Lenin muistutti, että Puolan sosialidemokraatit vastustivat kansakuntien itsemääräämisoikeutta vuonna 1903, jolloin tätä kysymystä ei asetettu sosialistisen vallankumouksen näkökulmasta katsottuna. Heidän erikoinen asennoitumisensa kansallisuuskysymykseen johtui heidän erikoisesta asemastaan Puolassa; tsaristinen sorto elätti Puolan porvarillisten ja pikkuporvarillisten kerrosten nationalistisia intohimoja. Puolan sosialidemokraatit joutuivat käymään ankaraa taistelua niitä »socialisteja» vastaan (PPS), jotka olivat valmiit jopa Euroopan sotaankin Puolan vapauttamisen vuoksi, ja vain he, Puolan sosialidemokraatit, juurruttivat kansainvälisen solidaarisuuden tunteita Puolan työläisiin ja lähensivät heitä Venäjän työläisiin. Heidän yrityksensä saada *sortavien* kansakuntien sosialistit hylkäämään itsemääräämisoikeuden on kuitenkin äärimmäisen virheellinen eikä voisi, mikäli se onnistuisi, johtaa mihinkään muuhun kuin siihen, että Venäjän sosialidemokraatit siirtyisivät shovinismin kannalle. Kiistäessään sorrettujen kansakuntien itsemääräämisoikeuden *sortavien* kansakuntien sosialistit muuttuvat shovinisteiksi ja tukevat omaa porvaristoaan. Venäjän sosialistien pyrkimyksenä tulee olla sorrettujen kansakuntien *eroamisvapaus*, sorrettujen kansakuntien sosialistien tulee kannattaa yhdistymisvapautta, ja niin ensiksi kuin viimeksi mainittujenkin tulee pyrkiä muodollisesti eri (mutta asiallisesti samoja) teitä samaan päämäärään: proletariaatin kansainväliseen järjestymiseen. Henkilöt, jotka sanovat kansallisuuskysymyksen saaneen ratkaisunsa porvarillisen järjestyksen puitteissa, unohtavat, että se on ratkaistu vain Euroopan

länsiosassa (eikä sielläkään kaikkialla), missä väestöstä on 90% samaa kansallisuutta, mutta ei itäosassa, missä samaa kansallisuutta on kaiken kaikkiaan 43% väestöstä. Suomi on esimerkki, joka todistaa, että kansallisuuskysymys on käytännöllisesti katsoen päiväjärjestyksessä ja että on tehtävä vaali: joko tuettava imperialistista porvaristoa tai täytettävä kansainvälisen solidaarisuuden velvoitukset, jotka eivät salli väkivaltaa sorrettujen kansakuntien tahtoa vastaan. Menshevikit, jotka ovat kehottaneet Suomen sosialidemokraatteja »odottamaan» perustavaa kokousta ja päättämään autonomiakysymyksestä yhdessä sen kanssa, ovat itse asiassa esiintyneet Venäjän imperialistien hengessä.

»Pravda» n:o 46,  
toukokuun 15 (2) pnä 1917

Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan

## 11

PUHE INTERNATIONAALISSA VALLITSEVASTA  
TILANTEESTA JA VSDTP(b):n TEHTÄVISTÄ  
HUHTIKUUN 29 (TOUKOKUUN 12) pnä

## LEHTISELOSTUS

Tov. Lenin ehdotti lausuttavaksi julki, että VSDTP jää Zimmerwaldin liittoumaan vain informointitarkoituksessa ja näin ollen *jo* eroaa liittoumasta. Kokemus on todistanut, ettei liittoumaan kuulumisen ole enää tarkoituksenmukaista, hän sanoi. Zimmerwald on muodostunut monissa maissa jopa etenevän liikkeen jarruksi. Sosialishovinistit käyttävät sitä kilpenään.

»Pravda» n:o 46,  
toukokuun 15 (2) pnä 1917

Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan

## 12

REPLIIKKEJÄ NYKYTILANNETTA  
KOSKEVAA PÄÄTÖSLAUSELMAA KÄSITELTÄESSÄ  
HUHTIKUUN 29 (TOUKOKUUN 12) pnä

## 1

Kysymys salista. Onko syndikaattien ja pankkien kontrollointi vain yleisvaltakunnallisessa mitassa suositeltavia toimenpiteitä vai kuuluvatko niihin myös sellaiset toimenpiteet kuin yksityisyriyten kontrollointi j.n.e.?

Niin, tässä siitä ei puhuta, koska mainittu elävä käytäntö on saanut sijaa toisessa päätöslauselmassa, missä sitä on käsitelty perspektiivisemmin\*. Tässä päätöslauselmassa puhutaan toisesta aiheesta — sosialismiin johtavista toimenpiteistä.

## 2

Solovjov ehdottaa korjausta: olisi luonnehdittava muutamalla sanalla tämän siirtymäkauden valtiota — se on varsin oleellista, koska siten määritellään Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvostojen toiminnan yleinen suunta...

Lenin vastustaa tov. Solovjovin korjausehdotusta:

Eri päätöslauselmista tapaamme alinomaan konkreettisia määritelmiä. Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvostot voivat toimia ilman poliisia, koska niiden käytettävissä on aseellisia sotamiehiä. Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvostot ovat laitoksia, jotka voivat korvata vanhan virkamiehistön.

Entinen agrariiohjelma...\*\* ei onnistunut, mutta sanottakoon: »puolue vaatii talonpoikaiston ja proletariaatin tasavaltaa, jossa ei ole poliisia, vakinaista armeijaa, virkamiehistöä». Näin ollen konferenssi on jo ratkaissut tämän kysymyksen\*\*\*, ja nyt meidän on vain formuloitava.

*Julkaistu ensi kerran 1925 kirjassa »VSDTP(b);n Pietarin kaupunkikonferenssi ja yleisvenäläinen konferenssi huhtikuussa 1917»*

*Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen käsin kirjoitetun kappaleen mukaan*

## TOTEAMATTOMAKSI JÄÄNEEN JOUKKOKOKOUSTA VARTEN VALMISTETUN PUHEEN JÄSENIN

Pietarin työläiset ovat suorittaneet vallankumouksen. Vallankumous ei ole keskeytynyt, se on nyt vasta alkamassa.

Pietari on herättänyt Venäjän. Pietari on sen vapauttanut. Pietarin työläisten suurteko.

\* Ks. Teokset, 24. osa, s. 284. *Toim.*  
 \*\* Pöytäkirjamerkinnöissä on yksi sana kirjoitettu epäselvästi. *Toim.*  
 \*\*\* Ks. Teokset, 24. osa, s. 269. *Toim.*

Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvosto ottaa sittemmin vallan ja vapauttaa sodasta ja pääoman vallasta!

Siihen, minkä Pietarin työläiset panivat alulle, on jatkona sotamiesten veljeily rintamalla.

Kaikkien maiden työläisten veljesliitto.

Vallankumouksellinen liitto.

Eläköön Venäjän vallankumous!

Eläköön sosialistinen maailmanvallankumous!

*N. Lenin*

Huhtikuun 25 pnä 1917.\*

*Julkaistu ensi kerran 1933  
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan tuntemattoman henkilön  
käsiälällä kirjoitettujen ja  
V. I. Leninin turkistamien ja  
täydentämien muistiinpanojen  
mukaan*

## LIIAN KARKEAA VALHETTA

Ratki viisas »Rabotshaja Gazeta» vakuuttelee lukijoilleen, että Plehanov ja Lenin ovat liittolaisia, koska kumpikin vastustaa sosialishovinistien Tukholman konferenssia. Ja »Rabotshaja Gazeta» ei sano sanaakaan itse asiaa koskevista todisteistamme ja on vaiti siitä, että tämä konferenssi on kapitalististen diplomaattien *verhona*, kuittaa asian huu-doilla!

Surkeaa menettelyä!

Marxilaisen tulee sanoa kansalle totuus, paljastaa sosialishovinistien *välityksellä* toimivien diplomaattien vehkeilyt.

Marxilainen ei voi olla kuten »Rabotshaja Gazeta» vaiti siitä, että Ranskan sosialishovinistien kieltäytyminen *merkitsee* Englannin, Ranskan ja Venäjän porvariston halua jatkaa sotaa Saksan täydelliseen tappioon saakka.

*»Pravda» n:o 43,  
toukokuun 11 (huhtikuun 28) pnä  
1917*

*Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan*

\* Kaksi viimeistä lausetta, päiväys ja allekirjoitus ovat Leninin kirjoittamia. *Toim.*

## KESKENERÄINEN OMAELÄMÄKERTA<sup>540</sup>

Toverit! Pietarin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvosto on toimittanut minulle huhtikuun 24 p:nä 1917 päivätyyn kirjeenne. Kysytte mainitussa kirjeessä, »mitä syntyperää olen, missä olen oleskellut ja jos olen ollut karkotettuna, niin mistä syystä? Miten olen palannut Venäjälle ja millaista on toimintani tällä haavalla, t.s. onko siitä (toiminnastani) teille hyötyä vai vahinkoa?»

Vastaan kaikkiin näihin kysymyksiin lukuun ottamatta viimeistä, sillä vain te itse voitte päätellä, onko toiminnastani teille hyötyä vai ei.

Nimeni on Vladimir Iljitsh Uljanov.

Olen syntynyt Simbirskissä huhtikuun 10 p:nä 1870. Aleksanteri III teloitutti häntä vastaan tehdyn murhayrityksen vuoksi (maaliskuun 1 p:nä 1887) vanhimman veljeni Aleksandrin keuhkokuumeella 1887. Joulukuussa 1887 minut pidätettiin ensimmäisen kerran ja erotettiin Kazanin yliopistosta ylioppilaslevottomuuksien vuoksi; sittemmin minut karkotettiin Kazanista.

Vuoden 1895 joulukuussa minut pidätettiin toistamiseen Pietarin työläisten keskuudessa harjoittamani sosialidemokraattisen propagandan vuoksi...\*

*Kirjoitettu aikaisintaan  
toukokuun 4 (17) p:nä 1917*

*Julkaistu ensi kerran  
huhtikuun 16 p:nä 1927  
»Pravda» lehden 86. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

### SELOSTUS PIETARIN JÄRJESTÖN KOKOUKSESSA VSDTP(b):n VII (HUHTIKUUN) YLEISVENÄLÄISEN KONFERENSSIN YHTEENVEDOISTA TOUKOKUUN 8 (21) p:nä 1917<sup>541</sup>

Tov. Lenin aloitti huomauttamalla, että konferenssimme kokoontui erikoisena, epätavallisena ajankohtana: Venäjällä on käynnissä mullistus, vallankumous ja kaikkialla maailmassa ennen näkemätön sota.

Konferenssimme päätösten ymmärtämiseksi on siis ennen

\* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

kaikkea käsitettävä, mitä sotaa käydään ja kuka on pannut alulle tämän sodan, minkä vallankumouksen olemme suorittaneet ja mikä vallankumous odottaa meitä tulevaisuudessa.

Sotaa eivät aloittaneet enempää työläiset kuin talonpojakaan: tämä sota ei ole Venäjän, ei Saksan, ei Ranskan, ei Italian, ei Belgian eikä Englannin työläisten ja talonpoikien alulle panema. Sen panivat alulle ja sitä jatkavat koko maailman kapitalistit: se on Englannin kapitalistien ja heidän ystäviensä Ranskan, Venäjän ja Italian kapitalistien sotaa Saksan kapitalisteja ja heidän ystäviään Itävallan kapitalisteja vastaan.

Minkä vuoksi käydään sotaa?

Työläisten ja talonpoikien vapaudenko ja etujen vuoksi? Ei.

Ryöväys — se on sodan tarkoitusperä, vieraiden maiden jako — se panee kapitalistit huutamaan, että sotaa on jatkettava voittoisaan loppuun.

Tsaari Nikolai, joka on samanlainen ryöväri kuin Vilhelmikin, solmi salaisia ryöstösopimuksia Englannin ja Ranskan kapitalistien kanssa; näitä sopimuksia ei saateta julkisuuteen, koska silloin koko kansa huomaisi petoksen ja sota loppuisi kohta. Juuri sen vuoksi olemmekin sotaa koskevassa päätöksessämme sanoneet niin suoraan tätä sotaa *imperialistiseksi* rosvosodaksi.

Miten tämä yleismaailmallinen teurastus saadaan päätymään? Voidaanko se saada päätymään siten, että jokin yksi valtio lopettaa sodankäynnin?

Ei, ei voida. Se on mahdotonta siksi, että kamppailua käy nyt monta eikä kaksi valtiota, siksi, että kapitalisti voi lopettaa sodankäynnin vain tilapäisesti varustautuakseen uuteen sotaan. Mutta sellaista rauhaa ei halua enempää työläinen kuin talonpoikakaan, olkoon hän sitten saksalainen, ranskalainen tai venäläinen.

Kuka voi tehdä lopun sodasta?

Sodasta voivat tehdä lopun vain työläiset ja talonpojat, mutta ei yksin Venäjän, vaan koko maailman. Koko maailman työläisten ja talonpoikien intressit ovat samoja: taistelu kapitalistia ja tilanherraa vastaan. Sen vuoksi koko maailman työläiset ja talonpojat saattavat vain yhteenliittyneinä tehdä lopun sodasta. Juuri siksi me bolshevikit vastustamme erillisrauhaa, t.s. vain Venäjän ja Saksan välistä rauhaa.

Erillisrauha on typeryyttä, sillä se ei ratkaise peruskysymystä, jona on taistelu kapitalisteja ja tilanherroja vastaan.

Miten koko maailman työläisten ja talonpoikien yhteenliittyminen on mahdollista? Sitä estää sota.

Venäjän vallankumous on kukistanut itsevaltiuden ja antanut Venäjän kansalle ennen näkemättömän vapauden, jollaista ei ole nykyään millään muulla kansalla maailmassa. Mutta onko se ratkaissut Venäjän tärkeimmän elämäkysymyksen, maakysymyksen? Ei ole, sillä maat ovat edelleenkin tilanherrojen hallussa. Miksi asianlaita on siten? Siksi, että tsaarin kukistanut kansa ei siirtänyt valtaa vain omien työläis- ja talonpoikaisvaltuutettujensa käsiin, Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvostoille, vaan myös väliaikaisen hallituksen käsiin.

Mutta väliaikaiseen hallitukseen kuuluu kapitalisteja, tilanherroja ja niitä, jotka joko vilpittömästi tai ulkokultaisesti väittävät, että Venäjä voidaan pelastaa vain yhdessä tilanherrojen kanssa.

Mutta tilanherrat eivät halua antaa maata talonpojille eivätkä kapitalistit halua luopua tuloistaan, joita he saavat sodasta ja vieraiden maiden rosvoamisella.

Juuri siitä syystä me bolshevikit emme tue väliaikaista hallitusta emmekä kehota sosialisteja menemään ministereiksi.

Ministereinä sosialistit vain naamioisivat nimellään rosvousta ja anastusta. Ja naamioivatkin jo. Heitä on hallituksessa ja he ovat sanoneet yhdessä kapitalistien kanssa: sota ei ole ainoastaan puolustusotaa, vaan myös hyökkäämistä, ja maata talonpojat eivät saa heti, vaan perustavan kokouksen kokoonnuttua.

Juuri siksi me vastustamme väliaikaista hallitusta ja tunnustamme hallitukseksi vain *oman* hallituksemme: Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston. Parempaa hallitusta ei ole, sitä kansa ei ole vielä muodostanut ja keksiä sitä ei voida.

Mutta minkä vuoksi oma hallituksemme on päättänyt tukea väliaikaista hallitusta, mihin kuuluu kapitalisteja, tilanherroja ja sosialisteja, jotka eivät halua antaa kansalle maata nyt ja propagoivat hyökkäystä? Sen vuoksi, että tällä haavaa Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvostossa ovat enemmistönä talonpoikaissotilaat, jotka eivät ymmärrä, mihin kukin puolue *todella* pyrkii.



Siitä syystä meidän tehtävämme on selittää kärsivällisesti työläisille ja talonpojille, että sota saadaan loppumaan ja talonpojat saavat maata ja todellinen taistelu — ei sanoissa, vaan teoissa — kapitalisteja vastaan alkaa vasta sitten, kun koko kansa oppii omasta kokemuksestaan eikä kirjoista käsittämään, että vain työläisten ja talonpoikien täysi valta, vain Työläisten, Talonpoikien ja Sotilaiden Edustajien Neuvostojen valta auttaa aloittamaan ratkaisevan taistelun rauhasta, maasta ja sosialismista.

Kansaa ei voida jättää laskuista pois. Vain haaveksijat ja salaliittolaiset ovat luulleet, että vähemmistö voi pakottaa tahtoonsa enemmistön. Näin luuli ranskalainen vallankumousmies Blanqui ja oli väärässä. Kun kansan enemmistö ei halua, koska se ei vielä ymmärrä, ottaa valtaa käsiinsä, silloin vähemmistö, vaikka se olisi kuinka vallankumouksellinen ja viisas, ei voi pakottaa kansaa tekemään sen mielen mukaan.

Juuri tämä määrää menettelymme.

Meidän bolshevikkien on tehtävä kärsivällisesti, mutta sinnikkäästi selkoa katsomuksistamme työläisille ja talonpojille. Jokainen meistä unohtakoon aikaisemmat toimintänäkökohtamme, kukaan älköön odottako sitä, että tulee joku agitaattori, propagandisti, tietävämpi toveri ja selittää kaiken, vaan jokainen olkoon sekä agitaattorina että propagandistina ja puolueemme järjestäjänä.

Vain siten me saamme kansan ymmärtämään oppiamme, harkitsemaan kokemuksiaan ja ottamaan todella vallan käsiinsä.

*Julkalstu ensi kerran 1927  
»Lenin-instituutin julkaisujen»  
I osassa*

*Julkaistaan  
»Lenin-instituutin julkaisujen»  
tekstin mukaan*

## RAPPIOTILAN TALOUDELLISIA TORJUNTATOIMENPITEITÄ KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN JÄSENNYS

1. Romahdus on käynyt väistämättömäksi.
2. Virkavaltainen, samoin kuin porvarillinen *r a t k a i s u* on mahdoton.

3. Työväenvalvonnan on ensiksikin oltava todella *työväenvalvontaa* (<sup>3</sup>/<sub>4</sub> *ääni-*  
*valtaisia* työläisiä).
4. » » kehityttävä *sääntelyksi*.
5. » » ulotuttava kaikkiin finanssiope-  
raatioihin ja finanssiasiajn koko  
hoitoon.
6. Pelastuminen romahduksesta vaatii ehdottomasti, että  
vallankumouksellisten toimenpiteiden *alkuna* olisi  
ylisuuren ja suurpääoman *ekspropriaatio*.
7. Jatkona olkoot vallankumoukselliset toimenpiteet, *ylei-*  
*sen työpakon* voimaansaattaminen *työväen-*  
*miliisin toimesta...* (työläisten maksuton pal-  
velu miliisissä 8 tunnin työajan lisäksi).
8. Työvoiman siirto hiilen, raaka-aineiden tuotantoon ja  
kulkulaitokseen...

---

+6 *bis*\* Järjestettävä viljan vaihto työväli-  
neisiin, jalkineisiin, vaatteisiin...

---

+9. Työvoiman siirto pommien valmistuksesta hyödyk-  
keiden valmistukseen.

---

+**Voimien säästö...**

+Yleisen työpakon seurauksena täytyy olla voimien ja  
työn mahdollisimman suuri ja ehdoton säästö.

*Kirjoitettu 1917 toukokuussa  
ennen 25 (kesäkuun 7) päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1925  
IV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## LISÄYS N. K. KRUPSKAJAN ARTIKKELIIN »SIVU VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENPUOLUEEN HISTORIASTA»<sup>542</sup>

Tiistaina toukokuun 9 päivänä Sveitsistä saapui alun kol-  
mattasataa emigranttia, jotka olivat matkustaneet Saksan  
kautta, siinä luvussa menshevikkijohtaja Martov, sosialisti-  
vallankumouksellisten johtomies Natanson y.m. Tämä matka  
todisti jälleen kerran, ettei Sveitsistä pääse matkustamaan

---

\* — toistamiseen. *Toim.*

varmasti muuta tietä kuin Saksan kautta. »Izvestija Petrogradskogo Soveta Rabotshih i Soldatskih Deputatov» lehdessä (n:o 32, huhtikuun 5 pnä) julkaistiin Leninin ja Zinovjevin selostus Saksan kautta tapahtuneesta matkasta ja mainittiin nimeltään ne kahden puolueettoman maan (Sveitsin ja Ruotsin) sosialistit, jotka ovat allekirjoituksellaan todistaneet, että matkustaminen Saksan kautta johtui välttämättömyyden pakosta ja ettei tällöin ollut mitään tuomittavaa yhteydenpitoa Saksan hallitukseen.

»Soldatskaja Pravda» n:o 21,  
toukokuun 26 (13) pnä 1917

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**»VPERJOD» LEHDEN YHTEYDESSÄ  
TOIMINUTTA KOMISSIOTA KOSKEVA SELITYS  
VSDTP(b):n PIETARIN KOMITEAN ISTUNNOSSA  
TOUKOKUUN 30 (KESÄKUUN 12) pnä 1917**

Koska tov. Tomski on viitannut vuoden 1906 aikaiseen työläisistä muodostettuun lehdistökomissioon sanoen sitä täysin epäonnistuneeksi, väitän, että tämä viittaus on asiallisesti väärä ja että tästä komissiosta, joka toimi »Vperjod» lehdessä<sup>549</sup> yhteydessä (mitä johtivat A. A. Bogdanov y.m.), oli epäilemättä hyötyä.

Julkaistu ensi kerran 1927  
kirjassa »Pietarin ensimmäinen  
julkinen bolshevikkien komitea  
v. 1917»

Julkaistaan pöytäkirjamerkintöjen  
konekirjoitustekstin mukaan

**PUHE TYÖLÄISTEN JA SOTILAIEN EDUSTAJIEN  
NEUVOSTOJEN I YLEISVENÄLÄISEN  
EDUSTAJAKOKOUKSEN BOLSHEVIKKIRYHMÄN  
ISTUNNOSSA  
TOUKOKUUN 31 (KESÄKUUN 13) pnä 1917**

**LYHYT LEHTISELOSTUS**

Lenin tervehtii Keskuskomitean puolesta kaikkia sosialidemokraatti-internationalisteja heidän ryhmäjaotuksestaan riippumatta.

Puhuja siirtyy käsittelemään kysymystä, miten Euroopan sota on lopetettavissa. Tällöin ilmenee, ettei hänen käsityk-

sensä Euroopan kriisin selvittämisestä ole yhtä optimistinen kuin A. Lunatsharskin<sup>544</sup>. Tunnus »ilman anneksioita» ei merkitse suinkaan pyrkimystä saattaa Eurooppa jälleen status quo anteen»\*, hän sanoo. Meidän käsityksemme mukaan »ilman anneksioita» tarkoittaa myös ilman niitä valtauksia, jotka on suoritettu ennen nykyistä sotaa. Meistä tämä tunnus merkitsee, että kansoille myönnetään täysi vapaus erota yhdestä valtiosta ja liittyä toiseen. Mutta tätä tunnusta ei voida toteuttaa ilman sosialistista vallankumousta ja sen vuoksi Euroopan sodasta ei ole muuta ulospääsyä kuin maailmanvallankumous.

Siirtyessään käsittelemään veljeilyä Lenin sanoo, että alkuvoimainen veljeily ei ratkaise rauhanasiaa, mutta me asetamme sen etutilalle vallankumouksellisessa toiminnassa. Veljeily ei sinänsä ratkaise kysymystä, mutta eihän mikään muukaan toimenpide ratkaise vallankumousta ennen kuin on johtanut siihen. Mitä ovat lakot, mielenosoitukset? Nekin muodostavat vain renkaan vallankumoustaistelun yleisessä ketjussa. Meille sanotaan, että veljeily on vaikeuttanut tilannetta muilla rintamilla. Se ei ole totta. Se on itse asiassa saanut aikaan välirauhan meidän rintamallamme ja aiheuttanut vähäisiä muutoksia länsirintamalla. Mutta kenen hyväksi? Englannin ja Ranskan hyväksi. Sitä vastoin Aasiassa Englanti on saavuttanut huomattavaa menestystä: se on nielaissut Bagdadin. Sodankäynnin keskeytyminen meidän rintamallamme johtuu vallankumouksellisesta veljeilystä, jota vastaan Kerenski käy sotaa ja jota vastaan on julistettu hyökkäys menshevikkien hyväksymänä.

Veljeily on saatava tietoiseksi, on pyrittävä siihen, että se muuttuisi aatteiden vaihdoksi, leviäisi muille rintamille ja sytyttäisi vallankumouksen palon taisteluautojen tuolla puolen.

Puhuja siirtyy käsittelemään teollisuuden säännöstelyä koskevaa kysymystä ja sanoo, että helmikuun 28 päivästä lähtien hallitus ei ole ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin teollisuudenharjoittajien liikevoittojen supistamiseksi. Luimme hiljattain, että muutamasta ministeristä on muodostettu komissio, jonka johtoon on asetettu Skobelev ja jonka tulee suunnitella valvontatoimenpiteitä. Mutta komissioitahan oli

---

\* — ennen vallinneeseen tilaan; tässä tapauksessa ennen sotaa vallinneeseen tilaan. *Toim.*

tsaarin aikanakin, se on pelkkää petosta. Puhuja sanoo, että on heti otettava tilanherroilta maat, ja lopettaa puheensa huomauttamalla, että Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvostojen tulee saada koko valta tai kuolla kunniaattomasti.

Puhujalle ojennetaan joka puolelta paperilappuja. Niiden määrä kohoaa vähäisessä ajassa kahteenkymmeneen. Ensimmäisessä kysytään, onko lähetettävä rintamalle täydennyskompanioita. Lenin vastaa tähän kysymykseen sanoen, että niin kauan kuin oli olemassa tsaarivalta, meidän piti mennä armeijaan ja toimia siellä. Liebknecht pukeutui asepukuun harjoittaakseen sodanvastaista agitaatiota. Olisi naiivia luulla, että erinäisillä anarkistisilla esiintymisillä voitaisiin tehdä loppu sodasta.

»Novaja Zhizn» n:o 37,  
kesäkuun 1 (14) pnä 1917

Julkaistaan »Novaja Zhizn»  
lehden tekstin mukaan

**EHDOTUS PIETARIN PIIRIKOMITEAIN  
JA SOTILASOSASTOJEN EDUSTAJIEN SEKÄ  
KESKUSKOMITEAN JA PIETARIN KOMITEAN  
EDUSTAJIEN YHTEISEN NEUVOTTELUKOKOUKSEN  
PÄÄTÖSLAUSELMAKSI  
KESÄKUUN 10 (23) pnä 1917**

Tutustuttuaan Neuvostojen edustajakokouksen y.m. järjestöjen päätöksiin, jotka on julkaistu tänään »Izvestija Petrogradskogo Soveta» lehdessä, samoin kuin »Pravdassa» julkaistuun KK:n päätökseen, jotka koskevat kolmipäiväisen mielenosoituskiellon noudattamista —

— tutustuttuaan näihin päätöksiin ja harkittuaan asiain-tilaa

päättää:

Sen johdosta että Neuvostojen edustajakokous ja Talonpoikien Edustajien Yleisvenäläisen Neuvoston Toimeenpaneva Komitea ovat lausuneet suoraan julki vetoomuksessaan:

»Tiedämme, että salassa piilottelevat vastavallankumoukselliset aikovat käyttää hyväkseen mielenosoitustanne»

— sen johdosta on myönnettävä, että me olemme luulleet vastavallankumousta heikommaksi, sillä emme vielä tiedä sitä, mikä on Neuvostojen edustajakokouksen tiedossa;

- että taistelu vastavallankumousta vastaan on sitäkin tärkeämpää ja asetetaan siis päiväjärjestykseen;
- että KK:n päätös suoranaisen kolmipäiväisen mielenosoituskiellon noudattamisesta on oikea;
- että on välttämättömästi...\*

*Kirjoitettu kesäkuun 10 (23) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1959  
XXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## GRIMMIN JUTUSTA

Meiltä kysytään, missä mielessä olemme katsoneet Grimmin menettelyn »kaksimieliseksi». Vastaamme — lukijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta saada selvästi osoittamamme »Volja Naroda» lehden<sup>545</sup> numeroa — että allekirjoittamassamme pöytäkirjassa (julkaisisimme sen mielellämme, jos »Pravdassa» olisi tilaa) puhutaan *ainoastaan* siitä, miten Grimm suhtautuu *Hoffmanniin*, saman puolueetoman maan (Sveitsin) porvariministeriin.

*»Pravda» n:o 75,  
kesäkuun 20 (7) pnä 1917*

*Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan*

## HÄVETKÄÄ!

Kas näin pitkälle on mennyt puheissaan tänään »Novaja Zhiznin»<sup>546</sup> pääkirjoituksen kirjoittaja herra Stan. Volski:

»...Vaikka sosialismi kiistää suurten kansojen oikeuden orjuuttaa pikkukansoja, se ei ole milloinkaan suositellut päinvastaista menettelytapaa: suurten kansojen saattamista pikkukansojen orjuuteen. Mutta juuri sellaista koko Venäjän kansan tahdon väkivaltaista polkemista, vallankumouksellisen demokraattisen yhteistoiminnan kieltämistä ja luokkataistelun korvaamista kansallisvihalla on ainakin Ukrainan Radan taktiikka, ellei ohjelma...»

Näin pitkälle menee »Novaja Zhiznin» pikkuporvarillisten lörpöttelijäin hoipertelu — suoranaiseen mustasotnialaisuuteen! Ainoastaan Menshikovit eilen ja Katkovit toissapäivänä saattoivat sanoa, että ukrainalaiset »orjuuttavat» Venäjän kansaa, kun he haluavat, että heillä olisi oma eduskunta,

\* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

omat ministerit, oma sotaväki, omat finanssit ynnä muuta! Imelillä miltei marxilaisilla sanoilla höystettyä likaista suurvenäläistä shovinismia — juuri sitä on ministeri V. Tshernovin, hra Volskin ja »Rabotshaja Gazetan» sananjulistus.

»Pravda» n:o 83,  
kesäkuun 29 (16) pnä 1917

Julkaistaan »Pravda» lehden  
tekstin mukaan

**TILANNESELOSTUS RINTAMALLA JA SELUSTASSA  
TOIMIVIEN VSDTP(b):n SOTILASJÄRJESTÖJEN  
YLEISVENÄLÄISESSÄ KONFERENSSISSA  
KESÄKUUN 20 (HEINÄKUUN 3) pnä 1917<sup>547</sup>**

**LYHYT LEHTISELOSTUS**

Aamuistunnossa Lenin teki tilanneselostuksen. Hän huomautti siitä tilanteen erilaisuudesta, mikä on havaittavissa verrattaessa nykyhetkeä puolueen huhtikuun konferenssin aikoihin. Silloin eri sosialistipuolueiden asema ei ollut vielä läheskään selvä. Menshevikkien ja eserrien todelliset poliittiset kasvot ovat paljastuneet vasta nyt nyky- ja viimeaikaisten tapahtumien yhteydessä. Vaikkei pikkuporvaristo olekaan sosialismin kannalla, sen mielipiteet voivat kuitenkin olla todella demokraattisia. Ja mikäli tältä näkökannalta tarkkaillaan eserräläisiä ja menshevistisiä joukkoja, niin ei voida katsoa niiltä puuttuvan johdonmukaisuutta demokraattisuudessa. Samaa ei kuitenkaan voida sanoa niiden johtajista, ja sen vuoksi havaitsemme, että on olemassa syvä kiilu toisaalta eserräläisten ja menshevististen joukkojen ja toisaalta niiden johtajien välillä. Näiden joukkojen johtajat luopuvat vähitellen paitsi sosialismista, myös demokraattisuudesta. Tämä näkyy siitä, miten sosialistiministerit suhtautuvat ajankohdan kolmeen elintärkeään kysymykseen.

Maakysymykseen nähden hallituksen sosialistinen osa on ilmeisesti eri mieltä talonpoikaiston kanssa ja auttaa tilanherroja pitämään hallussaan niille kuuluvia maita. Sosialistiministerien demokraattisuuden toisena koetinkivenä on ollut heidän suhtautumisensa paikalliseen itsehallintoon. Demokraattisuuden aakkostotuuksia on se periaate, että kansan itsensä tulee valita paikalliset viranomaiset, mutta tältä pohjalta

on kehittynyt kuitenkin lukuisia selkkauksia väliaikaisen hallituksen ja paikallisten itsehallintoelinten välillä, ja ministeriön sosialistinen osa on kamppaillut aktiivisesti näitä tosidemokraattisia periaatteita vastaan. Ja kolmantena kysymyksenä on vihdoin hyökkäys. Sosialisti Kerenski on saanut aikaan sen, mitä ei kyennyt saamaan aikaan ilmetty imperiaalisti Gutshkov.

Meidän, vallankumouksellisten sosialidemokraattien, tulee toiminnassamme pitää suuntana demokraattisten joukkojen luokkatietoisuuden selventämistä. Sen vuoksi meidän on paljastettava säälimättä nämä entiset pikkuporvarillisten kansanjoukkojen johtajat ja osoitettava kansalle yhteinen tie, jolle sen edelläkulkijana lähtee vallankumouksellinen proletariaatti.

»Novaja Zhizn» n:o 54,  
kesäkuun 21 (heinäkuun 4) pnä  
1917

Julkaistaan »Novaja Zhizn»  
lehden tekstiin mukaan

## POLIITTINEN TILANNE<sup>548</sup>

(NELJÄ TEESIÄ)

1. Vastavallankumoukselliset ovat järjestäytyneet, lujittaneet asemiaan ja ottaneet itse asiassa vallan käsiinsä valtiossa.<sup>549</sup>

Vastavallankumouksellisten täydellinen järjestäytyminen ja voimistuminen merkitsee hyvin harkittua ja jo käytännössä tapahtunutta vastavallankumouksen kolmen perusvoiman yhdistymistä: (1) kadettipuolue, t.s. järjestyneen porvariston todellinen johtaja, esitti hallitukselle siitä erotesaan uhkavaatimuksen raivaten siten vastavallankumoukselle tietä tämän hallituksen kukistamista varten; (2) yleisikunta ja armeijan ylijohdo, joita Kerenski, jota nyt huomattavimmat eserrätkin sanovat Cavaignaciksi, on tietoisesti tai puolittain tietoisesti auttanut, ovat ottaneet todellisen valtiiovallan käsiinsä ja ryhtyneet ammuttamaan vallankumouksellisia joukkoja rintamalla, riisumaan aseista Pietarin ja Moskovan vallankumouksellisia sotilaita ja työläisiä, tukahduttamaan ja rauhoittamaan Nizhni Novgorodia, vangitsemaan bolshevikkeja ja lakkauttamaan heidän lehtiään ei ainoastaan ilman oikeudenkäyntiä, vaan jopa



ilman hallituksen päätöstäkin. Nykyinen varsinainen valtiovalta Venäjällä on itse asiassa sotilasdiktatuuria; tätä tosiasiaa naamioidaan vielä eräillä laitoksilla, jotka ovat vallankumouksellisia sanoissa, mutta voimattomia teoissa. Tämä tosiasia on kuitenkin eittämätön ja sikäli perustavaa laatua, että ellei sitä käsitetä, poliittisen tilanteen käsittäminen on kerrassaan mahdotonta. (3) Mustasotnialais-monarkistinen ja porvarillinen lehdistö, joka on bolshevikkien vimmatusta vainoamisesta siirtynyt vainoamaan Neuvostoja, »kiihottaja» Tshernovia j.n.e., on selvääkin selvempi todistus siitä, että nykyisin vallitseva ja kadettien ja monarkistien tukema sotilasdiktatuuripolitiikka on todelliselta olemukseltaan Neuvostojen hajottamisen valmistelua. Monet eserrien ja menshevikkien, t.s. Neuvostojen nykyisen enemmistön, johtomiehet ovat jo myöntäneet ja sanoneet sen viime päivinä, mutta ehta pikkuporvareina he kuittaavat tämän uhkaavan todellisuuden pelkällä sanahelinällä.

2. Neuvostojen samoin kuin sosialistivallankumouksellisten ja menshevikkien puolueiden johtomiehet, etunenässään Tsereteli ja Tshernov, ovat kavaltaneet lopullisesti vallankumouksen asian luovuttamalla sen vastavallankumouksellisten huostaan ja muuttamalla itsensä ja puolueensa sekä Neuvostot vastavallankumouksen viikunanlehdeksi.

Tämän seikan vahvistaa todeksi se, että sosialistivallankumoukselliset ja menshevikit ovat pettäneet bolshevikit ja hyväksyneet vaiteliaasti näiden lehtien hävittämisen uskaltaamatta edes sanoa suoraan ja avoimesti kansalle, että he tekevät niin ja miksi he tekevät niin. He ovat riistäneet itseltään kaiken reaalisen vallan laillistamalla työläisten ja vallankumouksellisten rykmenttien aseistariisunnan. He ovat muuttuneet pelkiksi suunsoittajiksi, jotka auttavat taantumusvoimia kiinnittämään kansan huomiota muualle siksi aikaa, kun ne valmistautuvat lopullisesti hajottamaan Neuvostot. Koko nykyisestä poliittisesta tilanteesta ei ymmärretä kerrassaan mitään, ellei tajuta tätä sosialistivallankumouksellisten ja menshevikkien puolueiden ja nykyisen Neuvostojen enemmistön täydellistä ja lopullista vararikkoa eikä niiden »direktorioiden» ja muunlaisten maskeradien näennäisyyttä.

3. Ei ole enää mitään toiveita Venäjän vallankumouksen rauhanomaisesta kehityksestä. Objektiivinen tilanne: joko sotilasdiktatuurin lopullinen voitto tai työläisten aseellisen

kapinan voitto, mikä on mahdollista vain, jos kapinan ohella syvät kansankerrokset nousevat vastustamaan hallitusta ja porvaristoa taloudellisen rappiutilan ja sodan pitkittymisen johdosta.

Ohjelause: kaikki valta siirrettävä Neuvostoille, oli tunnus, jonka tarkoituksena oli vallankumouksen rauhanomainen kehitys, mikä oli mahdollista huhti-, touko-, kesäkuussa, heinäkuun 5—9 päivään asti, t.s. ennen kuin todellinen valta siirtyi sotilasdiktatuurille. Tämä tunnus ei ole enää oikea, sillä siinä ei oteta huomioon vallan siirtymistä eikä sitä, että eserrät ja menshevikit ovat itse asiassa kavaltaneet koko vallankumouksen. Asiaa eivät voi auttaa erilliset uhkayritykset, kapinat, vastatoimet, toivottomat erilliset yritykset vastustaa taantumusta, vaan ainoastaan tilanteen selvä tajuminen, työväenluokan mielenmaltti ja -lujuus, voimien valmistaminen aseelliseen kapinaan, jonka voiton edellytykset ovat nyt tavattoman vaikeita, mutta kuitenkin mahdollisia teesin tekstissä mainittujen tosiasian ja asianhaarojen valitessa. Ei mitään perustuslaki- eikä tasavaltailuusioita, ei enää mitään harhakuvitelmia rauhanomaisesta tiestä, ei mitään erillisiä toimintoja, *nyt* ei saa antautua mustien sotnioiden ja kasakkojen provosoitavaksi, vaan on koottava voimat, järjestettävä ne uudelleen ja valmistettava niitä lujamielisesti aseelliseen kapinaan, mikäli kriisin kehittyminen sallii ryhtyä siihen todella laajassa, koko kansaa käsittävässä mitassa. Maan siirtyminen talonpojille on nyt mahdotonta ilman aseellista kapinaa, sillä otettuaan vallan vastavallankumoukselliset ovat yhdistyneet kokonaan tilanherrojen kanssa, kuten luokan kanssa.

Aseellisen kapinan tarkoitusperänä voi olla vain vallan siirtäminen talonpoikaisköyhälistön tukeman proletariaatin käsiin, jotta voitaisiin toteuttaa puolueemme ohjelma.

4. Työväenluokan puolueen tulee *y h d i s t ä ä* legaalinen toiminta illegaaliseen kuten vuosina 1912—1914 luopumatta hetkeksikään legaalisuudesta, mutta myös liioittelematta vähääkään sen merkitystä.

Legaalista toimintaa ei saa keskeyttää tunniksikaan. Ei pidä kuitenkaan uskoa hivenenkään vertaa perustuslaki- ja »rauhan»-illuusioihin. Kaikkiialla ja joka suhteessa on perustettava heti illegaalisia järjestöjä ja soluja lentolehtisten julkaisemista y.m. varten. On järjestäydyttävä uudelleen heti, johdonmukaisesti, lujamielisesti, kautta koko linjan.

On toimittava samoin kuin vv. 1912—1914, jolloin me osasimme puhua vallankumouksen ja aseellisen kapinan tietä suoritettavasta tsarismien kukistamisesta menettämättä legaalista pohjaamme enempää Valtakunnanduumassa kuin vaakuuskassoissa ja ammattiyhdistyksissä j.n.e.

*Kirjoitettu heinäkuun 10 (23) pñä 1917*

*Julkaistu elokuun 2 (heinäkuun 20)  
pñä 1917 »Proletarsoje Delo»  
lehden 6. n:ossa  
Nimimerkki: W*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

## KIRJE RIIAN VALTAUSTA KOSKEVAN LENTOLEHTISEN JULKAISEMISESTA<sup>550</sup>

Tätä lentolehtistä on tietenkin mahdoton julkaista legaalisesti, mutta on yritettävä julkaista se illegaalisesti. Olisi äärimmäisen typerää, jos keksisimme saattaa lakkautuksen vaaraan legaaliset sanomalehtemme (joiden säilyttäminen on jo muutenkin tavattoman vaikeaa ja jotka ovat meille hirveän tärkeitä) emmekä pystyisi tekemään sitä, mihin pystyimme vv. 1912—1914: käyttämään hyväksemme legaalisia mahdollisuuksia. Kirjoitusta (lentolehtistä) ei pidä julkaista legaalisesti enempää kuin pilatakaan sitä muokkaamalla legaalisuuden vaatimuksia vastaavaksi.

Olisi sekä järjetöntä että myös konnamaista *rajoittua* legaaliseen sanaan, kun hallitus on ilmeisesti tyypistänyt ja tyypistää joka päivä sananvapautta.

Tiedän, että bolshevikkimme ovat hyvin piintyneitä ja että illegaalisten lentolehtien saaminen julkaistuksi vaatii runsaasti työtä. Tulen kuitenkin vaatimaan sitä vaatimasta päästyäni, sillä se on elämän vaatimuksia, liikkeen vaatimuksia.

On julkaistava illegaalisia lentolehtiä ja -lehtisiä, joissa puhutaan vapaasti, kuuluvasti, rajoituksitta. Niiden allekirjoituksena olkoon: »Vainottujen bolshevikkien ryhmä». Voidaan rajoittua tähän allekirjoitukseen ja voidaan myös lisätä siihen pienin kirjasiimin painettuna: »Vainottujen bolshevikkien ryhmään kuuluvat ne bolshevikit, jotka hallituksen vainotoimenpiteiden vuoksi ovat pakotettuja toimimaan illegaalisesti.» Tai vielä näin: »Vainottujen bolshevikkien

ryhmään kuuluvat bolshevikit, joiden on pakko hallituksen vainotoimenpiteiden takia ja painovapauden riistämisen vuoksi julkaista illegaalisia vapaita lentolehtiä, toimia legaalisen bolshevikkipuolueen puitteiden ulkopuolella.»

## LENTOLEHTINEN RIIAN VALTAUKSEN JOHDOSTA

**Työläiset, sotamiehet ja kaikki työtätekevät!**

Vihollisjoukot ovat miehittäneet Riian. Olemme kärsineet vielä yhden raskaan tappion. Häätä, tavaton häätä, johon sota on saattanut kansan, käy yhä tuntuvammaksi ja pitkällisemmäksi.

Minkä vuoksi sota pitkistyy? Aina vain kapitalistirosvojen saaliin- jaon vuoksi, sen vuoksi, jäävätkö Belgia, Serbia, Puola, Riika y.m. Saksan saalistajakapitalisteille, jäävätkö Englannin saalistajakapitalisteille Bagdad, niiden ryöstämät Saksan siirtomaat, jääkö Venäjän saalistajakapitalisteille Armenia j.n.e. Kerenskin hallitus pettää häpeämättömästi menshevikkien ja eserrien avustamana ja kannattamana kansaa tuudittaen sitä uneen sellaisilla mitään sanomattomilla ja mihinkään velvoittamattomilla puheilla, että ne haluavat muka rauhaa, vaikka itse asiassa pitkittävät ryöstösotaa eivätkä saata julkisuuteen salaisia sopimuksia, jotka tsaari solmi Englannin ja Ranskan kapitalistien kanssa rikastuttaakseen Venäjän kapitalisteja, joille on luvattu Konstantinopoli, Galitsia ja Armenia.

Tasavallan aikanakin Venäjän kansa vuodattaa vertaan kapitalistien välisten salaisten sopimusten, ryöstösopimusten täyttämiseksi.

»Tasavaltalaiset» Kerenski, Skobelev, Tshernov ja kumpp. ovat kuukausikaupalla pettäneet Venäjän työläisiä ja talonpoikia sen sijaan, että olisivat irtisanoneet salaiset ryöstösopimukset ja esittäneet kaikille sotaa käyville kansoille tarkat, selvät ja oikeudenmukaiset rauhanehdot.

Kerenski on menshevikkien ja eserrien kanssa pettänyt kansaa, Vain työväenhallitus voi pelastaa maan, vapauttaa sen sodan hävityksistä ja sotarosvokapitalistien ryöväyksestä.

Riian menetyksen johdosta porvaristo varustautuu jo säättämään uusia pakkolakeja ja ryhtymään uusiin pakkotoimenpiteisiin sotamiehiä, työläisiä ja talonpoikia vastaan. Talonpojilta on jo alettu ottaa viljaa, kun taas kapitalistit saavat pitää hävyttömän suuret liikevoittonsa ja säilyttää pyhän »liikesalaisuutensa», joka varjelee pankkiireja ja miljonäärejä paljastukselta ja estää työväenvalvonnan.

Menshevikit ja eserrät pokkuroivat häpeällisesti porvariston edessä, tukevat sitä edelleenkin ja pitävät kovaa ääntä siitä, että on »lopetettava» »kaikki puolueriidat», t.s. säilytettävä kapitalistien kaikkivalta, annettava kapitalistien ryöväitä maata ja suotava heille edelleenkin »vapaus» pitkittää sotaa...

Kymmeniä ja satoja tuhansia kansan miehiä on tuhoutunut hyökkäyksessä, jonka Kerenskin, menshevikkien ja eserrien hallitus pani alulle kesäkuussa. Kymmeniä ja satoja tuhansia tuhoutuu sodan pitkittyessä niin kauan kuin kansa sietää tuota hallitusta.

Vain työväenhallitus voi pelastaa maan. Vain se ei petä kansaa, vaan esittää viivyttelöttä tarkat, selvät ja oikeudenmukaiset rauhanehdot kaikille maille.

Porvaristo pelottelee kansaa, vrittää aiheuttaa paniikkia ja uskotella valistumattomille ihmisille, ettei nyt heti voida ehdottaa rauhaa, että se merkitsisi »Riian menettämistä» y.m. Se on kansan pettämistä.

Rauhantarjous ei merkitsisi Riian luovuttamista edes silloinkaan, jos rauhasta sopisivat hallitukset, t.s. hallitukset, jotka suojelevat kapitalistien pyhää oikeutta pitää rosvoamansa rikkauudet ja anastamansa vieraat maat (anneksiot). Riika on Saksan ryövärikapitalistien saalis. Armenia on Venäjän ryövärikapitalistien saalis. Kun ryövärit sopivat rauhasta, ne joko pitävät kukin saaliinsa tai vaihtavat osia saaliista. Niin ovat päättyneet ja tulevat päättymään kaikki sodat, niin kauan kuin valta pysyy kapitalisteilla.

Me puhumme kuitenkin *työväen*hallituksesta, mikä on ainoa hallitus, joka voi esittää heti oikeudenmukaiset rauhanehdot. Siitä koko Venäjän työläiset ja talonpojat puhuneet monta sataa kertaa lukemattomissa evästyksissään ja päätöksissään. Näitä ehtoja on rauha ilman anneksioita, t.s. ilman vieraiden maiden anastusta. Se merkitsee, ettei saksalainen eikä venäläinen saa väkijoukolla, ilman puolalaisien vapaaehtoista suostumusta liittää alueihinsa Puolaa tai Lätinmaata, ettei turkkilainen eikä venäläinen saa kahmaista Armeniaa ja niin edelleen.

Työväenhallitus on esittävä kuitenkin heti sellaiset oikeudenmukaiset rauhanehdot poikkeuksetta kaikille sotiville maille. Niin kauan kuin sitä ei tehdä, niin kauan kuin ei esitetä tarkkoja, selviä, virallisia rauhantarjouksia, niin kauan kuin salaiset ryöstösopimukset pysyvät voimassa, niin kauan kuin ei tehdä loppua kapitalistien kaikkivallasta ja sotarosvouksesta, kapitalistien, jotka kahmivat kokoon satoja miljoonia sotatarviketoimituksilla, niin kauan kaikki puheet rauhasta ovat pelkkää kansan pettämistä, kauttaaltaista ja häpeämätöntä pettämistä.

Tätä kansan pettämistä harjoittavat kaikki kapitalistiset hallitukset, siinä luvussa myös Kerenskin, eserrien ja menshevikkien hallitus. Kaikki ne puhuvat sisällyksettömiä, mihinkään velvoittamattomia fraaseja rauhasta, kukaan ei esitä tarkkoja rauhanehtoja, kukaan ei sano irti salaisia sopimuksia, kaikki pitkittävät itse asiassa edelleenkin kansoille tuhoisaa, rikollista ryöstösotaa, jota käydään kapitalistien liikevoittojen vuoksi.

Alas sotal! Alas Kerenskin, menshevikkien ja eserrien hallitus, joka pettää kansaa, pitkittää sotaa, puolustaa kapitalistien ryöstöintressejä ja lykkää perustavan kokouksen vaaleja!

Vain talonpoikaisköyhälistön tukema työväenhallitus esittää rauhantarjouksen, tekee lopun kapitalistien harjoittamasta rosvouksesta ja antaa työtätekeville leipää ja vapauden. Jokainen työläinen ja sotamies tehköön kansalle selväksi, että on kukistettava Kerenskin hallitus ja pystytettävä työväenhallitus.

*Kirjoitettu 1917 elokuussa,  
22 (syyskuun 4) päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1962  
V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 34. osassa*

*Julkaistaan  
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

**TEESEJÄ PIETARIN JÄRJESTÖN KONFERENSSISSA  
LOKAKUUN 8 p:nä PIDETTÄVÄÄ SELOSTUSTA SEKÄ  
PÄÄTÖSLAUSELMAA JA PUOLUEEN  
EDUSTAJAKOKOUKSEEN VALITUILLE EDUSTAJILLE  
TARJOITETTUA EVÄSTYKSIÄ VARTEN<sup>551</sup>**

**PERUSTAVAN KOKOUKSEN EHDOKASLUETTELOSTA<sup>552</sup>**

Keskuskomitean julkisuuteen saattama ehdokasluettelo on laadittu sopimattomasti ja sitä on vastustettava mitä jyrkimmin. Talonpoikaisvaltaisessa perustavassa kokouksessa pitää olla neljä tai viisi kertaa enemmän työläisiä, sillä vain ne kykenevät solmimaan läheiset ja kiinteät yhteydet talonpoikaisedustajiin. Kerrassaan liian paljon on niin ikään ehdokkaina melko kokemattomia henkilöitä, jotka ovat liittyneet puolueeseemme vasta hiljakkoin (kuten Larin). KK avaa ovet sepposen selälleen pyrkyreille ja perustavan kokouksen virkapaikkojen tavoittelijoille asettamalla luetteloon sellaisia ehdokkaita, joiden tulisi ensin toimia kuukausia ja kuukausia puolueessamme. Luettelon pikainen tarkistaminen ja korjaaminen on välttämätöntä.

**HUOMAUTUS »PERUSTAVAN KOKOUKSEN EHDOKAS-  
LUETTELOA» KOSKEVAAN TEESIIN**

Itsestään selvää on, ettei kukaan olisi jäävänyt väliryhmäläisistä,<sup>553</sup> joita puoluelinjamme mukaisessa proletaarisessa toiminnassa on kokeiltu kerrassaan vähän, esimerkiksi sellaista ehdokasta kuin Trotskia, sillä ensiksikin Trotski otti heti saavuttuaan internationalistisen asenteen; toiseksi kamppaili väliryhmäläisten keskuudessa yhdistymisen hyväksi; kolmanneksi osoitti heinäkuun vaikeina päivinä olevansa tehtävien tasalla ja vallankumouksellisen proletariaatin puolueen uskollinen kannattaja. Selvää on, että samaa ei voida sanoa monista luetteloon merkityistä eilistä puolueen jäsenistä.

Larinin asettaminen ehdokkaaksi (ja vielä ennen Petrovskia, Krylenkoa y.m. ...) on erikoisen skandaalimaista. Larin on auttanut jo sodankin aikana *shovinisteja*, esiintynyt *heidän edustajanaan* Ruotsin edustajakokouksessa, auttanut julkaisemaan perättömyyksiä Pietarin työläisistä ja heidän sotateollisuuskomiteoita vastaan harjoittamastaan boikotista. Sodan

aikana Larin ei osoittanut kertaakaan ennen vallankumousta *taistelevansa* internationalismin puolesta. Larin auttoi Venäjälle saavuttuaan pitkän aikaa menshevikkejä ja hyökkäili jopa lehdistössäkkin sopimattomalla tavalla Aleksinskin hengessä puolueettamme vastaan. Larin on tunnettu »hyppäykсистään»: muistakaapa hänen kirjasensa, jossa puhutaan työväen edustajakokouksesta ja yhdistymisestä eseriin.

Tätä ei tietenkään tarvitsisi muistella, mikäli Larin on liittynyt puolueeseemme halusta korjata virheensä. Mutta hänen valitsemisensa perustavaan kokoukseen parin viikon kuluttua siitä, kun hän on liittynyt puolueeseen, olisi *itse asiassa* puolueemme muuttamista samanlaiseksi inhottavaksi pyrkyrieni pilttuiksi, jollaisia ovat useimmat eurooppalaiset puolueet. \*

Perustavassa kokouksessa tulee olemaan vakavana tehtävänä läheinen, kiinteä, intiimi *lähestyminen* talonpoikiin. Siihen pystyvät vain työläiset, jotka elämänsä puolesta ovat läheisiä talonpojille. Puhujien ja kirjailijoiden tuppaaminen perustavaan kokoukseen merkitsee sitä, että lähdetään ennestään tunnetulle opportunistin ja shovinistin tielle. Se ei ole »III Internationaalin» arvolle sopivaa.

Kirjoitettu 1917 syyskuun 29 ja  
lokakuun 4 (lokakuun 12 ja 17)  
päivän välisenä aikana

Julkaistu ensi kerran täydellisesti  
1962 V. I. Leninin Teosten  
5. painoksen 34. osassa

Julkaistaan  
konekirjoitusjäljennöksen mukaan

## »TILANHERRAT JA KADETIT LYÖTTÄYTYNEET YHTEEN»

Tämä sanonta ei ole meidän. Sitä on käyttänyt sanomalehti »Delo Naroda»<sup>554</sup> lokakuun 3 päivänä 170. numerossaan kertoessaan »maaseudun erään työntekijän» sanoin siitä, mitä on tapahtunut Venäjällä vuoden 1917 kesällä ja syksyllä. »Delo Naroda» on kuten tunnettua »sosialistivallankumoukselisten» puolueen virallinen pää-äänenkannattaja. Entinen ministeri Tshernov on tämän lehden toimituksessa.

\* Entä M. N. Pokrovskin asettaminen ehdokkaaksi? Hän loittoni v. 1907 bolshevikeista ja pysytteli vuosikausia sivussa. Olisi hyvä, jos hän yhtyisi jälleen lopullisesti meihin. Se on kuitenkin ensin todistettava pitkällisellä toiminnalla.

Sellaisen lehden tunnustus on erikoisen arvokas. Tässä tuo tunnustus:

»Tilanherrat ja kadetit ovat lyöttäytyneet yhteen, kuten maaseudun eräs työntekijä sanoo. Tarkemmin tulkittuna tämä merkitsee, että maanomistajat ovat kohdanneet myötätuntoa ja saaneet kannatusta eräiden hallitusainesten keskuudessa niin keskuksessa kuin maaseudullakin, selvinneet alkusäikähdyksestään ja alkaneet järjestäytyä... Hyökäykset maakomiteoita vastaan ovat alkaneet ja voimistuvat päivä päivältä alussa valituksina ja voivotuksina, joita on pursunut kuin runsauden sarvesta, 'ryöväysten', 'laittomuuksien' ja 'tuhotekojen' johdosta... Valituksia ovat seuranneet yläportaana rajoittavat ohjekirjelmät ja maakomiteoihin kohdistuneet oikeudelliset rankaisutoimenpiteet, ja rintamavyöhykkeellä sijaitsevilla paikkakunnilla myös sotilasviranomaiset ovat puuttuneet asiaan kenraali Kornilovin päiväkäskyjen muodossa. Vieläpä täällä Pietarissakin on oikeusministeriön taholta uhattu saattaa ylin maakomitea rikosoikeudelliseen edesvattuuseen.

Yleisimpänä aiheena syytteiden nostamiseen ja siviilikanteiden tekemiseen on ennen vallankumousta solmittujen vuokrasopimusten voimassaolon lakkauttaminen. Tilanherrat ja kaikki heidän kumppaninsa jankkaavat yhteen ääneen, ettei sopimuksia koskevaa lakia ole kumottu, joten siis kaikki sopimukset ovat voimassa eikä 'millään komiteoilla eikä yksityisillä henkilöillä' ole oikeutta lakkauttaa niiden voimassaoloa... Ja 'varomattomia' maakomiteoita joutuu joukoittain entisen oikeuslaitoksen iskujen alle sopimusten voimassaolon lakkauttamisen ja vuokramaksujen alentamisen vuoksi. Tuo alentaminen on kuitenkin kerrassaan välttämätöntä ja tuskinpa yksikään sopimus on pysynyt jossain entisellään.»

(Esitetään »mitä maltillisimman professori Kablukovin» todistus, että lyhytaikaisen vuokrasopimuksen tehnyt talonpoika saattaa olla »*maaorjuutta pahemmassa*» asemassa)...

»Ennen vallankumousta solmittujen orjuuttavien vuokrasopimusten voimassaolon lakkauttaminen ei näissä oloissa ole ollut suinkaan rikos, vaan vallanelinten suoranainen velvollisuus... Suoranaista kapinan provosointia on ollut yritys pitää hinnalla millä hyvänsä talonpoikaisvuokraajia 'maaorjuutta pahemmassa' asemassa, ja tämä provosointi on ollut sitä rikollisempaa, koska se on tapahtunut yksinomaan orjuuttaja-tilanherrojen luokan eduksi ja aikana, jolloin tasavalta ja koko kansa on mitä suurimmassa hädässä... Eihän todellakaan ole sattuma, että nimenomaan Tambovin kuvernementissa, missä syytteeseen asetettuja komiteoita on tavaton määrä, on suoritettu tuhotekoja ja palavat tilanherrojen 'pesät'...»

Näin sanotaan »Delo Naroda» lehdessä, eserrien ministeripuolueen virallisessa äänenkannattajassa!

Nämä rivit pitäisi painattaa uudelleen kaikkialla, julkaiseta ne toistamiseen lentolehtisissä ja levittää ne lentolehtisten avulla miljoonina monisteina talonpoikien keskuuteen, sillä



ne sisältävät eserrien (»sosialistivallankumouksellisten») oman ja itse V. Tshernovin lehdessä esitetyn todistuksen siitä, että eserrät ovat kavaltaneet talonpojat tilanherroille, että eserräpuolue on pettänyt talonpoikaiston ja niin ikään antautunut tilanherroille, jollei suorastaan »lyöttäytynyt yhteen» niiden kanssa.

Kansan on saatava lukea kerran jos toisenkin nämä rivit. Jokainen valveutunut talonpoika, sotamies ja työläinen harmitkoon, mitä nämä tunnustukset merkitsevät.

On kulunut seitsemän vallankumouskuukautta. Kansa on osoittanut lukemattoman monta kertaa luottavansa eseriin, antanut niille vaaleissa enemmistön, sanonut eserrien puolueelle: johda meitä, me annamme käsiisi johdon! Eserräpuolueella, joka vuoden 1917 maaliskuusta lähtien on toiminut liitossa *menshevikkien* kanssa, on ollut monen monta kuukautta *enemmistö* Työläisten, Sotilaiden ja Talonpoikien Edustajien Neuvostoissa! Eserräpuolueen ja menshevikkipuolueen jäseniä on toukokuun 6 pstä lähtien ollut ja on ministereinä ja apulaisministereinä yhdessä »kadettiraukkojen», rinnan »kadettiraukkojen», liitossa »kadettiraukkojen» kanssa!

Itse »Delo Naroda» tunnustanut, mikä on ollut tuloksena tästä niiden ja kadettiraukkojen sekä tilanherrojen koalitiosta (liittoumasta, yhteenliittymästä).

Seitsemän vallankumouskuukautta, seitsemän kuukautta demokraattista tasavaltaa, seitsemän kuukautta eserrien ja menshevikkien ylivaltaa Neuvostoissa ovat johtaneet siihen, että »tavaton» määrä maakomiteoiden jäseniä on asetettu syytteeseen tuomioistuimessa — entisen oikeuslaitoksen tuomioistuimessa, entisessä, tsaarin ja tilanherrojen tuomioistuimessa — ja että talonpojat ovat nousseet kapinaan Tambovin ja muissa kuvernementeissa!

Siinä tulos talonpoikien eserräpuolueelle osoittamasta luottamuksesta. Ja eserräministeri S. L. Maslovin uusi maalaki-esitys on jälleen kerran todistuksena siitä (ks. saman kirjoittajan artikkelia »Eserräpuolue pettämässä jälleen talonpoikia» \*), miten eserrät ovat kavaltaneet talonpojat.

Kirjoitettu 1917 lokakuun 20  
(marraskuun 2) päivän jälkeen

Julkaistu ensi kerran lokakuun 24  
(marraskuun 6) pnä 1917 »Derevenskaja Bednota» lehden 11. n:ossa

Julkaistaan  
»Derevenskaja Bednota»  
lehden iektiin mukaan

\* Ks. Teokset, 26. osa, ss. 210—215. Toim.

## KIRJE J. M. SVERDLOVILLE

Tov. Sverdloville.

Sain vasta eilisiltana tietää, että Zinovjev on *kirjeellisesti* kiistänyt osallisuutensa Kamenevin »Novaja Zhiznissä» julkaisemaan kirjoitukseen.

Miksi Te ette lähetä minulle mitään???

Kaikki Kamenevia ja Zinovjevia koskevat kirjeet olen lähettänyt *vain* KK:n jäsenille. — Te tiedätte sen; eikö tämän vuoksi ole oudoksuttavaa, että Te aivan kuin epäilette sitä.

En nähtävästi voi osallistua KK:n kokoukseen, sillä minua »pyydystellään». Zinovjevin ja Kamenevin jutussa, jos *te* (+Stalin, Sokolnikov ja Dzerzhinski) vaaditte kompromissia <sup>555</sup>, ehdottakaa *vastoin* minua asian siirtämistä puolueoikeuden ratkaistavaksi (tosiasiat puhuvat selvästi, että Zinovjevkin on ollut tarkoituksellisesti *torpedoimassa*): se muodostuu lykkäykseksi.

»Kameneville on myönnetty ero»? Keskuskomiteastako? Lähettäkää hänen anomuksensa teksti.

Kasakoiden mielenosoituksen peruuttaminen <sup>556</sup> on valtava voitto. Hurraa! *On hyökättävä kaikin voimin* ja me voitamme kyllä muutamassa päivässä! Parhaat tervehdykseni! Teidän.

Kirjoitettu lokakuun 22 tai 23  
(marraskuun 4 tai 5) pnä 1917

Julkaistu ensi kerran 1957  
kirjassa »Lokakuun aseellinen  
kapina Pietarissa», Moskova,  
julk. Neuvostoliiton Tiedeakatemia

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

## HUOMAUTUKSIA



<sup>1</sup> *Taisteluliitto Työväenluokan Vapauttamiseksi* — järjestö, jonka Lenin perusti syksyllä 1895. Siihen kuului lähes kaksikymmentä Pietarin työläisten marxilaista kerhoa. Taisteluliiton toiminnan periaatteellisenä pohjana oli sentralismi ja tiukka kurinalaisuus. Taisteluliiton johdossa oli Keskusryhmä, johon kuuluivat V. I. Lenin, N. K. Krupskaja, G. M. Krzhizhanovski, L. Martov (J. O. Zederbaum), M. A. Silvin, V. V. Starkov, A. A. Vanejev, P. K. Zaporozhets y.m. Kaikkea toimintaa ohjasivat välittömästi kuitenkin tämän ryhmän viisi jäsentä Leninin johdolla. Järjestö oli jakautunut piiriryhmiä. Nämä ryhmät pitivät yhteyttä tehtaisiin valvutuneiden luokkatietoisten työläisten (I. V. Babushkinin, V. A. Shelgunovin y.m.) välityksellä. Tehtaissa oli organisaattoreita, jotka kokosivat tietoja ja levittivät kirjallisuutta. Isoimpiin tehtaisiin perustettiin työväenkerhoja.

Taisteluliitto ryhtyi ensimmäisen kerran Venäjällä yhdistämään sosialismin oppia työväenliikkeeseen ja siirtyi pienen valvutuneen työläisryhmän keskuudessa harjoitetusta marxilaisuuden propagandasta laajojen proletaarijoukkojen keskuudessa harjoitettavaan poliittiseen agitaatioon. Se ohjasi työväenliikettä ja yhdisti työläisten taloudellisen taistelun tsarisminvastaiseen poliittiseen taisteluun. Taisteluliiton vaikutus ulottui kauas Pietarin ulkopuolelle. Sen aloitteesta työväenkerhot yhdistyivät samanlaisiksi liitoiksi Moskovassa, Kijevissä, Jekaterinoslavissa ja muualla Venäjän kaupungeissa ja alueilla.

Joulukuussa 1895 tsaarihallitus antoi Taisteluliitolle tuntevan iskun: 9 päivän (21 päivän) vastaisena yönä pidätettiin huomattava osa sen aktiivijäsenistöä ja Lenin. Vastauksena Leninin ja Taisteluliiton muiden jäsenten pidätykseen ilmestyi poliittisia vaatimuksia sisältänyt lentolehtinen, jossa ensimmäisen kerran ilmoitettiin Taisteluliiton olemassaolosta.

Lenin ohjasi vankilasta käsin edelleenkin Liiton toimintaa auttaen sitä neuvoillaan, lähetti vapaina oleville salakirjoitusta käyttämällä kirjoitettuja kirjeitä ja lentolehtisiä ja kirjoitti lentokirjassaan »Lakoista» (jota ei vielä kukaan ole löydetty) sekä »Sosialidemokraattisen puolueen ohjelmanuonnoksen ja sen selityksen» (ks. Teokset, 2. osa, ss. 77—103).

Pietarin Taisteluliiton merkitys oli siinä, että se oli ensimmäinen työväenliikkeeseen nojautuvan ja proletariaatin luokkataistelua

ohjaavan vallankumouksellisen puolueen huomattava alkio, kuten Lenin sanoi.

»Tiedotuksen 'vanhojen' nimissä Pietarin Taisteluliiton jäsenille» Lenin kirjoitti 1896 vankilassa ollessaan varoittaen taisteluliiton vapaiksi jääneitä jäseniä provokaattori N. Mihailovista. Hän kirjoitti sen rivien väliin sivulle 240 N. I. Tezjakovin kirjaan «Сельскохозяйственные рабочие и организация за ними санитарного надзора в Херсонской губернии» (»Maataloustyöläiset ja heidän saniteettivalvontansa järjestäminen Heresonin kuvernementissa») (1896), johon Lenin tutustui valmistellessaan teostaan »Kapitalismin kehitys Venäjällä».

Käsikirjoitus on nähtävästi salaamistarkoituksessa kirjoitettu lyijykynällä varsin monin lyhennyksin ja hyvin pienin kirjaimin, joista ei paikoin saa selvää, minkä vuoksi se on jäänyt osaksi deshifroimatta. — 1.

<sup>2</sup> »Korporaatio» -niminen ylioppilasjärjestö muodostettiin Pietarin yliopistossa vuoden 1891 lopulla ylioppilaiden itseopiskelukerhoista. Siihen kuului vallankumousmielistä nuorisoa, mutta sillä ei ollut varmaa poliittista ohjelmaa ja se hajosi muutaman kuukauden kuluttua. Ohranaan yhteyttä pitänyt N. Mihailov, joka oli yksi sen järjestäjistä, ilmiantoi poliisille sen jäsenet. — 1.

<sup>3</sup> Voroninin tehtaan lakko (kauppias I. A. Voroninin Rezvo-ostrovin puuvillakutomon) oli vuoden 1894 tammikuun lopulla. Lakon aiheutti palkkataksojen alennus, minkä seurauksena oli kutojien palkkojen pieneneminen. Lakko kesti kolme päivää ja päättyi työläisten voittoon: palkkataksoja kohotettiin. Muutamia »kiihotajina» toimineita työläisiä pidätettiin ja karkotettiin Pietarista. — 1.

<sup>4</sup> Narodnajavoljalaiset — narodnikkiterroristien salaisen poliittisen Narodnaja Volja (Kansan Vapaus) -nimisen järjestön jäsenet. Järjestö muodostui elokuussa 1879 Zemlja i Volja (Maa ja Vapaus) -nimisen järjestön hajottua. Narodnaja Voljan johdossa oli Toimeenpaneva Komitea, johon kuuluivat A. I. Zheljabov, A. D. Mihailov, M. F. Frolenko, N. A. Morozov, V. N. Figner, S. L. Perovskaja, A. A. Kvjatkovski y.m. Luopumatta kannanotoissaan narodnikkilaaisesta utooppisesta sosialismista narodnajavoljalaiset ryhtyivät poliittiseen taisteluun katsoen tärkeimmäksi tehtäväkseen itsevaltiuden kukistamisen ja poliittisen vapauden saavuttamisen. Heidän ohjelmaansa sisältyi yleisen äänioikeuden perusteella valitun »vakinaisen kansaneduskunnan» järjestäminen, demokraattisten vapauksien julistaminen, maiden luovuttaminen kansalle ja toimenpiteet tehtaiden siirtämiseksi työläisten haltuun. »Nardnajavoljalaiset ottivat askeleen eteenpäin siirtymällä poliittiseen taisteluun, mutta heidän ei onnistunut yhdistää tätä taistelua sosialismin kanssa» (Teokset, 8. osa, s. 58), Lenin kirjoitti.

Nardnajavoljalaiset kävivät urhoollista taistelua tsaarin itsevaltiutta vastaan. Koska kuitenkin heidän lähtökohtanaan oli virheellinen oppi aktiivisista »sankareista» ja passiivisesta »väkijoukosta», he luulivat voivansa uudistaa yhteiskunnan ilman kan-

saa omin voiminsa yksilöihin kohdistuvan terrorin ja hallituksen pelottelun ja desorganisoinnin avulla. Vuoden 1881 maaliskuun 1 päivän (Aleksanteri II murhan) jälkeen hallitus murskasi Narodnaja Volja -järjestön turvautumalla ankariin vainotoimenpiteisiin, teloituksiin ja provokaatioon.

V. I. Lenin puhui hyvin kunnioittavasti Narodnaja Voljan jäsenten uhrautuvaisestä tsarisminvastaisesta taistelusta, arvosti korkealle heidän salaisessa toiminnassa käyttämänsä menetelmät ja johdonmukaisen sentralisoidun järjestönsä, vaikka arvostelikin heidän virheellistä, utoopista ohjelmaansa. — 1.

- <sup>6</sup> Struven kanssa solmittavan sopimuksen luonnos syntyi V. I. Leninin, V. I. Zasulitshin ja A. N. Potresovin sekä toisaalta P. B. Struven välisten neuvottelujen tuloksena. Neuvottelut aloitettiin A. N. Potresovin aloitteesta joulukuun 29 p:nä 1900 (ks. Teokset, 4. osa, ss. 363—365). »Legaalisen marxilaisuuden» edustajat (joita asiakirjassa sanotaan »demokraattisen opposition» Svoboda (Vapaus) -ryhmäksi) P. B. Struve ja M. I. Tugan-Baranovski olivat kiinnostuneet siitä, että ulkomailla perustettaisiin illegaalinen äänenkannattaja (aikomuksena oli panna sen nimeksi »Sovremennoje Obozrenije»), joka ilmestyisi rinnan »Iskran» ja »Zarjan» kanssa, mutta ei olisi julkisesti yhteydessä sosialidemokraatteihin. »Iskran» ja »Zarjan» toimitus suostui osallistumaan sen julkaisutoimintaan toivoen saavansa P. B. Struven välityksellä poliittista aineistoa ja kirjoituksia »Iskraa» varten, mutta asetti ehdoksi sen, ettei uusi julkaisu ilmestyisi useammin kuin »Zarja», vaan olisi sen liitteenä. »Sovremennoje Obozrenijen» toimituskuntaan tuli kuulua tasa-arvoisina osallisina »Iskran» toimituksen ja »demokraattisen opposition» edustajien — Struven ja Tugan-Baranovskin.

Neuvottelujen kulussa ilmeni, että P. B. Struve aikoo käyttää »Iskran» ja »Zarjan» toimitusta »Sovremennoje Obozrenijen» palveluskuntana ja yrittää tehdä julkaisusta niin kooltaan ja sisällöltään kuin myös ilmestymisajoiltaan »Iskran» kilpailijan. Sopimusluonnosta laadittaessa Struve torjui »Iskran» ja »Zarjan» toimituksen ehdottaman 7. kohdan, jossa sanottiin, että »Iskralla» on täysi oikeus käyttää kaikkea »Sovremennoje Obozrenijen» saamaa poliittista aineistoa. V. I. Lenin teki G. V. Plehanoville tammikuun 30 p:nä 1901 kirjoittamassaan kirjeessä selkoa neuvotteluista ja vaati päättäväisesti neuvottelujen lopettamista (ks. Teokset, 34. osa, ss. 39—41). Myöhemässä vaiheessa »Iskran» edustajien ja Struven neuvottelut keskeytyivät täysin tuloksettomasti. — 2.

- <sup>6</sup> »Zarja» (»Sarastus») — marxilainen tieteellis-poliittinen aikakauslehti, jota »Iskran» toimitus julkaisi Stuttgartissa vuosina 1901—1902. »Zarjaa» ilmestyi kaikkiaan neljä numeroa (kolme nidosta): n:o 1 huhtikuussa 1901 (numero ilmestyi itse asiassa maaliskuun 23 p:nä uutta lukua), n:ot 2—3 joulukuussa 1901 ja n:o 4 elokuussa 1902.

»Zarjan» tehtävät määriteltiin »Iskran» ja »Zarjan» toimituksen julkilausuman luonnoksessa, jonka Lenin oli kirjoittanut Venäjällä (ks. Teokset, 4. osa, ss. 301—311). Käsiteltäessä kysymystä näiden äänenkannattajien julkaisemisesta ulkomailla yhdessä Osvobozhde-

nije Truda (Työn Vapautus) -ryhmän kanssa »Zarjaa» päätettiin julkaista legaalisesti ja »Iskraa» illegaalisesti, jonka vuoksi »Zarjasta» ei enää puhuttu mitään lokakuussa 1900 julkaistussa »Iskran» toimituksen julkilausumassa.

»Zarjassa» arvosteltiin kansainvälistä ja venäläistä revisionismia ja puolustettiin marxilaisuuden teoreettisia perusteita. Siinä julkaistiin Leninin kirjoitukset »Zemstvovon vainoojat ja liberalismiin Hannibalit», »Venäjän sosialidemokratian agrariiohjelma» y. m. — 3.

<sup>7</sup> Tarkoitetaan »Zarjan» kustantamon v. 1901 julkaisemaa finanssiministeri S. J. Witten salaista kirjelmää «Самодержавие и земство» (»Itsevaltius ja zemstvo») (1899) ja siihen liittyviä R. N. S:n (P. B. Struven) esipuhetta ja huomautuksia. — 3.

<sup>8</sup> *Zemstvot* olivat 1864 keski-Venäjän kuvernementeissa muodostettuja paikallisia aateliston johtamia itsehallintoelimiä. Zemstvojen toimivalta rajoittui paikallisiin taloudellisiin kysymyksiin (sairaaloiden järjestäminen, teiden rakentaminen, tilastointi, vakuustointi j.n.e.). Zemstvojen kaikkea toimintaa valvoivat kuvernöörit ja tsaarin sisäministeriö, joilla oli valta kumota hallitukselle sopimattomat päätökset. — 3.

<sup>9</sup> Tarkoitetaan »Iskra» (»Kipinä») lehteä, Venäjän ensimmäistä koko maata käsittävää illegaalista marxilaista lehteä, jonka V. I. Lenin perusti v. 1900 ja joka esitti ratkaisevaa osaa luotaessa työväenluokan vallankumouksellista marxilaista puoluetta.

Leniniläisen »Iskran» ensimmäinen numero ilmestyi Leipzigin joulukuussa 1900, seuraavat numerot ilmestyivät Münchenissä, vuoden 1902 heinäkuusta lähtien Lontoossa ja vuoden 1903 kevästä Genevessä. Suurta apua lehden järjestämisessä (salaisen kirjapainon perustamisessa, venäjänkielisten kirjakkeiden hankkimisessa y.m.) antoivat saksalaiset sosialidemokraatit C. Zetkin, A. Braun ja muut, niinä vuosina Münchenissä asunut puolalainen vallankumousmies J. Marchlewski sekä H. Quelch, joka oli Englannin Sosialidemokraattisen Liiton johtomiehiä.

»Iskran» toimituskuntaan kuuluivat V. I. Lenin, G. V. Plehanov, L. Martov, P. B. Axelrod, A. N. Potresov ja V. I. Zasulitsh. Toimitussihteerinä oli alussa I. G. Smidovitsh-Lehmann ja sittemmin vuoden 1901 kevästä N. K. Krupskaja, joka samalla hoiti »Iskran» ja Venäjän sosialidemokraattisten järjestöjen välisen kirjeenvaihdon. Lenin oli tosiasiallisesti »Iskran» päätoimittaja ja johtaja. Hän kirjoitti »Iskraan» artikkeleja puolueen rakennustyön ja Venäjän proletariaatin luokkataistelun peruskysymyksistä.

»Iskra» muodostui puolueen voimia yhdistäväksi, puolueen työntekijöitä kokoavaksi ja kasvattavaksi keskuiseksi. Useissa Venäjän kaupungeissa (Pietarissa, Moskovassa, Samarassa ja muualla) perustettiin suuntaukseltaan leniniläis-iskralaisia VSDTP:n ryhmiä ja komiteoita ja tammikuussa 1902 Samarassa olleessa iskralaisten edustajakokouksessa perustettiin Venäjän Iskra-järjestö.

Leninin aloitteesta ja hänen välittömällä osanotollaan »Iskran» toimitus laati puolueen ohjelmaluonnoksen (joka julkaistiin »Iskran» 21. n:ossa) ja järjesti VSDTP:n II edustajakokouksen. Edusta-



jakokous totesi erikoisessa päätöksessään sen poikkeuksellisen suuren merkityksen, mikä »Iskralla» oli ollut puolueen hyväksi käydys-sä taistelussa, ja julisti »Iskran» VSDTP:n pää-äänenkannattajaksi.

Menshevikit valtasivat kohta puolueen II edustajakokouksen jälkeen »Iskran» omiin käsiinsä Plehanovin avustamina. »Iskra» lakkasi 52. n:osta alkaen olemasta vallankumouksellisen marxilaisuuden äänenkannattaja. — 3.

- <sup>10</sup> Kyseinen asiakirja sisältää V. I. Leninin huomautukset artikkeliin «Две правды» («Kaksi totuutta»), jonka D. B. Rjazanov kirjoitti kesällä 1901 »Zarja» aikakauslehteä varten. Toimitus ei ottanut vastaan artikkeliä eikä sitä julkaistu aikakauslehdessä.

Leninin osoittamat sivujen numerot viittaavat Rjazanovin »Zarjan» toimitukselle jättämän käsikirjoituksen sivuihin. — 4.

- <sup>11</sup> Ks. K. Marx, Kirje »Otetshestvennyje Zapiski» julkaisun toimitukselle. — 4.

- <sup>12</sup> *Noumenon ja fenomeeni* — Kantin filosofiassa esiintyviä vastakkaisia käsitteitä.

Noumenon on Kantin mukaan »olio sinänsä», joka ei ole tiedostettavissa ja on olemassa ihmisen tajunnasta riippumatta ja hänen tajuamiskykynsä rajojen ulkopuolella. Fenomeeni on ilmiö, joka on olemassa vain ihmisen tajunnassa ja on hänen tiedostamistoimintansa kohde.

Noumenonien, »olioiden sinänsä», ja fenomeenien, ilmiöiden, vastakkainasettelu on Kantin subjektiivisen idealistisen opin perusteesejä ja imperialismin ideologit ja revisionistit käyttävät sitä aseenaan materialismia vastaan.

Dialektinen materialismi on torjunut tämän vastakkainasettelun ja todistanut Kantin opin tieteellisesti kestäättömäksi. — 5.

- <sup>13</sup> Puolueen ohjelman, joka hyväksyttiin VSDTP:n II edustajakokouksessa 1903, laati leniniläinen »Iskran» toimitus vuoden 1901 lopulla ja vuoden 1902 alkupuolella. V. I. Lenin esitti huomattavaa osaa VSDTP:n ohjelman luonnoksen laadinnassa. Alustava aineisto VSDTP:n ohjelman laadintaa varten ajoittuu vuoden 1902 tammi- ja helmikuulle. Siinä kuvastuvat »Iskran» laatiman VSDTP:n ohjelman tärkeimmät valmisteluvaiheet: se miten Lenin tutki Plehanovin ensimmäistä ohjelmaluonnosta, laati omaa ohjelman teoreettisen osan luonnostaan ja osallistui VSDTP:n ohjelman käytännöllisen osan kollektiivisen luonnoksen laadintaan. Koko aineisto julkaistaan käsikirjoitusten mukaan; tiettyä kohtaa (tai sen osaa) koskevat variantit julkaistaan havainnollisuuden vuoksi rinnakkaisesti. Aineistoa VSDTP:n ohjelman laatimista varten ks. Teosten 6. osasta ss. 1—62. — 6.

- <sup>14</sup> *Otrezkamaat* — ne maat, jotka lohkaistiin talonpoikien maapalstoista tilanherroille toimeenpantaessa vuoden 1861 maareformia Venäjällä. Talonpojilta lohkaistut maat olivat yleensä parhaita maita. Siitä syystä nämä otrezkamaat olivat välikappaleina, joilla tilanherra saattoi velkaorjuuteen talonpojat, ja jarruttivat feodaalisten maankäyttösuhteiden poistamista. — 6.

- <sup>15</sup> *Apanaashitilat* — hallitsijasuvun hallussa olevat maat. — 15.
- <sup>16</sup> V. I. Leninin artikkelia »Venäjän sosialidemokratian agrariohjelma» koskevat G. V. Plehanovin ja P. B. Axelrodin huomautukset on kirjoitettu artikkelin käsikirjoitusliuskosten kääntöpuolelle vuoden 1902 huhtikuun 20 pn ja toukokuun 1 pn (toukokuun 3 ja 14 pn) välillä. Leninin vastaukset näihin huomautuksiin on kirjoitettu (niin ikään käsikirjoitusliuskosten kääntöpuolelle) toukokuun 1 (14) pnä 1902 samaan aikaan kuin Plehanoville osoitettu kirjekin (ks. Teokset, 34. osa, s. 89). Vastausten loppuosan (tämä osa, s. 36) Lenin on kirjoittanut artikkelin käsikirjoitukseen liitetyille lisäliuskoille. Kunkin »vastauksen» edellä on artikkelin kohta, jota vastaava huomautus koskee. Plehanovin tekstissä esiintyvät Leninin alleviivaukset on osoitettu ohuilla viivoilla. — 20.
- <sup>17</sup> Lenin tarkoittaa K. Marxin kirjoitusta »Gothan ohjelman arvostelua» (K. Marx, F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, ss. 7—39) ja F. Engelsin kirjoitusta »Vuoden 1891 sosialidemokraattisen ohjelman arvostelusta». — 23.
- <sup>18</sup> *Valujevin komissio* — komissio, joka asetettiin tutkimaan Venäjän maatalouden tilaa ja jonka johdossa oli tsaarihallituksen ministeri P. A. Valujev. Komissio kokosi vv. 1872—1873 runsaasti aineistoa maareformin jälkeisen Venäjän maatalouden tilasta. Aineisto julkaistiin kirjassa «Доклад высочайше учрежденной комиссии для исследования нынешнего положения сельского хозяйства и сельской производительности в России», Петербург, 1873 («Hänen majesteettinsa määräyksestä Venäjän maatalouden nykyistä tilaa ja maaseudun tuottavuutta tutkimaan asetetun komission selostus», Pietari 1873). — 25.
- <sup>19</sup> Vuoden 1902 huhtikuussa Belgiassa julistettiin yleislakko, minkä tarkoituksena oli tukea yleisen äänioikeuden voimaansaattamista koskevaa vaatimusta, jonka työväenpuolueen, liberaalisen puolueen ja demokraattisen puolueen edustajat olivat esittäneet parlamentissa. Lakkoon osallistui yli 300 000 työläistä. Kaikkialla maassa oli työväen mielenosoituksia. Silti kuitenkin työväenpuolueen opportunistinen johto (Vandervelde y.m.) antautui ja julisti liberaaliseen porvarileiriin kuuluvien »liittolaistensa» painostuksesta yleislakon päättyneeksi, kun parlamentti oli hylännyt vaaliuudistusta koskevan lakiesityksen ja sotaväki ampunut mielenosoittajia. Belgian työväenluokan huhtikuussa 1902 kärsimä tappio muodostui opetukseksi koko maailman työväenliikkeelle. — 29.
- <sup>20</sup> »*Vestnik Russkoi Revoljutsii. Sotsialno-polititsheskoje obozrenije*» («Venäjän Vallankumouksen Sanomat. Yhteiskuntapoliittinen aikakauslehti») — illegaalinen aikakauslehti, jota julkaistiin ulkomailla (Pariisi — Genève) vv. 1901—1905. Ilmestyi neljä numeroa. Eserräpuolueen teoreettinen äänenkannattaja 2. numerosta alkaen. — 29.
- <sup>21</sup> G. V. Plehanov tarkoittaa L. Martovin seuraavaa huomautusta,

jonka tämä teki Zürichissä huhtikuun 2 (15) p:nä 1902 »Iskran» toimituskunnan neuvottelukokouksessa: »On korostettava enemmän ja näkyvämmiin, että maan kansallistamisvaatimus on tätä nykyä Venäjällä taantumuksellinen.»

Zürichin neuvottelukokouksen jälkeen Lenin teki joitakin muutoksia VII lukuun, missä puhutaan maan kansallistamisvaatimuksesta (ks. Teokset, 6. osa, ss. 123—125). — 30.

<sup>23</sup> G. V. Plehanov tarkoittaa L. Martovin seuraavaa huomautusta: »Sen asemesta on sanottava, että me hyväksyimme maan kansallistamisen vain kaikkien tuotantovälineiden sosialisoinnin välittömänä esinäytöksenä.» — 31.

<sup>23</sup> Kysymys on hyvityksestä, jonka Ranskan kuninkaan Kaarle X:n hallitus suoritti entisille emigranteille, joiden maat oli konfiskoitu ja myyty kansallisuusmaksuun XVIII vuosisadan lopulla olleen Ranskan porvarillisen vallankumouksen aikana. Vuoden 1825 maaliskuun 27 p:nä annetussa n.s. »korvauslaissa» rahallisen hyvityksen suuruus määriteltiin 1 091 360 000 frangiksi (»emigranttien miljardi»). Kuninkaan läheiset henkilöt saivat suurimmat summat. Saadakseen kokoon näin tavattoman suuren rahasumman hallitus lisäsi verotusta ja alensi valtiovelan korkokantaa 5 %:sta 3 %:iin. — 33.

<sup>24</sup> P. B. Axelrod tarkoittaa huomautusta, jonka G. V. Plehanov teki artikkelin seuraavaan kohtaan: »Mutta minkä vuoksi pitäisi rajoittaa tähän lähteeseen? Miksi ei sen lisäksi voisi koettaa palauttaa kansalle edes osaa niistä veroista, joita eiliset orjanomistajat ovat perineet ja perivät edelleenkin talonpojilta poliisivaltion avulla?» (Teokset, 6. osa, s. 128). — Plehanov kirjoitti: »Vain tätähän onkin ehdotettava eikä hyväntekeväisyyttä. Ja varoja palauttamaan pystyvät vain ne, jotka niitä ovat saaneet: *aateliset*.» — 33.

<sup>25</sup> G. V. Plehanov tarkoittaa L. Martovin seuraavaa huomautusta: »Tämä teesi on väärä. Oikeus vaatia maapalstan erottamista seuraa *nimenomaan* maankäyttövapaudesta. Sen sijaan riittää huomautus, että vaatimuksemme eivät tee mahdottomaksi yksilöön kohdistuvan yhteisön vallan muuttamista vallaksi, joka osuuskunnalla on siihen vapaaehtoisesti liittyneeseen jäsenen nähden.»

Zürichin neuvottelukokouksen jälkeen Lenin pyyhki käsikirjoituksessaan yli molemmat lauseet ja korvasi ne sanoilla: »Sellainen vastaväite olisi kestävä...» ja edelleen sanoi »yhteisökumppaninsa myy» saakka (ks. alempana olevaa kohtaa s. 34). — 34.

<sup>26</sup> VSDTP:n Donin komitean julistusta »Venäjän kansalaisille», joka julkaistiin toukokuun 9 (22) p:nä 1902, levitettiin 2 000 kappaletta työläisten keskuuteen. Julistuksessa sanottiin, että ministeri Sipjaginin murhasta syytetyn ja sota-oikeuden tuomion perusteella teloitettu Balmashev in veri »on tekävä sokeat pieneläjät näkeviksi, ja he tulevat huomaamaan Venäjän itsevaltiuden sanoin kuvaamattoman kaameuden. He tulevat näkemään, että taistelumme sitä vastaan laajenee ja voimistuu. Talonpojat rientävät jo joukoittain

työläisten ja vähäisen rehellisen sivistyneistöryhmän avuksi. Ensimmäiset pääskysket ovat jo pyrähtäneet lentoon: sotamiehet ovat kieltäytyneet ampumasta lakkolaisia Tulassa, ja Poltavan ja Harkovin kuvernementeissa on puhjennut talonpoikaiskapina. Talonpoika on raatanut siellä vuosisatoja herransa hyväksi ja kärsinyt vuosisatoja sortoa ja puutetta ja hänen kärsivällisyytensä on vihdoinkin loppunut». Tsaarihallitus kiirehti auttamaan tilanherroja ja ryhtyi ankariin rankaisutoimenpiteisiin. »Mutta riittää jo häpeällistä orjamaista kärsivällisyyttä, riittää jo uhreja», sanottiin julistuksessa. »...Kansalaiset! Asettakaa sulkua tälle loputtomalle hirtittäväälle verenvuodatukselle, kukistakaa itsevaltiusi!» — 37.

- <sup>27</sup> *Sosialistivallankumoukselliset* (eserrät) — pikkuporvarillinen puolue Venäjällä. Muodostui vuosien 1901 ja 1902 vaihteessa erilaisten narodnikkir ryhmien ja -kerhojen yhdistymisen tuloksena (Sosialistivallankumouksellisten Liitto, Sosialistivallankumouksellisten Puolue y.m.). Eserrien katsomukset olivat narodnikkien aatteiden ja revisionismin eklektistä sekoitusta. Eserrät yrittivät, kuten Lenin on sanonut, korjata »narodnikkilaisuuden puutteita... murxilaisuuden opportunistisen muoti-'kritiikin' paikkatilkkuilla» (Teokset, 9. osa, s. 297). Ensimmäisen maailmansodan vuosina eserrien valtaosa oli sosialishovinismin kannalla.

Vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen eserrät ja menshevikit olivat porvariston ja tilanherrojen vastavallankumouksellisen väliaikaisen hallituksen tärkeimpiä tukipilareita ja siihen kuului puolueen johtomiehiä (Avksentjev, Kerenski, Tshernov).

Eserrien vasemmistosiipi perusti vuoden 1917 marraskuun lopulla itsenäisen vasemmistoeserrien puolueen. Säilyttääkseen vaikutusvaltansa talonpoikaishenkisiin vasemmistoeserrät tunnustivat muodollisesti neuvostovaltaa ja tekivät sopimuksen bolshevikkien kanssa, mutta ryhtyivät pian taistelemaan neuvostovaltaa vastaan.

Ulkomaiden aseellisen intervention ja kansalaissodan vuosina eserrät harjoittivat vastavallankumouksellista hajoitustoimintaa, tukivat aktiivisesti maahanhyökkääjiä ja valkokaartilaisia, osallistuivat vastavallankumouksellisiin salaliittoihin ja järjestivät terroritekoja neuvostovaltion ja kommunistisen puolueen toimihenkilöitä vastaan. Kansalaissodan päätyttyä eserrät jatkoivat vihamielistä toimintaansa maassa ja valkokaartilaisemigranttien leirissä. — 37.

- <sup>28</sup> Julistuksen »*Koko Venäjän kansalaisille*» julkaisi VSDTP:n Donin komitea marraskuussa 1902 ja se oli omistettu Rostovin lakolle, joka kesti marraskuun 2 päivästä 25 päivään (marraskuun 5 päivästä — joulukuun 8 päivään) 1902.

Julistuksessa kumottiin »Pravitelstvennyi Vestnikin» (»Hallituksen Tiedonantajana») virallinen, Rostovin tapahtumia koskeva tiedonanto, jossa työläiset kuvattiin »hurjistuneeksi väkijoukoksi» ja heidän vaatimuksensa ajattelemttomiksi ja muka yksinomaan taloudelliseksi. Julistuksessa annettiin todellinen kuva lakosta, joka oli ilmeisen selvästi poliittisluontoinen, ja kerrottiin työläisiin ja heidän perheisiinsä kohdistuneista tsaarin sotaväen petomaisista

rankaisutoimenpiteistä. Julistuksessa kehoitettiin työläisiä vastamaan tsarihallituksen väkivaltaisuuksiin vallankumouksellisilla esiintymisillä. Julistus päättyi seuraaviin sanoihin:

»Laajetkoon Donilla syttynyt palo uhkaavaksi loimuksi, sota-vään yhteislaukausten vastakaikuna olkoot mahtavat mielenosoitukset, voittakoon vastalauseiden jyllinä uhrien vaikerrukset, langetettakoon kaikkialla yhtä yksimielisesti kuin Rostovissa kuolemantuomio maatamme sortavalle itsevaltiudelle!

Alas itsevaltius!

Eläköön lähestyvä vallankumous!

Julistus »Koko Venäjän kansalaisille» ja siihen liittyvä V. I. Leninin kirjoittama toimituksen johdanto julkaistiin tammikuun 1 p:nä 1903 »Iskran» 31. n:o:ssa ja lisäksi eripainoksena.

»Iskran» toimitukselle lähetetyssä julistuslehtisessä on toimituksen johdannon ohella seuraava Leninin merkintö: »Ladottava *heti petiitillä* ja julkaistava eripainoksena: *Eripainos 'Iskran' 31. n:osta*», ja siinä on lisäksi laskelma kirjasinmäärästä ja ohjeita latojille. — 37.

<sup>29</sup> Kirjanen jäi Leniniltä kirjoittamatta. — 37.

<sup>30</sup> »*Sozialistische Monatshefte*» (»Sosialistinen Kuukausijulkaisu») — aikakausjulkaisu, saksalaisten opportunistien pää-äänenkannattaja ja yksi kansainvälisen opportunismin äänenkannattajista. Ilmestyi Berliinissä vuodesta 1897 vuoteen 1933. Omaksui ensimmäisen maailmansodan aikana (1914—1918) sosialishovinitisen asenteen. — 38.

<sup>31</sup> »*Revoljutsionnaja Rossija*» (»Vallankumouksellinen Venäjä»), — eserien maanalainen lehti, jota Sosialistivallankumouksellisten Liitto julkaisi Venäjällä vuoden 1900 lopusta alkaen (vuodelle 1900 merkitty 1. n:o ilmestyi itse asiassa tammikuussa 1901). Tammi-kuusta 1902 joulukuuhun 1905 lehti ilmestyi ulkomailla (Genèvessä) eserräpuolueen virallisena äänenkannattajana. — 39.

<sup>32</sup> Kysymyksessä on ohjelmallinen vetoamus »Venäjän kaikille vallankumouksellisen sosialismin toimihenkilöille sosialistivallankumouksellisten puolueen Talonpoikaisliitolta», joka ilmestyi kesäkuun 25 p:nä 1902 »*Revoljutsionnaja Rossija*» lehden 8. n:o:ssa. Alempana C-osan 3. kohdassa Lenin tarkoittaa mainittua vetoamusta. — 39.

<sup>33</sup> »*Ekonomismi*» — Venäjän sosialidemokraattisessa liikkeessä XIX ja XX vuosisadan vaihteessa esiintynyt opportunistinen virtaus, kansainvälisen opportunismin venäläinen muunnos. »*Ekonomistien*» äänenkannattajina toimivat sanomalehti »*Rabotshaja Mysl*» (1897—1902) ja aikakauslehti »*Rabotsheje Delo*» (1899—1902). Lenin sanoi »ekonomisteja» venäläisiksi bernsteiniläisiksi, ja heidän ohjelmallisena asiakirjanaan oli niin sanottu »*Credo*», jonka J. D. Kuskova kirjoitti v. 1899.

»*Ekonomistien*» katsomuksia on arvosteltu kaikinpuolisesti Leninin teoksissa: »*Venäjän sosialidemokraattien vastalause*» (suunnat-

- tu »Credoa» vastaan, kirjoitettu Siperiassa karkotuspaikassa v. 1899 ja sen on allekirjoittanut seitsemäntoista karkotettua marxilaista), »Taannehtivaa suuntausta Venäjän sosialidemokratiassa», »'Profession de loin' johdosta», »Keskustelu ekonomismin puolustajien kanssa» (ks. Teokset, 4. osa, ss. 151—165, 236—266, 267—277 ja 5. osa, ss. 303—310). Lenin murskasi »ekonomismin» lopullisesti aatteellisesti teoksessaan »Mitä on tehtävä?» (ks. Teokset, 5. osa, ss. 337—523). Leniniläinen »Iskra» esitti huomattavaa osaa taiselussa »ekonomismiä» vastaan. — 40.
- <sup>34</sup> Tarkoitetaan A. N. Potresovin artikkelia «Современная весталка (Из этюдов о современной журналистике)» («Nykyajan vestaali (Esseitä nykyaikaisesta journalistiikasta)»), joka »St.» nimimerkillä varustettuna julkaistiin joulukuussa 1901 »Zarja» aikakauslehden kaksoisnumerossa 2—3. — 41.
- <sup>35</sup> »Narodnoje Delo» («Kansan Asia») — sosialistivallankumouksellisten puolueen kansantajuinen julkaisu, ilmestyi kokoelmien muodossa (1. n:o sanomalehtenä). Julkaistiin Genèvessä vv. 1902—1904. Kaikkiaan ilmestyi 5 numeroa. — 43.
- <sup>36</sup> Tarkoitetaan sanomalehti »Revoljutsionnaja Rossijan» 11. n:ossa syyskuussa 1902 julkaistua artikkelia »'Iskran' polemiikin johdosta». — 43.
- <sup>37</sup> Lenin tarkoittaa »Vperjod» nimisen aikakauslehden 5. n:ossa syyskuun 15 p:nä 1902 ilmestynyttä nimimerkki »S.-r:n» artikkelia. Mainittua hektografilla painettua lehteä julkaisi Pietarissa suuntaukseltaan narodnikkilainen Vperjod-ryhmä. — 43.
- <sup>38</sup> Lenin siteeraa kyseisessä kohdassa artikkelia «Террористический элемент в нашей программе» («Ohjelmamme terroriaines»), joka ilmestyi kesäkuussa 1902 »Revoljutsionnaja Rossija» lehden 7. n:ossa. — 43.
- <sup>39</sup> Tarkoitetaan artikkelia «Как отвечать на правительственные зверства?» («Miten on vastattava hallituksen petomaisuuksiin?»), joka ilmestyi lokakuussa 1902 »Revoljutsionnaja Rossija» lehden 12. n:ossa. — 44.
- <sup>40</sup> VSDTP:n toinen edustajakokous pidettiin 17. (30.) heinäkuuta — 10. (23.) elokuuta 1903. Ensimmäiset 13 istuntoa pidettiin Brysselissä. Sen jälkeen edustajakokouksen istunnot siirrettiin poliisivainon vuoksi Lontooseen.
- Edustajakokousta oli valmistellut »Iskra», joka Leninin johdolla oli suorittanut valtavan työn yhdistääkseen Venäjän sosialidemokraatit vallankumouksellisen marxilaisuuden periaatteiden pohjalla. »Iskran» toimituskunta oli laatinut puolueen ohjelman luonnoksen, joka esitettiin edustajakokouksen käsiteltäväksi (luonnos julkaistiin »Iskran» 21. n:ossa kesäkuun 1 p:nä 1902). Lenin kirjoitti edustajakokousta varten joukon asiakirjoja: VSDTP:n sääntöjen luonnoksen, useita päätöslauselmaehdotuksia, »Iskran» toimintakertomuksen jäsenyyksen. Hän laati niin ikään tarkoin edustajakokouksen

päivä- ja työjärjestyksen. Sääntöjen luonnokseen ja edustajakokouksen päiväjärjestystä koskevaan suunnitelmaan perehdytettiin alustavasti »Iskran» toimitus ja sitten myös edustajakokouksen osanottajat.

Kokoukseen osallistui 43 päätösvaltaista edustajaa 26:sta eri järjestöstä. Muutamilla edustajilla oli kaksi ääntä, jonka vuoksi päätösvaltaisia ääniä oli edustajakokouksessa 51. Kokoonpanoltaan edustajakokous oli sekalainen. Siihen osallistui »Iskran» kannattajien ohella myös »Iskran» vastustajia, samoin kuin epävakaisia, horjuvia aineksia. Edustajakokouksen päiväjärjestyksessä oli 20 eri kysymystä.

Lenin teki edustajakokouksessa alustuksen puolueen säännöistä ja käytti keskustelun kulussa puheenvuoroja useimmista edustajakokouksen päiväjärjestykseen otetuista kysymyksistä.

Edustajakokouksen tärkeimpiä kysymyksiä olivat puolueen ohjelman ja sääntöjen vahvistaminen ja johtavien puolue-elinten vaalit. Lenin ja hänen kannattajansa kävivät edustajakokouksessa päättäväisesti taistelua opportunisteja vastaan. Edustajakokous torjui opportunistien yritykset ja hyväksyi yksimielisesti (yhden pidättyessä äänestyksestä) puolueen ohjelman, jossa määriteltiin proletariaatin lähtehtävät tulevassa porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa (minimiohjelma) samoin kuin ne tehtävät, jotka tähtäsivät sosialistisen vallankumouksen voittoon ja proletariaatin diktatuurin pystyttämiseen (maksimiohjelma). Ensimmäisen kerran Marxin ja Engelsin kuoleman jälkeen kansainvälisessä työväenliikkeessä hyväksyttiin vallankumouksellinen ohjelma, jossa työväenluokan puolueen perustehtäväksi asetettiin, Leninin vaatimuksesta, taistelu proletariaatin diktatuurista.

Puolueen sääntöjen käsittelyn yhteydessä syntyi kärkevä taistelu puolueen järjestöperiaatteista. Lenin ja hänen kannattajansa pyrkivät muodostamaan taisteluhenkisen vallankumouksellisen työväenluokan puolueen. Siitä syystä sääntöjen ensimmäisen pykälän sanamuodossa, jota Lenin ehdotti, puolueen jäsenyyden ehdoksi asetettiin paitsi puolueen ohjelman hyväksyminen ja puolueen aineellinen avustaminen, myös henkilökohtainen osallistuminen johonkin puoluejärjestykseen. Martov esitti edustajakokoukselle ensimmäisen pykälän sanamuodon, jossa puolueen jäsenyyden ehdoksi asetettiin paitsi ohjelman hyväksyminen ja puolueen aineellinen tukeminen vain puolueen säännöllinen henkilökohtainen avustaminen jonkin puoluejärjestyksen johdolla. Edustajakokous hyväksyi vähäisellä äänen enemmistöllä Martovin sanamuodon, joka helpotti kaikkien horjuvien aineen pääsyä puolueeseen. Edustajakokous vahvisti kuitenkin perusosan Leninin laatimista säännöistä. Se hyväksyi niin ikään useita taktiikkakysymyksiä koskevia päätöslauselmia.

Edustajakokouksessa tapahtui kahtiajako iskralaisen suunnan johdonmukaisten kannattajien eli leniniläisten ja »pehmeiden» iskralaisten eli Martovin kannattajien kesken. Leniniläisen suunnan kannattajat saivat puolueen keskuselimiä valittaessa äänenemmistön ja heitä alettiin sanoa bolshevikeiksi, kun taas vähemmistöön jääneitä opportunisteja alettiin sanoa menshevikeiksi.

Edustajakokouksella on hyvin suuri merkitys Venäjän työväenliikkeen kehityksessä. Lenin kirjoitti: »Poliittisena ajatussuuntana

ja poliittisena puolueena bolshevismi on ollut olemassa vuodesta 1903» (Teokset, 31. osa, s. 8). Perustamalla uudentyyppisen proletaarisen puolueen, joka oli esimerkkinä kaikkien maiden vallankumouksellisille marxilaisille, VSDTP:n II edustajakokous muodostui käännekohtaksi kansainvälisessä työväenliikkeessä. VSDTP:n toisen edustajakokouksen aineistoa ks. Teosten 6. osasta, ss. 451—493. — 45.

- <sup>41</sup> Kyseinen asiakirja on yksityiskohtainen edustajakokouksen työ- ja päiväjärjestyssuunnitelma. Asiakirjan ensimmäinen osa (A osa) oli perustana edustajakokouksen työjärjestystä hyväksyttäessä. Asiakirjan toinen osa (B osa) on Tagesordnungin (päiväjärjestyksen) suunnitelma selityksineen, joka Leninin todistuksen mukaan »oli tunnettu kaikille iskralaisille kauan ennen edustajakokousta ja kaikille edustajakokouksen jäsenille» (Teokset, 7. osa, s. 16).

Nyt julkaistun asiakirjan alkuperäiseen tekstiin Lenin on tehnyt lisäyksiä, joissa on otettu huomioon Martovin ja kenties muidenkin asiakirjaan tutustuneiden iskralaisten tekemät huomautukset. Asiakirjan teksti on julkaistu kokonaisuudessaan myöhemmine lisäyksineen ja muutoksineen. — 45.

- <sup>42</sup> *Organisaatiokomitea (OK) VSDTP:n II edustajakokouksen koollekutsumista varten* perustettiin neuvottelukokouksessa, joka pidettiin Pskovissa 2.—3. (15.—16.) marraskuuta 1902.

Organisaatiokomiteaa yritettiin muodostaa ensimmäisen kerran VSDTP:n komiteoiden ja järjestöjen konferenssissa Belostokissa 23. — 28. maaliskuuta (5. — 10. huhtikuuta) 1902. Mainittu konferenssi järjestettiin »ekonomistien» ja bundilaisten aloitteesta. Konferenssissa valittu Organisaatiokomitea, johon kuului »Iskran», VSDTP:n eteläisten komiteoiden ja järjestöjen liiton ja Bundin KK:n edustajia, ei voinut aloittaa toimintaansa, sillä sen kaksi jäsentä pidätettiin kohta konferenssin jälkeen.

Lontoossa elokuun 2 (15) p:nä 1902 Leninin johtamassa iskralaisten neuvottelukokouksessa muodostettiin Venäjän Organisaatiokomitean kantaosa. OK:hon päätettiin pyytää edustajia Bundista ja Juzhnyi Rabotshi -ryhmästä, joka niihin aikoihin näytti lähenevän »Iskraa», ja myöntää OK:lle oikeus uusien jäsenten koottiin.

Sosialidemokraattisten järjestöjen edustajat pitivät 2. ja 3. (15. ja 16.) marraskuuta Pskovissa neuvottelukokouksen, jossa OK varsinaisesti muodostettiin. Neuvottelukokouksessa hyväksyttiin teksti Organisaatiokomitean perustamista koskevaa tiedonantoa varten, joka vuoden 1902 joulukuussa julkaistiin Venäjällä erillisenä lentolehtisenä.

Vuoden 1903 helmikuun alkupäivinä Orjolissa pidettiin OK:n toinen neuvottelukokous, jossa laadittiin ja hyväksyttiin edustajakokouksen sääntöjen luonnos ja luettelo järjestöistä, joilla oli oikeus osallistua edustajakokoukseen. Edustajakokouksen sääntöjen luonnos lähetettiin paikalliskomiteoille, minkä jälkeen OK:n jäsenet suorittivat kierroksen paikalliskomiteoissa. Paikalliskomiteat hyväksyivät ja vahvistivat edustajakokouksen säännöt. Näiden



sääntöjen nojalla Organisaatiokomitea jatkoi työtään valmistellen puolueen II edustajakokousta.

Organisaatiokomitean toiminta, minkä päätöksenä oli edustajakokouksen kokoontuminen, saattoi muodostua menestykselliseksi vain siksi, että »Iskran» toimitus ja Iskra-järjestö suorittivat Leninin johdolla valtavan työn Venäjän vallankumouksellisten sosialidemokraattien yhdistämiseksi. Kirjassaan »Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin» Lenin kirjoitti: »Organisaatiokomitea oli *pääasiassa* toimikunta edustajakokouksen koollekutsumista varten, toimikunta, joka oli varta vasten muodostettu eri suuntavivahteiden edustajista aina bundilaiseen vivahdukseen saakka; mutta todellisen työn puolueen organisatorisen eheyden *luomiseksi* oli kokonaan kantanut harteillaan Iskra-järjestö» (Teokset, 7. osa, s. 266). — 45.

<sup>43</sup> *Puolan sosialidemokraatit* — tarkoitetaan Puolan työväenluokan vallankumouksellista puoluetta Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratiaa (PKLSD), joka muodostui v. 1893 ensin Puolan Kuningaskunnan Sosialidemokratiana ja sitten vuoden 1900 elokuussa Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan sosialidemokraattisten järjestöjen edustajakokouksen jälkeen, missä puolalaiset sosialidemokraatit ja osa Liettuan sosialidemokraateista yhdistyivät, otti nimekseen Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratia. Puolueen ansioksi on katsottava se, että se suuntasi Puolan työväenliikettä yhdistymään Venäjän työväenliikkeen kanssa ja taisteli nationalismia vastaan. Samalla kuitenkin PKLSD:ssä ilmeni useita virheitä. Se ei ymmärtänyt leniniläistä sosialistisen vallankumouksen teoriaa eikä sitä, että puolueelle kuuluu johtava osuus demokraattisessa vallankumouksessa. Se väheksyi talonpoikaista työväenluokan liittolaisena ja kansallisen vapausliikkeen merkitystä.

Lenin arvosteli PKLSD:n virheellisiä katsomuksia, mutta osoitti samalla myös sen ansiot Puolan vallankumouksellisessa liikkeessä. Hän totesi, että Puolan sosialidemokraatit »perustivat Puolaan ensi kerran puhtaasti proletaarisen puolueen, julistivat sitä erittäin tärkeää periaatetta, että puolalaisen ja venäläisen työläisen on oltava luokkataistelussaan mitä kiinteimmässä liitossa keskenään» (Teokset, 20. osa, ss. 425—426). VSDTP:n IV (yhdistävässä) edustajakokouksessa PKLSD hyväksyttiin VSDTP:hen aluejärjestönä.

PKLSD tervehti Lokakuun Suurta sosialistista vallankumousta ja ryhtyi taisteluun viedäkseen voittoon proletaarisen vallankumouksen Puolassa. Vuoden 1918 joulukuussa pitämässään yhdistävässä edustajakokouksessa PKLSD ja PPS:n »levitsä» (vasemmisto) yhdistyivät perustaen Puolan Kommunistisen Työväenpuolueen. — 46.

<sup>44</sup> *Bund* (Liettuan, Puolan ja Venäjän Juutalaisten Yleinen Työväenliitto) koostui etupäässä Venäjän läntisten alueiden puoliproletaarisista juutalaisista käsityöläisaineksista. VSDTP:n sisällä bundilaiset kannattivat jatkuvasti puolueen opportunistista siipeä (»ekonomisteja», menshevikkejä, likvidaattoreita) ja vastustivat bolshevikkeja ja bolshevismia. — 47.

<sup>45</sup> VSDTP:n I edustajakokous pidettiin Minskissä 1.—3. (13.—15.) maaliskuuta 1898. Edustajakokoukseen osallistui 9 henkeä, jotka edustivat 6 eri järjestöä: Pietarin, Moskovan, Jekaterinoslavin ja Kijevin taisteluliittoja työväenluokan vapauttamiseksi, Kijevin »Rabotshaja Gazetan» ryhmää ja Bundia. Edustajakokous valitsi puolueen Keskuskomitean, vahvisti »Rabotshaja Gazetan» puolueen viralliseksi äänenkannattajaksi, julkaisi »Manifestin» ja julisti puolueen ulkomaiseksi edustajaksi Venäläisten Sosialidemokraattien Ulkomaisen Liiton (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 11—15 (»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, ss. 11—15)).

VSDTP:n I edustajakokouksen merkitys oli siinä, että se julisti päätöksissään ja »Manifestissaan» Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen perustetuksi ja esitti siten huomattavaa osaa vallankumouksellisen propagandan mielessä. Puolueen ohjelma ja säännöt jäivät kuitenkin edustajakokoukselta laatimatta ja hyväksymättä. Siinä valittu KK vangittiin, »Rabotshaja Gazetan» kirjapaino kaapattiin eikä edustajakokous siitä suystäonnistunut yhdistämään ja liittämään toisiinsa erillisiä marxilaisia kerhoja ja järjestöjä. Puuttui yhden keskuksen johto ja paikallisten järjestöjen yhteinen toimintalinja. — 48.

<sup>46</sup> *Borba* (Taistelu) — ulkomainen sosialidemokraattinen ryhmä, johon kuuluivat D. B. Rjazanov, J. M. Steklov (Nevzorov) ja E. L. Gurevitsh (V. Danevitsh). Ryhmä muodostui kesällä 1900 Pariisissa ja otti toukokuussa 1901 nimen *Borba*. Julkaisuisaan («Материалы для выработки партийной программы», вып. I—III, «Летучий листок группы «Борьба»» ja др. (»Aineistoa puolueen ohjelman laadintaa varten», vihkot I—III, »*Borba*-ryhmän lentolehtinen» y.m.)) ryhmä vääristeli vallankumouksellista marxilaista teoriaa, tulkitsi sitä doktrinäärisesti ja skolastisesti ja suhtautui vastustavasti puolueen leniniläisiin järjestöperiaatteisiin. Ryhmää ei päästetty VSDTP:n II edustajakokoukseen, koska se poikkesi kannanotoissaan sosialidemokraattisista katsomuksista ja taktiikasta, desorganisoi toimintaa eikä ollut yhteydessä Venäjän sosialidemokraattisiin järjestöihin. II edustajakokouksen päätöksen perusteella *Borba*-ryhmä laskettiin hajalle (ks. «Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 438 (»VSDTP:n II edustajakokous», 1959, s. 438)). — 48.

<sup>47</sup> »*Zhizn*» (»Elämä») — kaunokirjallinen, tieteellinen ja poliittinen aikakauslehti. Ilmestyi Pietarissa vuodesta 1897 vuoteen 1901. Lehden avustajina toimivat »legaaliset marxilaiset» (M. I. Tugan-Baranovski, P. B. Struve y.m.), edistysmieliset kirjailijat ja kriitikot (A. M. Gorki, A. P. Tshenov, V. V. Veresajev, S. G. Skitalets, I. A. Bunin, J. A. Solovjov (Andrejevitsh)). »*Zhizn*issä» julkaistiin K. Marxin teos »Palkka, hinta ja voitto». Siinä ilmestyivät niin ikään V. I. Leninin artikkelit »Kapitalismi maataloudessa (Kautskyn kirjan ja hra Bulgakovin kirjoituksen johdosta)» ja »Vastaus hra P. Nezhdanoville» (ks. Teokset, 4. osa, ss. 91—144, 145—150).

»*Zhizn*» lakkautettiin hallituksen toimesta kesäkuussa 1901. Sosialidemokraattinen »*Zhiznin*» ryhmä ryhtyi huhtikuussa 1902

julkaisemaan sitä uudelleen ulkomailla. Ryhmä julkaisi kuusi vihkoa aikakauslehteä, kaksitoista numeroa irtoliitettä »Listok 'Zhizni'» ja joukon erillisiä »Biblioteka 'Zhizni'» sarjaan kuuluvia julkaisuja. »Zhizn» poikkesi kannanotoissaan sosialidemokraattisista katsomuksista ja taktiikasta kristillisen sosialismin ja anarkismin suuntaan. Vuoden 1902 joulukuussa ryhmä lopetti toimintansa ja kustannusliike lakkautettiin. — 48.

- <sup>48</sup> *Volja* (Vapaus) — ulkomainen ryhmä, joka sanoi itseään »vallankumoukselliseksi sosialidemokraattiseksi järjestöksi». Vuoden 1903 helmikuussa ryhmä julkaisi lentolehtisen »Vallankumouksellinen sosialidemokraattinen Volja-järjestö vallankumouksellisille», jossa asetettiin tehtäväksi poliittisen agitaation harjoittaminen kaikissa väestökerroksissa ja sosialidemokraattien ja socialistivallankumouksellisten yhdistyminen. Volja-ryhmä ei kuulunut VSDTP:hen. VSDTP:n II edustajakokous hyväksyi päätöslauselman »Kuklinin kustannusliikkeen ryhmästä ja Volja-ryhmästä», missä sanottiin: »...edustajakokous toteaa, että kumpikaan mainituista järjestöistä ei kuulu puolueeseen eikä niillä ole mitään yhteyttä Venäjän järjestyneisiin sosialidemokraatteihin. Näiden ryhmien ja puolueen välisten suhteiden hoitaminen vastaisuudessa kuuluu puolueen KK:lle, mikäli nämä ryhmät kääntyvät sen puoleen» («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 439 (»VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, s. 439)). Kohta VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen ryhmä ilmoitti lopettavansa toiminnan ja sen jäsenten liittyvän VSDTP:hen. Tätä koskeva tiedonanto julkaistiin »Iskran» 52. n:ossa marraskuun 7 p:nä 1903. — 50.

- <sup>49</sup> *Työn Vapautus -ryhmä* — Venäjän ensimmäinen marxilainen ryhmä, jonka G. V. Plehanov perusti v. 1883 Sveitsissä. Plehanovin lisäksi ryhmään kuuluivat P. B. Axelrod, L. G. Deutsch, V. N. Ignatov ja V. I. Zaslutsh. Työn Vapautus -ryhmä teki paljon marxilaisuuden propagoiminnin hyväksi Venäjällä ja antoi tuntuvan iskun narodnikkilaisuudelle, joka oli pahimpana aatteellisena esteenä haittaamassa marxilaisuuden leviämistä ja sosialidemokraattisen liikkeen kehitystä Venäjällä. G. V. Plehanov kirjoitti ja Työn Vapautus -ryhmä julkaisi kaksi Venäjän sosialidemokraattien ohjelman luonnosta (1883 ja 1885), joilla oli tärkeä merkitys valmisteltaessa ja perustettaessa Venäjän sosialidemokraattista puoluetta.

Lenin osoitti, että Työn Vapautus -ryhmä »loi sosialidemokratialle ainoastaan teoreettisen perustan ja otti ensi askeleen työväenliikettä kohti» (Teokset, 20. osa, s. 269). Ryhmän jäsenten kannanotoissa esiintyi myös huomattavia virheitä: he yliarvioivat liberaalisen porvariston merkityksen ja väheksyivät talonpoikaiston osuutta proletaarisen vallankumouksen reservinä. Nämä virheet olivat Plehanovin ja ryhmän muiden jäsenten myöhempien menshevististen mielipiteiden alkusyynä.

Työn vapautus -ryhmän aloitteesta perustettiin 1894 Venäläisten Sosialidemokraattien Ulkomainen Liitto. Ryhmän jäsenet ja heidän kannattajansa erosivat liitosta 1900 ja perustivat Sosial-Demokrat (Sosialidemokraatti) -nimisen vallankumouksellisen järjestön. Ryh-

män jäsenet Plehanov, Axelrod ja Zsulitsh kuuluivat »Iskran» ja »Zarjan» toimituskuntaan. VSDTP:n II edustajakokouksessa elokuussa 1903 Työn Vapautus -ryhmä ilmoitti lopettavansa toiminnan. — 50.

<sup>50</sup> »Iskran» Venäjän-järjestöön kuuluivat Venäjällä toimineet iskralaiset. Jo valmistauduttaessa julkaisemaan »Iskraa» ja sen ensimmäisenä ilmestymisvuotena (joulukuu 1900 — joulukuu 1901) muodostettiin Venäjän eri kaupungeissa toimivien »Iskran» asiamiesten verkko. Sellaisina asiamiehinä toimivat P. N. Lepeshinski, O. B. Lepeshinskaja, P. A. Krasikov, A. M. Stopani, G. M. Krzhizhanovski, Z. P. Krzhizhanovskaja, S. I. ja L. N. Radtshenko, A. D. Tsjurupa, N. E. Bauman, I. V. Babushkin y.m. Useihin kaupunkeihin (Pietariin, Pskoviin, Samaraan, Poltavaan ja muualle) perustettiin »Iskran» avustusryhmiä.

Vallankumouksellisen liikkeen kasvu samoin kuin käytännöllisen toiminnan laajeneminen vaativat pakottavasti iskralaisten voimien yhdistämistä, heidän toimintansa muuttamista suunnitelmalliseksi ja järjestyneeksi, mikä oli auttava päätehtävän ratkaisemista — »ekonomistien» suosiman näpertelyluontoisen toiminnan lopettamista ja sosialidemokraattisten komiteoiden voittamista »Iskran» puolelle. Tämän johdosta Lenin ehdotti perustettavaksi koko Venäjää käsittävän iskralaisten järjestön, joka valmisteli Venäjän sosialidemokraattisten järjestöjen yhdistämistä yhtenäiseksi sentralisoiduksi marxilaiseksi puolueeksi. Tämän suunnitelmansa Lenin esitti ensin artikkelissaan »Mistä on alettava?» (toukokuu 1901) ja sittemmin yksityiskohtaisesti kehiteltynä kirjassaan »Mitä on tehtävä?» (vuoden 1901 syysy — helmikuu 1902) (ks. Teokset, 5. osa, ss. 1—13, 337—523).

Luodessaan suunnittelemaansa yhtenäistä iskralaista järjestöä Venäjälle Lenin ja hänen kannattajansa joutuivat kamppailemaan eräiden iskralaisten käytännön miesten keskuudessa ilmenneitä nurkkakuntalaispyrkimyksiä vastaan.

Tammikuussa 1902 Samarassa pidettiin iskralaisten edustajakokous, johon osallistui G. M. Krzhizhanovski, Z. P. Krzhizhanovskaja, F. V. Lengnik, M. A. Silvin, V. P. Artsybushev, D. I. Uljanov, M. I. Uljanova y.m. Mainitussa kokouksessa muodostettiin »Iskran» Venäjän-järjestön toimikunta.

Aaseanaan Leninin teos »Mitä on tehtävä?» iskralaiset ryhtyivät tarmokkaaseen toimintaan propagoiden ja toteuttaen käytännössä Leninin laatimaa puolueen perustamissuunnitelmaa. »Iskran» Venäjän-järjestö saavutti huomattavia tuloksia toimiessaan vallankumouksellisen marxilaisuuden periaatteisiin pohjaavan todellisen puoluejärjestöjen yhtenäisyyden hyväksi. Vuoden 1902 loppuun mennessä miltei kaikki tärkeimmät sosialidemokraattiset komiteat olivat ilmoittaneet olevansa »Iskran» kannalla.

Vuoden 1902 marraskuun 2 ja 3 (15 ja 16) pñä Pskovissa pidetyssä neuvottelukokouksessa muodostettiin iskralaisten mitä aktiivisimmalla myötävaikutuksella Organisaatiokomitea, jonka tehtäväksi tuli puolueen II edustajakokouksen koollekutsuminen ja jonka käytettäväksi iskralaiset luovuttivat kaikki yhteytensä. Puolueen II edustajakokoukseen saakka toiminut »Iskran» Venäjän-

järjestö esitti tärkeää osaa valmisteltaessa ja järjestettäessä edustajakokousta, joka perusti Venäjän vallankumouksellisen marxilaisen puolueen. — 50.

- <sup>61</sup> *Juzhnyi Rabotshi* (Etelän Työläinen) — sosialidemokraattinen ryhmä, joka muodostui etelä-Venäjällä syksyllä 1900 samannimisen sanomalehden ympärille. Lehteä julkaistiin illegaalisesti vuosina 1900—1903. Kaikkiaan ilmestyi kaksitoista numeroa. Ensimmäisen numeron julkaisi tammikuussa 1900 VSDTP:n Jekaterinoslavin komitea. Ryhmään ja lehden toimituskuntaan kuuluivat eri aikoihin I. H. Lalajants, A. Vilenski, O. A. Kogan (Jermanski), B. S. Tseitlin, J. J. Levin, J. S. Levina, V. N. Rozanov y.m.

Toisin kuin »ekonomistit» Juzhnyi Rabotshi -ryhmä piti tärkeimpänä tehtävänä proletariaatin poliittista taistelua, itsevaltiuden kukistamista. Se vastusti terrorismia ja kannatti vallankumouksellisen joukkoliikkeen kehittämistä. Ryhmä harjoitti huomattavaa vallankumouksellista toimintaa etelä-Venäjällä. Samalla se kuitenkin liioitteli liberaalisen porvariston merkitystä eikä antanut arvoa talonpoikaismielisyydelle. Toisin kuin iskralaiset, joiden suunnitelman mukaan sentralisoitu marxilainen puolue oli perustettava yhdistämällä vallankumoukselliset sosialidemokraatit »Iskran» ympärille, Juzhnyi Rabotshi -ryhmä suunnitteli, että VSDTP oli ennallistettava perustamalla alueellisia sosialidemokraattisia yhdistyksiä. Teoksessaan »Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin» Lenin sijoitti Juzhnyi Rabotshi -ryhmän niiden järjestöjen joukkoon, »jotka tunnustessaan sanoissa 'Iskran' johtavaksi äänenkannattajaksi, teoissa pyrkivät toteuttamaan omia erityisiä suunnitelmiaan ja olivat periaatteellisessa suhteessa erittäin horjuvia» (Teokset, 7. osa, s. 199). Puolueen II edustajakokouksessa Juzhnyi Rabotshi -ryhmän edustajat olivat kannanotoissaan »keskustalaisia» (»keskinkertaisia opportunisteja», joiksi Lenin sanoi »keskustan» edustajia).

VSDTP:n II edustajakokous päätti laskea hajalle Juzhnyi Rabotshi -ryhmän kuten kaikki muutkin itsenäisesti toimineet sosialidemokraattiset ryhmät ja järjestöt («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 439 (»VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, s. 439)). — 50.

- <sup>62</sup> *PPS* (Polska Partia Socjalistyczna) (*Puolan Sosialistinen Puolue*) — reformistinen nationalistinen puolue, perustettu v. 1892. Ottaen ohjelmansa peruskohdaksi Puolan itsenäisyystaistelun PPS harjoitti Pilsudskin ja hänen kannattajiensa johdolla separatistista, nationalistista propagandaa Puolan työläisten keskuudessa ja yritti estää näitä käymästä yhteistä taistelua Venäjän työläisten kanssa itsevaltiutta ja kapitalismia vastaan.

PPS jakautui vuonna 1906 kahtia, jolloin muodostui PPS-»levitsa» ja oikeistolainen, shovinistinen, niin sanottu PPS-»vallankumouksellinen ryhmä».

VSDTP(b):n samoin kuin PKLSD:n (Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian) vaikutuksesta PPS-»levitsa» siirtyi vähitellen asenteissaan johdonmukaisen vallankumoukselliselle linjalle.

Ensimmäisen maailmansodan vuosina suurin osa PPS-»levitsasta» omaksui internationalistisen kannan ja yhdistyi joulukuussa 1918

PKLSD:n kanssa. Yhdistyneet puolueet perustivat Puolan Kommunistisen Työväenpuolueen (Puolan Kommunistinen Puolue käytti tätä nimeä vuoteen 1925).

Oikeistolainen PPS jatkoi ensimmäisen maailmansodan aikana kansalliskiihkoista yltyöisänmaallista politiikkaa. Puolan porvarillisen valtion muodostuttua PPS yhdistyi 1919 Saksan ja Itävallan aikaisemmin valtaamalla Puolan alueilla olleiden PPS:n osien kanssa ja alkoi jälleen käyttää entistä PPS nimeä. Johtavana hallituspuolueena se myötävaikutti vallan siirtymiseen Puolan porvaristolle ja harjoitti sittemmin järjestelmällisesti kommunisminvastaista propagandaa ja kannatti politiikkaa, jonka tarkoituksena oli hyökkäys Neuvostoliittoon, Länsi-Ukrainan ja Läntisen Valko-Venäjän valtaaminen ja sortaminen. Erinäiset PPS:ään kuuluneet ryhmät, jotka eivät hyväksyneet tätä politiikkaa, liittyivät Puolan Kommunistiseen Puolueeseen.

Pilsudskin fasistisen vallankaappauksen jälkeen (toukokuu 1926) PPS oli parlamentissa muodollisesti oppositiossa, mutta itse asiassa se ei käynyt mitään aktiivista taistelua fasistikomentoa vastaan, vaan jatkoi antikommunistista ja Neuvostoliiton vastaista propagandaansa. PPS:n vasemmistoainekset olivat näinä vuosina yhteistoiminnassa Puolan kommunistien kanssa noudattaen useissa tapauksissa yhteisrintamapolitiikkaa.

PPS jakautui toistamiseen kahtia toisen maailmansodan aikana. Sen taantumuksellinen, shovinistinen osa, joka otti nimen »Wolność, Równość, Niepodległość» (»Vapaus, Tasa-arvoisuus, Riippumattomuus»), osallistui Lontoossa olleeseen taantumukselliseen Puolan emigranttihakemajaan. PPS:n toinen osa, joka nimitti itsensä »Puolan Sosialistien Työväenpuolueeksi», liittyi vuonna 1942 perustetun Puolan Työväenpuolueen vaikutuksesta hitleriläismiehitäjiä vastustavaan kansainrintamaan, kävi taistelua Puolan vapauttamiseksi fasistien orjaisuudesta ja kannatti ystävyysuhteiden solmimista Neuvostoliittoon.

Vuonna 1944, kun Puolan itäosa oli vapautettu saksalaismiehitäjästä ja muodostettu Puolan Kansallisen Vapautuksen Komitea, Puolan Sosialistien Työväenpuolue otti jälleen nimen Puolan Sosialistinen Puolue ja osallistui yhdessä Puolan Työväenpuolueen kanssa kansandemokraattisen Puolan rakentamiseen. Vuoden 1948 joulukuussa molemmat puolueet yhtyivät ja muodostivat Puolan Yhdistyneen Työväenpuolueen (PZPR). — 50.

<sup>53</sup> *II Internationaalinen Amsterdamin kansainvälinen sosialistikongressi* pidettiin 14.—20. elokuuta 1904. Kongressissa käsiteltiin seuraavia kysymyksiä: 1) sosialistisen taktiikan kansainväliset säännöt, 2) siirtomaapolitiikka, 3) yleislakko, 4) sosiaalipolitiikka ja työväen vakuutus, 5) trustit ja työttömyys ym. kysymyksiä.

Suhtautuminen porvarillisiin puolueisiin sai ilmauksensa päätöslauselmassa »Sosialistisen taktiikan kansainväliset säännöt». Päätöslauselmassa kiellettiin sosialisteja osallistumasta porvarihallitukseen ja tuomittiin »jokainen olemassa olevien luokkaristiriitojen hämäämisyrittäminen, joka helpottaa lähentymistä porvarillisiin puolueisiin». Kongressin päätökset, vaikka ne merkitsivätkin eräänlaista edistystä, olivat yleensä puolinaisia ja muodostuivat sinänsä

uudeksi myönnytykseksi opportunistisille. Kongressi ei herättänyt kysymystä joukkolakon kehittämistä aseelliseksi kapinaksi eikä asettunut vastustamaan oikeisto-opportunisteja, jotka puolustivat imperialististen valtioiden siirtomaapolitiikkaa. Vaikka kongressi tuomitsikin sanallisesti revisionismin, se ei sanoutunut päätöslauselmassaan irti siitä ja sivuutti huomiotta proletaarista vallankumousta ja profetariaatin diktatuuria koskevan kysymyksen. — 50.

<sup>54</sup> *Puolueen Neuvosto (1903—1905)* perustettiin VSDTP:n II edustajakokouksessa hyväksytyjen puoluesääntöjen perusteella puolueen ylimmäksi elimeksi, jonka tehtävänä oli koordinoida ja yhdistää KK:n ja pää-äänenkannattajan toimituskunnan toimintaa, muodostaa uudelleen KK ja pää-äänenkannattajan toimitus siinä tapauksessa, jos jompikumpi näistä elimistä menettää koko jäsenistön, sekä edustaa puoluetta pidettäessä yhteyttä muihin puolueisiin. Neuvosto oli velvollinen kutsumaan koolle edustajakokouksia säännöissä määrättyinä aikoina tai ennen määräaika, mikäli sitä vaativat puoluejärjestöt, joilla on yhteisesti oikeus puoleen edustajakokouksen äänimäärästä. Neuvostoon kuului viisi jäsentä, joista puolueen edustajakokous nimitti yhden ja Keskuskomitea ja pää-äänenkannattajan toimitus muut, kumpikin kaksi jäsentä. VSDTP:n II edustajakokous valitsi Neuvoston viidenneksi jäseneksi Plehanovin. Lenin kuului Neuvostoon ensin pää-äänenkannattajan toimituksen nimittämänä ja sitten »Iskran» toimituskunnasta erottuaan KK:n nimittämänä. Sitten kun Plehanov oli tehnyt käännöksen opportunistin suuntaan ja menshevikit valloittaneet haltuunsa pää-äänenkannattajan toimituksen, Puolueen Neuvosto muodostui menshevikkien aseeksi, jota he käyttivät taistellessaan bolshevikkeja vastaan. Lenin ajoi Neuvostossa johdonmukaisesti puolueen yhtenäistämistä ja paljasti menshevikkien desorganisoiivan hajotustoiminnan. VSDTP:n III edustajakokouksessa hyväksytyjen sääntöjen perusteella Puolueen Neuvosto lakkautettiin. — 52.

<sup>55</sup> Ensimmäisessä puheenvuorossaan Lenin vastasi M. I. Lieberin kysymykseen: »Mitä tarkoitetaan kohdalla 'kansallisuuskysymys'? Miksi se on erotettu kohdasta 'ohjelmaluonnos'? Miten on ymmärrettävä, että kansallisuuskysymys on taktiikkakysymys? Miksi tätä kysymystä ei ole sijoitettu pääkysymysten joukkoon?»

Toisessa puheenvuorossaan Lenin vastasi Lieberin toiseen kysymykseen: »Mitä tarkoitetaan kohdalla 'kansalliset järjestöt'? Tämä kysymys on asetettu ikään kuin sillä ei olisi mitään yhteyttä kysymykseen, joka koskee Bundin asemaa puolueessa» («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 17, 18 (»VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, ss. 17, 18)).

Leninin mainitsema ensimmäinen kohta (»Bundin asema VSDTP:ssä») edustajakokouksen käsiteltäväksi esitettyjen kysymysten luettelossa muuttui kokouksen hyväksymässä päiväjärjestyksessä toiseksi, ja kuudes kohta (»Piiri- ja kansalliset järjestöt») seitsemänneksi. — 52.

<sup>56</sup> Käsiteltäessä VSDTP:n II edustajakokouksen koollekutsumista valmistelleen Organisaatiokomitean toimintaa Lenin käytti kaksi pu-

heenvuoroa. Ks. ensimmäistä Teosten 6. osasta s.468 ja huomautusta 97. Edustajakokous hyväksyi seuraavan päätöslauselman:

»Koska on valittu valiokunta, jonka tehtävänä on määritellä edustajakokouksen kokoonpano, Organisaatiokomitea on menettänyt oikeutensa vaikuttaa kollegiona edustajakokouksen kokoonpanoon ja katsotaan, että se on kollegiona päättänyt toimintansa tältä osalta» («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 37, 38 (»VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, ss. 37, 38)). — 53.

<sup>57</sup> Kysymyksen siitä, osallistuuko PKLSD (Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratia) VSDTP:n II edustajakokoukseen, herätti VSDTP:n II edustajakokouksen koollekutsumista valmistellut Organisaatiokomitea »Iskran» toimituksen aloitteesta kirjeessään, jonka se kirjoitti PKLSD:n Ulkomaiselle Komitealle helmikuun 7 pnä 1903.

Puolan sosialidemokraattien ja VSDTP:n yhdistymisen ehdoista keskusteltiin PKLSD:n IV edustajakokouksessa, joka pidettiin 11.—16. (24.—29.) heinäkuuta 1903. Edustajakokouksessa asetettiin useita ehtoja mahdollisen yhdistymisen varalta. Eräksi yhdistymisen ehdoksi IV edustajakokous asetti vaatimuksen, että VSDTP:n ohjelman neljännen, kansakuntien itsemääräämisoikeutta koskevan kohdan sanamuotoa on muutettava toisenlaiseksi.

VSDTP:n II edustajakokouksen työn alkaessa edustajilla ei ollut tietoa tästä päätöksestä. Valiokunta, jonka tehtävänä oli edustajakokouksen kokoonpanon määrittely ja valtakirjojen tarkastus, esitti edustajakokoukselle selostusta tehdessään heinäkuun 18 (31) pnä puolalaiselta sosialidemokraatilta A. Warskilta (A. S. Warszawskilta) saadun kirjeen, josta ei kuitenkaan selvinnyt, missä suhteissa puolalaiset sosialidemokraatit tahtovat olla VSDTP:hen. Valiokunta päätti kutsua puolalaiset sosialidemokraatit osallistumaan edustajakokoukseen neuvotteluoikeuksin. Heinäkuun 22 (elokuun 4) pnä Puolan sosialidemokratian edustajat A. Warski ja J. S. Hanecki saapuivat edustajakokoukseen, jossa Warski sitten ilmoitti, mitä ehtoja PKLSD:n IV edustajakokous oli päättänyt asettaa PKLSD:n yhdistymiselle VSDTP:hen. Näiden ehtojen käsittelyä varten valittiin erikoinen valiokunta.

Ohjelmavaliokunnassa käsiteltiin kansakuntien itsemääräämisoikeutta koskevan ohjelmakohdan luonnosta, koska puolalaiset sosialidemokraatit olivat herättäneet siitä kysymyksen. Valiokunnan istunnoista ei pidetty pöytäkirjaa, mutta säilyneistä muistiinpanoista, jotka Lenin teki valiokunnan kolmannessa istunnossa (ks. Сочинения, 5 изд., том 7, стр. 423—424 (Teokset, 5. painos, 7. osa, ss. 423—424)), selviää, että puolalaiset vastustivat kansakuntien itsemääräämisoikeutta koskevaa kohtaa ja ehdottivat otettavaksi ohjelmaan vaatimuksen sellaisten instituutioiden muodostamisesta, jotka takaisivat kaikille valtioon kuuluville kansakunnille täysin vapaan kulttuurikehityksen. Kuten Lenin sittemmin osoitti, he ehdottivat itsemääräämisen asemesta itse asiassa vain surullisenkuuluisan 'kansallisen kulttuuriautonomian' salanimeä» (Teokset, 20. osa, s. 436). Valiokunta torjui puolalaisten sosialidemokraattien ehdotukset. Vakuututtuaan, ettei heidän onnistu ajaa edustajako-



koukussa läpi ehdotuksiaan, he poistuivat edustajakokouksesta jättäen julkilausuman, jossa he esittivät katsantokantansa. Tämä julkilausuma saatettiin edustajakokouksen tietoon heinäkuun 29 (elokuun 11) pnä. Selostuksen johdosta, jonka valiokunta teki käsiteltyään ehtoja, joita puolalaiset sosialidemokraatit olivat asettaneet PKLSD:n yhdistymiselle VSDTP:hen, edustajakokous hyväksyi elokuun 6 (19) pnä päätöslauselman, missä edustajakokous katsoi valitettavaksi sen, ettei se puolalaisten sosialidemokraattien poistumisen vuoksi voinut käsitellä loppuun kysymystä PKLSD:n yhdistymisestä VSDTP:hen, ja antoi KK:n tehtäväksi jatkaa alulepantuja neuvotteluja.

Tässä on kysymyksessä Leninin toinen puheenvuoro. Ensimmäistä katso Teosten 6. osasta, s. 469. — 53.

- <sup>58</sup> Kysymyksessä on korjaus ohjelmaluonnoksen yleisen osan siihen kohtaan, jossa sanottiin: »Mutta sitä mukaa kuin kaikki nämä porvarilliselle yhteiskunnalle ominaiset ristiriidat suurenevat ja kehittyvät, kasvaa myös työtätekevien ja sorrettujen joukkojen tyytymättömyys olemassa olevan järjestyksen johdosta, proletaarien lukumäärä ja yhtenäisyys lisääntyy ja heidän taistelunsa riistäjiä vastaan kärjistyy.» Kun tätä ohjelmakohtaa käsiteltiin ohjelmavaliokunnassa (Lenin ei ollut istunnossa saapuvilla) sanojen »lukumäärä ja yhtenäisyys» jälkeen lisättiin sana »tietoisuus».

Edustajakokouksessa korjaus hylättiin ja kyseinen kohta hyväksyttiin alkuperäisessä sanamuodossaan. — 53.

- <sup>59</sup> Kysymys on puolueen ohjelmaluonnoksen yleispoliittisten vaatimusten 1. §:stä, joka ohjelmavaliokunnan muotoilemana kuului seuraavasti: »Kansan itsevallan, t.s. kaiken korkeimman valtiiovallan keskittäminen yksikamarisen, kansan edustajista muodostetun lainsäädännöllisen kokouksen käsiin» («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 179 (»VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, s. 179)). K. M. Tahtarev (Strahov) ehdotti vaihtamaan sanan »kansan itsevallan» sanoihin »kansan ylivallan». Edustajakokous hylkäsi Tahtarevin korjausehdotuksen. — 54.

- <sup>60</sup> Tarkoitetaan ohjelmaluonnoksen yleispoliittisten vaatimusten 3. §:ää, jonka ohjelmavaliokunta esitti ja jossa vaadittiin laajaa paikallista ja alueellista itsehallintoa. — 54.

- <sup>61</sup> Tarkoitetaan ohjelmaluonnoksen yleispoliittisten vaatimusten 9. §:ää (iskralaisten luonnoksen 8. §:ää), jossa sanottiin: »Oikeuden myöntäminen jokaiselle kansalaiselle syytteen nostamiseen ketä tahansa virkamiestä vastaan ilman päällystölle osoitettua valitusta.» V. N. Krohmal (Fomin) ehdotti lisättäväksi sanan »kansalaiselle» jälkeen »samoin kuin ulkomaalaiselle». Edustajakokous hylkäsi tämän ehdotuksen. — 54.

- <sup>62</sup> Käsiteltäessä ohjelmaluonnoksen yleispoliittisten vaatimusten 12. §:ää (iskralaisten luonnoksen 9. §:ää), jossa puhuttiin vakinaisen sotaväen korvaamisesta yleisellä kansan aseistamisella, Lieber

ehdotti vaihtamaan sanat »yleinen kansan aseistaminen» sanaan »miliisi». Edustajakokous hylkäsi Lieberin ehdotuksen. — 55.

- <sup>63</sup> Lenin esitti kyseiset ehdotuksensa ohjelmavaliokunnan istunnossa käsiteltäessä toistamiseen puolueohjelman yleispoliittisten vaatimusten 7. §:n (iskralaisten luonnoksen 6. §:n) sanamuotoa.

Iskralaisten ohjelmaluonnoksen tässä pykälässä vaadittiin säätyjen lakkauttamista ja kaikkien kansalaisten täydellistä tasa-arvoisuutta sukupuolesta, uskontunnuksesta ja rodusta riippumatta. Valiokunta muutti ensimmäisessä käsittelyssä pykälän loppua seuraavasti: »...uskontunnuksesta, rodusta, kansallisuudesta ja kielestä riippumatta». Tässä muodossaan pykälä esitettiin heinäkuun 30 (elokuun 12) pnä edustajakokoukselle kuudennessatoista istunnossa. Sitä käsiteltäessä bundilaiset vaativat edustajakokouksessa liittämään ohjelmaan erikoisen kohdan »kielten tasavertaisuudesta». Heidän onnistui saada puolelleen horjuvia iskralaisia. Äänestyksessä äänet jakautuivat.

Ohjelmavaliokunnalle annettiin tehtäväksi muotoilla toistamiseen 7. §. Valiokunta hyväksyi vähäisin muutoksin Leninin ehdotukset, ja ne esitettiin sen nimissä elokuun 1 (14) pnä 21. istunnossa edustajakokoukselle. Edustajakokous hylkäsi ehdotusten ensimmäisen kohdan, hyväksyi erinäisin korjauksin toisen (edustajakokouksen hyväksymässä ohjelmassa se oli 8. §) ja ilman muutoksia kolmannen.

11. §, josta puhutaan Leninin ehdotusten kolmannessa kohdassa, oli iskralaisten muotoilemana seuraavanlainen: »Kaikkien 16 vuotta nuorempien poikien ja tyttöjen maksuton ja pakollinen yleissivistävä ja ammatillinen koulutus. Varattomien lasten turvaaminen ravinnolla, vaatetuksella ja oppivälineillä valtion laskuun.» Ohjelmavaliokunnassa tämä pykälä hyväksyttiin ensin muutoksitta (14. §), mutta edustajakokouksen 18. istunnossa heinäkuun 31 (elokuun 13) pnä sitä käsiteltäessä hyväksyttiin lisäys: »Äidinkielen opetus, mikäli väestö sitä vaatii» («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 198 (»VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, s. 198)). Tämä lisäys kävi tarpeettomaksi, kun hyväksyttiin erillinen kielikysymystä koskeva kohta. — 55.

- <sup>64</sup> Kysymyksessä on työväensuojelua koskevassa ohjelmaluonnoksen osassa ollut 2. §, jossa vaadittiin lakisääteistä, viikoittaista vähintään 36 tunnin yhtämittaista lepoaikaa sekä mies- että naispuolisille työläisille kansantalouden kaikilla aloilla. Ljadov ehdotti vaadittavaksi tässä pykälässä 42 tunnin yhtämittaista lepoaikaa. Lieber huomautti, ettei ohjelmassa puhuta mitään pientuotantoa koskevasta valvonnasta. Edustajakokous hyväksyi Ljadovin ehdotuksen ja hylkäsi Lieberin korjausehdotuksen. — 55.

- <sup>65</sup> Kysymyksessä on työväensuojelua koskevassa ohjelmaluonnoksen osassa ollut 12. § (iskralaisten luonnoksen 11. §), jossa vaadittiin paikallisia itsehallintoelimiä valvomaan yhdessä työläisten valtuutettujen kanssa työnantajien työläisille myöntämien asuinhuoneistojen terveysoloja samoin kuin näiden huoneistojen sisäistä järjestys-

tä ja vuokrausehtoja tarkoituksena suojella palkkatyöläisiä yksityishenkilöinä ja kansalaisina tilanherrojen sekaantumiselta heidän elämänsä ja toimintaansa. Ljadov ehdotti tähän pykälään seuraavia lisäyksiä: 1) on järjestettävä maatyöväensuojelu, joka valvoo kaikkia niitä maatiloja, joissa on palkkatyöntekijöitä, 2) työväensuojelua koskevassa ohjelmassa osassa olevat kohdat 1—13 on ulotettava koskemaan kaikkia palkkatyötä käyttäviä talouksia, 3) vuokramiehet, jotka ovat saaneet maata osaviljelyyn tai ehdolla, että he tekevät päivätöitä tilanomistajille, on katsottava ammattien-tarkastuksen toimipiiriin kuuluviksi palkkatyöläisiksi. Edustajakokous hylkäsi kaksi ensimmäistä lisäysehdotusta, kolmannen Ljadov peruutti. — 55.

- <sup>66</sup> Lenin esitti korjausehdotuksensa käsiteltäessä ohjelmaluonnoksen agraariosan johdantoa, jossa sanottiin: »Tarkoituksenaan talonpoikien raskaana rasituksena olevien maaorjuuden jäänteiden poistaminen ja pitäen silmällä luokkataistelun vapaata kehitystä maaseudulla puolue tulee pyrkimään...» Edustajakokous hyväksyi korjausehdotuksen. — 56.
- <sup>67</sup> Kysymyksessä on ohjelmaluonnoksen agraariosan 1. §, jossa vaadittiin »lakkauttamaan lunastus- ja aprakkamakset samoin kuin kaikenlaiset rasitukset, joita talonpoikaistolle verovelvollisena säätynä nykyään lankeaa». Ljadov ehdotti lisäystä: »tai maaseudun muulle asujaimistolle verovelvollisena säätynä». Edustajakokous hylkäsi korjausehdotuksen. — 56.
- <sup>68</sup> Käsiteltäessä ohjelmaluonnoksen agraariosan 2. §:ää, jossa puhuttiin, että on lakkautettava yhteistakuu ja kaikki lait, jotka rajoittavat talonpojan oikeutta määrätä maastaan, Martynov esitti kysymyksen: »Mitä ymmärretään sanalla 'maastaan'?», koska hänen mielestään kyseinen pykälä voitiin tulkitä kahdella tavalla: »1) jokaisella talonpojalla on lunastusoikeus; siinä tapauksessa yhteisön etuja ei loukata, 2) jokaisella talonpojalla on oikeus ottaa maa omakseen ilman lunastusta.» Leninin annettua selityksensä Martynov käytti toisen puheenvuoron ja ilmoitti, ettei hän tarkoita yksityiskohtia, vaan yleistä periaatetta — kuka omistaa maan — yhteisökö vai talonpoika? »Jos sen omistaa yhteisö», sanoi Martynov, »niin me puollamme lunastusoikeutta, koska pidämme yhteisöä taloudellisen kehityksen haittana. Jos sen omistaa talonpoika, niin lunastusta ei tarvita» («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 235 (»VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, s. 235)). — 56.
- <sup>69</sup> Ohjelmaluonnoksen agraariosan 4. §:ssä vaadittiin »perustamaan talonpoikaiskomiteita siinä tarkoituksessa, a) että palautetaan (pakkoluovuttamalla tai — siinä tapauksessa, jos maat ovat siirtyneet käsistä toisiin — lunastamalla valtion toimesta aatelisten suurmaanomistajien laskuun) kyläyhdyksunnille ne maat, jotka lohkaistiin talonpojilta maaorjuuden lakkauttamisen yhteydessä ja joita tilanherrat käyttävät talonpoikien orjuuttamisvälineenä; b) että poistetaan Uralilla, Altailla, Läntisellä alueella ja valtakunnan muilla alueilla säilyneet maaorjuusjärjestelmän jäänteet...»

N. N. Zhordanija (Kostrov) ehdotti tähän kohtaan seuraavaa lisäystä: »niiden maiden, joita talonpojat ovat käyttäneet väliaikaisvelvollisina, hizaneina y.m., siirtämiseksi Kaukasiassa talonpoikien omaisuudeksi» («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 243 («VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, s. 243)). Toisen korjaus ehdotuksen esittivät B. M. Knunjants (Rusov) ja M. N. Ljadov, joiden mielestä ohjelmassa voitiin rajoittaa yleiseen huomautukseen, että maaorjuussuhteiden jäänteiden hävittäminen on välttämätöntä Venäjän kaikilla alueilla.

Edustajakokouksen pöytäkirjoihin ei ole merkitty D. A. Topuridzen (Karskin) korjaus ehdotusta, josta Lenin mainitsee puheenvuorossaan.

Edustajakokous hyväksyi Zhordanijan ehdottaman lisäyksen.

*Hizaneiksi* sanottiin Gruusiassa talonpoikia, jotka olivat asettuneet tilanomistajien maille erinäisin sopimusehdoin. Hizaneja ei pidetty muodollisesti maaorjina. He olivat henkilökohtaisesti vapaita, mutta pysyivät vakituisesti oikeudettomien vuokramiesten asemassa. Vuoden 1861 »talonpoikaisreformi» ei koskenut hizaneja. He olivat edelleenkin täysin riippuvaisia tilanomistajista, jotka alkoivat lisätä rasituksia ja ottaa haltuunsa hizanien käytössä olleita maapalstoja. Hizanijärjestelmä lakkautettiin Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen jälkeen.

*Väliaikaisvelvollisiksi talonpojiksi* sanottiin entisiä maaorjatalonpoikia, jotka vuonna 1861 tapahtuneen maaorjuuden lakkautuksen jälkeen olivat velvollisia suorittamaan maapalstansa käyttöoikeuden korvaukseksi rasituksia (aprakkaveroa tai päivätoita) siihen saakka, kunnes ryhtyivät lunastamaan maapalstaansa tilanomistajalta. Lunastussopimuksen solmimishetkestä alkaen talonpojat lakkasivat olemasta väliaikaisvelvollisia ja siirtyivät »omistajatalonpoikien» kategoriaan: — 57.

<sup>70</sup> Ohjelmaluonnoksen agrariosan 5. §:ssä puhuttiin siitä, että tuomioistuimille on myönnettävä oikeus alentaa ylettömän suuria vuokramaksuja ja julistaa mitättömiksi sopimukset, jotka ovat luonteeltaan orjuuttavia. Työväensuojelua koskevassa ohjelmaluonnoksen osassa olleessa 16. §:ssä vaadittiin perustamaan kansantalouden kaikille aloille elinkeino-oikeuksia, joiden kokoonpanoon piti kuulua yhtä paljon työläisten ja työnantajien edustajia. — 57.

<sup>71</sup> Lenin vastustaa Lieberin sitä ehdotusta, että ohjelmaluonnoksen agrariosan 5. §:ssä vaadittaisiin lisäksi tuomioistuimille oikeutta määrätä vuokramaksujen suuruus. — 58.

<sup>72</sup> Käsitellessään sääntöjen luonnoksen 4. §:n ensimmäistä kohtaa, jossa puhutaan Puolueen Neuvoston jäsenten nimittämisestä ja siitä poistuneiden jäsenten paikan täyttämisestä, sääntövaliokunta ei päässyt yksimielisyyteen ja edustajakokoukselle esitettiin kolme eri sanamuotoa.

L. Martovin ja V. A. Noskovin (Glebovin) esittämä ensimmäinen sanamuoto kuului: »Puolueen Neuvoston nimittävät

pää-äänenkannattajan toimituskunta ja KK, jotka kumpikin lähettävät Neuvostoon kaksi jäsentä; nämä neljä Neuvoston jäsentä kutsuvat viidennen jäsenen; Neuvostosta poistuneiden jäsenten paikka täytetään niiden laitosten toimesta, jotka ovat heidät nimittäneet.»

V. I. Leninin ja V. N. Rozanovin (Popovin) esittämä toinen sanamuoto kuului: »Edustajakokous nimittää pää-äänenkannattajan toimituskunnan ja KK:n jäsenistä viisihenkisen Puolueen Neuvoston siten, että kummastakin mainitusta kollegiosta olisi vähintään kaksi jäsentä. Neuvostosta poistuneiden jäsenten paikka täytetään Neuvoston omasta toimesta.»

J. J. Levinin (Jegorovin) esittämä kolmas sanamuoto kuului: »Edustajakokous valitsee Puolueen Neuvoston KK:n jäsenistöstä ja pää-äänenkannattajan toimituskunnasta, kaksi jäsentä kummastakin. Neljä valituksi tullutta jäsentä valitsevat yksimielisesti viidennen. Neuvostosta poistuneiden jäsenten paikka täytetään niiden järjestöjen toimesta, joihin he kuuluvat, lukuunottamatta viidettä, jonka paikka täytetään edellä osoitetulla tavalla.»

Käsiteltyään tätä kysymystä edustajakokous hyväksyi seuraavat sanamuodot:

»4. Edustajakokous nimittää Neuvoston viidennen jäsenen, Keskuskomitean ja pää-äänenkannattajan toimituskunnan.

5. Puolueen Neuvoston nimittävät pää-äänenkannattajan toimituskunta ja KK, jotka kumpikin lähettävät Neuvostoon kaksi jäsentä: Neuvostosta poistuneiden jäsenten paikka täytetään heidän nimittäneiden laitosten toimesta, viidennen jäsenen paikka täytetään Neuvoston omasta toimesta» («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 426 («VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, s. 426)). — 58.

<sup>73</sup> Käsiteltäessä sääntöjen luonnoksen 4. §:n ensimmäistä kohtaa Zsulitsh huomautti puheenvuorossaan: »Vastaväite, ettei Neuvoston neljä jäsentä kykene valitsemaan viidettä, on pohjaa vailla, sillä jollei sellainen laitos kuin Neuvosto pysty valitsemaan viidettä jäsentä, niin se merkitsee silloin, että koko laitos on toimintakyvyttö» («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 296 («VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, s. 296)). — 59.

<sup>74</sup> Kysymyksessä on puolueen sääntöjen luonnoksen 10. §: »Puolueen jokaisella jäsenellä ja joka henkilöllä, joka on tekemisissä puolueen kanssa, on oikeus vaatia, että hänen anomuksensa toimitetaan alkuperäisessä muodossaan KK:lle tai pää-äänenkannattajan toimitukselle taikka puolueen edustajakokoukselle» («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 426 («VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, s. 426)). Lenin esiintyy tässä Martovia vastaan, joka ehdotti poistettavaksi kyseisestä lauseesta sanat »ja joka henkilöllä, joka on tekemisissä puolueen kanssa». Martovin ehdotus hylättiin. — 59.

<sup>75</sup> Sanottu koskee puolueen sääntöjen luonnoksen 12. §:ää, jossa puhuttiin jäsenten kooptoinnista puolueen kollegiaalisiin elimiin, m.m. KK:hon ja pää-äänenkannattajan toimituskuntaan. Kirjas-

- saan »Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin» Lenin sanoi: »Sekä suurempaa määrääenemmistövaatimusta jäsenten hyväksymisessä ( $\frac{4}{5}$   $\frac{2}{3}$ :n asemesta) että yksimielisyyttä kooptaatiossa ja keskinäistä kontrollia keskusten kooptaatiossa — kaikkea tätä aloimme puolustaa silloin, *kun jäimme vähemmistöksi keskusten kokoonpanoa koskevassa kysymyksessä*» (Teokset, 7. osa, s. 285). Martov vastusti ehdotusta, että säännöissä vaadittaisiin KK:n ja pää-äänenkannattajan toimituskunnan yksimielisyyttä ja molemminpuolista valvontaa kooptoinnin yhteydessä. — 59.
- <sup>76</sup> J. J. Levin (Jegorov) vastusti sitä, että puolueen kollegiaalisten elinten jäsenten kooptointia rajoitettaisiin jollakin pakollisella määräsuhteella ( $\frac{2}{3}$  tai  $\frac{4}{5}$ ) ja oli sitä mieltä, että motivoitun vastalauseen puuttuessa kysymys voidaan ratkaista yksinkertaisella äänen enemmistöllä. — 59.
- <sup>77</sup> J. J. Levin (Jegorov) sanoi puheenvuorossaan sääntöluonnosta »ontuvaksi», koska siinä ei ollut pykälää, jolla Puolueen Neuvosto oikeutetaan ratkaisemaan puolueen keskuselinten jäsenten kooptointia koskeva kysymys. — 59.
- <sup>78</sup> Tarkoitetaan vastaväitteitä, joita Trotski ja Martov esittivät sitä Leninin ehdotusta vastaan, että puolueen sääntöjen 12. §:ään otettaisiin kohta, joka sallii kooptoitavan jäseniä KK:hon ja pää-äänenkannattajan toimituskuntaan vain Puolueen Neuvoston kaikkien jäsenten suostumuksesta. — 60.
- <sup>79</sup> Tarkoitetaan ehdotusta, jonka Martov esitti käsiteltäessä sääntöluonnoksen 12. §:ää: »Jollei päästä yksimielisyyteen kooptaitaessa uusia jäseniä KK:hon tai pää-äänenkannattajan toimituskuntaan, uusien jäsenten hyväksymistä koskeva kysymys voidaan siirtää Neuvoston käsiteltäväksi ja mikäli Neuvosto kumoaa vastaavan kollegion tekemän päätöksen, kollegio ratkaisee asian lopullisesti yksinkertaisella enemmistöllä» («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 311 (»VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, s. 311)). — 61.
- <sup>80</sup> Tarkoitetaan Martovin seuraavia sanoja: »Ehdotan, että vähemmistön päätökseen tyytymätön enemmistö oikeutettaisiin vetoamaan Neuvostoon ratkaisun aikaansaamiseksi» («Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 311 (»VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, s. 311)). Edustajakokous hyväksyi Martovin korjausehdotuksen (24 äänesti puolesta, 23 vastaan). — 61.
- <sup>81</sup> Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomainen Liiga perustettiin V. I. Leninin aloitteesta lokakuussa 1901. Liigaan yhtyivät Iskra (Kipinä) -järjestön ulkomainen osasto ja vallankumouksellinen Sotsial-Demokrat (Sosialidemokraatti) -järjestö, johon kuului Työn Vapautus -ryhmä. Liiga katsoi tehtäväkseen levittää vallankumouksellisen sosialidemokratian aatteita ja auttaa sosialidemokraattisen taistelujärjestön muodostamista. Liiga oli (sääntöjensä perusteella) Iskra-järjestön ulkomainen osasto. Se värväsi »Iskralle» kannattajia ulkomailla oleskelleiden venäläisten sociali-

demokraattien joukosta, antoi sille aineellista apua, järjesti lehden numeroiden kuljetuksen Venäjälle ja julkaisi kansantajuista marxilaista kirjallisuutta. VSDTP:n II edustajakokous vahvisti liigan ainoaksi ulkomaiseksi puoluejärjestöksi, jolla oli sääntöjen edellyttämät komitean oikeudet ja velvoitti sen toimimaan VSDTP:n KK:n johdon ja valvonnan alaisena.

VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen menshevikit pesiytyivät ulkomaiseen liigaan ja ryhtyivät taistelemaan Leniniä ja bolshevikkeja vastaan. Liigan toisessa edustajakokouksessa lokakuussa 1903 menshevikit saivat vahvistetuiksi liigan uudet säännöt, jotka oli tähdätty VSDTP:n II edustajakokouksessa hyväksytyjä puolueen sääntöjä vastaan. Siitä pitäen liigasta tuli menshevismin linna. Se oli olemassa vuoteen 1905. — 61.

<sup>82</sup> Puheenvuorossaan Lenin vastaa V. A. Noskoville (Gleboville) ja L. G. Deutschille, jotka ehdottivat, ettei sääntöihin otettaisi 13. §:ää (siinä Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomainen Liiga tunnustettiin ainoaksi VSDTP:n ulkomaiseksi järjestöksi ja osoitettiin sen tehtävät), vaan jätettäisiin se puolueen Keskuskomitean (Glebov) tai Puolueen Neuvoston (Deutsch) käsiteltäväksi. Sääntöjen 13. § hyväksyttiin edustajakokouksessa 31:llä äänellä 12:ta vastaan 6:n pidättyessä äänestämästä. — 61.

<sup>83</sup> Sen jälkeen kun edustajakokous oli vahvistanut sääntöjen 13. §:n, jossa ulkomainen liiga tunnustettiin ainoaksi VSDTP:n ulkomaiseksi järjestöksi, Venäläisten Sosialidemokraattien Ulkomaisen Liiton edustajat Martynov ja Akimov ilmoittivat edustajakokouksen puhemiehistölle, etteivät he tule osallistumaan äänestyksiin ja aikovat olla läsnä edustajakokouksessa vain luettaessa edellisten istuntojen pöytäkirjoja ja keskusteltaessa niiden julkaisemisjärjestyksestä. Heidän ilmoituksensa saatettiin edustajakokouksen tietoon 27. istunnossa elokuun 5 (18) pnä. Edustajakokous kehotti Akimovia ja Martynovia peruuttamaan ilmoituksensa. He torjuivat kehotuksen ja poistuivat sen jälkeen edustajakokouksesta.

Lenin ei esittänyt edustajakokoukselle päätöslauselmaehdotustaan. Käsikirjoituksissaan Lenin on pyyhkinyt sen yli. Tämä johtunee kenties siitä, että edustajakokouksen puhemiehistö päätti esittää tämän kysymyksen edustajakokouksen käsiteltäväksi. — 61.

<sup>84</sup> *Venäläisten Sosialidemokraattien Ulkomainen Liitto* perustettiin v. 1894 Työn Vapautus -ryhmän aloitteesta sillä ehdolla, että kaikki sen jäsenet hyväksyvät ryhmän ohjelman.

VSDTP:n I edustajakokous hyväksyi liiton puolueen ulkomaiseksi edustajaksi. Sitten liitossa pääsivät voitolle opportunistiset ainekset — »ekonomistit» (niin sanotut »nuoret»). Zürichissä marraskuussa 1898 pidetyssä Venäläisten Sosialidemokraattien Ulkomaisen Liiton I edustajakokouksessa opportunistinen enemmistö kieltäytyi kannattamasta VSDTP:n I edustajakokouksen »Manifestia». Sen johdosta Työn Vapautus -ryhmä ilmoitti edustajakokouksessa kieltäytyvänsä toimittamasta liiton julkaisuja paitsi painokuntoon saatettua »Rabotnik» kokoelman numeroa 5—6 ja

V. I. Leninin kirjasia »Venäjän sosialidemokraattien tehtävät» ja »Uusi tehdaslaki». Liitto ryhtyi huhtikuussa 1899 julkaisemaan aikakauslehteä »Rabotsheje Delo», jonka toimituskuntaan kuuluivat »ekonomistit» B. N. Kritshevski, V. P. Ivanshin, P. F. Teplov. Liitto esitti julkilausumia, joissa suhtauduttiin myötämielisesti E. Bernsteiniin, millerandilaisiin j.n.e.

Liiton sisäinen taistelu jatkui liiton II edustajakokoukseen saakka (huhtikuu 1900) ja edustajakokouksessakin. Työn Vapautus-ryhmä ja sen kannattajat poistuivat edustajakokouksesta ja perustivat itsenäisen Sotsial-Demokrat (Sosialidemokraatti) -järjestön.

VSDTP:n II edustajakokouksessa liiton edustajat (rabotshejedelolaiset) olivat kannanotoissaan äärimmäisen opportunistisia ja poistuivat edustajakokouksesta, kun tämä oli tunnustanut ainoaksi puolueen ulkomaiseksi järjestöksi Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan. Toisen edustajakokouksen päätöksellä Venäläisten Sosialidemokraattien Ulkomainen Liitto julistettiin hajotetuksi (ks. «Второй съезд РСДРП», 1959, стр. 438 (»VSDTP:n toinen edustajakokous», 1959, s. 438)). — 62.

<sup>65</sup> Tässä tarkoitetaan iskralaisten enemmistöä, joka muodostui lopullisesti edustajakokouksessa KK:n vaaleihin mennessä, kun »pehmeät» iskralaiset olivat erottautuneet erilliseksi ryhmäksi ja Bundin edustajat ja kaksi rabotshejedelolaista poistuneet edustajakokouksesta. — 63.

<sup>66</sup> B. M. Knunjants (Rusov) ehdotti, että ryhdyttäisiin toimittamaan puolueen Keskuskomitean vaaleja. — 64.

<sup>67</sup> Edustajakokouksessa hyväksyttiin kaksi päätöslauselmaa, jotka koskivat suhtautumista liberaaleihin: ensimmäisen esitti Potresov (Starover), toisen Lenin, Plehanov ja 13 muuta edustajaa (Plehanovin ehdotusta Leninin tekemine korjauksineen ks. VI Lenin-kokoelmasta, ss. 177—178).

Lenin kirjoitti sittemmin, että »...vanhan 'Iskran' katsantokannat oli ilmaistu paljon paremmin Plehanovin päätöslauselmassa, jossa korostettiin liberaalisen 'Osvobozhdenijen' vallankumousvastaista ja proletariaatinvastaista luonnetta, kuin sekavassa Staroverin päätöslauselmassa, joka toisaalta tavoittelee (ja tavoittelee aivan sopimattomaan aikaan) 'sopimusta' liberaalien kanssa ja toisaalta asettaa sellaisille sopimuksille fiktiivisiä ehtoja, joita liberaalit aivan ilmeisesti eivät voi täyttää» (Teokset, 7. osa, ss. 488—489). — 64.

<sup>68</sup> »Osvobozhdenijev» (»Vapautus») — kerran kahdessa viikossa ilmestynyt aikakauslehti, jota julkaistiin ulkomailla vuoden 1902 kesäkuun 18 (heinäkuun 1) päivästä vuoden 1905 lokakuun 5 (18) päivään P. B. Struven toimittamana. Aikakauslehti oli Venäjän liberaalisen porvariston äänenkannattaja ja ajoi johdonmukaisesti maltillisen monarkistisen liberalismin aatteita. Vuonna 1903 aikakauslehden ympärille muodostui (ja tammikuussa 1904 konstituotui) Vapautusliitto, joka toimi vuoden 1905 lokakuuhun saakka. Perustuslaillisten zemstvomiesten ohella »osvobozhdenijelaiset» muo-



dostivat lokakuussa 1905 perustetun perustuslaillis-demokraattisen puolueen (kadettipuolueen), Venäjän johtavimman porvaripuolueen, ydinjoukon. — 64.

<sup>89</sup> *Valtakunnanneuvosto* — Venäjän korkeimpia valtioelimiä ennen vallankumousta. Se muodostettiin M. M. Speranskin esityksestä 1810 lainsäädännölliseksi neuvotteluelimeksi, jonka jäsenet nimitti ja vahvisti tsaari. Vuonna 1906 helmikuun 20 (maaliskuun 5) p:nä annetulla lailla Valtakunnanneuvosto järjestettiin uudella tavalla ja se sai oikeuden vahvistaa tai hylätä lakiehdotukset sen jälkeen, kun niitä oli käsitelty Valtakunnanduudessa. Tsaarille jäi silti edelleenkin oikeus perussäännösten muuttamiseen ja useiden erittäin tärkeiden lakien säätämiseen.

Vuodesta 1906 alkaen Valtakunnanneuvosto koostui puoleksi aateliston, papiston, suurporvariston valitsemista edustajista ja puoleksi tsaarin nimittämistä korkeista virkamiehistä. Siitä syystä Valtakunnanneuvosto oli tavattoman taantumuksellinen laitos, joka torjui maltillisimmatkin Valtakunnanduuman hyväksymät lakiehdotukset. — 66.

<sup>90</sup> *Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan toinen edustajakokous* pidettiin 13.—18. (26.—31.) lokakuuta 1903 Genèvessä. Edustajakokous kutsuttiin koolle menshevikkien vaatimuksesta. Menshevikit tahtoivat asettaa sen VSDTP:n II edustajakokouksen vastapainoksi. Vastustaessaan ulkomaisen liigan edustajakokouksen koollekutsumista Lenin kirjoitti: »Liigan edustajakokous, jos se pidettäisiin nyt, antaisi kaikki tappelua varten, muttei mitään asian, t.s. ulkomailla tehtävän työn hyväksi» (Teokset, 34. osa, s. 168).

Ulkomaisen liigan edustajakokouksessa oli 15 bolshevikkia johtavana miehenään Lenin (toisesta istunnosta alkaen 14), joilla oli 18 ääntä, ja 18 menshevikkiä (toisesta istunnosta alkaen 19), joilla oli 22 ääntä. Edustajakokouksen käsiteltävinä olivat seuraavat kysymykset: 1) ulkomaisen liigan hallinnon selostus, 2) puolueen II edustajakokoukseen osallistuneen liigan edustajan selostus, 3) liigan säännöt, 4) hallinnon vaalit.

Päiväjärjestyksen keskeisimpänä kysymyksenä oli puoluekokouksessa olleen liigan edustajan Leninin selostus. Lenin valaisi selostuksessaan VSDTP:n II edustajakokouksen työtä ja paljasti menshevikkien opportunistin osoittaen heidän menetelleen periaatteetomasti edustajakokouksessa. (V. I. Leninin selostusta ja puheenvuoroja ks. Teokset, 7. osa, ss. 55—71.) Käyttäen hyväkseen enemmyyttänsä ulkomaisen liigan edustajakokouksessa oppositio päätti antaa heti Leninin jälkeen puheenvuoron Martoville rinnakkaisselostusta varten. Martov puolusteli lisäselostuksessaan menshevikkien käyttäytymistä VSDTP:n II edustajakokouksessa ja esitti bolshevikeille parjaavia syytöksiä. Huomattuaan, että oli ilmeisen mahdotonta ja turhaa väitellä pitemmälti opposition kanssa, Lenin ja muut bolshevikit poistuivat edustajakokouksen istunnosta kieltäytyen jatkamasta keskustelua tästä kysymyksestä. Edustajakokouksen menshevistinen enemmistö, joka pyrki saamaan haltuunsa puolueen keskuselimet, hyväksyi kolme päiväjärjestyksen toista

kysymystä koskevaa päätöslauselmaa, joissa vastustettiin Leninin kantaa järjestökysymysten osalta ja kehoitettiin käymään järjestelmällistä taistelua bolshevikkeja vastaan.

Edustajakokous vahvisti niin ikään ulkomaisen liigan säännöt, jotka monilta kohdiltaan (yleisen puoluekirjallisuuden julkaiseminen liigan toimesta, liigan hallinnon yhteys muihin järjestöihin KK:sta ja pää-äänenkannattajasta piittaamatta y.m.) suuntautuivat puolueen sääntöjä vastaan. Lisäksi menshevikit kiistivät VSDTP:n KK:n oikeuden liigan sääntöjen vahvistamiseen. Edustajakokouksessa ollut VSDTP:n KK:n edustaja F. V. Lengnik vaati Keskuskomitean nimissä yhdenmukaistamaan liigan säännöt puolueen sääntöjen kanssa ja julisti kokouksen laittomaksi sen jälkeen, kun oppositio oli kieltäytynyt noudattamasta tätä vaatimusta. Puolueen Neuvosto hyväksyi KK:n edustajan menettelyn (ks. tätä osaa, s. 75).

V. I. Lenin sanoi ulkomaisen liigan edustajakokousta »huippukohdaksi opposition sotatoimissa keskuksia vastaan» (Teokset, 7. osa, s. 110). Liigan toisen edustajakokouksen jälkeen menshevikit muuttivat liigan puolueenvastaisen taistelun tukikohdaksi.

Leninin Teosten 5. venäjänkielisen painoksen 41. niteessä on julkaistu osastossa »Alustavaa aineistoa» kaksi Leninin asiakirjaa, jotka koskevat ulkomaisen liigan II edustajakokouksen työtä, nimittäin jäsenitys selostusta varten, jonka Lenin teki VSDTP:n edustajakokouksesta ulkomaisen liigan edustajakokouksessa, ja hänen muistiinpanonsa ulkomaisen liigan edustajakokouksen ensimmäisestä istunnosta. — 72.

<sup>91</sup> Kyseinen V. I. Leninin huomautus on vastaus päiväjärjestyksen 3. kohtaa koskevaan L. G. Deutschin ehdotukseen, että sanojen »sääntöjen laatiminen» asemesta merkittäisiin »sääntöjen muuttaminen». Liigan uusien sääntöjen laatiminen oli merkitykseltään periaatteellinen kysymys. Liigan vanhat säännöt (vuodelta 1901) oli laadittu aikana, jolloin yhtenäistä puoluetta ei itse asiassa vielä ollut, eivätkä ne enää vastanneet uusia vaatimuksia. VSDTP:n II edustajakokouksessa hyväksytyissä puolueen säännöissä liiga rinnastettiin oikeuksiensa puolesta puoluekomiteoihin, kuitenkin sellaisin poikkeuksin, ettei sillä ollut lupaa tukea Venäjän vallankumousliikettä muutoin kuin Keskuskomitean erikoisesti nimittämien henkilöiden ja ryhmien välityksellä (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 47 («NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmia ja päätöksiä», I osa, 1954, s. 47)). Pyrkien johdonmukaisesti toteuttamaan VSDTP:n II edustajakokouksen päätöksiä Lenin vaati laatimaan liigan uudet säännöt, jotka vastaisivat puolueen sääntöjä. — 72.

<sup>92</sup> Kysymys on Martovin ehdotuksesta, että hän saisi tehdä lisäselostuksen puolueen II edustajakokouksesta. — 73.

<sup>93</sup> L. Martovin kirjanen »Taistelu 'piiritystilaa' vastaan Venäjän Sosialidemokraattisessa Työväenpuolueessa» ilmestyi Genèvessä v. 1904. — 74.

<sup>94</sup> Kysymys on puheenvuorosta, jossa Trotski yritti kaikenlaisten sofismien avulla ja tulkitsemalla mielivaltaisesti puolueen sääntöjä todistaa, että ulkomaisella liigalla on oikeus vahvistaa käsiteltävinä olleet liigan säännöt VSDTP:n KK:sta riippumatta. — 74.

<sup>95</sup> Tarkoitetaan puolueen II edustajakokouksessa hyväksyttyä VSDTP:n sääntöjen 6. §:ää (ks. «КІСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 46 («НКР edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmien ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 46)). — 74.

<sup>96</sup> L. J. Galperinin (Konjaginin) päätöslauselmaehdotuksessa, jota bolshevikit puolsivat, oli sanottu, että liigan säännöt astuvat voimaan vasta sitten, kun KK on ne vahvistanut. Tässä päätöslauselmaehdotuksessa, joka oli laadittu VSDTP:n sääntöjä vastaavasti, puolustettiin demokraattisen sentralismin periaatteiden noudattamista puolueessa.

Liigan edustajakokouksen opportunistisen enemmistön hyväksymässä Martovin päätöslauselmaehdotuksessa pidettiin lähtökohtana sitä, että ulkomaisella liigalla on oikeus hyväksyä omat sääntönsä ilman niiden alustavaa puolueen KK:n vahvistusta. — 75.

<sup>97</sup> Kysymyksessä on F. V. Lengnik, joka ulkomaisen liigan edustajakokouksen istunnossa lokakuun 18 (31) p:nä 1903 vaati KK:n nimissä yhdenmukaistamaan edustajakokouksen hyväksymät liigan säännöt VSDTP:n sääntöjen kanssa. Koska oppositio kieltäytyi täyttämästä tätä vaatimusta, Lengnik julisti kokouksen laittomaksi ja poistui yhdessä liigan muiden bolshevikijäsenten kanssa edustajakokouksesta. — 75.

<sup>98</sup> VSDTP:n *Neuvoston kokous*, joka pidettiin Genèvessä 15.—17. (28.—30.) tammikuuta 1904, »kutsuttiin koolle pää-äänenkannattajan edustajien aloitteesta neuvottelemaan toimenpiteistä, joiden tarkoituksena oli yhdenmukaistaa KK:n ja pää-äänenkannattajan toimintaa puoluekirjallisuuden julkaisutyössä» (X Lenin-kokoelma, s. 181 — Neuvoston istuntojen pöytäkirjat). Neuvoston istunnoissa olivat läsnä V. I. Lenin, F. V. Lengnik, G. V. Plehanov, P. B. Axelrod ja L. Martov.

Leninin ehdotuksesta Puolueen Neuvosto päätti ottaa päiväjärjestykseen ja käsitellä ensimmäiseksi kysymyksen toimenpiteistä, joilla voitaisiin palauttaa rauha puolueeseen. Lenin esitti Keskuskomitean nimissä tammikuun 15 (28) p:nä tätä kysymystä koskevan päätöslauselmaehdotuksen (ks. Teokset, 7. osa, ss. 133—135). Kun keskustelussa ilmeni, että menshevikit suhtautuvat tähän päätöslauselmaehdotukseen kielteisesti, Lenin ja Lengnik esittivät tammikuun 16 (29) p:nä puolueen sisäisen rauhan palauttamista koskevan toisen päätöslauselmaehdotuksen (ks. tätä osaa, ss. 76—77). Neuvosto hyväksyi sen kolmella äänellä (Lenin, Lengnik, Plehanov) kahta vastaan (Martov, Axelrod). Ryhtymättä kuitenkaan konkreettisesti käsittelemään kysymystä puolueen sisäisen rauhan palauttamisesta Neuvosto asetti Leninin vastalauseesta huolimatta äänestettäväksi Plehanovin päätöslauselmaehdotuksen, jossa vaa-

dittiin menshevikkien kooptoinnista KK:hon. Päätöslauselmaehdotus hyväksyttiin Plehanovin, Martovin ja Axelrodin äänin. KK:n edustajat (Lenin ja Lengnik) esittivät tämän äänestyksen johdosta tammikuun 17 (30) p:nä eriävän mielipiteensä, jossa Plehanovin päätöslauselma vastomittiin puolueen II edustajakokouksen enemmistön tahdon taomaisena. Eriävän mielipiteen tekstin kirjoitti Lenin (ks. Teokset, 7. osa, ss. 136—139).

Kun menshevikit olivat ajaneet karille kaikki puolueen sisäisen rauhan palauttamista tarkoittaneet yritykset, Lenin esitti päätöslauselmaehdotuksen, jossa katsottiin, että ainoana ulospääsynä muodostuneesta tilanteesta oli puolueen III edustajakokouksen koollekutsuminen (ks. Teokset, 7. osa, s. 140). Plehanov, Martov ja Axelrod äänestivät ehdotuksen kumoon ja hyväksyivät Martovin päätöslauselmaehdotuksen, missä vastustettiin puolueen edustajakokouksen koollekutsumista.

Myöskään puoluekirjallisuuden julkaisemisesta eivät KK:n edustajat ja menshevikit päässeet yksimielisyyteen. Puolueen Neuvosto hylkäsi tätä kysymystä koskevat Leninin päätöslauselmaehdotukset ja hyväksyi ehdotukset, joissa hyväksyttiin menshevistisen »Iskran» toimituksen hajottava ryhmäkuntatoiminta.

Vuoden 1904 tammikuussa pidetyt Neuvoston istunnot osoittivat, että Plehanovin siirryttyä menshevikkien puolelle VSDTP:n Neuvosto muuttui aseeksi, jota he käyttivät puolueenvastaisessa taistelussaan. — 76.

- <sup>99</sup> Tarkoitetaan puolueen sisäisen rauhan palauttamista koskevaa päätöslauselmaa. Lenin vaati, että hänen päätöslauselmaehdotuksensa on asetettava äänestettäväksi ennen Plehanovin ehdotusta, jossa kehoitettiin kooptoimaan menshevikkejä VSDTP:n KK:hon. — 76.
- <sup>100</sup> Kysymys on puheenvuorosta, jonka Martov käytti Leninin ja Plehanovin päätöslauselmaehdotusten äänestyksestä. Myöntäen, että Leninillä oli laillinen oikeus vaatia päätöslauselmaehdotuksensa asettamista ensimmäisenä äänestykseen, Martov ehdotti samalla muutettavaksi kysymyksen asettelua seuraavasti: 1) Onko julkaistava kaikille puolueen jäsenille osoitettu vetoisuus? 2) Plehanovin konkreettinen ehdotus. — 76.
- <sup>101</sup> L. Martovin päätöslauselmaehdotus oli tähdätty eriävää mielipidettä vastaan, jonka KK:n edustajat V. I. Lenin ja F. V. Lengnik esittivät tammikuun 17 (30) p:nä 1904 (ks. Teokset, 7. osa, ss. 136—139) sen johdosta, että Puolueen Neuvosto hyväksyi Plehanovin ehdottaman päätöslauselman menshevikkien kooptoinnista VSDTP:n KK:hon. Martov ehdotti päätöslauselmassaan moitelautuntoa Leninille ja Lengnikille sen johdosta, että nämä olivat esittäneet eriävän mielipiteensä. Jatkokeskustelussa Martovin täytyi luopua ehdotuksestaan, ja hän yhtyi kannattamaan hieman muunnettua Plehanovin päätöslauselmaehdotusta, joka sitten hyväksyttiinkin menshevikkien äänin. — 77.
- <sup>102</sup> »Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Keskuskomiteatta» — asiakirja, jonka Lenin kirjoitti sen johdosta, että Aloit-

teentekijäryhmä oli päättänyt perustaa Genèveen VSDTP:n KK:n kirjaston ja arkiston. Tämä asiakirja ja puoluekirjaston ja -arkiston järjestelyn avustamista koskeva Aloitteentekijäryhmän vetoamus julkaistiin lentolehtisenä »Kaikille» (painettiin puolueen kirjapainossa Genèveässä).

Lenin allekirjoitti VSDTP:n KK:n jäsenenä helmikuun 7 (20) pnä 1904 »VSDTP:n KK:n kirjaston ja arkiston säännöt» (asiakirja on kirjoitettu V. D. Bontsh-Brujevitshin käsialalla).

Myöhemmin (vuosien 1904 ja 1905 vaihteessa) Lenin kirjoitti »Genèveässä olevan VSDTP:n kirjaston perustaneen Aloitteentekijäryhmän ilmoituksen» VSDTP:n kirjaston luovuttamisesta Enemmistökomiteain Toimikunnalle (ks. tätä osaa, s. 104). Seuraavassa Enemmistökomiteain Toimikunnan istunnossa entiset Aloitteentekijäryhmän jäsenet vahvistettiin Leninin ehdotuksesta VSDTP:n kirjaston ja arkiston huoltokomiteaksi. Mainittu komitea esitti toimintakertomuksensa puolueen edustajakokoukselle (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы». М., 1959, стр. 533—537 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», Moskova 1959, ss. 533—537)). Kirjasto toimi 13 vuotta aina vuoden 1917 helmikuun vallankumoukseen asti. VSDTP:n kirjaston kirjavarat ja arkisto ovat nykyään NKP:n KK:n Marxisin-leninisin Instituutissa. — 78.

<sup>103</sup> VSDTP:n KK:n lentolehtinen »Venäjän proletariaatille», jonka Lenin kirjoitti muutaman viikon kuluttua Venäjän ja Japanin sodan puhkeamisesta, lähetettiin Venäjän useihin kaupunkiin puoluekomiteoille, joita kehoitettiin ottamaan siitä uusintapainoksia ja levittämään sitä. N. K. Krupskaja tiedotti tämän lehtisen lähettämistä helmikuun 3 (16) ja 4 (17) pnä 1904 kirjoittamissaan kirjeissä I. H. Lalajantsille, L. B. Krasinille, L. M. Knipovitshille (NKP:n KK:n Marxisin-leninisin Instituutin arkisto ja X Lenin-kokoelma, ss. 323, 324). Helmikuun 16 (29) pnä 1904 N. K. Krupskaja kirjoitti R. S. Zemljatshkalle ja L. J. Galperinille: »Ukko (V. I. Lenin. — Toim.) kirjoitti lentolehtisen sodasta, täällä sitä ei levitetty, vaan lähetettiin Tomskiin, Moskovaan, Odessaan, Pietariin, Samaraan, Saratoviin, Nizhni Novgorodiin ja Jekaterinoslaviin painatettavaksi» (Valt. hist. keskusarkisto Moskovassa). Marxisin-leninisin Instituutin kirjastossa on suuri määrä VSDTP:n KK:n lentolehtisiä »Venäjän proletariaatille»: ovat säilyneet lehtiset, joissa on VSDTP:n KK:n leima, VSDTP:n Moskovan ja Jekaterinoslavin komiteain leimat. Lentolehtisistä ottivat uusintapainoksia ja sitä levittivät Nizhni Novgorodin komitea (painos 7 700 kappaletta), Tverin ja Saratovin komiteat, Kijevin ylioppilaat. Se ilmestyi lisäksi »Iskran» 61. n:ossa maaliskuun 5 (18) pnä 1904. — 79.

<sup>104</sup> Japanin ja Kiinan sota (1894—1895) päättyi vuonna 1895 allekirjoitettuun Shimonosekin rauhansopimukseen, jonka mukaan Kiina joutui luovuttamaan Japanille Liaotingin niemimaan, Peskadorit ja Taiwanin, sitoutui maksamaan sotakorvauksena 200 000 000 liangia (sotakorvaus suurennettiin myöhemmin 230 000 000 liangiksi) ja myönsi lisäksi erinäisiä taloudellisia etuoikeuksia Japanille. Venäjä, Ranska ja Saksa, jotka pelkäsivät Japanin voimistu-

mista, esittivät Shimonosekin rauhansopimuksen solmimisen johdosta vastalauseensa, minkä seurauksena Japanin täytyi luopua Liaotungin niemimaan annektoinnista. — 80.

- <sup>105</sup> Kyseisiä jäsenyyksiä V. I. Lenin käytti Genèvessä maaliskuun 9 (22) p:nä 1904 pitämänsä Pariisin Kommuuni -aiheisen esitelmän pohjana. Ne perustuvat K. Marxin »Kansalaissota Ranskassa» nimisen teoksen huolelliseen tutkimukseen. Tämän teoksen sivuja koskevat viitteensä Lenin on tehnyt Berliinissä 1891 ilmestyneen laitoksen mukaan. Jäsennyksissä on käytetty lisäksi tosiasiaineistoa Lissagarayn kirjasta »Histoire de la Commune de 1871» (»Vuoden 1871 Kommuunin historia») ja Weillin kirjasta »Histoire du mouvement social en France 1852—1902» (»Ranskan sosiaalisen liikkeen historia vv. 1852—1902»).

Näiden jäsenystensä perusteella Lenin laati 1905 »Kommuuni-aiheisen luennon jäsenyyksen» (ks. Teokset, 8. osa, ss. 193—196). Pariisin Kommuuni oli aihe, jota Lenin käsitteli myöhemminkin moneen otteeseen (ks. esim. artikkeleja »Kommuunin opetuksia» ja »Kommuunin muistolle», »Valtio ja vallankumous» teoksen III lukua — Teokset, 13. osa, ss. 459—462; 17. osa, ss. 120—124; 25. osa, ss. 417—437). — 81.

- <sup>106</sup> Ks. F. Engelsin johdantoa K. Marxin teokseen »Kansalaissota Ranskassa» (K. Marx, F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi 1958, s. 415). — 81.

- <sup>107</sup> I. A. A. (Internationale Arbeiter Association) — Kansainvälinen Työväenyhdistys (I Internationaali) — proletariaatin ensimmäinen kansainvälinen joukkojärjestö, joka perustettiin 1864 Englannin ja Ranskan työläisten koollekutsumassa Lontoon kansainvälisessä työväenkokouksessa. K. Marx oli I Internationaalin järjestäjä ja johtaja, sen »Perustamismanifestin», sääntöjen ja muiden ohjelmallisten ja taktillisten asiakirjojen laatija. I Internationaali perustettiin sen sitkeän monivuotisen taistelun tuloksena, jota K. Marx ja F. Engels olivat käyneet työväenluokan vallankumouksellisen puolueen hyväksi. Kuten Lenin on huomauttanut, I Internationaali »laski perustan työläisten kansainväliselle järjestölle, jonka tehtävänä oli valmistella heidän vallankumouksellista rynnistystään pääomaa vastaan», »laski perustan proletaarille, kansainväliselle taistelulle sosialismin puolesta» (Teokset, 29. osa, ss. 286 ja 287).

I Internationaalin johtavana keskuselimenä oli Kansainvälisen Työväenyhdistyksen Pääneuvosto, jonka vakinaisena jäsenenä K. Marx oli. Marx taisteli silloisia työväenliikkeessä vallinneita pikkuporvarillisia virtauksia ja lahkohenkisiä pyrkimyksiä vastaan (trade-unionismi Englannissa, proudhonismi ja anarkismi romaanisissa maissa, lassallelaisuus Saksassa) ja liitti yhteen tieteellisen sosialismin periaatteiden ympärille Euroopan ja Amerikan valvutuneimmat työläiset. I Internationaali johti eri maiden työläisten taloudellista ja poliittista taistelua ja vahvisti heidän kansainvälistä solidaarisuuttaan. Marxilaisuuden leviämisessä ja sosialismin yhdistämisessä työväenliikkeeseen I Internationaali esitti hyvin suurta osaa.

Pariisin Kommuunin kukistumisen jälkeen työväenluokan tehtävänä oli muodostaa kansallisia joukkopuolueita I Internationaalin esittämien periaatteiden mukaisesti. »Euroopan tilanteen huomioon ottaen pidän ehdottoman hyödyllisenä, että Internationaalin muodollista järjestämistä lykätään tuonemmaksi», K. Marx kirjoitti 1873. (K. Marxin syyskuun 27 p:nä 1873 F. A. Sorgelle osoittama kirje.) Philadelphian konferenssissa 1876 I Internationaali laskettiin virallisesti hajalle. — 81.

<sup>108</sup> *Lontoon näyttely 1862* — maailman teollisuusnäyttely, jossa Ranskan työväenvaltuuskunta ja Englannin työläisten edustajat kohtasivat toisensa. — 81.

<sup>109</sup> *Proudhonismi* — epätieteellinen, marxilaisvastainen pikkuporvarillisen sosialismin virtaus, joka on saanut nimensä ideologinsa, ranskalaisen anarkistin Proudhonin mukaan. Marx ja Engels vastustivat johdonmukaisesti Proudhonin yrityksiä tyrkyttää katsomuksiaan I Internationaalille. Teoksessaan »Filosofian kurjuus» Marx arvosteli murhaavasti proudhonismia. Marxin, Engelsin ja heidän kannattajiensa päättäväinen taistelu proudhonismia vastaan I Internationaalissa päättyi marxilaisuuden täydelliseen voittoon.

Lenin sanoi proudhonismia työväenluokan näkökantaa ymmärtämättömän »pikkuporvarin ja filisterin typeryydeksi». Porvarilliset »teoreetikot» ovat käyttäneet proudhonismin aatteita laajalti luokkien yhteistyön propagointiin. — 81.

<sup>110</sup> *Blanquismi* — Ranskan sosialistisessa liikkeessä esiintynyt virtaus, jonka johdossa oli huomattava vallankumousmies, ranskalaisen utooppisen kommunismin edustaja Louis Auguste Blanqui (1805—1881).

Blanquilaiset olettivat, kuten Lenin sanoi, ettei ihmiskunta vapaudu palkkaorjuudesta proletariaatin luokkataistelun tietä, vaan vähäisen intellektuellivähemmistön salaliiton kautta (ks. Teokset, 10. osa, s. 390). He vaihtoivat vallankumouksellisen puolueen toiminnan pienen salaliittolaisryhmän toimintoihin, eivät ottaneet huomioon konkreettisia oloja, mikä on välttämätöntä kapinan onnistumisen kannalta, ja väheksyivät yhteyttä joukkoihin. — 81.

<sup>111</sup> Ks. F. Engelsin johdantoa K. Marxin teokseen »Kansalaisista Ranskassa» (K. Marx, F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi 1958, s. 416). — 81.

<sup>112</sup> *La débâcle* — E. Zolan romaani (suomenn. »Sota») (1892), jossa kuvataan Saksan ja Ranskan sotaa. — 82.

<sup>113</sup> Kysymyksessä on Saksan Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Keskuskomitean syyskuun 5 p:nä (u. l.) 1870 antama manifesti. — 82.

<sup>114</sup> Ks. K. Marx, »Kansainvälisen Työväenliiton Pääneuvosten toinen

Saksan ja Ranskan sotaa koskeva adressi» (K. Marx, F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi 1958, s. 436). — 83.

- <sup>115</sup> Ks. K. Marx, »Kansalaissota Ranskassa» (K. Marx, F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi 1958, s. 439). — 83.
- <sup>116</sup> Pariisiin armeijan tykistökomentaja Alphonse Simon Guidod kirjoitti tykkiväen divisioonakenraalille Susannelle, että voi ottaa tämän suojatin esikuntaansa, missä viimeksi mainittu tulee ikävöimään toimettomuudessaan, tai lähettää Mont Valerienille, missä ollaan vain ampuvinaan tykeistä. Tämä kirje, jonka Kommuuni julkaisi »Journal Officiel de la République Française» (»Ranskan Tasaval- lan Virallisen Lehden») 115. n:ossa huhtikuun 25 p:nä 1871, todisti sitä, että »kansallisen puolustuksen hallitus» oli vain näennäisesti puolustavinaan Pariisia. Ks. samoin K. Marx, »Kansalaissota Ranskassa» (K. Marx, F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi 1958, s. 439). — 83.
- <sup>117</sup> Kysymyksessä on Leo Frankel, jalokiviseppä, joka oli Ranskan saksalaisten työläisten liiton johtomiehiä, Unkarin ja kansainväli- sen työväenliikkeen huomattava toimihenkilö ja Unkarin ensimmäi- sen sosialistisen työväenpuolueen perustaja. — 85.
- <sup>118</sup> Puhuessaan Thiersin hallituksen ministereistä K. Marx huomauttaa teoksessaan »Kansalaissota Ranskassa»: »Nämä miehet saattoivat saada tickets-of-leavensa vain Pariisiin raunioista; Bismarck tarvitsi juuri heidänlaisiaan miehiä.» Sanontaa »tickets-of-leave» K. Marx selittää seuraavasti: »Englannissa annetaan tavallisille rikollisille, kun he ovat suorittaneet suurimman osan rangaistuksestaan, tavan takaa lomautuslippu, jonka nojalla he saavat elää vapaina poliisin valvonnan alaisina. Tällaisia lippuja sanotaan tickets-of-leave'iksi ja niiden omistajia ticket-of-leave men'iksi.» — 89.
- <sup>119</sup> Dupontin, Internationaalinen Pääneuvoston kirjeenvaihtajasihteerin, kirjeet on julkaistu Weillin kirjassa »Histoire du mouvement social en France 1852—1902» (»Ranskan sosiaalisen liikkeen historia vv. 1852—1902»). Lenin mainitsee »Kommuuni-aiheisen luennon jäsenyksessä» Dupontin syyskuun 7 p:nä (u.l.) 1870 päivätyn kirjeen (ks. Teokset, 8. osa, s. 194). — 89.
- <sup>120</sup> Oikeusistuinten tuomitsemien kommunardien lukumäärää koskevat tiedot on otettu Lissagarayn teoksesta »Histoire de la Commune de 1871» (»Vuoden 1871 Kommuunin historia»). — 90.
- <sup>121</sup> VSDTP:n Neuvosto istui Genèvessä toukokuun 31 ja kesäkuun 5 (kesäkuun 13 ja 18) p:nä 1904. Istuntoihin osallistuivat V. I. Lenin, G. V. Plehanov (puheenjohtaja), V. A. Noskov, P. B. Axelrod ja L. Martov. Neuvoston ensimmäisessä istunnossa käsiteltävinä kysy- myksinä olivat Venäjän vallankumous- ja oppositiopuolueiden väli- sen konferenssin järjestäminen ja tuleva Amsterdamin kansainväli- nen kongressi. Toisessa istunnossa käsiteltiin puolueen sisäisiä kysymyksiä: 1) puolueen keskuselinten (pää-äänenkannattajan ja



Keskuskomitean) oikeus kutsua pois edustajansa Puolueen Neuvostosta, 2) jäsenten kooptointi komiteoihin ja KK:n oikeus nimittää niihin uusia jäseniä, 3) puolueen III edustajakokouksen koollekutsumista koskevan äänestyksen suorittaminen puoluejärjestöissä, 4) Neuvoston istuntojen pöytäkirjojen julkaiseminen y.m.

Koska Neuvoston viidestä jäsenestä kolme oli menshevistisen opposition edustajia (Plehanov, Axelrod ja Martov) ja Noskov oli sovittolevalla kannalla, Puolueen Neuvosto hyväksyi tärkeimmissä puolueen sisäistä elämää koskevissa kysymyksissä menshevistisiä päätöksiä (V. I. Leninin VSDTP:n Neuvostossa pitämiä puheita ks. Teokset, 7. osa, ss. 421—430). — 90.

<sup>122</sup> *Venäjän oppositio- ja vallankumouspuolueiden välinen konferenssi*, jonka koollekutsumiseksi teki aloitteen Suomen Aktiivinen Vastarintapuolue, pidettiin vuoden 1904 lopulla. VSDTP:n ja Venäjän eräiden muiden sosialidemokraattisten puolueiden ja järjestöjen edustajat, jotka kokoontuivat elokuussa 1904 Amsterdamiin kansainvälisen sosialistkongressin edellä, päättivät olla osallistumatta puolueiden väliseen konferenssiin. VSDTP:n osalta tätä koskeva päätös vahvistettiin Puolueen Neuvoston istunnossa elokuun 21 (syyskuun 3) pnä 1904. — 90.

<sup>123</sup> *Baltian Latvialainen Sosialidemokraattinen Työväenjärjestö* perustettiin huhtikuussa 1902 useiden sosialidemokraattisten järjestöjen yhdistymisen tuloksena. Sen pohjalla latvialaisten sosialidemokraattisten järjestöjen I edustajakokouksessa 7.—9. (20.—22.) kesäkuuta 1904 muodostettiin Latvian Sosialidemokraattinen Työväenpuolue, joka yhtyi VSDTP:hen 1906 IV (yhdistävässä) edustajakokouksessa.

*Latvian Sosialidemokraattinen Liitto*, joka perustettiin ulkomaila syksyllä 1900, oli vaatimuksiensa puolesta lähellä Venäjän sosialistivallankumouksellisia ja pyrkimyksiltään huomattavassa määrin nationalistinen. Vuonna 1905 liitolla oli tilapäisesti tiettyä vaikutusvaltaa talonpoikaiston erään osan keskuudessa, mutta sen syrjäytti pian Latvian Sosialidemokraattinen Työväenpuolue. Myöhemmässä vaiheessa liitto ei esittänyt mitään huomattavaa osaa. — 90.

<sup>124</sup> Kysymyksessä on *Armenian Sosialidemokraattinen Työväenjärjestö* (»spesifistit»), jonka Armenian kansallistiedemokratit perustivat kohta VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen. »Spesifistit» vaativat bundilaisten tapaan rakentamaan puolueen federaatioperiaatteen mukaan, t.s. jaottelemaan proletariaatin kansallisuuden mukaan, ja julistautuivat Armenian proletariaatin yksinomaisiksi edustajiksi. Nationalisminsa puolustukseksi he vetosivat »kunkin kansakunnan spesifiikkisiin oloihin». VSDTP:n Keskuskomitealle osoittamassaan kirjeessä, joka oli kirjoitettu Venäjän sosialidemokraattisten järjestöjen syyskuussa 1905 kokoontuvan konferenssin merkeissä, Lenin sanoi:

»Eritoten varoitan Armenian Sos.-dem. Federaation suhteen. Jos olette suostuneet siihen, että se osallistuu konferenssiin, olette tehneet *kohtalokkaan* virheen, joka on korjattava *hinnalla millä hyvänsä*. Sehän on pari genöveläistä hajottajaa, jotka harjoittavat

täällä ihan turhanpäiväistä julkaisutoimintaa ilman mitään *vakavia* yhteyksiä Kaukasiaan. Se on *Bundin asioimisto*, ei sen enempää, ja se on keksitty varta vasten ravitsemaan Kaukasian bundilaisuutta... Kaikki kaukasialaiset toverit ovat tätä hajottajakirjoittelijain koplea vastaan...» (Teokset, 34. osa, s. 329). — 90.

- <sup>125</sup> Tarkoitetaan L. Martovin Puolueen Neuvoston ensimmäisessä istunnossa tekemää ehdotusta, että on päätettävä ennakoilta, että periaatteelliset ratkaisut hyväksytään puolueiden välisessä konferenssissa vain mikäli ollaan yhtä mieltä. — 91.
- <sup>126</sup> Tämän huomautuksen V. I. Lenin teki L. Martovin esittämän päätösehdotuksen johdosta, jossa kehoitettiin kaikkia puoluejärjestöjä lähettämään Puolueen Neuvostolle II Internationaalin Amsterdamin kongressiin oikeuttavat valtakirjansa sekä paikallista toimintaa koskevat selostukset, jotta voitaisiin laatia yleinen toimintakertomus. Martovin jälkeen esiintyi Plehanov, joka huomautti, ettei paikallisten selostusten odottelemiseen ole aikaa, ja ehdotti, että toimintakertomuksen laatiminen annettaisiin heti jonkun tehtäväksi. — 92.
- <sup>127</sup> Kysymys on armenialaisen pikkuporvarillisen nationalistisen Gntshak-puolueen äänenkannattajasta, »Veratsnutjun» lehdestä, jota julkaistiin Rusen kaupungissa (Bulgariassa) vv. 1903—1904. — 92.
- <sup>128</sup> Tarkoitetaan L. Martovin väitettä, että Moskovan komitean vähemmistö ehdotti puolestaan kooptoitavaksi kaksi jäsentä eikä yhtä. — 93.
- <sup>129</sup> VSDTP:n II edustajakokouksessa hyväksytyjen sääntöjen nojalla oikeus olla edustettuna edustajakokouksessa kuului vain niille järjestöille, jotka oli vahvistettu viimeistään vuotta ennen edustajakokousta. Tämän perusteella V. A. Noskov (Glebov) huomautti Puolueen Neuvoston toisessa istunnossa, ettei Tverin eikä Riian komitealla ollut laillista äänivaltaa ratkaistaessa kysymystä III edustajakokouksen koollekutsumisesta. — 93.
- <sup>130</sup> VSDTP:n *Kaukasian Liitto* perustettiin VSDTP:n Tiflisiin ja Bakun komitean aloitteesta maaliskuussa 1903 Kaukasian sosialidemokraattisten järjestöjen I edustajakokouksessa Tiflisissä. Mainitussa kokouksessa oli 15 edustajaa Tiflisiin, Bakun, Batumin, Kutaisin ja muista Taka-Kaukasian sosialidemokraattisista järjestöistä. Edustajakokouksessa valittiin yhdeksänhenkinen liiton johtoeelin, nimittäin VSDTP:n Kaukasian Liittokomitea. Edustajakokous hyväksyi leniniläisen »Iskran» poliittisen linjan ja otti Taka-Kaukasian sosialidemokraattisten järjestöjen toiminnan perustaksi »Iskran» ja »Zarjan» laatiman puolueohjelmaluonnoksen.
- Kaukasian Liitto lähetti VSDTP:n II edustajakokoukseen kolme edustajansa. Nämä velvoitettiin puolustamaan puolueen edustajakokouksessa leniniläisen »Iskran» ohjelmallisia, organisatorisia ja taktillisia periaatteita. VSDTP:n Kaukasian Liittokomitea otti alusta pitäen kiinteän yhteyden Leniniin ja tuki tehokkaasti bolshe-

vikkeja taistelussa menshevististä oppositiota vastaan. Liitto osallistui aktiivisesti VSDTP:n III edustajakokouksen valmisteluun. Kaukasian Liiton edustajia kuului Enemmistökomiteain Toimikuntaan, joka hoiti puolueen edustajakokouksen käytännöllistä järjestelyä. Liitto esitti tärkeää osaa työväenliikkeen järjestäjänä Taka-Kaukasiassa Venäjän ensimmäisen vallankumouksen edellä ja sen aikana. Sen suureksi ansioksi on katsottava monikansaisen Kaukasian työläisten kasvattaminen proletaarisen internationalismin hengessä. VSDTP:n Kaukasian Liitto lakkautti toimintansa helmikuussa 1906, kun muodostettiin bolshevikki- ja menshevikkiryhmien yhteiset komiteat. — 93.

- 131 Tarkoitetaan L. Martovin Puolueen Neuvoston toisessa istunnossa tekemää ehdotusta, että Samarán, Smolenskin, Brjanskin ja Astrakanin komiteat rinnastettaisiin edustajakokoukseen osallistuneisiin komiteoihin, t.s. että niille myönnettäisiin äänestys-oikeus ratkaistaessa kysymystä, kutsutaanko edustajakokous koolle. — 94.
- 132 L. Martov ehdotti, että Kaukasian Liitto katsottaisiin äänivaltaiseksi vuoden 1903 syyskuusta alkaen, jolloin vahvistettiin sen säännöt. — 94.
- 133 Tarkoitetaan päätöstä, jonka Puolueen Neuvosto hyväksyi tammi-kuun (1904) kokouksessa Neuvoston istuntojen pöytäkirjojen julkaisemisesta. — 95.
- 134 Menshevikkien G. V. Plehanovin, L. Martovin, P. B. Axelrodin ja sovittelija V. A. Noskovin (Glebovin) äänin Puolueen Neuvosto teki kesäkuun 5 (18) p:nä 1904 päätöksen, ettei Neuvoston istuntojen pöytäkirjoja julkaista. — 95.
- 135 *Riian julkilausumalla* tarkoitetaan 22 bolshevikin neuvottelussa hyväksyttyä vetoamusta »Puolueelle», jonka VSDTP:n Riian komitea julkaisi erillisenä lehtisenä elokuussa 1904 (ks. Teokset, 7. osa, ss. 441—449). — 96.
- 136 Tarkoitetaan KK:n »heinäkuun julkilausumaa», päätöstä, jonka Keskuskomitean sovittelumieliset jäsenet L. B. Krasin, V. A. Noskov ja L. J. Galperin hyväksyivät heinäkuussa 1904. Siinä oli 26 kohtaa, joista 9 julkaistiin elokuun 25 (syyskuun 7) p:nä ilmestyneessä »Iskran» 72. n:ossa otsikoituna »Keskuskomitean ilmoitus». Päätös tehtiin laittomasti ilman KK:n kahden jäsenen, Sveitsissä olleen V. I. Leninin ja R. S. Zemljatshkan tietoa. Siten viimeksi mainituille ei annettu mahdollisuutta puolustaa puolueen enemmistön kantaa KK:ssa. Sovittelijat hyväksyivät mainitussa päätöksessään Plehanovin kooptoiman uuden »Iskran» menshevistisen toimituskunnan. KK:hon kooptoitiin lisäksi kolme sovittelijaa: A. I. Ljubimov, L. J. Karpov ja I. F. Dubrovinski. Sovittelijat vastustivat puolueen III edustajakokouksen koollekutsumista ja julistivat hajotetuksi KK:n Eteläisen Toimikunnan, joka agitoi edustajakokouksen koollekutsumisen puolesta. He riistivät Leniniltä puolueen KK:n ulkomaisen edustajan oikeudet ja kiel-

sivät julkaisemasta hänen kirjoituksiaan ilman KK:n kollegion lupaa. Hyväksymällä »heinäkuun julistuksen» KK:n sovittelumieliset jäsenet menettelivät täysin vastoin VSDTP:n II edustajakokouksen päätöksiä ja siirtyivät avoimesti menshevikkien puolelle.

Lenin esitti jyrkän vastalauseensa »heinäkuun julistuksen» johdosta. Kirjeessään »Viidelle Keskuskomitean jäsenelle» ja lentokirjassaan »Ilmoitus ja asiakirjoja keskuselinten erkaantumisesta puolueesta» Lenin paljasti Keskuskomitean kolmen jäsenen laittoman menettelyn (ks. Teokset, 7. osa, ss. 450—451, 519—529). Pietarin, Moskovan, Riian, Bakun, Tiflisiin, Imeretian-Mingreliaan, Nikolajevin, Odessan, Jekaterinoslavin paikalliset puoluekomiteat asettuivat Leninin kannalle ja tuomitsivat jyrkästi »heinäkuun julistuksen». — 96.

- 137 Tarkoitetaan menshevististä »Iskraa». Puolueen II edustajakokouksessa vahvistettiin puolueen pää-äänenkannattajan toimituskunta, johon tulivat V. I. Lenin, G. V. Plehanov ja L. Martov. Menshevikki Martov kieltäytyi vastoin edustajakokouksen päätöstä osallistumasta toimituskuntaan ilman entisiä menshevikkitoimittajia (P. B. Axelrodia, A. N. Potresovia ja V. I. Zsulitshia), jotka II edustajakokouksessa eivät tulleet valituiksi, ja »Iskran» n:ot 46—51 ilmestyivät Leninin ja Plehanovin toimittamina. Sitten Plehanov omaksui menshevistisen kannan ja vaati ottamaan toimituskuntaan edustajakokouksen hylkäämät entiset menshevikkitoimittajat. Lenin ei voinut suostua siihen ja erosi lokakuun 19 (marraskuun 1) pñä 1903 »Iskran» toimituskunnasta. Hänet kooptoitii KK:hon, josta käsin hän aloitti kamppailun menshevikkiopportunisteja vastaan. »Iskran» n:o ilmestyi vain Plehanovin toimittamana, ja marraskuun 13 (26) pñä 1903 Plehanov kooptoi yksin vastoin puolueen II edustajakokouksen tahtoa »Iskran» toimituskuntaan entiset menshevikkitoimittajat Axelrodin, Potresovin ja Zsulitshin. »Iskra» lakkasi 52. numerosta alkaen olemasta vallankumouksellisen marxilaisuuden taisteluhenkien äänenkannattaja. Menshevikit muuttivat sen lehdeksi, jonka palstoilla kamppailtiin marxilaisuutta ja puoluetta vastaan ja julistettiin opportunistia. — 96.

- 138 *V. Bontsh-Brujevitshin ja N. Leninin sosialidemokraattisen puoluekirjallisuuden kustantamon* perustivat bolshevikit vuoden 1904 loppukesällä sen jälkeen, kun »Iskran» menshevistinen toimituskunta oli kieltäytynyt julkaisemasta puolueen II edustajakokouksen päätöksiä puolustaneiden ja puolueen III edustajakokouksen koollekutsumista vaatineiden järjestöjen ja puolueenjäsenten julkilausumia. Enemmistön paikalliset puoluekomiteat tukivat V. Bontsh-Brujevitshin ja N. Leninin kustantamo. — 97.

- 139 Teksti muodostaa kaksi jäsenystä »Talonpoikaisto ja sosialidemokratia» -nimistä kirjoitusta (tai esitelmää) varten. Ei ole tiedossa, onko Lenin kirjoittanut sellaisen kirjoituksen tai pitänyt vastaavanlaisen esitelmän. Asiakirjan laatimisaika on osoitettu likimääräisesti sen perusteella, että jäsenyys on kirjoitettu niiden käsikirjoitusliuskosten kääntöpuolelle, joissa on Leninin huomautuksia »Iskran» 69. n:ossa heinäkuun 10 pñä 1904 ilmestyneeseen R. Luxemb-

- burgin artikkeliin »Venäjän sosialidemokraattien järjestökysymykset». Leninin kahdessa »Talonpoikaisto ja sosialidemokratia» jäsenyksessä mainittujen tekijäin teosten tutkimusta koskeva aineisto on julkaistu XXXII Lenin-kokoelmassa. Tätä aineistoa Lenin käytti niin ikään luennoissaan »Marxilaisten käsitykset Euroopan ja Venäjän agraarioloja koskevasta kysymyksestä», jotka hän piti venäläisessä yhteiskuntatieteellisessä korkeakoulussa Pariisissa 10. ja 13. (23. ja 26.) helmikuuta 1903 (ks. XIX Lenin-kokoelmaa, ss. 225—248). — 97.
- <sup>140</sup> Engels arvostelee Ranskan ja Saksan sosialidemokraattisten puolueiden agraariohjelmia teoksessaan »Talonpoikaiskysymys Ranskassa ja Saksassa» (K. Marx, F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, Petroskoi 1959, II osa, ss. 378—397). — 98.
- <sup>141</sup> Vuoden 1904 syksyllä Genèven bolshevikkiryhmä perusti Leninin aloitteesta propagandistikerhon. Sen jäsenet olivat enimmäkseen puolueen perusjärjestöistä, työläisiä ja nuorisoa, joilta puuttui teorian tuntemusta. Kerhon tarkoituksena oli kouluttaa henkilöitä, jotka tulivat toimimaan Venäjällä. Opiskelu tapahtui luentojen ja esitelmien muodossa. Kerhon pääohjaajana toimi Lenin, joka piti puolueohjelmakysymyksiä koskevat opiskelutilaisuudet. Opiskelu keskeytyi piakkoin sen vuoksi, että Venäjällä alkoi vallankumous ja osa tovereista matkusti sinne. Marxisin-leninismien Instituutin Keskuspuoluearkistossa on tallella joukko asiakirjoja, joissa kuvastuu tämän kerhon toiminta. Leninin muistiinpanot, keskustelutilaisuuksien suunnitelmat ja esitelmien johdosta käyttämien puheenvuorojen muistiinmerkinnät on julkaistu XV Lenin-kokoelmassa, ss. 283—285, 287. — 99.
- <sup>142</sup> Leninin mainitsema joukkokokous pidettiin elokuun 14 p:nä 1889 Lontoon satamassa puhjenneen lakon johdosta. Satamatyöläiset vaativat tuntipalkkojen korottamista ja vähintään neljän tunnin työtä palkkaustapauksissa. Lakkoon osallistui 10 tuhatta työläistä (mukaan luettuina työttömät). Työläiset perustivat lakkokomitean, jonka sihteerinä toimi K. Marxin tytär Eleonor Marx-Aveling. Englannin, Australian ja useiden eurooppalaisten satamien työläiset tukivat lakkolaisia. Lakon aikana muodostui ensimmäinen satamatyöläisten ammattiliitto, jolla oli alaostastoja kaikissa Englannin huomattavissa satamissa. Lakko kesti viisi viikkoa ja päättyi työläisten vaatimusten tyydyttämiseen. Se edisti trade unionien kehitystä ja merkitsi käännekohtaa Englannin työväenliikkeen historiassa. — 100.
- <sup>143</sup> Nyt julkaistu asiakirja sisältää »Vperjod» lehden toimituksen huomautuksen alustavan variantin ja lopullisen tekstin. Pietarilaisen kirjeenvaihtajan kirjettä, johon kyseinen huomautus liittyy, ei ole onnistuttu löytämään. Nähtävästi se aiottiin julkaista »Vperjod» lehden 4. tai 5. n:ossa, mutta vuoden 1905 tammikuun 9 päivän tapahtumia koskevat lehtiläusunnot veivät kaiken palstatilan ja kirjeen aineisto lienee vanhentunut lehden myöhempiä numeroita varten.

»Vperjod» (»Eteenpäin») — illegaalinen bolshevistinen viikkoleh-  
ti, jota julkaistiin Genèvessä vuoden 1904 joulukuun 22 (tammi-  
kuun 4) päivästä alkaen vuoden 1905 toukokuun 5 (18) päivään.  
Kaikkiaan ilmestyi 18 numeroa. Painosmäärä 7—10 tuhatta kap-  
paletta. Lehden järjestäjä, aatteellinen innoittaja ja välitön johtaja  
oli V. I. Lenin. Lehden nimi on niin ikään hänen ehdottamansa.  
Toimituskuntaan kuuluivat V. V. Vorovski, M. S. Olminski,  
A. V. Lunatsharski. Toimituksen ja toisaalta Venäjän paikallisis-  
komiteoiden sekä kirjeenvaihtajien välinen kirjeenvaihto oli koko-  
naan N. K. Krupskajan hoidettavana. Määritellään lehden sis-  
ältöä Lenin kirjoitti: »Vperjod' lehden suuntana on vanhan 'Isk-  
ran' suunta. Vanhan 'Iskran' nimessä 'Vperjod' taistelee päättä-  
väisesti uutta 'Iskraa' vastaan» (Teokset, 8. osa, s. 116). Lenin ei  
ainoastaan kirjoittanut lehden johtavia artikkeleja, vaan hän laati  
myös lukuisia muita kirjoituksia ja muokkasi kirjeenvaihtajien  
lähettämää aineistoa. Muutamia artikkeleja Lenin kirjoitti yhdessä  
toisten toimituskunnan jäsenten (Vorovskin, Olminskin y.m.) kans-  
sa. Säilyneissä eri kirjoittajien käsikirjoituksissa on runsaasti Leni-  
nin korjauksia ja huomattavia lisäyksiä. Lenin tarkasti ehdotto-  
masti lehden jokaisen numeron palstavedokset. Hän löysi hetken  
»Vperjodin» 17. numeron oikaisuvedosten tarkastamiseen yksinpä  
silloinkin, kun Lontooseen kokoontuneen III edustajakokouksen  
työ vaati kaiken aikansa. Ja nähtävästi vain 18. n:o ilmestyi  
Leninin toimittamatta ja tarkastamatta, sillä hän oli silloin mat-  
kalla Lontoosta Genèveen. »Vperjod» lehdessä julkaistiin yli 60  
Leninin artikkelia ja kirjoitusta. Muutamat lehden numerot, kuten  
esim. 4. ja 5. n:o, jotka on omistettu vuoden 1905 tammikuun 9  
päivän tapahtumille, ovat miltei kokonaisuudessaan Leninin laa-  
timia.

Puolueen III edustajakokous totesi erikoisessa päätöslauselmas-  
saan sen huomattavan merkityksen, mikä »Vperjod» lehdellä oli  
ollut menshevismiiä vastaan käydyssä taistelussa, puoluekantaisuu-  
den ennallistamisessa, vallankumousliikkeen esiin nostamien takti-  
iikkakäsymysten asettamisessa ja valaisemisessa sekä edustajako-  
kouksen järjestämisessä, ja lausui kiitokset lehden toimitukselle.  
Kolmannen edustajakokouksen päätöksen perusteella »Vperjod» leh-  
den asemesta alettiin julkaista »Proletari» lehteä, joka oli »Vperjo-  
din» suoranainen ja välitön jatko. — 102.

<sup>144</sup> »*Kuinka he puolustautuvat?*» artikkelin teesien hahmotelman Lenin kirjoitti noin vuoden 1905 tammikuussa, ja se oli nähtävästi aiottu vastaukseksi Plehanovin artikkeliin »Taktiikastamme liberaalisen porvariston tsarisminvastaisen taistelun suhteen», jossa Plehanov arvostelee Leninin lentokirjasta »Zemstvokamppailu ja 'Iskran' suunnitelma». Kirjoitus ei ilmestynyt lehdissä, se lienee jäänyt kirjoittamatta ja säilynyt on vain sen teesihahmotelma. — 102.

<sup>145</sup> Vanhan ja uuden Leninin ristiriitaisuudesta Plehanov kirjoitti artikkelissaan »Taktiikastamme liberaalisen porvariston tsarisminvastaisen taistelun suhteen». Siinä vertaillaan Leninin teosta »Mitä on tehtävä?», joka on »vanhan» Leninin ajoilta, ja »uuden» Leninin katsomuksia kuvastavaa lentokirjasta »Zemstvokamppailu ja 'Isk-

ran' suunnitelma». Näitä teoksia vertaillen Plehanov kirjoitti, että »vanhan» ja »uuden» Leninin kannanotot liberaaliseen zemstvolliikkeeseen ovat muka ristiriidassa. — 103.

- <sup>146</sup> Tarkoitetaan Tambovin kuvernementin zemstvokokouksen puheenjohtajan Petrovo-Solovovon menettelyä. Tämä nimittäin pyysi joulukuun 14 ja 15 p:nä 1904, että poliisi auttaisi suojelemaan kokousta »yleisöltä». Plehanovin kirjasessa »Taktiikastamme liberaalisen porvariston tsarisminvastaisen taistelun suhteen» sanotaan Tambovin välikohtauksen johdosta: »Sivumennen paniikista. Tambovin äskettäiset tapahtumat taitavat olla omiaan johdattamaan eräiden absolutismin vastustajien mieleen ajatuksen, että 'Moskovskije Vedomosti' on oikeassa uhatessaan liberaaleja yleisellä konstitutionalismia vastaan suuntautuvalla kansan kapinalla» (Г. В. Плеханов. Сочинения, т. XIII, стр. 178 (G. V. Plehanov, Teokset, XIII osa, s. 178)). — 103.
- <sup>147</sup> *Enemmistökomiteain Toimikunta* — bolshevikkien organisatorinen keskus, jonka tehtävänä oli valmistella VSDTP:n III edustajakokousta. Se muodostettiin V. I. Leninin aloitteesta vuoden 1904 lopulla. Puolue oli niihin aikoihin vaikeassa kriisitilassa. Menshevikit olivat valloittaneet puolueen keskuselimet, aiheuttivat sekasortoa ja hajaannusta puolueen paikallisjärjestöissä ja hajottivat työväenluokan yhteistoimintaa. Maassa muodostunut vallankumouksellinen tilanne vaati samaan aikaan puolueen voimien yhdistämistä ja proletariaatin yhtenäisyyttä taistelussa. Tämä tilanne teki tuiki tarpeelliseksi puolueen kolmannen edustajakokouksen koollekutsumisen. Sitä vastustivat kaikki tavoin menshevikkien hallussa olleet puolueen keskuselimet. Bolshevikit aloittivat Leninin johdolla kamppailun saadakseen edustajakokouksen koolle. Tässä suhteessa esitti hyvin huomattavaa osaa 22 bolshevikin neuvottelukokous, joka pidettiin Leninin aloitteesta Genevessä vuoden 1904 elokuussa. Neuvottelukokouksessa hyväksyttiin Leninin kirjoittama vetoamus »Puolueelle», josta tuli bolshevikkien taisteluohjelma kamppailtaessa III edustajakokouksen koollekutsumisesta. Vuoden 1904 syys- ja joulukuun välisenä aikana Venäjällä pidettiin bolshevististen komiteoiden kolme aluekonferenssia — eteläinen, Kaukasian ja pohjoinen. Näissä konferensseissa muodostettiin Enemmistökomiteain Toimikunta. Siihen kuuluivat V. I. Lenin, R. S. Zemljatshka, S. I. Gusev, M. N. Ljadov, M. M. Litvinov y.m. Leninin johtama Enemmistökomiteain Toimikunta suoritti VSDTP:n III edustajakokouksen käytännöllisen valmistelun. — 104.
- <sup>148</sup> Artikkelijäi Leniniltä kirjoittamatta. — 105.
- <sup>149</sup> *Narodnojepravolaisiksi* sanottiin Narodnoje Pravo (Kansan Oikeus)-nimisen puolueen jäseniä. Mainittu puolue oli Venäjän demokraattisen sivistyneistön maanalainen järjestö, joka perustettiin kesällä 1893 entisten narodnajavoljalaisten O. V. Aptekmanin, A. I. Bogdanovitshin, A. V. Gedeonovskin, M. A. Natansonin, N. S. Tjutshevin y.m. toimesta. Narodnojepravolaiset ottivat tehtäväkseen yhdistää kaikki oppositioainekset taisteluun poliittisten uudistusten

aikaansaamiseksi. Järjestö julkaisi kaksi ohjelmallista asiakirjaa nimeltään »Manifesti» ja »Ajankohtainen kysymys». Tsaarihallituksen toimesta järjestö murskattiin keväällä 1894. Arviota, jonka Lenin on antanut narodnojepravolaisista kuten poliittisesta puolueesta ks. *Leninin teoksista* »Mitä ovat 'kansan ystävät' ja miten he taistelevat sosialidemokraatteja vastaan?» ja »Venäjän sosialidemokraattien tehtävät» (ks. Teokset, 1. osa, ss. 317—320 ja 2. osa, ss. 320—321). Useimmat narodnojepravolaiset liittyivät sittemmin eserräpuolueeseen. — 105.

- <sup>150</sup> Kyseinen suunnitelma muistuttaa sisällöltään läheisesti Leninin artikkeleita »Taistelusuostimuksesta kapinaa varten» (ks. Teokset, 8. osa, ss. 145—153). Suunnitelma lienee kirjoitettu myöhemmin kuin artikkeli, koska Lenin asettaa siinä konkreettisemmin taistelukomiteakysymyksen, mitä ei vielä ole artikkelissa. — 106.
- <sup>151</sup> *Genèven bolshevistinen puolueklubi* perustettiin VSDTP:n ulkomaisen avustusröhmien konferenssissa tammikuun 13 pnä 1905. Klubin yhteyteen perustettiin neljä puolue-elämän kysymyksiä käsittelevää jaostoa: 1) organisaatiojaosto, 2) propagandajaosto, 3) agitaatiojaosto ja 4) teknillinen jaosto.
- Vuoden 1905 maaliskuun 5 päivänä organisaatiojaoston istunnossa käytiin keskustelua A. M. Essenin (Stepanovin) alustuksen johdosta, joka koski etupäässä ei-proletaaristen väestökerrosten (opiskelijain, sotaväen ja talonpoikaiston) keskuudessa tapahtuvan toiminnan järjestelyä. Lenin käytti kolme puheenvuoroa, ensimmäisen kerran Stepanovin alustuksen johdosta, toisen kerran Robertin puheen jälkeen (on jäänyt selvittämättä, kuka oli Robert) ja kolmannen kerran Olgan (S. N. Ravitshin) puheenvuoron jälkeen. Viimeksi mainittu ehdotti, että Leniniä pyydetäisiin osallistumaan »kyselylomakkeen» laatimiseen, koska Leninillä oli runsaasti kokemusta Venäjällä suoritetusta käytännöllisestä työstä.
- Sanoillaan: »Olen laatinut kyselylomakkeen, mutta se on liian yleispiirteinen», Lenin tarkoittaa »Kysymyskaavakettaan» (ks. Teokset, 8. osa, ss. 187—188). — 107.
- <sup>152</sup> »Vperjod» lehden 14. n:ossa huhtikuun 12 (maaliskuun 30) pnä 1905 julkaistussa päätöslauselmassa työläiset tuomitsivat puolueen kahtiajakautumisen ja vaativat pikaista yhdistymistä. — 109.
- <sup>153</sup> Tarkoitetaan »Vperjod» lehden 14. n:ossa julkaistuja Harkovin menshevistisen komitean päätöslauselmaa edustajan valitsemisesta VSDTP:n III edustajakokoukseen ja Harkovin bolshevistisen ryhmän päätöslauselmaa, jossa sanottiin, että puolue on yhdistettävä »ehdottoman periaatteellisen taktiikan ja sentralisoidun organisaation pohjalta». — 109.
- <sup>154</sup> Kysymyksessä on Enemmistökomiteain Toimikunnan ja VSDTP:n Keskuskomitean sopimus puolueen III edustajakokouksen koollekutsumisesta. Tämän sopimuksen perusteet esitettiin KK:n ja Enemmistökomiteain Toimikunnan nimissä maaliskuun 12 (25) pnä 1905 hyväksytyssä vetoomuksessa »Puolueelle», joka julkaistiin



Leninin artikkelissa »Toinen askel» »Vperjodin» 13. n:ossa huhtikuun 5 (maaliskuun 23) pnä 1905. Sopimuksessa sanottiin, että »edustajakokouksen järjestelystä huolehtivat vastaisuudessa yleisesti Enemistökomiteain Toimikunta ja Keskuskomitea, jotka muodostavat Organisaatiokomitean». Arviota, jonka Lenin antoi sopimuksesta, ks. artikkeleista »Toinen askel» ja »Paljastettu Neuvosto» (Teokset, 8. osa, ss. 251—255, 320—324). — 109.

<sup>165</sup> VSDTP:n III edustajakokous pidettiin Lontoossa 12.—27. huhtikuuta (25. huhtikuuta — 10. toukokuuta) 1905. Sen olivat järjestäneet bolshevikit ja sen työtä johti Lenin. Menshevikit kieltäytyivät osallistumasta edustajakokoukseen ja pitivät oman konferenssinsa Genèveässä.

Edustajakokoukseen osallistui 38 edustajaa, joista 24 oli päätösvaltaista ja 14 neuvottelevaa. Päätösvaltaisia edustajia oli VSDTP:n 21 komiteasta. Lenin oli Odessan komitean edustaja. Edustajien joukossa olivat V. V. Vorovski, R. S. Zemljatshka, N. K. Krupskaja, A. A. Bogdanov, A. V. Lunatsharski, M. M. Litvinov, M. G. Tshakaja y.m. Lenin toimi edustajakokouksen puheenjohtajana.

Edustajakokouksessa käsiteltiin Venäjällä kehittyneen vallankumouksen peruskysymyksiä ja määriteltiin proletariaatin ja sen puolueen tehtävät. Lenin kirjoitti päätöslauselmaehdotukset kaikista edustajakokouksen käsiteltävinä olleista peruskysymyksistä. Hän selosti edustajakokouksessa sosialidemokraattien osallistumista väliaikaiseen vallankumoushallitukseen ja talonpoikaisliikkeen tukemista koskevaa päätöslauselmaehdotusta, piti puheita aseellisesta kapinasta, suhtautumisesta hallituksen taktiikkaan kumouksen edellä, sosialidemokraattisiin järjestöihin kuuluvien työläisten ja intellektuellien suhteista, puolueen säännöistä, KK:n toimintakertomuksen johdosta ja muista kysymyksistä (ks. Teokset, 8. osa, ss. 349—414). Edustajakokous osoitti puolueen strategiset suunta-aviivat porvarillis-demokraattista vallankumousta varten ja määritteli puolueen taktillisen linjan. Se asetti puolueen tärkeimmäksi ja lykkäystä sietämättömäksi tehtäväksi aseellisen kapinan järjestelyn. Edustajakokous totesi, että aseellisen kansankapinan voitettua on muodostettava väliaikainen vallankumoushallitus, jonka tulee tukahduttaa vastavallankumouksellisten vastarinta, toteuttaa VSDTP:n minimiohjelma ja luoda edellytykset sosialistisen vallankumouksen suorittamista varten.

Edustajakokous tarkisti puolueen sääntöjä. Se vahvisti Leninin ehdottaman sääntöjen ensimmäisen, puolueen jäsenyyttä koskevan pykälän sanamuodon, poisti puolueesta kaksikeskusjärjestelmän (Keskuskomitea ja pää-äänenkannattaja), muodosti yhtenäisen puoluetta johtavan keskuksen — Keskuskomitean — ja määritteli selvästi KK:n oikeudet ja sen ja paikalliskomiteoiden väliset suhteet.

Edustajakokous tuomitsi jyrkästi menshevikkien menettelyn ja heidän järjestö- ja taktiikkakysymyksissä esiintyneen opportunistinsa. Koska »Iskra» oli joutunut menshevikkien huostaan ja ajoi opportunistista linjaa, VSDTP:n III edustajakokous antoi KK:n tehtäväksi uuden pää-äänenkannattajan — »Proletari» lehden — pe-

rustamisen. V. I. Lenin nimitettiin KK:n kokouksessa huhtikuun 27 (toukokuun 10) pnä 1905 »Proletarin» toimittajaksi.

VSDTP:n III edustajakokouksella oli hyvin tärkeä historiallinen merkitys. Se oli ensimmäinen bolshevistinen edustajakokous. Edustajakokous varusti puolueen ja työväenluokan taisteluohjelmalla, joka tähtäsi demokraattisen vallankumouksen voittoon. Puolueen III edustajakokouksen työtä ja merkitystä käsitellään Leninin artikkelissa »Kolmas edustajakokous» (ks. Teokset, 8. osa, ss. 433—440). Lenin perusteli edustajakokouksen päätöksiä teoksessaan »Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa» (ks. Teokset, 9. osa, ss. 1—125). — 110.

- <sup>156</sup> Nämä Leninin kirjoittamat päätösehdotukset hyväksyttiin VSDTP:n III edustajakokouksen koollekutsumista valmistelleen Organisaatiokomitean viimeisessä istunnossa huhtikuun 11 (24) pnä 1905, ja Keskuskomitean nimittämän Organisaatiokomitean jäsen L. B. Krasin teki niistä ilmoituksen selostaessaan OK:n toimintaa III edustajakokouksen ensimmäisessä istunnossa huhtikuun 12 (25) pnä 1905 (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы», М., 1959, стр. 30—31 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», Moskova 1959, ss. 30—31)). — 110.
- <sup>157</sup> Kyseinen asiakirja on ehdotus viidenneksi pykäläksi päätökseen, jonka VSDTP:n III edustajakokouksen koollekutsumista valmistellut Organisaatiokomitea teki huhtikuun 11 (24) pnä 1905 (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы», М., 1959, стр. 31—32 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», Moskova 1959, ss. 31—32)). Tämän asiakirjan peruskohdat sisältyvät myös edustajakokouksen konstituoitumista koskevaan päätöslauselmaan, jonka P. A. Krasnikov (Belski), M. S. Leshtshinski (Zharkov) ja M. M. Litvinov (Kuznetsov) esittivät edustajakokouksen kolmannessa istunnossa huhtikuun 13 (26) pnä ja joka hyväksyttiin viidennessä istunnossa huhtikuun 14 (27) pnä 1905 (ks. samaa teosta, s. 96). — 112.
- <sup>158</sup> Kazanin komitean edustajaa ei ollut edustajakokouksessa kahdeksanteentoista istuntoon saakka, sillä Organisaatiokomitea ei voinut saada ajoissa yhteyttä komiteaan. Samoihin aikoihin oli ulkomailla Kazanin komitean jäsen V. V. Adoratski. Jotta Kazanin järjestökin olisi mukana konferenssissa Lenin ehdotti edustajakokouksen kokoonpanoa tarkastavalle valiokunnalle jättämässään kirjelmässä, että V. V. Adoratski kutsuttaisiin Kazanin komitean jäsenenä edustajakokoukseen ja että hänelle myönnettäisiin neuvotteluoikeus. Valtakirjavalioikunta ehdotti, että tov. Adoratski kutsuttaisiin »pelkästään puolueen jäsenenä...» Juuri tätä valiokunnan sanamuotoa Lenin sanookin kummalliseksi.
- Edustajakokous päätti äänen enemmistöllä kahta vastaan kutsua tov. Adoratskin »komitean jäsenenä». Päätöstä ei onnistuttu saattamaan Adoratskin tietoon, eikä hän ollut läsnä edustajakokouksessa. Kazanin komitean edustaja I. A. Sammer (Savitsh) saapui vasta kahdeksanteentoista istuntoon. Hänelle myönnettiin neuvotteluoikeus. — 113.

- <sup>159</sup> N. A. Aleksejev (Andrejev) esitti päätösehdotuksen: »OK:n selostusta on käsiteltävä asioiden eikä periaatteiden tai moraalin kannalta.» Kysymyksen käsittelyn kulussa Andrejev yhtyi kannattamaan V. I. Leninin ehdottamaa päätöslauselmaehdotusta (ks. tätä osaa, s. 114), jonka edustajakokous hyväksyi. — 114.
- <sup>160</sup> Päiväjärjestysehdotus oli käsittelyn alaisena edustajakokouksen kolmannessa istunnossa huhtikuun 13 (26) pnä illalla.  
V. I. Leninin Teosten 5. venäjänk. painoksen 10. niteen osastossa »Alustavaa aineistoa» (ss. 375—378) on julkaistu edustajakokouksen päiväjärjestyksen luonnosvariantteja.  
Kyseisen luonnos jaettiin edustajille huomautuksia varten ja luettiin sitten, kun siihen oli tehty vähäisiä toimitusluontoisia korjauksia, edustajakokoukselle ehdotuksena, jonka olivat allekirjoittaneet V. I. Lenin, M. M. Litvinov (Kuznetsov) ja A. A. Bogdanov (Maksimov). — 115.
- <sup>161</sup> D. S. Postolovski (Mihailov), A. V. Lunatsharski (Voinov) ja L. B. Krasin (Zimin) ehdottivat, että edustajakokouksen päiväjärjestys laadittaisiin jaotteleamalla se neljään osaan: organisatoriset kysymykset, taktilliset kysymykset, suhteet muihin puolueisiin, edustajien selostukset. Ehdotus hyväksyttiin. Jatkokeskustelun ja tehtyjen lisäysten tuloksena hyväksyttiin päiväjärjestys, jossa perusrubriikkeina olivat: 1) taktilliset kysymykset, 2) organisatoriset kysymykset, 3) suhtautuminen muihin puolueisiin, 4) puolueen sisäinen toiminta, 5) edustajien selostukset, 6) vaalit. — 116.
- <sup>162</sup> Leninin mainitsema Ivanovin (A. Bogdanovin) luonnos oli VSDTP:n uusien sääntöjen luonnos, jonka Enemmistökomiteain Toimikunta esitti edustajakokoukselle. Se oli julkaistu »Vperjod» lehden 13. n:ossa huhtikuun 5 (maaliskuun 23) pnä 1905 otsikoituna »Organisaatiokysymys». Edustajakokouksen viidennessätoista istunnossa 20 pnä huhtikuuta (3 pnä toukokuuta) illalla Bogdanov (Maksimov) luki luonnoksen niine vähäisine muutoksineen, joita edustajien alustavissa neuvotteluissa oli suositeltu siihen tehtäväksi. Käsittelyn ja erinäisten korjausten jälkeen säännöt vahvistettiin edustajakokouksen seitsemännessätoista istunnossa 21 pnä huhtikuuta (4 pnä toukokuuta) illalla.  
Huomautukset, jotka N. F. (E. E. Essen) teki Ivanovin luonnoksen johdosta, julkaistiin »Vperjod» lehden 15. n:on erillisliitteessä» huhtikuun 20 (7) pnä 1905 otsikoituna »Puolueen sääntöjen luonnoksesta». — 117.
- <sup>163</sup> Lenin sanoo V. V. Adoratskia erehdyksessä Arnatskiksi. — 118.
- <sup>164</sup> Tätä kysymystä käsiteltäessä Lenin huomautti edustajakokouksen neljännessä istunnossa huhtikuun 14 (27) pnä 1905, ettei hän ollut ehdottanut V. V. Filatovia (NN:ää) kutsuttavaksi, vaan oli ainoastaan jättänyt edustajakokoukselle Filatovin pyynnön (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы», 1959, стр. 80 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», 1959, s. 80)).  
Ehdotus Filatovin kutsumisesta edustajakokoukseen neuvotteluuikeuksin hylättiin. — 119.

<sup>165</sup> Neljännessä istunnossa (aamupäivällä huhtikuun 14 (27) pnä) Lenin käytti kaksi puheenvuoroa (ks. toista Teosten 8. osasta, ss. 355—357). Valtakirjavalioikunnan selostuksen jälkeen syntyi keskustelu päätösvallan myöntämisestä bolshevistisille järjestöille, jotka olivat olemassa ja toimivat rinnan menshevististen komiteoiden kanssa (Harkovin ja Jekaterinoslavin ryhmät ja Ulkomaisen Järjestön Komitea), samoin kuin Arkangelin komitealle, jota ei vielä oltu vahvistettu.

V. M. Obuhov (Kamski) huomautti puheenvuorossaan, että päätösvallan myöntäminen »Ulkomaisen Järjestön Komitealle ja rinnakkaisille ryhmille on sekä asian että muodon kannalta coup d'état» (valtiokaappaus).

Edustajakokous päätti myöntää kaikille mainituille järjestöille neuvotteluoikeuden. — 119.

<sup>166</sup> VSDTP:n II edustajakokouksessa vahvistettujen puoluesääntöjen mukaan oikeus olla edustettuna edustajakokouksessa oli niillä järjestöillä, jotka oli vahvistettu viimeistään vuotta ennen edustajakokouksen kokoontumista. Sääntöjen perusteella Kazanin ja Kubanin komiteoita ei katsottu täysivaltaisiksi III edustajakokouksessa, koska niitä ei ollut ennen vuoden 1904 syyskuun 1 päivää Puolueen Neuvoston pöytäkirjoihin viedyssä täysivaltaisten komiteoiden luettelossa. Puolueen III edustajakokouksen viidennessä istunnossa huhtikuun 14 (27) pnä V. V. Vorovski (Orlovski) esitti V. I. Leninin kirjoittaman päätöslauselmaehdotuksen, että nämä komiteat vahvistettaisiin täysivaltaisiksi tulevaisuuteen nähden. Ehdotus hyväksyttiin samassa istunnossa. — 119.

<sup>167</sup> Edustajakokouksen viidennessä istunnossa huhtikuun 14 (27) pnä vahvistettaessa Kazanin ja Kubanin komiteoita täysivaltaisiksi tulevaisuuteen nähden eräät edustajat lausuvat, ettei neuvotteluoikeuden omaavien edustajien osallistuminen äänestykseen ole toivottavaa, koska se voisi vaikuttaa tämän ratkaisevan päätöksen tuloksiin.

Sen johdosta V. I. Lenin kirjoitti edustajakokouksen äänestysjärjestystä koskevan päätösehdotuksen, joka hyväksyttiin samassa istunnossa. — 120.

<sup>168</sup> Tarkoitetaan A. I. Rykovin (Sergejevin) edustajakokouksen kolmannessatoista istunnossa käyttämää puheenvuoroa, jossa hän vastusti V. I. Leninin ja P. P. Rumjantsevin (Filippovin) esittämää päätöslauselmaehdotusta. Rykov sanoi, että »pätöslauselmaehdotus ei kuulu päiväjärjestykseen», vaan siinä olevat kohdat »voidaan katsoa kuuluviksi kysymykseen, joka koskee liberaaleja ja agitaa-tiota», ja esitti, että niitä käsiteltäisiin keskusteltaessa vastaavista päiväjärjestyksessä olevista kysymyksistä. Edustajakokous hylkäsi Rykovin esityksen. Se hyväksyi yksimielisesti Leninin ja Rumjantsevin esittämän päätöslauselmaehdotuksen. — 123.

<sup>169</sup> Edustajakokouksen kolmannessatoista istunnossa käsiteltäessä päätöslauselmaehdotusta, joka koski suhtautumista hallituksen tak-

tiikkaan vallankumouksen aattoaikana, kehittyi laaja keskustelu päätöksen »c» kohdasta. Mainitussa kohdassa sanottiin: »on järjestettävä proletariaatti, jotta voitaisiin saattaa heti voimaan vallankumouksellista tietä 8 tunnin työpäivä ja toteuttaa minimiohjelmamme kaikki perusvaatimukset». P. A. Krasikov (Belski) vastusti sanoja »vallankumouksellista tietä» ja ehdotti niiden asemesta sanottavaksi »tosiasiallisesti».

Keskustelun tuloksena »c» kohta hyväksyttiin edustajakokouksessa seuraavasti muotoiltuna: »on järjestettävä proletariaatti, jotta voitaisiin toteuttaa heti vallankumouksellista tietä 8 tunnin työpäivä ja muut ajankohtaiset työväenluokan vaatimukset» (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы», М., 1959, стр. 222 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», Moskova 1959, s. 222)). — 123.

- <sup>170</sup> Kun viidennessätoista istunnossa huhtikuun 20 (toukokuun 3) pnä keskusteltiin A. A. Bogdanovin (Maksimovin) selostuksen johdosta ja päätöslauselmaehdotuksesta, joka koski sosialidemokraattisissa järjestöissä olevien työläisten ja intellektuellien suhteita, eräät edustajat väittivät, ettei sellaista ongelmaa ole puolueessa lainkaan eikä siitä syystä tarvitse hyväksyä siitä päätöslauselmaa.

Edustajakokous päätti lykätä kysymyksen ratkaisun puolueen sääntöjen vahvistamiseen saakka.

Kysymys otettiin uudelleen esille edustajakokouksen yhdeksännessätoista istunnossa huhtikuun 22 (toukokuun 5) pnä. Tehtiin useita päätösehdotuksia. Keskustelun perustaksi otettiin Leninin kirjoittama ehdotus (ks. Teokset, 8. osa, ss. 400—401), jonka hän oli esittänyt yhdessä A. A. Bogdanovin kanssa. Lenin käytti useita puheenvuoroja mainitusta kysymyksestä. (Ks. samaa osaa, ss. 402, 403.) Nimiäänestyksen tuloksena edustajakokous päätti olla hyväksymättä erikoista päätöslauselmaa tästä kysymyksestä. Leninin ehdotukset otettiin huomioon propagandaa ja agitaatiota koskeudessa päätöslauselmassa. — 125.

- <sup>171</sup> Puheita ei pikakirjoitettu ja jokainen puhuja oli velvollinen jättämään edustajakokouksen puhemiehistölle viimeistään kahden tunnin kuluttua istunnon päättymisestä puheensa jäsenyksen (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы», М., 1959, стр. 11 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», Moskova 1959, s. 11)). — 126.

- <sup>172</sup> Käsitellessään puolueen sääntöjen luonnosta edustajakokous uusi perusteellisesti puolueen järjestönormit. Muutokset koskivat pääasiallisesti kolmea tärkeintä kysymystä: 1) muutettiin sääntöjen 1. §:ää, 2) määriteltiin tarkoin KK:n oikeudet ja paikalliskomiteain autonomia sekä laajennettiin viimeksi mainittua, 3) muodostettiin yksi yhtenäinen keskus. Edustajakokous hyväksyi sääntöjen 1. §:n sanamuodoksi Leninin ehdotuksen. Edustajakokouksen enemmistön äänin päätettiin luopua KK:n ja pää-äänenkannattajan muodosta esiintyneestä kaksikeskusjärjestelmästä, minkä VSDTP:n II edustajakokous oli luonut. Jätettiin yksi johtokeskus — KK. III edustajakokous käytti runsaasti aikaa kysymyksiin, jotka koskivat KK:n ja paikalliskomiteoiden oikeuksien täsmentämistä, komiteoiden suh-

detta paikallisjärjestöihin ja viimeksi mainittujen oikeuksien laajentamista. Äänten enemmistöllä päätettiin poistaa sääntöluonnoksesta 8. § ja hyväksyttiin erikoinen päätöslauselma tästä kysymyksestä. Lenin äänesti 8. §:n jättämistä sääntöihin. Yhdeksännesätoista istunnossa huhtikuun 22 (toukokuun 5) pñä hyväksyttiin V. V. Vorovskin (Orlovskin) päätösehdotus, jossa keskuksat velvoitettiin tiedottamaan paikallisjärjestöille puolueen asiointilasta ja pitämään arvossa niiden neuvottelu-oikeutta ja joka korvasi sääntöjen kahdeksannen rykälän (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы», М., 1959, стр. 325, 327—328 («VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», Moskova 1959, ss. 325, 327—328)).

Etteivät komiteat olisi voineet käyttää väärin autonomiaansa ja että epäkelpoisiksi osoittautuneet komiteat olisi voitu vaihtaa toisiin, uusien sääntöjen 9. §:ssä sanottiin: »KK:n on hajotettava paikalliskomitea, jos hajottamista kannattavat samanaikaisesti  $\frac{2}{3}$  KK:n jäsenistöstä ja  $\frac{2}{3}$  paikallisista puoluejärjestöihin kuuluvista työläisistä.» Kahta puhetta, jotka Lenin piti III edustajakokouksessa huhtikuun 21 (toukokuun 4) pñä keskusteltaessa puolueen säännöistä, ks. Teokset, 8. osa, ss. 404—406. — 126.

<sup>173</sup> »Vperjod» lehden 13. n:ossa huhtikuun 5 (maaliskuun 23) pñä 1905 julkaistun sääntöjen luonnoksen 6. §:ssä sanottiin: »Kaikki puolueeseen kuuluvat järjestöt hoitavat autonomisesti kaikkia asioita, jotka kuuluvat erityisesti ja yksinomaisesti puolue toiminnan siihen alaan, minkä hoitamista varten ne on muodostettu.» III edustajakokouksessa hyväksyttiin 6. §:ää varten toinen sanamuoto (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы», М., 1959, стр. 461 («VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», Moskova 1959, s. 461)). — 127.

<sup>174</sup> Puolueen sääntöjen luonnoksen 7. §:n mukaisesti jokaiselle puoluejärjestölle, jolla edustajakokouksessa oli päätösvalta, myönnettiin oikeus julkaista omalla kustannuksellaan ja omissa nimissään puoluekirjallisuutta. O. A. Kvitkin (Petrov) sanoi puoltavansa 7. §:ää A. A. Bogdanovin (Maksimovin) ehdottamane korjauksineen, nimittäin, että »puolueen kaikki aikakauslehdet ovat velvollisia julkaisemaan KK:n vaatimuksesta tämän kaikki julkilausumat».

P. A. Krasikov (Belski) ehdotti, että puoluekirjallisuutta sallittaisiin julkaista vain, mikäli siinä esitetyt käytännön tunnuksat ovat täysin yhtäpitäviä sosialidemokraattien kansainvälisten kongressien ja puolueen edustajakokousten päätösten kanssa. Puolueen sääntöjen 7. § hyväksyttiin D. S. Postolovskin (Mihailovin) sanamuodossa niine korjauksineen, joita A. A. Bogdanov oli ehdottanut (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы», М., 1959, стр. 461 («VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», Moskova 1959, s. 461)). A. P. Krasikovin korjausehdotus hylättiin äänten enemmistöllä. — 127.

<sup>175</sup> Keskusteltaessa puolueen sääntöjen luonnoksen 11. §:stä, jossa sanottiin, että »Jokainen puoluejärjestö on velvollinen suomaan sekä KK:lle että pää-äänenkannattajalle kaikki mahdollisuudet tutustua koko sen toimintaan ja jäsenistöön», A. M. Essen (Kitajev) ehdotti seuraavaa lisäystä: »esittämällä KK:lle seikkaperäisen

selostuksen toiminnastaan vähintään kerran kahdessa viikossa». Leninin käyttämän puheenvuoron jälkeen tämä lisäys hyväksyttiin äänten enemmistöllä. — 127.

176 Kysymyksessä on sääntöjen luonnoksen 12. §, jossa sanottiin, että »KK:n jäsenten kooptoinnin tulee tapahtua yksimielisesti». Ehdotus yksimielisestä KK:n jäsenen kooptoinnista hyväksyttiin. — 127.

177 Sääntöjen luonnoksen 13. §:ssä sanottiin: »Puolueen Ulkomaisten Järjestöjen Komitean tarkoituksena on harjoittaa ulkomailla propagandaa ja agitaatiota sekä edistää Venäjällä tapahtuvaa liikettä. Se tukee Venäjällä tapahtuvaa liikettä vain KK:n erikokoisesti nimittämien henkilöiden ja ryhmien välityksellä.»

P. A. Krasikovin (Belskin) päätöslauselmaehdotuksessa sanottiin: »VSDTP:n III edustajakokous antaa KK:n tehtäväksi käsitellä ja vahvistaa puolueen täysivaltaisen ja ulkomailla propagandaa ja agitaatiota harjoittavan komitean oikeudet omaavan Ulkomaisen Järjestön säännöt pitäen silmällä sitä, että Venäjällä tapahtuvaa liikettä Ulkomaisen Järjestön Komitea tukee ja edistää vain KK:n erikokoisesti nimittämien henkilöiden ja ryhmien välityksellä.»

Edustajakokous poisti säännöistä 13. §:n ja hyväksyi P. A. Krasikovin ehdottaman päätöslauselman. — 127.

178 KK:n yleisiä kokouksia koskeneessa A. A. Bogdanovin (Maksimovin) päätöslauselmaehdotuksessa sanottiin: »edustajakokous velvoittaa KK:n pitämään aika ajoittain, vähintään kerran kolmessa kuukaudessa sen kummankin osan kokouksia», t.s. ulkomailla ja Venäjällä olevien KK:n osien kokouksia.

Ehdotus hyväksyttiin korjauksin, että mainittuja kokouksia on pidettävä »vähintään kerran neljässä kuukaudessa» («Третий съезд РСДРП. Протоколы», 1959, стр. 466 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», 1959, s. 466)). — 128.

179 Edustajakokouksen kahdeksannessatoista istunnossa huhtikuun 22 (toukokuun 5) p:nä heräsi jälleen kysymys Kazanin komitean edustuksesta, koska siihen mennessä kokoukseen oli saapunut sen edustaja I. A. Sammer (Savitsh). Valtakirjavaliokunta kehotti edustajakokousta »pysymään aikaisemmassa päätöksessään ja sallimaan Kazanin komitean edustajan osallistua kokoukseen neuvotteluoi-keuksin» (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы», 1959, стр. 314 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», 1959, s. 314)).

Komitean edustaja I. A. Sammer kääntyi edustajakokouksen puoleen pyytäen komitealle päätösvaltaa.

Käsiteltäänä tätä kysymystä edustajakokous hylkäsi B. V. Avilovin (Tigrovin) ehdotuksen päätösvalan myöntämisestä Kazanin komitean edustajalle ja vahvisti valiokunnan päätöksen. — 128.

180 Päätöslauselmaehdotuksessa sanottiin: »Katsoen puolue toiminnan yhtenäistämisen välttämättömäksi puolue-elämän vaatimukseksi ja myöntäen, että tällainen yhtenäistäminen käy parhaiten pänsä työn kulussa ja mahdollisimman lukuisten puolue työntekijäin osal-

listuessa yhteisesti puolueen yleisten tunnusten käsittelyyn, puolueen III edustajakokous pitää toivottavana, että KK järjestäisi tässä tarkoituksessa paikalliskomiteoiden edustajien konferensseja.»

V. I. Lenin esitti tehtäväksi korjauksia päätöslauselmaan ja kannatti L. B. Krasinia (Ziminiä) ja D. S. Postolovskia (Mihailovia), jotka vastustivat G. L. Shklovskin (Dedushkinin) ja A. I. Rykovin (Sergejevin) ehdottamia lisäyksiä (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы», 1959, стр. 342 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», 1959, s. 342)). Leninin korjausehdotukset hyväksyttiin. — 129.

161 Päätöslauselmaehdotus on kirjoitettu V. I. Leninin käsialalla. Se esitettiin edustajakokouksen käsiteltäväksi kahdennessakymmenennessä istunnossa A. M. Essenin (Kitajevin) ja R. S. Zemljatshkan (Osipovin) nimissä. Edustajakokous hyväksyi sen päättäen samalla olla saattamatta sitä julkisuuteen. — 130.

162 P. P. Rumjantsevin (Filippovin) esittämässä päätöslauselmaehdotuksessa osoitettiin, että mitä tulee menshevistisiin järjestöihin, jotka kieltäytyvät alistumasta edustajakokouksen päätöksiin, niin ei pidä harjoittaa paikallisarjestyksissä eikä työläisten keskuudessa agitaatiota kokonaisia menshevistisiä järjestöjä ja yksityishenkilöitä vastaan ja siellä, missä on rinnakkaisia komiteoita, on menshevistisiä komiteoita hajotettava ja bolshevistisiä komiteoita perustettava vain äärimmäisen varovaisesti ja vasta sitten, kun on selvinnyt lopullisesti, ettei paikalliskomitean jäsenenemmistö alistu VSDTP:n III edustajakokouksen päätöksiin. Keskustelun tuloksena edustajakokous hylkäsi päätöslauselmaehdotuksen alkuosan ja hyväksyi siitä Leninin ja Bogdanovin (Maksimovin) esittämässä sanamuodossa loppuosan, joka päätettiin olla saattamatta julkisuuteen (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы», М., 1959, стр. 363 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», Moskova 1959, s. 363)). — 130.

163 Kahdennessakymmenennessä ensimmäisessä istunnossa huhtikuun 23 (toukokuun 6) pnä käsiteltiin V. V. Vorovskin (Orlovskin) esittämää päätöslauselmaehdotusta, joka koski suhtautumista kansallisiin sosialidemokraattisiin järjestöihin. Ehdotuksessa sanottiin: »...VSDTP:n III edustajakokous vahvistaa II edustajakokouksen federalismikysymyksessä ottaman kannan ja velvoittaa niin KK:n kuin paikallisarjestyötkin pyrkimään kaikkiin voimin sopimukseen kansallisten sosialidemokraattisten järjestöjen kanssa ja tekemään siten mahdolliseksi kaikkien sosialidemokraattisten puolueiden yhdistymisen yhdeksi VSDTP:ksi» («Третий съезд РСДРП. Протоколы», 1959, стр. 365 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», 1959, s. 365)).

D. S. Postolovski (Mihailov) ehdotti muutettavaksi tekstiä seuraavasti: »velvoittaa niin KK:n kuin paikallisarjestyötkin pyrkimään yhteisvoimin» (sama teos). Hän perusteli ehdotustaan sillä, että sopimukseen voidaan päästä vain silloin, »kun sen tekevät paitsi KK myös paikallisarjestyöt» (sama, s. 371). Lenin esiintyi tätä korjausehdotusta vastaan. Edustajakokous hylkäsi korjausehdotuksen. — 130.



- <sup>184</sup> Täydentäessään A. V. Lunatsharskin (Voinovin) kertomusta V. I. Lenin siteerasi englantilaisen »The Times» lehden 37700 n:o:ssa toukokuun 6 p:nä 1905 julkaistua Moskovasta lähetettyä kirjoitusta »Semstwo congress at Moscow. Purposes and prospects» (»Zemstvoskokous Moskovassa. Tarkoituserät ja näköalat»). (Kirjoituksen venäjännöstä ks. XXVI Lenin-kokoelmasta, 1934, ss. 229—231.)  
Moskovan zemstvoskokousta koskevaa aineistoa ks. Leninin artikkelista »Vanhoillisen porvariston neuvoja» (Teokset, 8. osa, ss. 448—451).
- »The Times» (»Ajat») — Lontoossa 1785 perustettu päivälehti, Englannin porvariston vanhoillisia suurlehtiä. — 131.
- <sup>185</sup> Edustajakokouksen kahdennessakymmenennessä kolmannessa istunnossa L. B. Krasin (Zimin) esitti KK:n toimintakertomuksen, jonka johdosta käytiin keskustelua.  
Toimintakertomuksesta keskusteltaessa eräät edustajat huomauttivat, ettei KK:n toimintakertomuksessa valaistu sen poliittista toimintaa, ja vaativat KK:n edustajaa selittämään edustajakokoukselle, mistä syystä KK ei ollut kyennyt esittämään poliittisen johtajan osaa ja ohjaamaan puoluetta. Mainitessaan KK:n toimintakertomuksen johdosta käyttämässään toisessa puheenvuorossa »oikeudenkäynnistä» Lenin tarkoitti näitä KK:n toimintakertomuksesta annettuja lausuntoja. — 131.
- <sup>186</sup> Päätöslauselma hyväksyttiin edustajakokouksessa yksimielisesti. — 132.
- <sup>187</sup> Propaganda- ja agitaatiotyötä koskevaa päätöslauselmaehdotusta käsiteltiin ja se hyväksyttiin edustajakokouksen kahdennessakymmenennessä toisessa istunnossa huhtikuun 25 (toukokuun 8) p:nä. Leninin korjaukset ja lisäykset hyväksyttiin ja vietiin päätöslauselmaan (ks. «Третий съезд РСДРП. Протоколы», 1959, стр. 457 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», 1959, s. 457)).  
»a» kohtaan liittyvän korjauksen kirjoitti V. I. Lenin ja sen esittivät A. A. Aristarhov (Osetrov) ja V. M. Obuhov (Kamski). — 133.
- <sup>188</sup> Päätöslauselmaehdotuksen »с» kohta oli muotoiltu seuraavasti: »ryhdyttävä järjestämään Venäjän kaikilla tärkeimmillä seuduilla vastuunalaisten piiriagitaattorien johtamia liikkuvia agitaattori-ryhmiä paikallisten keskusten avuksi». Leninin korjausehdotus korvasi tämän tekstin. — 133.
- <sup>189</sup> O. A. Kvitkin (Petrov) ehdotti, että Kaukasian tapahtumia koskevan päätöslauselmaehdotuksen lopussa olevat sanat »aseellisin voimin» korvattaisiin sanoilla »kaikin käytettävissä olevin keinoin» («Третий съезд РСДРП. Протоколы», 1959, стр. 442 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous. Pöytäkirjat», 1959, s. 442)). Edustajakokous hyväksyi Kvitkinin korjausehdotuksen. — 134.
- <sup>190</sup> Lenin esitelmoi mainitusta aiheesta Genèvessä toukokuun 19 tai 20 (kesäkuun 1 tai 2) p:nä ja pian sen jälkeen Pariisissa. Pariisissa

oleskellelle L. A. Fotijevalle kesäkuun 1 tai 2 p:n kirjoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin ilmoitti aikovansa käydä Pariisissa ja pyysi järjestämään hänelle tilaisuuden esitelmöidä aiheesta »Kolmas edustajakokous ja sen päätökset». Esitelmään sisältyy, Lenin kirjoitti, »meikäläisten ja menshevikkien päätösten rinnakkainen käsittely; menshevikit ovat juuri julkaisseet tiedotuksen omasta konferenssistaan ja tulen käsittelemään sitä» (Teokset, 36. osa, s. 122). »Tiedotuksella» Lenin tarkoitti menshevikkien lentokirjasta »Ensimmäinen yleisvenäläinen puolueytöntekijän konferenssi», joka julkaistiin toukokuun 5 p:nä 1905 ilmestyneen »Iskran» 100. n:n erillisliitteenä. Esitelmän jäsennyksessä Lenin viittaa tämän kirjasen sivuihin.

Esitelmän eräitä kohtia Lenin käsitteli laajemmin artikkelissaan »Kolmas askel taaksepäin», joka julkaistiin myöhemmin (ks. Teokset, 8. osa, ss. 540—550). — 134.

<sup>191</sup> Ks. V. I. Lenin, Teokset, 8. osa, ss. 453—474. — 136.

<sup>192</sup> K. Marx, F. Engels, »Keskuskomitean vetoamus Kommunistien Liitolle» (Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi 1958, ss. 73—83). — 136.

<sup>193</sup> »Katsaus puolueen jakautumiseen» sisältää Venäjän sosialidemokraattisen liikkeen vallankumouksellisen ja opportunistisen suunnan välisen taistelun kehityksen perusvaiheet. Artikkelia, joka olisi täydellisesti nyt julkaistun jäsennyksen mukainen, ei ole. Ennen VSDTP:n III edustajakokousta käydyin puolueen sisäisen taistelun vaiheita Lenin on luonnehtinut helmikuussa 1905 kirjoittamassaan asiakirjassa »Lyhyt katsaus kahtiajakautumiseen VSDTP:ssä. Kirje Greulichille» (ks. Teokset, 8. osa, ss. 112—118). Leninin elokuussa 1905 kirjoittamassa jäsennyksessä »Plehanov ja uusi 'Iskra'» (ks. V Lenin-kokoelma, 1926, ss. 360—366) on puolueen sisäisen taistelun vaiheet osoitettu likimain samoin kuin »Katsauksessa puolueen jakautumiseen». — 137.

<sup>194</sup> Tarkoitetaan VSDTP:n ulkomaisten järjestöjen 1901 syyskuussa pitämän »yhdistävän» edustajakokouksen päätöslauselmaa. Edustajakokoukseen osallistui ulkomaisen Iskra (Kipinä) ja Zarja (Sarastus) -järjestön 6 jäsentä (V. I. Lenin, N. K. Krupskaja, L. Martov y.m.), Sotsial-Demokrat (Sosialidemokraatti) -järjestön 8 jäsentä (siinä luvussa Työn Vapautus -ryhmän 3 jäsentä: G. V. Plehanov, P. B. Axelrod, V. I. Zaslutsh), Venäläisten Sosialidemokraattien Liiton 16 jäsentä (siinä luvussa Bundin ulkomaisen komitean 5 jäsentä) ja Borba (Taistelu) -ryhmän 3 jäsentä. Käyttäen salanimeä Frey Lenin piti edustajakokouksessa puheen, jossa hän paljasti Liiton opportunistisen menettelyn. Sen jälkeen kun edustajakokouksessa oli Venäläisten Sosialidemokraattien Liiton taholta esitetty opportunistisia korjauksia ja lisäksi päätöslauselmaan, jossa tuomittiin opportunisti ja katsottiin välttämättömäksi yhdistää kaikki Venäjän sosialidemokraattiset voimat »Iskran» vallankumouksellisten periaatteiden pohjalla, edustajakokouksen vallankumouksellinen osa (Iskra- ja Zarja-järjestön sekä Sotsial-Demokrat

-järjestön jäsenet) ilmoitti yhdistymisen mahdottomaksi ja poistui edustajakokouksesta. Nämä järjestöt yhdistyivät Leninin aloitteesta lokakuussa 1901 Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaiseksi Liigaksi. — 137.

- <sup>195</sup> Tarkoitetaan äänten jakautumista VSDTP:n II edustajakokouksessa, joka pidettiin 17. (30.) heinäkuuta — 10. (23.) elokuuta 1903. Kokoukseen osallistui 43 edustajaa, joilla oli 51 ääntä. Niistä enemmistön iskralaisilla oli 24 ääntä, vähemmistön iskralaisilla 9, »suolila» 10 ja anti-iskralaisilla 8 (3 rabotshejedelolaisia ja 5 bundilaisia). Edustajakokouksessa käytyä taistelua valaistaan seikkaperäisemmin Leninin Teosten 7. osassa, ss. 321—336. — 137.
- <sup>196</sup> Elokuun 10 (23) pnä 1903 päättyi VSDTP:n toinen edustajakokous. Elokuun 15 (28) pnä ilmestyi »Iskran» 46. n:o, jonka toimittamiseen olivat osallistuneet Lenin ja Plehanov. Selvittämättä on jäänyt, nimenomaan mitä tapahtumaa Lenin tarkoittaa osoittaessaan päivämäärän 13 (26) elokuuta. Marraskuun 13 (26) pnä Plehanov kooptoi »Iskran» toimituskuntaan menshevikit Axelrodin, Martovin, Zaslitshin ja Potresovin. — 137.
- <sup>197</sup> Lenin tarkoittaa sanoja, jotka Martov lausui Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan II edustajakokouksessa, mikä pidettiin 13.—18. (26.—31.) lokakuuta 1903. Martov nimittäin sanoi, ettei hän suostuisi toimimaan samassa toimituskunnassa Martynovin kanssa. — 137.
- <sup>198</sup> 25.—26. syyskuuta (8.—9.) lokakuuta 1903 »Iskran» entiset toimitajat kieltäytyivät Leninille ja Plehanoville osoittamassaan kirjeessä tarjouksesta osallistua »Iskran» työhön (ks. V. I. Lenin, Teokset, 7. osa, ss. 340—341). Lenin tarkoittaa nähtävästi tätä kirjettä. — 137.
- <sup>199</sup> Tarkoitetaan 22 bolshevikin neuvottelukokousta ja 19 bolshevikin julkilausumaa. Neuvottelukokous pidettiin vuoden 1904 elokuun alkupuolella.
- »22:n julkilausuma» — Leninin kirjoittama vetoamus »Puolueelle», joka hyväksyttiin bolshevikkien neuvottelukokouksessa vuoden 1904 elokuun alkupuolella Genèvessä (ks. Teokset, 7. osa, ss. 441—449). Neuvottelukokoukseen osallistui 19 henkeä — V. I. Lenin, N. K. Krupskaja, M. S. Olminski, M. N. Ljadov, P. N. Lepeshinski y.m. Kolme muuta bolshevikkia yhtyi piakkoin kannattamaan neuvottelukokouksen päätöstä, joten vetoamus »Puolueelle» ilmestyi 22 bolshevikin nimissä. Elokuussa 1904 erillisenä lehtisenä julkaistu 22:n vetoamus muodostui ohjelmaksi, jonka perusteella bolshevikit kävivät kamppailua saadakseen koolle puolueen III edustajakokouksen.
- 19:n julkilausuman julkaisi VSDTP:n Moskovan komitea lokakuussa 1904 otsikoituna »Vetoamus VSDTP:n jäsenille» (ks. Asiakirja- ja aineistokokoelmaa «Третий съезд РСДРП», М., 1955, стр. 99—106 (»VSDTP:n kolmas edustajakokous», Moskova 1955, ss. 99—106)). — 137.

- <sup>200</sup> Kyseiset aikamäärät viittaavat 22 bolshevikin neuvottelukokouksen (vuoden 1904 elokuun alkupuoli) ja 12.—27. huhtikuuta (25. huhtikuuta — 10. toukokuuta) 1905 pidetyn VSDTP:n III edustajakokouksen väliseen ajanjaksoon. — 138.
- <sup>201</sup> Tarkoitetaan panssarilaiva »Potjomkinilla» kesäkuun 14 (27) p:nä 1905 alkanutta kapinaa. Kapinallisten panssarilaiva saapui Odessaan, jossa oli parhaillaan yleislakko. Tilannetta, joka oli otollinen Odessan työläisten ja matruusien yhteistoiminnan kannalta, ei kuitenkaan käytetty hyväksi. Odessan bolshevistinen järjestö oli lukuisten vangitsemisten vuoksi heikentynyt eikä siinä ollut yksimielisyyttä. Menshevikit puolestaan vastustivat aseellista kapinaa ja koettivat estää työläisiä ja matruuseja ryhtymästä hyökkäystaisteluun. Tsaarihallitus lähetti koko Mustan meren laivaston tukahduttamaan »Potjomkinilla» puhjennutta kapinaa, mutta matruusit kieltäytyivät tulittamasta kapinallisten alusta ja päällystön täytyi viedä eskaaderi takaisin. Harhailtuaan 11 päivää merellä panssarilaiva »Potjomkinin» täytyi muonavarojen ja hiilen puutteessa poistua Romanian rannikolle ja antautua sikäläisille viiranomaisille. Useimmat matruuseista jäivät ulkomaille. Venäjälle palanneet pidätettiin ja pantiin syytteeseen.
- »Potjomkinin» kapina epäonnistui, mutta huomattavan sotaluksen miehistön siirtyminen vallankumouksen kannalle merkitsi tärkeää edistystä itsevaltiudenvastaisen taistelun kehityksessä. Esittäessään arvionsa tästä kapinasta Lenin osoitti, että se oli »*vallankumousarmeijan rungon muodostamisyritys*» (Teokset, 8. osa, s. 558). — 138.
- <sup>202</sup> On jäänyt selvittämättä, toteuttiko Lenin vastaavanlaisen lento-lehtisen kirjoittamis- ja julkaisemisaikomuksensa. — 139.
- <sup>203</sup> »*Moskovskije Vedomosti*» (»Moskovan Sanomat») — vanhimpia venäläisiä sanomalehtiä, alkoi ilmestyä v. 1756 Moskovan yliopiston julkaisemana (alussa pienenä lehtisenä). Vv. 1863—1887 »Moskovskije Vedomostin» toimittajana ja julkaisijana toimi M. N. Katkov, joka oli äärimmäisiä taantumusmiehiä ja shovinisteja. Lehti muodostui mainittuina vuosina monarkistien ja nationalistien äänenkannattajaksi ja propagoi tilanherrojen ja papiston taantumuksellimpien kerrosten katsomuksia. Vuodesta 1905 lähtien »Moskovskije Vedomosti» oli mustasotnialaisten päälehtiä. Ilmestyi Lokaan Suureen sosialistiseen vallankumoukseen asti. — 141.
- <sup>204</sup> »*Vestnik Jevropy*» (»Euroopan Sanomat») — suuntaukseltaan porvarillis-liberaalinen historiatieteellinen, poliittinen ja kaunokirjallinen kuukausijulkaisu, ilmestyi Pietarissa vuodesta 1866 vuoteen 1918. Siinä julkaistiin artikkeleja, jotka oli suunnattu vallankumouksellisia marxilaisia vastaan. — 141.
- <sup>205</sup> »*Rus*» (»Venäjä») — liberaalisen porvariston päivälehti, ilmestyi Pietarissa vuoden 1903 joulukuusta alkaen. Lehden toimittajana ja julkaisijana oli A. A. Suvorin. Vuoden 1905 vallankumouksen aikana »*Rus*» oli lähellä kadetteja, mutta kuitenkin maltillisempi

kannanotoissaan. »Rus» lakkautettiin joulukuun 2 (15) pnä 1905. Lehti ilmestyi sittemmin tietyin väliajoin käyttäen eri nimiä: »Rus», »Molva» («Kuulumisia»), »XX vek» («XX vuosisata»), »Ok» («Silmä»), »Novaja Rus» («Uusi Venäjä»). — 141.

- <sup>206</sup> »Proletari» («Proletaari») — illegaalinen bolshevistinen viikkolehti, VSDTP:n pää-äänenkannattaja, joka perustettiin puolueen III edustajakokouksen päätöksen nojalla. Puolueen Keskuskomitea teki kokouksessaan huhtikuun 27 (toukokuun 10) pnä 1905 päätöksen V. I. Leninin nimittämisestä pää-äänenkannattajan vastaavaksi toimittajaksi. Lehteä julkaistiin Genèvessä vuoden 1905 toukokuun 14 (27) päivästä marraskuun 12 (25) päivään. Kaikkiaan ilmestyi 26 numeroa. »Proletari» jatkoi vanhan leniniläisen »Iskran» linjaa ja vaali kaikkia bolshevistisen »Vperjod» lehden perinteitä.

Lenin kirjoitti lehteen lähes 90 artikkelia ja muuta kirjoitusta. Toimituksen työhön osallistuivat vakituisesti V. V. Vorovski, A. V. Lunatsharski, M. S. Olminski. Huomattava osuus toimituksen työssä oli N. K. Krupskajalla, V. M. Velitshkinalla, V. A. Karpinskilla. Lehdellä oli kiinteä yhteys Venäjän työväenliikkeeseen. Sen palstoilla julkaistiin vallankumousliikkeeseen välittömästi osallistuneiden työläisten artikkeleja ja kirjoituksia. Paikallisen uutisaineiston keruun ja lähetyksen ulkomaille järjestivät V. D. Bontsh-Brujevitsh, S. I. Gusev ja A. I. Uljanova-Jelizarova. Toimituksen ja puolueen paikallisjärjestöjen välistä kirjeenvaihtoa hoitivat N. K. Krupskaja ja L. A. Fotijeva.

»Proletari» reagoi viivyttelämättä Venäjän ja kansainvälisen työväenliikkeen kaikkiin huomattaviin tapahtumiin ja kävi armoitonta taistelua menshevikkejä ja muita opportunistisia, revisionistisia aineksia vastaan. Lehti esitti hyvin tärkeää osaa puolueen III edustajakokouksen päätösten tunnetuksitekemisessä ja bolshevikkien organisatorisessa ja aatteellisessa yhdistämisessä.

Kohta Leninin matkustettua Venäjälle vuoden 1905 marraskuun alussa lehden julkaiseminen lopetettiin. Kaksi viimeistä numeroa (25. ja 26.) ilmestyivät V. V. Vorovskin toimittamina, mutta niihinkin Lenin oli kirjoittanut muutamia artikkeleja, jotka ilmestyivät sitten hänen Genèvestä lähtönsä jälkeen. — 142.

- <sup>207</sup> Tämän kysymyksen osalta Lenin arvosteli menshevististä »Iskraa» («Kipinää») ja Bundia artikkelissaan »Itsestäänsyntymisteoria» (ks. Teokset, 9. osa, ss. 232—237). — 142.

- <sup>208</sup> Artikkelin jäi Leniniltä kirjoittamatta. — 142.

- <sup>209</sup> K.-d. — kadetit — Venäjän liberaalisen ja monarkistisen porvariston johtavimman puolueen, perustuslaillis-demokraattisen puolueen jäsenet. Kadettipuolue perustettiin lokakuussa 1905. Siihen kuului porvariston edustajia, zemstvojen toimihenkilöinä olleita tilanherroja ja porvarillista sivistyneistöä. Kadettipuolueen huomattavimpia miehiä olivat P. N. Miljukov, S. A. Muromtsev, V. A. Maklakov, A. I. Shingarjov, P. B. Struve, F. I. Roditshev y.m. Työtätekevien joukkojen harhauttamiseksi kadetit nimittivät puoluettaan valheellisesti »kansanvapauden puolueeksi», vaikka he

- vaatimuksissaan eivät menneet perustuslaillista monarkiaa pitemmälle. Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen jälkeen kadetit esiintyivät neuvostovallan leppymättöminä vihollisina ja osallistuivat kaikkiin vastavallankumouksellisiin aseellisiin kapinoihin ja ulkomaisten maahanhyökkääjien sotaretkiin. Paettuaan rajan taakse ulkomaisten maahanhyökkääjien ja valkokaartilaiden musertavan tappion jälkeen kadetit jatkoivat herkeämättä neuvostovastaista vastavallankumouksellista toimintaansa. — 142.
- <sup>210</sup> »*Nasha Zhizn*» («Elämämme») — suuntaukseltaan liberaalinen päivälehti, ilmestyi Pietarissa erinäisin väliajoin vuoden 1904 marraskuun 6 (19) päivästä vuoden 1906 heinäkuun 11 (24) päivään. — 142.
- <sup>211</sup> »*Birzhevyye Vedomosti*» («Pörssitiedonannot») — porvarillinen sanomalehti, perustettu 1880. Ilmestyi Pietarissa ensin kolme ja sitten neljä kertaa viikossa ja myöhemmin joka päivä. Vuoden 1902 marraskuusta alkaen ilmestyi kaksi kertaa päivässä, aamulla ja illalla. Mukautuvaisuutensa, lahjottavuutensa ja periaatteettomuutensa vuoksi lehteä sanottiin pilkallisesti »*Birzhevaksiksi*». Sotilaallinen vallankumouskomitea lakkautti lehden vuoden 1917 lokaan lopulla. — 142.
- <sup>212</sup> Tarkoitetaan lausuntoa, jonka K. Marx antoi Ledru-Rollinista teoksessaan »*Luokkataistelut Ranskassa vuosina 1848—1850*» (K. Marx, F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi 1958, ss. 103—196). — 143.
- <sup>213</sup> Kaksinpuhelun muotoon laatimassaan asiakirjassa »*Osvobozhdenijelaisen ja sosialidemokraatin keskustelu*» V. I. Lenin arvostelee porvarillisten liberaalien taktillista linjaa. Aikakauslehdessä »*Osvobozhdenije*» ja muissa julkaisuissa viimeksi mainitut vastustivat aseellista kapinaa, torjuivat jyrkästi sellaisen ajatuksen kuin Bulyginin duuman boikotin ja kehottivat osallistumaan tähän duumaan. Asennetta, jonka Kautsky omaksui väliaikaisen vallankumoushallituksen suhteen («*Muistiinpanon*» 3. kohta), Lenin arvostelee artikkelissaan »*Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa*» (ks. Teokset, 9. osa, s. 94).
- Kysymyksen »iäkkäiden» työläisten käyttämisestä («*Muistiinpanon*» 5. kohta) Lenin asettaa kirjeessään, jonka hän kirjoitti S. I. Guseville syyskuun 30 (lokakuun 13) pnä 1905 (ks. Teokset, 34. osa, ss. 351—352).
- Ajatusta, miten sosialidemokraattien on suhtauduttava parlamenttiin («*Muistiinpanon*» 6. kohta), Lenin kehitteli A. V. Lunatsharskille syyskuun 28 (lokakuun 11) pnä 1905 kirjoittamassaan kirjeessä (ks. Teokset, 34. osa, ss. 345—347). — 144.
- <sup>214</sup> Säkeet N. A. Nekrasovin runoelmasta «*Кому на Руси жить хорошо*» («Ehoa kenen elämä on maassa Venäjän»). Säkeistö kokonaisuudessaan:
- Rikkahin, vaurahin, köyhä ja varaton,  
voimassas' mahtavin, voimassas' voimaton  
olet sä, Venäjän maa! — 144.

- <sup>215</sup> »*The Economist*» («Talousmies») — talouselämän ja politiikan kysymyksiä käsittelevä englantilainen viikkolehti, ilmestyy Lontoossa vuodesta 1843, teollisen suurporvariston äänenkannattaja. — 145.
- <sup>216</sup> »Proletarin» 25. n:ossa marraskuun 16 (3) p:nä 1905 julkaistiin V. Kallinin nimellä varustettu V. A. Karpinskin artikkeli »Talonpoikien edustajakokous». Artikkelia toimittaessaan Lenin teki siihen kaksi lisäystä. — 146.
- <sup>217</sup> »*Musta jako*» — tunnus, joka ilmensi talonpoikien pyrkimystä yleiseen maanjakoon, tilanherrojen maanomistuksen lakkauttamiseen. Artikkelissaan »Venäjän sosialidemokratian agraariohjelma» Lenin osoitti, että samalla kun »mustan jaon» vaatimukseen sisältyy taantumuksellinen utooppinen pyrkimys ikuistaa talonpoikaiston harjoittama pientuotanto, sillä on vallankumouksellinenkin puolensa, nimittäin halu talonpoikaiskapinan avulla lakaista pois kaikki maaorjuusjärjestelmän jäänteet (ks. Teokset, 6. osa, s. 122).  
Lenin sanoi myöhemmin VSDTP:n toisessa edustajakokouksessa: »Meille sanotaan, että ohjelmamme ei tyydytä talonpoikaistoa, että talonpoikaisto menee kauemmaksi; mutta sitä me emme pelkää, sitä varten meillä on sosialistinen ohjelmamme, ja siksi emme pelkää maanjakoakaan...» (Teokset, 6. osa, s. 481). — 146.
- <sup>218</sup> VSDTP:n Pietarin kaupunkikonferenssi kokoontui Pietarin komitean toimesta helmikuun 11 (24) p:nä 1906 päättämään kysymyksestä, miten on suhtauduttava Valtakunnanduumaan. Konferenssia johti Lenin. Siihen osallistui 65 päätösvaltaista edustajaa. Edustajat valittiin konferenssiin sen jälkeen, kun oli keskusteltu ja äänestetty bolshevikkien ja menshevikkien taktillisista toimintaohjelmista. Puolueen kutakin kolmeakymmentä äänestänyttä jäsentä kohti valittiin yksi edustaja. Bolshevikit saivat vaaleissa huomattavan edustajaenemmistön. Menshevikit vaativat mitätöntämään miltei kokonaisuudessaan bolshevistisen VSDTP:n piirikuntajärjestön äänet. Keskusteltaessa VSDTP:n piirikuntajärjestöä koskevasta kysymyksestä Lenin teki huomautuksia ja esitti vastaväitteitä (ks. Teokset, 10. osa, ss. 111—113). Konferenssi vahvisti piirikuntajärjestön edustuston lailliseksi. Konferenssille esitettiin Pietarin komitean toimintakertomus ja siellä hyväksyttiin Leninin päätöslauselmaehdotus, jossa konferenssin edustusto katsottiin lailliseksi, konferenssi päätösvaltaiseksi ja sen päätökset velvoittaviksi. Suhtautumista Valtakunnanduumaan selosti Lenin (konferenssin pöytäkirjamerkinnöissä ei ole Leninin alustusta). Lopetettuaan alustuksensa Lenin esitti päätöslauselmaehdotuksen, jossa vaadittiin boikotoimaan aktiivisesti duumaa. Menshevikkien päätöslauselmaehdotuksen esitti Martov. Konferenssi hyväksyi 36 äänellä 29 vastaan taktiikaksi duuman aktiivisen boikotoinnin. Se ei kuitenkaan ehtinyt hyväksyä päätöslauselmaa, missä seikkaperäisesti perusteltiin tätä taktiikkaa.  
Aktiivisen boikotoinnin taktiikkaa koskevan päätöslauselmaehdotuksen käsittelyä ja lopullista vahvistamista varten helmi- ja

maaliskuun vaihteessa kutsuttiin koolle Pietarin toinen kaupunki-konferenssi, jossa oli läsnä 62 edustajaa. Konferenssissa käsiteltiin Leninin ja Martovin päätöslauselmaehdotuksia ja lisäksi Ohtan piirin menshevikkien esittämää päätöslauselmaehdotusta. Pitkän ja kärkevän kamppailun jälkeen konferenssi hyväksyi 35 äänellä 24 vastaan yhden edustajan pidättyessä äänestyksestä pohjaksi Leninin päätöslauselmaehdotuksen aktiivisesta duuman boikotoinnista. Valtakunnanduunaa koskevan päätöslauselman lopullista muotoilemista varten konferenssi valitsi valiokunnan, johon tuli myös Lenin. Menshevikit kieltäytyivät osallistumasta valiokuntaan ja poistuivat konferenssista. — 147.

219 Tarkoitetaan ehdotusta, jonka I. A. Konovalov (Nikolai) teki VSDTP:n Pietarin kaupunkikonferenssissa helmikuun 11 (24) p:nä 1906. Hän ehdotti, että keskustelu piirikunnan ja Viipurinpuolen järjestöistä lopetettaisiin, katsottaisiin äänestys oikealla tavalla suoritetuksi ja edustusto lailliseksi ja siirryttäisiin käsittelemään konferenssin päiväjärjestyksen seuraavaa kohtaa. — 147.

220 VSDTP:n IV (yhdistävä) edustajakokous pidettiin Tukholmassa 10.—25. huhtikuuta (23. huhtikuuta — 8. toukokuuta) 1906.

Kokoukseen osallistui 112 päätösvaltaista edustajaa, jotka edustivat 57:ää VSDTP:n paikallisjärjestöä, ja 22 neuvotteluoikeuden omaavaa edustajaa. Kansallisista järjestöistä kokouksessa olivat edustettuina Puolan ja Liettuan Sosialidemokratia, Bund ja Latvian Sosialidemokraattinen Työväenpuolue, Ukrainan Sosialidemokraattinen Työväenpuolue ja Suomen Työväenpuolue. Lisäksi edustajakokouksessa oli saapuvilla Bulgarian Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen edustaja.

Bolshevikiedustajien joukossa olivat V. I. Lenin, M. V. Frunze, J. M. Jaroslavski, M. I. Kalinin, N. K. Krupskaja, A. V. Lunatsharski, F. A. Sergejev (Artjom), S. G. Shaumjan, I. I. Skvortsov-Stepanov, J. V. Stalin, K. J. Voroshilov, V. V. Vorovski.

Menshevikit olivat enemmistönä edustajakokouksessa. Tämä on selitettävissä sillä, että monet bolshevistiset, aseellisia joukkoesiintymisiä johtaneet puoluejärjestöt oli murskattu eivätkä ne voineet lähettää edustajiaan. Keski-Venäjältä, Uralilta, Siperiasta ja Luoteiselta alueelta, jotka olivat bolshevikkien tukikohtia, oli vähän edustajia. Menshevikit saattoivat sen sijaan lähettää enemmän edustajia, sillä heidän lukuisimmat järjestönsä olivat maan ei-teollisuusalueilla, missä vallankumouksellisia joukkoesiintymisiä ei ollut.

Edustajakokouksessa käytiin kiivasta taistelua bolshevikkien ja menshevikkien kesken kaikista kysymyksistä. Lenin teki alustuksia ja piti puheita agraarikysymyksestä, silloisen tilanteen arvionnista ja proletariaatin luokkatehtävistä, suhtautumisesta Valtakunnanduunmaan, aseellisesta kapinasta ja muista kysymyksistä. Hän osallistui myös valiokuntaan, jonka tehtävänä oli laatia VSDTP:n sääntöjen luonnos (ks. Teokset, 10. osa, ss. 271—305). Menshevikien määrällinen ylivoima edustajakokouksessa vaikutti ratkaisevasti myös sen päätösten luonteeseen. Kiivaan kamppailun jälkeen edustajakokous hyväksyi menshevistiset päätöslauselmat



Valtakunnanduudesta, aseellisesta kapinasta ja vahvasti menshevikkien agrariohjelman.

Mitä tuli suhtautumiseen porvarillisiin puolueisiin, niin tässä kysymyksessä edustajakokous rajoittui hyväksymään Amsterdamin kansainvälisen kongressin päätöslauselman. Edustajakokous hyväksyi keskustelutta kompromissipäätöksen ammattiliitoista ja päätöslauselman, joka koski suhtautumista talonpoikaissiirteeseen.

Samalla kuitenkin edustajakokous hyväksyi puolueen jäsenjoukkojen vaatimuksesta sääntöjen ensimmäisen pykälän sanamuodoksi Leninin ehdotuksen ja hylkäsi siis Martovin opportunistisen sanamuodon. Ensimmäisen kerran otettiin sääntöihin bolshevistinen määritelmä demokraattisesta sentralismista.

Edustajakokouksessa ratkaistiin kysymys Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian sekä Latvian Sosialidemokratian Työväenpuolueen yhdistymisestä VSDTP:hen. Nämä liittyivät VSDTP:hen alueellisinä järjestöinä, jotka toimivat kyseisen alueen proletariaatin keskuudessa kansallisuudesta riippumatta.

Edustajakokouksen valitsemaan Keskuskomiteaan tuli kolme bolshevikkia ja seitsemän menshevikkia. Pää-äänenkannattajan, »Sotsial-Demokrat» lehden toimituskunta muodostettiin yksinomaan mensheveikeistä.

Edustajakokous on jäänyt puolueen historiaan »yhdistävänä» edustajakokouksena. VSDTP:n yhdistyminen edustajakokouksessa oli kuitenkin vain muodollista. Mensheveikeillä ja bolsheveikeillä oli itse asiassa omat mielipiteensä, oma kantansa vallankumouksen kaikista tärkeimmistä kysymyksistä, ja ne olivat todellisuudessa kaksi eri puoluetta. Lenin on analysoinut edustajakokouksen työtä kirjassaan »Selostus VSDTP:n yhdistävästä edustajakokouksesta (Kirje Pietarin työläisille)» (ks. Teokset, 10. osa, ss. 313—380). — 148.

- <sup>221</sup> VSDTP:n IV (yhdistävän) edustajakokouksen toisessa istunnossa oli käsiteltävänä Yhdistyneen KK:n ehdottama työjärjestys. Edustajakokouksen toimikunnalle jätettyjä kirjallisia ilmoituksia koskevan nimenhuutoäänestyksen johdosta syntyi keskustelu. Edustajakokoukselle esitettiin kaksi ehdotusta, toisen esitti bolshevikki P. P. Rumjantsev (Schmidt) ja toisen menshevikki M. A. Lurje (Larin). Edustajakokous hyväksyi äänten enemmistöllä Rumjantsevin ehdotuksen (ks. «Четвертый (Объединительный) съезд РСДРП. Апрель (апрель—май) 1906 года. Протоколы». М., 1959, стр. 11—16 (»VSDTP:n neljäs (yhdistävä) edustajakokous. Huhtikuu (huhtikuu—toukokuu) 1906. Pöytäkirjat», Moskova 1959, ss. 11—16)). — 148.
- <sup>222</sup> VSDTP:n IV (yhdistävän) edustajakokouksen kolmannessa istunnossa käsiteltäessä työjärjestystä menshevikki F. I. Dan vastusti sitä, että edustajakokouksen työjärjestykseen otettaisiin ajankohdan arviointia koskeva kysymys. — 148.
- <sup>223</sup> Tarkoitetaan VSDTP:n IV (yhdistävälle) edustajakokoukselle esitetystä bolshevikkien päätöslauselmaehdotuksessa »Proletariaatin luokkatehtävät demokraattisen vallankumouksen nykyvaiheessa» ollutta toista pykälää. — 149.

- <sup>224</sup> VSDTP:n IV (yhdistävän) edustajakokouksen 24. istunnossa ratkaistiin kysymys PKLSD:n yhdistymisestä VSDTP:hen. — 149.
- <sup>225</sup> »Retsh» («Puhe») — päivälehti, kadettipuolueen pää-äänenkannattaja, ilmestyi Pietarissa vuoden 1906 helmikuun 23 (maaliskuun 8) päivästä alkaen varsinaisesti P. N. Miljukovin ja I. V. Hessenin toimittamana ja lähinnä M. M. Vinaverin, P. D. Dolgorukovin, P. B. Struven y.m. avustamana. Pietarin Neuvoston Sotilaallinen Vallankumouskomitea lakkautti lehden lokakuun 26 (marraskuun 8) pnä 1917. Lehti jatkoi ilmestymistään vuoden 1918 elokuuhun asti käyttäen nimiä »Nasha Retsh» («Puheemme»), »Svobodnaja Retsh» («Vapaa Puhe»), »Vek» («Vuosisata»), »Novaja Retsh» («Uusi Puhe»), »Nash Vek» («Vuosisatamme»). — 150.
- <sup>226</sup> I Valtakunnanduuma (n.s. Witten duuma) kutsuttiin koolle huhtikuun 27 (toukokuun 10) pnä 1906 Ministerineuvoston puheenjohtajan S. J. Witten laatiman asetuksen mukaisesti.  
Duumaan valittiin 478 edustajaa, joista enemmän kuin kolmannes kuului kadettipuolueeseen. Vuoden 1906 heinäkuun 8 (21) päivänä I Valtakunnanduuma laskettiin hajalle.  
*Työryhmä* (trudovikit) — Venäjän Valtakunnanduomissa ollut pikkuporvarillisten demokraattien ryhmä, johon kuului narodnikilaisia suuntaa edustaneita talonpoikia ja sivistyneistöä. Trudovikkiryhmä muodostui I Valtakunnanduuman talonpoikaisedustajista huhtikuussa 1906.  
Valtakunnanduomassa trudovikit horjuivat kadettien ja sosialidemokraattien välillä. Tämä horjunta johtui pienomistajien — talonpoikien — itse luokaluonteesta. Koska trudovikit kuitenkin edustivat talonpoikaisjoukkoja, bolshevikit noudattivat heihin nähden sopimustaktiikkaa tarkoituksenaan yhteinen taistelu tsarin itsevaltiutta ja kadetteja vastaan. V. 1917 työryhmä yhdistyi »kansansosialistien» puolueen kanssa ja tuki aktiivisesti porvarillista väliaikaista hallitusta. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen trudovikit toimivat porvarillisen vastavallankumouksen puolella. — 151.
- <sup>227</sup> »Novoje Vremja» («Uusi Aika») — päivälehti, ilmestyi Pietarissa vuodesta 1868 vuoteen 1917, oli eri kustantajien hallussa ja muutti moneen otteeseen poliittista suuntaansa. Lehti oli ensin maltillisen liberaalinen, mutta muuttui sitten vuodesta 1876 alkaen, kun A. S. Suvorin tuli sen kustantajaksi, taantumuksellisten aateltajien ja virkamiespiirien äänenkannattajaksi. Vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen lehti kannatti täydellisesti porvarillisen väliaikaisen hallituksen vastavallankumouksellista politiikkaa ja kävi kiihkeää parjauksemppailua bolshevikkeja vastaan. Pietarin Neuvoston Sotilaallinen Vallankumouskomitea lakkautti lehden lokakuun 26 (marraskuun 8) pnä 1917. — 152.
- <sup>228</sup> »Mysl» («Ajatus») — poliittinen ja kaunokirjallinen päivälehti, eserräpuolueen legaalin äänenkannattaja, ilmestyi lakkautetun »Golos» lehden asemesta Pietarissa vuoden 1906 kesäkuun 20 (hei-

näkuun 3) päivästä heinäkuun 6 (19) päivään. Kaikkiaan ilmestyi 15 numeroa. — 153.

<sup>229</sup> VSDTP:n toinen (»ensimmäinen yleisvenäläinen») konferenssi pidettiin Tampereella 3.—7. (16.—20.) marraskuuta 1906. Konferenssiin osallistui 32 päätösvaltaista edustajaa, joista menshevikkejä oli 11, bundilaisia 7, bolshevikkeja 6, Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian edustajia 5, Lätinmaan Sosialidemokratian edustajia 3. KK:n ja pää-äänenkannattajan toimituskunnan jäsenet osallistuivat konferenssiin neuvotteluosuuksin.

Konferenssin hyväksymä työjärjestys oli seuraava: 1. Vaalikampailu, 2. Puolueen edustajakokous, 3. Työväen edustajakokous, 4. Mustan sotnian ja pogromien vastustaminen, 5. Sissitoiminta.

Menshevistinen KK oli järjestänyt edustajia useista nimellisistä järjestöistä taaten siten mensheveille enemmistön edustajakokouksessa. Tämä teki mahdolliseksi ajaa läpi konferenssissa menshevistisiä päätöksiä useista kysymyksistä. Konferenssi hyväksyi 18 äänellä (menshevikit ja bundilaiset) 14:ää vastaan menshevistisen päätöslauselman »VSDTP:n vaalikampailutaktiikasta», jossa katsottiin mahdolliseksi tehdä vaaliliittoja kadettien kanssa. Kyseisen opportunistisen päätöslauselman vastapainoksi Lenin esitti 14 edustajan nimissä »Eriävän mielipiteen» — bolshevikkien vaaliohjelman, jossa korostettiin työväenluokan järjestöllisen ja aatteellisen itsenäisyyden tarpeellisuutta. »Eriävässä mielipiteessä» katsottiin mahdolliseksi tehdä tilapäisiä sopimuksia vain pikkuporvarillisia kansankerroksia edustavien trudovikkien ja eserrien kanssa (ks. tätä osaa, ss. 156—159). Lenin arvosteli konferenssissa menshevikkien ehdottamaa vaaliohjelmaa, jonka KK oli esittänyt konferenssin vahvistettavaksi, ja teki useita sitä koskevia korjausehdotuksia. Konferenssi päätti bolshevikkien painostamana viedä korjaukset ehdotettuun vaaliohjelmaan.

Konferenssissa hyväksyttiin päätöslauselma »Yhteisestä vaalikampailusta paikkakunnilla» Leninin ehdottamane korjauksiin. Mainittu korjaus rajoitti menshevistisen KK:n mahdollisuuksia käyttää paikallisessa toiminnassa taktiikkana liittoutumista kadettien kanssa (ks. Teokset, 11. osa, ss. 306—307).

Lenin tähdensi konferenssissa pikaisen puoluekokouksen tarpeellisuutta. Konferenssi päätti, että seuraava puolueen edustajakokous kutsutaan koolle viimeistään maaliskuun 15 (28) p:nä 1907. Vaikka bolshevikit vaativat »työväen edustajakokouksen» asettamista keskustelukysymykseksi, koska he katsoivat mainitun kokouksen hyväksi harjoitetun agitaation puoluekurin rikkomiseksi, konferenssi ei ottanut tätä kysymystä käsiteltäväksi, vaan rajoittui hyväksymään kompromissipäätöksen »Työväen edustajakokouksen puolesta harjoitetun agitaation puitteita koskevasta kysymyksestä».

Ajan vähyiden vuoksi jäivät käsittelemättä kysymykset, jotka koskivat mustan sotnian ja pogromien vastustamista ja sissitoimintaa. Konferenssi antoi KK:n tehtäväksi julkaista konferenssista lyhyen selostuksen, jossa olisivat olleet kaikki päätöslauselmaehdotukset ja eriävät mielipiteet. Menshevistinen KK julkaisi kuitenkin äänenkannattajassaan »Sotsial-Demokratissa» vain konferens-

sin päätöslauselmat jättäen julkaisematta bolshevikkien »Eriävän mielipiteen».

Lenin on eritellyt ja arvostellut konferenssin työtä artikkeleissaan »Kadettien kanssa tehtävistä blokeista» ja »Taistelu kadettilaismielisiä sosialidemokraatteja vastaan ja puoluekuri» (ks. Teokset, 11. osa, ss. 291—303, 304—307). — 154.

- <sup>230</sup> Lenin otti alustuksensa pohjaksi bolshevistisen päätöslauselman, joka sittemmin esitettiin konferenssille »Eriävän mielipiteenä» Puolan, Lätinmaan, Pietarin, Moskovan, Keskeisen teollisuusalueen ja Volganvarren sosialidemokraattien edustajien nimissä (ks. tätä osaa, ss. 156—159).

*Lätinmaan Sosialidemokratia* (ennen v. 1906 — Latvian Sosialidemokraattinen Työväenpuolue) perustettiin kesäkuussa 1904 puolueen I edustajakokouksessa. Puolueen ohjelma hyväksyttiin kesäkuussa 1905 LSDTP:n II edustajakokouksessa. Vv. 1905—1907 Latvian Sosialidemokraattinen Työväenpuolue johti työläisten vallankumouksellisia esiintymisiä. Lenin on huomauttanut, että »vallankumouksen aikana Latvian proletariaatti ja Latvian sosialidemokratia olivat eräällä ensimmäisistä, kaikkein tärkeimmistä paikoista taistelussa itsevaltiutta ja kaikkia vanhan järjestelmän voimia vastaan» (Teokset, 16. osa, s. 255).

VSDTP:n IV (yhdistävässä) edustajakokouksessa 1906 LSDTP liittyi VSDTP:hen aluejärjestönä. Edustajakokouksen jälkeen se alkoi käyttää nimeä Lätinmaan Sosialidemokratia. — 154.

- <sup>231</sup> Kysymyksessä on Leninin kirjoittama sosialidemokraattisen duumaryhmän bolshevistinen julkilausumaluonnos. Tämän luonnoksen on Lenin esittänyt hieman lyhenneltynä artikkelissaan »Duumaryhmämme julkilausuman johdosta» (ks. Teokset, 11. osa, ss. 18—23). — 155.

- <sup>232</sup> Lenin tarkoittaa päätöslauselmaa »Taktiikasta», joka hyväksyttiin vuoden 1906 elo- ja syyskuun vaihteessa olleessa Bundin VII edustajakokouksessa. — 157.

- <sup>233</sup> *II Valtakunnanduuma* kokoontui helmikuun 20 (maaliskuun 5) pnä 1907. Duuman vaalit olivat välilliset, epäsuhteelliset ja ne toimitettiin kenttäoikeuksien ja vainotoimenpiteiden aikaisissa olosuhteissa. Siitä huolimatta II duuma osoittautui ensimmäistä vasemmistolaisemmaksi. Syynä siihen oli se, että puoluejako oli ensimmäisen duuman aikoihin verrattuna käynyt selvemmäksi ja näkyvämmäksi, joukkojen luokkatietoisuus oli lisääntynyt ja myös bolshevikit osallistuivat vaaleihin.

Bolshevikit käyttivät duumaa puhujalavanaan paljastaen tsarismiin ja vastavallankumouksellisen porvariston petollisuuden, julistaen ja propagoiden puolueen ohjelmaa, pyrkien vapauttamaan talonpoikaiston liberaalien vaikutuksen alaisuudesta ja luomaan duumassa työväenluokan ja talonpoikaiston edustajien vallankumouksellisen liiton. Bolshevikkien linja merkitsi proletariaatin edustajien uudenlaista, vallankumouksellista marxilaista menettelyä parlamenttilaitoksissa. Sitä vastoin menshevikit noudattivat duumassa opportunistista taktiikkaa tukemalla kadetteja.

Vuoden 1907 puolivälissä, jolloin kävi ilmeiseksi, etteivät työläisten ja talonpoikien voimat riitä tsarismin murskaamiseen, tsaarin hallitus päätti hajottaa duuman. Vuoden 1907 kesäkuun 3 (16) päivän vastaisena yönä vangittiin sosialidemokraattisen duumaryhmän jäsenet ja kesäkuun 3 (16) pnä II Valtakunnanduuma laskettiin tsaarin määräyksestä hajalle. — 157.

- <sup>234</sup> *Siionistisocialistit* — vuonna 1904 perustetun pikkuporvarillisen nationalistisen juutalaisjärjestön Siionistisen Sosialistisen Työväenpuolueen jäsenet. Siionistisocialistit katsoivat juutalaisen proletariaatin päätehtäväksi oman alueen hankkimisen ja oman kansallisen valtion muodostamisen. He kehittivät olemaan luokkayhteistoiminnassa juutalaisen porvariston kanssa, yrittivät eristää juutalaistyöläiset Venäjän ja kansainvälisen proletariaatin vallankumouksellisesta liikkeestä ja koettivat lietsoa vihaa eri kansallisuuksiin kuuluvien työläisten kesken. Siionistisocialistien nationalistinen toiminta sumensi juutalaistyöläisten luokkatietoisuutta ja vahingoitti suuresti työväenliikettä.

Vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen Siionistinen Sosialistinen Työväenpuolue ja Sosialistinen Juutalainen Työväenpuolue yhdistyivät Yhtenäiseksi Juutalaiseksi Sosialistiseksi Työväenpuolueeksi. — 159.

- <sup>235</sup> *Kansansocialistit* — pikkuporvarillisen Kansansocialistisen Työväenpuolueen jäsenet. Tämä puolue erottui v. 1906 sosialistivallankumouksellisten (eserrä-) puolueen oikeasta siivestä. Kansansocialistit kannattivat liittoutumista kadettien kanssa. Lenin sanoi heitä »sosialikadeteiksi», »poroporvarilliseksi opportunisteiksi», »eserräläisiksi menshevikeiksi», jotka horjuivat kadettien ja eserrien välillä, ja korosti, että tämä puolue »eroaa hyvin vähän kadeteista, sillä se poistaa ohjelmasta sekä tasavallan että kaiken maan saantia koskevan vaatimuksen» (Teokset, 11. osa, s. 211). Puolueen johdossa olivat A. V. Peshehonov, N. F. Annenski, V. A. Mjakotin y.m. — 159.

- <sup>236</sup> Lenin tarkoittaa artikkeliaan »Menshevismin kriisi», joka julkaistiin »Proletarin» 9. n:ossa joulukuun 7 (20) pnä 1906 (ks. Teokset, 11. osa, ss. 325—348).

»*Proletari*» (»*Proletaari*») — illegaalinen bolshevistinen lehti, ilmestyi vuoden 1906 elokuun 21 (syyskuun 3) päivästä vuoden 1909 marraskuun 28 (joulukuun 11) päivään V. I. Leninin toimittamana. Kaikkiaan ilmestyi 50 numeroa. Toimituksen työssä olivat aktiivisesti mukana I. F. Dubrovinski, A. V. Lunatsharski, M. F. Vladimirski, V. V. Vorovski. Lehden julkaisutyön teknillisestä puolesta huolehtivat A. G. Schlichter, J. S. Schlichter y.m. Lehden ensimmäiset 20 numeroa valmistettiin julkaisukuntoon ja ladottiin Viipurissa. Sen jälkeen kun illegaalisen lehden julkaiseminen Venäjällä kävi äärimmäisen vaikeaksi, »*Proletarin*» toimitus ryhtyi VSDTP:n Pietarin ja Moskovan komiteoiden päätöksen mukaisesti julkaisemaan lehteä ulkomailla (n:ot 21—40 ilmestyivät Genèvessä, n:ot 41—50 Pariisissa).

»*Proletari*» oli oikeastaan bolshevikkien pää-äänenkannattaja.

Lenin suoritti »Proletarin» toimituskunnassa kaiken perustyön. »Proletarissa» julkaistiin alun toista sataa Leninin artikkeleita ja muita aineistoja, joissa käsiteltiin työväenluokan vallankumouksellisen taistelun tärkeimpiä kysymyksiä. Lehdellä oli kiinteä yhteys puolueen paikallisjärjestöihin.

»Proletari» esitti Stolypinin taantumusvuosina huomattavaa osaa bolshevististen järjestöjen säilyttämisen ja lujittamisen samoin kuin likvidaattoreita, otzovisti-ultimatisteja ja jumalanrakkaita vastaan käydyn taistelun kannalta.

Lehden julkaiseminen lopetettiin VSDTP:n KK:n tammikuussa 1910 pitämän kokouksen päätöksen mukaisesti. — 159.

- <sup>237</sup> Lenin tarkoittaa KK:n vetoomusta »Kaikille puoluejärjestöille ja kaikille sosialidemokraattisille työläisille», joka koski VSDTP:n IV edustajakokouksen koollekutsumista. Vetoomus hyväksyttiin Leninin ehdotuksesta ja julkaistiin »Novaja Zhizn» lehden 9. p:nossa marraskuun 10 (23) p:nä 1905 (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 96—98 (»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmia ja päätöksiä», I osa, 1954, ss. 96—98)).

»Novaja Zhizn» (»Uusi Elämä») — ensimmäinen legaalinen bolshevistinen lehti, ilmestyi joka päivä Pietarissa vuoden 1905 lokaakuun 27 (marraskuun 9) päivästä joulukuun 3 (16) päivään. »Novaja Zhizn» lehden virallisena toimittajana ja julkaisijana oli nimellisesti N. M. Minski ja kustantajana M. F. Andrejeva. Palattuaan marraskuun alussa maanpaosta Pietariin V. I. Lenin asettui välittömästi lehden johtoon. Lehden toimitus- ja avustajakuntaa muutettiin. »Novaja Zhizn» oli itse asiassa VSDTP:n pää-äänenkannattaja. Lehden lähimpiä avustajia olivat M. S. Olminski, V. V. Vorovski, A. V. Lunatsharski, V. D. Bontsh-Brujevitsh y.m. »Novaja Zhiznin» julkaisemiseen osallistui aktiivisesti A. M. Gorki, joka antoi lehdelle myös suurta aineellista apua. Lehden ulkomaisten avustajien joukossa olivat Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht, Marcel Cachin, Paul Lafarque y.m. Lehdessä julkaistiin Leninin 14 artikkeleita. Näissä Leninin artikkeleissa on määritelty Venäjän ensimmäisen vallankumouksen aikaiset puolueen tehtävät ja taktiikka.

»Novaja Zhizn» propagoi aktiivisesti VSDTP:n KK:n kaikkia päätöksiä ja toimenpiteitä. Se esitti tärkeää osaa joukkojen poliittisessa valistamisessa ja järjestämisessä, niiden mobilisoinnissa aseelliseen kapinaan.

Lenin kirjoitti lokakuussa 1905 »Novaja Zhiznistä»: »Laajimpaan puhujalavanamme, jonka avulla vaikutamme proletariaattiin nyt, on Pietarissa ilmestynvä päivälehti» (Teokset, 34. osa, s. 358).

»Novaja Zhizn» joutui monien vainotoimenpiteiden kohteeksi. Tsaarihallitus lakkautti joulukuun 2 p:nä lehden 27. n:n ilmestyttyä. Viimeinen, 28. n:o ilmestyi illegaalisesti. — 159.

- <sup>238</sup> Tarkoitetaan VSDTP:n ensimmäistä konferenssia, joka pidettiin Tampereella joulukuun 12—17 (25—30) p:nä 1905. Konferenssiin osallistui edustajia 26 järjestöstä. Lenin valittiin konferenssin puheenjohtajaksi. Osanottajien joukossa olivat m.m. V. J. Fri-

dolin, J. M. Jaroslavski, L. M. Knipovitsh, L. B. Krasin, N. K. Krupskaja, P. F. Kudelli, S. A. Lozovski, P. N. Mostovenko, V. I. Nevski, V. A. Radus-Zenkovitsh, J. V. Stalin. Menshevikkejä edusti E. L. Gurevitsh (V. Danevitsh).

Konferenssin työjärjestys oli seuraava: 1) Paikallisjärjestöjen selostukset, 2) Tilanneselostus, 3) KK:n organisatorinen toimintakertomus, 4) VSDTP:n kummankin osan yhdistäminen, 5) Puolueen uudestijärjestäminen, 6) Agraarikysymys, 7) Valtakunnanduumaa.

Lenin teki tilanneselostuksen ja alusti agraarikysymyksen. Konferenssi asetui puoltamaan puolueen yhtenäisyyden palauttamista ja tasa-arvoisuusperiaatteen mukaista bolshevikien ja menshevikien järjestökeskusten ja pää-äänenkannattajien yhdistämistä samoin kuin rinnakkaisten paikallisjärjestöjen yhdistämistä ja antoi yhdistetyn KK:n tehtäväksi kutsua koolle yhdistävä edustajakokous. Päätöslauselmassa »Puolueen uudelleenjärjestäminen» konferenssi kehotti noudattamaan laajassa mitassa valinnallisuuden ja demokraattisen sentralismin periaatteita. Viimeksi mainitusta katsottiin mahdolliseksi poiketa vain mikäli käytännössä ilmeni voittamattomia esteitä. Agraarikysymyksestä (Leninin alustuksen pohjalta) hyväksymässään päätöslauselmassa konferenssi kehitti edelleen III edustajakokouksen päätöstä ehdottamalla ottamaan puolueen agraariohjelmaan »otrezkamaita» koskevan kohdan tilalle vaatimuksen kaikkien valtion, tilanherrojen ja kirkon maiden konfiskoinnista. Konferenssi hyväksyi päätöslauselman, jossa kehoitettiin boikotoimaan aktiivisesti I Valtakunnanduumaa. Koska Moskovassa oli jo alkanut aseellinen kapina, konferenssi lopetti Leninin ehdotuksesta kiireellisesti työnsä ja edustajat matkustivat toimintapaikoilleen osallistukseen henkilökohtaisesti kapinaan. — 159.

<sup>239</sup> »L'Humanité» (»Ihmiskunta») — päivälehti, jonka J. Jaurès perusti 1904 Ranskalaisen Sosialistisen Puolueen äänenkannattajaksi. Vuonna 1905 lehti tervehti Venäjällä alkanutta vallankumousta ja sanoi Ranskan kansan olevan solidaarinen »Venäjän kansaa kohtaan, joka luo omaa vuottaan 1789». Lehden toimitus järjesti varojen keräyksen Venäjän vallankumouksen hyväksi. Ensimmäisen maailmansodan vuosina (1914—1918) Ranskalaisen Sosialistisen Puolueen äärioikeistolaisen siiven hallussa ollessaan lehti oli kannanotoissaan shovinistinen.

Vuonna 1918 lehden johtoon, sen poliittiseksi johtajaksi tuli Ranskan ja kansainvälisen työväenliikkeen huomattava toimihenkilö Marcel Cachin. Vv. 1918—1920 kun Ranskan hallitus lähetti aseellisia voimiaan taistelemaan neuvostovaltaa vastaan, lehti asettui vastustamaan tätä imperialistista politiikkaa. Vuoden 1920 joulukuusta lähtien, jolloin Sosialistinen Puolue jakautui kahtia ja muodostui Ranskan Kommunistinen Puolue, lehti on ollut viimeksi mainitun pää-äänenkannattaja. — 160.

<sup>240</sup> »La Tribune Russe» (»Venäjän Tribuuna») — eserräpuolueen ulkomainen tiedonantolehti, jota julkaistiin Pariisissa ranskankielisenä vuoden 1904 tammikuusta vuoden 1909 joulukuuhun ja vuoden 1912 lokakuusta vuoden 1913 heinäkuuhun, ilmestyi 1904 kaksi kertaa kuukaudessa, sitten kerran kuukaudessa. — 160.

<sup>241</sup> VSDTP:n Pietarin järjestön kaupunki- ja kuvernementtikonferenssi pidettiin tammikuun 6 (19) pnä 1907 Terijoella. Konferenssiin osallistui 70 päätösvaltaista edustajaa (42 bolshevikkia ja 28 menshevikkia). Neuvotteluoikeuden omaavina konferenssissa oli läsnä 4 edustajaa menshevikkien KK:sta ja pää-äänenkannattajan toimituskunnasta, yksi edustaja VSDTP:n Pietarin komiteasta ja samoin bolshevistisen »Proletari» lehden toimituksesta y.m. Valtakirjojen tarkastuksessa ilmeni, että eräissä alapiireissä, joista edustajiksi oli valittu etupäässä menshevikkejä, oli rikottu Pietarin komitean päätöstä, jossa vaadittiin, että edustajat oli valittava konferenssiin ehdottomasti sen jälkeen, kun puolueen jäsenet olivat käsitelleet kysymyksen, oliko tehtävä sopimuksia kadettien kanssa. Konferenssi katsoi mainitunlaiset valtakirjat mitättömiksi. Se hylkäsi äänen enemmistöllä KK:n ehdotuksen, että konferenssi jaettaisiin kahtia (pidettäisiin erikseen kaupunkikonferenssi ja kuvernementtikonferenssi) vaalipiirejä vastaavasti, sillä tämän ehdotuksen tarkoituksena oli saada keinotekoisesti menshevikeille ylivoima konferenssissa. Menshevikit käyttivät tätä hylkävää päätöstä tekosyynä, jonka perusteella he saattoivat sanoutua irti vallankumouksellisista sosialidemokraateista ja tehdä lehmäkaupat kadettien kanssa. He poistuivat konferenssista ja aiheuttivat siten hajaannuksen Pietarin järjestössä vaalien edellä.

Muut edustajat päättivät jatkaa konferenssia. Duuman vaalien ajaksi tehtäviä vaalisopimuksia koskevan kysymyksen alusti Lenin. Hänen alustuksensa pohjalta käydyin keskustelun jälkeen konferenssi vahvisti »Eriävän mielipiteen», jonka bolshevikit olivat esittäneet VSDTP:n toisessa (»ensimmäisessä yleisvenäläisessä») konferenssissa (ks. tätä osaa, ss. 156—159). Konferenssi otti kielteisen kannan siihen nähden, että liittouduttaisiin kadettien kanssa, ja kehotti hyväksymässään päätöksessä tekemään vaaliliittoja eserien ja trudovikkien kanssa, mikäli nämä puolestaan kieltäytyvät yhdistymästä kadettien kanssa.

Lenin on valaissut yksityiskohtaisesti Pietarin konferenssin työtä kirjassaan »Sosialidemokratia ja duuman vaalit», »'Kun kuulet tyhmyrin tuomion'... (Sosialidemokraattisen lehtimiehen muistiinpanoista)» ja artikkeleissaan »Työväenpuolueen vaalitaistelu Pietarissa», »Sosialidemokratian vaalikamppailu Pietarissa», »31 menshevikin vastalause» y.m. (Teokset, 11. osa, ss. 417—440, 441—459, 413—416; 12. osa, ss. 1—9, 15—18). — 161.

<sup>242</sup> Kyseinen kirjoitus ilmestyi helmikuun 27 pnä 1907 »Novyi Lutsh» lehden 7. n:on »Lehtikatsauksessa» ja on vastaus L. Martovin pakinaan »Pitemmälle ei voida mennä», joka julkaistiin »Russkaja Zhiznin» 48. n:ossa helmikuun 25 (maaliskuun 10) pnä 1907. — 164.

<sup>243</sup> »Russkaja Zhizn» (»Venäjän Elämä») — suuntaukseltaan vasemmistokadettilainen päivälehti, ilmestyi Pietarissa vuoden 1907 tammikuun 1 (14) päivästä alkaen. Helmikuun 14 (27) päivästä, 38. n:osta alkaen lehti oli menshevikkien käsissä. Sen avustajina toimivat P. B. Axelrod, F. I. Dan, V. I. Zaslutsh, L. Martov, G. V. Plehanov y.m. Lehti lakkautettiin maaliskuun 2 (15) pnä. — 164.



<sup>244</sup> VSDTP:n viides edustajakokous pidettiin 30. huhtikuuta — 19. toukokuuta (13. toukokuuta — 1. kesäkuuta) 1907 Lontoossa. Kokoukseen osallistui 336 edustajaa 147 tuhannen puolueenjäsenen nimissä. Edustajista bolshevikkeja oli 105, menshevikkejä — 97, bundilaisia 57, Puolan sosialidemokraatteja 44, Lätinmaan Sosialidemokratian edustajia 29, »ryhmäkuntiin kuulumattomia» 4. Suuret teollisuuskeskukset lähettivät edustajakokoukseen bolshevikkeja. Pietarin puoluejärjestön lähettämistä 17 edustajasta oli bolshevikkeja 12, Moskovan kaupunki- ja piirikuntajärjestön 19:stä 16, Uralin 19, Ivanovo-Voznesenskin, Vladimirin, Kostroman piirikuntajärjestön, Brjanskin, Kazanin ja Krasnojarskin järjestöjen lähettämät edustajat olivat kaikki bolshevikkeja. Lenin oli edustajakokouksessa Ylä-Kaman puoluejärjestön edustajana. Bolshevikit esiintyivät edustajakokouksessa V. I. Leninin johdolla tiiviinä edustajaryhmänä, johon kuuluivat m.m. A. S. Bubnov, I. F. Dubrovinski, J. M. Jaroslavski, M. N. Ljadov, V. P. Nogin, M. N. Pokrovski, K. N. Samoilova, S. G. Shaumjan, J. V. Stalin, A. M. Stopani, I. A. Teodorovitsh, M. G. Tshakaja, K. J. Voroshilov. Edustajakokouksen työhön osallistui neuvotteluoikeuksin A. M. Gorki. Pitkän ja kiivaan keskustelun jälkeen edustajakokous hyväksyi seuraavan päiväjärjestyksen: 1. Keskuskomitean toimintakertomus, 2. Duumaryhmän toimintakertomus ja sen organisaatio, 3. Suhtautuminen porvarillisiin puolueisiin, 4. Valtakunnanduuma, 5. »Työväen edustajakokous» ja puolueettomat työväenjärjestöt, 6. Ammatyhdistykset ja puolue, 7. Sissitoiminta, 8. Työttömyys, talouspula ja sulut, 9. Organisaatiokysymykset, 10. Stuttgartin kansainvälinen kongressi (Vappu, militarismi), 11. Toiminta armeijassa, 12. Juoksevat asiat. Edustajakokouksen työn pitkittymisen vuoksi poistettiin sittemmin keskustelun piiristä kysymykset, jotka koskivat työttömyyttä, talouspulaa ja sulkua sekä Stuttgartin kansainvälistä konferenssia.

Lenin valittiin edustajakokouksen puhemiehistöön, ja hän toimi puheenjohtajana edustajakokouksen 6., 7., 14., 15., 27., 34. ja 35. istunnossa. Hän alusti kysymyksen suhtautumisesta porvarillisiin puolueisiin, joka oli edustajakokouksen tärkeimpiä kysymyksiä, ja käytti siitä loppupuheenvuoron, piti puheita Keskuskomitean toimintakertomuksen sekä duumaryhmän toiminnasta tehdyn selostuksen johdosta, puolsi puheenvuorossaan yleisten, puoluetaktiikan perusteita ja porvarillista vallankumousta koskevien periaatekysymysten ottamista edustajakokouksen päiväjärjestykseen, esiintyi menshevikkejä, bundilaisia ja Trotskia vastaan (ks. Teokset, 12. osa, ss. 425—477).

Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian ja Lätinmaan Sosialidemokratian edustajat kannattivat bolshevikkeja edustajakokouksessa. Yhdistymällä heidän kanssaan vallankumouksellisen toimintaohjelman perusteella bolshevikit saivat enemmistön edustajakokouksessa ja takasivat siten marxilaisen vallankumouksellisen linjan voiton. Edustajakokous hyväksyi kaikista peruskysymyksistä bolshevistiset päätöslauselmat. Edustajakokous muutti puolueen sääntöjä tekemällä lopun kaksikeskuksisuudesta (Keskuskomitean ja pää-äänenkannattajan toimituskunnan valitseminen edustajakokouksessa). Muutettujen sääntöjen perusteella edustaja-

kokous valitsi vain Keskuskomitean, jota vastoin pää-äänenkannattajan toimituskunnan nimittäminen tuli Keskuskomitean tehtäväksi ja pää-äänenkannattajan toiminta Keskuskomitean valvonnan alaiseksi. Säännöissä määrättiin, että aika ajoin oli kutsuttava koolle puolueuuvotteluja puolue-elämän tärkeimpien kysymysten käsitelyä varten.

Keskuskomiteaan valittiin 5 bolshevikkia, 4 menshevikkia, 2 puolalaista sosialidemokraattia ja 1 lätiläinen sosialidemokraatti. Keskuskomitean varajäseniksi valittiin 10 bolshevikkia, 7 menshevikkia, 3 puolalaista ja 2 lätiläistä sosialidemokraattia. Keskuskomiteaan tulivat valituiksi jäseninä tai varajäseninä V. I. Lenin, F. E. Dzerzhinski, I. F. Dubrovinski, V. P. Nogin, L. B. Krasin, L. Tyszka, J. Marchlewski y.m. Sittemmin otettiin Keskuskomiteaan vielä 3 henkeä: 2 Bundista ja 1 Lätinmaan Sosialidemokratiasta.

Koska eri suuntien edustajista koostuneen Keskuskomitean johdotoiminta oli epävarmaa (kansallisten sosialidemokraattisten järjestöjen edustajat horjuivat usein bolshevikkien ja menshevikkien välillä), edustajakokouksen lopulla pidetyssä bolshevikkiryhmän istunnossa valittiin Bolshevistinen Keskus, jonka johtoon tuli Lenin ja johon kuului myös »Proletari» lehden toimitus.

VSDTP:n viides edustajakokous muodostui Venäjän työväenliikkeessä bolshevismiin voitoksi. Sen päätöksissä tehtiin yhteenveto voitosta, jonka bolshevismi oli saavuttanut porvarillis-demokraattisen vallankumouksen aikana puolueen opportunistisesta, menshevistisestä siivestä. Bolshevistinen taktiikka hyväksyttiin koko puolueen yhteiseksi taktiikaksi. — 164.

- <sup>245</sup> Lenin käytti puheenvuoron edustajakokouksen kolmannessa istunnossa. Sen jälkeen kun päiväjärjestykseen oli otettu 2 ensimmäistä kohtaa: 1. Keskuskomitean toimintakertomus ja 2. Duumaryhmän toimintakertomus ja sen organisaatio, sekä herätetty kysymys, että päiväjärjestykseen olisi otettava yleisiä teoreettisia periaatekysymyksiä (edustajakokouksen päiväjärjestystä koskevan bolshevikkien ehdotuksen 3., 4. ja 5. kohta — taloudellisen taistelun kärjistyminen ja nykytilanne, proletariaatin luokkatehtävät nykytilanteessa ja suhtautuminen porvarillisiin puolueisiin), bundilainen Seltzer (B. N. Grosser) ehdotti Lieberä seuraten, ettei mainittuja kysymyksiä asetettaisi keskustelun alaisiksi. Puheenjohtajana toiminut bundilainen Vinitzki (V. D. Medem) ehdotti, ettei asiasta keskusteltaisi, vaan äänestettäisiin keskustelun lopettamisesta.

Leninin käyttämän puheenvuoron jälkeen seuraavassa, neljännessä, istunnossa jatkettiin keskustelua yleisten teoreettisten kysymysten ottamisesta päiväjärjestykseen. Edustajakokouksen viidennessä istunnossa toukokuun 2 (15) p:nä päiväjärjestykseen otettiin kohta »Suhtautuminen porvarillisiin puolueisiin». — 164.

- <sup>246</sup> Edustajakokouksen hyväksymän työjärjestyksen 4. kohdan mukaisesti henkilökohtainen äänestys oli suoritettava vain siinä tapauksessa, jos sitä vaati vähintään 20 edustajaa. Henkilökohtainen äänestys suoritettiin käyttämällä lippuja. Lenin käytti puheenvuoron sen johdosta, että edustajakokouksen puhemiehistölle esitettiin

ehdotus äänestyksen toimittamisesta nimenhuudon eikä lippujen avulla. Edustajakokouksen puhemiehistö päätti kolmella äänellä kahta vastaan luopua lippujen käytöstä. Syntyneiden erimielisyyksien vuoksi kysymys esitettiin kuitenkin edustajakokouksen ratkaistavaksi. Edustajakokouksen enemmistö (144 henkeä) kannatti lipuilla tapahtuvaa äänestystä. — 165.

- <sup>247</sup> Lieberin korjausehdotuksesta alkoi edustajakokouksen opportunistisen osan, menshevikkien ja bundilaisten, hyökkäys pohjaksi hyväksytyä bolshevikkien päätöslauselmaehdotusta vastaan, joka koski suhtautumista porvarillisiin puolueisiin. Lieber ehdotti, että päätöslauselmasta poistettaisiin teoreettinen alkuosa: »nykyajan erittäin vaativasti asettamana sosialidemokraattien tehtävänä on määritellä erilaisten ei-proletaaristen puolueiden luokkaolemus, ottaa huomioon luokkien nykyiset keskinäisuhteet ja määritellä niitä vastaavasti suhteensa muihin puolueisiin». Edustajakokous hylkäsi Lieberin korjausehdotuksen. Päätöslauselmaa »Suhtautuminen porvarillisiin puolueisiin» koskevia korjausehdotuksia ks. Teokset, 12. osa, ss. 490—495. — 166.
- <sup>248</sup> Lenin vastaa puheenvuorossaan F. I. Danille, joka muka ryhmi-erimielisyyksien vakiintumisen välttämiseksi vastusti sitä, että edustajakokousta sanottaisiin bolshevikkien ehdotuksen mukaan viidenneksi. Itse asiassa menshevikit ja bundilaiset pyrkivät ignoromaan puolueen III:ttä, bolshevistista, edustajakokousta. Edustajakokousta päätettiin bundilaisen Shaninin (L. G. Shapiron) ehdotuksen mukaan sanoa »VSDTP:n Lontoon edustajakokoukseksi». — 166.
- <sup>249</sup> Leninin kirjoittama Lätinmaan Sosialidemokratian II edustajakokouksen päätöslauselman luonnos »*Proletariaatin tehtävät porvarillis-demokraattisen vallankumouksen nykyvaiheessa*» liitettiin keskustelutta edustajakokouksen pöytäkirjoihin ja julkaistiin »Zihna» lehdessä 78. n:ossa heinäkuun 7 p:nä 1907. Edustajakokouksen pöytäkirjat eivät ole säilyneet.

*Lätinmaan Sosialidemokratian II edustajakokous* pidettiin Lontoossa 21.—25. toukokuuta (3.—7. kesäkuuta) 1907 heti VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokouksen päätyttyä. Edustajakokouksen aikoihin laskettiin Lätinmaan Sosialidemokratiaan kuuluvia järjestyneitä puolueen jäseniä olevan noin 13 tuhatta. Edustajakokouksen osallistui 26 päätösvaltaista ja 10 neuvottelevaa edustajaa. Päiväjärjestys: 1. KK:n, tarkastusvaliokunnan ja paikallisjärjestöjen toimintaselostukset, 2. Pulat, sulut ja työttömyys, 3. Proletariaatin tehtävät porvarillis-demokraattisen vallankumouksen nykyvaiheessa, 4. Agitaatiotoiminta armeijassa, 5. Ammattiyhdistykset, 6. Agitaatio- ja propagandatyö, 7. Järjestöksymykset y.m. Lätinmaan Sosialidemokratian virheellinen asennoituminen ilmeni siinä, että päiväjärjestyksestä poistettiin agraarikysymys.

Edustajakokouksessa käytiin kärkevää taistelua vallankumouksellisten sosialidemokraattien ja opportunistien välillä varsinkin KK:n toimintaselostuksen johdosta.

Lenin osallistui aktiivisesti edustajakokouksen työhön. Toukokuun 24 (kesäkuun 6) p:nä 1907 iltatunnossa hän teki selostuksen

proletariaatin tehtävistä porvarillis-demokraattisen vallankumouksen nykyvaiheessa (selostuksesta on säilynyt vain hyvin keho muistiinmerkintä — poliisidepartementissa tehty latviankielisen käännöksen venäjännös). Edustajakokous oli osoituksena siitä, että bolshevismi oli vallannut Latviassa varmat asemat: ammattiyhdistyksistä, työttömyydestä, demokraattisista ja sotilasjärjestöistä hyväksytyt päätökset olivat luonteeltaan bolshevistisia.

Edustajakokous valitsi uuden KK:n, johon tuli pääasiallisesti vallankumouksellisia sosialidemokraatteja, ja antoi sen tehtäväksi julkaista manifestin »Koko Latvian proletariaatille», joka oli laadittu bolshevistisessa hengessä.

»Zihna» («Cina») («Taistel») — sanomalehti, Latvian Sosialidemokratian pää-äänenkannattaja, perustettu maaliskuussa 1904. Lehti ilmestyi Riiassa suurin väliajoin vuoden 1909 elokuuhun asti ja sittemmin ulkomailla. Vuonna 1910 lehden sadannen numeron ilmestymisen johdosta siinä julkaistiin V. I. Leninin artikkeli »Zihnan' juhlanumerolle», jossa arvostettiin korkealle Latvian sosialidemokraattien vallankumouksellinen toiminta (ks. Teokset, 16. osa, ss. 255—259). Lehdessä julkaistiin niin ikään useita Leninin kirjoittamia puolueen asiakirjoja. Lehden aktiivisina ja vakituksina avustajina toimivat P. I. Stučka, joka oli Latvian Kommunistisen Puolueen perustajajäseniä, kansanrunoilija J. Rainis y.m.

Vuoden 1917 huhtikuussa »Zihnasta» tuli legaalinen lehti. Sitä julkaistiin Pietarissa, Riiassa ja muualla, mutta vuoden 1919 elokuusta lähtien, vastavallankumouksen päästyä väliaikaisesti voitolle Latviassa se alkoi ilmestyä jälleen maanalaisena lehtenä Riiassa. Kun sitten kesäkuussa 1940 Latviassa pystytettiin neuvostovalta, lehdestä tuli Latvian Kommunistisen Puolueen ja Latvian SNT:n Korkeimman Neuvoston äänenkannattaja. — 167.

<sup>250</sup> *Stuttgartin kansainvälinen sosialistikongressi* (II Internationaalin VII kongressi) pidettiin 18.—24. elokuuta 1907.

Kongressiin osallistui 886 edustajaa sosialistisista puolueista ja ammattiyhdistyksistä. Varsin suurilukuinen oli Saksan valtuuskunta (289 henkeä), johon kuului etupäässä ammattiyhdistysvirkaillijoita. Viimeksi mainittu seikka vaikutti varsin tuntuvasti Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen asennoitumiseen kongressin päätösehdotusten käsittelyn ja hyväksymisen yhteydessä.

Venäjän valtuuskuntaan kuului 37 sosialidemokraattia, 21 eserrää ja 7 ammattiyhdistysmiestä. Bolshevikkien edustajina kuuluivat valtuuskuntaan V. I. Lenin, A. A. Bogdanov, I. P. Goldenberg (Meshkovski), B. A. Knunjants, M. M. Litvinov, A. V. Lunatsharski, N. A. Semashko, M. Tshakaja y.m.

Kongressin käsiteltävinä olivat seuraavat kysymykset: 1) Militarismi ja kansainväliset selkkaukset, 2) Poliittisten puolueiden ja ammattiyhdistysten keskinäissuhteet, 3) Siirtomaakysymys, 4) Työväen immigraatio ja emigraatio ja 5) Naisten äänioikeus.

Lenin järjesti muutamia kongressin bolshevikiedustajien neuvottelutilaisuuksia, joissa sovittiin sosialidemokraattien jaostossa, Venäjän valtuuskunnassa ja kongressissa noudatettavasta bolshevikien menettelytavasta, osallistui sosialidemokraattisen jaoston istuntoihin vastustaen menshevikkien opportunistista linjaa ja Ve-

näjän valtuuskunnan istuntoihin puolustaan VSDTP:n kantaa eseriä vastaan.

Kongressin aikana Lenin teki hyvin paljon kansainvälisen sosialidemokraattisen liikkeen vasemmistovoimien yhdistämisen hyväksi ja vastusti päättäväisesti opportunisteja ja revisionisteja. Hän järjesti vasemmiston edustajien kanssa (C. Zetkin, R. Luxemburg, L. Tyszka, G. Ledebour y.m.) neuvottelutilaisuuksia, jotka muodostuivat ensimmäiseksi askeleeksi imperialismin kauden kansainvälisen sosialistisen liikkeen vallankumouksellisten voimien yhdistämisessä.

Kongressin työ keskittyi perusosaltaan valiokuntiin, joissa laadittiin päätösehdotukset täysistuntoja varten.

Lenin osallistui valiokuntaan, jossa valmisteltiin kysymystä »Militarismi ja kansainväliset selkkaukset». Käsiteltäessä A. Bebelin esittämää päätöslauselmaehdotusta Lenin sai Puolan sosialidemokraattien edustajien tukemana muutetuksi sitä perin pohjin korjausehdotuksillaan vallankumouksellisen marxilaisuuden hengen mukaiseksi.

Siirtomaakysymys aiheutti kongressissa kärkevää taistelua. Holantilaisen »socialistin» Van Kolin johtama valiokunnan opportunistinen enemmistö esitti opportunistisen päätöslauselmaehdotuksen, joka sai puolelleen Saksan valtuuskunnan enemmistön. Siirtomaakysymystä koskeneessa kongressin hyväksymässä päätöslauselmassa tuomittiin suoraan ja ehdottomasti kaikkalainen siirtomaapoliitikka.

Työväen immigraatioon ja emigraatioon nähden hyväksyttiin kongressissa päätöslauselma, joka vastasi vallankumouksellisen sosialidemokratian vaatimuksia, kaikkien maiden työläisten internationalistisen kasvatuksen vaatimuksia.

Lenin piti suurimerkityksisenä kongressin hyväksymää päätöslauselmaa, joka koski ammattiliittojen ja työväenluokan poliittisen puolueen keskinäisyyhteitä. A. V. Lunatsharski ajoi kongressin valiokunnassa leniniläistä ammattiyhdistysten puoluekantaisuuslinjaa. Mainitusta kysymyksestä kongressi hyväksyi oikeistosiiven vastustuksesta huolimatta päätöslauselman, jossa ammattiliittojen puoluekantaisuus sai periaatteellisen tunnustuksen.

Stuttgartin kongressia koskevaa aineistoa ks. V. I. Leninin artikkeleista — Teokset, 13. osa, ss. 61—79. — 168.

<sup>251</sup> Stuttgartin kongressissa V. I. Lenin tutustui C. Zetkiniin, joka yhdessä muiden Saksan vasemmistosocialidemokraattien kanssa puolusti vallankumouksellista marxilaista taktiikkaa ja esiintyi opportunisteja ja revisionisteja vastaan.

Lenin toimitti venäjän kielelle käännetyn C. Zetkinin artikkelin »Stuttgartin kansainvälinen sosialistikongressi» ja varusti sen huomautuksilla, missä seliteltiin kysymyksiä, joiden ympärillä käytiin taistelua kongressin osanottajiston opportunistista osaa vastaan.

C. Zetkinin artikkeli julkaistiin bolshevistisessä kokoelmassa »Zarnitsy». — 169.

<sup>252</sup> »Die Gleichheit» (»Tasa-arvoisuus») — kerran kahdessa viikossa ilmestynyt s.-d. lehti, Saksan työläisnaisten liikkeen ja sittemmin

kansainvälisen naisliikkeen äänenkannattaja, ilmestyi Stuttgartissa vuodesta 1890 vuoteen 1925. Clara Zetkin oli sen toimittajana vv. 1892—1917. — 169.

- <sup>253</sup> »*Tovarishtsh*» (»Toveri») — porvarillinen päivälehti, joka ilmestyi Pietarissa vuoden 1906 maaliskuun 15 (28) päivästä vuoden 1907 joulukuun 30 (vuoden 1908 tammikuun 12) päivään. Muodollisesti lehti oli puolueeton, mutta itse asiassa se oli vasemmistokadettien äänenkannattaja. Lehden julkaisutoimintaan osallistuivat lähinnä S. N. Prokopovitsh ja J. D. Kuskova. Myös menshevikit toimivat lehden avustajina. — 169.
- <sup>254</sup> »*Znamja Truda*» (»Työn Lippu») — eserräpuolueen pää-äänenkannattaja. Lehti ilmestyi Pariisissa vuoden 1907 heinäkuusta vuoden 1914 huhtikuuhun. — 175.
- <sup>255</sup> *Kansainvälinen Sosialistinen Toimisto* — II Internationaalin vakinaisen toimeenpano- ja tiedotuselin, joka muodostettiin kaikkien maiden sosialististen puolueiden edustajista Pariisissa pidetyssä II Internationaalin kongressissa (syyskuu 1900) hyväksytyin päätöksen perusteella. Venäjän sosialidemokraattien edustajiksi valittiin KST:hen G. V. Plehanov ja B. N. Krišhevski. V. I. Lenin kuului KST:hen VSDTP:n edustajana vuodesta 1905. Lenin kävi Toimistossa päättäväistä taistelua II Internationaalin johtomiesten opportunistia vastaan. KST lakkautti toimintansa 1914. — 175.
- <sup>256</sup> *Hlestakov* — N. V. Gogolin »Reviisori» -nimisen komedian henkilöitä, hillitön valehtelija ja kerskailija. — 175.
- <sup>257</sup> *Ranskan radikaalit ja radikaalisosialistit* — Ranskan porvarillinen puolue, muotoutui järjestöllisesti v. 1901, mutta on itse asiassa ollut olemassa XIX vuosisadan 80-luvulta alkaen. Se ajoi ennen ensimmäistä maailmansotaa (1914—1918) etupäässä pikku- ja keskiporvariston etuja. Ensimmäisen ja toisen maailmansodan välisenä kautena puolueessa voimistui suurporvariston vaikutus. Puolueen johtomiehet ovat olleet useampaan otteeseen Ranskan hallituksen johdossa. — 176.
- <sup>258</sup> *III Valtakunnanduuma* (virallinen nimitys — kolmannen toimintakauden Valtakunnanduuma) toimi vuoden 1907 marraskuun 1 (14) päivästä vuoden 1912 kesäkuun 9 (22) päivään (istui kaikkiaan viisi kertaa). Kesäkuun 3 päivänä annettun vaalilain perusteella valittu III duuma oli kokoonpanoltaan mustasotnialaisten ja lokaakuulaisten duuma. Se toimi kuuliaisesti tsaarihallituksen välikappaleena tämän harjoittaessa väkivaltapolitiikkaansa ja vainotessa Venäjän vallankumouksellisia voimia.
- Duuman kokoonnuttua ensimmäisen kerran siinä oli alussa edustettuna II poliittista puoluetta ja ryhmää. Siinä luvussa oikeistolaisia (äärioikeisto, nationalistit ja maltilliset oikeistolaiset) — 147 edustajaa, lokakuulaisia — 154, puolalais-liettualais-valkovenäläinen ryhmä — 7, puolalaisten kolo — 11, edistysmielinen ryhmä — 28, muhamettilaisten ryhmä — 8, kadetteja — 54, työryhmä — 14, sosialidemokraatteja — 19.

Varsin vaikeista toimintaoloista, vähälukuisuudestaan ja erinäisistä toimintansa alussa tekemistään virheistä huolimatta III Valtakunnanduuman sosialidemokraattinen ryhmä teki siihen kuuluneiden bolshevikkiedustajien ansiosta huomattavan paljon III duuman kansanvastaisen politiikan paljastamiseksi samoin kuin Venäjän proletariaatin ja talonpoikaiston poliittisen valistamisen hyväksi käyttämällä tähän tarkoitukseen duuman puhujalavaa ja toimimalla myös duuman ulkopuolella. — 177.

<sup>259</sup> Vuoden 1905 joulukuun 11 (24) päivän vaalilaki »lainsäädännöllisen» Valtakunnanduuman koollekütsumisestä annettiin tsaarihallituksen toimesta Moskovan aseellisen kapinan ollessa kuumimmillaan. Laki takasi tilanherroille ja kapitalisteille valtaenemmistön duumassa. Kyseisen lain nojalla valittu ensimmäinen duuma oli kadettilainen. — 177.

<sup>260</sup> Lokakuulaiset — Lokakuun 17 päivän liiton kannattajia. Mainittu puolue muodostui Venäjällä tsaarin lokakuun 17 (30) p:nä 1905 antaman manifestin tultua julkaistuksi. Se oli vastavallankumouksellinen puolue, joka edusti ja puolusti suurporvariston ja kapitalistiseen tapaan isännöineiden tilanomistajien etuja. Puolueen johdossa oli tunnettu teollisuusmies ja moskovalainen talonomistaja A. I. Gutshkov ja suurtilanomistaja M. V. Rodzjanko. Lokakuulaiset kannattivat täydellisesti tsaarihallituksen ulko- ja sisäpolitiikkaa. — 177.

<sup>261</sup> Venäjän Kansan Liitto — ääritaanumuksellinen mustasotnialainen monarkistijärjestö, joka muodostui lokakuussa 1905 Pietarissa ja suuntautui vallankumousliikettä vastaan. Liiton osastoja perustettiin myös moniin muihin Venäjän kaupunkeihin.

Liitto tahtoi säilyttää muuttumattomana tsaarin itsevaltiuden, puolifeodaalisen tilanherratalouden ja aateliston etuoikeudet. Sen ohjelmatunnuksena oli maorjuuden ajan monarkistinen nationalistinen tunnus »oikeauskoisuus, itsevaltius, kansallishenki». Vallankumouksen vastustamisessa Liiton tärkeimpinä taistelumenetelminä olivat pogromit ja murhat.

Toisen duuman hajottamisen jälkeen Liitto jakautui kahdeksi eri järjestöksi: Arkkienkeli Mikaelin liitoksi ja varsinaiseksi Venäjän kansan liitoksi. Ensiksi mainitun johdossa oli Purishkevitch, joka vaati käyttämään III duumaa vastavallankumouksellisiin tarkoituksiin, ja viimeksi mainitun johdossa Dubrovin, joka jatkoi peittelemätöntä terroristiikkaa. Molemmat mustasotnialaisjärjestöt lakkautettiin helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen aikana 1917. Näiden järjestöjen jäsenet osallistuivat Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen aktiivisesti neuvostovastaisiin kapinoihin ja salaliittoihin. — 180.

<sup>262</sup> VSDTP:n KK:n kokous pidettiin elokuun 11—13 (24—26) p:nä 1908 Genèvessä. Kokoukseen osallistui 12 henkeä, joista 5 bolshevikkia (V. I. Lenin, I. F. Dubrovinski, V. K. Taratuta y. m.), 3 menshevikkiä, 1 lättiläinen sosialidemokraatti, 1 puolalainen sosialidemokraatti ja 2 bundilaisia. Kokouksen päiväjärjestyksessä olivat seuraavat

kysymykset: 1) Selostus kokouksen koollekutsumisesta, 2) Yleisvenäläinen konferenssi, 3) Ulkomainen Keskustoimikunta ja avustusryhmät, 4) Keskuskomitean organisaatio, 5) Raha-asiat, 6) Keskuskomitean selostus Stuttgartin kongressille, 7) Juoksevat asiat.

Bolshevikit torjuivat päättäväisesti kokouksessa menshevikkien yritykset likvidoida puolueen Keskuskomitea ja estää puoluekonferenssin kokoontuminen. Päiväjärjestyksen peruskysymyksistä kokouksessa hyväksyttiin bolshevikkien esittämät päätösehdotukset. Leninin ehdotuksesta päätettiin ryhtyä viipymättä valmistelemaan konferenssia. Tulevaa konferenssia varten hahmoteltiin päiväjärjestys. Kokous hyväksyi bolshevikkien päätösehdotukset, jotka koskivat Keskuskomitean organisaatiota ja Ulkomaisen Keskustoimikunnan muodostamista. Viimeksi mainitun kysymyksen osalta päätöksen pohjana oli Leninin »Päätösehdotus Ulkomaisen Keskustoimikunnan muodostamisesta» (ks. tätä osaa, s. 185). Lenin valittiin bolshevikkien puolesta pää-äänenkannattajan toimituskuntaan.

Kokouksen koollekutsumista koskevan selostuksen käsittelyn ohessa käsiteltiin samalla toista kysymystä, Keskuskomitean organisaatiota, koska keskustelun kulussa ilmeni, että menshevikit olivat olleet Bundin kanssa kirjeenvaihdossa, minkä tarkoituksena oli KK:n »uudelleenjärjestelyn» varjolla likvidoida Keskuskomitea puolueen johtolimenä. Kokouksessa menshevikit ja bundilaiset yrittivät kaikin tavoin hämätä nämä tosiasiat. Sen johdosta Lenin teki erikoisen »Ilmoituksen KK:n kokouksen koollekutsumisen johdosta» ja esitti »KK:n koollekutsumisselkkausta koskevan päätösehdotuksen», minkä kokous myös hyväksyi (ks. tätä osaa, s. 184).

VSDTP:n KK:n elokuun kokouksen jälkeen bolshevikit ryhtyivät Leninin johdolla valmistelemaan laajassa mitassa yleisvenäläistä puoluekonferenssia. — 184.

<sup>263</sup> VSDTP:n Keskuskomitean Ulkomainen Toimikunta (KKUT) muodostettiin VSDTP:n KK:n kokouksessa elokuussa 1908 koko puoluetta edustavaksi, KK:n Venäjän Toimikunnan alaiseksi ulkomaiseksi elimeksi (siihen kuului kolme jäsentä). KKUT:n tehtävänä oli pitää jatkuvasti yhteyttä Venäjällä toimivaan KK:hon ja ulkomailla toimiviin KK:n jäseniin, tarkkailla VSDTP:n ulkomaisten avustusryhmien ja niiden Keskustoimikunnan toimintaa, ottaa vastaan KK:n rahastoon tarkoitettut ulkomaisten järjestöjen rahasiirrot ja järjestää varojen keräyksiä Keskuskomitean hyväksi. Pitäen silmällä kaikkien VSDTP:n ulkomaisten avustusryhmien yhdistämistä ja niiden saattamista yhtenäisen puoluejohtoon alaisiksi KK:n elokuun kokous (1908) antoi KKUT:n tehtäväksi näiden ryhmien erikoisen edustajakokouksen järjestämisen. KKUT ei kuitenkaan kyennyt järjestämään kyseistä edustajakokousta vuoden 1909 kuluessa, mihin syynä oli ulkomaisten ryhmien Keskustoimikuntaan pesiytyneiden likvidaattori-menshevikkien kiivas vastustus. Vuoden 1910 tammikuussa pidetty KK:n kokous uudistajajärjesti KKUT:n ja rajoitti sen tehtäviä puolueen yleisten asioiden hoidossa lisäten samalla vastaavasti KK:n Venäjän Toimikunnan valtuuksia. KKUT:n jäsenluku määrättiin viideksi hengeksi, joista kolme oli kansallisten järjestöjen keskuskomiteoiden edustajia.



KKUT:ssä muodostui pysyvä likvidaattorienemmistö, joka pyrki kaikin tavoin hajottamaan puolueen keskuselinten toimintaa. KKUT:n puolueenvastainen asennoituminen ilmeni erittäin havainnollisesti siinä, että se jarrutti järjestelmällisesti KK:n kokouksen koollekutsumista, jota bolshevikit vaativat syystä että likvidaattorit eivät täyttäneet KK:n tammikuun kokouksen päätöksiä. KKUT:n likvidatorinen taktiikka johti siihen, että bolshevikkeja edustaneen Semashkon täytyi toukokuussa 1911 ilmoittaa eroavansa KKUT:n jäsenistöstä.

Vuoden 1911 kesäkuussa Pariisissa pidetty VSDTP:n KK:n jäsenen neuvottelukokous teki päätöksen, jossa tuomittiin KKUT:n poliittinen linja ja jätettiin sen olemassaoloa koskeva kysymys VSDTP:n KK:n lähimmän kokouksen ratkaistavaksi.

Puolan sosialidemokraattien edustaja kutsuttiin pois KKUT:stä marraskuussa 1911 ja sittemmin kutsuttiin pois myös lätiläisten sosialidemokraattien edustaja. Tammikuussa 1912 KKUT hajosi itsestään. — 184.

<sup>264</sup> VSDTP:n V yleisvenäläinen konferenssi pidettiin Pariisissa 21.—27. joulukuuta 1908 (3.—9. tammikuuta 1909). Konferenssiin osallistui 16 päätösvaltaista edustajaa, siinä luvussa 5 bolshevikkiä, 3 menshevikkiä, 5 puolalaista sosialidemokraattia ja 3 bundilaista. Konferenssin päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: 1) VSDTP:n KK:n, Puolan Sosialidemokratian KK:n, Bundin KK:n, Pietarin, Moskovan ja Keskisen teollisuusalueen, Uralin ja Kaukasian järjestöjen toimintaselostukset, 2) Nykyinen ajankohta ja puolueen tehtävät, 3) Duuman sosialidemokraattinen ryhmä, 4) Poliittisen tilanteen muutoksista aiheutuneet organisaatiokysymykset, 5) Yhteistoiminta paikallisten kansallisten järjestöjen kanssa, 6) Ulkomaiset asiat. Bolshevikit kävivät konferenssissa kaikissa kysymyksissä leppymätöntä taistelua likvidaattori-menshevikkejä ja heidän kannattajiaan vastaan. Päätöslauselmassaan »Toimintaselostuksista» konferenssi tuomitsi jyrkästi likvidaattoruuden opportunistisena virtauksena ja kehotti käymään mitä päättäväisintä aatteellista ja organisatorista taistelua puolueen lakkauttamista tarkoittavia yrityksiä vastaan.

Konferenssin työssä oli keskeinen sija Leninin selostuksella »Nykyinen ajankohta ja puolueen tehtävät». Menshevikit yrittivät saada kysymyksen pois konferenssin päiväjärjestyksestä siinä kuitenkin onnistumatta. Konferenssi hyväksyi vähäisin muutoksin Leninin esittämän päätöslauselmaehdotuksen (ks. Teokset, 15. osa, ss. 315—318).

Bolshevikkien päätöslauselmaehdotuksessa »Sosialidemokraattisesta duumaryhmästä» arvoiteltiin ryhmän toimintaa ja osoitettiin sen konkreettiset tehtävät. Menshevikit vastustivat sitä, että konferenssin päätöksissä osoitettaisiin duumaryhmän virheet ja että puolueen Keskuskomitealla olisi veto-oikeus ryhmään nähden. Myös otzovistit vastustivat duumaryhmän osalta Leninin linjaa. Konferenssi hyväksyi bolshevikkien päätöslauselmaehdotuksen. Kyseiseen päätöslauselmaehdotukseen sisältyi osaksi toinen Leninin kirjoittama variantti »Käytännölliset ohjeet sosialidemokraattiselle duumaryhmälle budjettiinäestyksiä koskevasta kysymyksestä» ja kokonaisuus-

dessaan Leninin »Lisäys päätöslauselmaehdotukseen 'Sosialidemokraattisesta duumaryhmästä'» (Teokset, 15. osa, ss. 320—321, 322). Organisaatiokysymystä käsiteltäessä bolshevikit osoittivat päätöslauselmaehdotuksessaan, että puolueen on kiinnitettävä erikoisesti huomiota maanalaisten puoluejärjestöjen muodostamiseen ja lujittamiseen ja käytettävä joukkojen keskuudessa toimiessaan laajalti hyväkseen moninaisia julkisia yhdistyksiä. Sen sijaan menshevikit pyrkivät itse asiassa likvidoimaan maanalaisen puolueen ja lopettamaan kaiken vallankumouksellisen toiminnan. Organisaatiokysymyksestä pitämässään puheessa Lenin arvosteli jyrkästi likvidaattori-menshevikkien päätöslauselmaehdotusta ja heidän yrityksiään puolustaa kaikin tavoin niitä, jotka olivat paenneet puolueesta taantumusvuosina. Konferenssi hyväksyi Leninin ehdottamat »Direktiivit organisaatiokysymystä valmistavalle valiokunnalle» (Teokset, 15. osa, s. 319) ja muodosti valiokunnan päätöslauselman laadintaa varten. Valiokunnassa ja sitten myös konferenssissa hyväksyttiin bolshevikkien päätöslauselmaehdotus. VSDTP:n V konferenssissa hyväksytyssä päätöslauselmassa, joka koski puolueen paikallisjärjestöjen ja kansallisten järjestöjen yhteistoimintaa, torjuttiin jyrkästi federalismiperiaate, mitä puolsivat bundilaiset vaatien työläisten kansallista erottelua puolueessa. Keskusteltaessa Keskuskomitean toiminnasta menshevikit ehdottivat siirtämään Keskuskomitean toimipaikan Venäjälle ja lakkauttamaan KK:n Ulkomaisen Toimikunnan. Konferenssi hylkäsi likvidaattorien päätösesitykset. Se hyväksyi KK:n toimintaa koskevan päätöslauselman, jossa katsottiin »hyödylliseksi ja välttämättömäksi, että ulkomailla oli olemassa koko puoluetta edustava elin Keskuskomitean Ulkomaisen Toimikunnan muodossa». Pää-äänenkannattajaan nähden hyväksyttiin bolshevikkien päätöslauselmaehdotus. Menshevikkien ehdotus pää-äänenkannattajan julkaisutoiminnan siirtämisestä Venäjälle hylättiin.

Bolshevikit saavuttivat konferenssissa huomattavan voiton likvidaattori-menshevikeistä. Samalla konferenssin päätökset antoivat iskun myös otzovisteille. Puolue käytti konferenssin hyväksymiä päätöksiä toimintaohjeenaan taantumusvuosina. Arvioidessaan VSDTP:n V yleisvenäläisen konferenssin merkitystä Lenin kirjoitti, että se »johdattaa puolueen tielle ja muodostaa nähtävästi käännekohdan Venäjän työväenliikkeen kehityksessä vastavallankumouksen voiton jälkeen» (Teokset, 15. osa, s. 339). — 186.

<sup>265</sup> Säilyneiden pöytäkirjojen perusteella, joihin on lyhyesti merkitty Leninin organisaatiokysymyksestä joulukuun 24 p:nä 1908 (tammikuun 6 p:nä 1909) pitämä puhe, on mahdoton päätellä, missä määrin siinä tulivat valaistuiksi kaikki nyt julkaistussa jäsenyyksessä osoitetut kysymykset. Jäsennyksen aihepiiri antaa kuitenkin syytä olettaa, että jäsenys on kirjoitettu organisaatiokysymyksestä käydyn keskustelun kulsua. — 186.

<sup>266</sup> Tarkoitetaan puolueen Keskuskomitean jäsenistöä, joka muodostui 12:sta VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokouksessa valitusta hengestä. Viidellä koskemattomalla tarkoitetaan Venäjällä toiminutta viisihenkistä suppeaa KK:ta. Leninin ironinen huomautus »enkelin arvoisista» viidestä henkilöstä koskee nähtävästi likvidaattori-men-

shევიკkien päätöslauselmaehdotusta, jossa he kehottivat lakkauttamaan KK:n Ulkomaisen Toimikunnan ja keskittämään puoluetoinnin koko johdon Venäjällä olleen viisikon käsiin. — 186.

<sup>267</sup> Kyseisen ilmoituksen Lenin teki konferenssissa joulukuun 24 p:nä 1908 (tammikuun 6 p:nä 1909) Kaukasian valtuuskunnan jäsenen menshevikki N. Ramishvilin (Pjotrin) parhaavan puheen jälkeen. Vuoden 1908 elokuussa pidetyssä Keskuskomitean kokouksessa paljastui, että likvidaattori-menshevikit olivat jo ennen kokouksen koollekutsumista yrittäneet lakkauttaa KK:n puolueen johtolimenä ja rajoittaa sen toiminnan tiedotustehtävien puitteisiin. KK:n lakkauttamissuunnitelma oli esitetty kirjeessä, jonka KK:n jäsen B. Gorev ja »Golos Sotsial-Demokratana» toimituskunnan jäsen A. Martynov olivat osoittaneet kesäkuussa 1908 »Kaikille menshevistisille järjestöille». Kokouksessa menshevikit koettivat kaikin tavoin salata sen, että heidän aikomuksenaan oli ollut KK:n likvidointi (ks. tätä osaa, s. 184). Bolshevikit paljastivat likvidaattorien puolueenvastaisen hajotustoiminnan. KK:n kokouksessa hyväksyttiin bolshevikkien päätösehdotukset päiväjärjestyksen kaikkien tärkeimpien kysymysten osalta. V. yleisvenäläisessä konferenssissa »Golos Sotsial-Demokratana» toimituskunnan jäsenet Dan ja Axelrod sekä KK:n jäsen N. Ramishvili, jotka olivat saaneet valtakirjansa Kaukasian järjestöltä, edustivat yleensä äärimmäistä likvidaattoruuskantaa. — 186.

<sup>268</sup> »Golos Sotsial-Demokrata» (»Sosialidemokraatin Ääni») — sanomalehti, menshevikkien ulkomainen äänenkannattaja, ilmestyi vuoden 1908 helmikuusta vuoden 1911 joulukuuhun ensin Genèvessä ja sittemmin Pariisissa. Lehden toimittajina olivat P. B. Axelrod, F. I. Dan, L. Martov, A. Martynov ja G. V. Plehanov. Heti ensimmäisessä numerossaan »Golos Sotsial-Demokrata» otti suojelukseensa likvidaattorit puolustellen heidän puolueenvastaista menettelyään. Lehti muuttui lopullisesti likvidaattorien aatteelliseksi keskuksesi sen jälkeen, kun Plehanov, joka ei hyväksynyt »Golos Sotsial-Demokratana» likvidatorista kantaa, oli eronnut toimituskunnasta. — 187.

<sup>269</sup> V. I. Lenin antoi selityksensä konferenssin viimeisessä, yhdeksännessä istunnossa joulukuun 26 p:nä 1908 (tammikuun 8 p:nä 1909). Kuten pöytäkirjamerkinnoista ilmenee, kyseisessä istunnossa jatkui sosialidemokraattista duumaryhmää koskevan päätösehdotuksen käsittely. Käsiteltäessä kohtaa, jossa puhuttiin budjettiaänestyksistä, Lenin ehdotti päätöslauselman tähän osaan omaa sanamuotoaan (ks. Teokset, 15. osa, ss. 320—321). Pöytäkirjoihin on merkitty M. N. Ljadovin korjausehdotus, jonka mukaan sanojen »ja ammattiliittojärjestöjen» asemesta päätöslauselman loppu olisi muotoiltava seuraavasti: »sen jälkeen kun on informoitu ammattiliittojen edustajia». Korjausehdotustaan Ljadov perusteli sillä, että käsiteltävänä ollut päätöslauselmaehdotus rajoitti muka Keskuskomitean oikeuksia. Lenin vastusti Ljadovin korjausehdotusta osoittaen, että KK:lla on sosialidemokraattiseen duumaryhmään nähden veto-oikeus. Äänestyksessä Ljadovin korjausehdotus hylättiin. Samassa

istunnossa hyväksyttiin päätös KK:n veto-oikeudesta duumaryhmään nähden. Päätöksessä osoitettiin, että koska KK on vastuussa ryhmän toiminnasta, sen on käytettävä empimättä veto-oikeuttaan ryhmän päätöksiin nähden »kaikissa niissä tapauksissa, jolloin nämä viimeksi mainitut uhkaavat tuottaa vahinkoa puolueelle». — 188.

270 *Ilmoituksen menshevikkien suunnittelemasta KK:n likvidoinnista* Lenin teki konferenssin istunnossa joulukuun 26 p:nä 1908 (tammi-kuun 8 p:nä 1909), kun keskusteltiin Keskuskomitean toimintaa koskevasta päätöslauselmaehdotuksesta. Likvidaattori-menshevikit olivat jo ennen elokuussa 1908 pidettyä KK:n kokousta yrittäneet likvidoida Keskuskomitean puolueen johtoelimenä. Sen yhteydessä Lenin teki elokuun 12 (25) p:nä 1908 »Ilmoituksen KK:n kokouksen koollekutsumisen johdosta» (ks. tätä osaa, s. 184). Seuraavana päivänä hyväksyttiin Leninin esittämä »KK:n kokouksen koollekutsumisselkkausta koskeva päätösehdotus» (ks. tätä osaa, s. 184). — 188.

271 *»Marxilaisuuden luentojen suunnitelma»* on kirjoitettu joko 1908 tai 1909. Marxismin-leninisin Instituutilla ei ole välittömiä tietoja tällaisista V. I. Leninin esitelmistä. Muistelmien perusteella tiedetään vain, että Lenin piti vuoden 1909 alussa esitelmiä filosofiasta Pariisiin bolshevikkikerhossa. Käsikirjoituksessa oleva maininta vuoden 1907 teollisuudesta todistaa sitä, että jäsenitys on kirjoitettu myöhemmin kuin 1907, koska tilastotiedot teollisuuden kehityksestä vuodelta 1907 saatiin vasta seuraavan vuoden alussa.

Osassa »Filosofinen materialismi» kohdassa 6 on merkintö: »nykyiset opportunistit (Bogdanov)», joka antaa aiheita olettaa, että jäsenitys on kirjoitettu aikaisintaan vuoden 1908 maaliskuun jälkipuoliskolla. Niihin aikoihin Lenin kirjoitti loppuun ja lähetti julkaistavaksi (viimeistään huhtikuun 3 (16) p:nä) artikkelinsa »Marxilaisuus ja revisionismi», jolla hän esiintyi ensimmäisen kerran lehdistössä Bogdanovia vastaan arvostellen tämän opportunistisia, revisionistisia filosofisia katsomuksia. Miltei kaikki »Filosofinen materialismi» osaan sisältyvät kohdat ovat saaneet valaistusta teoksessa »Materialismi ja empiriokritisismi»; eräät »Agraarikysymys» osaan sisältyvät kohdat ovat tulleet käsitellyiksi tälle kysymykselle omistetuissa vuonna 1908 kirjoitetuissa teoksissa. — 188.

272 *»Proletarin» laajennetun toimituskunnan neuvottelukokous* kutsuttiin koolle V. I. Leninin aloitteesta. Se pidettiin Pariisissa 8.—17. (21.—30.) kesäkuuta 1909. Siihen osallistui 9 jäsentä Bolshevistisesta Keskuksesta — bolshevistisen ryhmän ylimmästä elimestä, joka oli VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokouksen bolshevikkiedustajien valitsema, sekä edustajia Pietarin, Moskovan alueen ja Uralin järjestöistä. Neuvottelukokouksen kulkua johti Lenin. Käytännöllä puheenvuoroja päiväjärjestyksen kaikista peruskysymyksistä hän määräsi koko neuvottelukokouksen työn luonteen. Otsovistaja, ultimatistaja ja jumalanrakentajia edustivat edustajakokouksessa A. Bogdanov (Maksimov) ja V. L. Schantzer (Marat), joita kannatti myös Moskovan aluejärjestön edustaja V. M. Shuljatikov

(Donat). Sovittelukannan omaksuivat monissa kysymyksissä G. J. Zinovjev, L. B. Kamenev, A. I. Rykov ja M. P. Tomski.

Neuvottelukokouksessa olivat käsiteltävinä seuraavat kysymykset: otzovismi ja ultimatismi, jumalanrakentamistendenssit sosialidemokraattien keskuudessa, suhtautuminen duumatoimintaan puolueyön muiden alojen ohella, bolshevikkien tehtävät puolueessa, puoluekoulun perustaminen Caprin saarelle, ryhmän yhtenäisyys, puolueesta erillisen bolshevikkien edustajakokouksen tai konferenssin agitointi, A. Bogdanovin erkaantuminen y.m. kysymyksiä. Lenin selosti yksityiskohtaisesti puolueen ja bolshevistisen ryhmän asiaintilaa. Leninin esittämät johtoajatukset olivat pohjana »Proletarin» laajennetun toimituskunnan neuvottelukokouksen päätöksissä.

Neuvottelukokouksessa tuomittiin jyrkästi otzovismi ja ultimatismi vahingollisina ja vaarallisina työväenliikkeessä esiintyvinä virtauksina samoin kuin otzovistien ja ultimatismistien filosofiset katsomukset, jotka ilmenivät erikoisen selvästi jumalanrakentamisen saarnaamisena. Bolshevistisesta ryhmästä erotettiin A. Bogdanov otzovistien, ultimatismistien ja jumalanrakentajien johtajana ja innoittajana, joka oli yrittänyt aiheuttaa hajaannusta bolshevistisessä ryhmässä ja ryhtynyt revidoimaan marxilaisuutta korvaamalla sen idealistisella taantumuksellisella filosofialla.

Neuvottelukokouksen päätöksillä oli suuri merkitys koko puolueen mitassa. Lenin osoitti, että ne johdonmukaistivat ja täydensivät sitä linjaa, jonka puolue oli kehittänyt taantumusvuosina. Neuvottelukokousta koskevaa aineistoa ks. Teokset, 15. osa, ss. 439—448. — 190.

<sup>273</sup> Moskovan komitealle jätetyssä Stanislavin (»Jer», S. Volski — A. V. Sokolov) päätöslauselmaehdotuksessa esitettiin epäluottamuslause »Proletarin» toimituskunnalle ja vaadittiin bolshevikkien konferenssin koollekutsumista, jotta olisi voitu valita uusi bolshevikkien aatteellinen keskus. VSDTP:n Moskovan komitea hylkäsi Stanislavin päätöslauselmaehdotuksen kaikin äänin yhtä vastaan (ks. Teokset, 16. osa, s. 41). Päätöslauselmaehdotuksen tekstiä ei ole löydetty. — 191.

<sup>274</sup> *Otzovistit* — bolshevikkien keskuudessa syntyneen opportunistisen virtauksen edustajia. Vallankumoukselliseen sanahelinään turvautuen otzovistit (A. Bogdanov, G. A. Aleksinski, A. V. Sokolov (S. Volski), A. V. Lunatsharski, M. N. Ljadov y.m.) vaativat kutsumaan pois III Valtakunnanduumasta sosialidemokraattiset edustajat ja lopettamaan toiminnan julkisissa järjestöissä. Väittäen, että taantumusaikana puolue voi toimia vain maanalaisena, otzovistit kieltäytyivät osallistumasta duumaan ja toimimasta työväen ammattiyhdistyksissä, osuuskunnissa ja muissa julkisissa ja puolijulkisissa joukkojärjestöissä ja olivat sitä mieltä, että puolueen koko toiminta on keskitettävä maanalaisen järjestön puitteisiin. Eräänlainen otzovismin muunnos oli ultimatismi. Ultimatismistit erosivat otzovisteista vain muodollisesti. He ehdottivat esittämään sosialidemokraattiselle duumaryhmälle uhkavaatimuksen (ultimaatumin), että tämän on alistuttava ehdottomasti puolueen Keskuskomitean päätöksiin, ja kutsumaan sosialidemokraattiset edustajat pois duumasta, mi-

käli ryhmä ei täyty vaatimusta. Ultimatismi oli itse asiassa peiteltyä, naamioitua otzovismia. Lenin sanoi ultimatisteja »häveliäiksi otzovisteiksi».

Otzovistit tuottivat puolueelle hyvin suurta vahinkoa. Heidän poliittikkansa merkitsi puolueen irrottamista joukoista, puolueen muuttamista lahkokuntaiseksi järjestöksi, joka oli kykenemätön kokoamaan voimia uutta vallankumouksellista nousua varten. Lenin paljasti otzovistit »nurinpuolisiksi likvidaattoreiksi» ja julisti otzovismille leppymättömän sodan. »Otzovismi *ei ole* bolshevismia, vaan pahin mahdollinen irvikuva, minkä bolshevismmin pahin poliittinen vihollinen on suinkin voinut siitä keksiä», Lenin kirjoitti (Teokset, 15. osa, s. 353). — 191.

<sup>275</sup> VSDTP:n kolmas (»toinen yleisvenäläinen») konferenssi pidettiin Kotkassa 21.—23. heinäkuuta (3.—5. elokuuta) 1907. Konferenssiin osallistui 26 edustajaa, siinä luvussa 9 bolshevikkia, 5 menshevikkia, 5 puolalaista sosialidemokraattia, 5 bundilaista ja 2 lätiläistä sosialidemokraattia. Edustajien joukossa olivat m.m. V. I. Lenin, F. E. Dzerzhinski, A. V. Lunatsharski, Rosa Luxemburg. Edustajien lisäksi konferenssiin osallistuivat V (Lontoo) edustajakokouksessa valitun KK:n jäsenet ja varajäsenet. Konferenssin kiireellinen kokoontuminen (kahden kuukauden kuluttua puolueen V edustajakokouksesta) johtui siitä, että heinäkuun 3 päivän vastavallankumouksellinen keikaus ja III duuman vaalit olivat muuttaneet huomattavasti poliittista tilannetta. Konferenssin päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: osallistuminen III Valtakunnanduuman vaaleihin, vaaliliitot muiden puolueiden kanssa, vaaliohjelma ja ammattiliittojen yleisvenäläinen edustajakokous.

Konferenssin päiväjärjestyksen ensimmäisen kysymyksen alustivat kolme henkilöä: bolshevikkien nimissä Lenin (boikottia vastaan) ja A. Bogdanov (boikotin puolesta) ja menshevikkien ja bundilaisten nimissä F. Dan. Konferenssi hyväksyi äänen enemmistöllä pohjaksi Leninin päätöslauselmaehdotuksen, jossa puoluetta kehoitettiin osallistumaan vaalikamppailuun ja taistelemaan niin oikeistopuolueita kuin kadettejakin vastaan (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 173—174 (»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmien ja päätöksien», I osa, 1954, ss. 173—174)). Boikottia kannattaneet bolshevikit äänestivät Leninin päätöslauselmaehdotusta sen jälkeen, kun heidän päätöslauselmaehdotuksensa oli hylätty.

Socialidemokraattien ja muiden puolueiden vaaliliitoista konferenssi päätti, että socialidemokraattien ei pidä vaalien ensimmäisessä vaiheessa tehdä mitään sopimuksia muiden puolueiden kanssa. Uusintavaaleissa katsottiin mahdolliseksi tehdä sopimuksia kaikkien kadetteja vasemmistolaisempien puolueiden kanssa. Vaalien toisessa ja myöhemmissä vaiheissa katsottiin mahdolliseksi tehdä vaaliliittoja kaikkien vallankumous- ja oppositiopuolueiden kanssa oikeistoa vastaan. Työväenkuuriassa socialidemokraattien ei kuitenkaan saanut tehdä sopimuksia muiden puolueiden, paitsi VSDTP:hen kuulumattomien kansallisten socialidemokraattisten

puolueiden ja PPS:n kanssa. Konferenssi kehotti KK:ta laatimaan vaaliohjelman ja ottamaan sen pohjaksi konferenssissa hyväksytyt päätöslauselman III Valtakunnanduuman vaaleihin osallistumisesta. Ammattiliittojen yleisvenäläistä edustajakokousta koskevasta kysymyksestä konferenssissa tehtiin kaksi alustusta, joista toisessa vaadittiin periaatteessa ammattiliittojen puoluekantaisuutta ja toisessa puollettiin niiden neutraalisuutta. Alustusten johdosta esitettiin neljä päätöslauselmaehdotusta (bolshevistinen, menshevistinen ja kaksi kompromissiehdotusta). Konferenssi päätti luovuttaa kaikki mainitusta kysymyksestä esitetyt päätöslauselmaehdotukset pohja-aineistona VSDTP:n KK:lle. Bolshevikkien päätöslauselmaehdotuksen perustaksi otettiin Leninin esittämä ehdotus (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 180 («НКР edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 180)).

VSDTP:n kolmannen (»toisen yleisvenäläisen») konferenssin merkitys oli siinä, että se määritteli peruskohdiltaan sen taktiikan, jota puolue noudatti uudessa historiallisessa tilanteessa, Stolypinin taantumusaikana. — 191.

- 276 *PÄ — VSDTP:n pää-äänenkannattaja* — maanalainen »Sotsial-Demokrat» (»Sosialidemokraatti») lehti, jota julkaistiin vuoden 1908 helmikuusta vuoden 1917 tammikuuhun. Bolshevikkien painokuntoon saattaman ensimmäisen numeron, joka osaksi ehdittiin jo painaakin Vilnassa eräässä yksityisessä kirjapainossa, takavarikoi tsaarin ohrana. Kohta sen jälkeen Pietarissa yritettiin toistamiseen lehden painatusta. Suurin osa valmiista painoksesta joutui niin ikään santarmien haltuun. Sittemmin lehteä ruvettiin julkaisemaan ulkomailla: n:ot 2—32 (helmikuu 1909 — joulukuu 1913) ilmestyivät Pariisissa, n:ot 33—58 (marraskuu 1914 — tammikuu 1917) Genèvessä. Kaikkiaan ilmestyi 58 numeroa, joista viidessä oli lisäksi liite. V. I. Lenin oli lehden tosiasiallinen johtaja. Hänen artikkeleillaan oli keskeinen asema »Sotsial-Demokratassa». Lehdessä julkaistiin yli 80 Leninin artikkelia ja muuta kirjoitusta. — 192.

- 277 *Kysymys on puoluemies-menshevikeistä*, jotka G. V. Plehanovin johdolla vastustivat taantumusvuosina likvidaattoreita. Samalla kun plehanovilaiset pysyivät menshevismien kannalla, he puolsivat illegaalisen puoluejärjestön säilyttämistä ja lujittamista ja olivat tässä tarkoituksessa taipuvaisia liittoutumaan bolshevikkien kanssa. Kehottaessaan bolshevikkeja lähentymään puoluemies-menshevikkejä Lenin osoitti, että heidän kanssaan voidaan sopia pitämällä pohjana taistelua puolueen puolesta likvidaattoruutta vastaan ilman mitään aatteellisia kompromisseja, ilman mitään taktillisten ja muiden erimielisyyksien hämäämistä puoluelinjan *puitteissa* (Teokset, 16. osa, s. 93). Puoluemies-menshevikit kuuluivat yhdessä bolshevikkien kanssa samoihin paikallisiin puoluejärjestöihin ja toimivat bolshevististen julkaisujen avustajina. Vuoden 1911 lopulla Plehanov sanoutui irti bolshevikeista. Tekeytymällä »ryhmäkuntaisuuden» ja VSDTP:n hajaannuksen vastustajaksi hän

yritti sovittaa bolshevikit ja opportunistit. Vuonna 1912 plehanovilaiset asettuivat yhdessä trotskilaisten, bundilaisten ja likvidaatteorien kanssa vastustamaan VSDTP:n Prahan konferenssin päätöksiä. — 192.

<sup>278</sup> V. I. Lenin tarkoittaa puhetta, jonka A. Bogdanov piti keskusteltaessa selostuksen johdosta, jossa todettiin Rosa Luxemburgin tuominnan jyrkästi otzovismin ja ultimatismin. Bogdanov yritti hallentaa tätä arvostelua vetoamalla siihen, että R. Luxemburg oli esiintynyt vuosina 1904 ja 1905 bolshevikkeja vastaan. — 193.

<sup>279</sup> *Caprin koulu* perustivat 1909 Caprin saarelle (Italia) otzovistit, ultimatisit ja jumalanrakentajat. »Proletarin» laajennetun toimintakunnan neuvottelukokouksessa paljastettiin otzovistien puuhaaman koulun bolshevisminvastainen ryhmäkuntaluonne ja osoitettiin, että koulun puuhaajat »eivät aja bolshevistisen ryhmän, puolueen aatteellisen virtauksen, tarkoitusperiä, vaan omia erikoisia, ryhmäkuntaisia aatteellisia ja poliittisia tarkoitusperiään». Caprin koulu tuomittiin »uutena bolshevikeista erkaantuvan ryhmän keskuksena» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 15. osa, s. 447).

Koulu aloitti toimintansa elokuussa. Siellä luenoivat A. Bogdanov, G. Aleksinski, A. Lunatsharski, M. Gorki, M. N. Ljadov, M. N. Pokrovski ja V. A. Desnitski. V. I. Lenin ei ottanut vastaan tarjousta, jonka koulun järjestäjät tekivät pyytäen häntä tulemaan Caprille luennoitsijaksi. Vastatessaan koulun oppilaille, jotka vaativat häntä pitämään heille luentosarjan, Lenin selitti kirjeessään, ettei hän voi sitä tehdä, koska kyseinen koulu »on *tarkoituksellisesti kätetty puolueelta*» »migranttikorpeen» ja on luonteeltaan ryhmäkuntainen. Lenin kehotti koulun oppilaita matkustamaan Pariisiin »oppimaan oikeata sosialidemokratismia» eikä otzovistien ja jumalanrakentajien »erikoista ryhmäkuntaista 'tiedettä'» (ks. Teokset, 15. osa, ss. 469—475).

Koulun historiaa ja luonnetta Lenin on selittänyt seikkaperäisesti artikkeleissaan »Otzovismin ja jumalanrakentamisen kannattajain puolueeryhmästä» ja »Häpeällinen romahdus» (ks. Teokset, 16. osa, ss. 16—49, 75—77). — 193.

<sup>280</sup> Kysymyksessä on sosialidemokraattisen duumaryhmän edustajan jääminen pois VSDTP:n viidennestä (vuoden 1908 yleisvenäläisestä) konferenssista. Alustaja Vishnevski (I. P. Goldenberg) selitti poisjäämisen johtuneen yksityisluontoisista satunnaisista syistä. — 195.

<sup>281</sup> »*Asiantuntijat*» — ryhmä sivistyneistöön kuuluneita henkilöitä, jotka toimivat III Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen ryhmän neuvonantajina. He olivat enimmältä osaltaan likvidaatteoreita ja revisionisteja — A. N. Potresov, S. N. Prokopovitsh y.m. Käyttäen hyväkseen sitä, että bolshevikkipuolueen johtohenkilöt toimivat maanalaisina eivätkä voineet osallistua julkisesti duumaryhmän toimintaan, »asiantuntijat» yrittivät suunnata ryhmän toimintaa puolueenvastaiselle linjalle, minkä vuoksi heräsi kysymys, että heidän palveluksistaan pitäisi kieltäytyä. — 195.



- <sup>282</sup> Kysymys on III Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen ryhmän avuksi muodostettavasta avusturyhmästä. Neuvottelukoukussa päätettiin muodostaa duumaryhmää avustava valiokunta. Valiokunnan jäsenenä Leninillä oli huomattava osuus sen työssä. Hän kirjoitti ryhmää varten muun muassa »Selityksen 8-tuntista työpäivää koskevan lain tärkeimpien perusteiden luonnokseen» (ks. Teokset, 16. osa, ss. 101—107). — 195.
- <sup>283</sup> V. I. Lenin tarkoittaa VSDTP:n duumaryhmän julkaistavaksi suunniteltua lehteä. Myöhemmin vv. 1910—1912 julkaistiin duumaryhmän osanotolla julkista bolshevistista »Zvezda» lehteä. — 196.
- <sup>284</sup> Tämä lisäys otettiin päätöslauselman ensimmäisen osan kolmanteen kohtaan (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 223 (»NKP edustajakousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 223)). — 196.
- <sup>285</sup> »Dat» (»Kaukaisuus») — likvidaattorien Pietarissa julkaisema kaukokirjallinen ja yhteiskuntapoliittinen aikakauslehti. Ilmestyi kolme numeroa: ensimmäinen 1908, toinen ja kolmas 1909. — 197.
- <sup>286</sup> Leninin ehdotus otettiin päätöslauselmaan »Legaalisesta julkaisu toiminnasta» (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 232 (»NKP edustajakousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 232)). — 198.
- <sup>287</sup> II Internationaalinen I kansainvälinen sosialistikongressi pidettiin Pariisissa heinäkuussa 1889. F. Engels johti aatteellisesti kongressin työtä. Kongressissa käytiin kiivasta poliittista taistelua marxilaisten ja anarkistien kesken, jotka kiistivät poliittisen taistelun tarpeellisuuden. Kongressissa tehtiin päätös, jonka mukaan työväen joukkoliikkeen voimistaminen ja sosialististen puolueiden perustaminen oli välttämätöntä proletariaatin poliittista taistelua ja vallan valtaamista varten. Kongressissa osoitettiin, että työväenliikkeen päämääränä on sosialismi, ja päätettiin anarkistien vastalauseista huolimatta käydä taistelua, jonka tarkoituksena oli 8-tuntinen työpäivä, palkankorotukset, tavaramaksujärjestelmän lakkauttaminen y.m. Niin ikään tehtiin historiallinen päätös vapun viettämisestä jokavuotisena juhlapäivänä ja työtätekevien mielenosoitusten järjestämisestä tänä päivänä proletariaatin solidaarisuuden merkeissä. — 199.
- <sup>288</sup> Kööpenhaminan kansainvälinen sosialistikongressi (II Internationaalinen VIII kongressi) alkoi elokuun 28 pnä ja kesti syyskuun 3 päivään 1910. Kongressiin osallistui 896 edustajaa Euroopan, Pohjois- ja Etelä-Amerikan, Etelä-Afrikan maista ja Australiasta. Venäjän valtuuskunnalla oli kuten Itävallan, Englannin, Saksan ja Ranskan valtuuskunnilla 20 ääntä kongressissa. Niistä sosialidemokraateilla (Liettuan ja Armenian sosialidemokraatit mukaan luettuina) oli 10 ääntä, eserrillä 7, ammattiyhdistyksillä 3.

VSDTP:tä edustivat kongressissa V. I. Lenin, G. V. Plehanov, A. M. Kollontai, A. V. Lunatsharski y.m.

Päätöslauselmaehdotusten alustavaa käsittelyä ja laadintaa varten muodostettiin viisi valiokuntaa, joiden kesken eri kysymykset jaottuivat seuraavasti: osuustoiminta; ammattiyhdistykset, kansainvälinen solidaarisuus ja Itävallan ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyys; sodanvastainen taistelu; työläinsäädäntö ja työttömyys; erilaiset muut, m.m. sosialistista yhtenäisyyttä, kuolemanrangaistusta, Suomea, Argentiinaa, Persiaa y.m. koskevat päätöslauselmat.

Lenin kuului osuustoimintavaliokungtaan, joka oli kongressin tärkeimpiä.

Sodanvastaista taistelua koskevassa päätöslauselmassa »Sovinto-oikeudet ja aseistariisunta» kongressi vahvisti Stuttgartin kongressin (1907) päätöslauselman »Militarismi ja kansainväliset selkkaukset», johon sisältyivät V. I. Leninin ja R. Luxemburgin korjausehdotukset. Niissä vaadittiin kaikkien maiden sosialisteja käyttämään sodan aiheuttamaa taloudellista ja poliittista kriisiä porvariston kukistamiseen. Kööpenhaminan kongressin päätöslauselma velvoitti niin ikään sosialistiset puolueet ja niiden parlamenttiedustajat vaatimaan maittensa hallituksilta aseistuksen supistamista ja valtioiden välisten selkkausten sovinto-oikeudellista selvittelyä ja kehotti kaikkien maiden työläisiä järjestämään vastalausemielensoiituksia sodan vaaraa vastaan.

Kongressin aikana Lenin järjesti kongressiin osallistuneiden II Internationaalin vasemmistolaisen sosialidemokraattien neuvottelukokouksen, minkä tarkoituksena oli vallankumouksellisten marxilaisten yhdistäminen kansainvälisessä mitassa. — 199.

<sup>289</sup> K. Kautskyn teoksissa »Karl Marxin taloudellinen oppi» ja »Työväen lainsäädännöllinen suojelu ja 8-tuntinen työpäivä» oli tietoja työpäivän rajoittamisesta eri maiden osalta. — 201.

<sup>290</sup> Ulkomailla olleiden VSDTP:n KK:n jäsenten neuvottelukokous pidettiin 28. toukokuuta — 4. kesäkuuta (10.—17. kesäkuuta) 1911 Pariisissa. Neuvottelukokouksen valmistelu ja kokoontuminen tapahtui Leninin ohjauksella ilman KK:n Ulkomaisen Toimikunnan osallisuutta, sillä tämä likvidatorinen enemmistö jarrutti järjestelmällisesti KK:n kokouksen koollekutsumista. Valmistautuminen neuvottelukokoukseen alkoi huhtikuussa 1911. Neuvottelukokouksen tarkoituksena oli ryhtyä toimenpiteisiin KK:n kutsumiseksi koolle, ja sen vaikean pulan poistamiseksi, johon puolue oli joutunut, koska sillä ei itse asiassa ollut johtavia keskuseliimiä. Neuvottelukokoukseen osallistui bolshevikkeja, Puolan ja Latvian sosialidemokraattien edustajia, yksi golosilainen ja yksi bundilainen. Latvian sosialidemokraattien edustaja M. V. Ozolin ilmoitti, että hän osallistuu neuvottelukokoukseen KK:nsa päätöksen mukaisesti neuvottelevana. Bundilainen M. I. Lieber ilmoitti, ettei hän ole saanut Bundin KK:lta valtuuksia edustaa sitä neuvottelukokouksessa.

Koska tulossa olivat IV Valtakunnanduuman vaalit, neuvottelukokouksessa esitettiin toimenpiteet puolueen vaalitaktiikan mää-

rittelyä ja vaaliohjelman luonnoksen laadintaa varten. Neuvottelukokouksen päiväjärjestyksessä oli peruskysymyksenä puoluekonferenssin koolle kutsuminen. Koska KK:ta ei voitu kutsua heti koolle, neuvottelukokous ryhtyi aloitteentekijäksi konferenssin järjestämisasiassa ja muodosti Organisaatiokomission, jonka tuli valmistella konferenssia. Neuvottelukokous hyväksyi Leninin ehdotuksen, että Venäjällä muodostettaisiin kollegio konferenssin käytännöllistä valmistelua varten (ks. tätä osaa, s. 209). Neuvottelukokouksen päätöksessä edellytettiin kutsuttavaksi ulkomaiset puoluejärjestöt OK:hon yhteiseen toimintaan. Äänestäessään päätöslauselman puolesta Lenin esitti samalla julkilausuman, jossa vastustettiin puolueenvastaisten ryhmien — golosilaisien ja vperjodilaisien — edustajien kutsumista Organisaatiokomissioon (ks. tätä osaa, ss. 209—210).

Kokous tuomitsi KK:n Ulkomaisen Toimikunnan puolueenvastaisen ryhmäkuntapolitiikan ja päätti jättää KK:n kokouksen ratkaistavaksi, onko KKUT:n olemassaolo tarpeellista. Päätöslauselman loppuosasta äänestettäessä Lenin pidättyi äänestyksestä, sillä hän vaati KKUT:n viipymätöntä uudelleenjärjestelyä. Teknillisten tehtävien suorittamista varten (puolueen julkaisutoiminnan huolto, kuljetusten järjestely j.n.e.) neuvottelukokouksessa muodostettiin teknillinen komissio, joka oli neuvottelukokoukseen osallistuneista KK:n jäsenistä ja varajäsenistä muodostetun ryhmän alainen.

Erikoisessa lehtisessä, joka ilmestyi neuvottelukokouksen jälkeen otsikoituna »Tiedonanto», tehtiin selkoa neuvottelukokouksen kokoontumisen syistä, sen kokoonpanosta ja tarkoituksesta. Samassa lehtisessä julkaistiin neuvottelukokouksen päätöslauselmat.

KK:n jäsenten kesäkuussa 1911 pitämä neuvottelukokous oli tärkeä toimenpide koottaessa puolueen voimia ja yhdistettäessä niitä taisteluun golosilaisia likvidaattoreita, vperjodilaisia ja trotskilaisia vastaan puolueen lujittamisen puolesta. Neuvottelukokouksen päätökset olivat omiaan tiivistämään ja lujittamaan paikallisia puoluejärjestöjä. Lenin lähetti Venäjälle kokeneita puolue työntekijöitä — bolshevikit G. K. Ordzhonikidzen (Sergon), B. A. Breslavin (Zaharin), I. I. Schwarzin (Semjonin) — valmistelemaan puolueen yleistä konferenssia. Vuoden 1911 syyskuuhun mennessä neuvottelukokouksen päätökset oli hyväksytty Venäjän useiden kaupunkien puoluekomiteoissa ja sosialidemokraattisissa järjestöissä. Syyskuussa 1911 muodostettiin Venäjän Organisaatiokomissio (VOK), johon kuului edustajia useista sosialidemokraattisista järjestöistä. Venäjän Organisaatiokomissio järjesti tammikuussa 1912 VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläisen konferenssin. VSDTP:n KK:n jäsenten neuvottelukokousta koskevaa aineistoa ks. myös Teokset, 17. osa, ss. 177—187. — 202.

<sup>291</sup> Asiakirja julkaistaan F. E. Dzerzhinskin käsialalla kirjoitetun jäljennöksen mukaan. Leninin kirjoittamaa selostuksen alkuperäiskappaletta ei ole löydetty.

KK:n jäsenten kesäkuussa pitämän neuvottelukokouksen pöytäkirjoissa ei ole osoitettu, että Lenin olisi tehnyt selostuksen neu-

vottelukokouksessa. Se oli nähtävästi jaettu neuvottelukokouksen osanottajille ennen kokouksen alkua. — 202.

- <sup>292</sup> VSDTP:n KK:n kokous, joka tunnetaan »yhdistävän» nimellä, pidettiin 2.—23. tammikuuta (15. tammikuuta — 5. helmikuuta) 1910 Pariisissa.

Kokouksen työhön osallistui edustajia kaikista puolueyhdistä ja ryhmäkunnista samoin kuin kansallisista sosialidemokraattisista järjestöistä. Enemmistönä olivat kokouksessa sovittelijat. Lenin kävi sinnikkäästi taistelua opportunisteja ja sovittelijoita vastaan koettaen saada kokouksen tuomitsemaan päättäväisesti likvidaattoruuden ja otzovismin ja noudattaen linjaa, jonka tarkoituksena oli lähentää bolshevikkeja ja puolemies-menshevikkejä. Kokouksen päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: 1) KK:n Venäjän Toimikunnan toimintakertomus, 2) KK:n Ulkomaisen Toimikunnan toimintakertomus, 3) Pää-äänenkannattajan toimituskunnan toimintakertomus, 4) Kansallisten sosialidemokraattisten puolueiden keskuskomiteoiden toimintakertomukset, 5) Puolueen asiointi, 6) Sääntömääräisen puoluekonferenssin koolle kutsuminen, 7) VSDTP:n KK:n säännöt y.m. kysymyksiä.

Kokous hyväksyi Leninin vaatimuksesta päätöslauselman »Puolueen asiointilasta», jossa tuomittiin likvidaattoruus ja otzovismi ja katsottiin nämä virtaukset vahingollisiksi ja taistelu niitä vastaan välttämättömäksi. Arvioidessaan tammikuun kokouksen merkitystä Lenin huomautti, että siinä määriteltiin lopullisesti puolueen taktillinen linja vastavallankumouksen ajaksi ja täydennettiin VSDTP:n V (vuoden 1908 yleisvenäläisen) konferenssin päätöslauselmaa päätöksellä, että likvidaattoruus ja otzovismi ovat proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen ilmentymiä. Kokous asetti niin ikään kysymyksen siten, että puolueen todellisen yhtenäisyyden aikaansaaminen oli välttämätöntä niiden aatteellisten ja poliittisten tehtävien vuoksi, joita puolueella oli kyseisenä historiallisena ajankohtana. Samalla Lenin arvosteli jyrkästi kokouksen sovitteluhenkisiä päätöksiä.

Kokouksen työtä, samoin kuin taistelua, jota siellä käytiin likvidaattoreita, vperjodilaisia, trotskilaisia ja sovittelijoita vastaan, on valaistu seikkaperäisesti Leninin artikkelissa »Publisistin kirjoituksia» (ks. Teokset, 16. osa, ss. 189—254). — 202.

- <sup>293</sup> Tarkoitetaan VSDTP:n KK:n jäseniä ja varajäseniä, jotka valittiin VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokouksessa. Mainittu kokous pidettiin 30. huhtikuuta — 19. toukokuuta (13. toukokuuta — 1. kesäkuuta) 1907. — 203.

- <sup>294</sup> Vuoden 1910 tammikuussa pidetyssä VSDTP:n KK:n kokouksessa hyväksytyissä Keskuskomitean säännöissä sanottiin: »Kokoukseen (15 hengen) kutsutaan: 1) Venäjällä toimivan kollegion jäsenet; 2) Keskuskomitean Ulkomaisen Toimikunnan jäsenet lukuun ottamatta niitä, jotka eivät ole KK:n jäseniä; 3) ellei heidän lukumääränsä ole 15, kokouksen työhön kutsutaan osallistumaan myös muut varajäsenet seuraavassa järjestyksessä: a) Lontoon edustajakokouksessa valitut varajäsenet, jotka suorittavat jotakin puolue-

työtä Venäjällä; b) КК:n jäsenet ja heidän varajäsenensä, jotka oseskelevat ulkomailla ja suorittavat Keskuskomitean heille toimeksiantamia tehtäviä» («КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 239 («NKР edustajakokousten, konferenssien ja КК:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 239)). — 203.

<sup>295</sup> *Vperjodilaiset, Vperjod-ryhmä* — otzovistien, likvidaattorien ja jumalanrakentajien puolueenvastainen ryhmä, joka A. Bogdanovin ja G. A. Aleksinskin aloitteesta perustettiin joulukuussa 1909 sen jälkeen, kun otzovistien ja ultimativistien ryhmäkuntakeskus — Caprin koulu — oli hajonnut. Ryhmällä oli samanniminen kirjallinen äänenkannattajansa.

Vperjod-ryhmällä ei ollut kannatusta työväenliikkeessä, jonka vuoksi se hajosi itse asiassa vv. 1913—1914. Muodollisesti se lakasi olemasta vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen. — 204.

<sup>296</sup> *»Diskussionnyi Listok»* («Väittelylehtinen») — VSDTP:n pää-äänenkannattajan «Sotsial-Demokratin» liite, jota julkaistiin VSDTP:n КК:n tammikuun kokouksen päätöksen perusteella vuoden 1910 maaliskuun 6 (19) päivästä vuoden 1911 huhtikuun 29 (toukokuun 12) päivään Pariisissa. Kaikkiaan ilmestyi kolme numeroa. Toimituskunnassa olivat edustettuina bolshevikit, menshevikit, ultimativit, bundilaiset, plehanovilaiset, Puolan sosialidemokraatit ja Läntimaan Sosialidemokratia. «Diskussionnyi Listokissa» julkaistiin Leninin artikkelit «Publisistin kirjoituksia», «Venäjällä käydyn puolueensisäisen taistelun historiallinen sisältö» ja «Legalistin keskustelu likvidaattoruuden vastustajan kanssa» (ks. Teokset, 16. osa, ss. 189—254, 375—393, 17. osa, ss. 161—170). — 204.

<sup>297</sup> Tarkoitetaan vuoden 1910 tammikuussa pidetyssä VSDTP:n КК:n kokouksessa asetettua koulukomissiota (koulukomiteaa), jonka tuli järjestää puoluekoulu ulkomaille ja johon kuului yhdeksän henkeä: kaksi bolshevikkia, kaksi menshevikkiä, kaksi vperjodilaista ja yksi edustaja kustakin kansallisesta järjestöstä — Bundista, Läntimaan ja Puolan sosialidemokraattisista puolueista. — 204.

<sup>298</sup> *IV Valtakunnanduuma* aloitti toimintansa marraskuun 15 (28) p:nä 1912. IV Valtakunnanduuman vaalit suoritettiin syksyllä 1912 vuoden 1907 kesäkuun 3 (16) päivänä annetun taantumuksellisen vaalilain nojalla ja niihin liittyi useita hallituksen toimenpiteitä, joiden tarkoituksena oli saada duumaan hallitusta myötäilevä mustasotialainen enemmistö. Lenin on luonnehtinut IV Valtakunnanduuman aikaista vaalitaistelua ja antanut arvionsa valitun duuman luokka- ja puoluekoostumuksesta artikkelissaan «Vaalien tulokset» (ks. Teokset, 18. osa, ss. 485—510).

IV duuman sosialidemokraattiseen edustajaryhmään kuului kuusi bolshevikkia: A. J. Badajev, M. K. Muranov, G. I. Petrovski, F. N. Samoilov, N. R. Shagov ja R. V. Malinovski (joka sittemmin osoittautui provokaattoriksi), seitsemän menshevikkiä ja yksi menshevikkien kantaa noudattanut vajaa oikeudellinen ryh-

män jäsen (Varsovan kaupungin edustaja E. J. Jagiello). Käyttämällä hyväkseen vähäistä lukumääräistä enemmistöään menshevikit vaikeuttivat ryhmän toimintaa ja estivät bolshevikkien useiden päätösten toimeenpanoa. Lokakuussa 1913 bolshevikkiedustajat erosivat puolueen KK:n osoituksen mukaan yhteisestä sosialidemokraattisesta ryhmästä itsenäiseksi bolshevistikseksi ryhmäksi. Lenin ohjasi vakituisesti bolshevikkiedustajien toimintaa opettaen heitä käyttämään vallankumouksen hyväksi duuman puhujalavaa.

Valtakunnanduuma osoittautui kykenemättömäksi ratkaisemaan maan objektiivisen kehityksen esiin nostamia suuria kysymyksiä, ja sen toiminta supistui yhä enemmän pelkkään suunsoittoon. IV duuman lainsäädännöllisen toiminnan suuntana oli huomattavassa määrässä itsevaltiuden sellaisten peruskivien kuin oikeuslaitoksen, kirkon ja poliisin lujittaminen.

Valtakunnanduuma hyväksyi Venäjän osallistumisen ensimmäiseen maailmansotaan. Menshevikit ja eserrät asettuivat kannattamaan maanpuolustusta. Vain bolshevikkien puolue vastusti jyrkästi sotaa. Bolshevikkien duumaryhmä äänesti sotilasmäärärahojen myöntämistä vastaan ja aloitti vallankumouksellisen propagandatoiminnan joukkojen keskuudessa. Marraskuussa 1914 IV duuman bolshevikkiedustajat vangittiin ja asetettiin syyteeseen.

Elokuussa 1915 IV Valtakunnanduuman porvari- ja tilanheraryhmä muodosti niin sanotun Edistysmielisen Liiton, johon kuului enemmän kuin puolet duuman jäsenistöä. Se oli Leninin määritelmän mukaan »liberaalien ja lokakuulaisten liitto, jonka tarkoituksena oli saada aikaan sopimus tsaarin kanssa sen ohjelman pohjalla, jossa pyritään reformeihin ja teollisuuden mobilisointiin voiton saavuttamiseksi Saksasta» (Teokset, 21. osa, s. 374).

Tsaari julisti helmikuun 26 (maaliskuun 11) pnä 1917 IV Valtakunnanduuman hajotetuksi. Valtakunnanduuman jäsenet päättivät kuitenkin jatkaa istuntojaan epävirallisesti uskaltamatta esittää julkista vastalauseita. He muodostivat helmikuun 27 (maaliskuun 12) pnä Valtakunnanduuman väliaikaisen komitean ehkäistäkseen vallankumouksen ja pelastaakseen monarkian. Mainittu komitea teki sopimuksen Pietarin Neuvoston eserrä- ja menshevikkiedustajien kanssa ja päätti muodostaa porvarillisen väliaikaisen hallituksen. Valtakunnanduuman väliaikaisen komitean jäsenet olivat aktiivisia vallankumouksen vastustajia ja vaativat »yksityisluontoisissa» neuvotteluissaan sotilasdiktatuurin pystyttämistä ja neuvostojen hävittämistä. Vallankumouksellisten joukkojen painostuksesta porvarillisen väliaikaisen hallituksen täytyi lokakuun 6 (19) pnä 1917 antaa säädös Valtakunnanduuman lakkauttamisesta. — 204.

<sup>299</sup> »Nasha Zarja» (»Meidän Sarastuksemme») — menshevikki-likvidaat-  
torien legaalinen kuukausijulkaisu, ilmestyi Pietarissa vuoden 1910  
tammikuusta vuoden 1914 syyskuuhun. Julkaisun johtavana mie-  
henä oli A. N. Potresov ja avustajina toimivat F. I. Dan, S. O. Ze-  
derbaum (V. Jezhov) y.m. »Nasha Zarja» ympärille muodostui  
Venäjällä toimivien likvidaat-  
torien keskus. Vuonna 1912 pidetyssä  
VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläisessä konferenssissa hyväksytys-  
sä päätöslauselmassa todettiin, että »aikakausjulkaisujen 'Nasha

Zarja' ja 'Delo Zhizni' ympärille ryhmittynyt sosialidemokraattisen puolueen osa on ryhtynyt puolustamaan avoimesti suuntausta, jonka koko puolue on tunnustanut proletariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen tuotteeksi» («КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 283 (»НКР edustajakokousten, konferenssien ja КК:n kokousten päätöslauselmia ja päätöksiä», I osa, 1954, s. 283)). — 204.

- <sup>300</sup> »Delo Zhizni» (»Elämän Asia») — legaalinen aikakausjulkaisu, likviyaattori-menshevikkien äänenkannattaja, ilmestyi Pietarissa tammikuusta lokakuuhun 1911. Kaikkiaan ilmestyi 9 numeroa. — 204.
- <sup>301</sup> »Zvezda» (»Tähti») — bolshevikkien legaalinen lehti, ilmestyi Pietarissa vuoden 1910 joulukuun 16 (29) päivästä vuoden 1912 huhtikuun 22 (toukokuun 5) päivään. Alussa lehti ilmestyi kerran viikossa, sitten vuoden 1912 tammikuun 21 (helmikuun 3) päivästä alkaen kaksi kertaa viikossa ja vuoden 1912 maaliskuun 8 (21) päivästä alkaen kolme kertaa viikossa.
- »Zvezdan» aatteellisena johtajana oli V. I. Lenin, joka oli kirjeenvaihdossa toimituskunnan jäsenten kanssa, ohjasi heidän työtään, arvosteli »Zvezdaa» varsinkin sen alkuaikoina tekemien virheiden vuoksi ja pyrki saamaan lehden suuntaukseltaan johdonmukaisen marxilaiseksi. Huomattava osuus »Zvezdan» toimitustyössä ja järjestelyssä oli N. N. Baturinilla, N. G. Poletajevilla, K. S. Jeremejevillä, M. S. Olminskillä. Lehteä avustivat aktiivisesti V. D. Bontsh-Brujevitsh, Demjan Bednyi y.m. »Zvezdassa» julkaistiin useita G. V. Plehanovin artikkeleja. Lenin sai myös A. M. Gorkin »Zvezdan» avustajaksi. »Zvezda» nautti suurta arvonantoa Venäjän työväenluokan ja työtätekevien keskuudessa. — 205.
- <sup>302</sup> Syynä puheenvuoroon olivat seuraavat seikat: golosilainen menshevikki B. I. Gorev (Goldman) käytti neuvottelukokouksessa puheenvuoron, jossa vastusti sitä, että kokouksessa oli läsnä kansallisten järjestöjen edustajia — M. I. Lieber Bundista ja M. V. Ozolin Lätinmaan Sosialidemokratiasta — ilman vastaavien keskuskomiteoiden antamia valtuuksia. Lieber ilmoitti, ettei kansallisten järjestöjen edustajilla ollut aikaa ottaa yhteyttä omiin keskuksiinsa ja ettei hän edusta Bundia, vaikka onkin läsnä neuvottelukokouksessa. — 206.
- <sup>303</sup> Lenin tarkoittaa Gorevin (Goldmanin) ja Lieberin puheenvuoroja. He väittivät, että Venäjällä on Venäjän Toimikunnan jäseniä, joihin on otettava yhteys ennen kuin ulkomailla kutsutaan kokoon КК:n kokous. — 206.
- <sup>304</sup> КК:n Venäjän Toimikunnan valitsi kokouksessaan КК:n jäsenkollegio, joka oli toiminut Venäjällä vuodesta 1908. Toimikunta hoiti Venäjän kollegion kaikkia asioita КК:n yleisten kokousten välisinä aikoina. Vuosina 1910—1911, КК:n tammikuussa 1910 pitämän kokouksen jälkeen, Venäjän Toimikuntaan kuuluivat seuraavat КК:n jäsenet ja varajäsenet: bolshevikit I. P. Goldenberg (Meshkovski), I. F. Dubrovinski (Innokenti) ja heidän vangitsemisensä jälkeen

V. P. Nogin (Makar) ja G. D. Leiteisen (Lindov). KK:n jäseninä ja varajäseninä olleet likvidaattori-menshevikit vetäytyivät si-  
vuun sen työstä ja J. A. Isuv (Mihail), P. A. Bronstein (Juri) ja  
K. M. Jermolajev (Roman) eivät ainoastaan kieltäytyneet osallis-  
tumasta työhön, vaan sanoivat lisäksi pitävänsä KK:n olemassa-  
oloakin vahingollisena. Toimikunta yritti turhaan saada koolle  
Venäjän kollegiota.

Noginin ja Leiteisenin vangitsemisen jälkeen maaliskuussa 1911  
KK:n Venäjän Toimikunnan toiminta lakkautui. Antaen tunnus-  
tuksensa Toimikunnan yrityksille parantaa työtä Venäjällä ja  
kutsua koolle KK:n Venäjän kollegio Lenin arvosteli samalla jyr-  
kästi sen jäsenen sovittelukantaista asennoitumista.

VSDTP:n VI yleisvenäläisessä konferenssissa muodostettiin uusi  
Venäjän Toimikunta. Siihen tulivat KK:n jäsenet G. K. Ordzhoni-  
kidze, S. S. Spandarjan, J. V. Stalin, J. M. Sverdlov, KK:n  
varajäsenet M. I. Kalinin, J. D. Stasova y.m. Venäjällä toimineiden  
puoluetyöntekijäin useista vangitsemisista johtui, että Toimikunnan  
kokoontulo muuttui myöhemmin moneen kertaan, sillä riveistä  
pois joutuneiden tilalle kooptoitii uusia jäseniä. Venäjän Toimi-  
kunta lakkautti toimintansa vuoden 1917 helmikuun porvarillis-  
demokraattisen vallankumouksen jälkeen. — 207.

- <sup>305</sup> Bundilaisen Ionovin (F. M. Koigenin) ilmoituksessa sanottiin, että  
hän ei voi saapua neuvottelukokoukseen ilman Bundin KK:n val-  
tuutusta ja lähettää saamansa kokouskutsun heti ensi tilaisuudessa  
Bundin Keskuskomitealle. — 207.
- <sup>306</sup> Lenin tarkoittaa Lieberin (Berin) puhetta, jossa tämä sanoi, ettei  
KK:n kokousta koskevaa kysymystä ole syytä ratkaista siten, että  
KK:n jäsenet kutsutaan pikaisessa järjestyksessä koolle, vaan on  
etsittävä »legaalista ulospääsyä» KKUT:n kautta. — 207.
- <sup>307</sup> Puheenvuoron käyttöön oli synnä Lieberin ilmoitus, että KKUT:n  
enemmistö kannattaa kokouksen pitämistä ja on valmis tekemään  
kyseisestä asiasta virallisen päätöksen. — 208.
- <sup>308</sup> Tarkoitetaan KKUT:n likvidaattorienemmistön ehdotusta, että  
KK:n kokous pidettäisiin Venäjällä. — 208.
- <sup>309</sup> Tämän samoin kuin seuraavan puheenvuoron Lenin käytti keskus-  
teltaessa kysymyksestä, kenellä on henkilökohtaisesti oikeus osal-  
listua KK:n kokoukseen. — 208.
- <sup>310</sup> *Organisaatiokomissio* (Ulkomainen Organisaatiokomissio, UOK),  
jonka tehtävänä oli kutsua koolle yleinen puoluekonferenssi, muo-  
dostettiin KK:n jäsenten neuvottelukokouksessa kesäkuun 1 (14)  
pnä 1911. Siihen kuului bolshevikkien, sovittelijoiden ja Puolan  
sosialidemokraattien edustajia. Muut ulkomaiset järjestöt ja ryhmät,  
joita oli pyydetty osallistumaan komissioon, eivät lähettäneet  
edustajiaan. Organisaatiokomissio lähetti Venäjälle valtuusmiehe-  
nään G. K. Ordzhonikidzen valmistelemaan yleistä puoluekonferens-  
sia ja julkaisi vetoituksen »Kaikille sosialidemokraattisille puo-



luejärjestöille, ryhmille ja kerhoille», jossa kehoitettiin valitsemaan Venäjän Organisaatiokomissio (VOK).

Bolshevikkien alullepaneman toiminnan seurauksena oli Venäjän Organisaatiokomission muodostaminen. Lokakuun lopulla Ulkomaisessa Organisaatiokomissiossa käsiteltiin VOK:n hyväksymät »Tiedonanto» sen konstituoitumisesta ja päätöslauselmat, joiden mukaan se pidätti itselleen kaikki valtuudet konferenssin järjestämiseen nähden ja vaati Organisaatiokomission ja teknillisen komission alistamista VOK:lle. Kun sitten UOK:n sovittelukannalla ollut enemmistö kieltäytyi alistumasta näihin päätöksiin, bolshevikkien edustajat erosivat UOK:sta. Pariisiin saapunut Ordzhonikidze teki lokakuun 30 (marraskuun 12) päivänä Ulkomaisen Organisaatiokomission istunnossa selostuksen Venäjän Organisaatiokomission toiminnasta, minkä jälkeen UOK:n täytyi tunnustaa VOK:n johtava osuus. Ulkomainen Organisaatiokomissio aloitti kuitenkin pian avoimen taistelun VOK:ta vastaan. Se julkaisi marraskuun 20 (joulukuun 3) p:nä lentolehtisen »Avoin kirje Venäjän Organisaatiokomissiolle», jossa VOK:ta syytettiin ryhmäkuntaisuudesta. Ordzhonikidze paljasti UOK:n puoluevastaisen menettelyn »Kirjeessä toimitukselle», joka julkaistiin joulukuun 8 (21) p:nä 1911 »Sotsial-Demokrat» lehden 25. n:ossa. Yhdistämällä ympärilleen Venäjän maanalaiset puoluejärjestöt Venäjän Organisaatiokomissio suoritti kaikki yleisen puoluekonferenssin järjestämiseen liittyvät järjestelytehtävät. Mainittu konferenssi pidettiin tammikuussa 1912. — 209.

<sup>311</sup> Julkilausuman on V. I. Leninin lisäksi allekirjoittanut myös G. J. Zinovjev. — 209.

<sup>312</sup> Kysymyksessä on KK:n jäsenten kesäkuussa pitämän neuvottelukokouksen päätöslauselma »Puoluekonferenssin koollekutsumisesta». — 209.

<sup>313</sup> Julkilausuman on V. I. Leninin lisäksi allekirjoittanut myös G. J. Zinovjev. — 210.

<sup>314</sup> *Teknillinen komissio* (Ulkomainen teknillinen komissio, TK) muodostettiin VSDTP:n KK:n jäsenten kesäkuun neuvottelukokouksessa kesäkuun 1 (14) p:nä 1911 suorittamaan puolueen julkaisutoimintaan, kuljetuksiin y.m. liittyviä teknillisiä tehtäviä. KK:n kokoukseen asti toimivana väliaikaisena elimenä teknillinen komissio oli kesäkuun neuvottelukokoukseen osallistuneen KK:n jäsenryhmän alainen. Komissioon kuului yksi bolshevikkien, yksi menshevikkien ja yksi Puolan sosialidemokraattien edustaja. Komissiossa olivat enemmistönä sovittelijat — M. K. Vladimirov ja häntä kannattanut V. L. Leder —, jotka viivyttelivät puoluekonferenssin järjestämisrahaan tarkoitettujen varojen toimittamista Ulkomaiselle Organisaatiokomissiolle samoin kuin bolshevistisen »Zvezda» lehden julkaisemista varten myönnettyjen varojen luovutusta ja yrittivät jarruttaa puolueen pää-äänenkannattajan »Sotsial-Demokrat» lehden ilmestymistä. »Informatsionnyi Bjulleten» (»Tiedonantolehti») nimisessä julkaisussaan teknillinen komissio hyökkäili Leniniä ja bolshevikkeja vastaan. Komission istunnossa lokakuun 19 (marraskuun 1) p:nä käsiteltäessä Venäjän Organisaatiokomission »Tiedonantoa» ja päätöslauselmia bolshevikkien edustaja M. F. Vladimirski ehdotti,

että alistuttaisiin VOK:n päätöksiin. Ehdotus hylättiin, jonka vuoksi Vladimirski erosi komiteasta ja bolshevikit katkaisivat tyytyn välinsä siihen. — 210.

- <sup>315</sup> *Tarkoitetaan Longjumeaussa* (muutamien kilometrin päässä Pariisista sijaitsevalla paikkakunnalla) *ollutta puoluekoulua*, jonka bolshevikit olivat V. I. Leninin johdolla perustaneet keväällä 1911 Venäjän suurimpien proletaariväestökeskusten puoluejärjestöjen työntekijöitä varten. Koulussa oli kaikkiaan 13 työläisopiskelijaa Moskovasta, Pietarista, Bakusta, Ivanovo-Voznesenskista, Nikolajevista, Tiflisistä, Sormovosta, Jekaterinoslavin kuvernementista, Dombrowan seudulta (Puola) ja 5 hospitanttia. Koulussa opiskelivat m. m. I. S. Belostotski, B. A. Breslav, A. I. Dogadov, A. I. Ivanova, G. K. Ordzhonikidze, I. V. Prsjagin, E. Pruhnjak, I. I. Schwarz, I. D. Tshugurin, J. D. Zevin. Koulun opiskelijat olivat etupäässä bolshevikkeja, mutta heidän joukossaan oli myös puoluemies-menshevikkejä ja yksi vperjodilainen. Luennoitsijakunnan valikoi koulukomissio yhdessä opiskelijoiden kanssa. Koulukomissio lähetti VSDTP:ssä esiintyneiden eri suuntien edustajille kutsuja pyytäen heitä pitämään luentoja koulussa. Menshevikit L. Martov, F. I. Dan y. m. kieltäytyivät pitämästä luentoja. Opetuksesta huolehtivat pääasiassa bolshevikit.

Koulun aatteellisena johtajana ja huomattavimpana luennoitsijana oli V. I. Lenin. Kun kaksi kolmannesta opiskelijakunnasta oli saapunut kouluun, Lenin järjesti opiskelijoille opintotilaisuuksia, joissa käsiteltiin K. Marxin ja F. Engelsin »Kommunistisen puolueen manifestia». Hän piti koulussa 29 luentoja kansantaloustieteestä (43 tuntia) ja omisti 12 luentoja (18 tuntia) agraarikysymykselle. Filosofian luennoitsijaksi suunniteltiin alun pitäen G. V. Plehanovia. Kun sitten opiskeluajan loppupuolella selvisi, ettei hän tulekaan, Lenin piti opiskelijoiden pyynnöstä kolme luentoja materialistisesta historiankäsitelmästä. Niin ikään opiskelijoiden pyynnöstä hän piti lisäksi esitelmän ajankohdan tilanteesta ja puolueen asiain-tilasta.

Opinnot päättyivät koulussa elokuun 17 (30) pnä, minkä jälkeen opiskelijat matkustivat eri puolille Venäjää maanalaiseen puolue-työhön. He osallistuivat aktiivisesti VSDTP:n VI (Prahan) yleisenäläisen konferenssin valmisteluun ja järjestelyyn. Monista Longjumean puoluekoulun päättäneistä tuli sittemmin huomattavia puolueen ja neuvostojen työntekijöitä. — 210.

- <sup>316</sup> Kyseinen jäsenyys oli V. I. Leninin Pariisissa marraskuun 14 (27) pnä 1911 pitämän »Liberaalisen työväenpuolueen manifestia» käsitelleen referaatin runkona.

Tarkoitetaan N. A. Rozhkovin artikkelia »Nykytilanne Venäjällä ja työväenliikkeen perustehtävä nykyisenä ajankohtana», joka julkaistiin 1911 aikakauslehti »Nasha Žarjan» 9.—10. n:ossa. — 211.

- <sup>317</sup> *VSDTP:n Ulkomaisen Järjestön sääntöjä koskevan ehdotuksen* V. I. Lenin esitti ulkomaisten bolshevikkiryhmien neuvottelukokouksessa Pariisissa joulukuun 16 (29) pnä 1911 käsiteltäessä kysymystä, onko Ulkomaisen Järjestön sääntöjen luonnoksesta keskus-

teltava yksityiskohtaisesti itse neuvottelukokouksessa vai onko se annettava Ulkomaisen Järjestön Komitealle, jotta tämä sopisi asiasta ryhmien kanssa ja vahvistaisi sen lopullisesti. Leninin ehdotus hyväksyttiin 8 äänellä yhtä vastaan.

*Ulkomaisten bolshevikkir ryhmien neuvottelukokous* pidettiin Pariisissa 14.—17. (27.—30.) joulukuuta 1911 Leninin johdolla. Kokous kutsuttiin koolle bolshevistisen »Rabotshaja Gazetan» pariisilaisen avustuskerhon aloitteesta. Neuvottelukokouksen tarkoituksena oli ulkomailla olevien bolshevististen voimien yhdistäminen ja yleisvenäläisen puoluekonferenssin järjestelyn edistäminen. Neuvottelukokouksen osallistui 11 päätösvaltaista edustajaa Pariisiin, Nancyyn, Zürichin, Davosin, Genèveen, Liègen, Bernin, Bremenin ja Berliinin bolshevikkir ryhmistä. Toulousen, Lausannen, Lontoon, Brysselin, Antverpenin, Kööpenhaminan, Nizzan ja muiden kaupunkien bolshevikit eivät voineet lähettää edustajiaan teknillisten ja aineellisten vaikeuksien vuoksi. Eräiden bolshevikkir ryhmien onnistui lähettää neuvottelukokoukselle yksityiskohtaiset kirjalliset selostuksensa. Kokouksen päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: 1) Organisaatio toimikunnan ja paikallisryhmien edustajien toimintaselostukset, 2) Puolueen asiointi, 3) Asiointi ulkomailla ja suhtautuminen eri virtauksiin, 4) Järjestöasiat, 5) Tehtävät ulkomailla, 6) Suhde konferenssiin, 7) Juoksevat asiat.

Neuvottelukokouksessa todettiin, että golosilaiset ja vperjodilaiset olivat lopullisesti erottautuneet puolueesta ja kärsineet täydellisen vararikon, ja hyväksyttiin KK:n jäsenten kesäkuussa pitämän neuvottelukokouksen toimenpiteet, joiden tarkoituksena oli puoluekonferenssin koollekutsuminen. Neuvottelukokouksessa hyväksyttiin Leninin ehdotuksesta päätöslauselma Venäjän Organisaatiokomission ja sen valmisteleman konferenssin tukemisesta, päätettiin muodostaa VSDTP:n Ulkomainen Järjestö (jolla oli jaostoja eri paikkakunnilla) pitämällä periaatteena todellisen puolueelinjan noudattamista ja tekemättä sopimuksia likvidaattorien kanssa sekä valittiin Ulkomaisen Järjestön Komitea.

Neuvottelukokous yhdisti ulkomaiset bolshevistiset ryhmät yhdeksi järjestöksi, hyväksyi VOK:n muodostamisen ja julisti, että »jokainen puoluetta kannattava on velvollinen tukemaan sitä kaikin voimin». — 212.

<sup>318</sup> VSDTP:n Ulkomaisen Järjestön Komitea (UJK) valittiin ulkomaisten bolshevikkir ryhmien neuvottelukokouksessa Pariisissa joulukuussa 1911. UJK:hon kuuluivat m.m. N. A. Semashko, M. F. Vladimirski, Inessa Armand. UJK:n toimintaa johti V. I. Lenin. UJK esitti tärkeää osaa puolueen voimien yhdistämisessä ja taistelussa likvidaattori-menshevikkejä, sovittelijoita, trotskilaisia ja muita opportunisteja vastaan. UJK reagoi kaikkiin Venäjän tärkeimpiin tapahtumiin ja puolue työn sekä Venäjän vallankumousliikkeen johtoa koskeviin toimenpiteisiin. Se auttoi niin ikään KK:ta julkaisemaan ulkomailla puoluekirjallisuutta. UJK lopetti toimintansa v. 1917. — 212.

<sup>319</sup> On jäänyt selvittämättä, milloin ja minkä yhteydessä Lenin on tehnyt alustuksen poliittisesta tilanteesta. — 212.

- <sup>320</sup> *Lidvalin juttu* — suurhijarin ja keinottelijan E. Lidvalin ja sisäministerin apulaisen V. I. Gurkon juttu. Gurkon avustamana Lidval teki hallituksen kanssa sopimuksen, jonka mukaan hän lupautui toimittamaan vuoden 1906 loka- ja joulukuun välisenä aikana 10 miljoonaa puutaa ruista nälänhädässä olleisiin Venäjän kuvernementteihin. Lidval sai Gurkolta ennakkomaksuna huomattavan summan valtion varoja, mutta toimitti vuoden 1906 joulukuun puoliväliin mennessä rautateiden varteen vain vajaan kymmenneksen sovitusta viljamäärästä. Valtion varojen kavallusta ja nälänhätään perustunutta keinottelua koskeneet paljastukset levisivät laajalti yleisön tietoon ja pakottivat tsaarihallituksen jättämään jutun oikeuden käsiteltäväksi. Oikeusjutusta ei kuitenkaan koitunut Gurkolle muita seurauksia kuin virkaero. — 212.
- <sup>321</sup> Kysymyksessä on VSDTP:n viidennen (vuoden 1908 yleisvenäläisen) konferenssin päätöslauselma »Nykytilanteesta ja puolueen tehtävistä» (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 195—197 («NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, ss. 195—197)). — 213.
- <sup>322</sup> Kysymyksessä ovat selitykset, jotka kansanvalistusministeri L. A. Kasso antoi IV Valtakunnanduudessa 44 duumanjäsenen joulukuun 14 (27) p:nä 1912 esittämän välikysymyksen johdosta. Syynä välikysymykseen oli Witmerin yksityiskymnaasissa olleessa kokouksessa toimeenpannut 34 pietarilaisen oppikoululaisen pidätykset. Ohrana epäili oppikoululaisia maanalaisen kerhon jäseniksi. Välikysymys oli esillä duuman 12., 17., 18., 19. ja 20. istunnossa. Äänen enemmistöllä hyväksyttiin helmikuun 6 (19) p:nä 1913 päätöslauselma, jossa tsarin ministerin selitykset katsottiin epätydyttäväksi ja ilmoitettiin siirryttäväksi seuraaviin asioihin. — 213.
- <sup>323</sup> *VSDTP:n kuudes (Prahan) yleisvenäläinen konferenssi* pidettiin 5.—17. (18.—30.) tammikuuta 1912 Prahassa. Prahan konferenssi oli merkitykseltään oikeastaan edustajakokouksen veroinen. Konferenssin työtä johti V. I. Lenin. Hän alusti ajankohdan tilannetta ja puolueen tehtäviä sekä Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston toimintaa koskevat kysymykset ja käytti puheenvuoroja myös muista kysymyksistä. Lenin oli konferenssin päiväjärjestyksen kaikkia tärkeimpiä kysymyksiä koskevien päätöslauselmaehdotusten laatija.
- Konferenssin hyväksymillä päätöslauselmilla »Likvidaattoruudesta ja likvidaattorien ryhmästä» ja »Ulkomaisesta puoluejärjestyksestä» oli tavattoman suuri periaatteellinen ja käytännöllinen merkitys. Konferenssi ilmoitti, että likvidaattorit olivat menettelyllään asettaneet itsensä puolueen ulkopuolelle, ja erotti heidät VSDTP:stä. Konferenssi tuomitsi ulkomaisten puolueenvastaisten ryhmien — golosilaisten menshevikkien, vperjodilaisten ja trotskilaisten — toiminnan. Se katsoi, että ulkomailla on ehdottomasti oltava yhtenäinen puoluejärjestö, joka auttaa puoluetta KK:n valvonnan ja johdon alaisena, ja osoitti, etteivät ulkomaiset ryhmät, jotka »eivät

ole Venäjän sosialidemokraattisen toimintakeskuksen, t.s. KK:n alaisia ja aiheuttavat hajaannusta pitämällä erikseen yhteyttä Venäjään sivuuttamalla KK:n, saa käyttää VSDTP:n nimeä». Konferenssissa hyväksyttiin päätöslauselma »Puoluetyön luonteesta ja organisatorisista muodoista» ja vahvistettiin Leninin ehdottamat puolueen järjestösäännöt. Konferenssi vahvisti »Sotsial-Demokrat» lehden VSDTP:n pää-äänenkannattajaksi, toimitti puolueen Keskuskomitean vaalit ja muodosti KK:n Venäjän Toimikunnan.

VSDTP:n Prahan konferenssilla oli huomattava merkitys bolshevikkipuolueen, uudentyypisen puolueen, järjestämisessä ja sen yhtenäisyyden lujittamisessa. Se teki yhtenvedot kokonaisesta historiallisesta kaudesta, jonka kuluessa bolshevikit olivat taistelleet menshevikkejä vastaan, ja karkottamalla likvidaattori-menshevikit puolueesta varmisti bolshevikkien voiton. Konferenssi määritteli puolueen poliittisen linjan ja taktiikan uuden vallankumouksellisen nousun aikaa varten.

Prahan konferenssilla oli suuri kansainvälinen merkitys. Se oli II Internationaaliin kuuluvien puolueiden vallankumouksellisille aineksille mallikelpoinen esimerkki päättäväisestä opportunisteja vastaan käydystä taistelusta, jonka päätöksenä oli täydellinen järjestöllinen ero opportunisteista. Prahan konferenssia koskevaa aineistoa ks. Teokset, 17. osa, ss. 431—465. — 214.

- <sup>324</sup> Lenin teki kyseisen huomautuksen sen johdosta, että ehdotettiin lausuttavaksi kiitokset Venäjän Organisaatiokomissiolle siitä työstä, jonka se oli suorittanut Venäjän puoluejärjestöjen yhdistämisen ja VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläisen konferenssin järjestämisen hyväksi, ja annettavaksi päätösvalta sen edustajalle konferenssissa (ks. Teokset, 17. osa, s. 442). — 214.
- <sup>325</sup> *Venäjän Organisaatiokomissio* (VOK), jonka tehtävänä oli kutsua koolle yleisvenäläinen puoluekonferenssi, muodostettiin VSDTP:n KK:n jäsenten kesäkuussa 1911 pitämän neuvottelukokouksen päätöksen perusteella. Sen varsinainen perustaminen tapahtui puolueen paikallisjärjestöjen edustajien neuvottelukokouksessa syyskuun lopulla, ja se toimi VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläisen konferenssin alkamiseen asti. — 215.
- <sup>326</sup> Tarkoitetaan Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istuntoa, joka pidettiin Zürichissä syyskuun 23 ja 24 pnä 1911. — 216.
- <sup>327</sup> Kööpenhaminan kansainvälisen sosialistikongressin aikana venäläisen valtuuskunnan jäsenet V. I. Lenin, G. V. Plehanov ja Puolan sosialidemokraattien edustaja A. Warski (A. S. Warszawski) lähettivät Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen hallitukselle vastalausekirjeen sen johdosta, että mainitun puolueen pää-äänenkannattajassa, »Vorwärts» lehdessä oli julkaistu L. Trotskin artikkeli, jossa hyökkäiltiin parhaavassa äänilajissa VSDTP:tä vastaan (vastalausekirjettä ks. V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänkielinen painos, 47. osa, ss. 296—298).
- Lenin esiintyi Trotskin parjaukseen vastaamaan myös »Sotsial-Demokrat» lehden 17. numerossa syyskuun 25 (lokakuun 8) pnä

1910 artikkelillaan »Siitä, miten eräät sosialidemokraatit tutustuvat Internationaalia VSDTP:ssä vallitsevaan asiintilaan» samoin kuin »Diskussionnyi Listokin» 3. numerossa huhtikuun 29 (toukokuun 12) pnä 1911 artikkelillaan »Venäjällä käydyn puolueensisäisen taistelun historiallinen sisältö» (ks. Teokset, 16. osa, ss. 280—282, 375—393). — 216.

<sup>328</sup> Kysymyksessä on Badenin maapäivien sosialidemokraattisten edustajien poistuminen Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen edustajakokouksesta, joka pidettiin Magdeburgissa syyskuun 18—24 pnä 1910. Badenin maapäivien sosialidemokraattinen ryhmä äänesti hallituksen budjettiehdotuksen puolesta, vaikka aikaisempien puoluepäivien päätöksissä kiellettiin sosialidemokraattisia edustajia äänestämästä porvarillisen hallituksen budjettiesitysten puolesta. Magdeburgin edustajakokous tuomitsi valtavalla äänten enemmistöllä (289 ääntä 80 vastaan) Badenin sosialidemokraattien opportunistisen taktiikan. Sen jälkeen badenilaiset ilmoittivat, että he pidättävät itselleen oikeuden olla vastaisuudessakin alistumatta edustajakokousten päätöksiin. Tähän ilmoitukseen edustajakokouksen enemmistö vastasi hyväksymällä erikoisen päätöslauselman, jossa sanottiin, että puolueesta on heti erotettava jokainen, joka rikkoو budjettiäänestystä koskevaa puoluepäivien päätöstä. Badenin edustajat poistuivat mielenosoituksellisesti edustajakokouksesta ennen päätöslauselman hyväksymistä.

Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen Magdeburgin edustajakokousta koskevaa aineistoa ks. V. I. Leninin artikkelista »Kaksi maailmaa» (Teokset, 16. osa, ss. 302—310). — 216.

<sup>329</sup> Tarkoitetaan ammattiyhdistysten yhtenäisyyttä koskevaa tshekkiläisten ja itävaltalaisen sosialidemokraattien erimielisyyttä. Itävallan ammattiyhdistysten ylimääräisessä edustajakokouksessa joulukuussa 1905 tshekkiläiset sosialidemokraatit herättivät kysymyksen sellaisten kansallisten ammattiyhdistysten perustamisesta, joiden toimivalta ulottuisi koko Itävaltaan. Tshekkien ehdotus hylättiin valtavalla äänten enemmistöllä. Tshekkiläisten sosialidemokraattien edustajat kieltäytyivät kuitenkin alistumasta edustajakokouksen päätökseen. Itävallan sosialidemokraatit asettivat 1910 tämän kysymyksen Kööpenhaminan kansainvälisessä sosialistikongressissa, joka torjui tshekkien separatistisen ehdotuksen ja asettui yksimielisesti kannattamaan ammattiyhdistysten yhtenäisyyttä. — 216.

<sup>330</sup> Kysymys on kirjeestä, jonka opportunisti Molkenbuhr lähetti Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen hallitukselle ja jossa hän ehdotti, että piakkoin suoritettavien valtiopäivävaalien vuoksi ei pitäisi arvostella Saksan hallituksen siirtomaapolitiikkaa. Rosa Luxemburg julkaisi tämän kirjeen. — 217.

<sup>331</sup> Tarkoitetaan organisaatiokysymystä koskevaa päätöslauselmaa, joka hyväksyttiin Pariisissa joulukuun 21—27 pnä 1908 pidetyssä VSDTP:n V konferenssissa (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 201—203

(»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, ss. 201—203)). — 219.

<sup>332</sup> Tarkoitetaan sosialisteja vastaan tähdätyn poikkeuslain aikaista maanalaista Saksan Sosialidemokraattista Puoluetta. Mainitun lain saattoi Saksassa voimaan Bismarckin hallitus 1878 tarkoituksenaan työväen- ja sosialistisen liikkeen vastustaminen. Laki kielsi kaikki sosialidemokraattisen puolueen järjestöt, työväen joukkojärjestöt ja työväenlehdistön. Sosialistinen kirjallisuus takavarikoitiin. Sosialidemokraatteja vainottiin ja karkotettiin. Vainotoimenpiteillä ei kuitenkaan pystytty nujertamaan sosialidemokraattista puoluetta, joka oli järjestänyt toimintansa illegaalisuudesta johtuvia oloja vastaavasti: puolueen pää-äänenkannattajaa, »Sosialidemokraatti» lehteä julkaistiin ulkomailla, puolueen edustajakokoukset pidettiin säännöllisesti (1880, 1883 ja 1887) ja Saksassa muodostettiin nopeasti maanalaisia sosialidemokraattisia järjestöjä ja ryhmiä, joita johti maanalainen KK. Puolue käytti samalla laajassa mitassa hyväkseen legaalaisia mahdollisuuksia lujittaakseen yhteyksiään joukkoihin. Sen vaikutus voimistui jatkuvasti: valtiopäivävaaleissa sosialidemokraattien saama äänimäärä suureni vv. 1878—1890 enemmän kuin kolminkertaisesti. Saksan sosialidemokraatteja auttoivat suuresti K. Marx ja F. Engels. Työväen jatkuvasti voimistuneen joukkoliikkeen painostuksesta sosialistilaki kumottiin. — 221.

<sup>333</sup> Kyseisen esitelmän jäsenyys julkaistiin VSDTP:n Ulkomaisen Järjestön Pariisin-jaoston painattaman ilmoituksen tekstissä. Ilmoituksessa sanottiin:

»Torstaina kesäkuun 13 pñä 1912  
Alcazarin salissa, 190, Avenue de Choisy, 190

to v. L e n i n

p i t ä ä e s i t e l m ä n  
a i h e e s t ä

'Venäjän proletariaatin vallankumouksellinen nousu'.»

Jäsenyksessä olevia kysymyksiä Lenin on valaissut useissa vuoden 1912 aikaisissa kirjoituksissaan ja varsinkin artikkelissaan »Vallankumouksellinen nousu» (ks. Teokset, 18. osa, ss. 87—95).

Ilmoituksen teksti julkaistiin 1955 aikakauslehdessä »Istorišheski Arhiv», n:o 2. — 223.

<sup>334</sup> Tarkoitetaan Siperiassa Lenan kultakaivoksilla huhtikuun 4 (17) pñä 1912 tapahtuneita aseettomien työläisten ampumisia. Tieto Lenan verisestä murhenäytelmästä aiheutti levottomuuksia Venäjän työväenluokan keskuudessa. Kaikkialla maassa järjestettiin vastalauseeksi mielenosoituksia, joukkokokouksia ja lakkoja. Duuman sosialidemokraattinen ryhmä esitti tsaarihallitukselle välikysymyksen Lenan ampumisten johdosta. Työläisten suuttumusta lisäsi tsaarin ministerin Makarovin julkea vastaus tähän välikysymykseen: »Niin on tehty ja tullaan tekemään!» Lenan ampumisen johdosta järjestettyihin vastalauseelakkoihin osallistui lähes 300 000 työläistä. Näiden lakkojen lisäksi oli samalla vappumielenosoituksia, joihin

osallistui lähes 400 000 työläistä. V. I. Lenin totesi, että »Lena i verilöyly oli alkuvaikuttimena siihen, että joukkojen vallankumouksellinen mieliala alkoi kehittyä vallankumoukselliseksi nousuksi» (Teokset, 18. osa, s. 88). — 223.

<sup>335</sup> Nyt julkaistu Leninin artikkeli on kirjoitettu syyskuussa 1912 ja siinä käsitellään Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratiassa vallinnutta tilannetta. PKLSD:ssä elettiin silloin hajaannuksen aikaa. Osa sen jäsenistöstä oli R. Luxemburgin ja J. Tyszkán johtamia puolueen Päähallituksen kannattajia, n.s. »zazhondilaisia». Vaikka PKLSD:n Päähallitus oli kannanotoissaan yleensä internationalistinen ja kävi Puolassa taistelua nationalismia ja reformismia vastaan, se noudatti kuitenkin samalla virheellistä linjaa VSDTP:n sisäisessä taistelussa suhtautuen sovinnollisesti likvidaattori-menshevikkeihin, pyrkien irrottautumaan yleisestä puolue-elämästä ja heikentäen yhteyksiään VSDTP:n KK:hon vaikka PKLSD kuului VSDTP:hen tämän autonomisena järjestönä. Pyritäessä vastustamaan Päähallituksen virheitä PKLSD:ssä muodostui oppositio, johon kuuluivat n.s. »rozlamilaiset». Näiden tukena oli Varsovan puoluejärjestö, jonka johdossa olivat Päähallituksen entiset jäsenet J. Hanecki, A. Malecki y.m. »Rozlamilaiset» olivat kiinteässä yhteydessä bolshevikkeihin ja kannattivat heidän toimenpiteitään. Leninin lausunnon mukaan Varsovan järjestö oli niihin aikoihin Puolan voimakkain ja vallankumouksellisessa suhteessa johdonmukaisin sosialidemokraattinen järjestö (ks. V. I. Leninin artikkeliä »Kahtiajakautuminen Puolan Sosialidemokratiassa», Teokset, 18. osa, ss. 471—476).

Artikkeli »Rosa Luxemburg ja Puolan 'Parteivorstand' Martovin jäljillä» oli tähdätty PKLSD:n Päähallituksen omaksumaa virheellistä linjaa vastaan, joka objektiivisesti aiheutti tuntuvaan vahinkoa Venäjän koko työväenliikkeen yhtenäisyydelle ja koitui VSDTP:ssä esiintyneiden bolshevisminvastaisten suuntien hyödyksi. Samalla kun Lenin arvosteli R. Luxemburgin ja J. Tyszkán vakavanlaatuista virheitä, hän arvosti ylipäänsä korkealle heidän toimintansa ja yritti auttaa heitä omaksumaan oikean kannan. Lenin piti, kuten tunnettua, R. Luxemburgia Puolan, Saksan ja kansainvälisen työväenliikkeen huomattavana toimihenkilönä. Myöhemmin hän kirjoitti, että erehdyksistään huolimatta Rosa Luxemburg »oli kotka ja jää sellaiseksi» ja että »hänen muistonsa on oleva aina kallis koko maailman kommunisteille» (Teokset, 33. osa, ss. 193—194).

Nyt julkaistun artikkelin Lenin kirjoitti vasemmistososialidemokraattien vaikutuksen alaisena ollutta »Bremer Bürger-Zeitungia» varten. Malecki käänsi sen saksaksi (ks. V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänkielinen painos, 48. osa, 72. asiakirja). Artikkelin jäi julkaisematta. — 224.

<sup>336</sup> Kysymys on syyteestä, jonka Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian Päähallituksen järjestämässä puolueoikeudessa nostettiin K. Radekia vastaan epäsiivellisen käytöksen johdosta. Kyseisen oikeuden päätöksen perusteella Radek erotettiin Puolan ja Liettuan sosialidemokraattien riveistä.



- Vuoden 1913 syyskuun alussa Pariisissa muodostettiin Puolan ja Liettuan sosialidemokraattien ulkomaisten jaostojen toimikunnan (»rozlamilaisten») aloitteesta komissio oikeuden päätöksen tarkistamista varten. Lenin kannatti K. Radekin jutun uudelleenkäsitelyä. Hänen mielestään Päähallituksen Radekia vastaan nostama syyte oli yhteydessä siihen kärkevään taisteluun, jota Päähallitus kävi »rozlamilaisia» vastaan. Komissio tutki asiaa viisi kuukautta ja tuli johtopäätökseen, että syytteen nostaminen K. Radekia vastaan puolueoikeudessa ja hänen erottamisensa puolueesta oli ollut perusteetonta, ja ehdotti, että Radek katsottaisiin edelleenkin PKLSD:n ja VSDTP:n jäseneksi. — 224.
- <sup>337</sup> Tarkoitetaan Martovin pärjäuskirjasta »Pelastajiako vai lakkauttajia? (Kuka on hajottanut VSDTP:tä ja miten)», julkaissut »Golos Sotsial-Demokrata», Pariisi 1911. — 224.
- <sup>338</sup> Tarkoitetaan päätöslauselmaa »Puolueen asiointila», joka hyväksyttiin VSDTP:n KK:n kokouksessa tammikuussa 1910 (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 234—236 (»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, ss. 234—236)). — 224.
- <sup>339</sup> Tarkoitetaan KKUT:hän kuuluneita Puolan sosialidemokraattien edustajaa J. Tyszkaa, Bundin M. Lieberia ja lätiläisten sosialidemokraattien edustajaa Schwarzia (J. Eliasta). — 227.
- <sup>340</sup> Tarkoitetaan päätöslauselmaa »Likvidaattoruudesta ja likvidaattorien ryhmästä», joka hyväksyttiin VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläisessä konferenssissa (ks. Teokset, 17. osa, ss. 460—461). — 227.
- <sup>341</sup> Kysymyksessä on VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläinen konferenssi, joka pidettiin 5.—17. (18.—30.) tammikuuta 1912. Ks. 323. huomautusta. — 228.
- <sup>342</sup> Kyseinen kirjoitus on vastaus saksalaisessa sosialidemokraattisessa »Leipziger Volkszeitung» lehdessä syyskuun 28 p:nä 1912 julkaistuun likvidaattorien konferenssia koskevaan kirjoitukseen. Mainittu konferenssi pidettiin Wienissä elokuussa 1912 ja siellä muodostettiin puolueenvastainen (n.s. elokuun) blokki. Viimeksi mainitussa kirjoituksessa johdettiin harhaan saksalaisia sosialidemokraatteja, vääristeltiin konferenssin todellista luonnetta ja puolusteltiin likvidaattoreita.
- Vastaus, jonka Lenin kirjoitti VSDTP:n KK:n nimissä, julkaistiin lokakuun 9 p:nä 1912 »Leipziger Volkszeitungin» 235. n:ossa. Lenin lähetti sen hiukan myöhemmin Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston sihteerille C. Huysmansille. Siinä sanotaan, että tämä kirjoitus »antaa Teille käsityksen tuosta pseudosocialidemokraattisesta konferenssista» (ks. Teokset, 5. venäjänkielinen painos, 48. osa, 76. asiakirja).
- »Leipziger Volkszeitung» (»Leipzigin Kansanlehti») — sosialidemokraattinen päivälehti, ilmestyi vuodesta 1894 vuoteen 1933.

- Lehden toimittajina olivat useita vuosia F. Mehring ja R. Luxemburg, ja se oli vasemmistososialidemokraattien äänenkannattaja. Vuosina 1917—1922 lehti oli Saksan »riippumattomien» äänenkannattaja ja vuoden 1922 jälkeen oikeistososialidemokraattien äänenkannattaja. — 229.
- <sup>343</sup> Julkisen työväenliikkeen sosialidemokraattisten toimihenkilöiden aloiteryhmiä muodostelivat menshevikkilikvidaattorit vuoden 1910 lopulta alkaen illegaalisten puoluejärjestöjen vastapainoksi. Ne olivat harvalukuisia sivistyneistöryhmiä, joilla ei ollut yhteyttä työväenluokkaan. — 229.
- <sup>344</sup> Tarkoitetaan likvidaattori-menshevikkien legaalisia julkaisuja: aikakauslehteä »Nasha Zarja», joka ilmestyi Pietarissa vv. 1910—1914, ja sanomalehteä »Nevski Golos», jota julkaistiin vuoden 1912 touko— elokuussa. — 229.
- <sup>345</sup> »Lutsh» (»Säde») — likvidaattori-menshevikkien legaalinen päivälehti, ilmestyi Pietarissa vuoden 1912 syyskuun 16 (29) päivästä vuoden 1913 heinäkuun 5 (18) päivään. Kaikkiaan ilmestyi 237 numeroa. Lehteä pidettiin yllä etupäässä liberaalien lahjoitusten avulla. Lehden aatteellinen johto oli P. B. Axelrodin, F. I. Danin, L. Martovin ja A. S. Martynovin käsissä. Lehden palstoilla likvidaattorit hyökkäilivät bolshevikkien vallankumouksellista taktiikkaa vastaan, propagoivat n.s. »julkisen työväenpuolueen» perustamista vaativaa opportunistista tunnusta, vastustivat työväen vallankumouksellisia joukkolakkoja ja yrittivät revidoida puolueohjelman perusajatuksia. Lenin kirjoitti, että »'Lutsh' on liberaalisen politiikan orjuuttama» ja sanoi lehteä luopioiden äänenkannattajaksi. — 230.
- <sup>346</sup> VSDTP:n KK:n vetoomuksen »Kaikille Venäjän kansalaisille», jonka V. I. Lenin kirjoitti vuoden 1912 lokakuun alussa, VSDTP:n KK julkaisi erillisenä lentolehtisenä. Lenin lähetti vetoomuksen lokakuun 10 (23) pnä Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston sihteerille C. Huysmansille ja pyysi tätä saattamaan asiakirjan tekstin sosialidemokraattisten puolueiden sihteerien ja lehdistön tietoon. Vetoamus »Kaikille Venäjän kansalaisille» julkaistiin kohta sen jälkeen saksan kielellä »Leipziger Volkszeitung» ja »Vorwärts» lehdissä, ranskan kielellä belgialaisessa »Le Peuple» lehdessä ja ranskan, saksan ja englannin kielillä Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston periodisessa julkaisussa. Niin ikään VSDTP:n Ulkomaisen Järjestön Komitea julkaisi VSDTP:n KK:n vetoomuksen. Se ilmestyi myös »Sotsial-Demokrat» lehden 28.—29. n:n erikoisliitteenä marraskuun 5 (18) pnä 1912. — 231.
- <sup>347</sup> *Ensimmäinen Balkanin sota (lokakuu 1912 — toukokuu 1913)* — Turkin ja Balkanin liiton maiden: Bulgarian, Serbian, Montenegron, Kreikan sota. Sota päättyi Turkin tappioon. Turkki menetti Lontoon rauhansopimuksen mukaan miltei kaikki alusmaansa Balkanilla. Slaavilaiset alueet, Makedonia ja Traakia, vapautettiin. Albanian kansa saavutti valtiollisen itsenäisyyden. Vaikka Balkanin maiden

monarkeilla ja porvaristolla oli tässä sodassa omia dynastiaa, anastushenkisiä tarkoituksia, ensimmäinen Balkanin sota oli luonteeltaan ylipäänsä edistysellinen, koska siten Balkanin kansat vapautettiin lopullisesti Turkin ikeestä ja kohdistettiin isku maaorjuuden jäänteisiin. Lenin arvioi ensimmäisen Balkanin sodan »renkaaksi niiden maailmantapahtumien ketjussa, mitkä merkitsevät keskiaikaisuuden romahdusta Aasiassa ja itä-Euroopassa» (Teokset, 19. osa, s. 19). — 231.

<sup>348</sup> »*Golos Moskvy*» (»Moskovan Ääni») — päivälehti, lokakuulaisten äänenkannattaja, ilmestyi Moskovassa vuodesta 1906 vuoteen 1915. — 233.

<sup>349</sup> »*Russkoje Slovo*» (»Venäläinen Sana») — päivälehti, ilmestyi I. D. Sytinin kustantamana Moskovassa vuodesta 1895 (ensimmäinen, näyttenumero ilmestyi 1894). Lehti oli muodollisesti puolueeton, mutta puolusti Venäjän porvariston etuja noudattaen maltillisen liberaalista kantaa. Lehden tiedotustoiminta oli varsin laajaa. Lehti oli Venäjän ensimmäinen lehti, jolla oli omia kirjeenvaihtajia maan kaikissa suurimmissa kaupungeissa ja maailman monissa pääkaupungeissa.

Neuvostovastaisten parjaavien tiedotusten julkaisemisen vuoksi lehti lakkautettiin marraskuussa 1917. Vuoden 1918 tammikuusta alkaen se ilmestyi jonkin aikaa »*Novoje Slovo*» (»Uusi Sana») ja »*Nashe Slovo*» (»Sanamme») nimisenä, heinäkuussa 1918 lehti lakkautettiin kokonaan. — 234.

<sup>350</sup> »*Pravda*» (»Totuus») — legaalinen bolshevistinen päivälehti. Lehden ensimmäinen numero ilmestyi Pietarissa huhtikuun 22 (toukokuun 5) p:nä 1912. Joka päivä ilmestyvän, laajalevikkisen työväenlehden julkaisemisen tarpeellisuuden toteava päätös oli hyväksytty VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläisessä konferenssissa.

»*Pravda*» syntyi uuden vallankumouksellisen nousun hetkellä, jolloin Lenan verilöylyn nostattama poliittisten joukkolakkojen aalto vyöryi kautta koko Venäjän. Lehteä julkaistiin varoilla, joita työläiset itse keräsivät. Sen levikki oli nelisenkymmentä tuhatta kappaletta ja eräiden numeroiden painosmäärä kohosi jopa kuuteenkymmeneen tuhanteen. Lenin luonnehti joka päivä ilmestyvän työväenlehden järjestämisen Pietarin työläisten historialliseksi suurteoksi. Hän oli »*Pravdan*» aatteellinen johtaja, kirjoitti lehteen miltei joka päivä ja antoi ohjeita sen toimitukselle. »*Pravdan*» toimituskunnan jäsenenä ja toimeliaina avustajina toimivat eri aikoihin m. m. N. N. Baturin, Demjan Bednyi, A. I. Uljanova-Jelizarova, K. S. Jeremejev, M. I. Kalinin, N. K. Krupskaja, S. V. Malyshev, L. R. ja V. R. Menzhinski, V. M. Molotov, V. I. Nevsiki, M. S. Olminski, N. I. Podvoiski, N. G. Poletajev, K. N. Samoilova, M. A. Saveljev, N. A. Skrypnik, J. V. Stalin, P. I. Stučka, J. M. Sverdlov. Aktiivisesti auttoivat lehteä myös IV Valtakunnanduoman bolshevikkijäsenet. »*Pravdassa*» julkaisi tuotteitaan A. M. Gorki.

»*Pravda*» oli jatkuvasti poliisivainon kohteena. Tsaarihallitus lakkautti sen kahdeksan eri kertaa, mutta lehti jatkoi ilmestymis-

tään muunnimisenä. Sen nimenä oli »Rabotshaja Pravda» (»Työväen Totuus»), »Severnaja Pravda» (»Pohjolan Totuus»), »Pravda Truda» (»Työn Totuus»), »Za Pravdu» (»Totuuden puolesta»), »Proletarskaja Pravda» (»Proletaarinen Totuus»), »Putj Pravdy» (»Totuuden Tie»), »Rabotshi» (»Työmies»), »Trudovaja Pravda» (»Työn Totuus»). Bolševikkien onnistui näissä vaikeissa olosuhteissa julkaista 636 »Pravdan» numeroa kahden ja puolen vuoden aikana. Lehti lakkautettiin heinäkuun 8 (21) pnä 1914.

»Pravdaa» alettiin julkaista uudelleen vasta helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen. Se alkoi ilmestyä vuoden 1917 maaliskuun 5 (18) päivästä VSDTP:n Keskuskomitean ja Pietarin komitean äänenkannattajana. Huhtikuun 5 (18) päivänä Leninistä, joka oli vastikään palannut ulkomailta, tuli toimituskunnan jäsen ja hän asettui »Pravdan» johtoon. Vastavallankumouksellisen porvarillisen väliaikaisen hallituksen vainoamana »Pravda» joutui vuoden 1917 heinä- ja lokakuun välisenä aikana muuttamaan monta kertaa nimeään ja ilmestyi käyttäen nimiä »Listok 'Pravdy'» (»Totuuden' Lehtinen»), »Proletari» (»Proletaari»), »Rabotshi» (»Työmies»), »Rabotshi Putj» (»Työmiehen Tie»). Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen voiton jälkeen, vuoden 1917 lokakuun 27 (marraskuun 9) päivästä alkaen puolueen pää-äänenkannattaja alkoi ilmestyä jälleen »Pravda» nimisenä. — 235.

- <sup>351</sup> V. I. Leninin selostus *Kansainväliselle Sosialistiselle Toimistolle* »IV duuman vaalit» julkaistiin »Le Peuple» lehden 325. n:ossa marraskuun 20 pnä 1912. Selostukseen oli liitetty johdannoksi toimituksen huomautus: »Kansalainen Lenin, KST:n jäsen, on lähettänyt sihteeristölle (KST:n sihteeristölle. *Toim.*) seuraavan selostuksen jo saaduista Venäjällä toimitettujen uusien vaalien tuloksista.»

V. 1963 Leninin selostus julkaistiin toistamiseen teoksessa »Correspondance entre Lénine et Camille Huysmans. 1905—1914», Paris. — 236.

- <sup>352</sup> »Chambre introuvable» (»verraton kamari») — nimitys, jota Ludvig XVIII käytti vastavallankumouksellisesta, jäsenistöltään ääritaanumuksellisesta Ranskan edustajakamarista, mikä valittiin Bourbonien uuden valtaannousun jälkeen elokuussa 1815. — 237.

- <sup>353</sup> *Progressistit* — Venäjän liberaalis-monarkistisen porvariston poliittinen ryhmittymä, joka Valtakunnanduuman vaalien aikana ja itse duumassa yritti »puolueettomuuden» nimissä yhdistää eri porvaristo- ja tilanherrapuolueiden ja -ryhmien aineksia.

Vuoden 1912 marraskuussa progressistit perustivat itsenäisen poliittisen puolueen, jonka ohjelma oli seuraava: maltillinen, sensuksilla rajoitettu perustuslaki, vähäisiä uudistuksia, vastuuvollinen ministeristö, t.s. hallitus, joka on vastuussa duumalle, vallankumouksellisen liikkeen tukahduttaminen. Ensimmäisen maailmansodan aikana progressistit aktivoivat toimintaansa vaatien sotilasjohdon vaihdosta, teollisuuden mobilisointia rintaman palvelukseen ja »vastuuvollista ministeristöä», johon osallistuisivat Venäjän porvariston edustajat. Muutamat puolueen johtomiehet

osallistuivat helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeeseen väliaikaiseen hallitukseen. Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen voitettua progressistien puolue kävi aktiivista taistelua neuvostovaltaa vastaan. Progressistien johtomiehiä olivat m.m. tunnetut moskovalaiset tehtailijat P. P. Rjabushinski ja A. I. Konovalov, tilanomistaja I. N. Jefremov. Progressistien eri aikoina julkaisemia poliittisia äänenkannattajia olivat aikakauslehti »Moskovski Jezhenedelnik» (»Moskovan Viikkolehti») ja sanomalehdet »Slovo» (»Sana»), »Russkaja Molva» (»Venäjän Sanomia») ja »Utro Rossii» (»Venäjän Aamu»). — 239.

<sup>354</sup> *E. J. Jagiello* — Puolan Sosialistisen Puolueen (PPS) jäsen, valittiin IV Valtakunnanduumaan Varsovan edustajana. Bolševikit vastustivat jyrkästi sitä, että Jagiello otettaisiin sosialidemokraattiseen duumaryhmään, koska hän oli valittu duumaan PPS:n ja Bundin vaalliliiton ja porvariston tukemana. Ensimmäisessä äänestyksessä sosialidemokraattinen ryhmä jakautui kahtia: kuusi edustajaa (menshevikit) äänesti Jagiellon hyväksymisen puolesta ja kuusi (bolševikit) vastaan. Irkutskin edustajan, oikeistomenshevikki I. N. Mankovin, saavuttua menshevikit saivat äänenemmistön ja Jagiello hyväksyttiin sosialidemokraattisen ryhmän jäseneksi. Bolševikkiedustajien painostuksesta hänen oikeuksiaan kuitenkin rajoitettiin ryhmässä: kaikkiin puolueen sisäisiin kysymyksiin nähden Jagiellolle myönnettiin vain neuvotteluoikeus. — 239.

<sup>355</sup> *VSDTP:n KK:n ja puoluetöntehtäjien neuvottelukokous* pidettiin Krakovassa 26. joulukuuta 1912 — 1. tammikuuta 1913 (8.—14. tammikuuta 1913). Sen työhön osallistuivat V. I. Lenin, N. K. Krupskaja, J. V. Stalin, IV Valtakunnanduman bolševikkiedustajat A. J. Badajev, G. I. Petrovski, N. R. Shagov y.m. Neuvottelukokouksessa olivat edustettuina Pietarin, Moskovan alueen, Etelä-Venäjän, Uralin ja Kaukasian illegaaliset puoluejärjestöt. Krakovan neuvottelukokouksen puheenjohtajana toimi Lenin. Hän teki selostukset »Vallankumouksellinen nousu, lakot ja puolueen tehtävät», »Suhtautuminen likvidaattoruuteen ja yhtenäisyys» (selostusten teksti ei ole säilynyt), laati ja toimitti kaikki neuvottelukokouksen päätöslauselmat ja kirjoitti VSDTP:n KK:n »Tiedonannon» kokouksesta (ks. Teokset, 18. osa, ss. 437—445).

Neuvottelukokous teki päätökset työväenliikkeen tärkeimmistä kysymyksistä, jotka koskivat uudesta vallankumouksellisesta noususta ja lakkoliikkeen kasvusta johtuvia puolueen tehtäviä, illegaalisen järjestön rakentamista, sosialidemokraattisen duumaryhmän toimintaa, vakuutuskampanjaa, puoluelehdistöä, kansallisia sosialidemokraattisia järjestöjä, likvidaattoruutta vastaan käytävää taistelua ja proletariaatin puolueen yhtenäisyyttä (ks. Teokset, 18. osa, ss. 446—457). Neuvottelukokouksen päätöksillä oli huomattava osuus lujitettaessa puoluetta ja sen yhtenäisyyttä, laajennettaessa ja vahvistettaessa puolueen yhteyksiä työtätekevien laajoihin joukkoihin ja kehiteltäessä uusia puoluetöiden muotoja tilanteessa, jolloin työväenliike jatkuvasti voimistui. VSDTP:n KK vahvisti Krakovan neuvottelukokouksen päätökset. — 241.

- <sup>356</sup> Tarkoitetaan IV Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen ryhmän kuutta bolshevikkijäsentä (ks. 298. huomautusta). — 242.
- <sup>357</sup> Nimimerkkinä, jolla varustetut kirjoitukset katsottiin ehdottomasti »Pravda» lehdessä julkaistaviksi, olivat kirjaimet »KKK». Joulukuussa 1913 VSDTP:n KK vahvisti toistamiseen tämän päätöksen: »Voimaan jää edelleenkin päätös, että kolmella sovitulla kirjaimella varustetut artikkelit julkaistaan heti ja ilman muutoksia» («Исторический Архив» № 4, 1959, стр. 42 («Historiallinen Arkisto» n:o 4, 1959, s. 42)). — 242.
- <sup>358</sup> Tarkoitetaan bolshevikkien legaalista teoreettista kuukausijulkaisua »Prosvestshenije» («Valistus»), jota julkaistiin Pietarissa vuoden 1911 joulukuusta vuoden 1914 kesäkuuhun. Julkaisu perustettiin V. I. Leninin aloitteesta tsaarihallituksen lakkauttaman bolshevistisen »Mysl» («Ajatus») aikakauslehden tilalle. Julkaisun painosmäärä kohosi ajoittain 5 000 kappaleeseen. Lenin johti »Prosvestshenijeta» Pariisista ja sittemmin Krakovasta ja Poroninista käsin. Ensimmäisen maailmansodan edellä »Prosvestshenije» julkaisu lakkautettiin tsaarihallituksen toimesta. Vuoden 1917 syksyllä sitä alettiin julkaista uudelleen, mutta ilmestyi vain yksi (kaksos-) numero. — 242.
- <sup>359</sup> »Kirje Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen hallitukselle» on kirjoitettu VSDTP:n KK:n ja puolueytyöntekijäin Krakovassa pitämän neuvottelukokouksen toimeksiannosta maaliskuun 2 (15) p:nä 1913, aikana, jolloin bolshevikit kävivät kärkevää taistelua likvidaattoreita vastaan. Se on vastaus Saksan sosialidemokraattien johtomiesten ehdotukseen, että kutsuttaisiin koolle bolshevikkien ja likvidaattorien yhteinen neuvottelukokous pitämällä silmällä heidän yhdistymistään. — 243.
- <sup>360</sup> »Vorwärts» («Eteenpäin») — päivälehti, Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen pää-äänenkannattaja, jota julkaistiin Berliinissä vuodesta 1891 alkaen Hallen edustajakokouksen päätöksen mukaisesti »Berliner Volksblattin» («Berliinin Kansanlehdessä»), vuodesta 1884 ilmestyneen sanomalehden jatkona nimellä »Vorwärts. Berliner Volksblatt». F. Engels kävi lehden palstoilla taistelua kaikenlaisia opportunistien ilmentymiä vastaan. Engelsin kuoleman jälkeen 90-luvun jälkipuoliskolla »Vorwärtsin» toimitus joutui puolueen oikeistosiiven haltuun ja julkaisi jatkuvasti opportunistien artikkeleja. »Vorwärts» valaisi tendenssimäisesti taistelua, jota VSDTP:ssä käytiin opportunistien ja revisionistien vastaan, ja kannatti »ekonomisteja» ja sitten puolueen jakauduttua kahtia menshevikkejä. Taantumisvuosina »Vorwärts» julkaisi Trotskin parjaavia artikkeleja, mutta ei antanut tilaa Leninin eikä muiden bolshevikkien kumoaville lausunnoille ja puolueen asiointilan objektiiviselle arvostelulle. Ensimmäisen maailmansodan aikana »Vorwärtsin» kannanotot olivat sosialishovinitisia. Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen jälkeen lehti harjoitti neuvostovastaista propagandaa. Se ilmestyi Berliinissä vuoteen 1933. — 245.

- <sup>361</sup> *Taka-Kaukasian (Kaukasian) aluekomitea* — Kaukasian likvidaattori-menshevikkien ryhmäkunnan keskuselin. Komitea valittiin Taka-Kaukasian sosialidemokraattisten järjestöjen V edustajakokouksessa helmikuussa 1908. Edustajakokoukseen osallistui 15 menshevikkiä ja yksi bolshevikki. Aluekomitean toiminta oli hajottavaa ja puolueenvastaista. Puoluejärjestöjen tahdosta piittaamatta komitea nimitti ilman minkäänlaisia vaaleja P. B. Axelrodin, F. I. Danin ja N. V. Ramishvilin edustajiksi VSDTP:n V (vuoden 1908 yleisvenäläiseen) konferenssiin. Tämä työläisten edustajaksi tekeytynyt likvidaattorien järjestö oli itse asiassa likvidaattorien ulkomaisen keskuksen ja Trotskin tukinoja. Vuonna 1912 komitea yhtyi Trotskin järjestämään puolueenvastaiseen elokuun blokkiin. — 245.
- <sup>362</sup> *OK (Organisaatiokomitea)* — menshevikkien johtava keskuselin, joka muodostettiin 1912 likvidaattorien elokuun konferenssissa ja toimi vuoden 1917 elokuuhun asti, jolloin valittiin menshevikki-puolueen keskuskomitea. — 245.
- <sup>363</sup> *PPS* — Puolan Sosialistinen Puolue (Polska Partia Socjalistyczna).  
*PSD* — Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratia (PKLSD) (ks. tässä osassa olevia huomautuksia 52 ja 43). — 246.
- <sup>364</sup> Kysymyksessä on »*Nash Putj*» (»Tiemme») lehti, jota julkaistiin vuonna 1913 elokuun 25 (syyskuun 7) päivästä syyskuun 12 (25) päivään. V. I. Lenin osallistui aktiivisesti lehden julkaisutoimintaan. Hän lähetti artikkelejaan samanaikaisesti sekä »*Pravdaan*» että »*Nash Putj*» lehteen. Viimeksi mainitussa julkaistiin useita Leninin artikkeleja: »Venäjän porvaristo ja venäläinen reformisni», »Säätyjen ja luokkien osuus vapautusliikkeessä», »Luokkasota Dublinissa», »Viikon kuluttua Dublinin verilöylyn jälkeen», »Politiikan periaatekysymyksiä», »Harry Quelch» y.m.  
 »*Nash Putj*» lehden avustajina toimivat m.m. A. M. Gorki, Demjan Bednyi, M. S. Olminski, I. I. Skvortsov-Stepanov, J. V. Stalin, IV Valtakunnanduuman bolshevikkiedustajat A. J. Badajev, F. N. Samoilov, N. R. Shagov. »*Nash Putj*» lehti oli varsin suosittu työläisten keskuudessa, 395 työläisryhmää tuki lehteä keräämillään varoilla. — 248.
- <sup>365</sup> »*Russkaja Molva*» (»Venäjän Sanomia») — päivälehti, progressistien, porvariston ja tilanherrojen puolueen, äänenkannattaja, joka ilmestyi Pietarissa vuoden 1912 joulukuun 9 (22) päivästä vuoden 1913 elokuun 20 (syyskuun 2) päivään. — 252.
- <sup>366</sup> *Genèven menshevikkikonferenssi* pidettiin huhtikuussa 1905; samaan aikaan kuin VSDTP:n III edustajakokous. Osanottajien vähälukuisuuden vuoksi (läsnä oli edustajia vain 9 komiteasta) menshevikit julistivat kokouksensa puoluetöytätekijäin konferenssiksi. Konferenssin päätökset osoittivat, etteivät menshevikit aseta tehtäväkseen kehittää edelleen vallankumousta. He väittivät, että proletariaatilla ei pidä olla hegemonia-asemaa vallankumouksessa

eikä politiikkana pidä olla proletariaatin ja talonpoikaiston liittoutuminen. Heidän mielestään porvarillis-demokraattisen vallankumouksen johdossa tuli olla liberaalisen porvariston, ja vallan piti siirtyä vallankumouksen voitettua tälle porvaristolle. Menshevikit eivät pitäneet tarpeellisenä väliaikaisen vallankumoushallituksen muodostamista ja sosialidemokraattien edustajain osallistumista siihen. Aseellista kapinaa koskevissa päätöksissään konferenssi ei osoittanut käytännöllisiä tehtäviä, joita kapina asetti proletariaatille, vaan oli sitä mieltä, että proletariaatin puolueen ei pidä osallistua kapinan valmisteluun, koska muutoin saatettaisiin säikäyttää porvaristoa. Konferenssi ilmoitti vastustavansa sosialidemokraattien osallistumista väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. Se ei asettanut tehtäväksi muodostaa vallankumouksellisia talonpoikaiskomiteita tilanherrojen maiden luovutusta varten. Maakysymyksen ratkaisu jätettiin tulevalle perustavalle kokoukselle. Organisaatiokysymystä koskevat konferenssin päätökset, jotka ilmenivät »järjestösääntöinä», olivat II edustajakokoukseen verrattuna puolueen taannuttamista entisen järjestöllisen pirstoutuneisuuden ja kerholaisuuden asteelle. Artikkelissaan »Kolmas askel taaksepäin», teoksessaan »Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa», »Esipuheessa kirjaseen 'Työläiset puolueen kahtiajaosta'» (Teokset, 8. osa, ss. 540—550; 9. osa, ss. 1—125, 149—155) ja muissa teoksissaan Lenin paljasti Genèven konferenssin päätösten opportunistisuuden ja arvosteli niitä murhaavasti. — 256.

<sup>367</sup> Tarkoitetaan sitä nationalistista ja shovinistista asennetta, minkä lokakuulaiset, progressistit ja kadetit omaksuivat käsiteltäessä toukokuussa 1913 IV Valtakunnanduumassa sisäasiain ministeriön menoarviota. Tätä kysymystä koskevaa aineistoa ks. V. I. Lenin, Teokset, 36. osa, ss. 222—223, 224—226. — 258.

<sup>368</sup> Bolshhevikien legaalinen kustantamo Priboi perustettiin Pietarissa vuoden 1913 alussa, ja se toimi puolueen KK:n johdolla. Kustantamo reagoi moniin työväenliikkeen kysymyksiin. Koska kustantamo perustettiin niin sanotun »vakuutuskampanjan» aikana, se julkaisi paljon työväen sosiaalivakuutusta käsittelevää kirjallisuutta. Sittemmin kustantamo kiinnitti puolueen KK:n ohjeiden mukaisesti runsaasti huomiota sosiaalisia, poliittisia ja puolue-elämän kysymyksiä käsittelevien kansantajuisten propaganda- ja agitaatiokirjasten julkaisemiseen. Imperialistisen maailmansodan alussa Priboi joutui keskeyttämään toimintansa työväenlehdistöön kohdistuneiden tsaarihallituksen vainotoimenpiteiden vuoksi ja aloitti sen jälleen vasta maaliskuussa 1917. Vuonna 1918 Priboi sulautui yhteen Kommunist-kustantamon kanssa, joka oli muodostettu yhdistämällä useita kustantamoja (Volna, Zhizn i znanije y.m.). — 260.

<sup>369</sup> »*Russkije Vedomosti*» (»Venäläiset Sanomat») — sanomalehti, ilmestyi Moskovassa vuodesta 1863 alkaen ja edusti maltillisen liberaalisen sivistyneistön katsomuksia. Viime vuosisadan 80- ja 90-luvulla lehden julkaisuutoimintaan osallistuivat demokraattiseen leiriin



kuuluneet kirjailijat (V. G. Korolenko, M. J. Saltykov-Shtshedrin, G. I. Uspenski y.m.) ja lehdessä julkaistiin liberaalisten narodnikkien tuotteita. Vuodesta 1905 alkaen lehti oli kadettipuolueen oikeistosiiven äänenkannattaja. V. I. Lenin on huomauttanut, että »Russkije Vedomostissa» yhdistyivät tavallaan »oikeistokadettilaisuus ja narodnikkilainen pintaväri» (Teokset, 19. osa, s. 119). Vuonna 1918 »Russkije Vedomosti» lakkautettiin samalla kuin muutkin vastavallankumoukselliset lehdet. — 263.

370 Kysymys on B. G. Danskista (K. A. Komarovskista). Dansk liittyi 1911 VSDTP:hen, toimi »Zvezdan» ja »Pravdan» avustajana ja osallistui vakuutusliikkeeseen. Vv. 1913 ja 1914 hän kuului bolshevistisen »Voprosy Strahovanija» nimisen aikakausjulkaisun toimituskuntaan. Saattaakseen bolshevikit huonoon valoon likvidaattorit syyttivät Danskia siitä, että hän kirjoittelee porvarilehtiin. Puoluekomissio, johon kuului edustajia »Za Pravdu» lehdestä, »Prosveshtshenije» ja »Voprosy Strahovanija» aikakausjulkaisuista, Venäjän Valtakunnanduuman sosialidemokraattisesta ryhmästä, Priboi-kustantamosta, suoritti tutkimuksen asiasta ja totesi, että Dansk oli lakannut siitä pitäen, kun hän liittyi bolshevistisen puolueen riveihin, toimimasta porvarillisessa lehdistössä, sekä katsoi hänet sen vuoksi rehelliseksi puolueen jäseneksi ja likvidaattorien syytökset parjaukseksi. Likvidaattorien Danskia vastaan nostamasta parjauksen kampanjasta Lenin puhui myös myöhemmin Brysselin neuvottelukokouksessa tekemässään VSDTP:n KK:n selostuksessa (ks. Teokset, 20. osa, s. 517). — 265.

371 VSDTP:n KK:n ja puolueytöntekijäin neuvottelukokous (josta sailaisuussyistä käytettiin nimitystä »kesällinen») pidettiin 23. syyskuuta — 1. lokakuuta (6.—14. lokakuuta) 1913 Poroninissa (Krakovan lähistöllä), missä niihin aikoihin oleskeli V. I. Lenin. Neuvottelukokouksen päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: 1) Paikallisyjärjestöjen toimintakertomukset, eslostus Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian toiminnasta, Prahan konferenssissa valitun KK:n toimintakertomus, 2) Ajankohdan agitatoriset tehtävät, 3) Organisaatiokysymys ja puolueen edustajakokous, 4) Lakkoliike, 5) Puoluelehdistö, 6) Sosialidemokraattien toiminta duumassa, 7) Sosialidemokraattinen duumaryhmä, 8) Toiminta legaalisisissa järjestöissä, 9) Kansallisuuskysymys, 10) Narodnikit, 11) Lähestyvä kansainvälinen (Wienin) sosialistikongressi. Neuvottelukokouksen työtä ohjasi Lenin. Hän piti avajaispuheen, esitti toimintakertomuksen Keskuskomitean työstä ja alusti kansallisuuskysymyksen sekä Wienissä pidettäväksi suunniteltua kansainvälistä sosialistikongressia koskevan kysymyksen. Sitä paitsi Lenin käytti keskustelussa puheenvuoroja miltei kaikista päiväjärjestyksessä olleista kysymyksistä, teki muistiinpanoja paikallisten puoluejärjestöjen edustajien puheenvuoroista, esitti ehdotuksia, laati ja korjaili päätöslauselmaehdotuksia. Leninin esittämää puolueen Keskuskomitean toimintakertomusta ei ole löydetty. A. J. Badajev on muistelmissaan kertonut lyhyesti Leninin puheen eri kohtien sisällön.

KK:n toimintakertomuksen ja paikallisyjärjestöjen selostusten

pohjalta hyväksyttiin kaksi Leninin kirjoittamaa päätöslauselmaa: »Agitaatiotehtävät nykyhetkellä» ja »Organisaatiokysymyksestä ja puolueen edustajakokouksesta», joissa määriteltiin uudesta historiallisesta tilanteesta johtuvat puolueen tehtävät ja puolue työn perusmuodot. Neuvottelukokouksen peruskysymyksiä oli kansallisuuskysymys, joka niihin aikoihin sai huomattavan merkityksen Venäjän yhteiskuntaelämän kysymysten joukossa. Alustaessaan kansallisuuskysymystä Lenin tähdensi, että kansallista sortoa vastaan käyty taistelu sitoutuu erottamattomasti taisteluun, jota käydään tsarismia vastaan, vapauden ja demokratian puolesta. Puolueen ohjelman nojalla neuvottelukokous torjui jyrkästi menshevikkien ja bundilaisten opportunistisen »kansallinen kulttuuriautonomia» vaatimuksen ja hyväksyi Leninin kehittelemät kansallisuuskysymystä koskevat ohjelmalliset perusajatukset. Lenin piti neuvottelukokouksen kansallisuuskysymyksestä hyväksymää päätöslauselmaa puolueen ohjelmajulistuksena. Neuvottelukokous päätti sisällyttää kansallisuusohjelmakysymyksen puolueen seuraavan edustajakokouksen päiväjärjestykseen.

Sosialidemokraattista duumaryhmää koskevassa päätöslauselmassa neuvottelukokous vaati ryhmän bolshevistisen ja menshevistisen osan tasa-arvoisuutta ja tuomitsi jyrkästi sellaisen menettelyn, että ryhmän menshevistinen osa loukkasi Venäjän työväen valtaemmistöä edustaneiden bolshevikkijäsenten alkeellisimpiäkin oikeuksia käyttämällä hyväkseen satunnaista yhden äänen enemmistöään. Bolshevikkiedustajat erosivat Leninin ja bolshevikkipuolueen KK:n osoituksen mukaan yhteisestä sosialidemokraattisesta ryhmästä lokakuussa 1913 ja muodostivat Valtakunnanduumassa oman bolshevistisen ryhmänsä (Venäjän sosialidemokraattisen työväenryhmän).

Puhuessaan selostuksessaan vuodeksi 1914 suunnitellusta Wienin kansainvälisestä sosialistikongressista Lenin kehotti lähettämään siihen mahdollisimman paljon edustajia illegaalisista ja legalisista järjestöistä aikoen järjestää puolueen edustajakokouksen samanaikaisesti kongressin kanssa.

Neuvottelukokouksen päättäjäispuheen piti Lenin. Käsiteltyjen kysymysten ja niistä tehtyjen päätösten tärkeyden kannalta katsoen Poroninin neuvottelukokous oli merkitykseltään puoluekonferenssin veroinen. Poroninin neuvottelukokouksen pöytäkirjoja ei ole löydetty. Tiedonanto neuvottelukokouksen pitämisestä ja siellä hyväksytyistä päätöksistä julkaistiin erillisenä kirjasena (»VSDTP:n Keskuskomitean ja puolueyöntekijäin vuoden 1913 kesällisen neuvottelukokouksen tiedonanto ja päätöslauselmat»), joka ilmestyi ulkomailta Keskuskomitean kustantamana. Maanalaisen toiminnan etuja silmällä pitäen eräistä päätöslauselmista jätettiin muutamat kohdat julkaisematta: lakkoliikettä koskevasta päätöslauselmasta 6. kohta ja puoluelehdistöä koskevasta päätöslauselmasta kohdat 1—5. Päätöslauselmien täydellisestä tekstistä otettiin salainen hektografipainos. Poroninissa pidetystä KK:n kokouksesta on olemassa poliisidepartementin aineistoa. Provokaattorit Malinovski ja Lobov olivat toimittaneet mainitulle departementille tarkat selostukset neuvottelukokouksesta. Neuvottelukokousta koskevaa aineistoa ks. V. I. Lenin, Teokset, 19. osa, ss. 413—427.

Paikallisjärjestöissä pidettävän selostuksen jäsenyyksen Lenin lähetti Pietariin marraskuun 29 (joulukuun 12) pnä 1913. Jäsenyys oli laadittu IV Valtakunnanduuman bolshevikkijäseniä varten, jotta he voisivat, kun lähtevät duuman joululoman aikana eri paikkakunnille, käyttää sitä ohjeenaan tehdessään selkoa Poronissa pidetystä VSDTP:n KK:n ja puolueyöntekijäin neuvottelukouksesta. — 266.

<sup>372</sup> »*Voprosy Strahovanija*» («Vakuutusksymyksiä») — bolshevikkien legaalinen aikakauslehti, ilmestyi Pietarissa vuoden 1913 lokakuusta vuoden 1918 maaliskuuhun erinäisin väliajoin. Sen taisteluta-voitteinä oli paitsi työväenvakuutuksen voimaansaattaminen myös bolshevististen n.s. »tyipistämättömien tunnusten» toteuttaminen — 8 tunnin työpäivä, tilanherrojen maiden konfiskointi ja demokraattinen tasavalta. Aikakauslehden avustajina oli huomattavia vakuutuskampanjan toimihenkilöitä — bolshevikit N. A. Skrypnik, P. I. Stučka, A. N. Vinokurov, N. M. Shvernik y.m. — 267.

<sup>373</sup> Kyseinen *Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istunto* pidettiin Lontoossa joulukuun 13 ja 14 pnä 1913. Sen keskustelukysymyksiä olivat m.m. Englannin sosialististen puolueiden ja työväenpuolueiden yhdistäminen, Wienin kongressi, Venäjän asiat. Kysymys Venäjän sosialidemokraattisen puolueen eheyttämisestä asetettiin keskusteltavaksi aivan istunnon päättymisen edellä. Myöhäisen ajankohdan vuoksi tätä kysymystä ei käsitelty yksityiskohtaisesti, vaan Toimisto rajoittui hyväksymään päätöslauselmaehdotuksen, jonka Kautsky oli esittänyt Saksan valtuuskunnan nimissä. Päätöslauselmassa annettiin KST:n Toimeenpanevan Komitean tehtäväksi järjestää neuvottelukokous ja kutsua siihen edustajia »kaikista Venäjän, siinä luvussa myös Venäjän Puolan työväenliikkeessä esiintyvistä ryhmistä, jotka hyväksyvät puolueen ohjelman tai joiden ohjelma lyö yhteen sosialidemokraattien ohjelman kanssa, keskustelemaan (Aussprache) erimielisyyttä aiheuttavista kysymyksistä». Perustellessaan tätä päätöslauselmaehdotusta Kautsky sanoi joulukuun 1 (14) pnä pitämässään puheessa, että Venäjän entinen sosialidemokraattinen puolue oli kuollut. Se oli herätettävä henkiin Venäjän työläisten yhtenäisyyspyrkimysten pohjalta. Artikkelissaan »Hyvä päätöslauselma ja huono puhe» Lenin selitti päätöslauselman sisältöä ja arvioi Kautskyn puheen hirveäksi (ks. Teokset, 19. osa, ss. 527—530). Tiedottaessaan Inessa Armandille saksalaisen »Vorwärts» lehden numeron, jossa Kautskyn lausunto oli julkaistu, Lenin kirjoitti: »Se on hankittava... ja järjestettävä vastalausekamppailu. *Me k a n n a t a m m e* ajatusten vaihtoa, Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston päätöslauselmaa — tämä NB — mutta vastustamme ehdottomasti Kautskyn katalaa sanahelinää. Häntä on ruokittava siitä armotta...» (Teokset, 35. osa, s. 95). Pariisin bolshevikkien jaostolle osoittamassaan kirjeessä Lenin huomautti: »Toivottavinta olisi, että *jaosto* hyväksyisi *i s k e v ä n* päätöslauselman Kautskya vastaan (hänen lausuntoaan puolueen kuolemisen on sanottava *hävyttömäksi, julkeaksi, hirveäksi, typeräksi*)» (Teokset, 5. venäjänkielinen painos, 48. osa, s. 254).

KST:n samassa istunnossa joulukuun 1 (14) pnä luettiin Plehanovin kirje, jossa osoitettiin, että likvidaattorien syystä tapahtunut duumaryhmän hajoaminen vahingoittaa työväenliikkeen yhtenäisyyttä, jonka vuoksi hän KST:hen kuuluvana koko puolueen edustajana eroaa toimestaan. Plehanovin asemesta KST:hen otettiin likvidaattorien Organisaatiokomitean edustaja P. B. Axelrod.

Neuvottelukokouksessa, joka KST:n päätöksen mukaisesti pidettiin heinäkuussa 1914 Brysselissä, II Internationaalin johtomiehet, käyttäen tekosyynään bolshevikkien ja likvidaattorien »sovittamista», vaativat bolshevikkeja lopettamaan likvidaattorien arvostelun. Bolshevikit kieltäytyivät alistumasta vaatimukseen ja jatkoivat leppymättömästi taistelua likvidaattoreita, työväenliikkeen vihollisia vastaan. — 268.

<sup>374</sup> Artikkelinsa »*Kansanopettajien kurjuus*» V. I. Lenin kirjoitti sen johdosta, että koululaisten talviloman aikana joulukuun lopulla 1913 Pietarissa aiottiin pitää kansanvalistustyöntekijöiden edustajakokous. Opettajien edustajakokous oli niitä legaalisia mahdollisuuksia, joita bolshevikit pyrkivät käyttämään bolshevististen aatteiden levittämiseen ja vallankumouksellisten vaatimusten tunnetuksi tekemiseen. Kyseinen artikkeli liittyy sisältönsä puolesta läheisesti Leninin kirjoitukseen »Kansanvalistusministeriön politiikkaa koskevasta kysymyksestä» (Teokset, 19. osa, ss. 121—131). — 269.

<sup>375</sup> Wienin kongressia koskevaa kysymystä käsiteltiin Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istunnossa joulukuussa 1913. Kongressi päätettiin pitää elokuussa 1914 ja viettää samalla Ensimmäisen Internationaalin viisikymmenvuotisjuhlaa. Kongressin päiväjärjestykseen suunniteltiin otettavaksi seuraavat kysymykset: 1) elinkustannusten kalleus, 2) imperialismi ja militarismin vastustaminen, johon osakysymyksinä yhdistettiin a) idän kysymys, b) ehdottomat kansakuntien väliset välitystuomioistuintimet ja c) Euroopan Yhdysvallat, 3) alkoholismi, 4) työttömyys, 5) Venäjän poliittisten vankien ja karkotustuomion saaneiden asema ja 6) juoksevat asiat. Edustajien lukumäärä sai olla korkeintaan kuusi kertaa kyseisen maan äänimäärää suurempi. Venäjällä oli 20 ääntä, joten siis kummankin alajaoston, sosialidemokraattien ja vasemmistonarodnikkien, sekä ammattiyhdistysten osalle tuli yhteensä enintään 120 edustajaa.

Wienin kansainvälistä sosialistikongressia koskeva kysymys oli esillä KK:n ja puolueyöntekijäin neuvottelukokouksessa Pöroninissa. Kysymyksen alustajana Lenin kehotti ryhtymään toimenpiteisiin, että sosialidemokraattiset työläiset olisivat edustajajenemistönä Wienin kongressissa. Kansainväliseen sosialistikongressiin lähetettävien edustajien vaalit oli vuoden 1914 heinäkuun loppuun mennessä jo miltei suoritettu, mutta alkanut maailmansota esti Wienin kongressin pitämisen. — 274.

<sup>376</sup> »*Novaja Rabotshaja Gazeta*» (»Uusi Työväenlehti») — likvidaattorimenshevikkien päivälehti, jota julkaistiin Pietarissa »Zhivaja

*Zhizn*» lehden asemesta vuoden 1913 elokuun 8 (21) päivästä vuoden 1914 tammikuun 23 (helmikuun 5) päivään. Lenin sanoi usein sitä »Uudeksi Likvidaattorien Lehdeksi». — 274.

- <sup>377</sup> Lenin tarkoittaa I. Vetrovin (M. A. Saveljevin) kirjoitusta »Internationaali ja yhtenäisyyskysymys», joka julkaistiin »Proletarskaja Pravda» lehden 1. n:ossa joulukuun 7 (20) pñä 1913 ja jossa sanottiin: »Emme voi olla lopuksi huomauttamatta, että likvidaattorit valehtelevat, kun he väittävät, että evätessään kuusikolta oman edustuksen Toimisto tuomitsi siten 'federaatio'-periaatteen, jonka sosialidemokraattisen ryhmän kuusi työläisedustajaa olivat esittäneet. Toimistolta ei vaadittu kuusikolle omaa edustusta lainkaan ja se johtui pelkästään muodollisista syistä. Ja senpä vuoksi myös 'N.R.G:n' väite, että Toimisto olisi muka tuominut kuusikon, on sitä likvidaattorien kieroilevaa valehtelua, jolla he yrittävät järjestelmällisesti sumentaa työväenluokan tietoisuutta.» — 275.
- <sup>378</sup> Teesit kansallisuuskysymystä käsittelevää esitelmäänsä varten Lenin kirjoitti luultavasti sen jälkeen, kun oli esitelmöinyt Pariisissa tammikuun 10 (23) pñä 1914 (ks. XXX Lenin-kokoelma, ss. 51—57). »Kansallisuuskysymys III» vihkon kanteen tehty merkintö viittaa siihen, että Lenin piti Liegessä helmikuun 2 pñä 1914 saman esitelmän kuin Pariisissa. — 282.
- <sup>379</sup> Lenin erittelee K. Kautskyn kirjasta »Nationalität und Internationalität» (»Kansallisuus ja kansainvälisyys») kirjoituksessaan »Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta». Ks. Teokset, 20. osa, ss. 389—392. — 283.
- <sup>380</sup> Otetta, jonka Lenin on lainannut kirjasta »Der Briefwechsel zwischen Fr. Engels u. K. Marx», Bd. IV. Stuttgart 1913, S. 292, ks. XVII Lenin-kokoelma, s. 291; ks. K. Marxin heinäkuun 5 pñä 1870 F. Engelsille kirjoittamaa kirjettä. — 288.
- <sup>381</sup> VSDTP:n II edustajakokouksen ohjelmavaliokunnan kolmannessa istunnossa Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian edustaja esitti, että ohjelmaan otettaisiin kohta »kaikkien valtioon kuuluvien kansakuntien vapaan kulttuurikehityksen» takeista (ks. VI Lenin-kokoelmasta, s. 105 merkintöä, jonka Lenin on tehnyt tästä istunnosta). — 288.
- <sup>382</sup> *Diaspora* (kreikkaa — hajaannus) — Juudean rajojen ulkopuolella asuneet juutalaiset. VI vuosisadan alussa ennen ajanlaskumme alkua juutalaisten siirtokuntia oli Egyptissä, Babyloniassa ja muissa Väli-meren maissa. Alkaen III vuosisadalta e. a. a. diaspora lisääntyi nopeasti, joten diasporajuutalaisten lukumäärä kohosi I vuosisadalla e. a. a. aina neljään ja puoleen miljoonaan. Rooman valtakunnassa diasporajuutalaiset elivät yhdyskuntina muodostaen väliin julkisoikeudellisia korporaatioita (kuten esim. Aleksandriassa), väliin vain yksityisluontoisia, kultillisia liittoja (esim. Roomassa). Toisaalta diasporajuutalaiset harjoittivat, ei suinkaan menestyksettä, propagandaa judaismiin hyväksi, mutta toisaalta itse kadottivat kansalliset erikoisuutensa ja oman kielensä. — 291.

383 »*Huonoimman tyyppiseksi federaatioksi*» luonnehdittiin vuoden 1912 Prahan puoluekonferenssin päätöksissä sellaiset VSDTP:ssä IV (yhdistävästä) edustajakokouksesta alkaen vallinneet kansallisten sosialidemokraattisten järjestöjen keskinäisyydet, että »kansalliset» toimivat »eristäytyneinä kokonaan venäläisistä järjestöistä», mikä vaikutti äärimmäisen kielteisesti koko VSDTP:n toimintaan. Vaikkakin Puolan ja Liettuan, Lätinmaan sosialidemokraattiset järjestöt ja Bund kuuluivat VSDTP:hen, ne pysyttelivät itse asiassa erillisinä. Niiden edustajat eivät osallistuneet koko Venäjää käsitävän puolueyön johtamiseen. Ne myötävaikuttivat joko suoranaisesti tai välillisesti likvidaattorien toimintaan (ks. tätä koskevaa aineistoa Teokset, 17. osa, ss. 444—445 ja 18. osa, ss. 400—401). — 292.

384 *Lätinmaan Sosialidemokratian IV edustajakokous* pidettiin 13. — 26. tammikuuta (26. tammikuuta — 8. helmikuuta) 1914 Belgiassa Brysselissä.

V. I. Lenin osallistui aktiivisesti edustajakokouksen valmisteluun ja pitoon. Lenin teki edustajakokouksessa selostuksen Lätinmaan Sosialidemokratian suhtautumisesta VSDTP:hen ja duumaryhmän hajaannukseen, osallistui bolshevikkiedustajien neuvotteluihin ja auttoi heitä päätösehdotusten laatimisessa. Edustajakokouksen edellä, illalla tammikuun 12 (25) p:nä 1914 Lenin piti Brysselissä edustajakokouksen osanottajille esitelmän kansallisuuskysymyksestä selittäen siinä bolshevikkien teoriaa ja taktiikkaa kansallisuuskysymyksen osalta. Lenin kehotti Latvian marxilaisia luittamaan puolueen todellista eikä näennäistä yhtenäisyyttä, varjelemaan sen rivejä horjuvilta aineksilta ja likvidaattoreilta, työväenluokan asian ilmetyiltä kavaltajilta. Lenin käytti laajalti LSD:n IV edustajakokouksen päätöksiä likvidaattorien ja trotskilaisten vastustamiseen. Ks. artikkeleja »Latvialaiset työläiset sosialidemokraattisen duumaryhmän jakautumisesta», »Elokuun' fiktion paljastaminen», »Likvidaattorit ja Latvian työväenliike» (Teokset, 20. osa, ss. 167—171, 172—175, 229—231) y.m. Tuloksena siitä tarmokkaasta taistelusta, jota Lenin ja bolshevikit kävivät edustajakokouksessa sovittelevyrkimyksiä vastaan, oli Latvian sosialidemokraattien eroaminen elokuun blokista, Latvialaisten eroamisen (tämä blokista) Lenin arvosti »murhaavaksi iskuksi» trotskilaiselle yhteenliittymälle.

Lätinmaan Sosialidemokratian IV edustajakokouksen pöytäkirjoja ei ole löydetty. Tiedetään Jansons-Braunin valmistelleen niitä julkaistavaksi ja että ne jäivät Brysseliin. NKP:n KK:n Marxisinleninismen Instituutin Keskuspuoluearkistossa on Poronin ja Krakovan arkistomateriaalien joukossa asiakirjoja, jotka koskevat LSD:n IV edustajakokousta ja luonnehtivat sitä taistelua, jota Lenin ja edustajakokouksen bolshevistinen osa kävivät likvidaattoreita vastaan. Asiakirjojen joukossa on Leninin käsialalla kirjoitettuja muistiinpanoja päiväjärjestyksestä, merkintöjä edustajakokouksen istuntojen kulusta ja puhujien lausunnoista sekä päätöslauselmaehdotus LSD:n suhtautumisesta VSDTP:hen, alustuksen ja loppupuheenvuoron jäsenyydet. Varsin mielenkiintoisia ovat Leninin tekemät merkinnöt puhujien lausunnoista ja niihin liittyvät kommentaarit. Niinpä Lenin on tehnyt muistiinpanoja esim. puhees-

ta, jonka Braun piti edustajakokouksessa tammikuun 15 (28) pnä 1914. Kun Braun puolustaessaan sovinnollisuuttaan sanoi, että sovinnollisuuskanta on »hyvin hieno», Lenin kirjoitti: »Hienosta paikasta paita repeää!» — 293.

- <sup>385</sup> Tarkoitetaan Wienissä elokuussa 1912 ollutta likvidaattorien konferenssia. Siellä muodostui puolueenvastainen elokuun blokki, jonka järjestäjänä oli Trotski. Konferenssiin osallistui Bundin, Taka-Kaukasian aluekomitean, Lätinmaan Sosialidemokratian ja ulkomaisten ryhmäkuntien — likvidaattorien, trotskilaisten ja otzovistien («Golos Sotsial-Demokratian» ja Trotskin wieniläisen »Pravdan» toimitusten ja Vperjod-ryhmän) — edustajia. Venäjältä lähettivät edustajansa likvidaattorien pietarilainen ja moskovalainen »aloite-ryhmä», Krasnojarskin järjestö, Sevastopolin sosialidemokraattinen sotilasjärjestö, likvidaattorien »Nasha Zarja» ja »Nevski Golos» julkaisujen toimitukset. Spilkan Ulkomaisen Komitean edustaja oli niin ikään läsnä konferenssissa. Edustajat olivat valtaosaltaan henkilöitä, jotka oleskelivat ulkomailla erillään Venäjän työväenluokasta ja joilla ei ollut välitöntä yhteyttä paikallisten puoluejärjestöjen toimintaan.

Konferenssi hyväksyi puolueenvastaisia, likvidatorisia päätöksiä kaikista sosialidemokraattien taktiikkakysymyksistä ja vastusti maanalaisen puolueen olemassaoloa. Yrittäessään perustaa Venäjälle omaa keskustalaista puoluettaan likvidaattorit eivät saaneet hankkeelleen työläisten kannatusta. Likvidaattorit eivät kyenneet toimittamaan KK:n vaaleja ja rajoittuivat muodostamaan Organisaatiokomitean. Kaikenkarvaisista aineksista luotu bolshevisminvastainen blokki, jonka perustaminen juuri olikin konferenssin päätarkoituksena, alkoi rakoilla jo itse konferenssissa. Elokuun blokin hajoamista koskevaa aineistoa ks. Leninin artikkeleista »'Elokuun blokin' hajoaminen», »'Elokuun' fiktion paljastaminen», »Yhtenäisyyden rikkomisesta, jota peitellään huutamalla yhtenäisyydestä» (Teokset, 20. osa, ss. 146—149, 172—175, 317—339). — 294.

- <sup>386</sup> Päätöslauselma illegaalista toimintaa johtavan organisaatio-osaston muodostamisesta KK:n yhteyteen hyväksyttiin Keskuskomitean kokouksessa, joka pidettiin 2. — 4. (15. — 17.) huhtikuuta 1914 Krakovassa. Istuntoja johti V. I. Lenin ja niihin osallistui Venäjältä saapunut bolshevikkien duumaryhmän edustaja G. I. Petrovski.

KK:n keskustelukysymyksinä oli VSDTP:n sääntömääräisen edustajakokouksen koollekutsumisen valmistelu, työväen lehdistöpäivän vietto, toiminta talonpoikien keskuudessa, duuman asiat ja bolshevikkien duumaryhmän toimintaselostus, naisten kansainvälinen konferenssi, II Internationaalinen Wienin kongressi, lentolehtisten valmistaminen vapuksi y.m.

Samassa yhteydessä, kun käsiteltiin kysymys illegaalista toimintaa ohjaavan organisaatio-osaston muodostamisesta KK:n yhteyteen ja hyväksyttiin sitä koskeva päätöslauselma, Lenin ehdotti, että KK:n organisaatio-osastoon otettaisiin huomattavia puolue-työntekijöitä — M. I. Kalinin, A. S. Kiseljov y.m. — sekä työläisiä, vakuutustoimintaliikkeen aktiiveja. Nyt julkaistun päätöslauselman lisäksi on säilynyt Leninin laatima KK:n istuntojen päivä-

järjestys. II Internationaalinen Wienin kongressissa tehtävään VSDTP:n KK:n toimintaselostukseen nähden KK päätti »antaa KK:n ulkomaisten jäsenten tehtäväksi huolehtia toimintaselostuksen laatimisesta». Tämän KK:n antaman tehtävän suoritti Lenin. Hän kirjoitti vuoden 1914 huhti- ja toukokuussa »II Internationaalinen Wienin kongressissa pidettävän VSDTP:n KK:n toimintaselostuksen jäsenyyksen ja alustavan konseptin» (ks. Teokset, 5. venäjänkielinen painos, 25. osa, ss. 441—444). — 299.

<sup>387</sup> *Puolueen edustajakokous* aiottiin kutsua koolle samoihin aikoihin kuin Wienin kansainvälinen sosialistikongressi, joka oli määrätty pidettäväksi elokuussa 1914. KK:n Venäjän-kollegion yhteyteen muodostettiin organisaatiokomissio valmistelemaan edustajakokousta. Niin ikään päätettiin perustaa komissioita Moskovaan, Kaukasiaan, Etelä-Venäjälle ja Uralille. Suunniteltiin lähetettäväksi KK:n asiamiehiä ennen edustajakokousta kiertomatalle puolueen paikallisjärjestöihin järjestämään asioita, samoin Valtakunnanduuman bolshevikkijäsenten oli määrä käydä eri paikkakunnilla. Edustajakokouksen valmistelu muodostui voimaperäiseksi varsinkin vuoden 1914 keväällä ja kesällä. Laadittiin edustajakokouksen päiväjärjestysuunnitelma ja määriteltiin jopa edustajakokouksen kokoonpanokin. Edustajakokouksessa aiottiin käsitellä seuraavia kysymyksiä: KK:n ja paikallisjärjestöjen toimintaselostukset, poliittinen tilanne, puolueen järjestötehtävät, lakkoliikkeen tehtävät, vakuutustoimintaliiketaktiikka, erinäiset lisäykset minimiohjelmaan, kansallisuuskysymys, asennoituminen likvidaatoreihin KST:n järjestämän neuvottelukokouksen yhteydessä, osallistuminen porvarilehdistöön ja muita ajankohtaisia kysymyksiä. Vuoden 1914 heinäkuun loppuun mennessä edustajakokouksen valmistelu ja kansainväliseen sosialistikongressiin lähetettävien edustajien vaalit oli suoritettu miltei loppuun. Suurin osa edustajistosta oli valittu, evästyksyet laadittu ja valtakirjat koottu. Niin ikään oli järjestetty hankkeen teknillinen puoli — salaiset kohtaamapaikat, matkareitit ja passiasiat. Sodan julistaminen ja sitä seurannut hurja taantumus aiheuttivat kuitenkin jyrkkiä muutoksia maan tilanteessa. Sodan alussa tapahtunut rajan sulkeminen katkaisi kaikki yhteydet muihin maihin. Puolueen sääntömääräisen edustajakokouksen pitäminen lykättiin suotuisampiin aikoihin. Olosuhteet estivät myös kansainvälisen kongressin kokoontumisen. Vaikka edustajakokous jäikin pitämättä, valmistautuminen siihen esitti huomattavaa osaa puoluejärjestöjen voimistamisen ja lujittamisen kannalta. — 300.

<sup>388</sup> I. M. Kozminyh-Laninin tilastolliset tutkimukset olivat monta kertaa Leninin huomion kohteena. Niinpä elokuussa 1912, kun oli ilmestynyt Kozminyh-Laninin kirja «Рабочий день и рабочий год в Московской губернии» («Työpäivä ja työvuosi Moskovan kuvernementissa»), Lenin kirjoitti kaksi resensiota: »Työpäivä Moskovan kuvernementin tehtaissa», ja »Työpäivä ja työvuosi Moskovan kuvernementissa». Edellinen julkaistiin »Pravda» lehdessä ja jälkimmäinen »Nevskaja Zvezda» lehdessä elokuussa 1912 (ks. Teokset, 18. osa, ss. 245—246, 247—255). Lenin käytti Kozminyh-Laninin kokoamia tilastotietoja artikkelissaan »Numerot puhuvat»,



joka julkaistiin syyskuussa 1913 moskovalaisessa »Nash Putj» lehdessä (ks. Teokset, 19. osa, ss. 351 — 357). Lenin mainitsi jo ensimmäisessä resensiossaan elokuussa 1912, että Kozminyh-Lanin on valmistanut julkaistavaksi erikoistutkimuksen Moskovan kuvernementin tehtäissa suoritetuista ylitöistä. Kyseinen kirjoitus on resensio mainitusta teoksesta, joka ilmestyi 1914. — 300.

<sup>389</sup> *Brysselin »yhdistävä» neuvottelukokous*, jonka KST:n Toimeenpaneva Komitea kutsui koolle vuoden 1913 joulukuussa olleen KST:n istunnon päätöksen mukaisesti, pidettiin 16.—18. heinäkuuta 1914. Neuvottelukokouksessa olivat edustettuina: VSDTP:n KK (bolshhevikit), Organisaatiokomitea (menshevikit) ja sitä kannattaneet järjestöt (Kaukasian aluekomitea ja Borba-ryhmä (trotskilaiset)), sosialidemokraattinen duumaryhmä (menshevikit), Plehanovin Jedinstvo-ryhmä, Vperjod-ryhmä, Bund, Lätinmaan Sosialidemokratia, Liettuan sosialidemokraatit, Puolan sosialidemokraatit, Puolan sosialidemokraattinen oppositio, PPS-»levitsa». VSDTP:n KK:n valtuuskuntaan kuuluivat Inessa Armand (Petrova), M. F. Vladimirski (Kamski), I. F. Popov (Pavlov). Lenin valmisti valtuuskuntaa huolellisesti neuvottelukokoukseen: kirjoitti sitä varten selostuksen ja tarkat ohjeet, varusti sen tarpeellisilla aineistoilla, asiakirjoilla ja asiatiiedoilla, jotka paljastivat Venäjän opportunistien ja heidän innoittajiensa todellisen olemuksen.

Bolshevikit kävivät neuvottelukokouksessa aivan alusta alkaen kärkevää taistelua venäläisiä ja kansainvälisiä opportunisteja vastaan. Neuvottelukokous hyväksyi Kautskyn ehdotuksesta seuraavan päiväjärjestyksen: 1. Ohjelmalliset erimielisyydet, 2. Taktilliset erimielisyydet, 3. Organisaatiokysymys. Vaikka edustajakokouksessa olisi pitänyt rajoittaa vain mielipiteiden vaihtoon, Vandervelde varoitti, että kokous tekee päätöksensä jokaisesta päiväjärjestyksessä olevasta kolmesta kysymyksestä. KK:n valtuuskunta esitti Leninin ohjeiden mukaisesti ehdotuksen, että kuultaisiin, mitä valtuuskunnilla on sanottavaa ja mitkä konkreettiset ehdot ovat niiden kunkin mielestä välttämättömiä yhtenäisyyden aikaansaamiseksi. Bolshevikkien järkähtämättömyyden ansiosta päätettiin poiketa hyväksytystä päiväjärjestyksestä ja siirtyä kiistakysymyksiä koskeviin selostuksiin ja valtuuskuntien konkreettisten yhdistymisehtojen esittelyyn.

Neuvottelukokouksen työssä oli keskeinen asema Leninin kirjoittamalla VSDTP:n KK:n selostuksella, jonka Inessa Armand luki ranskan kielellä heinäkuun 17 päivän aamuistunnossa. KST:n johtomiehet eivät antaneet lukea selostuksen koko tekstiä, jonka vuoksi Armandin täytyi esittää siitä vain osa ja siirtyä sitten yhdistymisehtoihin. Likvidaattoreita puoltaneiden KST:n johtajien taholla bolshevikkien esittämät konkreettiset yhdistymisehdot otettiin vastaan äärimmäisen ärtyneesti. Kautsky esitti KST:n nimissä VSDTP:n yhtenäistämistä koskevan päätöslauselmaehdotuksen, jossa väitettiin, ettei Venäjän sosialidemokratiassa ole mitään oleellisia, yhtymistä estäviä erimielisyyksiä. Kautskya kannattivat OK ja Plehanov, joka hyökkäili kiivaasti KK:n valtuuskuntaa ja Leniniä vastaan. Virheellisen kannan otti myös R. Luxemburg puoltamalla yhdessä Plehanovin, Vandervelden, Kautskyn ja muiden

kanssa bolshevikkien ja menshevikkien yhdistymistä. Koska päätöksen teko ei kuulunut neuvottelukokouksen valtuuksiin, bolshevikit ja latvialaiset sosialidemokraatit kieltäytyivät osallistumasta äänestykseen. KST:n päätösehdotus hyväksyttiin kuitenkin enemmistön äänin. Puolan oppositio, joka neuvottelukokouksessa oli ajanut samaa kantaa bolshevikkien ja latvialaisten sosialidemokraattien kanssa, äänesti KST:n päätösehdotuksen puolesta. (Ks. tätä koskevaa aineistoa kirjoituksesta »Puolan sosialidemokraattinen oppositio tienhaarassa», Teokset, 20. osa, ss. 550—551.)

Leninin johtamat bolshevikit kieltäytyivät alistumasta Brysselin neuvottelukokouksen päätöksiin. II Internationaalin oppositivistiset johtomiehet epäonnistuivat bolshevikipuolueen likvidoimisyrityksessään. Lenin, bolshevikit paljastivat koko maailman proletariaatille, mitkä olivat sovinnonrakentajiksi naamioituneiden Internationaalin johtajien todelliset tarkoitusperät.

Brysselin kokouksen jälkeen pitämässään yksityisluontoisessa neuvottelukokouksessa likvidaattorit, trotskilaiset, vperjodilaiset, plehanovilaiset, bundilaiset ja Kaukasian aluejärjestön edustajat tekivät ryhmäliiton bolshevikkeja vastaan. Brysselin (»heinäkuun kolmannen päivän») liitto oli sen kaikkien osapuolien kestäättömyyden poliittisen asennoitumisen ulkokultaista naamiointia. Kohta sen jälkeen tapahtunut liiton hajoaminen todisti venäläisten ja länsieurooppalaisten VSDTP:n »yhdistäjien» politiikan vilpilliseksi. — 303.

- <sup>390</sup> Kirjoitus »*Puolalaisoppositio Brysselin konferenssissa*» oli tarkoitettu »Trudovaja Pravda» lehteen. Kirjoituksen marginaaliin Lenin on lisännyt toimitusta varten: »Julkaiskaa tämä juttu petiitillä ladottuna alkääkää vastatko mitään heidän kirjeisiinsä, alkää painattako mitään: painukoot 'liittoveljiensä' tykö.»

Kirjoitus jäi julkaisematta, sillä lehti lakkautettiin heinäkuun 8 (21) pnä 1914. — 303.

- <sup>391</sup> Nyt julkaistuista jäsennyksistä ilmenee artikkelin »*Vallankumous ja sota*» sisältö. Kyseisen artikkelin V. I. Lenin aikoi kirjoittaa puolueen pää-äänenkannattajan, »Sotsial-Demokrat» lehden 33. n:o:aa varten. Lenin on kirjoittanut jäsennykset heinäkuussa 1914 Itävallan ja Serbian sodan alettua.

Vallankumouksellinen kriisi, joka oli kehittynyt Venäjällä sodan edellä, tuntui erikoisen voimakkaasti vuoden 1914 heinäkuun päivinä. Lenin rinnasti heinäkuun päivät vuoden 1905 tammikuuhun viitaten samalla illegaalisen proletaarisen puolueen johtaman vallankumouksellisen joukkoliikkeen kasvuun, puolueen propaganda- ja agitaatiotyön aatteellista yhtenäistymistä palvelevien tunnusten leviämiseen. Vallankumouksellista taistelua käytiin tunnuksin: kahdeksantuntinen työpäivä, tilanherrojen maiden konfiskointi ja demokraattinen tasavalta.

Jäsennyksistä huomaa, että Lenin katsoi Venäjän vallankumouksellisen liikkeen mahtavan kasvun olevan kiinteässä yhteydessä kansainväliseen tilanteeseen, että artikkelissaan »*Vallankumous ja sota*» hän aikoi valaista Venäjän proletariaatin tehtäviä maailmantilanteeseen kytkettyinä. — 303.

- <sup>392</sup> »*Kijevskaja Mysl*» («Kijevin Ajatus») — suuntaukseltaan porvarillis-demokraattinen päivälehti, jota julkaistiin Kijevissä vv. 1906—1918. Vuoteen 1915 asti lehti ilmestyi varustettuna kerran viikossa kuvaliitteellä, vuodesta 1917 alkaen aamu- ja iltapainoksina. — 304.
- <sup>393</sup> Kyseinen asiakirja on kirjoitettu erilliselle liuskalle lisämerkillä varustettuna. NKP:n KK:n Marxisin-leninisin Instituutilla ei ole tarkkoja tietoja siitä, nimenomaan mihin artikkeleihin se oli tarkoitettu lisäykseksi. Asiakirja lienee eräs muunnos niistä lisäyksistä, jotka oli tarkoitettu VSDTP:n KK:n manifestiin »Sota ja Venäjän sosialidemokratia» tai johonkin sotaa koskevaan bolshevikien päätöslauselmaan. — 305.
- <sup>394</sup> Kysymys on ylimääräisestä kansainvälisestä sosialistikongressista, joka pidettiin Baselissa marraskuun 24 ja 25 p:nä 1912. Kongressi oli kutsuttu koolle ratkaisemaan kysymystä, miten oli taisteltava lähenevää imperialistisen maailmansodan vaaraa vastaan, joka oli käynyt entistä uhkaavammaksi ensimmäisen Balkanin sodan alettua. Kongressissa oli läsnä 555 edustajaa. VSDTP:n KK lähetti kuusi edustajaa. Kongressin alkamispäivänä oli suuri sodanvastainen mielenosoitus ja kansainvälinen sodanvastainen joukkokoukous.
- Marraskuun 25 päivänä kongressissa hyväksyttiin yksimielisesti sotaa koskeva manifesti. Siinä varoitettiin kansoja uhkaavasta maailmansodan vaarasta, paljastettiin imperialistien valmisteleman sodan ryöväyshenkiset tarkoitukset ja kehoitettiin kaikkien maiden työläisiä ryhtymään päättäväiseen rauhantaisteluun sodanvaaraa vastaan ja »asettamaan proletariaatin kansainvälisen solidaarisuuden mahti kapitalistisen imperialismiin vastakohtaksi». Manifestissa kehoitettiin sosialisteja käyttämään siinä tapauksessa, jos maailmansota puhkeaa, sodan aiheuttamaa taloudellista ja poliittista kriisiä sosialistisen vallankumouksen suorittamiseen.
- II Internationaalin johtomiehet (Kautsky, Vandervelde y.m.) äänestivät kongressissa sodanvastaisen manifestin hyväksymisen puolesta. Imperialistisen maailmansodan alettua he kuitenkin unohtivat Baselin manifestin samoin kuin muutkin sodanvastaista taistelua koskevat kansainvälisten sosialistikongressien päätökset ja asettuivat kannattamaan oman maansa imperialistista hallitusta. — 305.
- <sup>395</sup> V. I. Lenin alkoi valmistaa lentokirjastaan »*Euroopan sota ja Euroopan sosialismi*» kohta Berniin saavuttuaan. Hän kokosi runsaasti aineistoa, mutta kirjanen jäi kirjoittamatta. Alustavan aineiston hän käytti osaksi esitelmässään, »Sotsial-Demokrat» lehteen kirjoittamisissaan artikkeleissa ja kirjasessaan »Sosialismi ja sota». Tähän osaan on otettu täydellisin »Euroopan sota ja Euroopan sosialismi» kirjasen jäsenyys. Kyseisen kirjasen alustava aineisto on julkaistu kokonaisuudessaan XIV Lenin-kokoelmassa, ss. 14—123. — 305.
- <sup>396</sup> Tarkoitetaan puhetta, jonka V. Adler piti Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istunnossa Brysselissä heinäkuun 29 p:nä 1914. Mai-

- nitusta Adlerin puheesta Lenin kirjoittaa artikkelissaan »Kuollut shovinismi ja elävä sosialismi» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 80—87). — 306.
- <sup>397</sup> Kysymyksessä on J. Jaurèsin kirja »L'organisation socialiste de la France. L'Armée nouvelle» (»Ranskan sosialistinen järjestö. Uusi Armeija»), joka ilmestyi Pariisissa 1911. — 306.
- <sup>398</sup> Lenin tarkoittaa H. Wendelin artikkelia »Jaurès», joka julkaistiin »Die Neue Zeit» aikakauslehden 19. n:ossa elokuun 21 pnä 1914. — 306.
- <sup>399</sup> Lenin on lainannut lauseen Kautskyn artikkelista »Die Sozialdemokratie im Krieg» (»Sosialidemokratia sodan aikana»), joka julkaistiin »Die Neue Zeitung» 1. n:ossa lokakuun 2 pnä 1914. Lenin arvostelee kyseistä artikkelia kirjoituksessaan »Kuollut shovinismi ja elävä sosialismi» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 80—87). — 307.
- <sup>400</sup> Kysymyksessä on H. Wendelin artikkeli »Eurooppa tulipalon vaarassa», joka julkaistiin »Die Neue Zeitung» 18. n:ossa heinäkuun 31 pnä 1914. Artikkelista kirjoitettuja otteita ja niihin liittyviä Leninin huomautuksia ks. XIV Lenin-kokoelma, ss. 47—49. — 307.
- <sup>401</sup> Kysymyksessä on artikkeli »Ultimatum» (»Ultimaatum»), joka julkaistiin »Vorwärts» lehden 200. n:ossa heinäkuun 25 pnä 1914; kirjoitus »Verdechtige Tiranentöter!» (»Epäilyttäviä tyrannien murhaajia!»), joka julkaistiin »Leipziger Volkszeitungin» 174. n:on liitteessä heinäkuun 31 pnä 1914 ja artikkeli »Der Kampf gegen den Zarismus» (»Taistelu tsarismia vastaan»), joka julkaistiin »Vorwärts» lehden 209. n:ossa elokuun 3 pnä 1914. — 307.
- <sup>402</sup> Tarkoitetaan R. Fischerin artikkelia »Vandalen» (»Vandaaleja»), joka julkaistiin »Volksrecht» lehden 206. n:ossa syyskuun 5 pnä 1914. Otteet, jotka Lenin on kirjoittanut tästä artikkelista, on julkaistu XIV Lenin-kokoelmassa, s. 61. — 307.
- <sup>403</sup> Osa Pariisissa sijainneen VSDTP:n Ulkomaisten Järjestöjen Komitean jäsenistöstä ja osa Pariisin bolshevikkijaoston jäsenistöstä — N. I. Sapozhkov (Kuznetsov), A. V. Britman (Antonov) y.m. — julkaisivat Ranskan lehdistössä yhdessä menshevikkien ja eserrien kanssa »venäläisten tasavaltalaisten» nimissä julkilausuman ja lähtivät rintamalle. »L'Humanitéssa» julkaistiin niin ikään puolalaisten vapaaehtoisten julkilausuma. — 307.
- <sup>404</sup> »Golos» lehden 9. n:ossa syyskuun 22 pnä 1914 julkaistiin Lederin, Konin, Sehnenbaumin y.m. allekirjoittama puolalaisten sosialistien sosialishovinistinen julkilausuma. — 307.
- <sup>405</sup> »Sovremennoje Slovo» (»Aikamme Sana») — päivälehti, jota kadetit julkaisivat Pietarissa vuodesta 1907 vuoteen 1918. Kysymys on otteista, jotka V. I. Lenin kirjoitti »Sovremennoje Slovon» 2374. n:ossa elokuun 23 (syyskuun 5) pnä 1914 julkaistusta kirjoituk-

- sesta »G. V. Plehanov sodasta» (ks. XIV Lenin-kokoelma, s. 114). — 307.
- <sup>406</sup> Lenin tarkoittaa »Golos» lehden syyskuun 15 pnä 1914 ilmestyneen 3. n:on »Lehtikatsaus» osastoa, johon oli lainattu ote »L'Humanité» 3802. n:ossa syyskuun 14 pnä 1914 julkaistusta Ghesquièren sosialishovinistisesta artikkelista »Notre devoir» (»Velvollisuutemme»). Artikkelissa puolusteltiin Ranskalaisen Sosialistisen Puolueen johdon sosialishovinistista imperialistisen sodan aikaista politiikkaa ja luopumista luokkataistelusta ja sanottiin, että Ranskan sosialistit täyttävät sosialistisen velvollisuutensa sodan päätyttyä. »Golos» lehden toimitus julkaisi oteen ohessa toimituksen huomautuksen, jossa todettiin »Vorwärts» lehden ja G. V. Plehanovin kanta samanlaiseksi. — 307.
- <sup>407</sup> V. I. Lenin tarkoittaa J. Smirnovin (Gurevitshin) artikkelia »Sota ja eurooppalainen demokratia», joka ilmestyi »Russkije Vedomosti» 202. n:ossa syyskuun 3 (16) pnä 1914, ja tämän lehden toimitukselle osoitettua P. Maslovin kirjettä, joka julkaistiin lehden 207. n:ossa syyskuun 10 (23) pnä otsikoituna »Sota ja kauppasopimukset». — 308.
- <sup>408</sup> Kysymyksessä on E. Vaillant'n artikkeli »Formalistes doctrinaires» (»Formalistisia doktrinärejä»), jonka hän kirjoitti saatuaan sosialisteilta kirjeitä, missä häntä arvosteltiin sosialishovinistisen asennoitumisensa vuoksi. Artikkelin julkaistiin lokakuun 9 pnä 1914 »L'Humanité» lehden 3827. n:on pääkirjoituksena. Leninin lehdestä kirjoittamia otteita ks. XIV Lenin-kokoelma, s. 97. — 308.
- <sup>409</sup> Tarkoitetaan Compère-Morelin artikkelia »Les commissaires à la nation» (»Kansankomissaarit»), joka julkaistiin »L'Humanité» lehden 3788. n:ossa elokuun 31 pnä 1914. Leninin artikkelista kirjoittamia otteita ks. XIV Lenin-kokoelma, s. 67. — 308.
- <sup>410</sup> Tarkoitetaan G. Hervén artikkeleja, joissa hän puolusteli ja todisteli oikeaksi tasavaltaisen Ranskan ja tsaristisen Venäjän liittoa väittäen, että Ranska ei voi tulla toimeen sodassa tekemättä liittoa tsaarin kanssa ja että demokraattisen Englannin ja demokraattisen Italian avulla tsarismi muka muodostuu paremmaksi. — 308.
- <sup>411</sup> H. M. Hyndman ryhtyi jo ennen sotaa puolustamaan avoimesti imperialismia ja joutui Saksan sosialidemokraattien ja heidän äänenkannattajansa »Die Neue Zeitin» jyrkän arvostelun kohteeksi. — 308.
- <sup>412</sup> Tarkoitetaan sosialidemokraattisen ryhmän sosialishovinistista julkilausumaa, jonka H. Haase luki Saksan valtiopäivillä elokuun 4 pnä 1914 sotilasmäärärahoja koskevan äänestyksen yhteydessä. — 308.
- <sup>413</sup> Kysymyksessä on »Vorwärts» lehden 232. n:ossa elokuun 26 pnä 1914 julkaistu E. Bernsteinin artikkeli »Abrechnung mit Rußland» (»Tilien selvitys Venäjän kanssa»). Artikkelissaan, johon oli mie-

- livaltaisesti otettu erinäisiä katkelmia F. Engelsin teoksesta »Savoyen, Nizza und der Rhein» (»Savoiji, Nizza ja Rein»), missä sanottiin Ranskan ja Venäjän liittoutumisen uhkaavan Saksaa, Bernstein yritti Engelsiin vetoamalla puolustella Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen johdon opportunistista imperialistisen sodan aikaista politiikkaa. Otteita, jotka Lenin on ottanut F. Engelsin kirjasta »Savoyen, Nizza und der Rhein», ks. XIV Lenin-kokoelma, ss. 41—43. — 308.
- <sup>414</sup> Tarkoitetaan F. Engelsin artikkelia »Der Sozialismus in Deutschland» (»Sosialismi Saksassa»), joka julkaistiin »Die Neue Zeit» aikakauslehden 19. n:ossa, 1. nide, 1891—1892, ja jota Saksan sosialishovinitit yrittivät käyttää imperialistiseen sotaan ottamansa opportunistisen kannan puolustuksena. — 308.
- <sup>415</sup> Tarkoitetaan F. Mehringin vastalauseita, joka paljastaa Saksan sosialishovinitien yritykset puolustella F. Engelsiin vetoamalla omaa imperialistisen sodan aikaista opportunistista politiikkaansa. — 308.
- <sup>416</sup> »Hamburger Echo» lehden 211. n:ossa ilmestyi syyskuun 10 pnä 1914 artikkeli »Eine notwendige Erklärung» (»Tarpeellinen selitys»), jossa väaristelemällä F. Engelsin artikkelia »Sosialismi Saksassa» pyrittiin puolustelemaan Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen johdon sosialishovinitista asennetta. Otteita, jotka Lenin on kirjoittanut mainitusta lehdestä, ks. XIV Lenin-kokoelma, s. 67.
- »Vorwärts» lehden 249. n:ossa syyskuun 12 pnä 1914 ilmestyi artikkeli »Die Auffassung der italienischen Sozialisten» (»Italian sosialistien käsityskanta»). — 308.
- <sup>417</sup> Kysymyksessä on saksalaisen sosialishovinitin R. Fischerin artikkeli »Vandalen» (»Vandaaleja»), joka julkaistiin »Volksrecht» lehden 206. n:ossa syyskuun 5 pnä 1914, ja siihen liittyvä vastaus »Saksalaisen sosialistin kirje». Kirje oli nähtävästi tarkoitettu julkaistavaksi »Berner Tagwachtissa». Säilyneissä Leninin kirjeestä kirjoittamissa oteissa on reunahuomautus »((ss. 1—7)) (koneella kirjoitettuna 'Berner Tagwachtiiin')» (ks. XIV Lenin-kokoelma, ss. 61—63). Kirjettä ei kuitenkaan julkaistu mainitussa lehdessä. Otteita »Saksalaisen sosialistin kirjeestä» julkaistiin »Die Sozialdemokratie und der Krieg» (»Sosialidemokratia ja sota») nimisessä pääkirjoituksessa sanomalehdessä »Grütlianer» n:ot 213 ja 214, syyskuun 13 ja 14 pnä 1914. — 308.
- <sup>418</sup> V. I. Lenin lainaa J. Blochin sanoja artikkelista »Der Krieg und Sozialdemokratie» (»Sota ja sosialidemokratia»), joka julkaistiin »Sozialistische Monatshefte» aikakauslehden 16. n:ossa. — 309.
- <sup>419</sup> »Golos» lehden 12. n:ossa syyskuun 25 pnä 1914 kirjoituksessa »Lehtikatsaus» selostettiin K. Liebknechtin kirjettä, joka oli julkaistu »Bremer Bürger-Zeitungissa» ja jossa kerrottiin sosialidemokraattisen ryhmän äänestäneen sotilasmäärärahojen myöntämisen puolesta valtiopäivillä. — 309.

<sup>420</sup> Kysymyksessä on vasemmistososialidemokraattien vastalause, joka julkaistiin »Bremer Bürger-Zeitung» lehden 214. n:ossa syyskuun 14 p:nä 1914, ja artikkeli »Parteipflichten» (»Puoluevelvollisuudet»), joka ilmestyi sosialidemokraattisen »Volksblatt» nimisen sanomalehden 220. n:ossa syyskuun 19 p:nä 1914. Molemmista esitettiin vastalause Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen johdon sosialishovinistisen politiikan johdosta ja sanottiin, että kaikki sosialidemokraatit eivät ole samaa mieltä johdon kanssa, sekä korostettiin, että pyrkimyksenä tulee olla kansainvälinen solidaarisuus.

»Bremer Bürger-Zeitung» (»Bremenin Kansalaislehti») — sosialidemokraattinen päivälehti, ilmestyi Bremenissä vuodesta 1890 vuoteen 1919. Vuoteen 1916 saakka lehti oli Bremenin vasemmistososialidemokraattien vaikutuksen alainen, mutta joutui sittemmin sosialishovinistien huostaan. — 309.

<sup>421</sup> Kysymyksessä on Hallessa ilmestyneen saksalaisen sosialidemokraattisen »Volksblattin» omaksuma kanta. Lehti arvosteli Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen johdon sosialishovinistista asennetta ja kehotti kansainväliseen solidaarisuuteen. — 309.

<sup>422</sup> Tarkoitetaan artikkelia »Die Zertrümmerte Internationale» (»Rau-  
noitettu Internationaali»), joka julkaistiin »Bremer Bürger-Zeitungin» 211. n:ossa syyskuun 10 p:nä 1914. Leninin mainitusta lehdestä kirjoittamia otteita ks. XIV Lenin-kokoelma, s. 83. — 309.

<sup>423</sup> »Volksrecht» (»Kansan Oikeus») — päivälehti, Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen äänenkannattaja. Lehteä alettiin julkaista vuonna 1898 Zürichissä ja ilmestyy edelleenkin. Ensimmäisen maailmansodan vuosina (1914—1918) lehdessä julkaistiin vasemmistososialidemokraattien kirjoituksia. Siinä julkaistiin Leninin artikkelit »Kaksitoista lyhyttä teesiä H. Greulichin isänmaanpuolustuskannasta», »VSDTP:n tehtävistä Venäjän vallankumouksessa», »Tasavaltalaisten shovinistien juonittelua» y.m.

V. I. Lenin tarkoittaa artikkelia »Zwei Internationalen» (»Kaksi Internationaalia»), joka julkaistiin »Volksrecht» lehden 211. n:ossa syyskuun 11 p:nä 1914. Leninin artikkelista kirjoittamia otteita ks. XIV Lenin-kokoelma, s. 58. — 309.

<sup>424</sup> Kysymyksessä on Saksan kansalle osoitettu KST:n ranskalaisen ja belgialaisen edustajiston vetoamus. Vetoamus julkaistiin »L'Humanité» 3794. n:ossa syysk. 6 p:nä 1914. Belgialaiset ja ranskalaiset sosialistit syyttivät siinä Saksan hallitusta anastuspyrkimyksistä ja saksalaisia sotilaita miehitetyllä alueella suoritetuista veriteoista. Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen hallitus julkaisi syyskuun 10 p:nä »Vorwärts» lehden 247. n:ossa vastalauseen tämän vetoamuksen johdosta. Asiasta kehittyi lehdistössä Ranskan ja Saksan sosialistien kesken väittely, jossa kumpikin puoli yritti todistaa oikeutetuksi maansa hallituksen osallistumisen sotaan ja vierittää syyn muiden maiden hallitusten niskoille. — 309.

- <sup>425</sup> Tarkoitetaan G. Hervéle osoitettua L. Martovin kirjettä, joka julkaistiin »Golos» lehden 12. n:ossa syyskuun 25 pnä 1914. — 309.
- <sup>426</sup> Kysymyksessä on Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen erään johtomiehen, kiihkeän sosialishovinistin A. Südekumin Italianmatka. Südekum suoritti matkan Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen hallituksen toimeksiannosta. Hänen ja Italian sosialistien kesken käytyjen keskustelujen teksti julkaistiin »Avanti!» lehdessä ja sittemmin »Avantista» lainattuna monissa sosialistisissa lehdissä. Venäjän kielellä se julkaistiin menshevikkien »Nasha Zarja» aikakauslehdessä, n:ot 7—8—9 vuodelta 1914. — 309.
- <sup>427</sup> Kysymyksessä on vasemmistososialidemokraattien neuvottelukokous, joka pidettiin Leninin aloitteesta Kööpenhaminan kongressin aikana. Kirjasen »Euroopan sota ja Euroopan sosialismi» jäsenyyksessä Lenin on luetellut neuvottelukokouksen osanottajat: Ranskaa edustivat J. Guesde ja C. Rappoport, Belgiaa — L. de Brouckere, Saksaa — R. Luxemburg ja E. Wurm, Puolaa — J. Marchlewski (Karski), Espanjaa — P. Iglesias, Itävaltaa — A. Braun, Venäjää — V. I. Lenin, G. V. Plehanov y.m. (ks. XIV Lenin-kokoelma, s. 22). — 309.
- <sup>428</sup> »Tanskalaiseksi päätöslauselmaksi» Lenin sanoo päätöslauselmaa »Vallankumouksellisten sosialidemokraattien tehtävät Euroopan sodassa», joka hyväksyttiin bolshevikkien neuvottelukokouksessa Bernissä syyskuun 6 pnä 1914 Leninin alustuksen johdosta ja joka koski suhtautumista sotaan. Kyseinen päätöslauselma on jäänyt historiaan nimellä »Teesit sodasta». Se oli ensimmäinen asiakirja, jossa määriteltiin bolshevikkipuolueen ja kansainvälisen vallankumouksellisen sosialidemokratian kanta imperialistiseen maailmansotaan nähden.
- Leninin teeseistä keskusteltiin yksityiskohtaisesti ja ne hyväksyttiin neuvottelukokouksen päätöslauselmaksi. Varusteltuna allekirjoituksella »Ryhmä sosialidemokraatteja, VSDTP:n jäseniä» teesit lähetettiin bolshevikkien muille ulkomaisille jaostoille. Salaisuussyistä Lenin lisäsi Krupskajan kirjoittamaan jäljennökseen: »Jäljennös Tanskassa julkaistusta vetoamuksesta». — 309.
- <sup>429</sup> Englannin opetusministeriön parlamenttisihteeri C. P. Trevelyan sanoi valitsijoilleen osoittamassaan avoimessa kirjeessä, että oman kansakunnan intressit ovat imperialistisessa sodassa kaikkea muuta korkeammalla ja noina intresseinä on rauha. — 310.
- <sup>430</sup> »Frankfurter Zeitungin» 254. n:ossa syyskuun 13 pnä 1914 julkaistiin F. Oppenheimerin artikkeli »Neue Rom und neue Karfageno» (»Uusi Rooma ja uusi Karthago»). Otteita, jotka Lenin on kirjoittanut mainitusta artikkelista, ks. XIV Lenin-kokoelma, s. 85.
- »Frankfurter Zeitung» (»Frankfurtin Lehti») — päivälehti, Saksan pörssiporhojen äänenkannattaja, ilmestyi Frankfurt am Mainissa vv. 1856—1943. Lehti alkoi ilmestyä vuonna 1949 uudelleen »Frankfurter Allgemeine Zeitung» (»Frankfurtin Yleinen Lehti») nimisenä ja on Länsi-Saksan monopolistien äänitorvi. — 310.



- <sup>431</sup> »*Ruskoje Znamja*» (»Venäjän Lippu») — mustasotnialaisten lehti, Venäjän Kansan Liiton äänenkannattaja, ilmestyi Pietarissa vuodesta 1905 vuoteen 1917.  
 Lenin tarkoittaa »*Ruskoje Znamjan*» 105. n:ossa elokuun 30 pnä 1914 ollutta pääkirjoitusta, jossa puhuttiin VSDTP:n Pietarin komitean lentolehtisistä. — 310.
- <sup>432</sup> Lenin tarkoittaa K. Kautskyn artikkelia »Rauhan näköaloja», josta »*Golos*» lehden 18. ja 19. n:ossa lokakuun 2 ja 3 pnä 1914 julkaistiin otteita. — 310.
- <sup>433</sup> Kysymyksessä on kirjoitus »W. C. Modell 70», joka julkaistiin »*Vorwärts*» lehden 227. n:ossa elokuun 21 pnä 1914. — 310.
- <sup>434</sup> Tässä on nähtävästi kysymys 42 cm:n kaliiperin tykeistä, joita valmistettiin Saksassa Kruppin tehtaissa ja käytettiin ensimmäisen kerran vuosien 1914—1918 sodassa. — 311.
- <sup>435</sup> »*Kreuz-Zeitung*» (»Ristilehti») — ääriantumuksellisen saksalaisen päivälehdhen »*Neue Preussische Zeitungin*» (»Uusi Preussin Lehti») tunnettu nimitys, joka aiheutui lehden otsikossa olleesta ristin kuvasta. Lehti oli Saksan konservatiivien äänenkannattaja ja ilmestyi Berliinissä vv. 1848—1939. Vuodesta 1911 sen nimenä oli »*Neue Preußische (Kreuz) Zeitung*», vuodesta 1932 — »*Kreuz-Zeitung*». — 311.
- <sup>436</sup> Lenin tarkoittaa »*Golos*» lehden 14. n:ossa syyskuun 27 pnä 1914 ollutta »*Lehtikatsausta*», jossa valaistiin Englannin sosialistien kantaa ja esitettiin otteita Keir Hardien ja MacDonaldin artikkeleista. Kirjoituksessa sanottiin, että MacDonald »tuntuu olevan liian pessimistinen nykyisen sodan kaikkien seuraamusten arvioinnissa». — 311.
- <sup>437</sup> Tarkoitetaan artikkelia »*Vaiti, eunukit!*», joka julkaistiin »*Golos*» lehden 21. n:on pääkirjoituksena lokakuun 6 pnä 1914 ja jossa sanottiin, että Saksan Sosialidemokraattinen Puolue saattaisi itsensä huonoon huutoon, jos se Saksan ollessa venäläisten joukkojen ahdistamana »esittäisi vallankumouksellisen Kommuunin tunnuksen», ja eristäisi siten itsensä laajoista kansanjoukoista. — 312.
- <sup>438</sup> Tarkoitetaan vetoomusta »*Kirjailijoilta, taiteilijoilta ja näyttelijöiltä*», joka oli kirjoitettu porvarillisen isänmaallisuuden hengessä ja jossa puolusteltiin tsaristisen Venäjän sotaa Saksaa vastaan. Vetoomuksen allekirjoittajina olivat kunnia-akateemikot, tunnetut taidemaalarit A. Vasnetsov, V. Vasnetsov, K. Korovin, kuvanveistäjä S. Merkuriov, F. Shaljapin ja Moskovan teattereiden muut huomattavat näyttelijät, kirjailijat M. Gorki, A. Serafimovitsh, Skitalets y.m., aikakausjulkaisujen toimittajat P. Struve, N. Mihailov, D. Tihomirov y.m.  
 Vetoamus julkaistiin syyskuun 28 (lokakuun 11) pnä 1914 »*Ruskoje Slovo*» lehden 223. n:ossa. — 312.

<sup>439</sup> »Dzvin» («Kello») — menshevististä suuntaa noudattanut legaalinen nationalistinen kuukausijulkaisu, joka ilmestyi ukrainankielisenä Kijevissä vuoden 1913 tammikuusta vuoden 1914 puoliväliin. Kaikkiaan ilmestyi 18 numeroa. Julkaisun avustajina toimivat V. Vinnitshenko, L. Jurkevitch (Rybalka), S. Petljura, G. Aleksinski, P. Axelrod, L. Trotski y.m. Julkaisu lakkasi ilmestymästä ensimmäisen maailmansodan alussa.

»Ukraina ja sota» artikkelin kirjoittaja oli V. Levinski. — 313.

<sup>440</sup> *Ukrainan Vapautusliitto* (Spilka Vyzvolennja Ukraini) — porvarillinen nationalistinen järjestö, jonka perusti ryhmä ukrainalaisia porvarillisia nationalistejä 1914 imperialistisen maailmansodan alussa. Perustaan laskelmansa tsaristisen Venäjän sotilaalliseen tappioon Spilka asetti tehtäväkseen pyrkiä siihen, että Ukraina eroaisi Venäjästä ja muodostuisi saksalaisten suojeluksessa olevaksi porvariston ja tilanomistajien ukrainalaiseksi monarkiaksi. — 314.

<sup>441</sup> VSDTP:n ulkomaisten jaostojen Bernissä pitämässä konferenssissa herätettiin kysymys pää-äänenkannattajasta ja uudesta lehdestä sen johdosta, että eräät VSDTP:n ulkomaiset järjestöt (Baugyn ryhmä, Pariisin-jaosto) yrittivät järjestää omin päin paikallisia lehtiä, joilla ei ollut yhteyttä pää-äänenkannattajaan. Lenin oli sitä mieltä, ettei paikallisten pikkulehtien julkaiseminen ollut tarkoituksenmukaista sota-aikana, kun varoja ja kirjallisia voimia oli äärimmäisen niukalti käytettävissä ja tarvittiin bolshevikien läheisempää kanssakäyntiä ja tärkeimpien kysymysten yhteistä käsittelyä, ja ehdotti muutettavaksi konferenssin käsiteltäväksi esitetyn, tätä kysymystä koskevan päätöslauselmaehdotuksen kolmatta kohtaa. Konferenssi hyväksyi Leninin ehdotuksen ja vahvisti päätöslauselman kolmannen kohdan hänen esittämässään sanamuodossa (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК, ч. I, 1954, стр. 331 («NKP edustajakousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 331)). — 314.

<sup>442</sup> *Naisten kansainvälinen sosialistinen konferenssi* pidettiin Bernissä 26.—28. maaliskuuta 1915. Se kutsuttiin koolle »Rabotnitsa» aikakauslehden ulkomaisen järjestön aloitteesta ja Naissosialistien Kansainvälisen Toimiston silloisen puheenjohtajan Clara Zetkinin läheisellä myötävaikutuksella. Konferenssin koollekutsumiseen liittyvän kaiken valmistelutyön suorittivat V. I. Leninin johdolla I. F. Armand, N. K. Krupskaja y.m. Konferenssiin osallistui Englannin, Saksan, Hollannin, Ranskan, Puolan, Venäjän ja Sveitsin naisjärjestöistä 29 edustajaa. Venäläisten valtuuskuntaan kuului 7 henkeä: 4 VSDTP:n KK:sta (Armand, Krupskaja y.m.) ja 3 OK:sta. Useimmat konferenssin edustajista olivat keskustalaisten vaikutuksen alaisia, jonka vuoksi konferenssissa ei käsitelty sosialistien yleisiä sodasta johtuneita tehtäviä, vaan rajoituttiin keskustelemaan C. Zetkinin alustuksesta »Naissosialistien kansainvälinen rauhan toiminta». Tätä kysymystä koskevan päätösehdotuksen oli laatinut C. Zetkin apunaan Englannin ja Hollannin edustajat, ja se oli luonteeltaan keskustalainen. VSDTP:n KK:n edustajat esittivät

konferenssille Leninin kirjoittaman päätöslauselmaehdotuksen, jossa naissosialisteille asetettiin suunnaksi vallankumouksellinen taistelu sotaa ja kansainvälistä opportunistia vastaan. Tätä päätöslauselmaehdotusta puolsi konferenssissa I. F. Armand. Konferenssi hyväksyi C. Zetkinin laatiman päätöslauselman.

Lenin arvosti konferenssin kansainvälisten yhteyksien ennallistamisyritykseksi ja pyrki sen avulla yhdistämään internationaalista aineksia vallankumoukskannalle. Mutta kuten hän sittemmin huomautti, tämä samoin kuin muutkin silloiset internationaalisten kansainväliset konferenssit, vaikka niitä elähdyttivät mitä parhaimmat toiveet, olivat konferensseja, jotka »eivät hahmotelleet internationaalisten taistelulinjaa», vaan »rajoittuivat vanhojen päätöslauselmien toistelemiseen» ja »parhaimmassa tapauksessa... olivat paikallaan polkemista» (Teokset, 21. osa, s. 319).

Naisten kansainvälisen sosialistisen konferenssin asiakirjat julkaistiin »Sotsial-Demokrat» lehden 42. n: on liitteenä kesäkuun 1 p:nä 1915. — 314.

**443** *Ensimmäinen, Zimmerwaldin (Sveitsi) kansainvälinen sosialistikonferenssi* pidettiin 5.—8. syyskuuta 1915.

Konferenssiin osallistui 38 edustajaa 11 Euroopan maasta. Useimmat edustajat olivat kannanotoissaan keskustalaisia. Käsiteltävinä olivat seuraavat kysymykset: 1) eri maiden edustajien selostukset, 2) Saksan ja Ranskan edustajien yhteinen julkilausuma, 3) periaatepäätöksen hyväksymistä koskeva Zimmerwaldin vasemmiston ehdotus, 4) manifestin hyväksyminen, 5) Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan (I.S.K.) vaalit, 6) sodan uhreille ja vainotuille osoitetun myötätuntolausuman hyväksyminen.

V. I. Lenin osallistui aktiivisesti konferenssin työhön: piti puheita, kirjoitti kirjelappuja edustajille istuntojen aikana ja keskusteli heidän kanssaan väliaikoina. Hän oli jo ennen konferenssia tehnyt paljon valmistelemaa työtä saadakseen vasemmistolaiset yhdistymään shovinisteja ja keskustalaisia vastaan. Venäjän ja Puolan edustajat pitivät Zimmerwaldin konferenssin edellä (syyskuun 2 ja 4 päivän välillä) neuvottelukokouksen, missä keskusteltiin Leninin kirjoittamasta »Zimmerwaldin vasemmiston päätöslauselmaehdotuksesta» ja K. Radekin esittämästä ja Leninin jo ennen neuvottelukokousta arvostelemasta päätöslauselmaehdotuksesta. Keskustelun tuloksena päätettiin esittää Zimmerwaldin konferenssille Radekin ehdotus, johon tehtiin korjauksia Leninin huomautusten perusteella. Päätöslauselmaehdotuksessa ja Leninin kirjoittamassa manifestissa tuomittiin sosialishovinismi ja keskustalaisuus ja asetettiin kysymys siten, että on kieltäydyttävä jyrkästi tunnuksesta, jotka vaativat »puolustamaan isänmaata» imperiaalisessa sodassa ja »kansalaisrauhaa», ja propagoitava vallankumouksellista toimintaa.

Konferenssin enemmistö torjui vasemmistolaisten esittämän, sotaa ja sosialidemokraattien tehtäviä koskevan päätöslauselmaehdotuksen ja manifestin luonnoksen. Leninin tarmokkuuden ansiosta saatiin kuitenkin sisällytetyksi useita vallankumouksellisen marxilaisuuden perusajatuksia konferenssin hyväksymään vetoamukseen »Euroopan kaikille proletareille».

Leninin kirjoittamaa »Zimmerwaldin vasemmiston päätöslauselmaehdotusta», artikkeleja »Ensi askel» ja »Vallankumoukselliset marxilaiset kansainvälisessä sosialistikonferenssissa syyskuun 5—8 pnä 1915», joissa Lenin esittää arvionsa Zimmerwaldin konferenssista, ks. Teokset, 21. osa, ss. 340—343, 379—385, 386—390.

Zimmerwaldin ja Kienthalin konferenssien pöytäkirjat, joiden mukaan kyseisessä osassa on julkaistu Leninin puheenvuorot, on NKP:n KK:n Marxisin-leninisin Instituutti saanut 1964 Amsterdamista Kansainväliseltä Yhteiskuntahistorialliselta Tutkimuslaitokselta. Eräitä vähäisiä Leninin huomautuksia ei ole otettu osaan. — 317.

- <sup>444</sup> Kyseinen asiakirja sisältää teesit ensimmäisen maailmansodan luonnetta ja vallankumouksellisten internationalistien tehtäviä käsittelevää selostusta varten, jonka Lenin teki vasemmistososialidemokraattien — Zimmerwaldin konferenssin osanottajien — yksityisessä neuvottelukokouksessa syyskuun 4 pnä 1915 ennen Zimmerwaldin konferenssin alkamista. Vasemmistolaisten edustajien lisäksi neuvottelukokouksessa oli läsnä eräitä muita konferenssiin valittuja edustajia. Neuvottelukokouksessa hyväksyttiin manifestin luonnos ja päätöslauselmaehdotus, jotka vasemmistolaiset esittivät Zimmerwaldin konferenssissa. — 319.
- <sup>445</sup> Lenin tarkoittaa alustavaa neuvottelukokousta (Vorkonferenz), joka pidettiin heinäkuun 11 pnä 1915 Bernissä kansainvälisen sosialistikonferenssin valmistelun merkeissä. Neuvottelukokous järjestettiin Italian ja Sveitsin sosialistien aloitteesta. Neuvottelukokouksessa oli niin ikään läsnä edustajia VSDTP:n KK:sta, Puolan Sosialidemokraattisen Puolueen piirikuntahallituksesta, PPS-»levitsasta» ja Organisaatiokomiteasta (menshevikit). Neuvottelukokouksessa olivat enemmistönä keskustalaiset. Neuvottelukokouksen tärkeimpänä keskustelukysymyksenä oli se, ketä tulee osallistumaan tulevaan ensimmäiseen kansainväliseen sosialistikonferenssiin. Neuvottelukokouksen kautskylaisen enemmistön pyrkimyksenä oli saada konferenssiin Kautskyn johtamia keskustalaisia ja jopa ilmetyt sosialishovinistit Troelstra ja Branting. VSDTP:n KK:n edustaja ehdotti kutsuttavaksi seuraavaan alustavaan neuvotteluun edustajia kansainvälisen työväenliikkeen tosi vasemmistolaisista ryhmittymistä, jotka niihin aikoihin olivat jo useimmissa maissa eronneet virallisista puolueista (Hollannin vasemmistolaiset, Bulgarian »tesnjakit», Ruotsin ja Norjan sosialidemokraattisten puolueiden vasemmisto-oppositio, saksalainen vasemmistoryhmä Saksan Internationaliset Sosialistit, Puolan sosialidemokraatit (oppositio) ja Latvian sosialidemokraatit). Neuvottelukokouksen kautskyläinen enemmistö torjui kuitenkin tämän ehdotuksen. Neuvottelukokouksessa päätettiin kutsua koolle toinen alustava neuvottelukokous, jossa ratkaistaisiin lopullisesti konferenssia koskeva kysymys. Toista neuvottelukokousta ei kuitenkaan järjestetty, vaan Zimmerwaldin konferenssi kutsuttiin koolle ilman muuta. — 320.
- <sup>446</sup> Keskusteltaessa manifestin luonnoksesta ja sotaa ja sosialidemokraattien tehtäviä koskevasta päätöslauselmaehdotuksesta, jotka Radek

oli esittänyt Zimmerwaldin vasemmiston nimissä, konferenssissa iskivät kiivaasti yhteen Leninin johtamat vallankumoukselliset internationalistit ja konferenssin kautskyläinen, saksalaisen sosialidemokraatin G. Ledebourin johtama enemmistö. Ledebour ja sveitsiläinen sosialidemokraatti R. Grimm vastustivat mainittuja asiakirjoja väittäen, että vasemmiston esittämässä manifestin luonnoksessa ja päätöslauselmaehdotuksessa paljastetaan vallankumouksellisten sosialidemokraattien taktilliset toimenpiteet viholliselle asettamalla konkreettiseksi vaatimukseksi vallankumouksellinen toiminta. He olivat sitä mieltä, että sellaisten asiakirjojen allekirjoittajat ja propagoijat saattavat joutua sotaan käyvissä maissa vainon kohteiksi. — 321.

<sup>447</sup> Tarkoitetaan nähtävästi »Kommunistisen puolueen manifestia». — 322.

<sup>448</sup> *Tribuunalaiset* — Alankomaiden Sosialidemokraattisen Puolueen jäsenet, joiden äänenkannattajana oli sanomalehti »Tribuuna». Tribuunalaisten johtomiehiä olivat D. Wijnkoop, H. Görter, A. Pannekoek, H. Roland Holst. Tribuunalaiset eivät olleet johdonmukaisen vallankumouksellisen puolue, mutta edustivat kuitenkin Alankomaiden työväenliikkeessä vasemmistosuuntaa ja olivat imperiaalistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) etupäässä internationalismin kannalla. Vuonna 1918 tribuunalaiset perustivat Alankomaiden Kommunistisen Puolueen. — 322.

<sup>449</sup> Lenin tarkoittaa syyskuun 2 p:nä 1915 päivätyä kirjettä, jonka K. Liebknecht lähetti Zimmerwaldin kansainväliselle sosialistikonferenssille. Liebknecht ei voinut osallistua konferenssiin, sillä hänet kutsuttiin vuoden 1915 alussa Saksan armeijaan. Hän vastusti kirjeessään »linnarauhaa» ja kehotti kansalaissotaan porvaristoa vastaan, kaikkien sotivien maiden sosialistien kansainväliseen solidaarisuuteen, taisteluun imperialistista sotaan vastaan ja sanoutumaan irti sosialishovineista. — 323.

<sup>450</sup> Italian Sosialistisen Puolueen edustaja D. Serrati sanoi puheessaan, että vasemmiston esittämä sota ja sosialidemokraattien tehtäviä koskeva päätöslauselmaehdotus on ennenaikainen tai myöhästynyt, koska sota on jo alkanut eikä sitä ole voitu estää alkamasta. — 323.

<sup>451</sup> »*Lisäyksiä*» ei otettu lopulliseen julkilausumaan, joka luettiin konferenssissa ja jossa Zimmerwaldin vasemmisto perusteli, miksi se äänestää virallisen manifestin puolesta. — 323.

<sup>452</sup> Kyseinen asiakirja on nähtävästi keskeneräiseksi jääneen artikkelin alku. — 324.

<sup>453</sup> Lenin piti esitelmän aiheesta »Kaksi Internationaalia» helmikuun 4 (17) p:nä 1916 Zürichissä. Toukokuun 19 ja 21 (kesäkuun 1 ja 3) päivän välisenä aikana Lausannessa ja toukokuun 20 (kesäkuun 2) p:nä Genèvessä hän piti saman esitelmän muuttaen hieman nimeä: »Kaksi virtausta kansainvälisessä työväenliikkeessä».

NKP:n KK:n Marxisin-leninisin Instituutin Keskuspuoluearkistossa säilytettävänä olevassa esitelmän jäsenyyksen käsikirjoituksessa kuvastuu niin ikään se, miten Lenin valmisteli toista, Lausannassa ja Genèvessä pidettävää esitelmäänsä. Kienthalissa olleen toisen kansainvälisen sosialistikonferenssin jälkeen Lenin teki uusien tietojen perusteella esitelmän jäsenyykseen lisäyksiä, poisti eräitä kohtia ja muutti kohtien järjestystä. Kaikki muutokset, joita Lenin on tehnyt esitelmänsä jäsenyykseen, on osoitettu alaviitteissä. — 327.

- <sup>454</sup> Lenin tarkoittaa H. Roland Holstin kirjoitusta, joka julkaistiin »Beilage zur 'Bernern Tagwachtin'» («'Bernin Vartion' Lisälehdessä») 18. n:ossa tammikuun 22 p:nä 1916 ja joka koski Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston sihteerin C. Huysmansin tammikuun 8 ja 9 p:nä olleessa Alankomaiden Sosialidemokraattisen Puolueen ylimääräisessä edustajakokouksessa pitämää puheetta. Huysmans esiintyi myös Rotterdamissa helmikuun 2 p:nä. Häntä vastaan esiintyi vasemmistointernationalisti D. Wijnkoop, joka sanoi, että sosialistit eivät voi pitää Huysmansia Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston sihteerinä enää sen jälkeen, kun tämä oli äänestänyt sotilasmäärärahojen myöntämisen puolesta. »Me perustamme uuden Internationalin», D. Wijnkoop sanoi.

NKP:n KK:n Marxisin-leninisin Instituutin Keskuspuoluearkistossa on säilytettävänä vuoden 1916 tammikuun 22 p:nä ilmestyneen »Beilage zur 'Bernern Tagwachtin'» 18. n:osta otettu leike, jossa on Leninin tekemiä merkintöjä. C. Huysmansin Rotterdamissa pitämästä puheesta Lenin on kirjoittanut otteen »L'Humanité» («Ihmiskunta») lehden vuoden 1916 helmikuun 9 päivän numerosta. Molemmat asiakirjat julkaistiin 1931 XVII Lenin-kokoelmassa.

»Bernern Tagwacht» («Bernin Vartio») — sanomalehti, Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen äänenkannattaja, on ilmestynyt vuodesta 1893 alkaen Bernissä. Vv. 1909—1918 lehden toimittajana oli R. Grimm. Ensimmäisen maailmansodan alussa lehdessä julkaistiin K. Liebknechtin, F. Mehringin ja muiden vasemmistososialidemokraattien artikkeleja. V. 1917 lehti alkoi avoimesti kannattaa sosialishovinisteja. Lehden nykyinen kanta lyö sisä- ja ulkopoliittikan peruskysymyksissä yhteen porvarilehtien kannan kanssa. — 326.

- <sup>456</sup> Lenin tarkoittaa »Avanti!» lehden 43. n:ossa helmikuun 12 p:nä 1916 ollutta toimituksen artikkelia »Intorno all'organizzazione socialista internazionale» («Sosialistisen internationalin ympärillä»). NKP:n KK:n Marxisin-leninisin Instituutin Keskuspuoluearkistossa on säilytettävänä otteita, jotka Lenin on kirjoittanut mainitusta artikkelista ja joihin hän on tehnyt huomautuksiaan.

»Avanti!» («Eteenpäin!») — päivälehti, Italian Sosialistisen Puolueen pää-äänenkannattaja, perustettu joulukuussa 1896 Roomassa. Ensimmäisen maailmansodan vuosina lehti otti epäjohdonmukaisen internationalistisen kannan rikkomatta välejäan reformisteihin. Mussolinin fasistihallitus lakkautti 1926 lehden, joka kuitenkin

jatkoil ilmestymistään (epäsäännöllisesti) ulkomailla. Vuodesta 1943 alkaen lehti ilmestyy jälleen Italiassa. — 326.

- 456 Kysymys lienee Ranskalaisen Sosialistisen Puolueen joulukuun 22—29 p:nä 1915 pidettyä edustajakokousta koskeneista, Pariisista lähetetyistä kirjoituksista, jotka ilmestyivät »The Labour Leader» lehden 52. n:ossa joulukuun 30 p:nä 1915 ja 2. ja 4. n:ossa tammi-kuun 13 ja 27 p:nä 1916.

»The Labour Leader» (»Työväen Johtaja») — päivälehti. Lehtëä alettiin julkaista 1891 ja se ilmestyy nykyäänkin. Vuodesta 1893 alkaen Englannin Riippumattoman Työväenpuolueen äänenkannattaja. Vuodesta 1922 alkaen lehti ilmestyi »New Leader» (»Uusi Johtaja») nimisenä ja vuodesta 1946 sen nimenä on ollut »Socialist Leader» (»Sosialistinen Johtaja»). — 327.

- 457 Englannin *Työväenpuolue* (Labour Party) perustettiin 1900 ammattiyhdistysten — trade unionien —, sosialististen järjestöjen ja ryhmien yhteenliittymänä työväen edustajien läpiviemiseksi parlamenttiin (Työväenedustuskomitea). Komitea otti 1906 nimen Työväenpuolue. Trade unionien jäsenet ovat ilman muuta puolueen jäseniä, jos he maksavat puoluejäsenmaksun. Puolueen ylimpänä johtuelimenä on Toimeenpaneva Komitea, joka yhdessä Trade Unionien Pääneuvoston ja Osuustoimintapuolueen Toimeenpanevan Komitean kanssa muodostaa n.s. Kansallisen Työneuvoston. Työväenpuolueeseen on kiinteä yhteys Osuustoimintapuolueella, joka kuuluu siihen kollektiivisen jäsenen oikeuksin, ja Riippumattomalla Työväenpuolueella.

Labour Party, joka alun perin muodostui jäsenistöltään työväenpuolueeksi (myöhemmin siihen liittyi huomattavan paljon pikkuporvarillisia aineksia), on sekä ideologiansa että taktiikkansa puolesta oportunistinen järjestö. Imperialistisen maailmansodan aikana Labour Partyn johtomiehet omaksuivat sosialishovivistisen asenteen.

Labourpuolueen miehet ovat muodostaneet useita hallituksia (vv. 1924, 1929, 1945 ja 1950), jotka ovat ajaneet Englannin imperialismin politiikkaa. Labourpuolueen johtomiesten taantumuksellinen politiikka on herättänyt tyytymättömyyttä työväen keskuudessa, minkä seurauksena puolueessa on muodostunut puoluejohdon virallista politiikkaa vastustava vasemmistolainen virtaus. — 326.

- 458 »Forward» (»Eteenpäin») — sanomalehti, joka on ilmestynyt Glasgowissa (Englanti) vuodesta 1906 alkaen. Lehti kannatti imperialistisen maailmansodan vuosina Englannin Riippumattoman Työväenpuolueen politiikkaa. Viranomaiset kielsivät lehden julkaisemisen sen johdosta, että siinä kerrottiin Glasgowissa (Clyden jokialueen keskus ja tehtaanvanhinten liikkeen keskus) 1915 sattuneista n.s. »joulutapahtumista», nimittäin siitä, miten silloinen sotatarvikeministeri Lloyd George sai sinne saavuttuaan vastaansa työläisten vihellyskonsertin, jonka jälkeen työläiset järjestivät kaupungin keskustassa suuren mielenosoituksen sodan- ja hallitussenvastaisin tunnuksin.

Lehden julkaisukielltoon työläiset vastasivat uhkaamalla järjestää lakon, jonka vuoksi kiello peruutettiin. — 327.

- <sup>459</sup> *Merthyr* — piirikunta Etelä-Walesissa. Lenin tarkoittaa nähtävästi mainituissa piirikunnassa suoritettuja täydennysvaaleja, jolloin Britannian Sosialistisen Puolueen edustaja järjesti liberaalit ja konservatiivit äänestämään Riippumattoman Työväenpuolueen ehdokasta vastaan. »The Labour Leader» lehden 46. n:ossa marraskuun 18 p:nä 1915 oli julkaistu kirjoitus Merthyrin vaalitaistelusta. — 327.
- <sup>460</sup> Tarkoitetaan nähtävästi »The Socialist» lehteä, Englannin Sosialistisen Työväenpuolueen virallista äänenkannattajaa, joka ilmestyi Glasgowissa vuosina 1904, 1909—1910, 1916, 1918—1923. — 327.
- <sup>461</sup> »*Nashe Slovo*» (»Sanamme») — menshevikkien ja trotskilaisten lehti, ilmestyi Pariisissa vuoden 1915 tammikuusta vuoden 1916 syyskuuhun »Golos» lehden asemesta. — 327.
- <sup>462</sup> Tarkoitetaan nähtävästi vetoomusluontoista kirjoitusta »Die Internationalen in Oesterreich an die Internationalen aller Länder» (»Itävallan internationalistit kaikkien maiden internationalisteille»), joka julkaistiin »Beilage zur 'Berner Tagwachtin'» 283. ja 284. numerossa joulukuun 3 ja 4 p:nä 1915. — 329.
- <sup>463</sup> Lenin tarkoittaa E. Debsin artikkeleja »When I shall Fight» (»Kun tullen taistelemaan»), »'Preparedness' I Favor» (»Mieleiseni 'valmius'»), »The Only War I will Fight in» (»Ainoa sota, jossa haluan taistella»), »Never be a Soldier» (»Ei koskaan sotilaaksi»), jotka ilmestyivät sanomalehdessä »Appeal to Reason» elokuun 25, syyskuun 11, joulukuun 11 ja 25 p:nä 1915 (n:ot 1032, 1045 ja 1047).  
NKP:n KK:n Marxisin-leninisin Instituutin Keskuspuoluearkistossa on säilytettävänä »Appeal to Reasonista» otettuja leikkeitä, joissa on Leninin merkintöjä. — 329.
- <sup>464</sup> »*Nashe Delo*» (»Meidän Asiamme») — likvidaattori-menshevikkien kuukausijulkaisu, alkoi ilmestyä tammikuussa 1915 vuoden 1914 lokakuussa lakkautetun »Nasha Zarja» nimisen aikakauslehden asemesta. »Nashe Delo» oli Venäjän sosialishovinistien päälehti. Sen avustajina toimivat m. m. J. Majevski, P. P. Maslov, A. N. Potresov, N. Tsherevanin. Kaikkiaan ilmestyi kuusi numeroa. — 328.
- <sup>465</sup> »*Nash Golos*» (»Meidän Äänemme») — menshevikkien legaalinen lehti jota julkaistiin Samarassa vuosina 1915—1916. Lehden kanta oli sosialishovinistinen. — 328.
- <sup>466</sup> »*Rabotsheje Utro*» (»Työväen Aamu») — legaalinen menshevikkilehti, ilmestyi Pietarissa loka- — joulukuussa 1915. »Rabotsheje Utro» oli vuoden 1915 elokuussa ilmestyneen »Utro» lehden seuraaja. Lehti naamioi sosialishovinismia ja puolustuskantaisuutta internationalistisella fraseologialla. — 328.
- <sup>467</sup> »*Hvostovilainen työväenpuolue*» — nimi johtuu A. N. Hvostovista, joka vv. 1915—1916 oli sisäministeri ja erillisen santarmikunnan päällikkö. Lenin on käsikirjoitukseen kirjoittanut »hvostovilainen» sanan päälle »stolypinilainen». — 329.



- <sup>468</sup> »*Europa und Revolution*» («Eurooppa ja vallankumous») — näin otsikoituna ilmestyi »*Volksrecht*» lehden 35. n:ossa helmikuun 11 p:nä 1916 toimituksen kirjoitus, johon oli antanut aiheen Luzernin shovinistisessa »*Vaterland*» lehdessä ollut nimimerkki I. S:n kirjoittama artikkeli, missä kirjoittaja sanoi, että sodan jatkuminen voi aiheuttaa vallankumouksen, mikä on »valtaistuimelle ja alttarille» vaarallisempi kuin sota. NKP:n KK:n Marxisin-leninisin Instituutin Keskuspuoluearkistossa on tallella Leninin »*Volksrechtista*» kirjoittama ote hänen tekemine huomautuksineen. — 329.
- <sup>469</sup> Lenin vertaa tässä äänestystä, jolloin sotilasmäärärahojen myöntämistä vastaan äänesti Saksan valtiopäivillä joulukuun 21 p:nä 1915 kaksikymmentä sosialidemokraattista edustajaa ja vuoden 1915 maaliskuun 20 p:nä toimitettua äänestystä, jolloin sotilasmäärärahojen myöntämistä vastusti vain kaksi henkeä (K. Liebknecht ja O. Rühle). Kahdenkymmenen edustajan asettuminen äänestyksessä sotilasmäärärahojen myöntämistä vastaan todisti sitä, että Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen johtoon ja valtiopäiväryhmään kohdistunut joukkojen painostus oli kasvanut. Silti kuitenkin Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen hallitus (Vorstand) ja valtiopäiväryhmä tuomitsivat enemmistön äänin joulukuun 21 päivänä tapahtuneen äänestyksen puoluekurin rikkomisena.
- Puhuessaan kahdenkymmenen epäjohtonmukaisuudesta Lenin tarkoittaa sillä ilmoitusta, minkä F. Geyer teki niiden sosialidemokraattisen valtiopäiväryhmän jäsenten nimissä, jotka olivat joulukuun 21 p:nä äänestäneet sotilasmäärärahojen myöntämistä vastaan, ja missä sotaa ei luonnehdittu imperialistiseksi eikä puhuttu mitään proletarisesta internationalismista, vaan jätettiin tilaa olettamukselle, että Saksan valtaussuunnitelmat ovat syntyneet vasta aivan viime aikoina. — 328.
- <sup>470</sup> »*Lichtstrahlen*» («Valonsäteitä») — kuukausilehti, Saksan vasemmisosiaalidemokraattien ryhmän (Saksan Internationalistiset Sosialistit) äänenkannattaja, jota julkaistiin J. Borchardt'in toimittamana. Kuukausilehti ilmestyi epäsäännöllisesti vuodesta 1913 vuoteen 1921 Berliinissä. Sen avustajina toimivat A. Pannekoek, A. Bala-banova y. m. — 330.
- <sup>471</sup> »*Vorwärts*» lehden 11. n:ossa tammikuun 12 p:nä 1916 ilmestyi O. Rühlen julkilausuma »*Zur Parteispaltung*» («Puolueen hajaannuksesta»), jossa hän kirjoitti, ettei Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen hajaannus ollut vältettävissä. »*Vorwärtsin*» toimitus liitti Rühlen julkilausumaan toimituksen kirjoituksen, jossa sanottiin, että toimitus pitää Rühlen artikkelissa herätettyjä kiistakysymyksiä paitsi ennenaikaisina, myös aiheettomina, vaikka julkaiseekin sen sanasta sanaan kokonaisuudessaan. — 330.
- <sup>472</sup> Tarkoitetaan Braunschweigin nuorten työläisten vappumielenosoitusta ja sitten vuoden 1916 toukokuun alussa ollutta lakkoa. Lakko puhkesi vastalauseen merkeissä sen johdosta, että hallitus oli määrännyt pidätettäväksi osan nuorten työläisten palkoista sotalainaan. Braunschweigissa osallistui lakkoon ja mielenosoitukseen yli 1 500

- henkeä. Sitkeän taistelun tuloksena hallituksen täytyi toukokuun 5 pnä 1916 kumota palkanpidätysmääräyksensä. — 331.
- 473 Kysymyksessä on E. Vaillant'n pääkirjoitus »Formalistes doctrinaires» (»Formalistiset doktrinäärit»), joka julkaistiin »L'Humanité» lehden 3827. n:ossa lokakuun 9 pnä 1914 ja jossa jo aivan sodan alussa sosialishovinistisen asenteen omaksuneen Vaillant'in täytyi myöntää saaneensa ranskalaisilta sosialisteilta useita vastalausekirjeitä Ranskalaisen Sosialistisen Puolueen johtomiesten politiikan johdosta. Leninin Vaillant'in artikkelista kirjoittamia oteita ks. XIV Lenin-kokoelma, s. 97. — 330.
- 474 Lenin tarkoittaa Louise Saumoneaun allekirjoittamaa Ranskan naissosialistien toimikunnan vetoomusta »Proletaarinaisille», jossa kehoitettiin taistelemaan rauhan aikaansaamiseksi ja vastustamaan shovinismia. NKP:n KK:n Marxisin-leninisin Instituutin Keskuspuoluearkistossa on säilytettävänä eksemplaari vetoomusta Leninin tekemine merkintöineen. — 331.
- 475 »The New Statesman» (»Uusi Valtiomies») — Fabian Societyn (fabiolaisseuran) viikkojulkaisu, perustettu 1913 Lontoossa. Vuodesta 1931 julkaisun nimenä on ollut »The New Statesman and Nation» (»Uusi Valtiomies ja Kansakunta»). Julkaisu ilmentää labourpuolueen vasemmistosiiven katsomuksia. — 330.
- 476 Lenin tarkoittaa tässä nähtävästi Britannian Sosialistisen Puolueen Toimeenpanevan komitean yhtymistä Zimmerwaldin manifestin kannattajiin. BSP:n TpK päätti vuoden 1915 lopulla tiedustella paikallisjärjestöiltä, oliko yhdyttävä Zimmerwaldiin. Paikallisjärjestöjen valtaenemmistö kannatti yhtymistä. TpK:n »Buletiin» 3. n:ossa helmikuun 29 pnä 1916 julkaistiin tämän tiedustelun tulokset. — 330.
- 477 Tarkoitetaan H. Hyndmanin ja hänen kannattajiensa poistumista Britannian Sosialistisen Puolueen vuosikonferenssista, joka pidettiin huhtikuun 23 ja 24 pnä 1916 Salfordissa. Konferenssissa Britannian Sosialistinen Puolue sanoutui lopullisesti irti sosialishovinisteista. Konferenssi hyväksyi useita luonteeltaan yleisdemokraattisia sodanvastaisia päätöksiä ja päätöslauselman, jossa kehoitettiin käyttämään puolueen koko vaikutusvaltaa sen hyväksi, että sota saataisiin päättymään. Konferenssissa hyväksyttiin valtavalla äänen enemmistöllä päätöslauselma, jossa sanottiin, että sosialistit hyväksyvät vain luokkasodan. Salfordin konferenssista poistunut Hyndman perusti vuoden 1916 kesäkuun alussa Kansallisen Sosialistisen Puolueen, joka vuodesta 1918 alkaen on käyttänyt nimeä Sosialidemokraattinen Federaatio. — 331.
- 478 Lenin tarkoittaa puhetta, jonka C. Treves piti Italian edustajakamariissa joulukuun 2 pnä 1915. Puhetta koskeva seloste julkaistiin »Avanti!» lehden 335. n:ossa joulukuun 3 pnä 1915. — 330.
- 479 »Tesnjakit» — Bulgarian Sosialidemokraattisessa Puolueessa esiin-

tyntyn vallankumouksellinen virtaus, joka muotoutui 1903 itsenäiseksi Bulgarian Sosialidemokraattiseksi Työväenpuolueeksi. »Tesnjakien» perustajana ja johtajana oli D. Blagojev ja sittemmin »tesnjakien» johdossa olivat Blagojevin oppilaat G. Dimitrov, V. Kolarov y.m. Vv. 1914—1918 »tesnjakit» esiintyivät imperialistista sotaa vastaan, yhtyivät 1919 Kommunistiseen Internationaaliin ja perustivat Bulgarian Kommunistisen Puolueen. — 330.

- 480 »*Tribune*», »*De Tribune*» (»Tribuuna») — Alankomaiden Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen vasemmistosiiven 1907 perustama sanomalehti. V. 1909, kun vasemmistolaiset erotettiin puolueesta ja he perustivat Alankomaiden Sosialidemokraattisen Puolueen, lehdestä tuli tämän puolueen äänenkannattaja. Vuodesta 1918 alkaen lehti oli Alankomaiden Kommunistisen Puolueen äänenkannattaja ja ilmestyi mainitun nimisenä vuoteen 1937 saakka. — 330.
- 481 Lenin tarkoittanee E. Pernerstorferin kirjoituksia »*Russland und wir*» (»Venäjä ja me») ja »*Nochmals Russland und wir*» (»Vielä kerran Venäjä ja me»), jotka ilmestyivät »*Die Neue Zeit*» aikakauslehden 13. ja 20. n:ossa joulukuun 24 p:nä 1915 ja helmikuun 11 p:nä 1916. — 332.
- 482 Kysymyksessä on »*Beilage zur 'Berner Tagwachtin'*» 32. ja 34. n:ossa helmikuun 8 ja 10 p:nä 1916 julkaistu nimimerkki J. K:n artikkeli »*Die Stellung der Sozialdemokraten Australiens zum Krieg*» (»Australian sosialidemokraattien suhtautuminen sotaan»). — 332.
- 483 »*I.K.*», »*Internationale Korrespondenz*» (»Kansainvälinen Kirjeenvaihto») — kansainvälisen politiikan ja työväenliikkeen kysymyksiä käsitellyt saksalainen sosialishovinistinen viikkojulkaisu, joka ilmestyi Berliinissä vuoden 1914 syyskuun lopulta vuoden 1918 lokakuun 1 päivään. Kysymyksessä lienee »*Internationale Korrespondenzin*» 15. n:ossa toukokuun 23 p:nä 1916 julkaistu artikkeli »*Hughes und die australischen Gewerksschaften*» (»Hughes ja Australian ammattiyhdistykset»). NKP:n KK:n Marxisin-leninisin Instituutin Keskuspuoluearkistossa on julkaisun kyseinen numero, missä on Leninin Hughesin artikkeliin tekemiä merkintöjä. — 332.
- 484 »*Appeal to Reason*» (»Vetoomus Järkeen») — Amerikan sosialistien lehti, perustettu 1895 Girardin kaupungissa Kansasissa (USA). Vaikka lehti ei ollut virallisesti yhteydessä Amerikan Sosialistiseen Puolueeseen, se levitti sosialistisia aatteita ja oli hyvin suosittu työläisten keskuudessa. Lehden avustajana toimi m.m. amerikkalainen sosialisti E. Debs. — 332.
- 485 »*Kommunist*» (»Kommunisti») aikakauslehden perustaja oli Lenin ja julkaisijoina »*Sotsial-Demokrat*» lehden toimitus sekä G. L. Pjatakov ja J. B. Bosch, jotka rahoittivat julkaisutoiminnan. Aikakauslehden toimituskuntaan kuului myös N. I. Buharin. Vain yksi (kaksois-) numero ilmestyi. Siinä julkaistiin kolme Leninin artikkeleita: »*Ranskalaisen sosialistin rehellistä puhetta*», »*II Internationaaliin vararikko*», »*Imperialismi ja sosialismi Italiassa*».

Lenin laati keväällä 1915 aikakauslehden julkaisusuunnitelman. Hänen johdolla pidettiin aikakauslehden toimituskunnan perustava kokous. Lenin aikoi tehdä »Kommunistista» vasemmistososialidemokraattien kansainvälisen äänenkannattajan. »Sotsial-Demokratin» toimituskunnan ja toisaalta Buharinin, Pjatakovin ja Boschin kesken syntyi vakavia erimielisyyksiä, jotka kärjistyivät aikakauslehden n:o:n 1—2 ilmestyttyä. Ryhmä Buharin — Pjatakov ja Bosch otti väärän kannan useihin puolueen periaatteellisiin ohjelma- ja taktiikkakysymyksiin, jotka koskivat kansojen itsemääräämisoikeutta, demokraattisten vaatimusten ja yleensä minimiohjelman merkitystä y.m., ja yrittivät käyttää aikakauslehteä ryhmäkuntansa tarkoituksiin. Lenin kävi aikakauslehden toimituskunnan sisällä kamppailua mainittua ryhmää vastaan paljastaen sen antibolshevistiset katsomukset ja ryhmäkuntatoiminnan sekä arvosteli jyrkästi G. J. Zinovjevin ja A. G. Shljapnikovin tuohon ryhmään ottamaa sovinnollista kantaa.

Mainitun ryhmän puolueenvastaisen menettelyn vuoksi »Sotsial-Demokrat» lehden toimitus ilmoitti Leninin ehdotuksesta, että se katsoo mahdottomaksi jatkaa aikakauslehden julkaisemista. KK:n Venäjän Toimikunta, jolle tehtiin selkoa »Kommunistin» toimituksen sisäisistä erimielisyyksistä, ilmoitti olevansa täysin samaa mieltä pää-äänenkannattajan, »Sotsial-Demokratin», toimituksen kanssa ja lausui toivomuksenaan, että »KK:n kaikki julkaisut toimitettaisiin pitämällä tiukasti kiinni siitä suunnasta ja noudattamalla täydellisesti sitä KK:n linjaa, minkä se sodan alussa omaksui». — 335.

- 486 Asiakirjan seuraava teksti on G. J. Zinovjeville osoitettu jälkikirjoitus »Ehdotukseen VSDTP:n KK:n päätökseksi 'Kommunist' aikakauslehden julkaisemisen lopettamisesta». — 336.
- 487 »*Sbornik 'Sotsial-Demokrata'*» (»'Sosialidemokraatin' kokoelma») — Leninin perustama kokoelma, jota julkaisi »Sotsial-Demokrat» lehden toimitus. Kaikkiaan ilmestyi kaksi kokoelmaa: n:o 1 lokakuussa ja n:o 2 joulukuussa 1916. Aineistoa oli varustettu myös kolmatta kokoelmaa varten, jossa aiottiin julkaista Leninin artikkeli »Marxilaisuuden irvikuvasta ja 'imperialistisesta ekonomismista'», mutta varojen puutteessa kokoelma jäi julkaisematta. — 336.
- 488 *Japanilaisiksi* sanottiin G. Pjatakovia ja J. Boschia, mikä johtui siitä, että he olivat siirtyneet Venäjältä Sveitsiin Japanin kautta. — 336.
- 489 *Toinen kansainvälinen sosialistikonferenssi* pidettiin huhtikuun 24—30 p:nä 1916 Kienthalissa (Sveitsissä). Konferenssissa oli läsnä 43 edustajaa 10:stä eri maasta. Keskustelukysymykset olivat seuraavat: 1) taistelu sodan lopettamiseksi, 2) proletariaatin suhtautuminen rauhan kysymyksiin, 3) agitaatio- ja propagandatyö, 4) parlamenttitoiminta, 5) joukkotaistelu, 6) Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston koollekutsuminen. Vasemmistosiipi osoittautui Kienthalissa voimakkaammaksi kuin Zimmerwaldissa, mikä oli tulos Leninin, bolshevikkien ennen konferenssia suorittamasta työstä. Zimmerwaldin vasemmisto laati ja

esitti konferenssille rauhaa koskevan päätöslauselmaehdotuksen, johon sisältyivät Leninin perusajatukset. Joskaan Kienthalin konferenssi ei hyväksynyt bolshevikkien sellaisia tunnuksia kuin imperialistisen sodan muuttaminen kansalaissodaksi, »omien» imperialististen hallitusten sotilaallinen tappio, III Internationaalin perustaminen, se vaikutti kuitenkin myönteisesti internationalististen aineiden esiin astumiseen ja yhdistymiseen.

Leninin kirjoittamia seuraavia ehdotuksia: »Toisen sosialistikonferenssin koollekutsumista koskevan päätöslauselman luonnos», »Vuoden 1916 huhtikuun 24 pn konferenssista. Edustajiston ehdotus», »VSDTP:n Keskuskomitean ehdotus toiselle sosialistikonferenssille» ks. Teokset, 22. osa, ss. 112, 113, 162—172. — 337.

- <sup>490</sup> Bernin *Kansainvälinen Sosialistinen Toimikunta* (I.S.K.) — Zimmerwaldin yhdistyksen toimeenpaneva elin, joka muodostettiin syyskuun 5—8 p:nä 1915 pidetyssä Zimmerwaldin konferenssissa. I.S.K.:hon kuuluivat keskustalaiset R. Grimm, O. Morgary, Ch. Naine ja tulkkina A. Balabanova. Konferenssia koskevassa virallisessa tiedonannossa, joka julkaistiin I.S.K:n »Bulletiinissa» n:o 1 syyskuun 21 p:nä 1915, sanottiin: »Tämän sihteeristön ei pidä millään muotoa asettaa nykyisin olemassa olevan Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston tilalle, vaan se on laskettava hajalle heti, kun viimeksi mainittu kykenee muuttumaan tarkoitustaan vastaavaksi.» NKP:n KK:n Marxisin-leninisin Instituutin Keskuspuoluearkistossa säilytettävänä olevassa kappaleessa tämä kohta on Leninin alleviivaama ja reunaan on tehty merkintö: »Kein Beschluss darüber» (»Siitä ei ollut päätöstä»), t.s. kyseistä päätöstä ei tehnyt Zimmerwaldin yhdistys, vaan se tehtiin konferenssin jälkeen. — 337.

- <sup>491</sup> »*Kolmisopimuksen» maiden sosialistien konferenssi* pidettiin Lontoossa helmikuun 14 p:nä 1915. Siihen osallistui Englannin, Ranskan, Belgian ja Venäjän sosialishoviniestien ja pasifististen ryhmien kuten Riippumattoman Työväenpuolueen, Britannian Sosialistisen Puolueen, Labour Partyn (Työväenpuolueen), Fabian Societyn (Fabiolaisseuran), Ranskalaisen Sos. Puolueen ja Confederation Generale du Travailin (Ammattiyhdistysten Keskusjärjestön), Belgian Sosialistisen Puolueen, eserrien ja menshevikkien edustajia. Konferenssin päiväjärjestyksessä olivat kysymykset: 1) kansakuntien oikeudet, 2) siirtomaat, 3) tulevan rauhan takeet.

Bolshevikkeja ei kutsuttu konferenssiin. M. M. Litvinov meni kuitenkin V. I. Leninin toimeksiannosta sinne saattaakseen julki VSDTP:n KK:n julkilausuman. Julkilausuman pohjaksi oli otettu Leninin kirjoittama luonnos. Julkilausumassa vaadittiin sosialisteja eroamaan porvarihallituksista, sanoutumaan täydellisesti irti imperialisteista, kieltäytymään olemasta yhteistoiminnassa näiden kanssa, taistelemaan päättäväisesti imperialistisia hallituksia vastaan ja tuomitsemaan äänestämisen sotilasmäärärahojen myöntämisen puolesta. Litvinovin lukiessa julkilausumaa hänet keskeytettiin ja häneltä riistettiin sananvalta, minkä jälkeen Litvinov jätti puhemiehistölle julkilausuman tekstin ja poistui konferenssista. Lontoon konferenssia koskevaa aineistoa ks. Leninin artikkelista »Lontoon konferenssista» ja »Lontoon konferenssin johdosta» (Teokset, 21. osa, ss. 118—120, 166—168). — 339.

- <sup>492</sup> Tarkoitetaan Saksan ja Itävallan sosialistien konferenssia, joka pidettiin huhtikuussa 1915 Wienissä. Mainittu konferenssi oli tavallaan vastaus »kolmisopimuksen» maiden sosialistien Lontoon konferenssiin. Konferenssin hyväksymässä päätöslauselmassa hyväksyttiin sosialishovinistinen tunnus, »isänmaan puolustus» imperiaalistisessa sodassa. — 339.
- <sup>493</sup> *Possibilistit* — pikkuporvarillinen reformistinen virtaus Ranskan sosialistisessa liikkeessä. Possibilistit ehdottivat, että työläisten olisi pysyttävä taistelussaan »mahdollisuuksien» (possible) puitteissa — siitä nimitys. — 340.
- <sup>494</sup> *I.S.K:n kiertokirje* — Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan vetoamus »Kaikille jäsenpuolueille ja -ryhmille» hyväksyttiin yksimielisesti I. S. K:n laajennetussa neuvottelukokouksessa, joka pidettiin Bernissä helmikuun 5—9 p:nä 1916. Leninin johtama VSDTP:n KK:n valtuuskunta esitti mainitussa neuvottelukokouksessa julki-lausuman, jossa se sanoi pitävänsä vetoamusta askeleena eteenpäin verrattuna ensimmäisen, Zimmerwaldin kansainvälisen sosialisti-konferenssin päätöksiin, joskaan ei katso sitä kaikilta perusajatuk-siltaan tyydyttäväksi. Vetoamus julkaistiin I.S.K:n »Bulletinin» 3. n:ossa helmikuun 29 p:nä 1916 ja »Sotsial-Demokratin» 52. n:ossa maaliskuun 25 p:nä 1916. — 343.
- <sup>495</sup> Kienthalin konferenssissa huhtikuun 27 ja 28 p:nä syntyi kiivas väittely siitä, oliko kutsuttava koolle Kansainvälinen Sosialistinen Toimisto. Konferenssin kautskyläinen osa esitti muutamia päätös-lauselmaehdotuksia, joissa yleisenä ajatuksena oli se, että Kansain-välisen Sosialistisen Toimiston kokoontuminen katsottiin välttämättömäksi. Zimmerwaldin vasemmiston kannattajat, joiden joh-dossa oli Lenin, vastustivat sitä. Oikeistolaisten edustajien täytyi vasemmistolaisten painostuksesta asettua kannattamaan valiokun-nan laatimaa kompromissiehdotusta. Päätöslauselmassa arvosteltiin jyrkästi Kansainvälistä Sosialistista Toimistoa ja vaadittiin KST:n Toimeenpanevan Komitean jäsenistön viraltapanoa ja sosialistimi-nisterien erottamista puolueesta. Siihen ei kuitenkaan otettu sellaista ajatusta, että KST:stä olisi sanouduttava heti irti ja muodostettava uusi Internationaali, vaan päinvastoin myönnettiin Zimmerwaldin yhdistykseen kuuluville kansallisille järjestöille oikeus vaatia KST:n koollekutsumista. — 348.
- <sup>496</sup> Tarkoitetaan Italian ja Sveitsin sosialistien yhteistä konferenssia, joka pidettiin syyskuun 27 p:nä 1914 Luganossa (Sveitsi). Tämä oli sodan aikana ensimmäinen sosialistien konferenssi, joka muodostui kansainvälisten yhteyksien ennallistamisyritykseksi. — 348.
- <sup>497</sup> L. Martov ehdotti puheenvuorossaan, että KST:n koollekutsumista koskevat päätösehdotukset annettaisiin valiokunnalle kompromis-sipäätöksen laatimista varten. — 348.
- <sup>498</sup> *Zimmerwaldin kansainvälisessä sosialistikonferenssissa (1915) esite-tyssä puolalaisten sosialidemokraattien julkilausumassa* ilmaistiin

vastalause sen sortopolitiikan johdosta, jota tsaarin itsevaltius, Saksan ja Itävallan hallitukset harjoittivat »riistäen Puolan kansalta mahdollisuuden määrätä kohtalostaan ja pitäen Puolan alueita panttina vastaista kompensatiopeliä varten...». »Siinä», sanottiin julkilausumassa, »paljastavat erikoisen karkeasti politiikkansa olemuksen kapitalistiset hallitukset, jotka samalla kun ne lähettävät joukoittain kansaa tapettavaksi, määräävät omavaltaisesti kansojen kohtalon kokonaisten sukupolvien ajaksi.» Puolan sosialistit lausuiivat vakaumuksenaan, että vain osallistumalla taisteluun, jonka kansainvälinen vallankumouksellinen proletariaatti on alkamassa pystyttääkseen sosialismin, »taisteluun, joka katkoo kansallisen sorron kaheet ja hävittää kaikenmuotoisen muukalaisvallan, saa Puolankin kansa mahdollisuuden kehittyä kaikin puolin kansojen yhteisön tasa-arvoisena jäsenenä.

Lenin on kirjoittanut kyseisen asiakirjan erilliselle liuskalle, ja se lienee artikkelin »Itsemääräämisestä käydyn väittelyn yhteen-veitoja» vastaavan kohdan eräs variantti (ks. Teokset, 22. osa, s. 340). — 349.

<sup>499</sup> »*Valtion merkityksestä*» artikkelin jäsenyyksen Lenin on laatinut aikaisintaan marraskuun 18 (joulukuun 1) pnä 1916 tutkiessaan aineistoa, joka koski marxilaisuuden suhdetta valtioon. Liuskalle kirjoitettu jäsenitys on pantu vihkoon »Marxilaisuus valtiosta». Se, että Lenin aikoi kirjoittaa artikkelin valtiosta, tiedetään hänen kirjoituksestaan »Nuorisointernationaali», joka julkaistiin joulukuussa 1916. Eritellessään ja arvostellessaan N. I. Buharinin artikkelia »Imperialistinen rosvovaltio» Lenin kirjoitti: »Tähän peräti tärkeään kysymykseen toivomme voivamme palata erikoisessa artikkelissa» (Teokset, 23. osa, s. 162). Kun vertaa »Valtion merkityksestä» artikkelin jäsenystä Buharinin artikkeleihin »Imperialistista valtiota koskevasta opista» ja »Imperialistinen rosvovaltio», huomaa, että kysymyksessä on juuri Buharinin epämarxilaisia puolianarkistisia valtio-opillisia katsomuksia vastaan tähdätyn artikkelin jäsenitys.

A. M. Kollontaille helmikuun 7 (17) pnä 1917 kirjoittamassaan kirjeessä V. I. Lenin tiedotti: »Valmistelen (aineisto on melkein valmiina) kirjoitusta marxilaisuuden suhtautumisesta valtioon» (Teokset, 35. osa, s. 250). Artikkelin oli tarkoitettu »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» (»'Sosialidemokraatin' kokoelman») 4. n:oon, mutta jäi nähtävästi kirjoittamatta. Leninin artikkelia varten kokoamasta aineistosta muodostui vihko »Marxilaisuus valtiosta» (ks. Teokset, 5. venäjänkielinen painos, 33. osa, ss. 123—307), ja Lenin käytti sitä kirjoittaessaan teosta »Valtio ja vallankumous» (ks. Teokset, 25. osa, ss. 385—497). — 349.

<sup>500</sup> Ks. teosta K. Marx, »Kritische Randglossen zu dem Artikel 'Der König von Preußen und die Sozialreform. Von einem Preußen'» (»Arvostelevia reunahuomautuksia artikkeliin 'Preussin kuningas ja sosiaalinen uudistus. Kirjoittanut eräs preussilainen»). Lenin siteeraa artikkelia kirjasta »Aus dem literarischen Nachlaß von K. Marx, F. Engels und F. Lassalle». Hrsg. von F. Mehring, Bd. 2. Gesammelte Schriften von K. Marx und F. Engels. Von Juli 1844

- bis November 1847. Stuttgart, 1902 (»K. Marxin, F. Engelsin ja F. Lassallen kirjallisesta jäämistöstä». Julk. F. Mehring. 2. nide. K. Marxin ja F. Engelsin kootut teokset. Vuoden 1844 heinäkuusta vuoden 1847 marraskuuhun. Stuttgart). — 350.
- <sup>501</sup> Ks. F. Engelsin kirjoitusta »Auktoriteetista» (K. Marx, F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi 1958, ss. 563—566). — 350.
- <sup>502</sup> Ks. K. Marxin kirjoitusta »Der politische Indifferentismus» (»Poliittinen välinpitämättömyys»). — 350.
- <sup>503</sup> *Sveitsin Sosialidemokraattinen Puolue* (ranskalaisissa ja italialaisissa kantoneissa puoluetta sanotaan Sveitsin Sosialistiseksi Puolueeksi) perustettiin 1870-luvulla ja se kuului I Internationaaliin. Puolue perustettiin toistamiseen 1888. Opportunisteilla, jotka imperialistisen maailmansodan aikana omaksuivat sosialihovinistisen asenteen, oli voimakas vaikutus puolueessa. Oikeistolaiset erosivat syksyllä 1916 puolueesta ja muodostivat oman järjestönsä. R. Grimmin johtama puolueen enemmistö omaksui keskustalaisen, sosialipisifistisen asenteen. Puolueen vasemmistosiipi oli kannanotoissaan internationalistinen. Venäjällä tapahtuneen Loka-kuun Suuren sosialistisen vallankumouksen vaikutuksesta SSDP:n vasemmistosiipi voimistui. Vasemmisto erosi puolueesta joulukuussa 1920 ja liittyi 1921 Sveitsin Kommunistiseen Puolueeseen (nykyään Sveitsin Työpuolue), joka oli perustettu 1919. — 351.
- <sup>504</sup> *Spartakus-ryhmä* — Saksan vasemmistososialidemokraattien vallankumouksellinen järjestö, jonka K. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, C. Zetkin, J. Marchlewski, L. Joguiches (Tyszka), W. Pieck perustivat imperialistisen maailmansodan alussa. R. Luxemburg ja F. Mehring perustivat huhtikuussa 1915 aikakauslehden »Die Internationale», jonka ympärille keskittyi Saksan vasemmistososialidemokraattien perusryhmä. Vuoden 1916 tammikuun 1. päivänä Berliinissä pidettiin vasemmistososialidemokraattien yleis-saksalainen konferenssi, jossa ryhmä muodostui järjestöllisesti ja päätti ottaa nimekseen Internationale-ryhmä. Ryhmän toimintaohjelmaksi konferenssi hyväksyi R. Luxemburgin laatimat »Leitsätze» (johtolauseet), joiden kehittelyyn olivat osallistuneet myös K. Liebknecht, F. Mehring ja C. Zetkin. V. 1915 julkaistujen poliittisten lentolehtisten lisäksi Internationale-ryhmä ryhtyi vuodesta 1916 alkaen painattamaan ja levittämään maanalaisia »Poliittisia kirjeitä», käyttäen nimimerkkiä »Spartakus» (ne ilmestyivät säännöllisesti vuoden 1918 lokakuuhun saakka). Sen johdosta Internationale-ryhmää ruvettiin sanomaan myös Spartakus-ryhmäksi.
- Spartakistit harjoittivat vallankumouksellista propagandaa joukkojen keskuudessa, järjestivät sodanvastaisia joukkoosintymisiä, johtivat lakkoja, paljastivat maailmansodan imperialistisen luonteen ja sosialidemokraattisten opportunististen johtomiesten petturuuden. Spartakistit erehtyivät kuitenkin tekemään vakavanlaatuisia virheitä teorian ja käytännön kysymyksissä: kiistivät kansallisten vapausotien mahdollisuuden imperialismien kaudella, olivat



epäjohdonmukaisia kannanotoissaan siihen tunnuksen nähden, että imperialistinen sota muutettaisiin kansalaissodaksi, väheksyivät proletariaatin puolueen merkitystä työväenluokan johtajana eivätkä uskaltaneet sanoutua päättäväisesti irti opportunisteista.

Vuoden 1917 huhtikuussa spartakistit yhtyivät Saksan Riippumattomaan Sosialidemokraattiseen Puolueeseen pysyen siinä järjestöllisesti itsenäisinä. Marraskuussa 1918 Saksan vallankumouksen kulussa spartakistit katkaisivat välinsä »riippumattomiin» ja perustivat Spartakusbundin (Spartakus-liiton) sekä julkaisivat joulukuun 14 p:nä 1918 ohjelmansa. Perustavassa edustajakokouksessa (30. joulukuuta — 1. tammikuuta 1919) spartakistit perustivat Saksan Kommunistisen Puolueen. Lenin arvosteli usein Saksan vasemmistososialidemokraattien virheitä osoittaen heidän olevan kannanotoissaan epäjohdonmukaisia. Samalla hän kuitenkin arvosti korkealle heidän vallankumouksellisen toimintansa. »Mitä vaikeimmissa oloissa järjestelmällistä vallankumouksellista propagandaa harjoittanut saksalainen Spartakus-ryhmä on toiminnallaan todella pelastanut Saksan sosialistisen liikkeen ja Saksan proletariaatin kunnian», hän kirjoitti (ks. Teokset, 35. osa, s. 333). — 351.

<sup>505</sup> Kyseiseen asiakirjaan sisältyvät V. I. Leninin huomautukset artikkelin johdosta, jonka G. J. Zinovjev kirjoitti maksimalismista ja joka oli tarkoitettu julkaistavaksi »Kommunist» aikakauslehdessä tai »Sotsial-Demokrat» lehdessä. Artikkelit ei ilmestynyt lehdistössä. — 352.

<sup>506</sup> »Delo» (»Asia») — kerran kahdessa viikossa ilmestynyt menshevikien aikakauslehti, jota julkaistiin Moskovassa elokuusta 1916 tammikuuhun 1917 A. N. Potresovin, P. P. Maslovin ja L. I. Axelrodin (Ortodoksin) toimittamana. Vuonna 1916 ilmestyi 10 numeroa (niistä kolme kaksoisnumeroa) ja vuonna 1917 yksi numero. Aikakauslehden asenne oli shovinistinen. — 352.

<sup>507</sup> »Kolme valasta» — sovinnainen sanonta, jota käytettiin legaalissa bolshevistisessä lehdistössä ja legaalisisissa kokouksissa merkitsemään kolmea (»tyypistämätöntä») vallankumouksellista perustunusta: demokraattinen tasavalta, kahdeksantuntinen työpäivä, tilanherrojen maiden konfiskointi. — 354.

<sup>508</sup> Lenin tarkoittaa R. Hilferdingin kirjaa »Das Finanzkapital. Eine Studie über die jüngste Entwicklung des Kapitalismus» (»Finanssipääoma. Kapitalismin kehityksen uusin vaihe»). — 356.

<sup>509</sup> Joseph Patouillet, »L'impérialiste américain» (»Amerikan imperialismi»), Dijon 1904. Junius oli Rosa Luxemburgin salanimi. Hänen kirjansa »Die Krise der Sozialdemokratie» (»Sosialidemokratian kriisi») ilmestyi 1916. Otteita, jotka Lenin on kirjoittanut Patouilletin teoksesta, ks. Teokset, 39. osa, ss. 184—189. — 356.

<sup>510</sup> Lenin tarkoittaa saksalaisen shovinistin Paul Lenschin kahta artikkelia, jotka julkaistiin aikakauslehdessä »Die Glocke»: »Die Selbstbestimmungsflause» (»Itsemääräämisloru») 8. n:o:ssa 1915 ja »Socia-

- lismus und Annexionen in der Vergangenheit» («Sosialismi ja anneksoit menneisyydessä») 9. n:ossa 1916. Otteita, jotka Lenin on kirjoittanut P. Lenschin artikkeleista, ks. XXX Lenin-kokoelma, ss. 118—127. — 356.
- <sup>511</sup> Lenin tarkoittaa nähtävästi Kautskyn seuraavaa viittä artikkelia: 1) »Sozialdemokratische Anschauungen über den Krieg vor dem jetzigen Krieg» («Sosialidemokraattien käsitykset sodasta ennen nykyistä sota») — »Die Neue Zeit» n:o 13, joulukuun 29 pnä 1916; 2) »Neue Sozialdemokratischen Auffassungen vom Krieg» («Sosialidemokraattien uusi käsitys sodasta») — »Die Neue Zeit» n:o 14, tammikuun 5 pnä 1917; 3) »Friedensbedingungen» («Rauhanehdot») — »Leipziger Volkszeitung», joulukuun 15 pnä 1916; 4) »Die Aufnahme des Friedensangebots» («Rauhantarjouksen vastaanottaminen») — »Leipziger Volkszeitung», joulukuun 21 pnä 1916; 5) »Der Heiland der Welt» («Maaailman vapahtaja») — »Leipziger Volkszeitung» n:o 289, joulukuun 24 pnä 1916. — 357.
- <sup>512</sup> »*Neue Beiträge zur Biographie von Karl Marx und Friedrich Engels*» («Uutta aineistoa Karl Marxin ja Friedrich Engelsin elämäkertaan»), jonka F. Mehring julkaisi »Die Neue Zeitissa», XXV. Jahrgang, II. Bd. 1907. — 357.
- <sup>513</sup> Kyseisen asiakirjan kirjoittamiseen antoi aiheen »Berner Tagwachtin» n:oissa 19—23 joulukuun 23—27 pnä ja »Neues Leben» aikakauslehdessä tammikuussa 1917 julkaistu R. Grimmin artikkeli »Mehrheit und Minderheit in der Militärfrage» («Enemmistö ja vähemmistö sotakysymyksessä»), jossa puolusteltiin Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen enemmistön keskustalaista kantaa. — 359.
- <sup>514</sup> Artikkelin on jäänyt kirjoittamatta. Monia jäsenyksessä esiintyviä ajatuksia Lenin on kehitellyt kirjoituksissaan »Kirjeitä kaukaa» (ks. Teokset, 23. osa, ss. 303—350). — 361.
- <sup>515</sup> Viidennen kirjeen («Kirjeitä kaukaa») hahmotelmassa on aiheena puolueohjelman tarkistus. Lenin aikoi käsitellä tätä kysymystä ensin neljännessä ja sitten viidennessä kirjeessään. Neljännessä ja keskeneräiseksi jääneessä viidennessä kirjeessä käsitellään kuitenkin muita aiheita. Teosten tähän osaan otetun suunnitelman käsikirjoituksesta näkyy, että Lenin täydensi sitä myöhemmin uusilla kohdilla (2 bis, 5 bis ja +-merkillä varustetut kohdat).  
Suunnitelma oli perustana, jonka pohjalta Lenin kehitti puolueohjelmaa Venäjälle saavuttuaan (ks. Teokset, 24. osa, ss. 455—459, 462—475).  
Hahmotelman marginaaliin tehty merkintö oli V. A. Karpinskin todistuksen mukaan tarkoitettu hänelle. — 363.
- <sup>516</sup> Ks. F. Engelsin kirjoitusta »Sosialidemokraattien vuoden 1891 ohjelman arvostelua». — 363.
- <sup>517</sup> Tsaarin sensuurin polttama kirja oli Leninin vuoden 1907 lopulla kirjoittama teos »Sosialidemokratian agraariohjelma Venäjän ensimmä-

- mäisessä vallankumouksessa vuosina 1905—1907» (ks. Teokset, 13. osa, ss. 205—411). Teos painettiin Pietarissa 1908, mutta poliisi takavarikoi sen jo kirjapainossa ja hävitti. Vain yksi kappale säilyi vuoteen 1917 saakka. Teos ilmestyi ensimmäisen kerran 1917. — 363.
- 518 »*Politiken*» (»*Politiikka*») — Ruotsin niiden vasemmistososialidemokraattien lehti, jotka 1917 perustivat Ruotsin Vasemmistolaisen Sosialidemokraattisen Puolueen. Lehti alkoi ilmestyä Tukholmassa vuoden 1916 huhtikuun 27 päivästä. Vuoden 1917 marraskuusta alkaen lehti käytti nimeä »*Folkets Dagblad Politiken*» (»*Kansan Poliittinen Päivälehti*»). Sen toimittajana oli vv. 1916—1918 Ture Nerman. Lehdessä julkaisivat kirjoituksiaan Saksan, Venäjän, Ranskan ja muiden maiden vasemmistolaiset zimmerwaldilaiset. Vuonna 1921, sen jälkeen kun vasemmistolainen sosialidemokraattinen puolue liittyi Kominterniin ja otti nimen Ruotsin Kommunistinen Puolue, lehdestä tuli viimeksi mainitun äänenkannattaja. Kommunistenten puolueen jakauduttua kahtia lokakuussa 1929 lehti joutui sen oikeistosiiven käsiin. Lehden julkaisu lopetettiin toukokuussa 1945. — 364.
- 519 »*Socialdemokraten*» (»*Sosialidemokraatti*») — Ruotsin Sosialidemokraattisen Puolueen sosialishovinitisten, K. N. Brantingin johtaman oikeistosiiven äänenkannattaja. — 364.
- 520 »*Tiedonannon*» Lenin antoi saavuttuaan Tukholmaan maaliskuun 31 (huhtikuun 13) pnä Ruotsin vasemmistososialidemokraattien »*Politiken*» lehden toimitukselle ja sen kautta lehdistön edustajille ja yleisölle. »*Rets*» ja »*Den*» lehdet saivat »*Tiedonannon*» tekstin Pietarin lennätintöimiston kautta, ja julkaisivat sen huhtikuun 5 (18) pnä jättäen pois viimeisen kappaleen, johon sisältyi kansainvälisen sosialidemokratian edustajien todistus Saksan kautta tapahtuneen matkan järjestelyistä. — 365.
- 521 »*Natshalo*» (»*Alku*») — sanomalehti, jota julkaistiin Pariisissa vuoden 1916 syyskuusta vuoden 1917 maaliskuuhun »*Nashe Slovo*» lehden asemesta. Venäjän helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen ilmestyi »*Novaja Epoha*» (»*Uusi Aikakausi*») nimisenä. — 366.
- 522 »*Demain*» (»*Huomen*») — kaunokirjallinen, publisistinen ja poliittinen aikakauslehti, jonka perusti ranskalainen internationalisti, kirjailija ja sanomalehtimies H. Guilbeaux ja joka ilmestyi vuoden 1916 tammikuusta vuoteen 1919 (paitsi vuoden 1917 tammi- ja huhtikuun välisenä aikana) ensin Genèvessä ja sitten Moskovassa. — 366.
- 523 Tarkoitetaan F. Lorientia. — 366.
- 524 Neuvottelutilaisuus oli maaliskuun 31 (huhtikuun 13) pnä aamupäivällä hotelli Reginassa ja siinä olivat läsnä Lenin ja ryhmä venäläisiä emigrantteja sekä ruotsalaiset vasemmistososialidemokraatit C. Lindhagen, F. Ström, C. N. Carleson, K. Kilbom ja Ture Nerman.

Neuvottelutilaisuudessa toimivat puheenjohtajina Tukholman pormestari C. Lindhagen ja V. I. Lenin. C. Lindhagen piti puheen aiheesta »Valo idästä». Lenin selosti matkaa. Luettiin pöytäkirja Saksan kautta tapahtuneeseen matkaan liittyvistä seikoista, minkä jälkeen ruotsalaiset sosialidemokraatit sanoivat olevansa valmiit suhtautumaan täysin myötämielisesti tähän Venäjän vallankumouksellisten toimenpiteeseen. Ruotsalaisten puolesta esiintyi myös C. N. Carleson, joka sanoi toivovansa, että Venäjän vallankumous kasvaisi maailmanvallankumoukseksi. Lopuksi ruotsalaiset tervehtivät innostuneesti venäläisiä ja matkan järjestäjää F. Platentia. — 366.

- 625 Neuvoston bolshevikkiryhmä käsitteli kaksi päivää — huhtikuun 10 ja 11 (23 ja 24) pñä 1917 — kysymystä, mikä kanta oli otettava »vapauslainaan» näiden. Neuvoston täysistunnossa esitettävän päätöslauselmaluonnoksen laatimiseen osallistui aktiivisesti Lenin. Selostus ryhmän neuvottelukokouksesta julkaistiin »Pravdan» 31. n:ossa huhtikuun 13 (26) pñä. Ryhmän istunnossa esitettiin ensin A. M. Kollontain johdolla toimineen valiokunnan päätöslauselmaehdotus, jossa kieltäydettiin kannattamasta lainaa, minkä jälkeen V. I. Lenin ja G. J. Zinovjev esittivät toisen, edellistä täydentävän päätöslauselmaehdotuksen. Molemmat ehdotukset yhdistettiin ja hyväksyttiin yksimielisesti huhtikuun 11 (24) pñä.

Huhtikuun konferenssissa tekemässään tilanneselostuksessa Lenin sanoi, että sotakysymys »käytännöllisesti katsoen yhdisti meidät esiintyessämme lainaa vastaan» (Teokset, 24. osa, s. 218).

Neuvoston täysistunnossa lainaa äänesti 2 000 edustajaa, vastaan 123. — 367.

- 526 VSDTP(b):n Pietarin kaupunkikonferenssi kutsuttiin koolle Pietarin komitean huhtikuun 6 (19) pñä tekemän päätöksen nojalla ja pidettiin 14.—22. huhtikuuta (27. huhtikuuta — 5. toukokuuta) 1917. Konferenssissa oli läsnä 57 edustajaa, siinä luvussa Suomen, Eestin, Latvian, Puolan ja Liettuan järjestöistä, Sotilasjärjestön edustajia ja myös n.s. väliryhmäläisten kaksi edustajaa. Konferenssin päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: päivän tehtävät ja ajankohdan tilanne, suhtautuminen Työläisten ja Talonpoikien Edustajien Neuvostoon ja sen uudelleenjärjestäminen, puolueen järjestö rakenne, suhtautuminen muihin sosialidemokraattisiin virtauksiin, kaupungin vaalit, »Pravdan» vainoaminen.

Lenin valittiin konferenssin kunniapuheenjohtajaksi. Hän teki tärkeimmän poliittisen selostuksen, joka koski päivän tehtäviä ja ajankohdan tilannetta. Hän kuului päätöslauselmavaliokuntaan, joka laati päätöslauselmat »Suhtautumisesta Väliaikaiseen hallitukseen» ja »Sodasta», esitti päätöslauselmaehdotukset »Kunnallista vaaleista» ja »Suhtautumisesta sosialistivallankumouksellisten ja sosialidemokraattien (menshevikkien) puolueisiin, niin sanottujen 'puolueryhmiin kuulumattomien' sosialidemokraattien puolueeseen y.m.s. niille läheisiin poliittisiin virtauksiin».

Lenin paljasti sovittelupoliitikaksi, Tshheidzen ja Steklovin politiikaksi sen, että Kamenev yritti puoltaa väliaikaisen hallituksen kontrolloimista koskevaa vaatimusta puheessaan ja korjausehdo-

tuksissaan, joita hän esitti tehtäväksi Leninin päätöslauselmaehdotukseen, missä määriteltiin kanta väliaikaiseen hallitukseen nähden.

Konferenssi hyväksyi valtavalla äänten enemmistöllä Leninin päätöslauselmaehdotuksen »Suhtautumisesta väliaikaiseen hallitukseen». Konferenssin ensimmäisessä istunnossa hyväksyttiin Leninin kirjoittama vetoamus »Pogromimiehiä vastaan. Pietarin työläisille, sotilaille ja koko väestölle».

Huhtikuun 19 (toukokuun 2) pñä konferenssi keskeytti istuntonsa suurten vastalausemielennosoitusten vuoksi, jotka johtuivat siitä, että väliaikainen hallitus oli ilmoittanut liittolaisvalloille huhtikuun 18 (toukokuun 1) pñä antamassaan nootissa olevansa valmis jatkamaan imperialistista sotaa. Konferenssi päätti kehottaa työläisiä ja sotamiehiä ilmaisemaan järjestyneesti solidaarisuutensa VSDTP:n KK:n huhtikuun 20 (toukokuun 3) pñä hyväksymän, väliaikaisen hallituksen kyseisen nootin aiheuttamaa kriisiä koskevan päätöslauselman peruskohtiin nähden (ks. Teokset, 24. osa, ss. 169—170). Konferenssin osanottajat osallistuivat puolueen Keskuskomitean suorittamaan selitystyöhön joukkojen keskuudessa. Siitä syystä konferenssin seuraaviin istuntoihin eivät osallistuneet kaikki edustajat.

Pietarin kaupunkikonferenssin päätökset todistivat Leninin »Huhtikuun teesien» pohjalla tapahtunutta yhdistymistä; Leninin taktiikka sai puolueen suurimman järjestön, pääkaupungin järjestön hyväksynnän. Pietarin konferenssin päätökset olivat huomattavalta osaltaan VSDTP(b):n VII (huhtikuun) yleisvenäläisen konferenssin päätösten pohjana (ks. Teokset, 24. osa, ss. 123—150). — 368.

<sup>527</sup> »*Izvestija Petrogradskogo Soveta Rabotshih i Soldatskih Deputatov*» (»Pietarin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston Tiedonantaja») — päivälehti. Lehden ensimmäinen numero ilmestyi helmikuun 28 (maaliskuun 13) pñä 1917 »*Izvestija Petrogradskogo Soveta Rabotshih Deputatov*» (»Pietarin Työläisten Edustajien Neuvoston Tiedonantaja») nimisenä. 3. n:osta, maaliskuun 3 (15) päivästä alkaen lehti alkoi ilmestyä Pietarin työläisten ja sotilaiden edustajien äänenkannattajana.

Kun neuvostojen I yleisvenäläisessä edustajakokouksessa muodostettiin Työl. ja Sotil. Ed. Neuvoston Toimeenpaneva Keskuskomitea, lehdestä tuli TpKK:n äänenkannattaja ja se alkoi elokuun 1 (14) päivästä (132. n:osta) lähtien ilmestyä: »*Izvestija Tsentralnogo Ispolnitelnogo Komiteta i Petrogradskogo Soveta Rabotshih i Soldatskih Deputatov*» (»Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Pietarin Neuvoston Tiedonantaja») -nimisenä. Lehden poliittisen linjan määräsi eserrien ja menshevikkien blokki, jonka noudattama sovitteilupoliitiikka oli väliaikaisen hallituksen tukemista ja proletariaatin valankumouksellisten toimenpiteiden vastustamista.

Neuvostojen toisen yleisvenäläisen edustajakokouksen jälkeen »*Izvestijan*» toimituskunnan jäsenistöä vaihdettiin ja lehdestä tuli neuvostovallan virallinen äänenkannattaja. Siinä julkaistiin neuvostohallituksen ensimmäiset tärkeimmät asiakirjat, Leninin artikkeleja ja puheita. Maaliskuussa 1918 »*Izvestijaa*» alettiin julkaista Moskovassa.

Joulukuussa 1922, sen jälkeen kun muodostettiin SNTL, lehdestä tuli SNTL:n TpKK:n ja Yleisvenäläisen TpKK:n äänenkannattaja. SNTL:n Korkeimman Neuvoston puhemieshistön tammikuun 24 p:nä 1938 tekemän päätöksen perusteella »Izvestija TsIK SSSR i VTsIK» lehdessä suoritettiin uudelleenjärjestelyjä ja vuoden 1938 tammikuun 26 p:stä alkaen se on ilmestynyt tähän asti »Izvestija Sovetov Deputatov Trudjashtsihsja» (»Työätekevien Edustajien Neuvostojen Tiedonantaja») -nimisenä. — 370.

<sup>528</sup> Lenin tarkoittaa J. Macleania. — 371.

<sup>529</sup> Tultuaan huhtikuun 17 (30) p:nä Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston sotilasjaoston istuntoon Lenin pyysi, että hän saisi heti puheenvuoron, koska huhtikuun 16 (29) päivän lehdissä oli julkaistu sotilasjaoston Toimeenpanevan Komitean päätöslauselma, jossa »leniniläisten propaganda» tuomittiin »yhtä vahingollisena kuin mikä vastavallankumouksellinen oikeistopropaganda tahansa» (ks. Teokset, 24. osa, s. 156). Puheenvuoro myönnettiin, mutta sitten puhe aika rajoitettiin enemmistönä olleiden eserrien ja menshevikkien vaatimuksesta vähemmistön vastustuksesta huolimatta 30 minuuttiin. Puheensa jälkeen Lenin vastasi kokouksen osanottajien kysymyksiin ja sitten jouduttuaan Taurian palatsista lähtiessään eräässä huoneessa sotamiesten piirittämäksi myös näiden esittämiin kysymyksiin.

Leninin puheen ja menshevikki Lieberin vastauspuheen jälkeen sotilasjaosto päätti siirtyä käsittelemään vuorossa olevia asioita lausumatta mielipidettään itse kysymyksestä.

Leninin puhe julkaistiin vääristeltynä »Retsh» ja »Jedinstvo» lehdissä. Käsillä olevassa teoksessa se julkaistaan pöytäkirjamerkin­töjen mukaan, jotka ovat säilytettävänä NKP:n KK:n Marxismin-leninismien Instituutin Keskuspuoluearkistossa. — 372.

<sup>530</sup> Kysymyksessä oli Pietarin varuskunnan yksiköiden lähettäminen rintamalle, mitä vastustivat työläiset ja sotamiehet, koska väliaikainen hallitus tällä toimenpiteellään heikensi pääkaupungin vallankumouksellisia voimia ja menetteli vastoin ehtoa, jonka Toimeenpaneva Komitea oli asettanut muodostettaessa väliaikaista hallitusta maaliskuun 2 (15) päivän vastaisena yönä ja jonka mukaan Pietarista ei saanut poistaa itsevaltiuden kukistamiseen osallistuneita varuskunnan yksiköitä. — 373.

<sup>531</sup> Lenin tarkoittaa teosta »Sosialismi ja sota» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 289—333). — 374.

<sup>532</sup> »*Russkaja Volja*» (»Venäjän Tahto») — tsaarihallituksen sisäministerin A. D. Protopopovin perustama ja suurpankkien varoilla kustannettu porvarillinen päivälehti, joka ilmestyi Pietarissa vuoden 1916 joulukuusta alkaen. Helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen lehti kävi parjauksen kampanjaa bolshevikkeja vastaan. Lenin sanoi lehteä »erääksi mitä halpamaisimmaksi porvarilehdeksi» (Teokset, 25. osa, s. 302). Sotilaallinen Vallankumoukskomitea lakkautti lehden lokakuun 25 p:nä 1917. — 375.

<sup>633</sup> VSDTP(b):n seitsemäs yleisvenäläinen konferenssi kutsuttiin koolle VSDTP(b):n KK:n huhtikuun 4 ja 8 (17 ja 21) päivän välisenä aikana hyväksymän päätöksen perusteella ja se istui Pietarissa huhtikuun 24 (toukokuun 7) päivästä huhtikuun 29 (toukokuun 12) päivään 1917. Tämä oli ensimmäinen puolueen julkinen konferenssi. Konferenssissa oli läsnä 131 päätösvaltaista ja 18 neuvottelevaa edustajaa 78:sta puoluejärjestöstä (siinä luvussa Pietarista ja ympäristöstä, Moskovasta ja Moskovan piirikunnasta, Keskiseltä teollisuusalueelta, Uralilta, Donbassilta, Volgan varrelta, Kaukasiasta) ja lisäksi edustajia rintama- ja selustajoukkojen järjestöistä ja Latvian, Liettuan, Puolan, Suomen ja Estin kansallisista järjestöistä. Edustuksen täydellisyyden samoin kuin poliittisten ja organisatoristen tehtävien kannalta katsoen konferenssi saattoi käydä ja kävikin puolueen edustajakokouksesta: se määritteli koko puolueen poliittisen linjan ja muodosti puolueen johtavat keskuselimet.

Ennen konferenssin alkua huhtikuun 23 (toukokuun 6) pnä klo 2 päivällä alun toista sataa edustajaa pitivät neuvottelukokouksen, jossa alustavaa päiväjärjestyssuunnitelmaa täydennettiin uusilla kysymyksillä ja vahvistettiin konferenssin työjärjestys. Lenin, joka otettiin vastaan valtavin suosionosoituksin, teki neuvottelukokouksessa selostuksen huhtikuun 21 ja 22 päivän tapahtumista. Konferenssin päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: ajankohdan tilanne (sota ja väliaikainen hallitus y.m.), rauhankonferenssi, suhtautuminen työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostoihin, puolueohjelman tarkistus, tilanne Internationaalissa ja puolueen tehtävät, internationalististen sosialidemokraattisten järjestöjen yhteenliittäminen, agraarikysymys, kansallisuuskysymys, perustava kokous, järjestökyky, eri alueiden selostukset, Keskuskomitean vaalit.

Lenin piti konferenssin avajaisiksi lyhyen tervehdyspuheen. Hän kuului puhemieshistöön ja johti konferenssin kaikkea työtä.

Konferenssi paljasti ja torjui oikeistolaisen antautumishenkisen linjan, jota ajoi L. B. Kamenev selostaessaan toisen alustajana, nimittäin Leniniä vastustaneen ryhmän puolesta, ajankohdan tilannetta. L. B. Kamenev ja A. I. Rykov yrittivät esittää leniniläisen, sosialistiseen vallankumoukseen tähtäävän linjan vastakohtaksi opportunistisen arvion vuoden 1917 vallankumouksesta ja sen kehityksen suuntaviivoista. Kamenev väitti, ettei porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittyminen sosialistiseksi vallankumoukseksi ole mahdollista eikä tarpeellista ja kehotti rajoittumaan eserrä- ja menshevikkienemmistöisten neuvostojen toteuttamaan porvarillisen väliaikaisen hallituksen valvontaan. Konferenssi torjui Kamenevin ja hänen harvalukuisten kannattajiensa antautumishenkisen kannan, jonka mukaan sosialismin voitto Venäjällä oli mahdoton.

Puolueohjelman tarkistusta koskevassa alustuksessaan Lenin määritteli suuntaviivat, joiden mukaisesti konferenssin muodostaman ohjelmavaliokunnan oli tarkistettava vuoden 1903 ohjelmaa.

Keskusteltaessa kansallisuuskysymyksestä G. J. Pjatakov asetui vastustamaan Leninin tunnusta, jonka mukaan kansakunnilla tuli olla oikeus itsemääräämiseen ja jopa valtiolliseen eroamiseen ja itsenäisen valtion muodostamiseen. Puolustaessaan kansallisuuskysymyksestä esittämänsä päätöslauselmaehdotusta Lenin todisti,

että vain sellainen oikeus takaa eri kansallisuuksiin kuuluvien työläisten ja kaikkien työtätekevien täydellisen solidaarisuuden. Se, onko eroaminen tarkoituksenmukaista, proletariaatin puolueen on »ratkaistava kussakin eri tapauksessa... koko yhteiskunnallisen kehityksen etujen sekä sen luokkataistelun etujen kannalta, jota proletariaatti käy sosialismin puolesta» (ks. Teokset, 24. osa, ss. 292—293).

Leninin teesi, että olisi sanouduttava irti Zimmerwaldin keskustalaisesta enemmistöstä ja perustettava III, Kommunistinen Internationaali, kohtasi vastustusta G. J. Zinovjevin taholta. Konferenssi erehtyi kannattamaan äänestyksessä bolshevikkien osallistumista III Zimmerwaldin konferenssiin, joka osanottajistonsa puolesta oli etupäässä keskustalainen, ja viivästytti siten III, Kommunistisen Internationaalin perustamista. Elämä oikaisi pian tämän erehdyksen (ks. Teokset, 24. osa, s. 383; 26. osa, ss. 202—204, keskenräiseksi jäänyt artikkeli »Puolueemme tehtävät Internationaalissa»).

Konferenssi valitsi puolueen KK:n, jonka johtoon tuli Lenin.

Seitsemännen (huhtikuun) konferenssin historiallinen merkitys on siinä, että se hyväksyi leniniläisen ohjelman, siirtymisen Venäjän vallankumouksen toiseen vaiheeseen, hahmotteli taistelusuunnitelman, mikä merkitsi porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittämistä sosialistiseksi vallankumoukseksi, ja asetti vaatimukseksi kaiken vallan siirtämisen neuvostoille. Tämä tunnuksenaan bolshevikit järjestivät joukkoja proletaariseen vallankumoukseen. — 376.

<sup>534</sup> Sotaa käyvien ja puolueettomien maiden sosialistien kansainvälisen konferenssin koollekutsuminen oli useaan otteeseen keskustelukysymyksenä Pietarin Neuvoston Toimeenpaneassa Komiteassa huhtikuussa 1917, jota paitsi Toimeenpaneava Komitea tarjoutui aloitteentekijäksi konferenssin koollekutsumisasiassa. Huhtikuun jälkipuoliskolla tanskalainen sosialidemokraatti Borgbjerg, jolla oli yhteyksiä Saksan sosialishovinisteihin, saapui Pietariin ja ehdotti Tanskan, Norjan ja Ruotsin työväenpuolueiden Yhteiskomitean (näiden puolueiden sosialipatrioottisen enemmistön) nimissä, että Venäjän sosialistiset puolueet osallistuisivat rauhankonferenssiin, joka aiottiin pitää Tukholmassa vuoden 1917 toukokuussa.

Borgbjerg selosti huhtikuun 23 (toukokuun 6) pnä Pietarin Neuvoston Toimeenpaneavan Komitean istunnossa asiaa sanoen avomielisesti, että Saksan hallitus »hyväksyy» ne rauhan ehdot, jotka Saksan sosialidemokraatit esittävät sosialistikonferenssissa. Puolueryhmät esittivät huhtikuun 25 (toukokuun 8) pnä Toimeenpanealle Komitealle kantansa tässä asiassa. Bolshevikit lukivat huhtikuun konferenssin samana päivänä hyväksymän päätöslauselman »Borgbjergin ehdotuksen johdosta»; heitä yhtyivät kannattamaan Puolan ja Latvian sosialidemokraattien edustajat. Lenin katsoi, että osallistuminen mainittuun konferenssiin olisi internationalismin täydellistä kavaltamista. Huhtikuun konferenssissa vastustettiin jyrkästi osallistumista ja paljastettiin Borgbjerg Saksan imperialismien asiameheksi. Osallistumista kannattivat trudovikit, bundilaiset ja menshevikit. Hyväksytyksi tuli menshevistinen päätöslauselma, jossa



Toimeenpaneva Komitea ilmoitti ryhtyvänsä aloitteentekijäksi konferenssin koollekutsumisasiassa ja muodostavansa sitä varten erikoisen toimikunnan. Päätös vahvistettiin Neuvoston täysistunnossa.

Englannin, Ranskan ja Belgian enemmistösocialistit kieltäytyivät osallistumasta konferenssiin, koska Englannin ja Ranskan hallitukset halusivat käydä sotaa Saksan täydelliseen tappioon asti. Konferenssiin suostuivat osallistumaan keskustalaiset: Ranskasta J. Longuetin ryhmä, Saksasta K. Kautskyn, H. Haasen ja G. Ledebourin johtama riippumaton sosialidemokraattinen puolue.

»Spartakistit», jotka kuuluivat »riippumattomien» puolueeseen järjestöllisesti itsenäisinä, kieltäytyivät osallistumasta konferenssiin yhdessä sociali-imperialistien kanssa. Sitä koskevan ilmoituksen teki omasta puolestaan samoin kuin vankilassa olleiden K. Liebknechtin ja R. Luxemburgin puolesta F. Mehring.

Tukholman konferenssi jäi pitämättä, sillä osa edustajista ei saanut passia hallitukseltaan ja osa kieltäytyi pitämästä kokousta sellaisten edustajien kanssa, joiden maa kävi sotaa heidän valtiotansa vastaan. — 376.

<sup>535</sup> »*Rabotshaja Gazeta*» (»Työväen Lehti») — menshevikkien päivälehti, ilmestyi Pietarissa vuoden 1917 maaliskuun 7 (20) päivästä marraskuun 30 (joulukuun 13) päivään, oli elokuun 30 (syyskuun 12) päivästä alkaen (»yhdistyneen») VSDTP:n KK:n äänenkannattaja. Lehti oli puolustuskantainen, tuki porvarillista väliaikaista hallitusta, kävi kamppailua Leniniä ja bolshevikkipuoluetta vastaan, Lokakuun vallankumouksen ja neuvostovallan perustamisen se otti vastaan vihamielisesti. — 377.

<sup>536</sup> »*Jedinstvo*» (»Yhtenäisyys») — sanomalehti, »isänmaan puolustusta» kannattaneiden, G. V. Plehanovin johtamien menshevikkien äärioikeistolaisen ryhmän äänenkannattaja, ilmestyi Pietarissa. Vuoden 1914 touko- ja kesäkuussa ilmestyi neljä numeroa. Maaliskuusta marraskuuhun 1917 lehti ilmestyi joka päivä. Vuoden 1917 joulukuusta vuoden 1918 tammikuuhun lehden nimenä oli »*Nashe Jedinstvo*» (»Yhtenäisyytemme»). »*Jedinstvo*» vaati tukemaan väliaikaista hallitusta, liittoutumaan porvariston kanssa, kannatti »lujaa valtaa» ja kävi samalla kamppailua bolshevikkeja vastaan turvautuen usein katulehdistön menettelytapoihin. Lenin huomautti, että »*Jedinstvon*» menettely »on väkivallalla, pogromeilla ja pommilla uhkailevien pimeiden voimien auttamista» ja sanoi lehteä »rähiseväksi julkaisuksi» (ks. Teokset, 24. osa, ss. 113, 185).

Lokakuun vallankumouksen ja neuvostovallan perustamisen lehti otti vastaan vihamielisesti. — 377.

<sup>537</sup> Alustavan ehdotuksen VSDTP:n puolueohjelman muutoksista Lenin kirjoitti VSDTP(b):n VII (huhtikuun) yleisvenäläistä konferenssia varten, joka pidettiin 24.—29. huhtikuuta (7.—12. toukokuuta) 1917. Se oli perustana »Ohjelman teoreettisen, poliittisen ja eräiden muiden osien muutosehdotuksiin», jotka julkaistiin Leninin kirjasessa »Puolueen ohjelman tarkistusaineistoa» (ks. Teokset, 24. osa, ss. 455—459). — 385.

<sup>538</sup> *Burmistrit* — tässä tapauksessa tilanherrojen kartanonvoudit.

*Sovittajat* — hallinnollinen virka, joka perustettiin tsaarihalituksen toimesta vuoden 1861 »talonpoikaisreformia» suoritettaessa. Sovittajiksi määrättiin paikallisia aatelisia, ja heidät valtuutettiin ratkaisemaan reformia toimeenpantaessa syntyvät tilanherrojen ja talonpoikien väliset riitakysymykset. He vahvistivat talonpoikaishallinnon valinnalliset toimihenkilöt, talonpoikien kokousten päätökset, ja heillä oli oikeus rangaista talonpoikia (pidättää, sakottaa).

*Stolypin P. A.* — tsarinen Venäjän Ministerineuvoston puheenjohtaja ja sisäasiain ministeri vv. 1906—1911. Hänen nimensä liittyy mitä ankarimman poliittisen taantumuksen kausi. Stolypin laati joukon agraarilakeja, joiden tarkoituksena oli luoda maaseudulle vauraita kulakkitalouksia tsarinen itsevaltiuden sosiaaliseksi tukinojaksi. — 392.

<sup>539</sup> *104:n agraariohjelma* — I Valtakunnanduuman 104 jäsenen alle kirjoittama maalakiehdotus, jonka trudovikit esittivät toukokuun 23 (kesäkuun 5) p:nä 1906 duuman 13. istunnossa. Lakiehdotuksessa asetettiin maalainsäädännön tarkoitukseksi »pyrkii saamaan aikaan sellainen järjestys, että kaikki maat vesistöineen ja ummenissa piilevine rikkauksineen kuuluisivat kansalle, jota paitsi maataloudessa tarvittavat maat voisivat jäädä vain niiden käyttöön, jotka viljelevät niitä tekemällä itse työtä» («Государственная дума в России в документах и материалах», М., 1957, стр. 172 (»Venäjän Valtakunnanduuma asiakirjojen ja asia-aineiston valossa», Moskova 1957, s. 172)). Trudovikit vaativat muodostamaan »koko kansan maavarannon», johon tuli ottaa kaikki kruunun- ja apanaasimaat, hallitsijaperheen, luostarien ja kirkkojen maat. Samaan varantoon oli luovutettava pakollisessa järjestyksessä tilanherrojen ja muut yksityisomistuksessa olevat maat, mikäli yksityisten tilojen pinta-ala oli kyseiselle paikkakunnalle säädettyä työperusteista normia suurempi. Luovutetuista maista suunniteltiin maksettavaksi tietynlainen korvaus. Osuusmaiden ja pienten yksityistilusten tuli jäädä joksikin aikaa omistajilleen. Lakiluonnoksessa suunniteltiin näidenkin maiden siirtämistä vähitellen koko kansan omistukseen. Maareformin toimeenpanijoina tuli olla maakomiteoiden, jotka olisi valittu välittömästi yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden perusteella salaisella äänestyksellä. — 392.

<sup>540</sup> Kyseinen asiakirja on Leninin keskeneräinen vastaus kirjeeseen, jonka 8. ratsastavan tykistö patterin sotilaskomitea (rintamajoukot) oli lähettänyt Pietarin Neuvostolle. Kirje on päivätty huhtikuun 24 (toukokuun 7) p:nä 1917, t.s. on siltä ajalta, jolloin porvarillinen ja sitä seuraten myös pikkuporvarillinen lehdistö aloitti parjauksen Leninin ja bolshevikkipuolueen muita jäseniä vastaan, jotka olivat saapuneet Sveitsistä Venäjälle Saksan alueen kautta.

Sotamiesten kirjeessä sanottiin: »Koska sotamiesten kesken on ollut paljon erimielisyyttä Leniniin nähden, pyydämme vastaamaan meille mahdollisimman pian. Mitä syntyperää hän on, missä hän

on oleskellut, jos hän on ollut karkotettuna, niin mistä syystä? Miten hän palasi Venäjälle ja millaista on hänen toimintansa nykyään, t.s. onko siitä meille hyötyä vai vahinkoa? Sanalla sanoen pyydämme antamaan meille kirjeellänne varmuuden, ettei meillä sen jälkeen olisi enää mitään kiistaa eikä hukattaisi turhaan aikaa, vaan voisimme todistaa muillekin tovereille» (»Pravda» n:o 86, huhtikuun 16 p:nä 1927).

Kirje lähetettiin Leninille. — 398.

- <sup>541</sup> Kyseinen asiakirja on lyhyt muistiinmerkintö selostuksesta, jonka Lenin teki VSDTP(b):n VII (huhtikuun) yleisvenäläisen konferenssin yhteenvedoista Pietarin puoluejärjestön yleiskaupunkilaisessa kokouksessa. Kokous pidettiin merkadettikoulun rakennuksessa ja siihen osallistui n. 5—6 tuhatta puolueen jäsentä. V. I. Nevskin selostuksesta tekemät muistiinmerkinnöt oli tarkoitettu julkaistaviksi lehdistössä, mutta ne jäivät kuitenkin julkaisematta. Selostus julkaistiin ensimmäisen kerran 1927 Lenin-instituutin julkaisujen ensimmäisessä osassa. — 398.
- <sup>542</sup> Artikkelin »Sivu Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen historiasta» kirjoitti N. K. Krupskaja sen parjauksen johdosta, jonka porvarillinen ja eserräläis-menshevistinen lehdistö aloitti V. I. Leniniä ja muita bolshevikkeja vastaan näiden palattua Venäjälle Saksan kautta. Toimittaessaan artikkelia Lenin teki tämän lisäyksen. Artikkelin julkaistiin toukokuun 13 (26) p:nä 1917 »Soldatskaja Pravda» lehden 21. n:ossa. — 402.
- <sup>543</sup> »Vperjod» (»Eteenpäin») — Leninin johtama yleinen bolshevistinen työväenlehti, ilmestyi illegaalisesti Viipurissa »Proletarin» toimituksen julkaisemana vuoden 1906 syyskuun 10 (23) päivästä vuoden 1908 tammikuun 19 (helmikuun 1) päivään. Kaikkiaan ilmestyi 20 numeroa.  
»Vperjod» lehdessä julkaistiin useita Leninin artikkeleita. — 403.
- <sup>544</sup> Ennen Leniniä esiintynyt A. V. Lunatsharski ehdotti annettavaksi Ranskan ja Englannin hallitukselle ultimaatumia, jotta nämä saataisiin hyväksymään vaatimuksen: rauha ilman anneksioita ja sotakorvauksia, ja julistettavaksi aselevon kaikilla rintamilla. Lunatsharski sanoi, että meidän piti samalla vedota liittolaisvaltojen samoin kuin Saksan ja Itävallan kansoihin ja kehottaa niitä painostamaan hallituksiaan kaikin käytettävissä olevin keinoin. Jos Saksan hallitus näin ehdottomasta vaatimuksesta huolimatta aikoo jatkaa sotaa, silloin paljastuisi heti, että se valehtelee sanoessaan käyvänsä puolustusotaa. — 404.
- <sup>545</sup> »Volja Naroda» (»Kansan Tahto») — päivälehti, eserräpuolueen oikeistosiiven äänenkannattaja. Lehteä julkaistiin Pietarissa vuoden 1917 huhtikuun 29 päivästä ja se lakkautettiin marraskuussa 1917. Ilmestyi sittemmin muunnimisenä. Lakkautettiin lopullisesti helmikuussa 1918. — 406.

<sup>546</sup> »*Novaja Zhizn*» («Uusi Elämä») — päivälehti, jota julkaistiin Pietarissa vuoden 1917 huhtikuun 18 (toukokuun 1) päivästä vuoden 1918 heinäkuuhun. Lehden perustajana toimi ryhmä menshevikki-internationalisteja ja kirjailijoita, jotka olivat ryhmittyneet »Lep-topis» nimisen aikakauslehden ympärille. Luonnehtiessaan »novaja-zhizniläisiä» Lenin huomautti, että heidän keskuudessaan »vallitsevana mielialana on intelligenssille ominainen skeptisismi, joka verhoaa ja ilmaisee periaatteettomuutta» (Teokset, 25. osa, s. 272) ja sanoi heitä ironisesti »muka-internationalisteiksi» ja »myös-marxilaisiksi».

Lehti suhtautui vihamielisesti Lokakuun sosialistiseen vallankumoukseen ja neuvostovallan pystyttämiseen. Vuoden 1918 kesäkuun 1 päivästä alkaen lehti ilmestyi kahtena julkaisuna, erikseen Pietarissa ja Moskovassa. Kumpikin julkaisu lakkautettiin heinäkuussa 1918. — 406.

<sup>547</sup> V. I. Leninin selostus, jolla oli keskeinen sija rintamalla ja selustassa toimivien VSDTP(b):n sotilasjärjestöjen yleisvenäläisessä konferenssissa, on säilynyt kahtena eri varianttina: »*Novaja Zhizn*» kirjeenvaihtajan selosteena, joka ilmestyi lehdessä seuraavana, kesäkuun 21 (heinäkuun 4) päivänä 1917, ja M. S. Kedrovin muistiinmerkintönä (ks. hänen muistelmiaan «*Всероссийская конференция военных организаций РСДРП(б)*» teoksesta «*Великая Октябрьская социалистическая революция. Сборник воспоминаний участников революции в Петрограде и Москве*». М., 1957, стр. 77—79) («VSDTP(b):n sotilasjärjestöjen yleisvenäläinen konferenssi» teoksesta »Lokakuun Suuri sosialistinen vallankumous. Pietarin ja Moskovan vallankumoustahtumiin osallistuneiden muistelmia», Moskova 1957, ss. 77—79)).

*Rintamalla ja selustassa toimivien VSDTP(b):n sotilasjärjestöjen yleisvenäläinen konferenssi* pidettiin 16.—23. kesäkuuta (29. kesäkuuta — 6. heinäkuuta) 1917 Pietarissa. Konferenssiin osallistui 107 edustajaa 43:sta rintamajoukkojen ja 17:stä selustajoukkojen bolshevistisesta sotilasjärjestöstä, joihin kuului noin 26 tuhatta puolueen jäsentä. Konferenssin kutsui koolle КК:n Sotilasjärjestön Organisaatiotoimikunta. Päiväjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: paikallisjärjestöjen selostukset; suhtautuminen VII (huhtikuun) konferenssin päätöslauselmiin; ajankohdan tilanne; vallan järjestely ja Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvostot; sota, rauha, hyökkäys; agrarikysymys y.m. Lenin teki konferenssissa selostukset ajankohdan tilanteesta ja agrarikysymyksestä. Konferenssi katsoi välttämättömäksi, että vakinaisen armeijan tilalle muodostettaisiin Punaisen Kaartin aseellisia työläispataljoonia, jotka ovat valinnallisten työläisjärjestöjen käytettävissä, ja poliisin tilalle — kansanmiliisi (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 354—367) («NKР edustajakokousten, konferenssien ja КК:n kokousten päätöslauselmia ja päätöksiä», I osa, 1954, ss. 354—367)). Konferenssi päätti pitää »*Soldatskaja Pravda*» lehteä VSDTP(b):n sotilasjärjestöjen pää-äänenkannattajana, vahvasti Sotilasjärjestön sääntöjen luonnoksen ja valitsi Sotilasjärjestöjen Yleisven. Keskustoimikunnan, johon tulivat M. S. Kedrov, N. V. Kry-

lenko, V. I. Nevski, N. I. Podvoiski y.m. Konferenssilla oli suuri merkitys proletariaatin ja sotilasjoukkojen yhteyden lujittamisen kannalta ja se oli omiaan edistämään bolshevikkien toimintaa sotamiesten keskuudessa. — 407.

- 548 Teeseissä »Poliittinen tilanne», jotka Lenin kirjoitti heinäkuun 10 (23) pnä 1917, määriteltiin bolshevikkipuolueen uusi taktillinen linja poliittisen tilanteen muututtua sen seurauksena, että heinäkuun 4 (17) pnä tulitettiin työläisten ja sotamiesten mielenosoitusta ja valta siirtyi kokonaan vastavallankumouksellisen väliaikaisen hallituksen käsiin. Teeseistä keskusteltiin heinäkuun 13 ja 14 (26 ja 27) pnä 1917 pidetyssä VSDTP(b):n Keskuskomitean laajennetussa neuvottelukokouksessa, johon osallistui edustajia Pietarin komiteasta, VSDTP(b):n KK:n Sotilasjärjestöstä, Moskovan aluetoimikunnasta, Moskovan komiteasta ja Moskovan piirikuntakomiteasta.

Leninin teesit »Poliittinen tilanne» julkaistiin artikkelin muodossa otsikoituina »Poliittinen mieliala» elokuun 2 (heinäkuun 20) pnä 1917 »Proletarskoje Delo» lehdessä, Kronstadtin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston bolshevikkiryhmän äänenkannattajassa, jota julkaistiin väliaikaisen hallituksen heinäkuun päivinä lakkauttaman kronstadtilaisen bolshevistisen »Golos Pravdy» lehdessä. Valmisteltaessa käsikirjoitusta painokuntoon siitä poistettiin alaotsikko »Neljä teesiä», kohtien numerot 1, 2, 3, 4 ja sanat »teesin», »hivenenkään vertaa» samoin kuin artikkelin loppu (alkaen sanoista »Kaikkialla ja...»). Sanat »aseellinen kapina» vaihdettiin sanoihin »päättäväinen taistelu».

Käsikirjoituksessa on otsikkosanojen »Poliittinen tilanne» edellä ollut sana »uusin», joka niin ikään on pyyhitty yli. Ei voida kuitenkaan sanoa varmasti, että syynä siihen olisi ollut Leninin asiakirjan julkaiseminen legaalissa lehdistössä, koska viimeksi mainitussa tapauksessa sana »tilanne» olisi korvattu sanalla »mieliala». Edelleen on otettava huomioon sekin, että Lenin on itse kirjoittanut myöhemmin »Muistilistaansa» (ks. Teokset, 5. venäjänkielinen painos, 34. osa, ss. 443—444) »teesit poliittisesta tilanteesta» (eikä »uusimmasta poliittisesta tilanteesta»). Tämä Leninin kirjoittama asiakirja tultuaan ensimmäisen kerran julkaistuksi 1925 on jäänyt puolueen historiaan »Poliittinen tilanne» -nimisenä ja tunnetaan yleisesti nimenomaan sellaisena. Siitä syystä ei »uusin» sanaa ennallistettu, kun asiakirja julkaistiin käsikirjoituksen mukaan Teosten 5. venäjänkielisen painoksen 34. osassa. — 408.

- 549 Valta siirtyi maassa kokonaisuudessaan vastavallankumouksellisen väliaikaisen hallituksen käsiin heinäkuun 3, 4 ja 5 päivän tapahtumien jälkeen. Nuo tapahtumat olivat maassa vallinneen syvän poliittisen kriisin ilmentymiä. Kerenskin kesäkuun 18 (31) pnä alulle paneman venäläisten rintamajoukkojen hyökkäyksen epäonnistuminen, imperialistien mieliksi tehdyt uudet uhraukset, työttömyyden lisääntyminen sen seurauksena, että kapitalistit sulkiivat yrityksiään, hintojen kohoaminen ja kireä elintarvikepula aiheuttivat suuttumuksen myrskyn laajojen työläis- ja sotamiesjoukkojen keskuudessa väliaikaisen hallituksen vastavallankumouksellisen po-

litiikan johdosta. Heinäkuun 3 (16) päivänä syntyi alkuvoimaisia mielenosoituksia, jotka uhkasivat kehittyä aseelliseksi kapinaksi väliaikaista hallitusta vastaan.

Bolshevikkipuolue vastusti niihin aikoihin aseellista kapinaa, koska se katsoi, ettei vallankumouksellinen kriisi ollut vielä kypsytynyt eivätkä armeija ja maaseutu olleet valmiit tukemaan pääkaupungin kapinaa. KK:n istunnossa, joka pidettiin heinäkuun 3 (16) p:nä ja johon osallistuivat myös Pietarin komitea ja VSDTP(b):n KK:n Sotilasjärjestö, päätettiin pidäytyä kapinasta. Saman päätöksen teki myös samoihin aikoihin pidetty Pietarin bolshevikkien toinen kaupunkikonferenssi. Konferenssin osanottajat lähtivät eri puolille kaupunkia estääkseen joukkoesiintymiset. Mutta ne olivat kuitenkin jo alkaneet eikä niitä voitu enää estää.

Otaen huomioon joukkojen mielialan Keskuskomitea teki myöhään illalla heinäkuun 3 (16) p:nä yhdessä Pietarin komitean ja Sotilasjärjestön kanssa päätöksen, että heinäkuun 4 (17) p:nä osallistutaan mielenosoitukseen, jotta se saataisiin sujumaan rauhallisesti ja järjestyneesti. Leniniä ei silloin ollut Pietarissa. Kovasta liikarasiuksesta sairastuneena hän oli matkustanut muutamaksi päiväksi kaupungin ulkopuolelle lepäämään. Saatuaan tiedon tapahtumista Lenin saapui Pietariin heinäkuun 4 (17) päivän aamulla ja asettui tapahtumien johtoon.

Heinäkuun 4 (17) päivän mielenosoitukseen osallistui yli 500 tuhatta henkeä. Se tapahtui bolshevistisin tunnuksin: »Kaikki valta neuvostoille!» y.m. Mielenosoittajat valitsivat 90 edustajaa, jotka esittivät Neuvostojen Toimeenpanevalle Keskuskomitealle vaatimuksen, että valta on kokonaisuudessaan siirrettävä neuvostojen käsiin. Eserrä- ja menshevikkijohtajat kieltäytyivät ottamasta valtaa.

Eserräläis-menshevistisen Toimeenpanevan Keskuskomitean tietten ja suostumuksesta väliaikainen hallitus päätti tukahduttaa asevoimin mielenosoituksen. Työläisten ja sotamiesten rauhallista mielenosoituskulkuetta vastaan lähetettiin junkkarikoululaisia ja vastavallankumouksellisia kasakkarykmenttejä. Nämä avasivat tulen mielenosoittajia kohti. Rintamalta kutsuttiin taantumusmielisiä sotaväenosastoja.

Keskuskomitean ja Pietarin komitean jäsenten neuvottelukoukussa, joka pidettiin Leninin johdolla heinäkuun 5 (18) päivän vastaisena yönä, päätettiin lopettaa järjestyneesti mielenosoitus. Tämä toimenpide oli oikea, sillä siten puolue onnistui perääntymään ajoissa ja säilytti vallankumouksen perusvoimat tuolta.

Mielenosoituskulkeen hajottamisen jälkeen porvarillinen väliaikainen hallitus jatkoi vainotoimenpiteitään. Se kävi erikoisen rai-vokkaasti bolshevikkipuolueen kimppuun. Bolshevikkien sanomalehdet »Pravda», »Soldatskaja Pravda» y.m. lakkautettiin. Alkoivat työläisten aseistariisunta, vangitsemiset, kotitarkastukset, pogromit. Mielenosoitukseen osallistuneet Pietarin varusväen vallankumoukselliset joukko-osastot hajotettiin ja lähetettiin rintamalle. Menshevikit ja eserrät osoittautuivat itse asiassa vastavallankumouksellisen terrorin osanottajiksi ja avustajiksi. — 408.

<sup>550</sup> Kyseinen kirje on kirjoitettu lentolehtisen tekstin perään ja oli sisällöstä päätellen tarkoitettu puolueen Keskuskomitealle. »Lentolehtinen Riian valtauksen johdosta» jäi julkaisematta. Sen kirjoittaja saattoi olla Lenin. — 411.

<sup>551</sup> »Teesit Pietarin järjestön konferenssissa lokakuun 8 pnä pidettävää selostusta sekä päätöslauselmaa ja puolueen edustajakokoukseen valituille edustajille tarkoitettuja evästyksiä varten» julkaistiin ensimmäisen kerran täydellisinä Leninin Teosten 5. venäjänkielisen painoksen 34. osassa. Leninin Teosten ensimmäisessä venäjänkielisessä painoksessa (XIV nide, II osa) samoin kuin Teosten neljännessä venäjänkielisessä painoksessa (26. osa) ei ole julkaistu kohtaa »Perustavan kokouksen jäsen ehdokasluettelosta» ja sitä koskevaa huomautusta. Teosten toisessa ja kolmannessa venäjänkielisessä painoksessa (XXI nide) se julkaistiin osittaisesti.

*Pietarin järjestön III kaupunkikonferenssi* pidettiin 7.—11. (20.—24.) lokakuuta 1917. Siihen osallistui 92 päätösvaltaista ja 40 neuvottelevaa edustajaa. Konferenssi valitsi kunniapuheenjohtajakseen V. I. Leninin. Leninin teesit olivat pohjana konferenssin hyväksymissä päätöksissä. Ajankohdan tilannetta koskevassa päätöslauselmassaan konferenssi lausui julki, että Kerenskin hallituksen tilalle on asetettava työläisten ja talonpoikien vallankumouksellinen hallitus, koska vain sellainen hallitus voi antaa maata talonpojille, johdattaa maan pois sodasta ja rappiotilasta. Konferenssi hyväksyi päätöslauselmat »Punaisesta Kaartista», »Heinäkuun 3 (16)—5 (18) päivän jutussa» syytettyjen poliittisten vankien nälkälakosta». Konferenssin päätöksissä korostettiin, että »eletään proletaarien joukkokapinan aattoaikaa» ja tuotiin ilmi se varma vakaumus, että tämä kapina on oleva voittoisa. Konferenssin keskustelukysymyksenä olivat perustavan kokouksen vaalit. Pietarin ensimmäisten ehdokkaiden joukossa oli Lenin. Lokakuun 11 (24) päivän istunnossa luettiin Leninin »Kirje Pietarin kaupunkikonferenssille» (ks. Teokset, 26. osa, ss. 126—129). Konferenssilla oli huomattava merkitys Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen valmistelun kannalta. — 414.

<sup>552</sup> Perustavan kokouksen koollekutsumisesta väliaikainen hallitus ilmoitti maaliskuun 2 (15) pnä 1917 antamassaan julistuksessa. Väliaikainen hallitus teki kesäkuun 14 (27) pnä päätöksen, jossa perustavan kokouksen vaalit määrättiin suoritettaviksi syyskuun 17 (30) pnä. Elokuussa se kuitenkin lykkäsi vaalit marraskuun 12 (25) päivään.

Perustavan kokouksen vaalit suoritettiin Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voiton jälkeen määräaikana, marraskuun 12 (25) pnä 1917. Niissä käytettiin ehdokaslistoja, jotka oli laadittu ennen Lokakuun vallankumousta, ja vaalit suoritettiin väliaikaisen hallituksen vahvistaman vaalilain perusteella tilanteessa, jolloin huomattava osa kansasta ei ollut vielä ehtinyt tajuta sosialistisen vallankumouksen merkitystä. Tätä käyttivät hyväkseen oikeisto-eserät, joiden onnistui saada äänenemmistö kauempana pääkaupungista ja teollisuuskeskuksista sijainneissa kuvernementeissa ja

alucilla. Neuvostohallitus kutsui perustavan kokouksen koolle, ja se avattiin tammikuun 5 (18) pnä 1918 Pietarissa. Perustavan kokouksen vastavallankumouksellinen enemmistö kieltäytyi hyväksymästä Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean sille esittämää »Työätekevän ja riistetyn kansan oikeuksien julistusta» ja tunnustamasta neuvostovaltaa lailliseksi. Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean tammikuun 6 (19) pnä antaman asetuksen nojalla perustava kokous laskettiin hajalle. — 414.

- <sup>553</sup> *Väliryhmäläiset* — yhdistyneiden sosialidemokraattien n.s. piirin välinen järjestö, joka muodostui Pietarissa marraskuussa 1913 muka VSDTP:n yhdistämisen merkeissä. Käyttäen kilpenään yhtenäisyystunnusta ja yrittäen yhdistää Pietarin bolshevikki- ja menshevikkijärjestöt väliryhmäläiset muodostivat itse asiassa oman ryhmäkuntajärjestönsä. Siihen kuuluivat trotskiläiset menshevikit ja osa entisiä bolshevikkeja, jotka olivat opportunisteihin nähden sovitteelukannalla.

Ensimmäisen maailmansodan aikana väliryhmäläiset olivat kannanotoissaan keskustalaisia, myönsivät sodan olevan imperialistisen, mutta eivät suostuneet sanoutumaan kokonaan irti menshevikeistä. Vuonna 1917 väliryhmäläisten järjestö, johon kuuluivat A. Joffe, I. Jurenev, A. Lunatsharski, D. Manuilski, L. Trotski, M. Uritski, V. Volodarski y.m., ilmoitti hyväksyvänsä bolshevikkipuolueen linjan. VSDTP(b):n VI edustajakokouksessa väliryhmäläisten järjestö (noin 4 000 henkeä), joka oli katkaissut välinsä »isänmaanpuolustusta» kannattaneisiin menshevikkeihin, hyväksyttiin bolshevikkipuolueeseen. Myöhemmät tapahtumat todistivat, että eräät väliryhmäläiset (Lunatsharski, Manuilski, Volodarski, Uritski y.m.) luopuivat todella entisestä keskustalaisesta kannastaan ja heistä tuli huomattavia bolshevikkipuolueen toimihenkilöitä. Sen sijaan Trotski ei bolshevikkipuolueeseen liittyttyään muuttanut bolshevikiksi, vaan kävi sekä peitetysti että avoimesti taistelua leninismiä ja puolueen politiikkaa vastaan. Hänestä tuli leninisin, neuvostovaltion ja koko kansainvälisen kommunistisen liikkeen vannoutuneimpia vihollisia.

Väliryhmäläisillä oli oma äänenkannattajansa, aikakauslehti »Vperjod» (v. 1915 ilmestyi yksi, illegaalisesti painettu numero). Aikakauslehti alkoi ilmestyä jälleen 1917: kesäkuusta elokuuhun se ilmestyi julkisesti Pietarin yhdistyneiden sosialidemokraattien (internationalistien) piirin välisen komitean äänenkannattajana. Kaikkiaan ilmestyi 8 numeroa. Puolueen VI edustajakokouksen jälkeen muutettiin toimituskunnan jäsenistöä, ja 9. numerosta alkaen aikakauslehti ilmestyi VSDTP(b):n KK:n äänenkannattajana. Aikakauslehden julkaisu lopetettiin syyskuussa KK:n päätöksen perusteella. — 414.

- <sup>554</sup> *»Delo Naroda»* (»Kansan Asia») — päivälehti, eserräpuolueen äänenkannattaja, ilmestyi Pietarissa vuoden 1917 maaliskuusta vuoden 1918 heinäkuuhun muuttaen useaan otteeseen nimeään. Lehti oli kannanotoissaan »isänmaanpuolustuksen» ja sovittelepolitiikan kannalla ja tuki porvarillista väliaikaista hallitusta. Lehteä alettiin julkaista jälleen lokakuussa 1918 Samarassa (ilmestyi neljä numeroa)



ja sitten maaliskuussa 1919 Moskovassa (ilmestyi kymmenen numeroa). Lehti lakkautettiin vastavallankumouksellisen toimintansa vuoksi. — 415.

<sup>555</sup> Kysymys on puheenvuoroista, joita J. M. Sverdlov, J. V. Stalin, F. E. Dzerzhinski ja G. J. Sokolnikov käyttivät puolueen Keskuskomitean istunnossa lokakuun 20 (marraskuun 2) pnä 1917 käsiteltäessä Leninin VSDTP(b):n Keskuskomitealle osoittamaa kirjettä (ks. Teokset, 26. osa, ss. 205—209). Kirjeen lähettämiseen oli antanut aiheen puolimenshevistisessä »Novaja Zhizn» lehdessä julkaistu kirjoitus »J. Kamenev 'kapinasta'», jossa Kamenev omis-  
sa ja Zinovjevin nimissä vastusti aseellista kapinaa (ks. «Протоколы Центрального Комитета РСДРП(б). Август 1917 — февраль 1918», 1958, стр. 106—108 (»VSDTP(b):n Keskuskomitean pöytäkirjat. Elokuu 1917 — helmikuu 1918», 1958, ss. 106—108)). — 418.

<sup>556</sup> Kasakoiden mielenosoitus eli »kirkkokulkue» oli määrätty järjestettäväksi Pietarissa lokakuun 22 (marraskuun 4) pnä 1917 ja vastavallankumoukselliset käsittivät sen voimiensa katselmukseksi taistelussa alkavaa vallankumousta vastaan. Bolshevikit suorittivat kasakoiden keskuudessa laajamittaista selitystyötä kehottaen heitä kieltäytymään osallistumasta mainittuun mielenosoitukseen. Pietarin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvosto kääntyi vetoomuksella kasakoiden puoleen. Kasakkarykmenttien edustajia kutsuttiin rykmenttikomiteoiden neuvottelukokoukseen, jonka Pietarin Neuvosto järjesti lokakuun 21 (marraskuun 3) pnä Smolnassa. Kasakat ilmoittivat neuvottelukokouksessa, etteivät he asetu vastustamaan sotamiehiä ja työläisiä. Väliaikaisen hallituksen täytyi lokakuun 22 (marraskuun 3) päivän vastaisena yönä peruuttaa kasakoiden »kirkkokulkue». — 418.

## NIMIHAKEMISTO

## A

- Adler, Viktor — 171, 175—176, 217, 306, 329, 332.  
 Adoratski, V. V. (Arnatski) — 113, 114, 118.  
 Adrianov — 207.  
 Akimov, V. P. (Mahnovets\*) — 61, 62.  
 Aleksandr — *ks.* Shljapnikov, A. G.  
 Aleksanteri III (Romanov) — 398.  
 Aleksejev, N. A. (Andrejev) — 114.  
 Aleksinski, G. A. — 230, 268, 303, 415.  
 An — *ks.* Zhordanija, N. N.  
 Andrejev — *ks.* Aleksejev, N. A.  
 Arnatski — *ks.* Adoratski, V. V.  
 Ascher — *ks.* Birnbaum, Nathan.  
 Askew, John B. — 327, 333.  
 Asquith — 258.  
 Auhagen, Hubert — 97, 98.  
 Aurelle de Paladines, Louis Jean Batist — 84, 89.  
 Axelrod, P. B. — 5, 6, 20—36, 160, 192, 333, 340, 342.

## B

- Badajev, A. J. — 239.  
 Balmashev, S. V. — 37, 43.

- Baudrillart, Henri Joseph Leon — 98.  
 Bauer, Otto — 283, 284, 285, 291, 354.  
 Bebel, August — 175—176, 217, 307.  
 Belski — *ks.* Krasikov, P. A.  
 Ber — *ks.* Lieber, M. I.  
 Berg — *ks.* Martov, L.  
 Berger, Victor Louis — 332.  
 Bernstein, Eduard — 308, 334.  
 Bethmann-Hollweg, Theobald — 377—378.  
 Birnbaum, Nathan  $\frac{3}{4}$  (Ascher) — 291.  
 Bismarck, Otto Eduard Leopold — 84, 85—86, 87, 88, 89, 358.  
 Bissolati, Leonida — 328, 330.  
 Blanqui, Louis Auguste — 83, 401.  
 Bogdanov, A. A. (Malinovski, A. A., Ivanov, Maksimov) — 117, 128, 190, 191, 192, 193, 194, 209, 403.  
 Bontsh-Brujevitsh, V. D. — 96, 97.  
 Borchardt, Julian — 322, 330.  
 Boretski — *ks.* Uritski, M. S.  
 Borgbjerg, Frederik — 376—378, 379.  
 Bosch, J. B. — 336.  
 Bourderon, Albert — 327, 330, 345.  
 Bracke, Wilhelm — 82.  
 Brandenburgski, J. N. (Jevgeni) — 111.

\* Suluissa olevista sukunimistä puoliilthavalla painetut ovat oikeita.

Branting, Karl Hjalmar — 330, 365.  
 Braun — *ks.* Jansons, J. E.  
 Brizon, Pierre — 331.  
 Bronski, M. G. — 366.  
 Bronstein, P. A. (Juri) — 202, 203, 209.  
 Buchenberger, Adolf — 97, 99.  
 Buharin, N. I. — 336, 354.  
 Bukvojed — *ks.* Rjazanov, D. B.  
 Bulgakov, S. N. — 98.  
 Bunin, J. A. — 263.  
 Burjanov, A. F. — 239, 297.

## C

Cavaignac, Louis Eugène — 408.  
 Clemenceau, Georges Benjamin — 176.  
 Compère-Morel, Adeodato Constant Adolphe — 308.

## D

Dan, F. I. (Gurvitch) — 147, 148, 190, 192, 195, 204.  
 Danielson, N. F. (N. —on) — 5.  
 Danski, B. G. (Komarovski, K. A., X) — 261, 265.  
 David, Eduard — 97, 98, 322, 323.  
 Debs, Eugene Victor — 329, 332, 346.  
 Denisov, V. P. (Vsevolod) — 191.  
 Desnitski, V. A. (Sosnovski) — 114.  
 Deutsch, L. G. — 60, 61.  
 Dietz, Johann Heinrich Wilhelm — 3.  
 Dombrowski (Dąbrowski), Jaroslav — 85.  
 Donald, J. — 258.  
 Dubrovinski, I. F. (Innokenti, Inok) — 202, 203, 208, 209.  
 Dupont, Eugene — 89.  
 Durnovo, P. N. — 152.  
 Dürr, Karl — 360.  
 Dzhaparidze, P. A. (Golubin) — 139.  
 Dzerzhinski, F. E. — 418.

## E

Eisenstadt, I. L. (Judin) — 202, 203.  
 Engels, Friedrich — 23, 98, 189, 308, 322, 350, 356, 357, 359, 363.  
 Essen, A. M. (Kitajev, Stepanov) — 107, 108, 126, 127, 129.  
 Essen, E. E. (N. F.) — 117.  
 Ezra — *ks.* Rosen, M. M.

## F

Favre, Jules — 82, 83, 87, 89.  
 Ferry, Jules — 82.  
 Feuerbach, Ludwig Andreas — 189.  
 Filatov, V. V. (V. S.) — 119.  
 Findley — 258.  
 Firsov, K. K. — 240.  
 Fischer, Richard — 307, 308, 310.  
 Fortunatov, K. A. — 289.  
 Frank, Ludwig — 311.  
 Frankel, Leo — 85.  
 Fridolin, V. J. (Varin) — 336.  
 Fritsch — 258.

## G

Galperin, L. J. (Konjagin, Roux) — 75.  
 Gapon, G. A. — 303.  
 Glebov — *ks.* Noskov, V. A.  
 Glenconner — 258.  
 Goldenberg, J. P. (Vishnevski, Meshkovski) — 195, 198, 203.  
 Goltz, Theodor Alexander — 97, 99.  
 Golubin — *ks.* Dzhaparidze, P. A.  
 Goremykin, I. L. — 3.  
 Gorev, B. I. (Goldman, B. I., Igorev) — 188.  
 Gorki, Maksim (Peshkov, A. M.) — 312—313.  
 Gredeskul, N. A. — 151—152.  
 Grigori — *ks.* Zinovjev, G. J.  
 Grimm, Robert — 337, 348, 359—360, 406.

Guesde, Jules — 304, 310, 342.  
 Guilbeaux, Henri — 366.  
 Guidod, Alphonse Simon — 83.  
 Gurevitsh, E. L. (Smirnov, J.) —  
 308, 311.  
 Gutshkov, A. I. — 371, 375—376,  
 408.  
 Gvozdev, K. A. — 328.

## H

Haase, Hugo — 275, 308, 333,  
 340, 341—342.  
 Habsburgit — 232, 233.  
 Haggard, Henry Rider — 98.  
 Hanecki, J. S. (Fürstenberg) —  
 225.  
 Hardie, James Keir — 308, 310.  
 Hartstein — *ks.* Levi, Paul.  
 Haustov, V. I. — 239.  
 Hecht, Moritz — 98.  
 Hegel, Georg Wilhelm Friedrich  
 — 189.  
 Hellman — 384.  
 Hertz, Friedrich Otto — 38, 42.  
 Hervé, Gustave — 170, 308.  
 Hilferding, Rudolf — 352, 354,  
 356.  
 Hillquit, Morris — 328, 332, 333.  
 Hoffmann, Arthur Herman — 406.  
 Homjakov, N. A. — 193—194.  
 Hubach, K. — 98.  
 Huschke, Leo — 98.  
 Huysmans, Camille — 275, 326,  
 333, 339, 348.  
 Hyndman, Henry Mayers — 308,  
 327, 331, 342.  
 Höglund, Karl Zeth Konstantin  
 — 330.

## I

Igorev — *ks.* Gorev, B. I.  
 Iljin — *ks.* Lenin, V. I.  
 Innokenti — *ks.* Dubrovinski,  
 I. F.  
 Inok — *ks.* Dubrovinski, I. F.  
 Ionov (Koigen, F. M.) — 207.  
 Isvu, J. A. (Mihail) — 202, 203,  
 208.

Itshas, M. M. — 240.  
 Ivanov — *ks.* Bogdanov, A. A.

## J

Jagiello, E. J. — 239, 246, 265,  
 266, 273, 278.  
 Jakovenko, V. I. — 5.  
 Jansons, J. E. (Braun) — 293,  
 294—295, 297.  
 Jansson, Wilhelm — 364.  
 Jaurès, Jean — 304, 306.  
 Jefimov — *ks.* Noskov, V. A.  
 Jegorov — *ks.* Levin, J. J.  
 Jermolajev, K. M. (Roman) —  
 202, 203, 208.  
 Jevgeni — *ks.* Brandenburgski,  
 J. N.  
 Jevsejev, I. T. — 240.  
 Jouhaux — 330.  
 Juan Shi-kai — 251.  
 Judin — *ks.* Eisenstadt, I. L.  
 Junius — *ks.* Luxemburg, Rosa  
 Juri — *ks.* Bronstein, P. A.  
 Juri — *ks.* Kamenev, L. B.  
 Juzov (Kablits, I. I.) — 5.

## K

Kablukov, N. A. — 416.  
 Kalinin, V. — *ks.* Karpinski,  
 V. A.  
 Kamenev, L. B. (Rosenfeld, L. B.,  
 Juri) — 110—111, 195, 210,  
 418.  
 Kamski — *ks.* Obuhov, V. M.  
 Karaulov, M. A. — 240, 241.  
 Karpinski, V. A. (Kalinin, V.) —  
 146.  
 Karski — *ks.* Topuridze, D. A.  
 Kasso, L. A. — 213.  
 Katkov, M. N. — 406—407.  
 Kautsky, Karl — 58, 98, 144, 175,  
 201, 224, 283, 284, 285, 288,  
 290, 291, 307, 309, 310, 326,  
 332, 333, 339, 340, 341—342,  
 352, 354, 357, 362.  
 Kerenski, A. F. — 404, 408.  
 Kitajev — *ks.* Essen, A. M.  
 Klawki, Karl — 97, 98.

- Knunjants, B. M. (Rusov) — 64.  
 Kollontai, A. M. — 336.  
 Konjagin — *ks.* Galperin, L. J.  
 Konovalov, A. I. — 252, 253—  
 254.  
 Konovalov, I. A. (Nikolai) — 147.  
 Kostrov — *ks.* Zhordanija, N. N.  
 Kovalevski, M. M. — 263.  
 Kozminykh-Lanin, I. M. — 300—  
 302.  
 Kramolnikov, G. I. — 126.  
 Krasikov, P. A. (Belski) — 119,  
 123, 127.  
 Krasin, L. B. (Zimin, Nikita) —  
 116, 209.  
 Kritshevski, B. N. — 193.  
 Krupskaja, N. K. — 292, 402.  
 Krushevan, P. A. — 154.  
 Krylenko, N. V. — 414.  
 Krymov, M. D. — 374—375.  
 Kuznetsov — *ks.* Litvinov, M. M.  
 Kvitkin, O. A. (Petrov) — 127,  
 134.

## L

- L. M. — *ks.* Martov, L.  
 L. V. — *ks.* Vladimirov, M. K.  
 Laffargue, F. — 258.  
 Lange — *ks.* Stopani, A. M.  
 Larin, J. (Lurje, M. A.) — 148,  
 159—161, 212, 328, 414—415.  
 Lashevitch, M. M. — 374—375.  
 Latyshev — *ks.* Litvinov, M. M.  
 Lecomte, Claude Martin — 84, 89.  
 Lecouteux, Edouard — 98.  
 Ledebour, Georg — 321.  
 Leder, V. L. — 307.  
 Ledru-Rollin, Alexandre Auguste  
 — 143.  
 Leiteisen, G. D. (Vjazemski, Lin-  
 dov) — 202, 203, 206—207.  
 Lengnik, F. V. (Vasiljev) — 75,  
 78.  
 Lenin, V. I. (Uljanov, V. I.,  
 Iljin) — 33, 36, 72, 73, 74,  
 75, 76, 77, 92, 93, 94, 95—96,  
 102, 103, 105, 107—109, 112,  
 113—114, 117, 118, 119, 125,  
 126, 128, 133, 149, 184, 186—  
 187, 188, 190, 191—193, 194,  
 216, 224, 225, 235, 293, 294,  
 295, 296—297, 321—322, 337,  
 364, 365—366, 367, 371, 372,  
 373, 374, 385, 395, 396, 397,  
 398, 403, 404, 406, 418.  
 Lensch, Paul — 356, 357.  
 Leonov — *ks.* Tshakaja, M. G.  
 Lepeshinski, P. N. (Olin) —  
 96.  
 Leshtshinski, M. S. (Morozov) —  
 111.  
 Levi, Paul (Hartstein) — 366.  
 Levin, J. J. (Jegorov) — 59.  
 Levinski, V. — 313.  
 Lieber, M. I. (Goldman, M. L.,  
 Ber) — 55, 166, 207.  
 Liebknecht, Karl — 309, 316,  
 322—323, 325, 328, 329, 345,  
 351, 360, 405.  
 Liebknecht, Wilhelm — 257.  
 Lindov — *ks.* Leiteisen, G. D.  
 Lissagaray, Prosper Olivier —  
 85.  
 Litvinov, M. M. (Kuznetsov, La-  
 tyshev) — 126, 127.  
 Ljadov, M. N. (Mandelstam) —  
 55, 56, 96, 126, 188, 191, 193.  
 Ljubimov, A. I. (Mark) — 111,  
 112.  
 Ljubitch — *ks.* Sammer, I. A.  
 Lloyd, George David — 331.  
 Lomtadze, V. B. — 280—281.  
 Longuet, Jean — 326, 333, 340.  
 Lopatin, G. A. — 288.  
 Louis Philippe — 82.  
 Lunatsharski, A. V. (Voinov) —  
 116, 119, 131, 170, 192—193,  
 403—404.  
 Luxemburg, Rosa (Junius) — 193,  
 217, 224—229, 268, 355, 356,  
 358.  
 Luzzatti, Luigi — 306.

## M

- MacDonald, James Ramsay —  
 308, 311.  
 MacLean, John — 371.  
 Makar — *ks.* Nogin, V. P.  
 Maksimov — *ks.* Bogdanov, A. A.  
 Malecki, A. M. — 225, 303.  
 Malinovski, R. V. — 239, 246.

- Manuilov, A. A.** — 263.  
**Marat** — *ks.* Schanzer, V. L.  
**Mark** — *ks.* Ljubimov, A. I.  
**Markov, N. J. (Markov 2:nen)** — 218.  
**Martov, L. (Zederbaum, J. O., Berg, L. M.)** — 6, 30, 31, 41, 60, 61, 63—64, 73, 74, 75, 76, 77, 90—91, 92, 93, 94, 95, 142, 147, 156, 164, 190, 192, 193, 204, 224, 226, 275, 296, 312, 328, 329, 333, 340, 348, 402.  
**Martynov, A. (Piker, A. S.)** — 22, 27, 28, 33, 56, 57, 61, 62, 137, 188, 209.  
**Marx, Karl** — 4, 23, 89, 98, 136, 137, 143, 189, 288, 322, 350, 357, 382.  
**Maslov, P. P.** — 308, 352.  
**Maslov, S. L.** — 417.  
**Mavrin, I. F.** — 374—375.  
**Medem, V. D. (Grinberg)** — 289, 290, 292.  
**Mehring, Franz** — 308, 309.  
**Menshikov, M. O.** — 406—407.  
**Merrheim, Alphonse** — 330.  
**Mershtshi, P. F.** — 240.  
**Meshkovski** — *ks.* Goldenberg, I. P.  
**Miha** — *ks.* Tshakaja, M. G.  
**Mihail** — *ks.* Isov, I. A.  
**Mihailov** — *ks.* Postolovski, D. S.  
**Mihailov, N. N.** — 1—2.  
**Mihailovski, N. K.** — 4, 5.  
**Miljukov, P. N.** — 253, 254, 263, 375—376, 383.  
**Molkenbuhr, Herman** — 217.  
**Morgary, Oddino** — 340, 360.  
**Morozov** — *ks.* Lashtshinski, M. S.  
**Morozov, T. S.** — 100.  
**Muranov, M. K.** — 246.  
**Mühlburg** — 258.
- N**
- N. F.** — *ks.* Essen, E. E.  
**N.** — *on* — *ks.* Danielson, N. F.  
**Napoleon III (Bonaparte, Louis)** — 81, 82, 85, 86, 89.
- Natanson, M. A.** — 402.  
**Nikita** — *ks.* Krasin, L. B.  
**Nikolai** — *ks.* Konovalov, I.  
**Nikolai II (Romanov)** — 233, 238, 399.  
**Nobel** — 257.  
**Nogin, V. P. (Makar)** — 202, 203, 206, 208, 379, 380.  
**North** — 258.  
**Noskov, V. A. (Glebov, Jefimov)** — 61, 75, 93, 95, 110, 112.
- O**
- Obuhov, V. M. (Kamski)** — 119.  
**Olga** — *ks.* Ravitsh, S. N.  
**Olin** — *ks.* Lepeshinski, P. N.  
**Ornatski** — *ks.* Tshitsherin, G. V.
- P**
- Paladines** — *ks.* Aurelle de Paladines.  
**Pannekoek Antonie** — 284, 352, 353, 362.  
**Parvus (Helphand, A. L.)** — 113, 142.  
**Patouillet, Joseph** — 356, 357, 358.  
**Pavlenkov, F. F.** — 293.  
**Pernerstorfer, Engelbert** — 328, 332.  
**Petrov** — *ks.* Kvitkin, O. A.  
**Petrovski, G. I.** — 239, 414.  
**Petrunkevitch, I. I.** — 143.  
**Picard, Louis Joseph Ernest** — 82.  
**Pisarev, D. I.** — 5.  
**Pjatakov, G. L.** — 336.  
**Pjotr** — *ks.* Ramishvili, N. V.  
**Platten, Friedrich (Fritz)** — 364, 365, 366, 371.  
**Plehanov, G. V. (Valentinov)** — 7, 8, 9, 20—36, 72, 75, 77, 91, 102, 103, 156, 160—161, 169—170, 192, 193, 195, 216—217, 227, 230, 244, 256—257, 268—269, 273, 278, 303, 307, 322, 326, 332, 342, 377, 378, 397.  
**Pokrovski, M. N.** — 415.  
**Pokrovski, V. I.** — 269—270.

Poletajev, N. G. — 195.  
 Postolovski, D. S. (Vadim, Mihailov) — 116, 130, 195.  
 Potresov, A. N. (Starover) — 64, 103, 192—193, 256, 257, 352, 353, 354, 363.  
 Pressemanne, Adrien — 333, 340.  
 Proudhon, Pierre Joseph — 284.  
 Purishkevitch, V. M. — 253, 264.

## Q

Quelch, Harry — 217.

## R

R. N. S. — *ks.* Struve, P. B.  
 Rabinovitsh — 292.  
 Radek, K. B. — 224—229, 321, 336, 352, 353.  
 Ramishvili, N. V. (Pjotr) — 184, 187, 203, 208—209.  
 Rappoport, Charles — 268.  
 Rasputin (Novyh), G. J. — 304.  
 Ravitsh, S. N. (Olga) — 109.  
 Remy, Leon — 160.  
 Renaudel, Pierre — 342.  
 Rjazanov, D. B. (Goldendach, D. B., Bukvojed) — 4—5, 332.  
 Rocquigny, Robert — 97, 99.  
 Rodzjanko, M. V. — 253.  
 Roland Holst, Henriette — 326.  
 Rolland, Romain — 362.  
 Roman — *ks.* Jermolajev, K. M.  
 Romanovit — 232.  
 Rosen, M. M. (Ezra) — 184.  
 Roux — *ks.* Galperin, L. J.  
 Rozhkov, N. A. — 203, 211, 212.  
 Rubanovitsh, I. A. — 176.  
 Ruge, Arnold — 350.  
 Rumjantsev, P. P. (Schmidt) — 120, 130, 148.  
 Rusanov, A. N. — 239.  
 Rusov — *ks.* Knunjants, B. M.  
 Russel, Charles Edward — 328, 332.  
 Rybkin — 134.  
 Rühle, Otto — 325, 327, 328, 330, 345.

Rykov, A. I. (Vlasov, Sergejev) — 123, 126, 197.  
 Ryslev, A. I. — 239.

## S

Safarov, G. I. — 336.  
 Sammer, I. A. (Ljubitch) — 203, 209.  
 Samoilov, F. N. — 239.  
 Saumoneau, Louise — 331.  
 Sazonov, S. D. — 234.  
 Schanzer, V. L. (Marat) — 192, 193, 194, 197.  
 Scheidemann, Philipp — 377—378.  
 Schmidt — *ks.* Rumjantsev, P. P.  
 Schneeberger, Friedrich Oskar — 360.  
 Sergejev — *ks.* Rykov, A. I.  
 Serrati, Giacinto Menotti — 323.  
 Shagov, N. R. — 239.  
 Shaljapin, F. I. — 312.  
 Shingarjov, A. I. — 372, 383, 393.  
 Shljapnikov, A. G. (Aleksandr) — 336.  
 Skobelev, M. I. — 239, 404.  
 Skvortsov, A. I. — 35.  
 Smirnov, J. — *ks.* Gurevitsh, E. L.  
 Sokolnikov, G. J. — 385, 418.  
 Solovjov — 393, 396.  
 Sosnovski — *ks.* Desnitski, V. A.  
 Souchon, Auguste — 98.  
 Stalin, J. V. (Dzhugashvili) — 418.  
 Stanislav — *ks.* Volski, S. A.  
 Starover — *ks.* Potresov, A. N.  
 Stauning, Thorvald August Marinus — 379.  
 Steklov, J. M. — 195.  
 Stepanov — *ks.* Essen, A. M.  
 Stolypin, P. A. — 180—181, 207, 212.  
 Stopani, A. M. (Lange) — 57.  
 Strahov — *ks.* Tahtarev, K. M.  
 Struve, P. B. (R. N. S.) — 2—4, 41, 64, 131, 282, 312, 313, 356.  
 Ström, Fredrik — 364.

Stumpfe, E. — 98.  
 Sudakov, P. I. — 235—236.  
 Suhanov, N. (Gimmer N. N.) — 337.  
 Sun Jat-sen — 250—252.  
 Susanne, Louis — 83.  
 Sverdlov, J. M. — 418.  
 Südekum, Albert — 309, 341—342.

## T

Tahtarev, K. M. (Strahov) — 54.  
 Talalajev, V. T. — 1.  
 Taratuta, V. K. (Viktor) — 209.  
 Tennant, Harold — 258.  
 Thiers, Adolphe — 82, 83, 85, 89.  
 Thomas, Albert — 348.  
 Thomas, Clement — 84, 89.  
 Tkatchov, P. N. — 5.  
 Tomski, M. P. — 403.  
 Topuridze, D. A. (Karski) — 57.  
 Trepov, D. F. — 151.  
 Trevelyan, Charles Philips — 310.  
 Treves, Claudio — 330, 340, 342.  
 Trier, Gerson — 379.  
 Trochu, Louis Jules — 82, 83, 87, 89.  
 Troelstra, Pieter Jelles — 330.  
 Trotski, L. D. (Bronstein) — 211, 216, 217, 297, 319, 326, 328, 371, 414.  
 Tsereteli, I. G. — 385, 409.  
 Tshakaja, M. G. (Leonov, Miha) — 110—111, 192, 365—366.  
 Tsherevanin, N. (Lipkin, F. A.) — 142.  
 Tshernov, V. M. — 29, 257, 407, 409, 415, 416—417.  
 Tshernyshevski, N. G. — 190.  
 Tshheidze, N. S. — 239, 328, 340, 342, 363, 366, 385.  
 Tshhenkeli, A. I. — 239.  
 Tshitsherin, G. V. (Ornatski) — 327.  
 Tuljakov, I. N. — 239.  
 Turgenjev, I. S. — 225.  
 Tyszka, Jan (Jogiches, Leo) — 226.

## U

Uljanov, A. I. — 398.  
 Uljanov, V. I. — *ks.* Lenin, V. I.  
 Uritski, M. S. (Boretski) — 328, 329.

## V

V. S. — *ks.* Filatov, V. V.  
 V. V. — *ks.* Vorontsov, V. P.  
 Vadim — *ks.* Postolovski, D. S.  
 Vaillant, Edouard Marie — 308, 330.  
 Valentin, Louis Ernest — 83—84, 89.  
 Valentinov — *ks.* Plehanov, G. V.  
 Vanderveelde, Emile — 170, 308, 309, 310, 323, 342.  
 Varin — *ks.* Fridolin, V. J.  
 Warski, Adolf (Warszawski, A. S.) — 288.  
 Vasiljev — *ks.* Lengnik, F. V.  
 Vedernikov, A. S. — 385.  
 Wendel, Hermann — 306, 307.  
 Wijnkoop, David — 326.  
 Viktor — *ks.* Taratuta, V. K.  
 Vilhelm I (Hohenzollern) — 81, 89.  
 Vilhelm II (Hohenzollern) — 357, 371, 373, 377—378, 399.  
 Williams, T. Russel — 345—346.  
 Winnig, August — 327, 330.  
 Vinogradov, P. G. — 264.  
 Vinoy, Joseph — 83, 89.  
 Wirth, Albrecht — 357.  
 Vishnevski — *ks.* Goldenberg, I. P.  
 Witte, S. J. — 3, 33—34, 35, 152.  
 Vjazemski — *ks.* Leiteisen, G. D.  
 Vladimirov, M. K. (Scheinfin-  
 kel, M. K., L. V.) — 304.  
 Vlasov — *ks.* Rykov, A. I.  
 Voinov — *ks.* Lunatsharski, A. V.  
 Vollmar, Georg Heinrich — 170.  
 Volski, S. A. (Sokolov, A. V.,  
 Stanislav) — 191, 406.  
 Voronin, I. A. — 1.  
 Vorontsov, V. P. (V. V.) — 4, 41.  
 Wróblewski, Walery — 85.  
 Vsevolod — *ks.* Denisov, V. P.



## X

X — ks. Danski, B. G.

## Z

Zasulitsh, V. I. — 59.  
Zetkin, Clara — 169—171, 322.

Zhitlovski, H. I. — 38.  
Zhordanija, N. N. (An, Kostrov)  
— 57, 156, 202, 203, 208,  
297.  
Ziemelis — 298.  
Zimin — ks. Krasin, L. B.  
Zinovjev, G. J. (Radomyslski) —  
184, 365, 370, 374, 403, 418.  
Zurabov, A. G. — 370.

---

## SISÄLTÖ

Esipuhe . . . . .	IX
-------------------	----

### 1896—1904

TIEDOTUS »VANHOJEN» NIMISSÄ PIETARIN TAISTELULII- TON JÄSENILLE . . . . .	1—2
STRUVEN KANSSA SOLMITTAVAN SOPIMUKSEN LUONNOK- SEEN . . . . .	2—3
SALAINEN ASIAKIRJA . . . . .	3—4
HUOMAUTUKSIA RJAZANOVIN ARTIKKELIIN »KAKSI TO- TUUTTA» . . . . .	4—5
<i>AINEISTOA VSDTP:n OHJELMAN LAADINTAA VARTEN</i>	6—20
1. OHJELMALUONNOKSEN KÄYTÄNNÖLLISEN OSAN ERI PYKÄLIEN HAHMOTELMIA . . . . .	6
2. PLEHANOVIN ENSIMMÄISEN OHJELMALUONNOKSEN JÄSENNYS JA ERÄITÄ SITÄ KOSKEVIA KORJAUKSIA	7
3. PLEHANOVIN ENSIMMÄISEN OHJELMALUONNOKSEN I JA II KOHDAN SANAMUOTO JA OHJELMAN TEO- REETTISEN OSAN ENSIMMÄISEN KOHDAN HAHMO- TELMA . . . . .	9
4. OHJELMALUONNOKSEN TEOREETTISEN OSAN ALUS- TAVA VARIANTTI . . . . .	10
5. OHJELMALUONNOKSEN JÄSENNYSHAHMOTELMIA	14
6. OHJELMALUONNOKSEN AGRAARIOSAN JA LOPPU- LAUSEEN ALUSTAVA VARIANTTI . . . . .	15

7. OHJELMALUONNOKSEN HAHMOTELMIA . . . . .	16
8. LISÄYKSIÄ OHJELMALUONNOKSEN AGRAARI- JA TEHDASOLOJA KOSKEVIIN OSIIN . . . . .	20
VASTAUKSIA »VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRATIAN AGRAARI- OHJELMA» ARTIKKELIA KOSKEVIIN PLEHANOVIN JA AXELRODIN HUOMAUTUKSIIN . . . . .	20—36
JOHDANTO VSDTP:n DONIN KOMITEAN JULISTUKSEEN »VENÄJÄN KANSALAISILLE» . . . . .	37
JOHDANTO JULISTUKSEEN »KOKO VENÄJÄN KANSALAI- SILLE» . . . . .	37
ESERRIÄ VASTAAN SUUNNATUN KIRJASEN JÄSENNYS	37—45
VSDTP:n II EDUSTAJAKOKOUS 17. (30.) heinäkuuta — 10. (23.) elokuuta 1903 . . . . .	45—64
1. VSDTP:n II SÄÄNTÖMÄÄRÄISEN EDUSTAJAKO- KOUKSEN OHJELMA . . . . .	45
2. PUHEENVUOROJA EDUSTAJAKOKOUKSEN ESITYS- LISTASTA KÄYDYSSÄ KESKUSTELUSSA <i>heinäkuun</i> <i>17 (30) pnä</i> . . . . .	51
1. . . . .	52
2. . . . .	52
3. PUHEENVUORO ORGANISAATIOKOMITEAN TOIMIN- TAA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ <i>heinäkuun 18</i> <i>(31) pnä</i> . . . . .	53
4. PUHEENVUORO PUOLAN SOSIALIDEMOKRAATTIEN OSALLISTUMISESTA EDUSTAJAKOKOUKSEEN <i>heinä-</i> <i>kuun 18 (31) pnä</i> . . . . .	53
5. PUHEENVUORO PUOLUEOHJELMAN YLEISTÄ OSAA KÄSITELTÄESSÄ <i>heinäkuun 29 (elokuun 11) pnä</i> . .	53
6. PUHEENVUOROJA PUOLUEOHJELMAN YLEISPOLIIT- TISIA VAATIMUKSIA KÄSITELTÄESSÄ <i>heinäkuun 30</i> <i>(elokuun 12) pnä</i> . . . . .	54
1 . . . . .	54
2 . . . . .	54
3 . . . . .	54

7. PUHEENVUORO PUOLUEOHJELMAN YLEISPOLIITTISIA VAATIMUKSIA KÄSITELTÄESSÄ <i>heinäkuun 31 (elokuun 13) pnä</i> . . . . .	54
8. PUOLUEOHJELMAN YLEISPOLIITTISIA VAATIMUKSIA SISÄLTÄVIIN KOHTIIN LIITTYVIÄ EHDOTUKSIA . .	55
9. PUHEENVUOROJA PUOLUEOHJELMAN TYÖVÄEN-SUOJELUA KOSKEVAA OSAA KÄSITELTÄESSÄ <i>heinäkuun 31 (elokuun 13) pnä</i> . . . . .	55
1 . . . . .	55
2 . . . . .	55
10. PUHEENVUOROJA AGRAARIOHJELMAA KÄSITELTÄESSÄ <i>elokuun 1 (14) pnä</i> . . . . .	56
1 . . . . .	56
2 . . . . .	56
3 . . . . .	56
4 . . . . .	57
5 . . . . .	57
6 . . . . .	57
7 . . . . .	58
11. PUHEENVUORO PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ KÄSITELTÄESSÄ <i>elokuun 2 (15) pnä</i> . . . . .	58
12. PUHEENVUOROJA PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ KÄSITELTÄESSÄ <i>elokuun 4 (17) pnä</i> . . . . .	58
1 . . . . .	58
2 . . . . .	59
3 . . . . .	59
4 . . . . .	59
5 . . . . .	59
13. LISÄYS PUOLUEEN SÄÄNTÖJEN LUONNOKSEN 12. §:ään . . . . .	60
14. PUHEENVUOROJA PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ KÄSITELTÄESSÄ <i>elokuun 5 (18) pnä</i> . . . . .	60
1 . . . . .	60
2 . . . . .	61

3 . . . . .	61
4 . . . . .	61
15. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS MARTYNOVIN JA AKI- MOVIN ILMOITUKSEN JOHDOSTA . . . . .	61
16. PUHEENVUOROJA MARTYNOVIN JA AKIMOVIN IL- MOITUSTA KÄSITELTÄESSÄ <i>elokuun 5 (18) pñä</i> . .	62
1 . . . . .	62
2 . . . . .	62
17. LISÄYS MARTOVIN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUK- SEEN BUNDIN EROAMISESTA VSDTP:stä . . . . .	63
18. PUHEENVUORO PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN VAALIEN YHTEYDESSÄ <i>elokuun 7 (20) pñä</i> . . . .	63
19. PUHEENVUORO KÄSITELTÄESSÄ POTRESOVIN (STA- ROVERIN) PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUSTA SUHTAU- TUMISESTA LIBERAALeihin <i>elokuun 10 (23) pñä</i> . .	64
LAKI TYÖLÄISTEN TAPATURMAKORVAUKSISTA . . . . .	64—71
VSDTP:n II EDUSTAJAKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJAVALIOKUNNALLE	71—72
VSDTP:n II EDUSTAJAKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJAVALIO- KUNNALLE . . . . .	72
VENÄJÄN VALLANKUMOUKSELLISEN SOSIALIDEMO- KRATIAN ULKOMAISEN LIIGAN II EDUSTAJAKOKOUS <i>13.—18. (26.—31.) lokakuuta 1903</i> . . . . .	72—75
1. HUOMAUTUKSIA PÄIVÄJÄRJESTYKSEN JOHDOSTA <i>lokakuun 13 (26) pñä</i> . . . . .	72
1 . . . . .	72
2 . . . . .	73
3 . . . . .	73
2. ALUSTAVA HUOMAUTUS SELOSTUKSEEN VSDTP:n II EDUSTAJAKOKOUKSESTA <i>lokakuun 13 (26) pñä</i> . .	73
3. ILMOITUS MARTOVIN SELOSTUKSEN JOHDOSTA <i>lokakuun 16 (29) pñä</i> . . . . .	74

4. PUHEENVUOROJA LIIGAN SÄÄNTÖJEN KÄSITTELYN YHTEYDESSÄ lokakuun 17 (30) pnä . . . . .	74
1 . . . . .	74
2 . . . . .	74
5. PUHEENVUORO LIIGAN SÄÄNTÖJÄ KOSKEVISTA PÄÄTÖSLAUSELMISTA SUORITETUN ÄÄNESTYKSEN TULOSTEN JOHDOSTA lokakuun 17 (30) pnä . . . . .	75
PUOLUEEN NEUVOSTON PÄÄTÖS, Genève. Marraskuun 1 pnä 1903 . . . . .	75
VSDTP:n NEUVOSTO 15.—17. (28.—30.) tammikuuta 1904	76—78
1. HUOMAUTUS PÄIVÄJÄRJESTYKSEN JOHDOSTA tammikuun 15 (28) pnä . . . . .	76
2. HUOMAUTUKSIA PÄIVÄJÄRJESTYKSEN JOHDOSTA tammikuun 16 (29) pnä . . . . .	76
1 . . . . .	76
2 . . . . .	76
3. PUHEENVUORO PUOLUEEN SISÄISEN RAUHAN AIKAANSAAMISTA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEN ESITTÄMISTÄ VARTEN tammik. 16 (29) pnä	76
4. PUHEENVUORO KK:n EDUSTAJIEN ERIÄVÄN MIELIPITEEN ESITTÄMISEN JOHDOSTA tammikuun 17 (30) pnä . . . . .	77
5. PUHEENVUORO KK:n EDUSTAJIEN ERIÄVÄN MIELIPITEEN PUOLUSTUKSEKSI tammikuun 17 (30) pnä	77
6. HUOMAUTUS PÄIVÄJÄRJESTYKSEN JOHDOSTA tammikuun 17 (30) pnä . . . . .	78
7. TAMMIKUUN 17 (30) pnä ESITETTY PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS . . . . .	78
VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENPUOLUEEN KESKUSKOMITEALTA . . . . .	78
VENÄJÄN PROLETARIAATILLE . . . . .	79—81
KOLME PARIISIN KOMMUUNI -AIHEISEN ESITELMÄN JÄSENNYSTÄ . . . . .	81—90

1 . . . . .	81
2 . . . . .	86
3 . . . . .	89
VSDTP:n NEUVOSTO 31. toukokuuta ja 5. kesäkuuta (13. ja 18. kesäkuuta) 1904 . . . . .	90—95
1. PÄIVÄJÄRJESTYSTÄ KOSKEVA HUOMAUTUS <i>toukokuun 31 (kesäkuun 13) pnä</i> . . . . .	90
2. PUHEITA PUOLUEIDEN VÄLISESTÄ KONFERENSISTA <i>toukokuun 31 (kesäkuun 13) pnä</i> . . . . .	90
1 . . . . .	90
2 . . . . .	91
3. PUHEITA VSDTP:n EDUSTUKSESTA KANSAINVÄLISESSÄ SOSIALISTIKONGRESSISSA <i>toukokuun 31 (kesäkuun 13) pnä</i> . . . . .	91
1 . . . . .	91
2 . . . . .	91
3 . . . . .	92
4. HUOMAUTUS »GNTSHAKISTIEN» LEHDEN VALVONNAN VÄLTÄMÄTTÖMYYDESTÄ <i>toukokuun 31 (kesäkuun 13) pnä</i> . . . . .	92
5. KORJAUSESITYS MARTOVIN EHDOTTAMAAN PÄÄTÖSLAUSELMAAN PÄÄ-ÄÄNENKANNATTAJAN JA KESKUSKOMITEAN OIKEUDESTA KUTSUA POIS EDUSTAJANSA PUOLUEEN NEUVOSTOSTA. <i>Kesäkuun 5 (18) pnä</i> . . . . .	92
6. PUHE JÄSENTEN KOOPTOINNISTA KOMITEOIHIN JA KESKUSKOMITEAN OIKEUDESTA NIMITTÄÄ NIIHIN UUSIA JÄSENIÄ <i>kesäkuun 5 (18) pnä</i> . . . . .	93
7. PUHEITA ÄÄNESTYSJÄRJESTYKSESTÄ RATKAISTAESSA KYSYMYSTÄ VSDTP:n III EDUSTAJAKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISESTA <i>kesäk. 5 (18) pnä</i> . . . . .	93
1 . . . . .	93
2 . . . . .	94

3 . . . . .	94
4 . . . . .	94
8. PUHEENVUOROJA PUOLUEEN NEUVOSTON ISTUNNON PÖYTÄKIRJOJEN JULKAISEMISTA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ <i>kesäkuun 5 (18) pnä</i> . . . . .	95
1 . . . . .	95
2 . . . . .	95
3 . . . . .	95
ILMOITUS VSDTP:n KK:n ULKOMAISTEN EDUSTAJIEN VALTUUKSIEN SIIRROSTA . . . . .	95—96
GENÈVEN ENEMMISTÖRYHMÄN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS . . . . .	96—97
»TALONPOIKAISTO JA SOSIALIDEMOKRATIA» ARTIKKELIN JÄSENNYKSIÄ . . . . .	97—99
1 . . . . .	97
2 . . . . .	98
PULA-AIHEISEN PROPAGANDAESITELMÄN JÄSENNYS . . . . .	99—100
KOLMEN SOSIALIDEMOKRAATTISTA OHJELMAA KÄSITTELEVÄN ESITELMÄN JÄSENNYS . . . . .	100—101
»VPERJODIN» TOIMITUKSEN HUOMAUTUS PIETARILAISEN KIRJEENVAIHTAJAN KIRJEeseen . . . . .	102
»KUINKA HE PUOLUSTAUTUVAT?» ARTIKKELIN TEESIEN HAHMOTELMA . . . . .	102—104
GENÈVESSÄ OLEVAN VSDTP:n KIRJASTON PERUSTANEEN ALOITTEENTEKIJÄRYHMÄN ILMOITUS . . . . .	104
<b>1905—1910</b>	
»1895 JA 1905 (HIEMAN VERTAILUA)» ARTIKKELIN JÄSENNYS . . . . .	105—106
TAISTELUSOPIMUS KAPINAA VARTEN JA TAISTELUKOMITEAN MUODOSTAMINEN . . . . .	106—107
PÖYTÄKIRJAMERKINNÖT GENÈVEN BOLSHEVIKKIKLUBISSA PIDETYISTÄ PUHEISTA. <i>Pöytäkirja vuoden 1905 maaliskuun 5 pltä</i> . . . . .	107—109



I . . . . .	107
II . . . . .	108
III . . . . .	109
»VPERJODIN» TOIMITUKSEN HUOMAUTUS PIETARIN METALLITEHTAAN TYÖLÄISRYHMÄN PÄÄTÖSLAUSELMAAN	109
VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUS 12.—27. huhtikuuta (25. huhtikuuta — 10. toukokuuta) 1905 . . . . .	110—134
1. III EDUSTAJAKOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISTA VALMISTELLEEN ORGANISAATIOKOMITEAN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS ERÄIDEN JÄRJESTÖJEN EDUSTUKSESTA . . . . .	110
2. OK:n PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS EDUSTAJAKOKOUKSEN KONSTITUOITUMISESTA . . . . .	112
3. PUHEENVUORO VALTAKIRJAVALIOKUNNAN SELOSTUKSEN JOHDOSTA, JOKA KOSKI KAZANIN KOMITEAN EDUSTUSTA EDUSTAJAKOKOUKSESSA. <i>Huhtikuun 13 (26) pnä</i> . . . . .	113
4. KORJausehdotus Valtakirjavalio­kunnan esitykseen Kazanin komitean oikeudesta olla edustettuna edustajakokouksessa. <i>Huhtikuun 13 (26) pnä</i> . . . . .	114
5. PUHEENVUORO OK:n SELOSTUKSEN KÄSITTELYTAVASTA <i>huhtikuun 13 (26) pnä</i> . . . . .	114
6. OK:n SELOSTUKSEN KÄSITTELYÄ KOSKEVA PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS . . . . .	115
7. EHDOTUS PUOLUEEN III EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄIVÄJÄRJESTYKSEKSI . . . . .	115
8. PUHEENVUORO EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄIVÄJÄRJESTYSTÄ KÄSITELTÄESSÄ <i>huhtikuun 13 (26) pnä</i>	116
9. PUHEENVUORO EDUSTAJAKOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYSTÄ KÄSITELTÄESSÄ <i>huhtikuun 13 (26) pnä</i>	117
10. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS EDUSTAJIEN SELOSTUKSIA KÄSITTELEVÄN JA PÄÄTÖSLAUSELMIA	

VALMISTELEVAN VALIOKUNNAN VALITSEMISESTA. <i>Huhtikuun 13 (26) pnä . . . . .</i>	117
11. ILMOITUKSIA EDUSTAJAKOKOUKSEN VALTAKIRJA- VALIOKUNNALLE . . . . .	118
1 . . . . .	118
2 . . . . .	119
12. PUHEENVUORO VALTAKIRJAVALIOKUNNAN SELOS- TUSTA KÄSITELTÄESSÄ <i>huhtikuun 14 (27) pnä . .</i>	119
13. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS KAZANIN JA KUBANIN KOMITEOIDEN VAHVISTAMISESTA . . . . .	119
14. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS EDUSTAJAKOKOUKSEN ÄÄNESTYSJÄRJESTYKSESTÄ . . . . .	120
15. HUOMAUTUKSIA VSDTP:n JULKISTA POLIITTISTA ESIINTYMISTÄ KOSKEVAAN RUMJANTSEVIN PÄÄ- TÖSLAUSELMAEHDOTUKSEEN . . . . .	120
16. PÄÄTÖSLAUSELMATEESIT SOSIALIDEMOKRAATTIEN OSALLISTUMISESTA VÄLIAIKAISEEN VALLANKU- MOUSHALLITUKSEEN . . . . .	121
17. PUHEENVUORO VSDTP:n JULKISTA POLIITTISTA ESIINTYMISTÄ KOSKEVAA PÄÄTÖSLAUSELMAEHD- TUSTA KÄSITELTÄESSÄ <i>huhtikuun 19 (toukokuun 2) pnä</i>	123
18. PUHEENVUOROJA KÄSITELTÄESSÄ PÄÄTÖSLAU- SELMAEHDOTUSTA SUHTAUTUMISESTA HALLITUK- SEN TAKTIikkaan VALLANKUMOUKSEN AATTO- AIKANA. <i>Huhtikuun 19 (toukokuun 2) pnä . . . . .</i>	123
1 . . . . .	123
2 . . . . .	124
19. PÄÄTÖSLAUSELMA SUHTAUTUMISESTA TALONPOI- KAISLIIKKEESEEN . . . . .	124
20. EDUSTAJAKOKOUKSEN PUHEMIEHISTÖLLE . . . . .	125
21. SOSIALIDEMOKRAATTISIIN JÄRJESTÖIHIN KUU- LUVIEN TYÖLÄISTEN JA INTELLEKTUELLIEN SUH- TEITA KOSKEVAN PUHEEN JÄSENNYS . . . . .	126

22. PUHEENVUOROJA PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ KÄSITELTÄESSÄ <i>huhtikuun 21 (toukokuun 4) pnä</i> . . . . .	126
1 . . . . .	126
2 . . . . .	126
3 . . . . .	127
4 . . . . .	127
5 . . . . .	127
6 . . . . .	127
7 . . . . .	127
8 . . . . .	127
23. PUHEENVUORO KK:n YLEISIÄ KOKOUKSIA KOSKEVAA PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUSTA KÄSITELTÄESSÄ <i>huhtikuun 21 (toukokuun 4) pnä</i> . . . . .	128
24. PUHEENVUORO KAZANIN KOMITEAN EDUSTUSTA KOSKEVAN VALTAKIRJAVALIOKUNNAN SELOSTUKSEN JOHDOSTA <i>huhtikuun 22 (toukokuun 5) pnä</i> . . . . .	128
25. PUHEENVUORO SOSIALIDEMOKRAATTISIIN JÄRJESTÖIHIN KUULUVIEN TYÖLÄISTEN JA INTELLEKTUELLIEN SUHTEITA KOSKEVIA PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSIA KÄSITELTÄESSÄ <i>huhtikuun 22 (toukokuun 5) pnä</i> . . . . .	129
26. PUHEENVUOROJA ERI PUOLUEJÄRJESTÖJEN EDUSTAJIEN KAUSITTAISIA KONFERENSSEJA KOSKEVAA, PUOLUEEN SÄÄNTÖJÄ TÄYDENTÄVÄÄ PÄÄTÖSLAUSELMAA KÄSITELTÄESSÄ <i>huhtikuun 22 (toukokuun 5) pnä</i> . . . . .	129
1 . . . . .	129
2 . . . . .	129
27. PUOLUEESTA ERKAANTUNUTTA OSAA KOSKEVA PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS . . . . .	130
28. PUHEENVUORO RUMJANTSEVIN ESITTÄMÄN PUOLUEESTA ERKAANTUNUTTA OSAA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN JOHDOSTA <i>huhtikuun 23 (toukokuun 6) pnä</i> . . . . .	130
29. PUHEENVUORO KÄSITELTÄESSÄ PÄÄTÖSLAUSELMAA SUHTAUTUMISESTA KANSALLISIIN SOSIALI-	

DEMOKRAATTISIIN JÄRJESTÖIHIN <i>huhtikuun 23 (toukokuun 6) pnä</i> . . . . .	130
30. PUHEENVUORO SUHTAUTUMISESTA LIBERAALeihin <i>huhtikuun 23 (toukokuun 6) pnä</i> . . . . .	131
31. PUHEENVUORO KK:n TOIMINTAKERTOMUKSEN JOHDOSTA <i>huhtikuun 25 (toukokuun 8) pnä</i> . . . . .	131
32. EHDOTUS KK:n VAAlien SUORITTAMISJÄRJESTYKSESTÄ. <i>Huhtikuun 25 (toukokuun 8) pnä</i> . . . . .	132
33. PÄÄTÖSLAUSELMAEHdotus KK:n TOIMEENASTUMISAJASTA . . . . .	132
34. PUHEENVUORO VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJOJEN JULKAISEMISESTA. <i>Huhtikuun 25 (toukokuun 8) pnä</i> . . . . .	132
35. KORJausehdotuksia PROPAGANDA- JA AGITATIOTYÖTÄ KOSKEVAAN PÄÄTÖSLAUSELMAEHdotukseen . . . . .	133
36. PUHEENVUOROJA KAUKASIAN TAPAHTUMIA KOSKEVAA PÄÄTÖSLAUSELMAA KÄSITELTÄESSÄ <i>huhtikuun 26 (toukokuun 9) pnä</i> . . . . .	134
1 . . . . .	134
2 . . . . .	134
VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUSTA JA SEN PÄÄTÖksiÄ KÄSITTELEVÄN ESITELMÄN JÄSENNYS . . . . .	134—136
MUISTIINPANOJA »VÄLIAIKAISESTA VALLANKUMOUSHallituksesta» ARTIKKELIA VARTEN . . . . .	136—137
KATSAUS PUOLUEEN JAKAUTUMISEEN . . . . .	137—138
TUOREIMPIA UUTISIA . . . . .	138—139
VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJOJEN JULKAISUVALIOKUNNAN SELITYS PÖYTÄKIRJOJEN TEKSTIIN	139
LENTOLEHTISEN JÄSENNYS . . . . .	139—140

MERKINTÖJÄ BOLSSHEVIKKIEN JA MENSHEVIKKIEN TAKTIKAN ERILAISUUDESTA BULYGININ DUUMAAN NÄHDEN	141
MUISTIINPANOJA BULYGININ DUUMAN VAALEJA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ . . . . .	141—142
»SOSIALISTISEN POLITIIKAN PERUSTEHTÄVÄ» ARTIKKELIN JÄSENNYS . . . . .	142—143
MUISTIINPANO . . . . .	144
VENÄJÄN RAHATALOUS . . . . .	145
LISÄYKSIÄ V. KALINININ ARTIKKELIIN »TALONPOIKIEN EDUSTAJAKOKOUS» . . . . .	146—147
1 . . . . .	146
2 . . . . .	146
PUHEENVUOROJA KÄSITELTÄESSÄ KYSYMYSTÄ, ONKO PIIRIKUNNAN JA VIIPURINPUOLEN JÄRJESTÖILLÄ OIKEUS OLLA EDUSTETTUNA VSDTP:n PIETARIN KAUPUNKIKONFERENSSISSA. <i>Helmikuun 11 (24) pnä 1906</i> . . . . .	147
1 . . . . .	147
2 . . . . .	147
3 . . . . .	147
4 . . . . .	147
5 . . . . .	147
VSDTP:n YHDISTÄVÄ EDUSTAJAKOKOUS 10.—25. huhtikuuta (23. huhtikuuta — 8. toukokuuta) 1906 . . . . .	148—149
1. PUHEENVUOROJA EDUSTAJAKOKOUKSEN 2. ISTUNNOSSA EDUSTAJAKOKOUKSEN PUHEMIEHISTÖLLE JÄTETTYJÄ KIRJALLISIA ILMOITUKSIA KOSKEVAN NIMENHUUTOÄÄNESTYKSEN JOHDOSTA . . . . .	148
1 . . . . .	148
2 . . . . .	148
2. PUHEENVUORO EDUSTAJAKOKOUKSEN 3. ISTUNNOSSA . . . . .	148

3. EHDOTUS EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄIVÄJÄRJESTYSLUONNOKSEN VIII KOHDAN SANAMUODOSTA . . . . .	149
4. KIRJALLINEN ILMOITUS EDUSTAJAKOKOUKSEN 15. ISTUNNOSSA . . . . .	149
5. PUHEENVUORO EDUSTAJAKOKOUKSEN 24. ISTUNNOSSA . . . . .	149
SANOMALEHTIEN JA AIKAKAUSJULKAISUJEN PARISSA	150
SANOMALEHTIEN JA AIKAKAUSJULKAISUJEN PARISSA	150—151
SANOMALEHTIEN JA AIKAKAUSJULKAISUJEN PARISSA	151—153
SANOMALEHTIEN JA AIKAKAUSJULKAISUJEN PARISSA	153
VSDTP:n TOINEN (ENSIMMÄINEN YLEISVENÄLÄINEN) KONFERENSSI 3.—7. (16.—20.) marraskuuta 1906 . . . .	154—159
1. ALUSTUS II VALTAKUNNANDUUMAN VAALIEN AIKAISESTA KAMPPAILUSTA marraskuun 4 (17) pnä	154
2. II VALTAKUNNANDUUMAN VAALIFN AIKAISTA KAMPPAILUA KOSKEVAAN ALUSTUKSEEN LIITTYVÄ LOPPUPUHEENVUORO marraskuun 4 (17) pnä	155
3. PUHEENVUORO MENSHEVIKKIEN VAALIOHJELMAN KÄSITTELYN YHTEYDESSÄ marraskuun 6 (19) pnä	155
4. PUHEENVUOROJA TYÖVÄEN EDUSTAJAKOKOUKSEN KOOLEKUTSUMISTA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ marraskuun 7 (20) pnä . . . . .	156
1 . . . . .	156
2 . . . . .	156
5. PUOLAN, LÄTINMAAN, PIETARIN, MOSKOVAN, KESKISEN TEOLLISUUSALUEEN JA VOLGANVARREN SOS.-DEM. EDUSTAJIEN NIMISSÄ VSDTP:n YLEISVENÄLÄISELLE KONFERENSSILLE ESITETTY ERIÄVÄ MIELIPIDE . . . . .	156
TYÖVÄEN EDUSTAJAKOKOUS JA YHTYMINEN ESERRIEN KANSSA (Huomautus) . . . . .	159—161

VSDTP:n PIETARIN JÄRJESTÖN KONFERENSSISSA PIDETTY ALUSTUS II VALTAKUNNANDUUMAN VAALIEN AJAKSI TEHTÄVISTÄ VAALISOPIMUKSISTA. <i>Tammikuun 6 (19) pnä 1907. Lyhyt lehtiselostus</i> . . . . .	161
ONKO MENSHEVIKEILLÄ OIKEUS HARJOITTA AKADETTIEN-TUKEMISPOLITIikkaA? . . . . .	161—163
VASTAUS L. MARTOVILLE . . . . .	164
VSDTP:n V EDUSTAJAKOKOUS 30. huhtikuuta — 19. toukokuuta (13. toukokuuta — 1. kesäkuuta) 1907 . . . . .	164—166
1. PUHEENVUORO EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄIVÄJÄRJESTYSTÄ KOSKEVAN Keskustelun LOPETTAMISEHDOTUSTA VASTAAN <i>toukokuun 1 (14) pnä</i> . . .	164
2. PUHEENVUORO HENKILÖKOHTAISEN LIPPUÄNESTYKSEN PUOLESTA <i>toukokuun 2 (15) pnä</i> . . . .	165
3. PUHEENVUOROJA, JOITA LENIN KÄYTTI PUHEENJOHTAJANA EDUSTAJAKOKOUKSEN 6. ISTUNNOSSA <i>toukokuun 3 (16) pnä</i> . . . . .	165
1 . . . . .	165
2 . . . . .	165
4. VASTAVÄITE KORJauksen JOHDOSTA, JOTA LIEBER EHDOTTI EDUSTAJAKOKOUKSEN HYVÄKSYMÄÄN BOLSHÉVIKKIEN PÄÄTÖSLAUSELMAAN SUHTAUTUMISESTA PORVARILLISIIN PUOLUEISIIN. <i>Toukokuun 15 (28) pnä</i> . . . . .	166
5. PUHEENVUORO EDUSTAJAKOKOUKSEN NIMESTÄ <i>toukokuun 19 (kesäkuun 1) pnä</i> . . . . .	166
PROLETARIAATIN TEHTÄVISTÄ PORVARILLIS-DEMOKRAATTISEN VALLANKUMOUKSEN NYKYVAIHEESSA . . .	167—168
HUOMAUTUKSIA STUTTARTIN KONGRESSIN PÄÄTÖSLAUSELMAAN »MILITARISMI JA KANSAINVÄLISET SELKKAUKSET» . . . . .	168—169
HUOMAUTUKSIA C. ZETKININ ARTIKKELIIN »STUTTARTIN KANSAINVÄLINEN SOSIALISTIKONGRESSI» . . . . .	169—171

MILITARISMINVASTAINEN PROPAGANDA JA SOSIALISTI- SEN TYÖLÄISNUORISON LIITOT . . . . .	171—174
KUINKA »SOSIALISTIVALLANKUMOUKSELLISET» KIRJOITTAVAT HISTORIAA . . . . .	175—177
KOLMAS VALTAKUNNANDUUMA JA SOSIALIDEMOKRATIA . . . .	177—183
<i>VSDTP:n KK:n KOKOUS 11.—13. (24.—26.) elokuuta 1908</i>	184—185
1. ILMOITUS KK:n KOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISEN JOH- DOSTA . . . . .	184
2. KK:n KOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISSELKKAUSTA KOSKEVA PÄÄTÖSEHDOTUS . . . . .	184
3. PÄÄTÖSEHDOTUS ULKOMAISEN KESKUSTOIMIKUN- NAN MUODOSTAMISESTA . . . . .	185
<i>VSDTP:n V YLEISVENÄLÄINEN KONFERENSSI 21.—27. joulukuuta 1908 (3.—9. tammikuuta 1909)</i> . . . . .	186—188
1. ORGANISAATIOKYSYMYKSESTÄ PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS . . . . .	186
2. SELITYS ORGANISAATIOKYSYMYKSESTÄ PIDETYN PUHEEN JOHDOSTA . . . . .	186
3. EHDOTUS PÄÄTÖSLAUSELMIEN ÄÄNESTYSJÄRJES- TYKSESTÄ . . . . .	187
4. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS KONFERENSSIN PÄÄ- TÖSTEN JULKAISEMISESTA . . . . .	187
5. SELITYS . . . . .	188
6. ILMOITUS MENSHEVIKKIEN SUUNNITTELEMASTA KK:n LIKVIDOINNISTA . . . . .	188
MARXILAISUUDEN LUENTOJEN SUUNNITELMA . . . . .	188—190
<i>»PROLETARIN» LAAJENNETUN TOIMITUSKUNNAN NEU- VOTTELUKOKOUS 8.—17. (21.—30.) kesäkuuta 1909</i> . . .	190—199
1. PUOLUEESTA ERILLISEN BOLSHEVIKKIEN EDUS- TAJAKOKOUKSEN TAI KONFERENSSIN PUOLESTA	



HARJOITETTUA AGITAATIOTA KOSKEVAA PÄÄTÖS- LAUSELMAEHDOTUSTA KÄSITELTÄESSÄ PIDETTYJÄ PUHEITA <i>kesäkuun 8 (21) pnä</i> . . . . .	190
1 . . . . .	190
2 . . . . .	191
2. OTZOVISMI JA ULTIMATISMI -KYSYMYSTÄ KÄSI- TELTAESSÄ PIDETTY PUHE <i>kesäkuun 9 (22) pnä</i> . .	191
3. CAPRIN PUOLUEKOULUA KOSKEVAA KYSYMYSTÄ KÄSITELTÄESSÄ PIDETTY PUHE <i>kesäkuun 10 (23) pnä</i> . . . . .	193
4. PUOLUERYHMÄN YHTENÄISYYSKYSYMYSTÄ KÄ- SITELTÄESSÄ PIDETTY PUHE <i>kesäkuun 12 (25) pnä</i>	194
5. ENSIMMÄINEN PUHE KÄSITELTÄESSÄ KYSYMY- S-TÄ BOLSHÉVIKKIEN DUUMATOIMINNAN TEHTÄ- VISTÄ <i>kesäkuun 12 (25) pnä</i> . . . . .	195
6. LISÄYS PÄÄTÖSLAUSELMAAN »SUHTAUTUMINEN DUUMATOIMINTAAN PUOLUEEN MUIDEN TOIMIN- TA-ALOJEN OHELLA» . . . . .	196
7. PUHEENVUORO PUOLUELEHDISTÖÄ KOSKEVAA KYSYMYSTÄ KÄSITELTÄESSÄ <i>kesäkuun 15 (28) pnä</i>	197
8. PUHEENVUORO KÄSITELTÄESSÄ KYSYMYSTÄ FI- LOSOFISTEN ARTIKKELIEN JULKAISEMISESTA PÄÄ-ÄÄNENKANNATAJASSA. <i>Kesäkuun 15 (28) pnä</i>	197
9. EHDOTUS VAROJEN MYÖNTÄMISESTÄ DUUMARYH- MÄN LEHTÄÄ VARTEN. <i>Kesäkuun 16 (29) pnä</i> . . .	198
10. PUHEENVUOROJA JA EHDOTUKSIA BOLSHÉVISTI- SEN KESKUKSEN UUELLEENJÄRJESTELYÄ KOS- KEVAN KYSYMYKSEN KÄSITTELYN YHTEYDESSÄ <i>kesäkuun 17 (30) pnä</i> . . . . .	198
1 . . . . .	198
2 . . . . .	198

3 . . . . .	199
4 . . . . .	199
»KÖÖPENHAMINAN KANSAINVÄLINEN SOSIALISTIKONGRESSI JA SEN MERKITYS». ESITELMÄN JÄSENNYS . . . .	199—200

### 1911—1914

JÄSENNYS KANSANTALOUSTIETEEN ALKEISKURSSIN LUENTOA VARTEN. <i>IV luento</i> . . . . .	201
VSDTP:n KK:n JÄSENTEN NEUVOTTELUKOKOUS 28. toukokuuta — 4. kesäkuuta (10.—17. kesäkuuta) 1911 . . . .	202—210
1. SELOSTUS PUOLUEEN ASIAINTILASTA . . . . .	202
2. PUHEENVUOROJA KESKUSTELTAESSA NEUVOTTELUKOKOUKSEN KONSTITUOITUMISESTA <i>toukokuun 28 (kesäkuun 10) pnä</i> . . . . .	206
1 . . . . .	206
2 . . . . .	206
3 . . . . .	207
4 . . . . .	207
3. PUHEENVUOROJA KESKUSTELTAESSA KK:n KOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISESTA <i>toukokuun 30 (kesäkuun 12) pnä</i> . . . . .	208
1 . . . . .	208
2 . . . . .	208
3 . . . . .	208
4 . . . . .	209
4. LISÄYS PÄÄTÖSLAUSELMAAN PUOLUEKONFERENSIN KOOLLEKUTSUMISESTA . . . . .	209
5. JULKILAUSUMA . . . . .	209
JULKILAUSUMA . . . . .	210
LISÄYS L. B. KAMENEVIN KIRJASEEN »KAKSI PUOLUETTA». . . . .	210—211

JÄSENNYS »LIBERAALISEN TYÖVÄENPUOLUEEN MANIFESTI» NIMISTÄ REFERAATTIA VARTEN . . . . .	211—212
ULKOMAISTEN BOLSHEVIKKIRYHMIEN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA ESITETTY ULKOMAISEN JÄRJESTÖN SÄÄNTÖJÄ KOSKEVA EHDOTUS . . . . .	212
POLIITTISEN TILANNESELOSTUKSEN JÄSENNYS . . . . .	212—214
VSDTP:n VI (PRAHAN) YLEISVENÄLÄINEN KONFERENSSI 5.—17. (18.—30.) tammikuuta 1912 . . . . .	214—223
1. KONFERENSSIN KOOLLEKUTSUMISTA VALMISTELUTTA VENÄJÄN ORGANISAATIOKOMISSIOTA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEN JOHDOSTA . . . . .	214
2. KONFERENSSIN KONSTITUOITUMISTA KOSKEVAN PUHEEN JÄSENNYS . . . . .	215
3. SELOSTUS KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN TOIMISTON TYÖSTÄ tammikuun 7 (20) pnä 1912 . . . . .	216
4. PUHEENVUORO NÄLÄNHÄDÄN TORJUNTA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN HYVÄKSYMISEN JOHDOSTA tammikuun 8 (21) pnä 1912 . . . . .	218
5. MUUTOSEHDOTUKSIA PUOLUEEN JÄRJESTÖSÄÄNTÖIHIN . . . . .	218
6. PUHE ORGANISAATIOKYSYMYKSESTÄ tammikuun 11 (24) pnä 1912 . . . . .	219
7. LISÄYKSIÄ PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEEN »PUOLUE- TYÖN LUONTEESTA JA ORGANISATORISISTA MUO- DOISTA» . . . . .	221
8. AINEISTOA »PETITIOKAMPANJAA» KOSKEVAAN PÄÄTÖS- LAUSELMAAN . . . . .	221
»VENÄJÄN PROLETARIAATIN VALLANKUMOUKSELLINEN NOUSU». ESITELMÄN JÄSENNYS . . . . .	223
ROSA LUXEMBURG JA PUOLAN »PARTEI»VORSTAND MAR- TOVIN JÄLJILLÄ . . . . .	224—229

VASTAUS »LEIPZIGER VOLKSZEITUNGISSA» JULKAISTUUN LIKVIDAATTORIEN KIRJOITUKSEEN . . . . .	229—231
KAIKILLE VENÄJÄN KANSALAISILLE . . . . .	231—235
POLIITTISESTA SELKÄRANGATTOMUUDESTA ( <i>Kirje toimittukselle</i> ) . . . . .	235—236
SELOSTUS KANSAINVÄLISELLE SOSIALISTISELLE TOIMISTOLLE »IV DUUMAN VAALIT» . . . . .	236—240
VIELÄKIN IV DUUMAN TALONPOIKAISEDUSTAJISTA . . .	240—241
VSDTP:n KESKUSKOMITEAN JA PUOLUETYÖNTEKIJÄIN KRAKOVAN NEUVOTTELUKOKOUKSEN PÄÄTÖSLAUSELMA »PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSEN UUELLEENJÄRJESTELYSTÄ JA TYÖSTÄ . . . . .	241—242
KIRJE SAKSAN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN HALLITUKSELLE . . . . .	243—247
»PRAVDAN» VUOSIPÄIVÄ ( <i>Työläiset tukemassa työväenlehteä</i> ) . . . . .	247—250
PUOLUEIDEN TAISTELU KIINASSA . . . . .	250—252
»LUTSH» LEHDEN 189. n:ön PÄÄKIRJOITUKSEN JOHDOSTA	252—254
TILANHERRAT MUUALLE MATKUSTAVISTA MAATYÖLÄISISTÄ . . . . .	254—256
TYÖVÄENPUOLUE JA LIBERAALISET RATSURIT ( <i>Potresovista</i> ) . . . . .	256—257
KAPITALISMI JA ASEISTAUTUMINEN . . . . .	257—258
HALPAA LIHAA »KANSALLE» . . . . .	259—260
VSDTP:n KK:n JA PRIBOI-RYHMÄN SOPIMUS VIIMEKSI MAINITUN TUNNUSTAMISESTA VSDTP:n KK:n KUSTANTAMOKSI. LUONNOS . . . . .	260—261
LOKAKUULAISET JA TYÖVÄENLIIKE . . . . .	261—263
»VENÄJÄN SIVISTYNEISTÖN RIEMUJUHLASTA» . . . . .	263—265

EHDOTUS TYÖVÄENJÄRJESTÖJEN PÄÄTÖSLAUSELMAKSI VAKUUTUSMIES X:ää PARJAAVAN LIKVIDAATTORIEN SYYTÖKSEN JOHDOSTA . . . . .	265
VENÄJÄN TYÖLÄISTEN ARVIO DUUMAN SOSIALIDEMOKRAATTISEN RYHMÄN KAHTIAJAOSTA . . . . .	265—266
SELOSTUS PAIKALLISJÄRJESTÖILLE VSDTP:n KK:n JA PUOLUETYÖNTEKIJÄIN PORONININ NEUVOTTELUKOKOUKSESTA (1913). JÄSENNYS . . . . .	266—267
TOIMISTON LÄHIMMISTÄ TOIMENPITEISTÄ . . . . .	268—269
KANSANOPETTAJIEN KURJUUS . . . . .	269—271
VENÄJÄN TYÖLÄISET JA INTERNATIONAALI . . . . .	271—274
KUINKA LIKVIDAATTORIT PETTÄVÄT TYÖLÄISIÄ . . . . .	274—276
PÄÄTÖSLAUSELMA SOSIALISTISEN TOIMISTON PÄÄTÖKSESTÄ . . . . .	276—278
KOULUISTAMME . . . . .	278—280
DUUMARYHMÄ JA DUUMAN ULKOPUOLELLA OLEVA ENEMMISTÖ . . . . .	280—281
KANSALLISUUSKYSYMYSTÄ KÄSITTELEVÄN ESITELMÄN TEESIT . . . . .	282—292
LISÄYS N. K. KRUPSKAJAN ARTIKKELIIN »KANSANVALISTUSMINISTERIÖN POLITIIKASTA» . . . . .	292—293
LÄTINMAAN SOSIALIDEMOKRATIAN IV EDUSTAJAKOUKOUS 13.—26. tammikuuta (26. tammikuuta—8. helmikuuta) 1914 . . . . .	293—299
1. VSDTP:n KK:n SELOSTUS LÄTINMAAN SOSIALIDEMOKRATIAN IV EDUSTAJAKOKOUKSESSA . . . . .	293
2. LOPPUPUHEENVUORO LÄTINMAAN SOSIALIDEMOKRATIAN IV EDUSTAJAKOKOUKSESSA . . . . .	296
3. EHDOTUS PÄÄTÖSLAUSELMAKSI LÄTINMAAN SOSIALIDEMOKRATIAN SUHTAUTUMISESTA VSDTP:hen . . . . .	298

VSDTP:n KK:n PÄÄTÖSLAUSELMA ILLEGAALISTA TOIMINTAA JOHTAVAN ORGANISAATIO-OSASTON MUODOSTAMISESTA KESKUSKOMITEAN YHTEYTEEN . . . . .	299—300
RESENSIO. <i>I. M. Kozminykh-Lanin. Ylityöt Moskovan kuvernementin tehtaissa.</i> Moskova 1914. Hinta 1 rpl	300—302
VSDTP:n KK:n PÄÄTÖS . . . . .	303
PUOLALAISOPPOSITIO BRYSSELIN KONFERENSSISSA . . .	303
»VALLANKUMOUS JA SOTA» ARTIKKELIN JÄSENNYKSIÄ	303
1 . . . . .	303
2 . . . . .	304

### 1914—1917

TUNNUKSESTA: IMPERIALISTINEN SOTA MUUTETTAVA KANSALAISSODAKSI . . . . .	305
»EUROOPAN SOTA JA EUROOPAN SOSIALISMI» KIRJASEN JÄSENNYYS . . . . .	305—312
HAUKKA-LAULUN TEKIJÄLLE . . . . .	312—313
TOIMITUKSEN HUOMAUTUS ARTIKKELIIN »UKRAINA JA SOTA» . . . . .	313—314
VSDTP:n ULKOMAISTEN JAOSTOJEN KONFERENSSIN PÄÄTÖSLAUSELMAN »PÄÄ-ÄÄNENKANNATTAJA JA UUSI LEHTI» KOLMANNEN KOHDAN LUONNOS . . . . .	314
EHDOTUS NAISTEN KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN KONFERENSSIN PÄÄTÖSLAUSELMAKSI . . . . .	314—316
ENSIMMÄINEN, ZIMMERWALDIN KANSAINVÄLINEN SOSIALISTIKONFERENSSI 23.—26. elokuuta (5.—8. syyskuuta) 1915 . . . . .	317—324
1. ENSIMMÄISELLE KANSAINVÄLISELLE SOSIALISTIKONFERENSSILLE EHDOTETTU VASEMMISTOSOSIALIDEMOKRAATTIEN PÄÄTÖSLAUSELMAVARIANTTI	317

2. VASEMMISTOSOSIALIDEMOKRAATTIEN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA TEHDYN ALUSTUKSEN TEESIT	319
3. ZIMMERWALDIN KONFERENSSISSA PIDETYN PUHEEN JÄSENNYS . . . . .	320
4. PUHEENVUOROJA MANIFESTIN JA SOTAA JA SOSIALIDEMOKRAATTIEN TEHTÄVIÄ KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEN KÄSITTELYN YHTEYDESSÄ <i>elokuun 25 (syyskuun 7) pnä</i> . . . . .	321
1. . . . .	321
2. . . . .	323
5. LISÄYKSIÄ ZIMMERWALDIN VASEMMISTON JULKILAUSUMAAN . . . . .	323
SAKSAN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE JA KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS . . . . .	324
KORJAUKSIA JA LISÄYKSIÄ LAAJENNETUN KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN TOIMIKUNNAN NEUVOTTELUKOKOUKSESSA HYVÄKSYTTYYN VETOOMUKSEEN »KAIKILLE JÄSENPUOLUEILLE JA -RYHMILLE» . . . . .	324—325
ESITELMÄN »KAKSI INTERNATIONAALIA» JÄSENNYS . . . . .	326—334
MERKINTÖ TEESEIHIN »SOSIALISTINEN VALLANKUMOUS JA KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS» . . . . .	334—335
EHDOTUS VSDTP:n KK:n PÄÄTÖKSEKSI »KOMMUNIST» AIKAKAUSLEHDEN JULKAISEMISEN LOPETTAMISESTA . . . . .	335—337
TOINEN, KIENTHALIN KANSAINVÄLINEN SOSIALISTIKONFERENSSI 11.—17. (24.—30.) huhtikuuta 1916 . . . . .	337—348
1. VSDTP:n KK:n EHDOTUKSEN ALUSTAVA VARIANTTI	337
2. PUHEENVUOROJA KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN TOIMISTON KOOLLEKUTSUMISTA KOSKEVAA PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUSTA KÄSITELTÄESSÄ <i>huhtikuun 15 (28) pnä</i> . . . . .	348
1. . . . .	348

2 . . . . .	348
3 . . . . .	348
ZIMMERWALDIN KONFERENSSISSA ESITETYSTÄ PUOLAN SOSDEMIEN JULKILAUSUMASTA . . . . .	349
»VALTION MERKITYKSESTÄ» ARTIKKELIN JÄSENNYS . .	349—350
TEESIT SVEITSIN S.-D. PUOLUEEN SUHTAUTUMISESTA SO- TAAAN . . . . .	351—352
HUOMAUTUKSIA MAKSIMALISMIA KÄSITTELEVÄN ARTIK- KELIN JOHDOSTA . . . . .	352—355
»TILASTOTIEDE JA SOSIOLOGIA» KIRJASEN JÄSENNYKSIÄ	355—359
1 . . . . .	355
2 . . . . .	357
3 . . . . .	358
KANSAINVÄLISESSÄ SOSIALIDEMOKRAATTISESSA LIIK- KEESSÄ ESIINTYVÄN »KESKUSTA»-VIRTAUKSEN TUNTO- MERKIT . . . . .	359—361
»SODAN OPETUKSET» ARTIKKELIN JÄSENNYS . . . . .	361—362
»KIRJEITÄ KAUKAA». VIIDENNEN KIRJEEN HAHMOTELMA	363—364
VASTAUKSIA »POLITIKEN» LEHDEN KIRJEENVAIHTAJAL- LE MAALISKUUN 31 (HUHTIKUUN 13) p:nä 1917 . . . . .	364
VASTAUS RUOTSIN VASEMMISTOSOSIALIDEMOKRAATTIEN EDUSTAJALLE F. STRÖMILLE MAALISKUUN 31 (HUHTI- KUUN 13) p:nä 1917 . . . . .	364—365
VENÄJÄN VALLANKUMOUKSELLISTEN MATKA SAKSAN KAUTTA. <i>Ryhmän tiedonanto</i> . . . . .	365—366
PUHE NEUVOTTELUTILAISUUDESSA RUOTSIN VASEMMIS- TOSOSIALIDEMOKRAATTIEN KANSSA MAALISKUUN 31 (HUHTIKUUN 13) p:nä 1917. <i>Lehtiselostus</i> . . . . .	366
TYÖLÄISILLE, SOTILAILLE JA MATRUUSEILLE HUHTI- KUUN 3 (16) p:nä 1917 SUOMEN ASEMAN TORILLA PIDETTY PUHE. <i>Lehtiselostus</i> . . . . .	367



»VAPAAUSLAINA» (Työläisten Edustajien Neuvoston bolshevikkirjymän laatima päätöslausehmaehdotus) . . . . . 367—368

VSDTP(b):n PIETARIN KAUPUNKIKONFERENSSI 14.—22. huhtikuuta (27. huhtikuuta — 5. toukokuuta) 1917 . . . . . 368—370

1. ALUSTUS AJANKOHDAN TILANTEESTA JA SUHTAUTUMISESTA VÄLIAIKAISEEN HALLITUKSEEN HUHTIKUUN 14 (27) pnä. *Lehtiselostus* . . . . . 368
2. PUHEENVUORO SOTAA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEN ESITTÄMISEN YHTEYDESSÄ huhtikuun 22 (toukokuun 5) pnä . . . . . 370

PUHE PANSSARIPATALJOONAN SOTAMIESTEN JOUKKOKOKOUKSESSA MIHAILIN MANEESISSA HUHTIKUUN 15 (28) pnä 1917. *Lehtiselostus* . . . . . 370—371

PIETARIN TYÖLÄISTEN JA SOTILAIDEN EDUSTAJIEN NEUVOSTON SOTILASJAOSTON ISTUNTO huhtikuun 17 (30) pnä 1917 . . . . . 372—374

1. PUHE SOTILAIDEN EDUSTAJIEN NEUVOSTON TOIMEENPANEVAN KOMISSION PÄÄTÖSLAUSELMAN JOHDOSTA . . . . . 372
2. VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN . . . . . 374

TOVEREIDEN HUOMIOON! . . . . . 374—375

MINISTERIEN LEHDEN POGROMIHENKISTÄ AGITAATIOTA 375—376

VSDTP(b):n SEITSEMÄS (HUHTIKUUN) YLEISVENÄLÄINEN KONFERENSSI 24.—29. huhtikuuta (7.—12. toukokuuta) 1917 . . . . . 376—396

1. PUHE KANSAINVÄLISEN SOSIALISTIKONFERENSSIN KOOLLEKUTSUMISSUUNNITELMASTA huhtikuun 25 (toukokuun 8) pnä . . . . . 376
  1. Pöytäkirjamerkinnökön variantti . . . . . 376
  2. Lehtiselostus . . . . . 379
2. EHDOTUS PUHEENVUORON KÄYTTÄJILLE V. P. NOGININ ALUSTUSTA »SUHTAUTUMINEN TYÖLÄIS-

TEN JA SOTILAIEN EDUSTAJIEN NEUVOSTOIHIN» KÄSITELTÄESSÄ huhtikuun 25 (toukokuun 8) pnä . . .	380
3. PUHE SUHTAUTUMISESTA TYÖLÄISTEN JA SOTI- LAIDEN EDUSTAJIEN NEUVOSTOIHIN huhtikuun 25 (toukokuun 8) pnä . . . . .	380
1. Pöytäkirjamerkintö . . . . .	380
2. Lehtiselostus . . . . .	383
4. SOTAA KOSKEVAA PÄÄTÖSLAUSELMAA PUOLTAVA PUHE HUHTIKUUN 27 (TOUKOKUUN 10) pnä. <i>Lehtiselostus</i> . . . . .	384
5. REPLIIKKEJÄ SOTAA KOSKEVAA PÄÄTÖSLAUSEL- MAEHDOTUSTA KÄSITELTÄESSÄ huhtikuun 27 (tou- kokuun 10) pnä . . . . .	384
1 . . . . .	384
2 . . . . .	385
3 . . . . .	385
6. ALUSTAVA EHDOTUS VSDTP:n PUOLUEOHJELMAN MUUTOKSISTA . . . . .	385
OHJELMAAN. <i>Parantava variantti</i> . . . . .	391
7. ALUSTUS PUOLUEEN OHJELMAN TARKISTUKSES- TA HUHTIKUUN 28 (TOUKOKUUN 11) pnä. <i>Leh- tiselostus</i> . . . . .	391
8. ALUSTUS AGRAARIKYSYMYKSESTÄ HUHTIKUUN 28 (TOUKOKUUN 11) pnä. <i>Lehtiselostus</i> . . . . .	392
9. REPLIIKKI AGRAARIKYSYMYSTÄ KOSKEVAA PÄÄ- TÖSLAUSELMAEHDOTUSTA KÄSITELTÄESSÄ HUHTI- TIKUUN 28 (TOUKOKUUN 11) pnä . . . . .	393
10. PUHE KANSALLISUUSKYSYMYKSESTÄ HUHTIKUUN 29 (TOUKOKUUN 12) pnä. <i>Lehtiselostus</i> . . . . .	394
11. PUHE INTERNATIONAALISSA VALLITSEVASTA TI- LANTEEKSTÄ JA VSDTP(b):n TEHTÄVISTÄ HUHTI- KUUN 29 (TOUKOKUUN 12) pnä. <i>Lehtiselostus</i> . . .	395

12. REPLIIKKEJÄ NYKYTILANNETTA KOSKEVAA PÄÄTÖSLAUSELMAA KÄSITELTÄESSÄ <i>huhtikuun 29 (toukokuun 12) pnä</i> . . . . .	395
1 . . . . .	395
2 . . . . .	396
TOTEAMATTOMAKSI JÄÄNEEN JOUKKOKOKOUSTA VARTEN VALMISTETUN PUHEEN JÄSENNYS . . . . .	396—397
LIIAN KARKEAA VALHETTA . . . . .	397
KESKENERÄINEN OMAELÄMÄKERTA . . . . .	398
SELOSTUS PIETARIN JÄRJESTÖN KOKOUKSESSA VSDTP(b):n VII (HUHTIKUUN) YLEISVENÄLÄISEN KONFERENSSIN YHTEENVEDOISTA <i>toukokuun 8 (21) pnä 1917</i> .	398—401
RAPPIOTILAN TALOUDELLISIA TORJUNTATOIMENPITEITÄ KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN JÄSENNYS . . . . .	401—402
LISÄYS N. K. KRUPSKAJAN ARTIKKELIIN »SIVU VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENPUOLUEEN HISTORIASTA» . . . . .	402—403
«VPERJOD» LEHDEN YHTEYDESSÄ TOIMINUTTA KOMISSIOTA KOSKEVA SELITYS VSDTP(b):n PIETARIN KOMITEAN ISTUNNOSSA <i>toukokuun 30 (kesäkuun 12) pnä 1917</i> .	403
PUHE TYÖLÄISTEN JA SOTILAIEN EDUSTAJIEN NEUVOSTOJEN I YLEISVENÄLÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN BOLSHEVIKKIRYHMÄN ISTUNNOSSA TOUKOKUUN 31 (KESÄKUUN 13) pnä 1917. <i>Lyhyt lehtiselostus</i> . . . . .	403—405
EHDOTUS PIETARIN PIIRIKOMITEAIN JA SOTILASOSASTOJEN EDUSTAJIEN SEKÄ KESKUSKOMITEAN JA PIETARIN KOMITEAN EDUSTAJIEN YHTEISEN NEUVOTTELUKOKOUKSEN PÄÄTÖSLAUSELMAKSI <i>kesäkuun 10 (23) pnä 1917</i> . . . . .	405—406
GRIMMIN JUTUSTA . . . . .	406
HÄVETKÄÄ! . . . . .	406—407

TILANNESELOSTUS RINTAMALLA JA SELUSTASSA TOIMIVIEN VSDTP(b):n SOTILASJÄRJESTÖJEN YLEISVENÄLÄISISSÄ KONFERENSSISSA KESÄKUUN 20 (HEINÄKUUN 3) p:nä 1917. <i>Lyhyt lehtiselostus</i> . . . . .	407—408
POLIITTINEN TILANNE ( <i>Neljä teesiä</i> ) . . . . .	408—411
KIRJE RIIAN VALTAUSTA KOSKEVAN LENTOLEHTISEN JULKAISEMISESTA . . . . .	411—413
TEESEJÄ PIETARIN JÄRJESTÖN KONFERENSSISSA LOKAKUUN 8 p:nä PIDETTÄVÄÄ SELOSTUSTA SEKÄ PÄÄTÖSLAUSELMAA JA PUOLUEEN EDUSTAJAKOKOUKSEEN VALITUILLE EDUSTAJILLE TARKOITETTUA EVÄSTYKSIÄ VARTEN . . . . .	414—415
Perustavan kokouksen ehdokasluettelosta . . . . .	414
Huomautus »Perustavan kokouksen ehdokasluetteloa» koskevaan teesiin . . . . .	414
»TILANHERRAT JA KADETIT LYÖTTÄYTYNEET YHTEEN»	415—417
KIRJE J. M. SVERDLOVILLE . . . . .	418
<i>Huomautuksia</i> . . . . .	419—577
<i>Nimihakemisto</i> . . . . .	578—585

---

SUOMENTANUT L. HOLM

## LUKIJALLE

*Kustannusliike Edistys pyytää lukijoita esittämään mielipiteensä tämän kirjan suomennoksen laadusta ja kirjan asusta. Kustannusliike on kiitollinen myös muista ehdotuksista ja toivomuksista.*

*Osoitteemme:*

*Zubovski bulvar, 21  
Moskova, Neuvostoliitto.*

В. И. Ленин  
СОЧИНЕНИЯ, ТОМ 41  
*На финском языке*